

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ І ПРАВА
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ

Гуманізм та антигуманізм у подоланні конфліктів сучасності

**Матеріали XVIII всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів та аспірантів «Дні Науки»**

22-23 квітня 2015 року

м. Київ

ББК 60+87+88

УДК 101+159.9+18+930+316+340+351/354+651+659+51

Гуманізм та антигуманізм у подоланні конфліктів сучасності: Матеріали XVIII всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів «Дні Науки» (22-23 квітня 2015 року, м. Київ) / Укладачі: Мельниченко А.А., Виселко І.В., Пряміцин В.Ю., Комова Д.Ю. / - К.: НТУУ «КПІ», 2015. – 190 с.

ISBN 978-617-696-352-3

Тези доповідей учасників конференції подано в авторській редакції.
За зміст доповідей організаційний комітет відповідальності не несе.

УДК 101+159.9+18+930+316+340+351/354+651+659+51

Укладачі: Мельниченко А.А., Виселко І.В., Пряміцин В.Ю., Комова Д.Ю.

Оформлення обкладинки:

Лабораторія технічної естетики та дизайну (designlab.kpi.ua@gmail.com)

Балашов Д.В. (balashov.dim@gmail.com)

Комп'ютерна верстка:

Виселко І.В. (vuselka@meta.ua)

ISBN 978-617-696-352-3

©АВТОРСЬКІ ПРАВА АВТОРІВ СТАТЕЙ ЗАХИЩЕНО, 2015

ЗМІСТ

Мельниченко А.А. декан факультету соціології і права НТУУ «КПІ» НАУКОВА ТВОРЧІСТЬ СТУДЕНТІВ – ІМПЕРАТИВ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ДОСЛІДНИЦЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	13
СЕКЦІЯ №1. ФІЛОСОФІЯ: «ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ ЛЮДЯНОСТІ»	14
Богачев Р. М. ТІЛЬКИ ЖИТТЯ МАЄ ЗНАЧЕННЯ! І ТВОРЧІСТЬ КРИЗЬ ВСЕ ЖИТТЯ.....	14
Андросюк Л. В. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ПРОВІДНИЙ НАПРЯМ ТРАНСГУМАНІЗМУ	19
Андрусишин А. В. МІСЦЕ БІОЕТИКИ У ФІЛОСОФСЬКИХ ВИМІРАХ ЛЮДЯНОСТІ.....	20
Бершадська І. І. ПРОБЛЕМА СЕНСУ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ.....	21
Гресова А. Ю. ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІЙ АСПЕКТ ГУМАНІЗМУ У ПОДОЛАННІ ОДНІЄЇ З КРИЗ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА - ЖОРСТОКОСТІ СЕРЕД ДІТЕЙ (НА БАЗІ РОБОТ АМОНАШВІЛІ Ш. О.)	22
Дергачов Є. В. МЕТАМОРФОЗИ ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	19
Кіт А. В. ПРОБЛЕМА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В ГУМАНІСТИЧНОМУ ПСИХОАНАЛІЗІ А. МАСЛОУ	24
Коляденко І.І. ПРОБЛЕМА САМОГУБСТВА У ФІЛОСОФІЇ А. КАМЮ	24
Крижня В. О. АРХЕТИПИ КОЛЕКТИВНОГО НЕСВІДОМОГО К.ЮНГА	25
Куровська Г. В. ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ ЛЮДЯНОСТІ	26
Малашенко О. Р. ЭВТАНАЗИЯ: СЛЕДУЕТ ЛИ УБИВАТЬ?	26
Манько І. В. НЕСВІДОМЕ ЯК ОСНОВА ІСНУВАННЯ ЛЮДИНИ	27
Мелконян А.А. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ЧАСТИНА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	28
Пернатій А. Ю. ВИКОРИСТАННЯ СТОВБУРОВИХ КЛІТИН – ГУМАНІЗМ ЧИ АНТИГУМАНІЗМ?.....	29
Равлюк А.В. ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМ ЯК ВИМІР ГУМАНІЗМУ	29
Сіндяєва Л. Г. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БІОМЕДИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ.....	30
Сокол Б. В. ГУМАНІЗМ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ ТА ПОСТМОДЕРНІЗМУ	31
Стасюк Ю. П. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕТИКИ БІОМЕДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	32
Шевчук Ю. А. ПРОБЛЕМА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ДИСКУРСУ.....	32
Шкорінова О. С. ПОНЯТИЕ ЧЕЛОВЕЧНОСТИ В ВОСТОЧНЫХ ФИЛОСОФСКИХ	33
Шульга С. Н. АКТ ТВОРЧЕСТВА, КАК ПРАВО ЧЕЛОВЕКА НА ОШИБКУ.....	34
Шуміцька Є. В. ГУМАНІСТИЧНІ ПРИНЦИПИ КОНФУЦІАНСТВА. ЇХНЯ РОЛЬ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	35
СЕКЦІЯ № 2. ІСТОРІЯ: «УКРАЇНА І СВІТ В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ»	36
Архипенко Б.О. ЯЗИЧНИЦЬКІ ВІРУВАННЯ ЯК МОЖЛИВИЙ СПОСІБ ОБ'ЄДНАННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЛІГІЇ В УКРАЇНІ ...	36
Бузань В. Ю. АМЕРИКАНСЬКО-РАДЯНСЬКЕ СУПЕРНИЦТВО В АРАБСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКОМУ КОНФЛІКТІ.....	36
Гмиря А. О. ДЕРЖАВНА ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ В 2004-2014 РОКАХ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ ЦЕНТРАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ УПРАВЛІННЯ.....	37
Дидикало В. О. ЮГОСЛАВСЬКА КРИЗА 1990-Х РР.: ПЕРИПЕТІЇ КОНФЛІКТУ	38

Кирилюк А. О.	
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА МАЗЕПИ ЯК ОДНА З НАЙВАЖЛИВИШИХ ПРИЧИН ЙОГО ПОРАЗКИ.....	38
Коваленко О. О.	
РОЗПОВСЮДЖЕННЯ НАЦИЗМУ ЯК ІСТОРИЧНА «ХВОРОБА» ЛЮДСТВА У ХХ СТОЛІТТІ	39
Коновал М.	
ООН ЯК МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПО ВИРІШЕННЮ СВІТОВИХ КОНФЛІКТІВ	40
Махно О. В.	
ВИСВІТЛЕННЯ АВАРІЇ НА ЧАЕС 1986 РОКУ ПРЕСОЮ КРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ (НА ПРИКЛАДІ ГАЗЕТИ «СВОБОДА», НЬЮ-ЙОРК)	41
Назаренко А.	
ФОЛКЛЕНДСЬКЕ ПРОТИСТОЯННЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА АРГЕНТИНИ: ЗАКІНЧЕНА ВІЙНА ЧИ ЗАМОРОЖЕНИЙ КОНФЛІКТ?.....	41
Новіков Р. Д.	
ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ ЗА УМОВ ЗРОСТАННЯ КИТАЙСЬКО-ІНДІЙСЬКОГО ЛІДЕРСТВА.....	42
Пересуньо В. Р.	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРИЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ.....	43
Романюк Я.	
ПАЦИФИЗМ – НЕ ПАНАЦЕЯ ОТ ВСЕХ БЕД	43
Ушаков М. Е.	
РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ ПІД ВПЛИВОМ ВІЙНИ	44
Хрієнко К. С.	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ	45
СЕКЦІЯ 3. СОЦІОЛОГІЯ: «ГУМАНІЗМ ТА АНТИГУМАНІЗМ В СОЦІОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ»	46
Букач О.Ю.	
ПРИЧИНИ ПОЯВИ ТОТАЛІТАРНОЇ СИСТЕМИ ЗА Х.АРЕНДТ. СОЦІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР	46
Герасименко А. Ю.	
ЗАПЕРЕЧЕННЯ АНГАЖОВАНОСТІ СОЦІОЛОГА ЯК ПРОЯВ АНТИГУМАНІЗМУ	46
Герчанівський Д. Л.	
ДЕРЖАВА, ЩО СПРИЯЄ РОЗВИТКУ: КРИТЕРІЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ.....	47
Довбенко А.Я., Царьов К. А.	
РАСОВА ДИСКРИМІНАЦІЯ У ФУТБОЛІ ТА БАСКЕТБОЛІ ЯК ПРОЯВ АНТИГУМАННОГО СТАВЛЕННЯ.....	49
Дмитренко О. О.	
ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ПРОЯВ ГУМАНІЗМУ	50
Жовноватая В. А.	
СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВОСТЬ КАК ДВИГАТЕЛЬ ОБЩЕСТВЕННЫХ ТРАНСФОРМАЦИЙ.....	51
Коваль О.О.	
ІНТЕЛІГЕНЦІЯ І ДЕБАТИ ПРО МАЙБУТНЄ ЛЮДСТВА (ЗА Д.ЛУКАЧЕМ).....	52
Кононович М. А.	
БІХЕВІОРИЗМ У РАДЯНСЬКІЙ СОЦІОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ – ПРОЯВ ГУМАНІЗМУ ЧИ АНТИГУМАНІЗМУ(ЗА ТЕОРІЯМИ В.М.БЕХТЕРЄВА).....	53
Купрєєва Ю.О.	
МЕТОД АНАЛІЗУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ: ВІД МІКРО- ДО МАКРОРІВНЯ.....	54
Одарич С. В.	
СОЦІОЛОГІЯ НІКЛАСА ЛУМАНА ТА ПРОБЛЕМА ІНТЕГРАЛЬНОГО СИНТЕЗУ НАУК	55
Омельченко О. В.	
ПРОБЛЕМА БІДНОСТІ І БАГАТСТВА ЯК ПРОЯВ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНО-СТРАТИФІКАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ СУСПІЛЬСТВА	56
Таргоний А. П.	
ТЕОРІЯ КАПИТАЛА ПЬЕРА БУРДЬЄ	57
Тимошенко В. О.	
УТОПІЧНІСТЬ ІДЕАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ ПЛАТОНА.....	57
Тимошенко Т. С.	
ГУМАНІЗМ ЯК ЛЮДИНОТВОРЧИЙ ЗМІСТ ІСТОРИЧНОГО ПРОЦЕСУ	58
Шаповалова А. С.	
ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ПОЛІТИЧНІЙ СВІДОМОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ	59
СЕКЦІЯ №4. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА: «ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ СУЧАСНОСТІ»	59
Анісімова А. А.	
Сучасні аспекти професійної підготовки студентів у технічних університетах.....	59
Башкір І. С.	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ КОНФЛІКТІВ, ЯКІ МОЖУТЬ ВИНИКНУТИ ПРИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ.....	60

Бережний В. С. ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНИХ ПСИХО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ	61
Воляннюк А. М. КОНТЕКСТУАЛЬНІ АСПЕКТИ МІЖСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ.....	62
Виговська О. В. ПЕДАГОГІЧНЕ МИСЛЕННЯ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ПРОЦЕСУ ЕДУКАЦІЇ.....	63
Залеська Р. О. ВЗАЄМОДІЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ВІДНОСИНАХ «ВИКЛАДАЧ-СТУДЕНТ»	63
Кацан Т. О. ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ДЕФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ НОРМ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ.....	64
Мельник Р. С. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	65
Регіда С. О. МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ТВОРЧИХ ТА ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	66
Склярів Є. С. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР УРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ	67
Москаленко О. О. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ В НАУКОВІЙ СФЕРІ	67
Римський Р. УКРАЇНСЬКА ДУША В УЯВЛЕННЯХ СТУДЕНТІВ НТУУ «КПІ».....	68
СЕКЦІЯ №5. КУЛЬТУРОЛОГІЯ ТА ЕСТЕТИКА: «ГУМАНІЗМ В ХУДОЖНІЙ КУЛЬТУРІ ТА МИСТЕЦТВІ 20-ПОЧАТКУ 21 СТОЛІТТЯ»	69
Алексєєва А. М. АНТИВОЄННИЙ ГУМАНІЗМ У ТВОРЧОСТІ Е. М. РЕМАРКА ТА Е. ХЕМІНГВЕЯ	69
Алексєєнко С. Ю. ПОХОДЖЕННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ВІЗЕРУНКІВ В ОЗДОБЛЕННІ ОДЯГУ ЖИТЕЛІВ ЧЕРКАЩИНИ В 50-60-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ	70
Богдан В. О. СПЕЦИФІКА СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ У МУЗИЧНОМУ МИСТЕЦТВІ	71
Волощук М. Г. ЗІСТАВЛЕННЯ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУР НА ОСНОВІ ТВОРУ І. БАГРЯНОГО «ТИГРОЛОВИ».....	72
Гричаненко К. Л. ГОЛОС «РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ», ЩО ЛУНАЄ Й ДО СЬОГОДНІ	72
Коровченко К. С. ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОШТОВОЇ МАРКИ	73
Кравчук А. В. ОБРАЗИ ГУМАНІЗМУ ТА АНТИГУМАНІЗМУ У КІНОМИСТЕЦТВІ ХХІ СТОЛІТТЯ	74
Лакоса Є. Г. ПОП-АРТ: МИСТЕЦТВО ДЛЯ ОБРАНИХ ЧИ КОМЕРЦІЙНИЙ ПРОЕКТ	74
Литвин Н. В. ЕСТЕТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТЕАТРУ АБСУРДУ	75
Лоза В. А. ТВОРЧІСТЬ ГІЙОМА АПОЛЛІНЕРА ЯК ПРОЯВ ГУМАНІЗМУ ХХ СТОЛІТТЯ	76
Прищєпа В. А. ЕСТЕТИКА КРАСИ ТА МОВА СУЧАСНОГО ТАНЦЮ	76
Підберезна О. Ю. ВПЛИВ РАДЯНСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ НА УКРАЇНСЬКЕ ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ	77
Пузикова Д. А. ГУМАНІЗМ И АНТИГУМАНІЗМ В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ КУЛЬТУРЕ И ИСКУССТВЕ ХХ – НАЧАЛА ХХІ ВЕКА.....	78
Рудь Д. Ю. МИСТЕЦТВО В ЕПОХУ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	79
Сидоренко І. С. КОРДОЦЕНТРИЗМ АБО «ФІЛОСОФІЯ СЕРЦЯ» ЛІНИ КОСТЕНКО.....	80
Сідько О. С. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	80
Тугай Є. В. ВИЗНАЧНА ПАМ'ЯТКА УКРАЇНИ – ОПІШНЯНСЬКЕ ГОНЧАРСТВО ХХ СТОЛІТТЯ.....	81
Хомицький В. С. ВПЛИВ РОСІЇ НА КУЛЬТУРУ ПОСТРАДЯНСЬКИХ ДЕРЖАВ	82

СЕКЦІЯ № 6. ПОЛІТОЛОГІЯ: «СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ: СУТНІСТЬ, ШЛЯХИ ТА МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ»	83
Белік Ю. С. УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬНИМИ ПРОЦЕСАМИ – КЛЮЧ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ	83
Відякіна К. Р. ВИКОРИСТАННЯ ПОПУЛІЗМУ В ПОЛІТИЦІ ЯК ЧИННИК ЗАРОДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ.....	84
Гаврилюк Н. РЕЛІГІЙНІ КОНФЛІКТИ: НЕТЕРПИМІСТЬ ТА ТЕРОРИЗМ.....	84
Гуцол К. В. РОЛЬ МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ У СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	85
Євдошенко К. ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ З УСУНЕННЯ КОНФЛІКТІВ.....	86
Канурна К. О. МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ ТА МИРНИЙ ШЛЯХ ЙОГО ПОДОЛАННЯ	87
Кисельова І. Ю. СТАДІЇ РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ	88
Комісаренко Д. Д. ПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ ЯК ЗАСІБ БОРОТЬБИ ЗА ВЛАДУ.....	89
Кочуг Д. О. МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У ВРЕГУЛЮВАННІ ЗОВНІШНІХ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ.....	89
Куцовол А.В. ТЕОРЕТИЧНІ МОДЕЛІ ВИВЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ ЗМІ	90
Малишева М. О. ТЕОРІЯ КОНФЛІКТУ ЦИВІЛІЗАЦІЙ С. ХАТІНГТОНА.....	91
Менша О. РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК МЕТОД ЗАПОБІГАННЯ МІЖНАЦІОНАЛЬНИМ КОНФЛІКТАМ.....	92
Платонова О. О. ОСНОВИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДИПЛОМАТІЇ У МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТАХ	92
Половинкіна А. Д. ОКРЕМІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ДОПОМОЗІ БІЙЦЯМ АТО ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ	93
Примак І. К. ТЕОРІЯ ІГОР У ВИРІШЕННІ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ	93
Семків Т. О. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНОГО КОНФЛІКТУ (ІДЕЇ МИТРОПОЛИТА А. ШЕПТИЦЬКОГО)	94
Сичик Ю. В. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В РЕГУЛЮВАННІ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ	95
Телелейко І. С. ПОЛІТИЧНИЙ КОНФЛІКТ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: «РЕФОРМАТОРИ» ТА «КОНСЕРВАТОРИ»	95
Швирьова Ю. РАСИЗМ В США ЯК ПРОЯВ МІЖЕТНІЧНИХ КОНФЛІКТІВ	96
Щербакова Г. В. СУЩНОСТЬ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧЕСКОГО КОНФЛІКТА.....	97
СЕКЦІЯ №7. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА: «ФЕНОМЕН ДЕРЖАВИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ»	98
Єсипенко Ю.О. РОЛЬ ЮРИДИЧНИХ НАУК У ВИЩІЙ ОСВІТІ	98
Комова Д. Ю. ІДЕАЛ І РЕАЛЬНІСТЬ ДОТРИМАННЯ ПРАВ СТУДЕНТІВ У НОВОМУ ЗАКОНІ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» ..	99
Літвінова К.В. ПРИНЦИП ГУМАНІЗМУ У СУЧАСНИХ НОРМАХ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА.....	99
Мироненко Ю. С. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ.....	100
Павленко І. В. ВИЯВИ ГУМАНІЗМУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ	101
Паламарчук М.А. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ	103

Пряміцин В. Ю.	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	104
Скляр Н. В.	
ПРОБЛЕМИ СВОБОДИ СВИТОГЛЯДУ ТА ВИРОСПОВІДАННЯ НА ЗАКОНОДАВЧОМУ РІВНІ.....	105
Старовойтова А. В.	
ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ	106
Телегин А.П.	
ГУМАНИЗМ В ПРАВОВОЙ СИСТЕМЕ УКРАЇНИ	107
Тараненко М. М.	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДОЦІЛЬНОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА МАСОВІ ЗАВОРУШЕННЯ ДЛЯ ОСІБ ЯКІ ДОСЯГЛИ 14-РІЧНОГО ВІКУ.	108
Цаль М.В.	
ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАННЯ ОСОБИ ТАКОЮ, ЩО ВСТАРТИЛА ПРАВО КОРИСТУВАТИСЯ ЖИЛИМ ПРИМІЩЕННЯМ.....	109
СЕКЦІЯ № 8. ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ПРАКТИКИ: «РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: ВІЙНА ТА МИР»	110
Борисов О. Ю.	
ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА – ПРИХОВАНЕ ПРОТИСТОЯННЯ	110
Сгіазарян К. О.	
РОЛЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ.....	111
Зозуля Н. В.	
ПРІОРИТЕТНІСТЬ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ ЯК РУШІЙНА СИЛА НА ШЛЯХУ ДО БЛИСКАВИЧНОГО МАЙБУТНЬОГО	111
Маркелов І. В.	
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	112
Медведєва П. В.	
ПРОПАГАНДА ЯК ЗАСІБ МАНІПУЛЯЦІЇ СВІДОМІСТЮ	113
Невмивака Ю. А.	
ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	114
Романовський Д. Д.	
ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ — НЕОБХІДНІСТЬ ЧИ АНАХРОНІЗМ	115
Ружицька В. В., Пашкіна О. В.	
ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА СВІДОМІСТЬ ТА КУЛЬТУРУ НОВОГО ПОКОЛІННЯ	115
Тимошук Б. А.	
КІБЕР-ЗЛОЧИНИ: РІЗНОВИДИ ТА СПОСОБИ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ	116
СЕКЦІЯ №9. ОСВІТА ХХІ СТ.: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКИ: «ОСВІТА ЯК АДАПТАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ У КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ КОНФЛІКТІВ СУЧАСНОСТІ: ЮРИДИЧНИЙ, СОЦІО-КУЛЬТУРНИЙ ТА ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ».....	117
Афанасьєва Е. А.	
«ЗНАНИЕВАЯ» И «СПОСОБНОСТНАЯ» МОДЕЛИ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ	117
Горбовська О. О.	
ПЕРЕВАГИ МВОК У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ	118
Ель Сабарі С. М.	
ПРАВОВИЙ СТАТУС ВИКЛАДАЧІВ.....	120
Кривда І. В.	
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-КУРСІВ ДЛЯ САМООСВІТИ СТУДЕНТІВ НА ПРИКЛАДІ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ COURSERA.....	120
Куляша М. В.	
КОДЕКС ЧЕСТІ СТУДЕНТА.....	121
Кугій А. А.	
Гуманність суспільства та індекс щастя: Вимірювання та реальність	122
Макарусь В. Л.	
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	123
Малишок М. О.	
НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» В НТУУ «КПІ»	124
Маслова О.И., Кайстренко С.А.	
ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ MOOK НА ПРИМЕРЕ COURSERA.....	125
Мороз М. Т.	
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	126

Науменко О. В. СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНІ ВІДНОШЕННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ.....	127
Ніколаєва А. В. ПРОБЛЕМА ПРАВА ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ УКРАЇНИ.....	127
Парубець А. О. ПРИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА.....	128
Пацьора А. М. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	129
Подофей О. В. ІНТЕРЕС ЯК МОТИВУЮЧИЙ ФАКТОР У ВІДНОСИНАХ "ВИКЛАДАЧ СТУДЕНТ".....	130
Пузанова Ю. О. МВОК В УКРАЇНІ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ.....	131
Садловська Н. О. ВІЛЬНИЙ ЧАС ЯК ОСНОВА САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТА.....	132
Самчинська О. А. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ.....	132
Симороз О. О. СИСТЕМА ВСТУПУ ДО ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ. ОБҐРУНТОВАНІСТЬ ЗНО.....	133
Скиба Я. В. «ПРОЦЕДУРА ВІДМОВИ ВІД ВИКЛАДАЧА».....	134
Стовба О. В. ТЕХНОПАРКИ - СЕРЕДОВИЩЕ НАУКИ ТА ТВОРЧОСТІ.....	135
Скота І. В. ДОСВІД ІНТЕРАКТИВНОЇ ОСВІТИ В ЗАРУБІЖНІЙ КРАЇНАХ.....	136
Ступак Ю. О. ВІДРАХУВАННЯ З ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	137
Уліцька В. І. ОБМІН СТУДЕНТАМИ ЯК ФУНДАМЕНТ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	138
Філіпова С. О. СТАЖУВАННЯ ЯК ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКА ВНЗ БЕЗ ДОСВІДУ РОБОТИ.....	139
Франчук А. О. КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК ГУМАНІТАРИЗАЦІЇ ОСВІТИ В ТЕХНІЧНОМУ ВУЗІ.....	140
Цимбалюк І. В. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ В УКРАЇНІ ЗА УЧАСТЮ НТУУ «КПІ».....	140
Чернов Л. О. ПРОБЛЕМИ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	142
Шевченко П. В. РОЗВИТОК МЕДІАОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	143
СЕКЦІЯ №10. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ: «ТАЛАНТ-МЕНЕДЖМЕНТ, ІННОВАЦІЙНІ ТА КРЕАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРАКТИКАХ».....	144
Безуглий В.В. ІНТЕРЕС ЦІЛЬОВОЇ АУДИТОРІЇ ЯК РУШІЙ СОЦІАЛЬНОГО МЕДІА-МЕНЕДЖМЕНТУ.....	145
Божок О. І. ПРОБЛЕМА ПСЕВДОІННОВАЦІЙ У ПРОЕКТУВАННІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ СУБКУЛЬТУРИ.....	146
Болдарева Д. А. ПІДХОДИ ДО СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СПІВРОБІТНИКА В СУЧАСНІЙ ТЕОРІЇ УПРАВЛІННЯ.....	146
Бриль Ю. О. ПРИНЦИПИ РЕКОРДЗ МЕНЕДЖМЕНТУ З ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБІГУ.....	147
Гапчук Я.К. HIGH POTENTIAL PERSON ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	148
Головка Р.В. КАДРОВА ПОЛІТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НА ОСНОВІ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ.....	149
Дубівка А. Ю. ПРОБЛЕМИ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ КОРПОРАТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	150
Кваша Т. В. ПЕРЕВАГИ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСУГ ПРИ ВЗАЄМОДІЇ УРЯДУ І ГРОМАДЯН.....	150

Коструба І. І.	ПРОБЛЕМА ВІДЧУЖЕННЯ ТА ЗАСОБИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ У Е. ФРОММА	151
Кохан О. А.	ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЕНЧМАРКІНГУ В ЕЛЕКТРОННОМУ УРЯДУВАННІ В УКРАЇНІ.....	152
Літовченко В.В.	МОТИВАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В ПІДВИЩЕННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ	153
Миколаюк Т. С.	ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ	153
Осипенко В. І.	ФІРМОВИЙ СТИЛЬ ЯК СКЛАДОВА ПОЗИТИВНОГО КОРПОРАТИВНОГО ІМІДЖУ	154
Петракович О. А.	МОЛОДІ ФАХІВЦІ І ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ПРЕСТИЖУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.....	155
Погребняк О. С.	ТВОРЧИЙ ПРОЦЕС У КОНТЕКСТІ КРЕАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ	156
Савенко Л. В.	АКТИВІЗАЦІЯ ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛА СТУДЕНТОВ В СТАНОВЛЕННІ ИХ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ.....	157
Сільченко Л. Г.	ДОСВІД ІНОЗЕМНИХ КОРПОРАЦІЙ У КРЕАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ	158
Скляр А. Ю.	ПРОБЛЕМА АКТУАЛЬНОСТІ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ДЛЯ МЕНЕДЖЕРІВ	159
Сьоміна А. П.	ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ МЕДИЧНИХ УСТАНОВ	159
Трикоз А. В.	ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	160
Уманська А. С.	ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД ЯК ДІЄВИЙ МЕХАНІЗМ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ	161
Чала О. С.	КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	162
Чорна А. М.	ПЕРСПЕКТИВИ ФОРСАЙТ-ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРОЦЕСІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ	162
СЕКЦІЯ №11. ПІАР І СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ: «СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРМОНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ПРОТИРІЧ І КОНФЛІКТІВ»		
Безугла А. С.	ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМА ЯК ОСОБЛИВА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ	163
Бурлака О. В.	РОЛЬ ВІРТУАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	164
Волик В. М.	ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ КАНДИДАТА У СВІДОМОСТІ ЕЛЕКТОРАТА.....	165
Громницька І. Ю.	СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	166
Дубівка А. Ю.	ПРАКТИКИ PR ДЛЯ СТВОРЕННЯ HR-БРЕНДУ ТА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ	166
Киричок А. П.	ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ PR У ВІТЧИЗНЯНІЙ ОСВІ.....	167
Кохан О. А.	ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТ НАЛАГОДЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ...	168
Кулачковська О. Б.	PR У СФЕРІ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ НАЛАГОДЖЕННЯ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ З КЛІЄНТАМИ.....	169
Курапова І. О.	АНАЛІЗ ВІЗУАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РЕКЛАМИ	170
Літовченко В.В.	ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ЯК ОДНА З ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	171
Неділько Л. В.	ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО КОНТРОЛЮ	171

Нетис А. С.	
СОВРЕМЕННЫЕ СОЦИАЛЬНЫЕ КОММУНИКАЦИИ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА НАШУ ЖИЗНЬ.....	172
Нечай Д. М.	
КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРМОНІЗАЦІЇ ВІДНОСИН В КОЛЕКТИВІ	173
Онуфрієнко О. О.	
ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА – СТРАТЕГІЯ ПЕРЕМОГИ	173
Пліхіна Є. О.	
МАС-МЕДІЙНА МАНІПУЛЯЦІЯ ЯК ЗБРОЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ.....	174
Подольський Г. А.	
РОЗВИТОК PR В ЕЛЕКТРОННОМУ УРЯДУВАННІ УКРАЇНИ. КАНАДСЬКИЙ ДОСВІД.....	175
Тищук І. В.	
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ PR ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ІНСАЙДЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ..	176
Уманська А. С.	
Історичні типи та сучасні проблеми зв'язків державної служби з громадськістю.....	176
Усова К. А.	
ЧОРНИЙ ПІАР ЯК АНТИПОД ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРОТИРІЧ У КРИЗОВОМУ PR	177
Черленюк А. М.	
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	178
Чорна А. М.	
РОЛЬ ПІАР-СЛУЖБ В СТАНОВЛЕННІ ТЕХНОЛОГІЙ «ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ».....	178
СЕКЦІЯ 12. СОЦІАЛЬНА РОБОТА: «СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК ІНСТИТУТ ПІДТРИМКИ ЛЮДЕЙ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ».....	179
Власенко Д. С.	
ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР ІСНУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА.....	179
Котик В. А.	
ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В УМОВАХ ВИРОБНИЧИХ КОНФЛІКТІВ.....	180
Перекута О.	
МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ РОБОТІВ В РОБОТІ З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ	180
Савчук К. С.	
ОТЧУЖДЕНИЕ ЧЕЛОВЕКА ОТ ЧЕЛОВЕКА КАК ПУТЬ К СУИЦИДУ.....	181
Черкас О.	
ПРОБЛЕМА ВТРАЧЕНОГО ПОКОЛІННЯ, СПРОБИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	182
Шевченко М. В.	
РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ПОМОЦІ СЕМЬЯМ, КОТОРЫЕ НАХОДЯТСЯ НА ГРАНИ РАЗВОДА.....	183
СЕКЦІЯ №13. МАТЕМАТИКА 21 СТОЛІТТЯ: «МАТЕМАТИЧНЕ ТА КОМП'ЮТЕРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І СИСТЕМ»	184
Березовський Г. Г.	
МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ В ОРГАНІЧНІЙ ХІМІЇ.....	184
Бондарчук Д. М., Кріт М. А., Хвещук В. В.	
МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ КОНКУРЕНЦІЇ: ВІД ВІДТОКІВ ДО СУЧАСНОСТІ	184
Коваленко А. В., Солонінко О. М.	
МАТЕМАТИЧНА ІМУНОЛОГІЯ: МОДЕЛІ ДИНАМІКИ ІМУННОЇ РЕАКЦІЇ НА ІНФЕКЦІЙНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ.....	185
Сенькова Е. С.	
МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ВОЕННЫХ КОНФЛИКТОВ	186
Татарова Е. А.	
МАТЕМАТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ПРЕДБИОЛОГИЧЕСКОЙ ЭВОЛЮЦИИ: КВАЗИВИДЫ, ГИПЕРЦИКЛЫ И САЙЗЕРЫ	187
КРУГЛИЙ СТИЛ: ГЕНДЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ «ГУМАННІ ТЕОРІЇ ТА АНТИГУМАННІ ПРАКТИКИ: ГЕНДЕРНИЙ ЗРІЗ».....	188
Борсук Н. М.	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБРАЗУ ЖІНКИ В УКРІНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ТА МЕДІА-ПРОСТОРІ	188
Ковтиха В. В.	
СУЧАСНІ ГЕНДЕРНІ КОНТРАКТИ В УКРАЇНСЬКИХ СІМ'ЯХ.....	188
Кривенко Я. Г.	
ВЖИВАННЯ ГЕНДЕРНОГО НЕЙТРАЛЬНОГО ЧОЛОВІЧОГО РОДУ В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ	189

Ліповська С. О.	
МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ҐЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У СВІДОМОСТІ СПОЖИВАЧІВ ІНФОРМАЦІЇ	190
Мороз А. Л.	
ПРОБЛЕМА АБОРТУ: ВБИВСТВО ЧИ РЕПРОДУКТИВНИЙ ВИБІР?.....	191
Шевчук Д. О.	
АНАЛІЗ ЯПОНСЬКОЇ СИСТЕМИ ГЕНДЕРНИХ ВІДНОСИН	191
КРУГЛИЙ СТІЛ: ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА «ГУМАНІЗМ ТА БЕЗПЕКА: ДИЛЕМИ СУЧАСНОСТІ»	192
Апишева А. Ш.	
ПРОБЛЕМЫ ДИАГНОСТИКИ ПОСТТРАВМАТИЧЕСКОГО СТРЕССОВОГО РАССТРОЙСТВА	192
Винославська О.В.	
ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПСИХІКУ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ.....	193
Воляннюк Н. Ю.	
ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ ЛИЧНОСТИ КАК НАУЧНАЯ ПРОБЛЕМА.....	194
Кононец М. О.	
ЗМІНИ У ПІДХОДАХ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ «БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ»	195
Москаленко О. В.	
ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ	196
Стовбун О.А.	
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	197

НАУКОВА ТВОРЧИСТЬ СТУДЕНТІВ – ІМПЕРАТИВ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ДОСЛІДНИЦЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

У 2007 році вперше в межах вітчизняного простору вищої освіти НТУУ «КПІ» розпочав реалізацію пілотного проекту «дослідницький університет». Згодом наш університет офіційно отримав статус дослідницького, який був закріплений у його Статуті. Нагадаємо, що основною ідеєю дослідницького університету є розвиток і функціонування так званого «трикутника знань», тобто забезпечення поєднання освітнього процесу з передовими науковими дослідженнями та впровадженням інновацій. Така форма роботи для політехніків не є чимось абсолютно новим, адже певні традиції реалізації «трикутника знань» в університеті склалися й раніше. Проте, розрив між виробничим комплексом, реальним сектором економіки та ВНЗ, що мав місце протягом останніх двох десятиліть, не найкращим чином вплинув на поєднання освітньої, наукової та інноваційної компонент діяльності університетів. Саме тому, виникає необхідність у інтенсифікації проведення якісних наукових досліджень та інноваційної діяльності.

Імперативним фактором діяльності дослідницького університету є залучення студентів до наукових досліджень, тобто до процесу продукування нових наукових знань. Разом з тим, важливим фактором організації студентських наукових пошуків є забезпечення можливості оприлюднення своїх наукових досягнень, що здійснюється за допомогою участі у наукових конференціях, науково-практичних семінарах, круглих столах тощо.

Зазвичай, конференції є способом наукової комунікації, формою презентації та апробації наукових результатів. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, з одного боку, спростив процес обміну науковими ідеями через сервіси он-лайн конференцій, наукові Інтернет-форуми, спеціалізовані наукові сайти, сторінки тощо. Проте, сьогодні є й зворотній бік використання досягнень технологічного розвитку, а саме – почастішання спроб здійснення та поширення різних форм псевдонаукової діяльності. Йдеться про те, що часто організатори так званих дистанційних або заочних конференцій за певні кошти публікують будь-які матеріали, які іноді не мають ніякої наукової цінності або ж мають сумнівну наукову цінність. Крім того, почастішали випадки проявів академічної нечесності, яка сьогодні здебільшого виявляється у запозиченні чи привласненні ідей, текстів інших авторів без належного посилання, себто – плагіат. Такий підхід, який має місце у студентському й, іноді, (чого гріха таїти) в науково-педагогічному середовищі, є неприйнятним для НТУУ «КПІ», що засвідчується ухваленням на Конференції трудового колективу у 09 квітня 2015 року Кодексу честі університету.

Студентська наукова діяльність на факультеті соціології і права має хороші і тривалі традиції. Вона передбачає проведення досліджень з метою отримання практичних і теоретичних знань з переважно самостійним застосуванням наукових методів пізнання, роботу у студентських наукових гуртках, участь у роботі дослідницьких організацій щодо збору емпіричних даних тощо. Також традиційним є проведення наукової конференції «Дні науки», яка цьогогоріч стала вже вісімнадцятою. Науково-практична конференція є однією з найбільш ефективних форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, які займаються дослідницької діяльністю і прагнуть до поглиблення знань в тій чи іншій царині науки. Сама підготовка і проведення науково-практичної конференції лежить здебільшого на плечах самих студентів і аспірантів, але важлива й участь усього професорсько-викладацького колективу щодо залучення студентів починаючи з першого курсу до дослідницької діяльності, презентації своїх наукових результатів, обговорення наукових проблем тощо.

«Дні науки» факультету соціології і права постійно удосконалюються змінюючи формати окремих своїх складових. Так, у рамках проведення конференції серед основних заходів мають місце конкурси наукових робіт, пленарні та секційні засідання, конкурси соціальних проектів, брейн-ринг між викладачами та студентами, майстер-класи та тренінги. Надзвичайно цікавою традицією стало запрошення для виступу на пленарному засіданні конференції фахівців з факультетів технічного та природничого напрямів НТУУ «КПІ», які ознайомлюють учасників з науковими досягненнями у сфері інженерії. Хочу висловити переконання, що така тісна взаємодія між фахівцями технічних, природничих і соціогуманітарних факультетів дозволить розширити спектр наукових досліджень, модернізувати навчальний процес та суттєво підвищити якість вищої освіти в контексті розбудови дослідницького університету.

СЕКЦІЯ №1. ФІЛОСОФІЯ: «ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ ЛЮДЯНОСТІ»

Куратори секції: д.філос.н., проф. Сторіжко Л.В., к.філос.н., доц. Муратова І.А., к.філос.н., доц. Свідло Т.М.

Богачев Р. М.

к. філос. н, доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ТІЛЬКИ ЖИТТЯ МАЄ ЗНАЧЕННЯ! І ТВОРЧИСТЬ КРИЗЬ ВСЕ ЖИТТЯ...

Згадаєм класика: «...в історичному процесі визначальним моментом, в кінцевому випадку, є виробництво та відтворення дійсного життя...». Наголосимо: виробництво та відтворення дійсного життя.

Але на початку XXI століття Земля застигла, охолола: отруєна людською кров'ю. Бо людство насильно заливає та напоює її вбивством, помстою, злістю, заздрістю та зневагою. А разом із землею вимерзають й людські душі: притупляється чуйність, відвикають від доброти та краси, втрачаються орієнтири істини та корисності. Людей вже не жахають новини про вбитих, поранених та калік – дорослих, дітей, немовлят. Вони втрачають чутливість до людських страждань, чітко маркуючи “свої” та “інші”... Тому і самі люди перетворюються на цифри, які покійно та приречено дозволяють себе складати, віднімати, порівнювати відсотки...

Інший класик: «Вони люди як люди – люблять гроші, ну так це завжди було, легковажні, але й милосердя час-від-часу стукає в їх серця – звичайні люди, нагадують минулих, ось тільки квартирне питання їх зіпсувало...», – М.О.Булгаков, каже вустами Воланда в безсмертному творі «Майстер та Маргарита». Щось змінилось? Багато що...

Чому Воланд – князь Темряви, – на початку XX століття вершить справедливий суд та робить добрі справи: сам не творить, але допомагає відбудовувати Світ творцям-майстрам, карає декреатів та декреаторів (за Б.В.Новіковим) Світу, «майстрів» анти-Світу?

Ще одне цікаве запитання: що поганого в капіталі як самозростаючій вартості? На перший погляд, НІЧОГО! Адже єдиним джерелом такої вартості є людина, тому єдиним шляхом ефективного вкладання стає сприяння поставанню людини-творця як невичерпного джерела доданої вартості...

Але, з іншого боку, ось хрестоматійне формулювання Т.Д.Даннінга щодо сутності капіталу: “Капітал боїться відсутності прибутку або надто малого прибутку, як природа боїться порожнечі. Але якщо є достатній прибуток, капітал стає сміливішим. Забезпечте 10%, і капітал згоден на будь-яке застосування, при 20% він стає жвавим, при 50% позитивно готовий зламати собі голову, при 100% він зневажає всі людські закони, при 300% немає такого злочину, на який він не ризикнув би, хоча б під страхом шибениці...”, – яке чітко узагальнює сутність законів капіталізму та працює безвідмовно. Тому Ф.Бродель вважає капіталізм породженням нерівності у світі, а щодо розвитку, то “він взагалі не може розвиватися без допомоги чужої праці”.

Що ж тоді є матрицею-паттерном відбудови Світу або його руйнування, понівечення, спотворення в анти-Світ? В чому джерело людяності? Як відбувається активізація потенціалу людини та працює механізм розвитку загалом?

Ось і сьогодні. Ніби все стає зрозумілим. Виразно формується кордон: добро й зло, Світ та анти-Світ. Але й досі немає розуміння того, чому виникає анти-Світ, що вбиває людину та людяність в ній...

Для початку необхідно звернутися до Давньогрецької класичної філософії, яка утримує в собі паростки всього двох-з-половиною-тисячолітнього поставання людства з глибин ідолопоклонства протоісторії до антропотейзму Відродження, потому – світського антропоцентризму Просвітництва та Нового часу, а в перспективі – до світла гуманізму у всезагальній формі дійсної історії.

Вже категорії Арістотеля формують основне суспільне відношення – СУБ'ЄКТ-ОБ'ЄКТНЕ, – що воно стає основою формування соціальних відносин та поставання людини взагалі протягом наступних тисячоліть; матрицею-паттерном суспільної взаємодії та соціальних відношень; “породжуючим відношенням”, за Л.С.Виготським, яке породжує не тільки людину як сукупність суспільних взаємозв'язків, але й людяне в ній, тобто суспільство.

Нагадаємо: Арістотель під категоріями розуміє найбільш загальні поняття, що є предикатами. Тобто кожну з речей, про яку можливо висловити судження, можливо підвести під одну з 10 основних категорій, що є найзагальнішими родами: 1) «Субстанція» (ουσία) – сутність, предикат сутності, якщо відповідна характеристика речі ні на чому, крім себе, не базується; 2) «Кількість» (πόσον) – просторово-кількісні характеристики речі; 3) «Якість» (πρόιον) – предикат, що характеризує всі не кількісні властивості предмету; 4) «Відношення» (πρός τί) – спосіб взаємозв'язку однієї речі з іншою/ими; 5) «Простір» (που) – положення речей відповідно до найближчого оточення; 6) «Час» (πότε) – положення речі відносно послідовності подій; 7) «Стан» (κείσθαι) – положення частин предмету відносно одна одної; 8) «Дія» (πράξις) – здійснення змін в деякому іншому предметі, тобто з акцентом на ЗОВНІШНІЙ ВПЛИВ; 9) «Володіння» (εχειν) – наявність постійної ЗОВНІШНЬОЇ обставини

речі; 10) «Страждання» (πάροχειν) - прийняття змін від деякого іншого предмету, знову з акцентом на ЗОВНІШНІЙ ВПЛИВ та ПРИСТОСОВНИЦТВО.

Таким чином, перші сім категорій визначають формат-матрицю Світосприйняття-Світогляду, тоді як останні три – Світбудови-Світоперетворення. Перша група є засадничою для поставання сучасної науки та наукового світогляду. Останні категорії – основа суб'єкт-об'єктних зв'язків та відношень в світі, відповідного суспільного поступу загалом.

Так, одна із ранішніх змісто-форм матриці-паттерну ПОРОДЖУЮЧОГО ВІДНОШЕННЯ – РЕЛІГІЯ, – це місток від Убогого до Бога-творця. Себто: шлях від об'єкту (впливу, примусу, тиску, гноблення тощо) до суб'єкту (формотворення, культуротворення, світовідбудови). Себто: шлях поставання Особистості як Суб'єктності історичного процесу.

Історичний характер розбіжності – розузгодження сутності людини як творця та існування людини як “образ та подоби Божої”, – дозволяє констатувати, що суб'єкт-об'єктний тип зв'язків та відносин (вплив, наказ, володіння, примус, пригнічення, гноблення як модуси однобічної, деформованої, розірваної в своїй основі взаємодії) спочатку стає основою формування людини економічної, а потому – людини суспільної. І хоча породжується людина, але, на жаль, не завжди постає людяне в ній. Причина – обмежений потенціал суб'єкт-об'єктної матриці-паттерну “інакше-можливого” (С.Панарін).

Доречі латинське слово *diabolus*, спочатку має значення “поділ єдиного цілого на протилежні частини”, тобто розділення, розузгодження, а вже потім воно історично наповнюється негативним, виключно руйнівним змістом... Звідси й *divide et impera* (лат.) як максима римського сенату, *divide ut regnes* (франц.) Людовіка XI та Катерини Медичі – “розділай та володарюй”, – як принцип практичного втілення “диявольського”, розділяючого потенціалу суб'єкт-об'єктної матриці.

Так чому обмежений? Ще гуманістичні максими часів Давньогрецької класичної філософії, починаючи з батька софістики Протагора: “Людина є міра усім речам: існуючим – в тому, що вони існують; неіснуючим – в тому, що вони не існують”, – стимулюють розгортання гуманістичних інтенцій християнства та теорій доби Відродження, Просвітництва й Нового часу. І ось вже Євангеліє від Матфея окреслює контури нових суб'єкт-суб'єктних зв'язків: “І так во всьому, як хочете, щоб з вами робили люди, так робіть і ви з ними; бо в цьому закон і пророки”.

Але навіть в Новий час Томас Гоббс засобом захисту від егоїстичної природи людей, яка призводить до *Bellum omnium contra omnes*, – “війни всіх проти всіх”, – бачить лише чітке суб'єкт-об'єктне форматування суспільства через визнання необхідності захисту в особі нового суверена – держави. А Джон Локк вбачає в державі незалежного суддю, своєрідного опікуна для підопічного – народу. А в сутності – це турбота, щоб ні у якому разі людина не змогла відчувати себе в БЕЗПЕЦІ, без-ОПІКИ – безумовно турботливої та необхідної, – яку на'язано ззовні; відчувати себе дійсним суб'єктом історичного процесу, процесу історіотворення.

Більш того, навіть найрадикальніша концепція суспільного договору та народного суверенітету Ж.-Ж.Руссо та класичний варіант теорії поділу влади Ш.Монтеск'є не здатні подолати подальше протиставлення об'єкта та суб'єкту.

І.Кант гостро відчуває таке “диявольське” роздвоєння світу та закладає філософські основи правової держави. Відповідно до його думок, людина є істотою, яка існує серед інших членів роду та має потребу в господарі, який зламає його власну волю та змушує підкоритися загальноновизнаній волі, за якої кожний може користуватися власною свободою. Цей універсальний господин – рід людський. Тому у відносинах раба і господина – об'єкта та суб'єкта впливу, – нічого не змінюється та змінитися не може. Але влада має бути обмежена правом і в правовій державі громадяне керуються вмінням розуму та моральними нормами-вимогами категоричного імперативу: “Дій так, щоб максима твоєї волі мала змогу в той самий час мати силу принципу всезагального законодавства,” – яким активізується запобіжний вплив інтенцій суб'єкт-суб'єктних взаємодій.

Потому – революційні зміни та принципи французького революційного законодавства в “Декларації прав людини та громадянина” 1789 року: “Свобода складається з права робити все те, що не шкодить іншому; таким чином, здійснення кожною людиною її власних прав не має ніяких інших обмежень, окрім тих, котрі забезпечують іншим членам суспільства користування тими ж правами”. Але нічого, – по суті, – не змінюється, у Франції з часом відновлюється диктатура та монархія.

І ось наступний крок – політико-правова теорія Г.В.Ф.Гегеля, його діалектика раба та господина та “всесвітня філософія як прогрес усвідомлення свободи”. За Г.В.Ф.Гегелем, взаємовідносини самосвідомостей, – взаємне визнання, – встановлюються в результаті безперервних конфліктів та війн, боротьби за першість, у крайньому варіанті – боротьби не на життя, а на смерть. І зі страху смерті одна з сторін визнає себе підкореною – об'єктом, – іншою стороною, суб'єктом. Так з'являється раб та господин: фізичне, моральне, політичне, духовне рабство тощо. Так відбувається історичне сходження: Схід знав, що вільним є лише один (деспот), античний світ – деякі, християнство – від природи всі. Саме Г.В.Ф.Гегель дарує світу категорію “розвиток” та новий формат мислення – діалектичну логіку як логіку розвитку.

В форматі логіки Арістотеля з її суб'єкт-об'єктним основним відношенням, раб, як відомо, не про свободу мріє, а про своїх власних рабів. Але в форматі логіки Гегеля відбувається взаємне проникнення протилежностей: «пан є рабом свого раба, а раб – є паном свого пана», – тому що

свідомість пана стає чисто споживацькою та залежною, а свідомість раба в процесі праці – перетворюючим, самостійним для-себе-буттям. “Панування показало, що його сутність є протилежною тому, чим воно хоче бути, так, мабуть, і рабство в своєму існуванні стає скоріше протилежністю тому, що воно є безпосередньо”. Безумовно, вершиною історичного процесу стає час, коли кожна людина стає свобідною не тільки в собі, але й для себе; не тільки в можливості, але й в дійсності: «все розумне є дійсним, а дійсне є розумним».

Але й досі, “раб не може без пана, а пан без раба”. Тому досі, за певних умов, пан та раб згодні на консервацію суперечності та збереження формату суб’єкт-об’єктних відносин. Суперечність спотворюється в антагонізм, в суто зовнішнє розділення та протиставлення.

Тому й досі вирує *Bellum omnium contra omnes* (лат.) Т.Гоббса, що потребує нових форм втілення принципу “розділяй та володарюй”: *che tu hai in governo, divide* (італ.) Н.Макиавеллі, *divide and rule* (англ.) Дж.Холла... Тобто, продовжується “війна всіх проти всіх” в теоретичній та практичній площинах, проходить втілення теорій геополітичного володарювання. Ще К.Клаузевиць констатує: “Війна... є актом примусу, щоб змусити нашого супротивника виконати нашу волю”. А в сучасному світі питання постає ще більш гостро та жорстко, фінансово-економічні війни стають засобом перетворення країни, її народу з суб’єкту в об’єкт, інструмент та ресурс задоволення виключно інтересів суб’єкту. Так формується анти-Світ.

Чому? Хоча ніби-то діє діалектика Гегеля, а не чорно-біле мислення Арістотеля... Але і в формальній логіці, і в буденному житті свобода особистості – реальна, – закінчується там де починається свобода іншого. Так виникає та до певної міри розгортається – але не здійснюється, – діалектична суперечність Суб’єкта та Об’єкта, закладена в арістотелівській матриці відносин та взаємодій.

Саме логіка Арістотеля стає основою формально-логічного мислення, яке здатне окреслити “перспективи” та спрямувати поставання людини, навіть концептуально окреслити контури людства на певному етапі розвитку, але, на жаль, не здатне розв’язати суперечність Суб’єкта та Об’єкта як суперечність Внутрішнього та Зовнішнього, в форматі парадоксу свободи, за М.Л.Злотіною: “організм існує не тільки завдяки зовнішнім умовам, але й незважаючи на них”. Себто: забезпечити поставання людяності...

Лише через гегелівські категорії “міра” та “зняття” здійснюється заперечення меж власної самості із збереженням належного. Але в реальності так не хочеться обмежувати власну свободу для її поширення на новому рівні взаємного проникнення – «слияння в неслияном» (рос). Набагато простіше зневажити, понівечити, поруйнувати свободу іншого – тим самим механічно розширюючи межі власної “свободи та гідності”, але в форматі павутиння суб’єкт-об’єктних відносин...

А в діалектичній логіці як логіці розвитку свобода дійсна починається саме зі зняттям особистої самості, там, де починаються ЛЮДИ, а потому – ЛЮДСТВО як єдність розмаїття та розмаїття єдності: мереживо дійсно людяних взаємозв’язків та відносин... “Там де закінчується людина, починаються люди. Там де закінчуються люди – починається людство... Тобто людина повністю усупільнена та суспільство олюднене» (Новіков Б.В).

Але це відбувається лише за умов повернення гегелівської діалектичної суперечності, гегелівського «все розумне є дійсним, а дійсне є розумним» зі спекулятивних висот ефіру в-собі-й-для-себе існуючих ідей до реальності у формі «розум існував завжди, але не завжди в розумній формі» та констатації історичного характеру розбіжності сутності та існування людини.

Саме в межах діяльнісного, а потому й творчого підходів здійснюється подолання джерела цієї розбіжності – старого основного суспільного відношення.

А головне, здійснюється актуалізація можливості об’єктивної гармонійної та органічної множинної єдності в дійсності як взаємопроникнення у творчому спілкуванні, що історично постає з маси-множинності в реальності. І можливості, як виявляється, справді безмежні. Виникає безмежний потенціал “інакше-можливого” (О.С.Панарін), що знаходить свою актуалізацію у науково-бездоганних формах дійсної конкретності та конкретної дійсності.

Головне завдання – це не просто теоретизування в абстрактному Топосі – навіть зовні досконалості, – та в площині архіскладних та незрозумілих абстракцій, “мега-мішанини” білянаукових понять та образів, а, перш за все, з використанням дійсної науково-бездоганної філософії провести розумну, – раціональну, на наукових засадах базовану, – практичну реорганізацію всіх взаємовідносин людини з людиною, здійснити перетворення суспільних відносин між сущими людьми. Здійснити рішучу, якісну, **революційну зміну самого способу відношення ЛЮДИНИ ДО СЕБЕ**. Тобто здійснити сходження від суб’єкт-об’єктного до суб’єкт-суб’єктного, а потому – суб’єктісно-суб’єктного типу взаємодій та відносин поставання **дійсної Суб’єктності історичного процесу**.

І ось в межах творчого підходу формується методологічне підґрунтя нового Світовідношення, побудови нової матриці “інакше-можливого”. Виключно гуманістичні інтенції можна відчутти крізь призму надбань авторів цього напрямку: Г.С.Батіщева, М.Л.Злотіної, Е.В.Ільєнкова, В.П.Іванова, Г.О.Давидової, А.С.Канарського, М.О.Ліфшиця, Л.К.Науменко, Б.В.Новікова та інших. Відповідно формулюються й нові предикабілії та категорійні блоки: розмежування, (рос. распределение) (Новіков Б.В.), мереживо-мереживість-мережування (Новіков Б.В., Богачев Р.М.), надлишковість (Мельниченко А.А., Іщенко А.М.), безмірність тощо. Лапідарно.

Шлях подолання суперечності сутності та існування людини: діалектика набуття діяльністю своєї сутності, поставання її творчістю, взаємопроникнення співтворчості та наслідування (Г.С.Батіщев).

Суб'єктність: “спосіб буття, що поєднує в собі вічні та тимчасові якості” (Б.Н.Шулевський); сильний та розумний Володар та Господар всього минушого-сущого-прийдешнього (Г.С.Батіщев); всезагальна індивідуальність (Е.В.Ільєнков); інтелігентність як оєдиничена дійсність та дійсна одиничність (Б.В.Новіков).

Сутнісні властивості суб'єктності: здатність бачити “очима роду” (Е.В.Ільєнков) та поліцентрично – очима інших, “СО-БЫТИЙСТВОВАНИЕ» (рос.) (Г.С.Батіщев); корисне здійснення блага через істину у красі (Б.В.Новіков); висловлювати невимовне, шукати міру в безмірному, закономірне у випадковому (Л.К.Науменко); провина за нездійснене (О.В.Босенко); надлишковість (рос. избыточность) як принцип організації життя (А.М.Іщенко).

Спосіб поставання суб'єктності: розмежування (рос. распределение) як подолання актуальної обмеженості людської діяльності, що опосередковує процес переходу від поділу діяльності до розподілу самодіяльності та далі – самодіяльного розподілу, себто творчості (Б.В.Новіков); дійсна асоціація (В.О.Босенко).

Результат перманентного процесупоставання суб'єктності: простір про-мислювання (К.Р.Мегрелідзе), республіка суб'єктностей (Г.С.Батіщев); повністю усупільнена людина в людському суспільстві (Б.В.Новіков); множинність та всеохоплююча цілісність (М.Лоський); “зіркове небо всередині нас” (О.В.Босенко); матеріалізована класова перевага як перевага нового способу життя (Г.Б.Новіков).

Суспільне відтворення: виробництво речей – виробництво ідей – виробництво людей; від суспільства “трудящих” (рос.) до суспільства “творящих”(рос.) (Б.В.Новіков); Формотворення – Культуротворення – Свободотворення; БІОСФЕРА – НООСФЕРА – КРЕАТОСФЕРА (Б.В.Новіков, А.А.Мельниченко, Р.М.Богачев).

Гене́за основного “породжуючого” відношення: суб'єкт-об'єктне – суб'єкт-суб'єктне – суб'єктно-суб'єктісне, – та відповідна ритміка процесу знання-пізнання: присвоєння-освоєння-осягнення (Б.В.Новіков); Простір ДО-мислення – Простір мислення – Простір ПРО-мислення (Б.В.Новіков, Р.М.Богачев).

Саме творчий підхід дозволяє по-новому осягнути розвиток взагалі, актуалізувати гуманістичний діяльнісний контекст суспільного життя, творення світу культури як органічного та неорганічного тіла людства (принцип єдності світу), в якому у векторі основних діяльнісних проявів – добра, істини, краси, корисності, – в режимі перманентного розподілу, постійного виходу за власні межі, трансцендування, трансгресії (принцип розвитку) розгортається поставання людини як ансамбля цілісних, всебічних та істинних взаємозв'язків живого спілкування – мережива суб'єктно-суб'єктісних взаємодій (синтез обох принципів).

Розмежування як постійний вихід за власні межі, Надлишковість (рос. избыточность) як джерело невичерпаності та нестримності, індикатор життєздатності – корелят пасіонарності Л. Гумельова, Мережування суб'єктно-суб'єктісних відносин як невичерпне джерело повноти своєрідності, самостійності і самодіяльності кожного-багатьох-всіх – стають новими принципами мислення та організації життя.

Це і є АТРИБУТИ дійсної свободи кожного-багатьох-всіх, дійсного життя. Креатосфери. Вони актуалізуються в процесі трансценденції, трангресії – виникає ДІЙСНА СУБ'ЄКТНІСТЬ та ДОСКОНАЛІСТЬ людини-людей-людства як повна завершеність, яка здетонована у незавершімості. Саме не в розділі та протиставленні, а у взаємному проникненні, “Злитті” з іншими-багатьма-всіма в процесі розмежування постає людина як суб'єкт історичного процесу, суб'єктність, людина-творець...

На жаль, “діалектиці не рідко доводиться дуже довго чекати історію” (Б.В.Новіков). І тому реальність сьогодення – логіка перетворених форм суб'єкт-об'єктного відношення, яка поступово стає логікою хаосу.

Чому? Людина – істота біосоціальною, а тому здійснення суперечності Сутності та Існування відбувається за умови переходу до рівня “суспільство-природа” (М.Л.Злотіна), що має принципову можливість необмеженого розгортання та вирішення у процесі олюднення природи – усупільнення людини – олюднення суспільства. Нагадаємо, тільки суперечності соціальної форми руху здійснюються в межах цієї форми руху, саме тому людина стає єдиною продуктивною силою суспільного відтворення, яка покликає до життя та організує всі інші сили, які мають природну сутність. Але з часом старе основне суспільне відношення має обмеження та редукує суперечність “суспільство-природа” до формату антагонізму “організм-середовище”, це дозволяє за певних установок формально-логічному мисленню запобігти її вирішенню та абсолютизувати неможливість вирішення соціальних суперечностей у теоріях та практиках протистояння держави й суспільства, “перманентних революцій”.

Саме тому в суспільстві антагонізм продовжує діяти в тій мірі, в якій суспільство не стає людським; в тій мірі, в якій будь-яка революційна діяльність як трансценденція, вихід за межі старого основного відношення не стає загальним процесом, а потому – режимом постійного виходу за власні межі. Себто: творчістю. Перешкоди на цьому шляху – перетворені форми основного відношення.

Саме Біологізм, Суб'єктивізм та Солідаризм виступають іншо-формою суб'єкт-об'єктних взаємодій в межах антагоністичної суперечності суспільства та природи, коли під суспільством розуміється обмежена соціальна група, а під природою – весь інший світ з його вовчими законами – так зване середовище. Оберніться навколо, аби впевнитись в цьому. Біологізм, Суб'єктивізм та Солідаризм дезактивують та знищують потенціал матриці “інакше-можливого”.

Біологізм – це відчайдушні спроби капіталізму як істинного дитя епохи зоологічного індивідуалізму – радикального егоїста, – законсервувати власні умови існування, тобто старе основне суб'єкт-об'єктне відношення.

Суб'єктивізм – це, з одного боку, індивідуалістичний суб'єктивізм як негативно вимушена дія під зовнішнім впливом-тиском-загрозою іманентних ЗОВНІШНІХ проблем-суперечностей, замість їх прийняття як власних, ВНУТРІШНІХ; з іншого – груповий чи загально колективний суб'єктивізм як захисно-агресивна дія та механічно поєднані зусилля з позиції вузькогрупових інтересів, антропоцентризму, виживання та існування лише заради себе.

Саме суб'єктивізм старого основного відношення, який дуже жваво бравує лозунгами-паролями доби Відродження: “людина – самоціль”, “людина – творець самої себе”, – що доходить до антропотеїзму в концепціях людино-божя та бого-людства. Постають й відповідні деструктивні практики спочатку доби Інквізиції та релігійних війн, що потопляють у крові цілі народи. І потому – відвертий біологізм у форматі сервілізму та низка спроб реваншу передісторії. Будь-яка ідея спотворюється в її вулгаризовану абсолютизацію: нація – фашизм, гроші – фінансизм; ринок – торгашество; свобода – свавілля... .

В сутності Солідаризму лежить той самий зоологічний індивідуалізм суб'єкт-об'єктного відношення та “інстинктивний антагонізм” (М.Л.Злотіна) як основний принцип організації суспільних зв'язків. Результат – замість мережива суспільних взаємозв'язків – механічно формується мережа-павутиння нелюдських зв'язків в яких ролей багато, але функцій всього дві – павук-суб'єкт та його жертва – об'єкт впливу, примусу, гноблення тощо.

Зрозуміло, що в павутинні не відбувається сходження Формотворення-Культуротворення-Свободотворення. Неможливим стає й перехід від зовнішньої дисциплінарної дисципліни до внутрішньої усвідомленої самодисципліни (В.О.Босенко). Перехід від авторитарної влади, влади авторитету до авторитету влади конкретної професії (Б.В.Новіков) як дії із знанням справи не відбувається. Людина творець не постає, суб'єктність процесу Свободотворення не формується, натомість витворюється царина “метафізичної халяви” та її “мешканці”: декреати та декреатори (Б.В.Новіков).

Ось вам і “матриця Арістотеля”. Ніякого стрибка в царину свободи не відбувається, а відбувається – за влучним виразом Б.В.Новікова, – найжахливіше розговіння “свободою” в формі практичної всезагальності: повна “свобода” від всього людського... Сама формальна логіка редукується до логіки хаосу....

Фейки підмінюють факти, беззмистовні міфи замінюють філософію (розум) та й навіть здоровий глузд. Ідеологічно солодка та політкоректна замаринована Міфотворчість спотворює Світосприйняття до стійкого Світонеприйняття, що видається за “унікальність бачення” в режимах “одноразового буття”: “я так бачу”, “модно-немодно”, оригінальність “тут-зараз-одразу”. Цілісний Світогляд мутує до Світохіміризації як способу самопрезентації, продукування оригінальності “без міри та без меж” – чуттєвий, моральний, духовний БЕС-предел (рос.).

Тому й Логіка хаосу: Біологізм, Суб'єктивізм, Солідаризм збережені та поширювані в форматі ідеологічного вірусу нацизму, який навіть не потрібно модифікувати, з пилу звільнені старі лозунги-паролі в транснаціональному форматі «Sieg Heil!» або його регіональному штамі «Перемога чи смерть!».

Саме цим вірусом створюється хаос, який, на думку «майстрів» анти-Світу, є керованим... Але незабаром не залишиться нікого ким можливо керувати.

І ця логіка немає нічого спільного з логіками Арістотеля та Гегеля, з логікою відбудови життя... “Схаменіться! будьте люди, Бо лихо вам буде”: в сучасному світі, де вирують зв'язки всього зі всім, ніхто не може перемогти! Це логіка руйнування Світу всього заради самого руйнування. Ось вже й самі теоретики та практичні «творці» хаосу поступово руйнують власну суб'єктність-державність, “обрані” народи втрачають відчуття “вкоріненості буття”, а економіки “золотого мільярду” стають лише механічною сукупністю паразитуючих по світі номадичних корпорацій. Тому й лідери цих “місць-перебувань” вже не здатні приймати адекватні рішення, окрім нав'язаних логікою хаосу...

Лише лозунги, кліше та міфи, що розповсюджуються та вбиваються у свідомість різноманітними каналами ЗМРАДУ (засоби масової реклами, агітації і дезінформації) та створюють Ілюзію... Це й є царина Міфотворення.... Згадаємо: “Ми величні! Ми вільні! Ми гідні захоплення! Ми так кажемо, значить це правда!” – вигукували мавпи в оповіданні Р.Кіплінга “Мауглі”.

Тому як не згадати пророчі слова П'єра Жана Беранже: «Панове! Якщо до правди святої світ дороги знайти не вміє, честь безумцю, що навіє людству сон золотий!». Чого тоді дивуватися, що Світобудова-Світовідтворення замінюється Світовитворенням-Світоспотворенням-Світодекреатизацією як продукуванням БЕЗсенсового (рос. БЕСсмысленного), байдужого (рос. БЕСчувственного), БЕЗрадісного, БЕЗдіяльного, БЕЗсоромного, БЕЗмежно огидного БЕЗладу (рос.

БЕСпредельно омерзительного БЕСпорядка). **БІСОВЩИНИ** (рос. БЕСОВЩИНЫ) як **ТОТАЛЬНОГО РОЗЛЮДНЕННЯ**.

І ми вже на цьому шляху... Війна – жахливе зло. Навіть якщо війна є священною або визвольною, вона не перестає бути злом. Це насилля та вбивство як крайній спосіб механічного знищення антагонізму суб'єкт-об'єкт за неможливості розв'язання суперечності.

В сучасних умовах **ніхто нікого перемогти не може...** Вже **ІСТОРИЧНО НЕ МОЖЕ...** Не може з врахуванням «загострення» та поглиблення зв'язку всього зі всім. Економіка міста – національна економіка – міжнародна економіка – глобальна економіка, але при цьому особливості місцевого та національного зберігаються та тільки збагачують ціле на новому конкретному рівні цілісності-всєбічності-гармонійності...

Тому кожне вбивство - це вбивство брата. Всяка війна, навіть між різними народами – це братовбивча війна. І **людина-творець** має поліфонічно сприймати, жваво відчувати біль світу, його трагічний розлад; має жити стражданнями і ворога, і брата; має молити про мир, про примирення і все робити для цього.

Навіть в Біблії: «Нема більшої любові, ніж та, якщо хтось кладе душу свою за друзів своїх» (Від Іон.15:13), – чим передбачається для воїнів можливість спокутувати найтяжчий гріх вбивства лише за умови відновлення протоформ мережива людських відносин, створення умов відбудови ЖИТТЯ. Тому й воюють **заРід, Батьків та Батьківщину!**.. Але не за абстрактну перемогу чи свободу! Тому єдине, що необхідно зробити зараз – перший крок, – всіма потугами потрібно зупинити пролиття крові, припинити вбивства, зробити все, щоб **ПРОСТО НЕ БУЛО ВІЙНИ...**

Довіра та Єднання як приклади об'єднання під час боротьби з фашисткою навалою стають загальним щепленням проти вірусу нацизму, прикладом об'єднання народів заради миру та стабільності, основою світового ладу протягом другої половини ХХ століття. Протоформою Мережування, основою Надлишковості, умовою Розмежування.

Тому єдине, що необхідно зробити зараз – перший крок, – всіма потугами потрібно зупинити пролиття крові, припинити вбивства, зробити все, щоб **ПРОСТО НЕ БУЛО ВІЙНИ...** І якщо Віра та Державність – пробудження розуму та початок поставання суб'єктності, то Справедливість й Солідарність суспільства та Довіра й Єднання міжнародної спільноти – напрями сходження до суб'єктно-суб'єктних взаємовідносин людства загалом.

Тільки людина-творець ніколи внутрішньо **не хоче** та зовнішньо **не повинна**, а відповідно – **не може** стати стороною деформованої взаємодії (почати війну). Як і патріотичний народ та патерналістська багатонаціональна держава, а відповідно й солідарне суспільство... Тому тільки – і **ВИКЛЮЧНО ТІЛЬКИ**, – вони мають безмежні можливості та спромоги відновити обертання Землі в належному – **дійсному**, — напрямі. А за потреби – **в реальності**, – завершити будь-яку війну в столиці ворога, якщо це **ворог дійсного Життя**.

Бо тільки життя має значення! І творчість крізь все життя...

Андросюк Л. В.

2 курс ФБТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керерівник: Ніколаєнко Н.В. к.філос.н., доц. НТУУ «КПІ»

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ПРОВІДНИЙ НАПРЯМ ТРАНСГУМАНІЗМУ

Створення першої універсальної електронно-обчислювальної машини у 1946 р. стало поштовхом для відродження ідей трансгуманізму. Одним з провідних напрямів досліджень цієї філософської концепції є штучний інтелект. «Чи може машина робити те, що робимо ми як мислячі істоти?» - це питання поставив перед собою і світовою спільнотою британський вчений-математик Алан Т'юнінг у своїй роботі «Обчислювальні машини і інтелект» 1950 р. [1, 433].

Як такий, штучний інтелект, котрий нічим не поступається природньому, наразі знаходиться у стадії розробки. Це може призвести до перетину межі контролю розвитку цього симбіозу науки з технікою. Ми переходимо до технологічної сингулярності. Варто поставити собі декілька запитань для усвідомлення і формування напрямку діяльності за умови реалізації штучного інтелекту. Якщо машина зможе мислити і відчувати, що тоді робить людину людиною? Як можна буде далі співіснувати людині з машиною й експлуатувати її, якщо машина усвідомлюватиме себе? Як складатимуться взаємовідносини людини з машиною?

Сингулярність вимушує відкидати старі моделі існування, адже вона породжує нову реальність. Коли напрям прогресу буде заданий інтелектом, що переважає людський, він зростатиме експоненціально. Людина здатна усвідомлювати навколишній світ і вибудовувати у своїй голові причинно-наслідкові зв'язки. Коли ж з'явиться можливість вираховувати ці моделі на більш високих швидкостях, ми увійдемо у новий режим. Важко уявити наскільки жорстокою може стати постлюдський етап розвитку людства. На думку британського математика і програміста Вернора Вінджа, одним із можливих наслідків може стати фізичне вимирання людської раси [2]. Існує незбагненна різниця між цілеспрямованістю машини й осмисленням людських вчинків. Якщо не запрограмувати машину до дружелюбного сприйняття людини, перед нами постає величезний ризик винищення нашого ж роду.

Адже людина стане перешкодою для необмеженого саморозвитку свідомості і прикладної діяльності створених нами машин із штучним інтелектом.

З іншого боку, на думку професора інформатики і спеціаліста в області вивчення і розробки штучного інтелекту Девіда Вернона, реальну загрозу він міг би представляти тільки тоді, коли ці машини стануть настільки «розумними», що зможуть самостійно перепрограмувати себе. На сьогоднішній день штучний інтелект такого розвитку і таких можливостей не набув [3].

Технічна і методологічна складність у реалізації штучного інтелекту вже вичерпує себе, і за прогнозами сучасних дослідників Рея Курцвейла, Ларрі Пейджа, її буде подолано до середини 21 століття [4, 206]. Штучне моделювання, так би мовити, відтворення людського мислення надає нового змісту основному питанню філософії, що в широкому сенсі розуміється як відношення матерії і свідомості. Трансгуманізм ставить за мету використання досягнень науки і техніки у розвитку фізичної і розумової діяльності людини, намагаючись врахувати етичні і гуманістичні аспекти.

Тим не менш, створення штучного мозку, здатного самостійно мислити, - неминучий етап прогресу людства. Розумні машини необхідні у будь-яких областях науки, де є кінцева мета, а набір даних не до кінця сформований, або перманентно змінюється. У той же час можливим є ризик, який і є підґрунтям численних суперечок філософів й актуальною проблемою сучасності.

Список використаних джерел:

1. Turing A. M. Computing machinery and intelligence /A.M. Turing. – Mind, 1950. – 433-460 с.
2. Vinge V. The coming technological singularity // V. Vinge – Best Classic Books, 1993.
3. П. Радзиховский. Дэвид Вернон: «То, что мы называем искусственным интеллектом, им не является» // [<http://postnauka.ru/talks/44431>] – 2015.
4. Kurzweil R. The singularity is near: When humans transcend biology / R. Kurzweil – Penguin, 2005. – 652 с.

Андрусишин А. В.

2 курс ФЕЛ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Кайс З.В.викладач ФСП НТУУ «КПІ»

МІСЦЕ БІОЕТИКИ У ФІЛОСОФСЬКИХ ВИМІРАХ ЛЮДЯНОСТІ

У час безкомпромісної боротьби добра і зла, коли вирішується доля не лише України, а й цілої планети, несемо відповідальність за збереження життя на Землі [1]. В сучасному суспільстві людство стоїть перед моральним вибором між злом і добром. Цей вибір старий, як світ. Тема справедливості пронизує і відомий рукопис минулих тисячоліть – Біблію. В ній міра людяності відображена у біблійних заповідях, які не втратили актуальності у сьогоднішні.

У царині соціально-філософських міркувань щодо людяності по відношенню до усього живого особливе місце посідає порівняно молода наука – біоетика. [2]. Це наука про органічне поєднання новітніх досягнень біології та медицини з духовністю. У сучасному суспільстві вона стала ознакою цивілізованості. Сукупність понять і принципів біоетики направлені на моральне вдосконалення людства, охорону прав і достоїнств людини у зв'язку з досягненнями сучасної науки (молекулярної генетики, генетичної інженерії, біотехнологій) [3-4].

Одним з напрямків її дослідження є відповідність вчинків науковців у сфері досліджень біологічної, медичної, екологічної науки моральним нормам та цінностям людства. Тому біоетику можна вважати частиною моральної філософії. Тут мова іде про законність втручання новітніх досягнень сучасної науки у покращення буття людини, іншими словами "не все, що технічно можливо, етично" [3]. Моральні критерії біомедичного втручання у людське життя та здоров'я ґрунтуються на тому, що людина є особистістю, а отже цінністю об'єктивною, надприродною і недоторканою. Однак за цими поняттями людяності іноді приховане втручання, яке не має нічого спільного з охороною здоров'я. Сьогодні ми це бачимо на прикладах деяких аспектів застосування генної інженерії або клонування, спробами застосування нових методів лікування, винайдення і впровадження нових лікарських препаратів, досягнень у галузі нанобіотехнологій. Все це вимагає морально-етичної і правової регламентації у рамках закону та людства. Тобто встановлення меж дозволеного, які відповідали б поняттям медика «не нашкодь» [4].

З погляду персоналістичної біоетики [1-3] однозначно, що людське життя потрібно шанувати і захищати від моменту запліднення до природної смерті. Не можна допустити його зневаги через штучний аборт, клонування, евтаназію та інших аспектів генної інженерії, репродуктивних технологій та біомедичних маніпуляцій.

Науковці і філософи останнім часом дедалі частіше запитують себе: до якої міри законним є втручання у природу [2-4] з метою її модифікації? Впроваджувати нові досягнення науки і техніки необхідно із дотриманням етичних засад. Такий підхід визначає гуманний характер помислів і вчинків сучасної людини.

Список використаної літератури:

1. Волинка Г.І. Філософські науки: Посібник для аспірантів і пошукувачів [Г.І.Волинка, Н.Г. Мозгова, Ю.О.Федів]. - К.: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. - 104 с.

2. Степаненко М.Д. Сучасні трансформації життєвого простору особистості як поля її життєтворчості //Гуманітарний часопис: Збірник наукових праць. Харків: ХАІ, 2005. - № 3. - С. 63 - 67.

3. Терешкевич Г. Т. Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти: Навч. посібник. – Львів: Світ, 2008.–344 с.

4. Goldim, J. R. . Revisiting the beginning of bioethics: The contribution of Fritz Jahr (1927). //Perspect Biol Med, Sum, 2009.-P.377—380

Бершадська І. І.

2 курс ФММ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Сторіжко Л.В. д.філос.н.,проф. НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА СЕНСУ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ

У певний момент кожна людина стикається з питанням – у чому сенс життя? Таке питання постає, коли людина має намір зрозуміти та пізнати себе, знайти своє місце та призначення у цьому світі. Жодна людина не може, та й свідомо не бажає жити без мети, мрій, планів, завдань, які б надали життю повноти, зробили його б значним. Завдання даної роботи полягає у розкритті проблеми сенсу життя людини через призму філософських поглядів різних епох. Це питання є актуальним, оскільки чітко уявлення людини про своє життєве призначення і є рушійною силою буття людини.

Відверто кажучи, питання про сенс життя людини є ключовою світоглядною проблемою. В історії висувались різні погляди на проблему сенсу життя людини, і їх можна умовно поділити на дві основні групи. [1]

Перша група – оптимістична. Людина вважається хазяїном своєї долі, саме від її рішень і залежить те, яким буде її життя. До цієї групи ми відносимо Аристотеля, Ф. Аквінського, Ф. Бекона, К. Маркса, Шардена та ін.

Сенс життя людини за Аристотелем полягає в досягненні вищого блага через діяльність. Фома Аквінський сенс життя бачить у щасті, яке полягає в пізнанні й спогляданні Бога. Причому, пізнання розглядається ним як вища функція людини, а Бог для пізнання виступає як невичерпне джерело. На думку Бекона шлях людського пізнання є дуже важким, адже пізнавати доводиться при «невірному світлі почуттів». За Карлом Марксом сенс життя полягає в тому, що людина своєю практичною діяльністю сама визначає його. Французький філософ Тейяр де Шарден вбачає сенс життя в об'єднанні людей, оскільки "існувати" означає "об'єднуватися".

Друга група поглядів про сенс життя – песимістична. Людина не може змінити щось у своєму житті, вона є «іграшкою» долі. Таких думок дотримувались: А. Шопенгауер, Ф. Ніцше, А. Камю, Ж.-П. Сартр та інші.

Зокрема, Шопенгауер казав, людина може прожити гідно, викоринивши в собі «волю до життя», усунувши афекти, викликані волею. Що стосується Ф. Ніцше, то він уважав, що сенс людського життя полягає у примиренні з його безглуздістю, а також сенсом життя є підготовка Землі до появи надлюдини: «Людина — це линва, натягнута між мавпою і надлюдиною». У філософії А.Камю питання про сенс життя зайняло центральне місце. Він вирішує його парадоксально: затверджуючи, що світ абсурдний, хаотичний, а тому віра в сенс життя так само абсурдна, але він усе ж знаходить сенс життя в бунті проти абсурду. А от Жан-Поль Сартр трактував буття людини як «ніщо», цитую: «життя до того, як ми його проживемо, — ніщо, але це від вас залежить надати йому сенс». [2, с.110]

Отже, проблема сенсу життя існує та й існувала у всі часи. Проте віднайти єдиний сенс життя – неможливо, тому що разом із загальнолюдськими традиційними цінностями, він має і дещо специфічне – особисті сподівання людей певної епохи.

Таким чином, результатом дослідження є аналіз проблеми сенсу життя на основі філософських вчень різних епох. Було встановлено, що погляди на поставлену проблему поділились на дві групи: оптимістичну(людина - господар долі) та песимістичну(людина ніяк не впливає на долю). Наразі проблема сенсу життя також стоїть гостро, оскільки відбувається переоцінка цінностей, а традиції змінюються.

Список використаних джерел:

1.Данильян О. Філософія: Підручник [Електронний ресурс] / О. Г. Данильян, В. М. Тараненко. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/1584072037555/filosofiya/filosofiya>

2.Сторіжко Л. Історія філософії: Навчальний посібник / Л. В. Сторіжко. – К.: Фенікс, 2012. – 160 с.

ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІЙ АСПЕКТ ГУМАНІЗМУ У ПОДОЛАННІ ОДНІЄЇ З КРИЗ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА - ЖОРСТОКОСТІ СЕРЕД ДІТЕЙ (НА БАЗІ РОБОТ АМОНАШВІЛІ Ш. О.)

Сьогодні однією з актуальних проблем морально-етичного характеру, що потребують негайного вирішення, є проблема жорстокості серед дітей. Більшість вважає, що це пов'язано зі змінами соціального характеру, переосмисленні етичних норм та моральних цінностей. "Світ стрімко змінюється, але змінюють його не культура і спрямованість на духовний розвиток, а науково-технічний прогрес зі своєю соціальною установкою "бери від життя все". [З. с. 9] А діти - відображення того, що турбує та чим живуть їх батьки та всього того, що їх оточує. На думку професора Ш. Амонашвілі, всі ці моменти прямо впливають на формування дитячої свідомості та світосприйняття. "Дітей треба захищати від розбещуючого впливу засобів масової інформації, від натиску аморальних комп'ютерних ігор і розваг, від бридких видовищ і гидкої музики, від посягань дорослих, від політичних амбіцій влад"[З. с. 11]. В першу чергу виконання цього завдання є обов'язком батьків. Від народження і до 6-7 років відповідальність за дитяче виховання несуть батьки, але, досягши необхідного віку, діти йдуть до школи, і тоді ця відповідальність переходить до рук вчителів.

Над питанням виховання дітей та важливості особистості вчителя в процесі виховання замислювались ще філософи античності. Аристотель вважав, що батьки займаються вихованням дитини лише до досягнення нею віку 7 років, після чого це завдання переходило до рук педонімів - тогочасних вчителів та державних чиновників. Саме тому такою важливою, на думку Аристотеля, була особистість вчителя, і саме тому наставник на його думку мав займати одну з найвищих ланок суспільства та бути всесторонньо розвиненим - щоб бути в змозі виховати достойне покоління наступників. Подібної думки притримувався і Платон, але в своїх творах він пішов далі, запропонувавши широкую програму виховання, ключову роль в якій відігравала особистість вчителя та наставника. Ще в античні часи люди заклали основи педагогіки, яку сьогодні можна назвати класичною. Саме класична педагогічна спадщина стала джерелом для того поняття, яке вводить Ш.О. Амонашвілі - "гуманна педагогіка". Він відокремлює її від традиційної, або, як він її ще називає, авторитарної педагогіки, яка будує свої стосунки з дітьми - вихованцями - на підставі системи заохочень і покарань, тобто примусу. "Освітні процеси авторитарної педагогіки заформалізовані та офіційні, суворо регламентовані, наповнені менторським тоном, що закликає вихованців і учнів до повинності, обов'язків, уважності, слухняності, відповідальності та несперечання"[З. с. 34]. Гуманна ж педагогіка, запропонована Амонашвілі, базується на поняттях "Духовність" та "Гуманність". Основи гуманної педагогіки, яку пропонує Ш. О. Амонашвілі заклали такі визначні особистості, як Марк Фабій Квінтіліан, Ян Амос Коменський, Жан-Жак Руссо, духовно-філософські основи гуманної педагогіки пропонують праці Конфуція та Лао-Цзи.

Гуманна педагогіка виходить із ідей духовної спільності, співробітництва і співтворчості, вона спрямована на моральний розвиток дитини, знання розуміються як шлях сходження до мети, освітні процеси базуються на принципах співробітництва, взаєморозуміння, довіри, творчого терпіння, вільного вибору, радості пізнання та любові. Основними кроками як в теоретичній, так і в практичній діяльності, спрямованій на виховання особистості дитини є:

1. Духовне наставництво.
2. Благородство і Великодушність.
3. Відповідальність за свої думки і слова.
4. Закон причин і наслідків.
5. Закон любові.
6. Закон духовної спільності.
7. Самовдосконалення.

Список використаної літератури:

1. Амонашвили Ш. А. В чаше ребенка сияет зародыш зерна культуры. – Артемовск, 2007.
2. Амонашвили Ш. А. Личностно-гуманная основа педагогического процесса. — Минск: Универс, 1990.
3. Амонашвілі Ш. О., Маллаєв Д. М., Крук С. Л. Маніфест гуманної педагогіки. – Хмельницький, 2014.
3. Амонашвили Ш. А. Размышления о гуманной педагогике. – М., 1996.
4. Жураковский Г. Е. Очерки по истории античной педагогики. – М., 1963.
5. Телячук В. Інноваційні технології в початковій школі / В. Телячук, О. Лесіна. — Х.: Основа, 2007.

МЕТАМОРФОЗИ ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

На сучасному етапі розвитку України правова свідомість суспільства відіграє ключову роль у процесі побудови дійсно демократичної держави, здійснення вкрай важливих реформ та адаптації західноєвропейських цінностей в українському законодавстві. Гуманістична трансформація правової свідомості та підвищення її рівня серед громадян є одними із найважливіших завдань, що постали перед сучасними реформаторами. Без розуміння та усвідомлення характеру правовідносин та їх регуляторів неможливо чекати від суспільства поступу до докорінних змін.

Актуальність обраної проблематики викликана подіями, які відбувались останнім часом (з листопада 2013 року до лютого 2014 року), спричинені усвідомленням особливостей тогочасних політичних процесів, в першу чергу в площині дотримання чинного законодавства. Формування правової свідомості зокрема є основним завданням прогресивно налаштованої частини суспільства.

У ході дослідження були використані основні положення, що містяться у працях вітчизняних і зарубіжних вчених, які працювали над різними аспектами зазначеної проблематики. Насамперед слід назвати наукові доробки таких вчених: Явич Л.С., Юрашевич Н.М., Калиновський Ю.Ю., Суслов В.А., Ільїн І.А., Байніязов Р.С., Гречин А.С., Клімова Г.П., Голосніченко І.П., Дмитрієнко Ю.М. тощо.

Серед всього спектру визначень поняття правосвідомості, наданих провідними науковцями, виділимо наступні, які, на наш погляд, є найбільш вдалими у контексті визначеної проблематики.

Радянський правознавець Л. С. Явич правосвідомість пропонував розуміти як «систему уявлень, оцінок, переконань, настроїв, відчуттів, що розкривають ставлення особи до чинного права» [4, с. 72]. Сучасний український фахівець у галузі філософії права Ю.Ю. Калиновський вважає, що правосвідомістю є сукупність «оцінних думок та настанов, що визначають ставлення суб'єктів соціальних відносин до права й чинного законодавства, а також практики його застосування до правових (або неправових) звичаїв» [2, с. 8]. На думку Н. М. Юрашевич, «правова свідомість - система відчуттів, звичок, уявлень, оцінок, поглядів, теорій, ідей суб'єктів права (носіїв правосвідомості), які відображають правову дійсність і оцінне ставлення до неї (до соціально-правових настанов і ціннісних орієнтацій суспільства, до минулого, сучасного або очікуваного права) і виконують завдяки цьому роль своєрідного регулятора (саморегулятора) їх поведінки в юридично важливих ситуаціях» [3, с. 181].

На наш погляд, правосвідомість – це система ідей, уявлень, емоцій і почуттів, які виражають ставлення окремого громадянина зокрема та суспільства загалом до права, а також до різноманітної діяльності державних інститутів, пов'язаної з правом.

На сучасному етапі розвитку нашої держави важливо розуміти правосвідомість в контексті забезпечення основоположних та фундаментальних прав людини, демократичних цінностей, які становлять основу боротьби українського суспільства.

Застосовуючи поняття «метаморфози» до дослідження проблем правової свідомості, виходимо з того, що подібно до того, як у природі відбуваються глибокі зміни живого організму, так і в сучасному суспільстві реалізуються та здійснюються різноманітні трансформації в якісно новий стан, що свідчать про кардинальні зміни різноманітних сфер суспільного життя. Метаморфози притаманні, зокрема, і правовій свідомості, особливо в період усвідомлення широким колом людей глибинного змісту процесів, що відбуваються в державі.

Розглянемо проблематику метаморфоз правової свідомості сучасного українського суспільства як зміну специфічних особливостей української правосвідомості, які сформувалися в результаті впливу на суспільство протягом історичного часу його існування таких факторів як комунізм та реалії пострадянського періоду.

Із усієї безлічі особливостей української правової свідомості виділяються як найважливіші: відсутність національної єдності, у тому числі взаємодопомоги; відсутність національної агресивності, у тому числі в питанні боротьби за свої права; правовий нігілізм, у тому числі як реакція на беззаконня державних чиновників [4].

Тому, важливим в контексті забезпечення гуманістичних суспільних відносин є, по-перше, поява певної національної єдності на тлі боротьби за демократичні цінності та людську свободу, по-друге, забезпечення дотримання прав людини, та, безпосередньо, боротьба за ці права, по-третє, поступове подолання правового нігілізму, що неминуче приводить до підвищення правової обізнаності, а звідси і правової свідомості.

Список використаних джерел:

1. Дмитрієнко Ю.М. Украинское правосознание: эволюция понятия в отечественной и зарубежной науке // «Современные научные достижения – 2008», (видавництво «Наука та освіта» (м. Дніпропетровськ, Україна).
2. Калиновський Ю. Ю. Правосвідомість українського суспільства як соціокультурний феномен: філософсько-правова рефлексія : автореф. дис. ... д-ра філос. наук : 12.00.12 / Калиновський Юрій Юрійович ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. - Х., 2010. - 36 с.

3. Юрашевич Н. М. Эволюция понятия правового сознания / Н. М. Юрашевич // Известия вузов. Правоведение. - 2004. - № 2. - С. 178 - 187.

4. Явич Л. С. Общая теория права / Л. С. Явич. - Л. : ЛГУ, 1976. - 215 с.

Кіт А. В.

2 курс ФММ, УЕ-31 НТУУ «КПІ»

Науковий кеївник: Сторіжко Л.В. д.філос.н.,проф. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В ГУМАНІСТИЧНОМУ ПСИХОАНАЛІЗІ А. МАСЛОУ

На сьогоднішній день, коли люди прагнуть до творчості, розкриття свого потенціалу, теорія Маслоу віднайшла своїх прихильників серед сучасників. Адже вона базується на переконаннях, що кожна людина має потенціал для розвитку та прагнення до творчості від народження. Якщо для птахів властиво літати, для риб – плавати, то для людей – творити.

Творчість за Маслоу – це не якісь особливі обдарування чи навички. Щоб бути творчим не потрібно обов'язково малювати картини, створювати музику чи писати книжки. Творчість – це універсальна функція людини, що передбачає всі види саморозвитку. Але, на жаль, часто люди не використовують чи втрачають свій потенціал. Найчастіше, як не дивно, через офіційну освіту. Саме на цьому моменті виникає проблема самореалізації людини. Усі риси, притаманні самоактуалізованій особистості, свідчать про те, що під самоактуалізацією Абрахам Маслоу має на увазі свідому людину, котра знає чого хоче від життя. Отже, можна вважати, що впевнена у собі особистість є самореалізованою.

За Маслоу людина досягає актуалізації лише після задоволення елементарних потреб, а саме: фізіологічних, потреб безпеки та захисту, потреб належності та любові, а також потреб самоповаги. Ми не згодні з даним твердженням. Дуже часто саме люди, що задоволені усіма елементарними потребами, не бачать сенсу для самореалізації. Адже в них все є, а отже і потреба у вдосконаленні відпадає як непотрібна. На нашу думку, чим більше благ у людини, тим більше вона відчуває себе у безпеці і не бажає щось змінювати. І навпаки, якщо людина з дитинства відчувала дискомфорт у отриманні будь якого з перелічених вище благ, у неї виникає потреба у самореалізації. Це відбувається через переосмислення пріоритетів життя під час скрутних часів, зміни поглядів на певні речі. Наприклад, візьмемо до уваги дітей-сиріт, дітей-напівсиріт, дітей-інвалідів. Доволі часто можна побачити уже дорослих успішних людей, що виростили при таких обставинах, але досягли успіху та знайшли себе у цьому світі. Такі люди є більш свідомими, адже усвідомлюють, що є життя і не бояться його. На нашу думку, люди, котрі з дитинства не відчували ніякого дискомфорту, набагато довше досягають самоактуалізації, аніж їх однолітки, потреби яких були неповністю задоволені.

Отже, теорія Маслоу щодо вродженості у людини творчості є доволі цікавою і актуальною на даний момент. Але самореалізовуватися людина починає не задовольнивши всі свої потреби, а після того, як переживе якісь скрутні життєві ситуації та відмовиться від благ.

Коляденко І.І.

2 курс ФММ, УЕ-31 НТУУ «КПІ»

Науковий кеївник: Сторіжко Л.В. д.філос.н.,проф. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА САМОГУБСТВА У ФІЛОСОФІЇ А. КАМЮ

В епоху сучасного суспільства, багатьом філософія уявляється лише теоретичною наукою, яка в практичному житті є малоприматною. Але в кризові моменти вона дає людині пораду і опору. В ці хвилини виявляються нікчемними і дрібними багато цілей, які здавалися головними в житті, і виходять на перший план питання, які ставити в звичайній обстановці якось не прийнято, – про смисл життя, сутність людини, зрештою, про самогубство, як «абсурдний» феномен нашого сьогодення. В переломні моменти від вирішення цього питання, в прямому розумінні слова, залежить саме життя [1].

Грунтовною спробою відшукати витоки цієї соціальної катастрофи та допомогти усунути її стали погляди видатного філософа ХХ століття - Альбера Камю. В основі ідей мислителя чільне місце посідають проблема людини, її місця в цьому світі, духовної витримки індивіда, який загубився у вирі життєвих обставин і втратив сенс буття.

Вже на першій сторінці його праці «Міф про Сізіфа» Камю пише, що найважливішою проблемою філософії, яка потребує вирішення, є тема самогубства. Всі інші питання є вторинними.

Питання про сенс життя починає хвилювати людину або тоді, коли цей смисл уже загублений, або ж у переломні періоди в житті суспільства. Воно постає, як правило, несподівано, і якщо не знаходиш на нього позитивної відповіді, то мимохіть приходить думка про «безглуздість повсякденної метушні», і тоді з'являється почуття абсурду, яке Камю визначає як основну проблему людського буття [2].

Зокрема філософ стверджує, що у людини є декілька варіантів поведінки:

1) вірити у те, що наше життя передує чомусь іншому, що має продовження. Це означає вдатися до віри, щоб життя мало сенс заради майбутнього, яке починається зі смертю людини;

2) прийняти Абсурд цього світу і людського існування взагалі, зробити висновок про те, що різниці в тому, що чи піде людина з життя зараз чи пізніше, нема, і тому добровільно і свідомо людина наближає логічне завершення свого існування, пішовши з життя;

3) кинути виклик долі і продовжувати жити[3, с. 178].

Відповідно найбільш прийнятним, на думку А. Камю, є саме 3 варіант розвитку подій. Самогубство ж є затемненням ясності, примиренням з абсурдом, його ліквідацією. Таку поведінку мислитель засуджує. Натомість він наголошує, що існує лише одна реальність, яка у власному змісті слова не є абсурдною - це людська думка. У її збереженні Камю бачить єдину основу людської величч[4].

Таким чином, проаналізувавши основні погляди А. Камю щодо порушеної теми, варто зазначити, що він позиціонував самогубство як форму духовного дезертирства, своєрідну втечу від складнощів буття. Мислитель наголошував, що люди не мають боятися абсурду життя, а навпаки, повинні навчитись бути щасливими в цьому абсурдному світі. Отож, сенс життя полягає у самій людині, в її ставленні до світу, до людей та до усього оточуючого.

Список використаних джерел:

1. Трагічний гуманізм А. Камю: в пошуках смислу людського буття [Електронний ресурс] / С.Л. Шевченко // Мультиверсум. Філософський альманах : зб. наук. пр. – К., 2008. – Вип. 69. – Режим доступу : http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_69/Shevchenko.pdf

2. Філософське осмислення людини у спадщині А. Камю / К. Река // Гілея : науковий вісник. - 2013. - № 73. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/gileya_2013_73_77.pdf

3. Камю А. Изнанка и лицо : Сочинения/ А. Камю. – М., 1998. – 576 с.

4. Електронний ресурс / Режим доступу : <http://uaphilosophy.com>

Крижня В. О.

2 курс ФММ, УЕ-31 НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Сторіжко Л.В. д.філос.н., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

АРХЕТИПИ КОЛЕКТИВНОГО НЕСВІДОМОГО К.ЮНГА

Світ, у якому ми з вами живемо, змінюється надзвичайно швидко. Ці зміни впливають на трансформацію свідомості. Людські цінності стають зовсім іншими, втрачається зв'язок поколінь. Люди починають цікавитись своєю свідомістю, хочуть краще розуміти себе. В цьому і набуває актуальності дана тема. Тому метою моєї роботи є дослідити значення архетипів колективного несвідомого Карла Юнга. Завданням даного дослідження є визначення головних архетипів колективного несвідомого та їх аналіз.

Карл Гюстав Юнг є автором аналітичної теорії особистості. Він тривалий час працював із Зігмундом Фрейдом. На відміну від Фрейда, Карл Юнг визначав енергію лібідо як певну творчу силу, що проявляється у різних сферах. Також Юнг стверджував, що несвідоме не зводиться тільки до придушених та агресивних імпульсів, як запевняв Фрейд, а наголошував, що індивіди керуються певними образами й силами, які походять з історії еволюції.

За Юнгом, архетип є сенсоформою, тобто певним значенням, яке притаманне всім індивідам, що проявляється у вигляді символів. Символ у свою чергу представляє лише аспект архетипу. Теорія Юнга виділяє такі основні архетипи як маска, тінь, самість, аніма та анімус, мудрець, Бог[1, с.292].

Самість - найважливіший архетип у теорії Юнга. Це якби центр або серцевина особистості, яка організовує навколо себе всі інші елементи. Самість знаходиться як і на свідомому рівні так і на несвідомому. Для цілісності і єдності потрібно гармонізувати всі частини душі. Юнг вважав, що це може статися не раніше, ніж людина досягне середнього віку.

Тінь представляє собою подавлену тваринну сторону особистості. Тінь за Юнгом - це агресивні, аморальні і антисоціальні імпульси. Саме розуміння і визнання індивідом тіні Юнг визначав вершинною самопізнання. Але вчений також і виділяв позитивний вплив тіні - направлення енергії тіні в потрібне для індивіда русло сприяє знаходженню гармонії індивіда.

Аніма - несвідома сторона жінки у особистості чоловіка, анімус - несвідома сторона чоловіка у особистості жінки. У цих архетипах вчений виразив андрогену природу людини. Юнг наголошував, що пізнання аніми/анімуса для особистості є надзвичайно важким. Їх можна виявити тільки у взаємовідносинах з протилежною статтю.

Маска або театральна маска - архетип, який відображає особистість у соціумі, тобто як її бачать оточуючі. Маска показує безліч ролей, які індивід створює відповідно до соціальних ситуацій. Вчений стверджував, що цей архетип дозволяє ладити з іншими індивідами.

Архетип Мудреця або Пророка виражає життєву зрілість та мудрість, а Бога - кінцевий прояв психологічної реальності, направлений у зовнішній світ.

Вчений у своїй теорії стверджував, що людина розвивається протягом всього свого життя. Головною метою життя людини - є знаходження самого себе. Для досягнення гармонії за Юнгом необхідно збалансувати всі компоненти особистості[2, с. 131-138].

Отже, у даній роботі було досліджено значення архетипів колективного несвідомого Карла Юнга. Також було визначено головні архетипи несвідомого - це маска, тінь, самість, аніма та анімус,

мудрець, Бог, було проведено їх аналіз. Самість - центр особистості, тінь- темна сторона індивіда, аміна/аніmus несвідома сторона чоловіка/жінки у особистості жінки/чоловіка, маска - соціалізована особистість.

Список використаних джерел:

1. Юнг К. Г. Архетипы и символы / К. Г. Юнг. - М.: Ренессанс, 2001. —292 с.
2. Юнг К. Г. Об архетипах коллективного бессознательного / К. Г. Юнг // Вопр. философии. - 2008. - № 1. - С. 131-138.

Куровська Г. В.

2 курс ФСП, АМ-32 НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Муратова І.А. к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ ЛЮДЯНОСТІ

Індивід народжується, людина постає. Становлення людини – це процес прижиттєвого набуття людяності. Міра людяності кожної окремої особистості залежить від багатьох факторів, проте неможливо, щоб вона була цілком позбавлена її. Міра людяності визначається унаслідкуванням потреб, здібностей та здатностей, інтересів, цілей від попередніх поколінь. Здатність бачити ситуацію очима усього людства, здатність згорнути у один єдиний погляд епохи усе суспільство в його історичному поступі – є при цьому ключовою.

Кількості і якості людяності в людині рівно стільки, скільки в ній сконцентровано дійсної культури і, відповідно – істинної свободи і справжньої творчості, – того невичерпного багатоманітного у складі єдиного цілого, без якого немає особистості – цілісної, висококультурної, – у значенні фізичної, духовної, моральної, естетичної досконалості та довершеності. Людяність – це атрибут не «спеціаліста» чи «фахівця» («інженера», «технаря» чи «гуманітарія»), не функціонера, не чиновника, а повноцінної людини.

У філософському розумінні категорія людяності є виразом розвитку і саморозвитку людини як усупільненої діяльної істоти, як суб'єкта культури. Людська діяльність – це соціальна форма розвитку, сутність якої розкривається в історичному, діалектичному становленні діяльності творчості, тобто способом людяного буття всіх і кожного – такого, де немає місця для перетворених форм діяльності. Діалектика розвитку діяльності є поставанням творчості як людської здатності перетворення невичерпних природних сил у сили людського саморозвитку до рівня свободи – вільного свідомого цілепокладання і цілездійснення.

Діяльність є процесом продукування та репродукування суспільних відносин шляхом переведення природних взаємодій у штучні, соціальні,

культурні взаємодії. Ці відношення у їх розвитку є тою суспільністю, яка персоніфікується в особистості та визначає її людяність. «Якщо діяльність – спосіб продукування та репродукування суспільності, то творчість – це спосіб продукування гуманістичної суспільності, спосіб продукування повністю усупільненої, або що є те ж саме: безпосередньо суспільної людини. І – людського (олюдненого) суспільства» [Новіков Б.В. Творчість як спосіб здійснення гуманізму. –[Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.proza.ru/2011/03/13/593>].

Абстрактна людяність заключає в собі мораль, цінності, імперативи, які, залишаючись незмінними, при зміні обставин, можуть перетворити людяність на власний антонім. Конкретна людяність пов'язана зі свідомим перевлаштуванням суспільства на гуманістичних засадах життєдіяльності. Людяність має інтеріоризуватись, втілитись в суть та закон способу життя. Вона є зверненням гуманізму в формі практичної універсальності людини, людей, людства. Людяна (олюднена, гуманістична) – це повністю усупільнена, безпосередньо суспільна людина, суб'єкт власної історії. І вона практично здійснюється, а не лише декларується в такій якості.

Є ще один важливий аспект людяності, на якому наголошує, наприклад, О.В. Суворов, – це відповідальність. Вчиняючи людяно, особа бере на себе відповідальність, при чому, це відповідальність як за свої дії, так і за «обличчя» усього суспільства. Отже людяність як діалектична єдність інтелекту, почуття та волі становить спроможність та уміння розумно чинити добро і досягати краси, беручи на себе відповідальність бути людиною. Адже доки діяльність сутнісно та генетично лишається безпосередньою основою, із якої виростає (але ще не зросла) творчість, доти лишається можливість спрацьовування оберненої логіки, коли сутність редукується до існування; коли суб'єкт поневолюється своїми актуальними втіленнями, спрацьовує механізм «перетворюваності».

Малашенко О. Р.

2 курс НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Покулита І.К. к.філос.н., доц. НТУУ «КПІ»

ЭВТАНАЗИЯ: СЛЕДУЕТ ЛИ УБИВАТЬ?

В наши дни точатся бурные споры вокруг проблемы эвтаназии, которая кажется крайне неоднозначной, спорной и способной поставить под сомнение постулаты организации и морали

современного общества. Именно ввиду противоречивости данного вопроса мировые правительства не спешат с её легализацией.

В данной работе будет предпринята попытка комплексного и объективного анализа опасностей и проблем, сопряженных с эвтаназией.

Прежде всего следует отметить, что эвтаназия противоречит основополагающим принципам нашего общества, она как-бы разрушает то, что создавалось веками. Достижения и культура человечества в большинстве своем обусловлены стремлением к жизни, её улучшению и проявлению себя в ней, какой бы она ни была, а отнюдь не в сознательном уходе от неё. Таким образом, она представляет собой отрицание самого образа человека как субъекта культуры.

«Легкая смерть» ставит под сомнение роль врача как целителя, делая из него врача-киллера, так как основная задача медицины – это борьба со смертью, а не её ускорение. «Я не дам никому просимого у меня смертельного средства и не покажу пути для подобного замысла» [2, с. 85],- говорится в Клятве Гиппократа.

Многие забывают указать на то, что современная медицина предоставляет эффективные средства обезболивания и продления жизни, следовательно смертельно больной может воспользоваться полученным таким образом временем для общения с близкими, поэтому не нужно никого загонять в глухой угол «благой смерти».

То, что называется «сознательным уходом из жизни», может быть принято человеком, например, под давлением врачей и близких, которые, ко всему прочему, могли сговориться для получения наживи, устранения человека по личным причинам и т. д. Не следует также исключать возможности того, что человек примет подобное решение находясь в критическом психологическом состоянии (например, депрессии), особенно не получая необходимой поддержки со стороны близких и помощи психологов.

Что касается эвтаназии недееспособных людей и особенно детей с различными отклонениями, решение о которой за них принимают другие, то это иначе как убийством назвать очень трудно. Если человек не вписывается по каким-либо причинам в рамки общества, это не может давать основания его убивать. Данная концепция эвтаназии применялась в евгенике нацистами, последствия чего общеизвестны. Поэтому необходимо приложить все усилия, чтобы ничего подобного в истории не повторялось.

Ввиду всего вышесказанного, эвтаназию можно охарактеризовать как явление опасное для общества, последствия которого могут быть катастрофическими для человечества. Она отчасти напоминает собой методы евгеники нацистов, может быть использована в преступных целях, а также ставит под сомнение концепцию гуманизма, вклад которой в развитие цивилизации невозможно переоценить. К тому же следует отметить, что современная медицина способна ощутимо облегчить существование и продлить жизнь неизлечимо больных, то есть выполняет свою основную задачу – бороться со смертью, а не ускорять её.

Таким образом, целесообразность широкого распространения эвтаназии представляется нам крайне сомнительной.

Манько І. В.

2 курс ФММ, УЕ-31

Науковий кеївник: Сторіжко Л.В. д.філос.н.,проф. ФСП НТУУ «КПІ»

НЕСВІДОМЕ ЯК ОСНОВА ІСНУВАННЯ ЛЮДИНИ

Проблема свідомості та несвідомого є однією із найскладніших та доволі недосліджених проблем сучасної науки. Співвідношення свідомого та несвідомого з давніх часів хвилювало людство, у зв'язку з тим, що від відповіді на нього залежить розуміння того, що саме людина робить цілеспрямовано, а також те, що людина не здатна зробити. Ті процеси, що починаються у несвідомому дуже часто проникають у свідомість та навпаки. Дана проблема є різноаспектною та багатогранною. Такі науки як філософія, психологія, біологія, логіка та інші вивчають її з різних сторін. Отож метою цієї роботи є висвітлення сфери несвідомого в контексті людського існування.

Свідомість є дуже специфічним об'єктом пізнання, процес утворення та виникнення свідомості та несвідомого, не фіксується ніякими приладами, тому дані поняття не можна ніяк експериментально перевірити чи виміряти.

Несвідоме зазвичай розуміється як особлива психічна реальність, що є притаманною кожному індивіду, воно існує разом із свідомістю навіть, іноді контролюючи саму свідомість. Знаменитий учений, віденський професор психіатрії, автор психологічного вчення про несвідоме, Зігмунд Фрейд, відводить несвідомому одну з найважливіших ролей у житті людини. Несвідоме як найглибша та дуже значима область людського розуму, є сховищем емоцій, примітивних інстинктивних спонукань та спогадів, які настільки загрожують свідомості, що були пригніченими, а також витісненими до царини несвідомого. Такий неусвідомлюваний матеріал багато в чому впливає на наше повсякденне існування. У людини складаються ті чи інші комплекси під впливом різноманітних факторів, що надалі витісняються із свідомості у несвідоме та з часом можуть перетворитись у причину серйозних

психічних захворювань. Несвідомий характер носять інстинкти, психічна діяльність у стані сну, гіпнозу, лунатизму.

У загальному плані, психіка людини представлена поділеною на дві протилежні сфери - несвідоме та свідоме, що представляють собою суттєві характеристики особистості. Дані сфери представлені доволі не рівнозначно, а саме несвідоме є центральним компонентом, натомість свідоме - лише особливою інстанцією, яка надбудовується над несвідомим. Відомо, що головним регулятором людської поведінки служить свідомість. Саме Фрейд визначив, що за покровом свідомості прихований глибинний, "киплячий" пласт неусвідомлюваних людиною могутніх бажань, потягів та прагнень.

Об'єм несвідомого постійно розширюється, так як ті прагнення та бажання, які людина не змогла через деякі причини втілити у своїй діяльності, витісняються в несвідоме. Вирішення питання про несвідоме, в тому вигляді, як його сформулював Фрейд, полягає в тому, що несвідомий матеріал людської психіки є змістом для свідомості, який надалі є цілеспрямованим. Зігмунд Фрейд вірив у те, що людина здатна до усвідомлення несвідомого, вся аналітична діяльність Фрейда була спрямована на те, щоб у міру розкриття природи несвідомого, людина могла опанувати власними пристрастями, а також свідомо керувати ними в повсякденному житті.

Отже, сфера несвідомого є дуже важливою та однією з найскладніших понять, що безпосередньо стосуються існування людини. Несвідоме є сховищем різноманітних прихованих бажань, поглядів, інстинктивних спонукань, а також воно є надзвичайно потужним рушієм людських дій. У випадку витіснення певних комплексів із свідомості до несвідомого можуть спостерігатись виникнення психічних розладів та захворювань.

Мелконян А.А.

5 курс, ПБФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Рубанець О. М., проф., д. ф. н., доц. НТУУ «КПІ»

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ЧАСТИНА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Сьогодні світ переживає нову революцію, здатну змінити життя людей - їх роботу, дозвілля, способи об'єднання в співтовариства і навіть ставлення до самих себе. В основі інформаційної революції лежить вибуховий розвиток інформаційних технологій, різноманітність і можливість вживання яких лімітовані лише винахідливістю самої людини. Сьогодні стала очевидною перевага інформаційної складової діяльності людей над всіма іншими її формами і компонентами.

Інформаційно-вимірвальна система це сукупність технічних засобів призначена для інформаційного обслуговування користувачів і технічних об'єктів. Технічні засоби служать для отримання вимірвальної інформації, її перетворення, обробки з метою представлення споживачу в необхідному вигляді або автоматичного здійснення логічних функцій контролю, діагностування, ідентифікації.

При виконанні наукових досліджень, пов'язаних з аналізом оптичних полів, переваги віддаються телевізійним інформаційно-вимірвальним системи (ТІВС). Це обумовлено їх більшою роздільною здатністю і меншою вартістю порівняно з приладами, в яких застосовується оптико-механічне розгортання [1, с.71].

ТІВС фактично знаменують собою новий рівень вимірвальних технологій і потенційно найбільше відповідають сучасним вимогам контролю багатьох технологічних процесів. Завдяки ТІВС можливо виміряти геометричні, динамічні та енергетичні параметри об'єктів в реальному масштабі часу.

З точки зору наукових та технологічних досліджень ТІВС викликає особливу цікавість як технічний засіб з потенційно високим просторовим розрізненням [3, с. 23]. В задачах екологічного моніторингу наприклад, вимірювання розмірів, вимірювання величини зміщення від заданого положення тощо, в яких треба визначати координати меж ділянок зображення, телевізійна система викликає особливу цікавість як вимірвальний прилад з потенційно високим просторовим розрізненням.

ТІВС широко використовуються в наукових дослідженнях, в промислових технологіях, в екології, в медичній діагностиці, в астрономії, в матеріалознавстві, на транспорті, в криміналістичній експертизі, в біотехнології, в мікроелектроніці тощо [2, с.60].

Отже ТІВС як інформаційна технологія проникає в професійну діяльність суспільства. В міру становлення інформаційного суспільства виникає потужна індустрія інформаційних технологій, призначена для задоволення потреб цього суспільства.

Список використаних джерел:

1. Порєв, В.А. Телевізійні інформаційно-вимірвальні системи – стан і перспективи розвитку [Текст] / В.А.Порєв // Методи та прилади контролю якості. – 2005. – № 13. – С.71 – 74
2. Маркіна О.М. Вимірювання лінійних розмірів за допомогою телевізійних інформаційно-вимірвальних систем / О.М.Маркіна, В.А.Порєв, Ю.А.Агінський // Восточно-европейский журн. передовых технологий. – 2013. – №2/10 (62). – С. 59-62.
3. Горелик, С.Л. Телевизионные измерительные системы [Текст] / С.Л.Горелик, Б.М.Кац, В.И.Киврин. – М.: Связь, 1980. – 168 с.

ВИКОРИСТАННЯ СТОВБУРОВИХ КЛІТИН – ГУМАНІЗМ ЧИ АНТИГУМАНІЗМ?

Медичні працівники впевнені: все, що може перемогти хворобу й подовжити життя людині, є безсумнівним добром. Страх смерті – одне з найглибших людських переживань, тому не дивно, що ми готові оспівувати будь-які досягнення медицини, які можуть відсунути смертну годину. Стовбурові клітини є передовим напрямком досліджень сучасних біомедичних технологій. І саме тут проходить боротьба думок з приводу гуманності використання цих клітин, головним джерелом яких є абортивний матеріал.

Тут постають багато питань. На якому етапі внутрішньоутробного розвитку сукупність клітин можна вважати людиною? Чи можна прирівняти використання ембріонів у подібних технологіях до навмисного вбивства людини? Чи може подібний процес набути промислових масштабів і наскільки далеко може зайти людська жадібність? Чи можна виправдати “недопущення існування” гіпотетичної людини збереженням життя іншої, реальної?

У 1961 році Леонард Хейфлік установив, що у соматичних клітин є обмеження у кількості можливих поділів. Це і зумовлює старіння організму. Існують три типи клітин, для яких цього ліміту не існує, – статеві, ракові та стовбурові. Але занепокоєння, що досліді зі стовбуровими клітинами можуть призвести до збільшення кількості абортів чи до надмірного знищення ембріонів людини, змушує уряди багатьох країн офіційно обмежувати проведення дослідів у даному напрямі. Наприклад, у США дозволено експериментувати лише з 60 вже існуючими культурами стовбурових клітин людини [1, 76].

Існує 4 основні думки на статус стовбурових клітин [2]:
ембріон має повний моральний статус з моменту запліднення;
ембріон є людиною з 14-го дня після запліднення;
статус ембріона зростає з його розвитком в утробі;
ембріон не відповідає поняттю «людина».

Статус клітин ембріона до його імплантації є ключовим аспектом в обговоренні проблеми їх застосування в медицині. Вважається, що життєздатні ембріони мають вищий моральний статус за ті, що були відторгнуті природним шляхом. Принцип пропорційності та позитивна інтерпретація принципу субсидіарності роблять мораторій на використання стовбурових клітин не виправданим, оскільки у багатьох випадках ембріональні технології є єдиною можливістю досягнення певних медичних ефектів [3, 680]. Альтернативи у вигляді терапевтичного клонування на даний момент не існує, а використання ооцитів тварин з перенесеним до них ядром соматичної клітини людини не використовується з моральних переконань.

Проблема полягає й у статусі пацієнтів, до яких застосовують стовбурові клітини. Справа в тому, що ця технологія дозволяє лише “розтягнути” життя, а не зберегти організм у молодому стані, оскільки геронтологія постулює старіння як комплексний процес. Наприклад, з віком підвищується вразливість людей до хвороби Альцгеймера. Подовження життя людини лише збільшує можливість її виникнення з 1% до 16,7% [1, 85].

Отже, ембріональні стовбурові клітини є перспективним й основним напрямком у подовженні життя людини, але з гуманності їх застосування постають багато морально-етичних питань, відповіді на які є предметом чисельних диспутів.

Список використаних джерел:

1. Ф. Фукуяма. Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции / Фрэнсис Фукуяма. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ОАО «ЛЮКС». 2004 – 349 с.
2. Embryonic stem cell research: an ethical dilemma [Електронний ресурс] // EuroStemCell – Режим доступу до статті: <http://www.eurostemcell.org/factsheet/embryonic-stem-cell-research-ethical-dilemma>
3. Guido de Wert. Human embryonic stem cells: research, ethics and policy // Guido de Wert, Christine Mummery – Human Reproduction. Vol.18 Issue 4, p 672-682

Равлюк А.В.

2 курс ФБТ, БЕ-31 НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Ніколаєнко Н.В. к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМ ЯК ВИМІР ГУМАНІЗМУ

Сучасний гуманізм сприйняв та засвоїв критику з боку філософської течії екзистенціалізму, що дозволило розширити концепцію особистості, доповнити технології міжособистісного спілкування, збагатити етику [1, 288].

Згідно з психологом-екзистенціалістом і психотерапевтом Р. Меєм, екзистенціалізм - не просто філософський напрям, а культурний рух, який наголошує на емоційному і духовному вимірі людини,

зображує її психологічну ситуацію, виражає унікальні психологічні труднощі [2, 49]. Основний недолік раціонального мислення - витоки з принципу протилежності суб'єкта й об'єкта, розділення світу на об'єктивну і суб'єктивну сфери. Єдність об'єкта і суб'єкта повинна бути основою справжньої філософії, вона є втіленою в «екзистенції».

Соціальне значення вчення про екзистенції представлено у вигляді екзистенціальної концепції особистості та свободи. Суспільство повинне гарантувати вільну можливість насамперед духовного вдосконалення особистості за відсутності зазіхань на свободу в колективі. Свобода справжня ж починається у світі духовного життя, по інший бік соціальної сфери, де індивіди стикаються не як суб'єкти правових відносин, а як екзистенції.

У екзистенціалізмі людина не може бути визначена, адже від початку не являє собою нічого, особистістю вона може стати лише згодом. Існування людини включає в себе відповідальність як за себе, так і за оточуючих. Обираючи мету й спосіб здійснення певного вчинку, ми вступаємо в принципово новий вимір буття - вимір відповідальності, де чинними є правові та моральні норми. Оскільки індивідуум стає вільним, він приходить до осмислення своєї істини. Універсальної істини немає, саме свобода здатна породжувати істину. Кожна людина має власну істину, свою філософію, так би мовити, індивідуальне користування [3, 343]. За найнадійніше означення істини екзистенціалісти приймають нетрансляючу індивідуальну суб'єктивність свідомості, що проявляється в настроях, переживаннях, емоціях.

У своїй праці «Екзистенціалізм — це гуманізм» Жан-Поль Сартр пропонує концепцію відокремленості від навколишнього світу, утвердження свого права на безосновний вибір. Справжній, не абстрактний гуманізм екзистенціалістів базується на захисті свободи людської особистості в період дегуманізації, має місце мораль дії та рішучості [4, 322]. Є лише світ людської суб'єктивності. Зв'язок трансцендентності і суб'єктивності (людина існує у людському світі, а не окремо) і є екзистенціалістським гуманізмом.

Людина усвідомлює свою сутність протягом усього життя і має нести відповідальність за кожную свою дію. Як сказав філософ і літературознавець Михайло Бахтін, відповідальний вчинок — це найвищий вияв людськості [5, 94]. В результаті поступово формується нова самосвідомість та життєва позиція, з'являється відчуття особистої сили. Виникає тип культурного, гуманістичного індивідуалізму. У силу цього кожна людина має право на свободу, щастя і розвиток своїх здібностей, а, отже, людяність та гуманність повинні стати нормою суспільного життя.

Список використаних джерел:

1. Кудишина А.А. Современный гуманизм как феномен культуры: философско-культурологический анализ. Автореф. дис. д-ра филос. наук: 24.00.01/ Кудишина А. А.; М., 2007 - 359 с.
2. Мэй Р. Открытие Бытия./Р. Мэй — М.: Институт Общегуманитарных Исследований, 2004. — С. 224.
3. Современная западная философия: Словарь. Отв. ред.: В.С. Малахов, В.П.Филатов. 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ТОН. — Остожье, 2000. — 544 с.
4. Сартр Ж.-П. Экзистенциализм - это гуманизм/Сумерки богов./Ж.-П. Сартр - М.: "Политиздат", 1989. с. 319-344
5. Бахтин М.М. Работы 1920-х годов./М.М. Бахтин — К.: "Next", 1994. - 384 с.

Сіндяєва Л. Г.

5 курс, ФБМІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Рубанець О. М., д. філос. н., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БІОМЕДИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ

У зв'язку із стрімким розвитком постіндустріального суспільства з'явилась потреба у вирішенні проблем поєднання медичних та інженерних досліджень, внаслідок чого був виокремлений новий напрямок людської діяльності - біомедична інженерія (далі - БМІ) - пов'язаний із вивченням створення, експлуатації та взаємодії медичного обладнання або штучних біологічних об'єктів із організмом людини з метою надання останньому терапевтичних, діагностичних або захисних дій чи часткового (повного) відновлення втрачених ним функціями.

Центральною проблемою БМІ є людини, що надає даній сфері людиновимірювального сенсу. Дане питання розглядається у загальнонауковому принципі антропологізму, що досліджує взаємовідносини між людиною і людиною, її відношення до оточуючого світу і самої себе.

За постнекласичною методологією людина сприймається як цілісне у формі постнекласичної моделі, тобто розглядається вплив людини на саму себе через середовище, в якому вона постійно перебуває. Людина за принципом холізму є складною єдністю тілесного і духовного, де тілесна основа відповідає за формування та збереження індивідуальної структури, а також процесів репродукції, що забезпечують інтереси виду та популяції.

На даний час головними напрямками розвитку БМІ є розвиток технологій захисту та покращення здоров'я людини. Наприклад, у роботах Максименко В. Б. значну роль приділено вивченню особливостей взаємодії апаратної частини із живими тканинами серця під час проведення

процедури абляції [1, с. 145-147], поряд з тим як роботи Галиновського А. Л. присвячені аналізу структур, захисних властивостей та інших конструктивних параметрів сучасних засобів індивідуального бронезахисту [2, с. 91-96]. Оскільки питання захисту людини особливо гостро постає під час воєнного часу, то не менш важливим є пошук удосконалення та створення нових засобів захисту, провідне місце серед чого віддається вирішенню проблем розробки бронешоломів.

Напрямки поліпшення конструкцій сучасних бронешоломів першочергово пов'язані з аналізом антропогенних критеріїв, на які можуть впливати дані виробниці. На первинному етапі важливо створити знання як наукову теорію безпосереднього впливу бронешолома на тіло людини, що пов'язане з розробкою математичного апарату та проведенням експериментів.

Простежуючи тенденцію постійного вдосконалення зброї та засобів захисту від неї, можна прийти до висновку, що вже невдовзі засоби індивідуального захисту можуть почати використовувати як універсальну броню, що поступово переросте у специфічну зброю. Отже, первинна мета, що закладається при створенні цих виробів, ймовірно, докорінно зміниться, а це загострює необхідність пошуку логічних меж удосконалення даних засобів не переходячи принципів людської моральності та збереження принципів холізму.

Отже, врахування захисту цілісності людини є провідним серед сучасних проблем БМІ, що визначається основними положеннями постнекласичної методології.

Список використаних джерел:

1. Аналіз та оцінка впливу морфо-функціональних особливостей анатомічних зон субстатів аритмії на процедуру їх катетерної радіочастотної абляції / М. М. Сичик, Б. Б. Кравчук, В. Б. Максименко // Таврический медико-биологический вестник. — 2013. — Т. 16, № 3, ч. 1 (63). — С. 145-147. — Бібліогр.: 7 назв. — укр.
2. Методика расчёта пулестойкости средств индивидуальной бронезащиты / А. Л. Галиновский, В. И. Колпаков, С. Г. Муляр, Р. Р. Сайфутдинов // Прогресивні технології і системи машинобудування. — Вип. 1(45)-2 (46). — 2013. — С. 91-96.

Сокол Б. В.

З курсу ПБФ, ПО-21 НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Франко Н.О. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ГУМАНІЗМ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ ТА ПОСТМОДЕРНІЗМУ

У зв'язку з науково-технічною революцією та стрімким розвитком науки на початку та впродовж ХХ ст., ідеї гуманізму в постмодернізмі повинні отримати новий розвиток: необхідність створення ідеала, відновлення віри у сенс людського буття. Люди власною працею створили те, про що й не могли мріяти зовсім недавно: лікування здавалося б смертельних хвороб, освоєння неба, польоти у космос, мережа Інтернет, бездротовий зв'язок та ін. Але в той же час люди почали забувати про ідеали, цінності миру, моральні цінності, що в свою чергу призвело до втрати людиною фундаменту свого буття. Хоч на думку постмодерністів людина не спроможна змінити та пізнати оточуючий світ, однак, я так не вважаю, вона повинна прагнути пізнавати себе, вдосконалювати та змінювати себе.

Ідеї гуманізму найбільшого розквіту отримали в епоху Відродження, коли людину вважали найвищою цінністю у світі, і вона мала право всебічно розвиватися. Але зараз, дещо на новому рівні, інтерес до них посилюється знову. Він обумовлений зміненими умовами життя та саморозвитку суспільства, які вбачаються в зростанні значення науки і освіти, виховання, у свободі вибору людиною свого власного погляду на життя, у підвищенні ролі духовної культури та формуванні нових типів міжособистісних і соціальних відносин. Існування в світі деструктивних сил, в першу чергу міжнародного тероризму, націоналістичного і релігійного фанатизму, наявність ядерної та бактеріологічної зброї не зменшує, а тільки посилює значення гуманізму, який бере на себе відповідальність за продовження в нових формах і новими засобами реалізації великого проекту Відродження, невіддільне від науки, демократії та захисту прав людини.

Гуманізм другої половини ХХ - початку ХХІ ст. - найпотужніший, хоча здебільшого і латентний напрямок в культурі і способі життя найбільш цивілізованих країн світу, що здобула відмінні риси, що не дозволяють редукувати і монополізувати його окремими — екологічними, політичними та релігійними — рухами сучасної культури.

За пройдений час між епохою Відродження та сьогоденням, людство зазнало багато втрат і невдач, пережило дві Світові війни, голокост, чуму та багато інших потрясінь. Це призвело до того, що людство стало більше цінувати своє життя та життя кожного індивіда, цінувати ближнього, і цим ми бачимо, що сам гуманізм перетік у цінування життя не кожної людини окремо, а людства в цілому.

Сьогодні нам необхідно визнати, що на постпостмодерністській стадії історії кризові явища культури неможливо вирішити, повертаючись назад. Дослідження новітніх форм гуманізму в світі говорить про те, що ідейні ресурси гуманізму невичерпні і можуть гідно послужити людству. Сучасний гуманізм повинен відповідати потребам у вирішенні не тільки особистих і соціальних проблем того чи іншого суспільства, а й тим глобальним викликом, з якими зіткнулося й буде зіштовхуватися людство на порозі третього тисячоліття.

Гуманізм, як апеляція до здорового глузду і любові до життя необхідний для виживання людини як виду. Він служив і продовжує вірно служити ціннісною основою людської культури. Гуманізм пропонує свою систему цінностей всьому людству, всім напрямкам наукової думки. Він релевантний щодо всіх видів людської діяльності, які борються за збереження і розвиток усіх видів матеріальної і духовної культури людства.

Стасюк Ю. П.

5 курс, ФБМІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Рубанець О. М., д. філос. н., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕТИКИ БІОМЕДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Розвиток біомедичних технологій значно випереджає осмислення можливих соціально-етичних наслідків їх безконтрольного застосування. Виокремлюється цілий ряд філософських та етичних проблем, що не мають вирішення в традиційній медичній етиці, наприклад чи має людина право управляти і розпоряджатися процесами життя і смерті, що відбувається у випадку з використанням репродуктивних технологій, клонування, евтаназії.

Дослідження медичної етики як вираження людської гуманності у специфічних умовах професійної праці, представлено у працях Лисицин Ю. П. [1, с. 7-13]. В роботах Амірова Н. Х. біоетика постає через професійну етику медика на сучасному етапі розвитку суспільства й медицини [2, с.40-42].

Медична етика розвивається на основі міждисциплінарності, враховуючи результати досягнень медицини, біології та суспільних відносин, а тому є актуальним питанням для міждисциплінарного дослідження.

Етичні проблеми у перспективі еволюції медицини в цілому поділяють на дві великі групи: перша – включає усі аспекти, що пов'язані безпосередньо із правомірністю досліджень над пацієнтами; друга – визначає морально допустимі межі такого типу досліджень.

Найбільш гострою постає проблема етики біомедичних досліджень в контексті цілісності людини. Важко встановити рамки дозволеного втручання в організм, до якої межі заміна зношених частин тіла чи продовження життя шляхом модифікації генів все ще залишає пацієнта людиною, а не перетворює його на агрегат клітин і тканин. Іще напруженішою стає ситуація при операціях на мозку, заміні певних його частин мікрочіпами, а, отже, втручання торкаються свідомості пацієнта.

Нормативною базою в питанні медичної етики, виступає Гельсінська декларація (1948 р.), яка враховує: благополуччя пацієнта має бути пріоритетним серед інших інтересів; дослідження повинні проводитися особами з відповідною науковою підготовкою та кваліфікацією; відповідальність за захист об'єктів дослідження несе лікар, в жодному разі не пацієнт, навіть за умови, що він дав на це згоду; дослідженням мають передувати ретельні порівняння прогнозованих ризиків та складнощів для окремих осіб і спільнот, задіяних у дослідженні та ін. [3, с. 65-68].

В якості експерта з питань біоетики виступають етичні комітети. Вони покликані врегулювати найбільш складні питання біоетики: встановлення моменту смерті пацієнта; припинення проведення життєпідтримуючих процедур; прийняття рішення щодо лікування особи, виходячи з прохань його законних представників; проблема розподілу обмежених медичних ресурсів. В Україні такі комітети тільки починають формуватись, і на цьому етапі важливо не заперечувати наявність великої кількості етичних проблем.

Розвиток біомедицини неможливо зупинити, а, отже, нам все частіше прийдеться переглядати своє уявлення про те, доки людина залишається людиною. Не слід очікувати того, що з'явиться хтось, хто чітко встановить межі допустимого. Це надто складна філософська проблема, яка не має єдиного правильного вирішення, а отже потребує врегулювання думкою соціуму в цілому.

Список використаних джерел:

1. Лисицин Ю. П. Медицинская этика, деонтология и биоэтика / Ю. П. Лисицин // Проблемы социальной гигиены и история медицины. — 1998. — № 2. — С. 7-13
2. Амиров Н. Х. От медицинской этики к медицинской биоэтике / В. Ю. Альбицкий, Ф. Т. Нежметдинова // Проблемы социальной гигиены, здравоохранения и истории медицины. — 1999. — № 2. — С. 40-42.
3. Гельсінська декларація // МОРФОЛОГІЯ. - 2010. - Том IV. - №2. — С. 65-68.

Шевчук Ю. А.

аспірантка, факультет соціології і права, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Балакірова С.Ю., к. філос. н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ДИСКУРСУ

У контексті сучасного наукового дискурсу особливої значущості набуває проблема інтертекстуальності, що пов'язана з виявленням специфіки сучасної інформаційно-комунікативної культури. Інноваційний потенціал застосування інтертекстуальності як нового принципу організації інформації розкривається в сучасних формах культурної комунікації. Адже, застосування сучасних

інформаційних технологій, зокрема комп'ютерних, у сучасних культурно-мистецьких практиках дозволяє актуалізувати текст як рухливу, відкриту структуру, яка об'єднує безліч різних інших інформаційних структур.

Теорія інтертекстуальності сформувалася в контексті постструктуралістської та постмодерністської концепцій, а поняття «інтертекстуальність» було запроваджене французьким філософом, семиотиком та письменницею Ю. Крістєвою. За її концепцією інтертекстуальність – «...це «пермутації текстів»: вона свідчить про те, що «в просторі того чи іншого тексту кілька висловлювань, взятих з інших текстів, взаємно перетинаються і нейтралізують один одного» [1; с.136]. Такий підхід до визначення інтертекстуальності дозволяє виявити культурні моделі, що репрезентуються через структуру цього тексту. Тобто, Крістєва зауважує, що текст – це «комбінаторика», що об'єднує різні симбіотичні зв'язки фрагментів тексту, а створення кожного нового тексту передбачає використання раніше створених текстів. Натомість, французький літературознавець, один із представників структуралізму Ж. Женетт визначає інтертекстуальність «...через ставлення співприсутності, що існує між двома або кількома текстами; ...інтертекстуальність найчастіше припускає безпосередню присутність одного тексту в іншому тексті» [2; с.54]. Отже, за визначенням Ж. Женетта, інтертекстуальність – це поняття, що розкриває особливості транстекстових відносин, а саме відносин транс текстуальності – гіпертекстуальності. За таких умов автор визначає гіпертекстуальність як «...будь-яке відношення, що зв'язує текст В... з текстом А..., похідним від якого він є: вона передбачає не ставлення включеності, але ставлення щеплення» [2; с.55]. Інший французький науковець М. Ріффатер визначає інтертекстуальність через сприйняття реципієнтом зв'язків між текстами: як попередніми, так і майбутніми. У цьому контексті інтертексту, за словами М. Ріффатера, є результатом певного розвитку як історичної еволюції, так і життєвого та культурного розвитку особистості реципієнта як потенційного співавтора. Тобто, плин часу певною мірою впливає на знання та досвід реципієнтів, що надалі позначається і на здатності долучатися до процесу означування тексту. Крім того, інтертекст репрезентується комунікативною ситуацією, в якій знаходиться реципієнт, а його інформаційні, культурні, соціальні потреби змушують його так чи інакше структурувати цю текстову реальність, здійснювати вибір.

Таким чином, розгляд проблеми інтертекстуальності у контексті сучасного наукового дискурсу дозволяє виявити інформаційну специфіку сучасної культури, дослідити інтертекстуальність як принцип організації інформації, репрезентувати роль реципієнта як співавтора множинного тексту.

Список використаних джерел:

1. Крістєва Ю. Избранные труды: Разрушение поэтики / Ю. Крістєва; [Пер. с франц. Г.К. Косикова, Б.П. Нарумова] – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2004. – 656 с.
2. Пьеге-Гро Н. Введение в теорию интертекстуальности: Пер. с фр. / Общ. ред. и вступ. ст. Г. К. Косикова. – М.: Издательство ЛКИ, 2008. – 240 с.

Шкорінова О. С.

ФТИ, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель: к. филос.н., доц. Коваль Е.А.

ПОНЯТИЕ ЧЕЛОВЕЧНОСТИ В ВОСТОЧНЫХ ФИЛОСОФСКИХ УЧЕНИЯХ

Обращение к восточной философии - это обращение к изначальной сущности человека. Человек не только для окружающих, но и для самого себя остается нераскрытым по глубине и непостижимости внутреннего мира. Согласно восточной традиции ведет людей в мире истинного знания определенная высокодуховная личность Учителя, беседы с которым важны для того, чтобы с помощью высокого духовного наставника достичь состояния мокши, нирваны, дао - состояния покоя, умиротворенности, целостности. Осознавшему иллюзорность и относительность мира физических явлений ничто не мешает видеть вещи такими, какие они есть, проникнуться состраданием. Следовательно, путь к истинному гуманизму - свобода индивидуального, которая дается духовной работой над самим собой и победой над своими страстями и страхами. Поэтому для различных философских направлений Древнего Востока проблемы познания отождествлялись с нравственным совершенствованием человека.

В индуизме существует два универсальных закона Вселенной: карма и дхарма. Карма – закон причин и следствий, или как его еще называют уравнивающим закон. Дхарма(от санскритского корня дхар — «поддерживать») – закон учения, внутреннего развития и роста сознания. Дхарма также понимается как долг, обязанности, склонности, религия, принципы. В определении предназначения человека в этом мире, его дхармы нам помогают древние индуистские тексты. Одно из самых известных произведений - Бхагавад-Гита — является наиболее важной частью древнеиндийского эпоса под названием Махабхарата. Бхагавад-Гита преподносит нам целостное представление о таких фундаментальных вопросах философии, как то, что такое человек, о смысле жизни человека и принципах его эволюции. Дхарма человека стать Человеком, быть Человеком и породить себе подобных. Обязанности человека быть любящим, мудрым и добрым.

В буддизме считается, что причиной страдания людей являются они сами, их привязанность к жизни, материальным ценностям, вера в неизменную душу. Спасение всех живых существ от страданий подразумевает безграничную любовь и сострадание к ним, что воплощается в бодхисаттве — существе, который дал обет отказаться от индивидуального достижения нирваны до тех пор, пока он не поможет всем существам освободиться от страданий. В тибетском контексте сострадание — это спонтанное чувство связи со всем живым, прямое и всеобъемлющее раскрытие сердца, любовь без привязанности или какого-либо ожидания получить что-то взамен. Проявляя сострадание вы отождествляете себя с другим человеком. В учении раннего периода и в последующее время важную роль занимала буддийская медитация. Одна из важнейших таких практик — медитация на сострадание. Она подразумевает аналитическое исследование мотивов другого человека, а также стремление достичь определенного понимания чувств другого человека.

Конфуцианство возникло как этико-социально-политическое учение во время глубоких социальных и политических потрясений в Китае. Одна из основных категорий конфуцианского канона — жэнь или человеколюбие, гуманность — спокойная “любовь к людям”, осуществляющая так называемое золотое правило морали: “не навязывать другим того, чего не желаешь себе”; “упрочивать других в том, в чем желаешь упрочиться сам, и подвигать их на то, на что желаешь подвигнуться сам”. В книге “Лунь Юй”, составленной учениками Конфуция собраны высказывания, поступки учителя, а также диалоги с его участием. Среди них достаточно много высказываний о долге человека и человечности. Учитель сказал: «Тот, кто искренне стремится к человеколюбию, не совершит зла».

Шульга С. Н.

4 курс ФСП, АМ-11 НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Цирица Т.В. к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

АКТ ТВОРЧЕСТВА, КАК ПРАВО ЧЕЛОВЕКА НА ОШИБКУ

Кант разделяет свободу и природу. Природа детерминирована. Из А следует В, из В следует С, из С следует Д, и только человек способен начать новую причинно-следственную цепочку, не связанную с предшествующими.

Продуктивная способность воображения, способность к созданию нового приводит к тому, что человек не приспосабливается под природу, но приспосабливает ее под себя. Чудо — это событие необъяснимое законами природы, стоящее над ними, чудо — это всегда неожиданность.

Творческий акт есть чудо. То есть в человеке есть нечто, что позволяет находится над причинно-следственным рядом, не быть подчиненным ему.

Человек становится человеком через неожиданность и право на ошибку.

Ошибка, то есть поиск, то есть выбор, немислима без свободы, немислима в системе детерминизма.

Если человек свободен в области духа, а материя его детерминирует, сковывает, начиная от его телесности и заканчивая фактом конечности человека, его смертности, то мир материи служит духу для его развития. Здесь уместно вспомнить, что понимание материи, принятое еще в 19 веке, в контексте современной физики лишено смысла. Грань между сознанием и материей, как претендентами на роль субстанции, стерлась и сам спор на эту тему уже неактуален. Тем не менее на данный момент мы, наша наука, не можем понять природу мысли и оперировать с ней, как с силой света или электричеством, или магнитным полем. Пока мы можем сказать только, что природа мысли — это свобода. Это ее главный модус.

Грубо говоря, мы разобрали компьютер и видим провода, разъёмы, платы, но не понимаем, как это все работает, хотя видимо догадываемся уже во все большей полноте, что провода и платы далеко не основное в компьютере, делаем предположения о возможном программном обеспечении и даже строим догадки о существовании его разработчика. Платы и разъёмы, как физические носители, условие необходимое для работы компьютера, как и мозг, легкие и прочие органы необходимы для человека, но главное в компьютере — это пакет программ, задающих его работу, без чего компьютер — это кучка металла и пластика. И вот к тайне программного обеспечения человека мы только приступаем. Было высказано предположение, что никакого программного обеспечения, а тем более, программиста, нет и человек состоит исключительно из проводов и разъемов. Постулировалось, что человека создала преобразующая деятельность. Говоря просто, человек делал орудия труда и потому стал умным.

По своему опыту занятий военно-исторической миниатюрой, могу сказать, что всегда, прежде чем сделать не то, что композицию из битвы при Ватерлоо, но и самый простой зонтик или бабочку, вы прежде, чем приступить имеете в голове дизайн, того, что будете делать. Всегда, вы первоначально создаете свою будущую фигурку мысленно. Именно через свободный поиск, через ряд ошибочных решений вы создаете объект в мысли и через мысль.

Без этого невозможно сделать даже пластилинового ежика.

Затем вы начинаете реализовывать свой замысел. И дальше происходит синтез вашей идеи и практики, ее “материализация». Всегда ваш изначальный план не работает. Вы будете его

корректировать, по сути перепрограммировать ваш изначальный дизайн. Но деятельность не первична, а вторична, она служит для вас внешним раздражителем коррекции вашего замысла.

Ваш замысел развивается и раскрывается, причем неожиданно для вас в формате вызов-реакция, требуя от вас начинать все новые причинно-следственные цепочки. Таким образом, не создание орудий труда сделало человека «умным». А способность человека к творчеству, к созданию изначального дизайна, его коррекции, свобода человека, его способность к передаче, к трансляции знаний, позволили человеку создать орудия труда.

Это подтверждается и тем, что по данным современной науки, у древнего человека возможности мозга опережали реализацию этих возможностей.

То есть, например, человек имел аппарат речи до того, как заговорил.

Итак, видимо что-то произошло на уровне сознания, возможно первоначально с некой первой парой, что запустило процесс человека разумного и свободного, произошел некий изначальный импульс, который в библейской интерпретации предстает, как различение добра и зла.

“Ибо не умрете в тот день, но станете, как боги, знающие добро и зло”.

Шумицька Є. В.

Науковий керівник: Покулита І.К. к.філос.н., доц. ФСП НТЦУУ «КПІ»

ГУМАНІСТИЧНІ ПРИНЦИПИ КОНФУЦІАНСТВА. ЇХНЯ РОЛЬ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Всі ми з вами є свідками того, як стрімко розвивається Китай. За економічними показниками він вийшов на передові позиції в світі. Китайські товари заповнили світовий ринок, у різних куточках світу відкриваються філіали китайських фірм, китайська мова стає все популярнішою у вивченні, а дехто вважає, що скоро вона буде важливіша за англійську.

Надзвичайні досягнення країни у всіх проявах державного, суспільно-політичного та економічного життя сьогодні дивують увесь світ. В чому ж секрет успіху Піднебесної? Звичайно, на розвиток держави вплинуло багато факторів, проте не останню роль в цьому процесі відіграла й філософія Конфуція, що просякнута ідеями гуманізму.

Насамперед, необхідно нагадати, що конфуціанство виникло дуже давно, приблизно у V-VI ст. до н. е. До речі, деякий час воно було державною релігією. Проте, не будучи релігією в повному сенсі цього слова, воно стало більшим ніж просто релігія. Це також і політика, і адміністративна система, і верховний регулятор економічних і соціальних процесів, – словом, основа всього китайського способу життя, принцип організації китайського суспільства, квінтесенція китайської цивілізації.

В чому ж суть конфуціанства? Чому воно стало однією з рушійних сил у розвитку держави? Треба відзначити, що головна мета Конфуція – гармонізувати життя держави, суспільства, родини і людини взагалі. Основою суспільних відносин він вважав гуманність – жень. В центрі Всесвіту була людина, яка дотримується принципів гуманності. Це, по-перше, сяо – повага до батьків. Потім — ті — повага до старших; чжун — вірність; шу — прощення; лі — доброчесність; чжі — знання; юн — хоробрість; гун — шанобливість; куань — великодушність; сінь — вірність; мінь — кмітливість; чуй — доброта. Ці принципи загальнолюдської моралі є вагомим доробком конфуціанства.

Етико-політичні ідеї Конфуція можна характеризувати як теорію управління за допомогою доброчесності. Він вважав, що, коли народом керують за допомогою законів і вносять в народ порядок за допомогою покарань, народ намагатиметься запобігти покаранням і не переживатиме почуття сорому. Коли ж управляти народом за допомогою доброчесності і вносити в народ порядок за допомогою правил поведінки, народ зазнає сорому і виправиться.

Конфуціанська “любов до людей” була новим судженням в історії китайської етики. Його висловлювання: “Не роби людям того, чого не побажаєш собі” - й сьогодні, далеко поза межами Китаю, є одним з найпопулярніших моральних імперативів серед людей, а також співпадає з близькими нам біблійними принципами.

Отже, час йшов, світ змінювався, проте конфуціанство не піддалося змінам ззовні, воно змогло зберегти свою самобутність, і саме в цьому й полягає його цінність. На сучасному етапі, коли все більш явною стає загроза здичавіння людей в постіндустріальному світі, акцент на етичні цінності здобуває величезного значення. Саме тому останнім часом сучасне європейське суспільство все більше цікавиться філософією Конфуція.

Проте тут постає ще одна проблема. У той час, як одна людина сприймає цю релігійно-філософську течію як скарбницю стародавніх традицій і шукає в ній відповіді на свої питання, то інша просто піддається модним тенденціям і починає цікавитися конфуціанством, лише задля того, щоб якось вирізнитися серед натовпу. Та хіба може бути людина гуманною, якщо вона просто захоплюється цим вченням, проте не дотримується гуманістичних принципів у своєму житті? Звісно, не може...

Таким чином, в умовах глобалізації важливим стає пошук альтернатив руйнівним тенденціям, які ми зараз спостерігаємо. На нашу думку, конфуціанство є тим джерелом, до якого можна було б звернутися у пошуку гуманістичних засад. Воно вчить задовольнятися малим і не ремствувати, пропагує працьовитість і любов до знань, а також дає постійний імпульс до самовдосконалення.

СЕКЦІЯ № 2. ІСТОРІЯ: «УКРАЇНА І СВІТ В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ»

Куратор секції: к.іст.н., доц.. Лабур О.В.

Архипенко Б.О.

Зкурс, ПБФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Франко Н. О., викладач ФСП НТУ «КПІ»

ЯЗИЧНИЦЬКІ ВІРУВАННЯ ЯК МОЖЛИВИЙ СПОСІБ ОБ'ЄДНАННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЛІГІЇ В УКРАЇНІ

В наш час не можна не звернути увагу на проблему релігії та вірувань в Україні, тому що останні були однією з перших засад розвитку культури нашого народу. Відомо, що етнічне вірування автохтонного населення України старша від християнства приблизно на 7 тисяч років. І ще задовго до прийняття нової запозиченої релігії наші предки мали свій досить багатий народно-культурний світ. Були свої свята, звичаї, обряди, народні пісні, які частково збереглися і до теперішнього дня.

Проте, проблема вибору віри була актуальною ще з часів Володимира Великого і залишається нею по сьогоднішній день. Князь охрестив Русь, щоб відповідати тогочасним канонам сучасності, але це було здійснено занадто великою ціною. В першу чергу, через конфлікти релігійного характеру українська земля ніколи не мала цілковитої єдності серед народу, чого не сказати про дохристиянські (язичницькі) часи. Навіть у славетні часи історії наші предки-козаки поділялись на православних язичників і православних християн. Також ми знаємо про всім вже набридлі ворожі відносини між різними християнськими церковними конфесіями, зокрема найгучніший – між київським і московським православним патріархатом.

Щоб зрозуміти у чому суть проблеми більш глибоко і як її вирішити можна взяти приклад з деяких країн сьогодення. Як свідчить статистика останніх років, найбільша кількість найщасливіших людей проживає в країнах Скандинавії (Данії, Швеції, Норвегії). Однією з причин є збереження і шанування язичницьких вірувань. Яскравим прикладом є історія Скандинавії, де давня язичницька традиція. Вона дозволяє об'єднатися народу навколо могутньої багатой історії, незважаючи на офіційну релігію – лютеранство. Також прикладом для нашої держави може служити Китай, в якому провідна релігія конфуціанство базується на язичницьких канонах (культі неба, предків та загалом природних явищах). Саме цей симбіоз дозволяє говорити про єдність, культуру і високі моральні цінності китайців.

Тож, на нашу думку, повернення України до рідного вірування допомогло б щонайменше зменшити градус протистояння різних релігійних течій, а в ідеалі вирішити проблему єдності народу, сприяти розвитку культури, духу і самосвідомості кожного громадянина.

Бузань В. Ю.

к.і.н., викладач кафедри історії ФСП НТУУ «КПІ»

АМЕРИКАНСЬКО-РАДЯНСЬКЕ СУПЕРНИЦТВО В АРАБСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКОМУ КОНФЛІКТІ

В умовах біполярного світу перебіг конфлікту між арабськими країнами та Ізраїлем значною мірою визначався суперництвом між Сполученими Штатами Америки та Радянським Союзом та їх боротьбою за розширення сфер впливу на Близькому Сході.

Під час арабсько-ізраїльських війн обидві наддержави надавали політичну та воєнну підтримку своїм регіональним союзникам: США підтримували Ізраїль, а СРСР – арабські країни. Кожна наддержава була зацікавлена в перемозі свого близькосхідного союзника. Вашингтон та Москва сподівалися таким чином підвищити власний престиж у регіоні та послабити позиції супротивника. В той же час, не зважаючи на суперництво за вплив у близькосхідному регіоні, Сполучені Штати і Радянський Союз доклали значних зусиль для запобігання переростанню локальних війн на Близькому Сході в конфлікт глобального масштабу. Дві наддержави намагалися тримати під контролем перебіг бойових дій в регіоні, підтримуючи постійний зв'язок між собою та обговорюючи питання припинення вогню.

Тим не менш, арабсько-ізраїльський конфлікт негативно впливав на американсько-радянські відносини. Постійні погрози з боку обох наддержав тримали арабсько-ізраїльський конфлікт в перманентній напрузі. Існувала загроза переростання політичного протистояння у військовий конфлікт між світовими лідерами. Ситуація загострювалася американсько-радянським суперництвом в ракетно-ядерному потенціалі та взаємною гонкою озброєнь.

Проте, Сполучені Штати та Радянський Союз не лише визначали рівень військової і політичної напруги арабсько-ізраїльського конфлікту, вони фактично стали ініціаторами і спонсорами процесу близькосхідного мирного врегулювання. Саме в столицях двох великих держав розроблялися мирні плани з врегулювання конфлікту та вирішувалась доля їх реалізації. Вашингтон і Москва по-різному бачили процес мирного врегулювання арабсько-ізраїльського конфлікту. Радянський Союз виступав за всеохоплююче врегулювання близькосхідного конфлікту та наполягав на підписанні багатостороннього мирного договору. Сполучені Штати віддавали перевагу поетапному врегулюванню арабсько-ізраїльського конфлікту та підтримували прямі переговори між сторонами конфлікту. Вони намагалися відсторонити Радянський Союз від участі в процесі врегулювання конфлікту між арабами

та ізраїльтянами, стати єдиним посередником на мирних переговорах і послабити таким чином позиції СРСР на Близькому Сході. У відповідь СРСР жорстко критикував такі наміри США та намагався брати активну участь у близькосхідній політиці. Було запропоновано багато варіантів мирного врегулювання близькосхідного конфлікту. Натомість у Вашингтоні сумнівалися в щирості задекларованих намірів і дотримувалася своєї зовнішньополітичної концепції врегулювання арабсько-ізраїльського конфлікту.

Дві наддержави час від часу співпрацювали з питань близькосхідного мирного врегулювання і намагалися спільними зусиллями добитися мирного вирішення арабсько-ізраїльського конфлікту. Між США та СРСР періодично відбувалися переговори з питань врегулювання арабсько-ізраїльського конфлікту. Періоди співробітництва та суперництва між наддержавами у справі близькосхідного врегулювання чергувалися між собою.

Отже, наддержави сприяли ескалації арабсько-ізраїльського протистояння тому, що постачали зброю різним сторонам конфлікту. Водночас, Вашингтон і Москва докладали зусиль для того, щоб добитися політичного врегулювання близькосхідного конфлікту. США та СРСР змагалися за право визначати перебіг близькосхідного мирного процесу. США вдалося добитися успіхів у справі мирного врегулювання арабсько-ізраїльського конфлікту та остаточно утвердитися в ролі головного спонсора близькосхідного мирного процесу.

Гмиря А. О.
аспірант кафедри історії ФСП НТУУ «КПІ»

ДЕРЖАВНА ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ В 2004-2014 РОКАХ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ ЦЕНТРАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ УПРАВЛІННЯ

Нова економічна ситуація після проголошення державної незалежності України активізувала процес стратегічного планування економічного розвитку держави. Черговий етап їх концептуальної і нормативної розробки припав на 2004 р., коли ключовим компонентом стратегічного розвитку став напрямок європейської інтеграції. Тоді ж були розроблені стратегічна програма економічного та соціального розвитку України на десять років «Шлях європейської інтеграції» [1]. На її основі в 2006 р. урядом було розроблено «Довгострокову стратегію розвитку України та пріоритети діяльності Кабінету Міністрів на 2006-2007 рр.» [2]. З ухваленням Кабінетом Міністрів України Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 р. в Україні було започатковано стратегічне планування щодо регіонального розвитку, закладені основи системного підходу до формування регіональної політики. А в 2010 р. для виконання доручення Кабінету міністрів України Міністерством економіки України було розроблено стратегічну програму «Україна-2020. Стратегія національної модернізації» [3].

Нажаль, розроблені державні стратегії економічного розвитку не були реалізовані у достатньому обсязі. Здебільшого, вироблені стратегічні програми та документи виступали в якості орієнтиру і найбільш оптимістичного прогнозу розвитку вітчизняної економіки [4]. Про це засвідчують показники економічного розвитку впродовж останніх десяти років. Так, станом на початок 2000 р. економіку України можна охарактеризувати як таку, що розвивається швидко. До 2007 р. темпи економічного зростання перевищували 7%. Проте, криза 2008-2009 рр. пригальмувала розвиток української економіки на декілька років, а кризові процеси 2013-2014 рр. нанесли додаткові втрати позиціям України у світовій економіці в середньостроковій перспективі.

У 2010-2011 рр. можна було спостерігати досить позитивну динаміку реального ВВП, проте динаміку тих років не можна класифікувати як «стійке зростання». Падіння промисловості у 2012-2013 рр. не мало шокового характеру, подібного до 2008-2009 рр., проте втрати у промисловості інерційно продовжувались, і індекс промислового виробництва у 2013 р. знаходився на рівні найнижчих показників 2009 р. Негативні процеси в економіці посилювалися у 2014 р. та на початку 2015 р. внаслідок критичних кризових або трансформаційних явищ, пов'язаних зі зміною політичних еліт, військовою агресією, тимчасовою окупацією територій та слабкою динамікою реформ.

Отже, недостатнє врахування мінливих зовнішньоекономічних умов, глобальної економічної кон'юнктури та внутрішньополітичної ситуації, не подолання складностей перехідного стану економіки України, недооцінка власних резервів та досить оптимістичний характер прогнозів зумовили розрив між стратегічним плануванням і реальним їх впровадженням. За песимістичним сценарієм його можна охарактеризувати як майже повну протилежність результатів виконання стратегічних програм.

Список використаних джерел:

1. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» / А. С. Гальчинський [та ін.]. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.
2. Україна-2015: національна стратегія розвитку [Електронний ресурс]. – Київ, 2007. – Режим доступу: <http://dipcorpus.at.ua/news/2008-01-15-257>
3. Україна 2020. Стратегія національної модернізації./ Розпорядження Кабінету Міністрів України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://civic.kmu.gov.ua/consult_mvc_kmu/consult/old/show_fullbill/956
4. Геєць В.М. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України / В.М. Геєць // Інноваційно-технологічний розвиток економіки. – К. : Фенікс, 2007. – Т. 2. – 564 с.

ЮГОСЛАВСЬКА КРИЗА 1990-Х РР.: ПЕРИПЕТІЇ КОНФЛІКТУ

Після Другої світової війни Балканські країни були об'єднані в одну федеративну державу Югославію. Але експеримент Йосипа Броз Тіто так і не витримав випробування часом і демократією. Інтереси республіканських еліт залишалися відцентровими і сприяли ліквідації федеративного устрою вже в 1990-х роках. Тому інколи панує думка, що Югославія зруйнувалася закономірно, поетапно і певною мірою навіть через силу.

Специфікою розпаду Югославії стали міжнаціональні військові конфлікти між сербами, хорватами, албанцями та боснійцями. Основними причинами були численні етнічні і релігійні протиріччя. Югославський конфлікт став одним з найкровопролитніших в історії Європи кінця ХХ століття. Про що яскраво свідчить створення Міжнародного трибуналу для розслідування скоєних під час конфлікту злочинів. Проте, деякі науковці, оцінюючи причини переростання у військовий конфлікт, все ж таки наголошують на вирішальному зовнішньому чинникові. А саме виділяють позицію і втручання США в розгортання і активізацію югославського протистояння.

У 1991 році відбувся так званий «Саміт шістки», в якому брали участь представники колишніх югославських республік. Центральною темою зустрічі стала спроба перетворення Югославії на союз суверенних республік, що мають державно-правовий статус. Однак, зберегти територіальну цілісність Федеративної Югославії так і не вдалося. Першими про вихід з федерації і проголошення державної незалежності заявили Словенія та Хорватія. Це запустило ланцюгову реакцію виходу й інших республік, призвело до розколу армії Югославії за національною ознакою та початку перших військових дій.

Фактично одразу між Сербією та Хорватією розгорнулося досить жорстке протистояння. Початком конфлікту стали масштабні етнічні чистки серед сербського населення Хорватії. Її керівник Франьо Туджман був переконаним послідовником політики «Хорватії – тільки для хорватів». У відділеній згодом сербській території в серпні 1991 року почалися бойові дії. Затяжний військовий конфлікт призвів до необхідності введення на цю територію в лютому 1992 року місії миротворчих військ ООН, які нарешті завершили процес військового протистояння в Хорватії.

Другою конфліктною точкою стало протистояння Боснії та Герцеговини в жовтні 1991 року. За своїми масштабами він став ще жорстокішим ніж хорватсько-сербський конфлікт. Можна навіть сказати, що в ньому зосередилися всі етнічні проблеми багатонаціональної країни. Адже розпочалася жорстока громадянська війна, яка супроводжувалася не лише етнічними, а й релігійними суперечками. Боснійські мусульмани проводили жорсткі етнічні чистки серед сербського населення. Причому характерною їх рисою стала присутність у військових підрозділах загонів збройних цивільних мусульман. В свою чергу боснійські серби не менш жорстоко розправлялися з мусульманами. Першим кроком врегулювання стала серія безуспішних переговорів на Мирній конференції з питань Боснії і Герцеговини, яка відкрилася в лютому 1992 року в Лісабоні. Другим кроком стало проголошення незалежності і визнання його світовим співтовариством. Проте, процес на цьому не зупинився і лише через два роки була підписана Вашингтонська угода і створена Федерація Боснії і Герцеговини.

Таким чином, можна сказати, що Югославська криза виникла не раптово, а виростала із тривалого етнічного і регіонального протистояння. Але зовнішнє втручання спричинило її переростання у військовий конфлікт між колишніми республіками, і потенційно стало причиною його перетворення у глобальний міжнародний конфлікт. Врахування всіх його нюансів і небезпек має сьогодні усвідомлювати українська політична еліта і зовнішні учасники нашого складного конфлікту на Донбасі і в Криму.

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА МАЗЕПИ ЯК ОДНА З НАЙВАЖЛИВІШИХ ПРИЧИН ЙОГО ПОРАЗКИ

Серед славетних особистостей у вітчизняній історії одне з провідних місць посідає І. Мазепа. Він був відомим державним, політичним і військовим діячем. Проте, Мазепі під час свого гетьманування доводилось часто приборкувати відкритий і прихований супротив селян і рядових козаків. То чому ж гетьману не підкорялись бідні верстви населення, а у вирішальний момент антиросійських визвольних рухів такого здалось передбачливого політика майже ніхто не підтримав?

З початку свого гетьманування Іван Мазепа виявив себе як великий покровитель і меценат національної культури, мистецтва, науки, православної церкви. Гетьман збудував власним коштом 12 та відремонтував 20 храмів, сприяв переростанню друкарні Києво-Печерської лаври у найкращу в Східній Європі, підняв авторитет і статус Києво-Могилянської колегії. Проте, відстоюючи інтереси правлячої козацької еліти, він робив життя простих селян і рядового козацтва нестерпним. У цьому зв'язку, варто виділити декілька основних проявів його антинародної політики.

По-перше, Мазепа найбільше переймався інтересами козацької старшини. Зокрема, він подарував старшині близько 1 тис. маєтків і не опирався захопленню нею землі у селян. Відбувалась своєрідна «скупівля» земельних угідь, коли багатії силоміць привласнювали землі рядових козаків. На думку вчених, така політика Мазепи була пов'язана із бажанням створити новий соціальний стан за зразком європейської аристократії, прирівнявши шляхетство і козацьку старшину у правах. У питаннях збагачення можновладців Мазепа особливо увагу приділяв господарським справам. За часів його гетьманування стрімко розвиваються гуральництво, ремесла, активно будуються канали, млини, рудні. Усі кошти з виробництва відповідно надходять «бунчуковим товаришам». Важливим є і те, що старшина збагачувалась на роботі рядових козаків. Широкого поширення набули «слободи». Селянам надавались певні пільги, а по їх закінченню строку вони переходили у залежність до багатіїв. Як наслідок, селяни виконували різного роду роботи: будували канали та воєнні об'єкти

По-друге, за часів гетьманування Мазепи підданський стан селян набув свого завершення. У 1701 р. вперше, актом Мазепи офіційно була введена дводенна панщина. Починає збільшуватись грошовий збір, додався «чинш на гетьмана», селяни мали платити податок на утримання російської армії. Хто не виконував ці повинності – потрапляв в повну залежність гетьмана чи козацької старшини. Тож не дивно, що виникали різного роду заворушення: виступ запорожців під проводом Петра Іваненка у 1692 р., повстання на чолі з Семеном Палієм.

По-третє, антимазепинські настрої збільшилися підчас Північної війни між Росією і Швецією, що розпочалась у 1700 р. Козацькі підрозділи брали постійну участь у військових операціях. При цьому з України вивозились хліб та інші продукти, що сприяло занепаду торгівлі. На українське населення було покладено виконання так званої «підводної повинності» (надання транспортних засобів для потреб різних військових і цивільних осіб). Нерідко козаки перебували під керівництвом російських та німецьких солдат, які відверто над ними знущались. Як наслідок, у вирішальний момент антиросійських визвольних змагань І. Мазепи переважна частина українського народу не «зрозуміла» і не підтримала свого гетьмана, а опинилась в таборі російського супротивника Петра І.

Список використаних джерел:

- 1.Ковалевська О. Іван Мазепа у запитаннях і відповідях. – К.: «Темпора», 2008. – 200с.
- 2.Антонович В.Б. Козаччина. Гайдамаччина / Моя сповідь – К. Либідь, 1995. – с. 814.

Коваленко О. О.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Лабур О.В, к.іст.н.,доц. ФСП НТУУ «КПІ»

РОЗПОВСЮДЖЕННЯ НАЦИЗМУ ЯК ІСТОРИЧНА «ХВОРОБА» ЛЮДСТВА У ХХ СТОЛІТТІ

У міжвоєнний період в історії людства зародився, а потім і активно поширився в державній політиці нацизм. Сучасні дослідники трактують його і як ідеологію, і як світогляд, і як політику, і як систему влади з перевагою радикальної національної ідеї «арійства». Він став пануючою ідеологією і політичною основою Третього Рейха, визнавався найвищою цінністю Німеччини.

З приходом нацистів до влади розпочався відкритий антисемітизм. Закривалися єврейські магазини та бізнес, не «арійців» звільняли з державних служб, почалися переслідування, шантаж. Рейхстаг у 1935 р. прийняв два закони проти євреїв про заборону змішаних шлюбів і сексуальних відносин. Впроваджувався також поділ на «громадян рейху» і тих, хто «належить до держави». У 1938 р. євреям та циганам було заборонено навіть з'являтися в театрах, концертних залах та інших культурних закладах. Згодом нацизм став ще радикальнішим – євреїв відправляли до концтаборів або холоднокрівно вбивали. Така політика продовжувався і на захоплених територіях в Польщі, Люксембурзі, Чехії, Франції, Греції та ін.

Але найбільшій підтримки у німців отримала політика розширення «життєвого простору» для арійців. Після територіальних обмежень і накладених репарацій за Версальсько-Вашингтонською системою вона тлумачилась як ідея повернення незаконно відторгнутих земель. На практиці окуповані на Сході Європи землі мали бути заселені етнічними німцями. Пробудженню національних почуттів мали сприяти і паради, і Олімпійські ігри 1936 р. Вони мали побудувати сприйняття величчя і гордості за свою країну.

Активно підтримувався і новий релігійний світогляд. Заступник і «права рука» фюрера М. Борман стверджував, що нацизм та християнство є непримиренними ворогами. Нацистські лідери шукали іншу доступну і зрозумілу віру, де провідником обоження могла стати сила. Тому закономірно звернулися до ідеї «сили космосу», оволодівши якою можна було наблизитися до Бога і навіть стати ним. Християнські свята перестали святкуватися, їм на зміну прийшли язичницькі обряди, замість хресної символіки застосовувалась свастика. Викорінення церкви і християнської релігії проводилося і на окупованих територіях. І, головне, чимало людей були готові добровільно змінювати свої погляди і переконання на нацистські. Масово підтримали нацизм в Німеччині націоналістично налаштовані буржуа, селяни, ремісники, навіть деякі ветерани війни і безробітні.

Закономірно виникає питання причин перемоги і поширення нацизму. Ймовірно, поєдналися давно поширені пангерманські шовіністичні настрої, які виникли наприкінці ХІХ ст., невирішеність проблем Веймарської республіки, поразка і наслідки Першої світової війни, знищення монархії. До

того ж, нацисти ставку зробили на прагненнях і інтересах революційно налаштованої молоді. До молодіжних організацій Третього Рейху належало біля 8 млн. осіб. А культ сили як засобу вирішення національних проблем надавав нового імпульсу націоналістичним і колоніальним прагненням німців. Лояльність частини населення до нацистської влади значною мірою була обумовлена ототожненням А. Гітлера із майбутнім Німеччини.

Завдяки самовпевненості та вірі в перемогу ця ідеологія спритно поширювалась. Нажаль німецьке суспільство не замислювалось, що вони підтримують жорстоких та безжалісних людей. На сьогодні досі є невеликі нацистські групи людей, які поділяють ідеї нацистів, тому і називаються вони неонацистами. На жаль, неонацистські рухи поширюються та також впевнено вірять в свою ідею. Занадто потужно укорінилась ідея про перевагу однієї раси над іншою. Тож, вивчення, усвідомлення загроз, які несе в собі нацистська ідеологія, особливо при владі, повинно стати запорукою запобігання неонацистського руху і є важливою запорукою мирного співіснування людства.

Коновал М.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Лабур О.В., к.іст.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ООН ЯК МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПО ВИРІШЕННЮ СВІТОВИХ КОНФЛІКТІВ

Важко уявити сучасне суспільство без жодних політичних чи військових конфліктів, особливо враховуючи дві Світові війни в ХХ ст., «холодну війну» та численні конфлікти другої половини ХХ ст. Тому людство з метою забезпечення миру і безпеки створило універсальний механізм – Організацію Об'єднаних Націй (ООН). На сьогодні членами ООН є 193 країни світу, тобто більшість держав світу. Сама ідея, програма, статут і структура були вироблені представниками антигітлерівської коаліції ще під час Другої світової війни. Пізніше на конференції в Сан-Франциску (квітень-червень 1945 р.) відбулося офіційне визнання ООН.

Для дієвості організації були створені структурні одиниці Генеральна Асамблея (ГА) та Рада Безпеки (РБ). РБ складається з 15 членів, де п'ять постійних учасників (Велика Британія, Франція, США, Китай, Російська Федерація) і десять кожні два роки обираються ГА. РБ безпосередньо несе відповідальність за підтримку миру і безпеки в світі, тому її рішення є обов'язковими для всіх членів ООН. До функцій РБ відносяться також рекомендації щодо запобігання, вирішення конфліктів та відновлення миру. Після подій 11 вересня 2001 р. в США РБ створила Контртерористичний комітет для запобігання міжнародного тероризму. А через п'ять років була прийнята глобальна антитерористична стратегія боротьби із фінансуванням тероризму, запобіганням бомбовому тероризму і доступу до ядерних матеріалів.

До актуальних завдань ООН належить також контроль над розповсюдженням і вилучення зброї масового ураження. Були підписані договори про нерозповсюдження ядерної зброї (1968 р.), про заборону ядерних випробувань (1996 р), про заборону розробки, виробництва та накопичення хімічної зброї (1992 р.), а також про їх розміщення на дні морів, океанів і в космічному просторі.

Одним з пріоритетів ООН є розвиток прав людини і гуманітарна допомога. В 1948 р. була прийнята Загальна декларація прав людини, а у 2005 р. створена Рада ООН з прав людини. Основними питаннями є боротьба з дискримінацією жінок, рабством, захист прав дитини, проблеми громадянства, біженців та ін. Проте, є проблеми з декларативністю прийнятих конвенцій, тому останні п'ять років постійно обговорюється конкретизація норм з прав людини. Гуманітарна ж допомога ООН надається не лише у випадку військового конфлікту, а й під час природного катаклізму. Щорічно продовольча допомога надається майже 100 млн. осіб. Особливою темою гуманітарної допомоги є палестинські біженці і африканське населення. До функцій ООН належить контроль за дотриманням мирних договорів та миротворча діяльність. Відомі такі: контроль за перемир'ям в арабо-ізраїльському конфлікті (1948 р.), миротворчі місії на Кіпрі (1964 р.), врегулювання грузино-абхазького конфлікту (1993 р.) та релігійного конфлікту в Таджикистані (1994 р.) та ін.

Проте, поряд із великим позитивом від діяльності ООН, є й суттєві недоліки, насамперед, за мінливе адаптування до політичних реалій, зокрема, навколо операції «Буря в пустелі». Також звучить критика за неефективність деяких операцій, недемократичність, процедурну волокніту, фінансові скандали та сумнівні зв'язки. ООН іноді ігнорує досить важливі проблеми, особливо під час проведення миротворчих місій. Скандально відомий факт, коли демонстранти Гаїті звинуватили військовослужбовців ООН у занесенні з Непалу холери у 2010 р.

Тож, практична діяльність ООН як міжнародної організації по вирішенню світових конфліктів є досить неоднозначною і суперечливою. Проте, сам факт її існування, практична діяльність і визначена мета є досить важливими для розвитку людства, дають надію на можливе врегулювання майбутніх конфліктів.

ВИСВІТЛЕННЯ АВАРІЇ НА ЧАЕС 1986 РОКУ ПРЕСОЮ КРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ (НА ПРИКЛАДІ ГАЗЕТИ «СВОБОДА», НЬЮ-ЙОРК)

Після вибуху на четвертому енергоблоці Чорнобильської атомної електростанції в квітні 1986 р. розпочалася справжня інформаційна кампанія щодо цієї події. Всесоюзні та республіканські ЗМІ всіляко намагалися надати оптимістичні прогнози і звести до мінімуму наслідки аварії. Риторика висловів по суті більше нагадувала попередню пропаганду радянських досягнень, ніж оголошену рік по тому політику гласності. Західна ж преса, а серед неї і преса української діаспори, переслідували прямо протилежні цілі.

Одним з найбільш значимих видань українців за кордоном була газета «Свобода» (Нью-Йорк, США). На її шпальтах повідомлення про аварію на ЧАЕС з'явилося вже 30 квітня 1986 р. і носило відверто антирадянський характер. Під заголовком «СССР приховує наслідки нуклеарної катастрофи в Україні» газета повідомляла про факт замовчування в СРСР реальної ситуації, особливо своїм громадянам, і розглядала небезпеку «шкідливих» дощів для світу [1]. Здебільшого інформація, яку отримували журналісти діаспори, була фрагментарною та малодостовірною, тому на початку в пресу діаспори просочувалися переважно плітки та перебільшення.

1 травня фактично вся перша шпальта видання була присвячена ситуації довкола катастрофи. Повідомлялося, що священики правлять служби і моляться «за наших страждальних братів і сестер в Україні», висловлюють протести [3], туристичні агенції відкликали туристів з України та відмовлялися організувати нові групи «з журбою про безпеку подорожуючих» [4]. Але найбільше занепокоєння викликали радянська «лжепропаганда» причин і наслідків вибуху, проблеми якості води для споживання та забруднення оточуючого довкілля [2].

В другій половині травня інформація щодо аварії на ЧАЕС набула більш політичного забарвлення, поменшало припущень щодо кількості жертв та масштабів ураження «всього живого». У статті «Горбачов про Чорнобиль» вже був оголошений прямий зв'язок політики замовчування із падінням авторитету СРСР на світовій арені, надавалися припущення про сприятливість ситуації щодо радянсько-американських домовленостей по ядерному роззброєнню [5]. Але найбільш резонансними були висновки про втрату населенням довіри до влади автора Ю. Зарицького та пробудження українського націоналізму, погіршення україно-російських відносин автора А. Коротницького. Обидва журналіста розглядали подію крізь призму злочинів, скоєних радянською владою щодо українців ще з 30-х рр. ХХ ст. і завершуючи страшною помилкою в Чорнобилі [6].

Таким чином, можемо зробити висновки, що українські журналісти за кордоном, на відміну від радянських ЗМІ, робили спроби найбільш повно подати інформацію щодо трагедії на Чорнобильській АЕС. Проте, внаслідок відсутності правдивої інформації безпосередньо з місця події, їх матеріал в перші тижні після аварії також носив дещо гіперболізований характер, а відтак мав певні викривлення, наголос у пресі діаспори змістився з соціального у політичний бік, підкреслюючи явно негативні наслідки зазначеної події для СРСР.

Список використаних джерел:

1. СССР приховує наслідки нуклеарної катастрофи в Україні. 30 квітня 1986 р. // Свобода. – 1986. – № 81. – С. 1.
2. Цілий світ говорить про нуклеарну катастрофу в Україні. 01 травня 1986 р. // Свобода. – 1986. – № 82. – С. 1.
3. Заява митрополита Стефана Сулика відносно катастрофи в місті Чорнобиль на Україні. 01 травня 1986 р. // Свобода. – 1986. – № 82. – С. 1.
4. Відкликано тури в Україну. 01 травня 1986 р. // Свобода. – 1986. – № 82. – С. 1.
5. Горбачов про Чорнобиль. 20 травня 1986 р. // Свобода. – 1986. – № 94. – С. 2.
6. Трагедія в Чорнобилі розбуджує український націоналізм. 28 травня 1986 р. // Свобода. – 1986. – № 99. – С. 1.

Назаренко А.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Лабур О. В., к.іст.наук, доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ФОЛКЛЕНДСЬКЕ ПРОТИСТОЯННЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА АРГЕНТИНИ: ЗАКІНЧЕНА ВІЙНА ЧИ ЗАМОРОЖЕНИЙ КОНФЛІКТ?

У 2012 р. за засіданні спеціального комітету ООН з питань деколонізації президент Аргентини К. Кіршнер виступила із промовою про статус Фолклендських островів. У відповідь британський прем'єр-міністр Д. Кемерон наголосив невідступність попередньої політики. Цей випадок продемонстрував світові про складність і неоднозначність війни за острови у Південній Атлантиці 1982 р.

Вперше острови були відкриті іспанськими мореплавцями ХVI ст., через деякий час тут з'явилися англійці і французи. Після проголошення незалежності від Іспанії майбутня Аргентина

заявила про свої права на них. Проте, англійці не були з цим згодні і 1829-1933 рр. відбулося перше протистояння між Британією і Аргентиною. Результатом стало відвоювання цих територій Британією. Відтоді аргентинці вважали її своєю територією, а британців незаконних власників архіпелагу. Розмежування зазнала і назва: у британців – Фолклендські острови, а у аргентинців – Мальвінські острови. У ХХ ст. протиріччя між країнами загострилися і справа дійшла до неоголошеної війни. З обох сторін увійськовою конфліктібралиучасть близько 60тис. солдат, була використана сама передовавійськова техніка,у тому числі понад180військових кораблів та суден. Війна тривалапротягом74днів.

На патріотичній хвилі президент Аргентини Л. Гальєрі у 1982 р. вирішив повернути острови і двічі висадив десант наМальвіни, спочатку робітничий, а потім і військовий. Але невдовзі Британія наростила військову присутність на островах, перевищуючи сили аргентинців втричі. Протистояння закінчилося повною поразкою Аргентини, її лідер пішов у відставку і був засуджений за розв'язання війни на 12 років ув'язнення. Перемога армії британців призвела до остаточної загибелі аргентинської військової хунти, а Велика Британія довела свій міжнародний статус держави-лідера в міжнародних відносинах, підняла рівень довіри і поваги.

Проте, з цього моменту питання контролю над Архіпелагом стало національним пріоритетом Аргентини. Розуміючи світовий статус Великої Британії, керівництво поки більше обмежується дипломатичними кампаніями по поверненню островів. На користь аргентинців працює внесення Мальвін до переліку не самоврядних територій ООН. Тому поки переважає антиколоніальна риторика у взаємообміні між країнами. Аргументом виступає і підтримка дій Аргентини з боку Союзу південноамериканських націй та Меркосур. Про незавершеність конфлікту свідчить і той факт, що три роки тому біля островів знайшли багаті поклади нафти. Тож, питання «Чия це територія?» залишається актуальним. Зі свого боку, Британія оголосила референдум в березні 2013 р. про статус островів. Але їх результати вважають прогнозованими, адже більшість сучасних мешканців є вихідці із Шотландії і Уельсу.

Таким чином, британсько-аргентинське протистояння продемонструвало світові конфлікт, що залишається відкритим, не дивлячись на військові дії і дипломатичну війну. Цікаво, що жодна з сторін немає історичного «права» на ці території, але, тим не менш, більшість часу з ХІХ ст. ці острови належали Британії. Їх протистояння чергова спроба територіальних претензій протилежних держав.

Новіков Р. Д.

Зкурс, ПБФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник Франко Н.О., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ ЗА УМОВ ЗРОСТАННЯ КИТАЙСЬКО-ІНДІЙСЬКОГО ЛІДЕРСТВА

Перша декада ХХІ століття ознаменована стрімким розвитком країн Азії. Якщо впродовж останніх десяти років найвпливовішими і трендотворчими державами були США та Росія, то наразі центром світової економіки, виробництва, інновацій стають Індія та Китай. Передумовами для цього є багатий ресурсний та людський потенціал, активна взаємодія зі світовою спільнотою, при збереженні власних культурних цінностей та підходу до державного управління, а також нещодавні реформи в виробництві та освіті.

На даний момент Китай є світовим лідером у агросекторі, машинобудуванні та на ринку реклами. Медіа експансію азійськими країнами ще стримують мовний бар'єр та політика цензури інтернет-джерел (технологія «Великий Китайський фаєрвол»), однак прогресивні молоді китайці вже навчаються за кордоном і зовсім скоро зможуть кваліфіковано поширювати китайську культуру та цінності світом.

Останні події в Україні остаточно визначили напрям її зовнішньополітичної і внутрішньої політики – взаємодія з Європою та Заходом. В даному випадку Китай виступає третьою силою, яка є нейтральною до конфлікту, що може зіграти нам на руку у майбутньому. З великою ймовірністю можна стверджувати, що в найближчі двадцять років Індія та Китай здобудуть остаточну перевагу над Заходом. Враховуючи це, варто підготуватися до ролі, яку в цьому випадку візьме на себе Україна.

Традиційно Україна розглядається як багата на ресурси аграрно-промислова країна, однак за вищеприписаного сценарію немає сенсу виробляти сільгосппродукцію на експорт, адже світовий ринок буде заповнено дешевим, аналогічним за якістю, азійським товаром. Варто сконцентрувати увагу та людські ресурси на передових наукоємних галузях виробництва та послуг. Це комп'ютерні технології, альтернативні джерела енергії, космічне ракетобудування, точне приладобудування, лазерна техніка та розробка зброї.

Будуть цінуватися машини, ідеї та технології, які не мають аналогів у світі. Оперативно розробити їх в сучасній Україні можна лише на базі найрозвиненіших, відповідних часу, галузей виробництва, які не потребують реконструкції (ракетобудування та приладобудування). Фундаментом для таких розробок є сильні інженерна та наукова школи, успадковані від СРСР та підсилені західними підходами до освіти.

Ще одним фокусом сучасної політики має стати розвиток ІТ-сектору. Українські програмісти, крім професіоналізму характеризуються високими соціальними навичками. Наша ментальність дає

можливість ефективно співпрацювати як із країнами Заходу, так і країнами Сходу. Спеціалісти виконують роль «місточка» між двома типами культур, тому є бажаними учасниками багатьох міжнародних проєктів.

Державної підтримки також потребують заходи, спрямовані на популяризацію досягнень науки та високих технологій. До них відносяться фестивалі, хакатони, стартап-проєкти, відкриті лабораторії. Перспективним напрямком розвитку також можна вважати системи масової он-лайн освіти, які дозволяють громадянам навчатися в домашніх умовах.

Отже, перевагою України за сценарію китайсько-індійського лідерства є межове розташування, яке дозволить стати зв'язуючою ланкою між Сходом та Заходом. Інвестування часу й ресурсів в інноваційні напрями виробництва та освіти є запорукою успіху нашої держави на міжнародній арені найближчого майбутнього.

Пересунько В. Р.

3 курс, ПБФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Франко Н.О., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ

Чимало питань історії української культури на сьогоднішній день залишається невизначеними. Адже сама історія культури України трагічна, драматична, дискусійна і надзвичайно велична. Наша культурна спадщина це не тільки мистецтво, думки народу, виявлені текстом на папері, не тільки народна творчість, архітектура, а й наукові та технічні досягнення.

Ім передували поширення освіти і великі наукові відкриття. Одними з перших на захист наукового прогресу та популяризації освіти серед населення стали просвітники. Саме Просвітництво перетворило науку і освіту у фактори цивілізованості, освіченості і прогресивного розвитку, стало чинником формування сучасного світу. Перша половина XIX ст. відзначилася великими відкриттями українських вчених, насамперед у природничих науках. Причинами були соціальні і економічні запити суспільства. В другій половині 19 ст. з'явилась низка геніальних науковців світового рівня. Серед них можемо назвати В. Кирпичова, Є. Патона, Л. Палатника, Л. Кульського, М. Ващенко-Захарченко, М. Гамалія, В. Антоновича, М. Грушевського то ін. Хоча деяких з них і відносять до представників інших етносів (росіян, поляків), чи громадян інших народів, але вони були дітьми неньки України, патріотами своєї держави і не цуралися цього.

Насправді, у всі часи історії існували певні складнощі в розвитку науки. Забобони, культу, містика завжди виникали під час кризи в суспільстві. Сьогодні ж це парасенсорика, екстрасенсорика, снігові люди, НЛО та інші. Подив викликає вражаючий інтерес до неймовірного та невідомого. Хоч це й інша сторона дослідження світу, та інтерес до неочевидного також підштовхнув людину до наукових знань та техніки, за допомогою якої можна дослідити невідоме.

Однією з причин драматичності розвитку української історії та культури стала довготривала бездержавність. Це завадило формуванню національної доктрини в науці і освіті, і сприяло появі опозиційних тенденцій, зокрема до політики держав-окупантів, які забороняли національну мову, культуру, науку та розповідь про її досягнення. Незважаючи на ці суттєві фактори, наука не стояла на місці. Чимала кількість українських вчених (котрі залишилися на території України або поза нею), попри важкі умови праці, підняли й утримали нашу науку та техніку на світовому рівні.

Як відомо історія має тенденцію повторюватися. От і зараз деякі історичні проблеми стали актуальними. Хтось принижує, заперечує чи оскаржує наукові досягнення українського народу, хтось приписує їх собі, але українці завжди відстоювали плоди своєї праці. Незалежно від цього, наукові та технічні знання вплинули на розвиток історії української культури. І ці знання у нас не відберуть, а ми, як майбутні фахівці, зробимо усе, що збагатити та розвинути нашу науку. Проте, мабуть, найголовнішою проблемою є безініціативність та незацікавленість молодого покоління. Деякі практично не цікавляться історичними досягненнями своїх земляків, не знають навіть їх імен. Але є й допитливі особистості, які розуміють що ключ до нових відкриттів в науці лежить в основах культурної історії.

Романюк Я.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Лабур О.В., к.іст.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПАЦИФИЗМ – НЕ ПАНАЦЕЯ ОТ ВСЕХ БЕД

С самого зародження людства уже існувало стремління к порабощению других, к власти, соперничеству, захвату чужих территорий, обладанию чужим имуществом. Однако на каждого человека, желающего войны, всегда приходилось столько же людей, которые преследовали лишь мирные цели своего существования. Именно это стремление и стало основанием для появления пацифизма. Однако как международное движение он стал популярен лишь после войны с Наполеоном, особенно во время проведения Гаагской конференции мира (1899 г.). Но общепринятым как антитезис понятию «война» пацифизм стал через два года благодаря французцу Э. Арно.

Истоки миротворческого движения наблюдаются у стоиков, которые считали, что самым лучшим способом отмщения является не отвечать на зло. В частности император Марк Аврелий видел достоинство человека в том, чтобы любить даже тех, кто его оскорбляет. Элементы миротворчества присущи и религиозным учениям. Ненасилие и непротивление злу насиллием является одним из главных постулатов христианства. Поначалу раннехристианская церковь выступала против участия в войне, однако с IV ст. ситуация меняется и вводится понятие «справедливой» войны. С этого момента в церкви сосуществовали вместе пацифизм и милитаризм. Идеи миролюбия и ненасилия присущи и восточным учениям. Великие мудрецы оставили множество жизненно важных истин, немало китайских и индийских пословиц направлены на успокоение души и ее гармонии с окружающим миром, которые несовместимы с войной.

Благодаря эпохе Возрождения мир стал открывать все больше возможностей, стремительно направляясь к будущим великим открытиям и непременно неся за собой новые противоречия, которые могли катастрофически сказаться на стабильности мирной ситуации между странами. Появилось немало людей, которые категорически выступали против войн и насилия. Одним из проявлений пацифизма в период Просвещения стало осуждение рабства и защите гражданских прав негров. А в начале XIX ст. миротворцы начали обретать особый смысл, масштабы и организацию. К идеям пацифизма обращались И. Кант, А. Сен-Симон, Г. Торо и др. Особенное развитие это движение получило накануне Первой мировой войны и с каждым годом приобретало все более широкий масштаб, превращаясь в движение миллионов граждан Земли.

Но мнения, вызванные последователями пацифизма, довольно противоречивы. Некоторые считают пацифизм хитроумной доктриной, с помощью которой человек пользуясь всеми благами, дарованными ему определенной социальной группой, не желает платить за это, причем свою нечестность выдает за добродетель, требующую увенчания его нимбом святого (Роберт Хайлайн). В большинстве своем любой человек стремиться к миру, однако как только затрагиваются его личные интересы, хочет он этого или нет, он должен их отстаивать. Поэтому «миротворец» - это скорее временное состояние души. Удивительно, но превращение пацифизма в международное движение в начале XX ст. совпало с историей двух наиболее масштабных войн в истории человечества (где брали участие более 70 государств), концентрацией локальных конфликтов во второй половине XX столетия, гонке ядерных вооружений, радикализации национализма и расизма.

Пацифизм далеко не панацея в урегулировании конфликтов между государствами, и нами – людьми, которые по своей природе хищники. На войне первыми погибают беззащитные и блаженные. Если враг приходит на твою землю с оружием в руках, то о пацифизме и миролюбии необходимо забыть. Христианский принцип «Ударили по левой щеке - подставь и правую» в большинстве случаев необходимо заменить на «Аз воздам» по «заслугам». И с оружием в руках стать на защиту своей Родины, семьи, близких твоих.

Ушаков М. Е.

3 курс, ПФФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Франко Н.О., викладач ФСП, НТУУ «КПІ»

РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ ПІД ВПЛИВОМ ВІЙНИ

Минуло вже сімдесят років з моменту закінчення Другої світової війни, яка вплинула на перебіг історії всіх країн світу. Твори мистецтва, літератури, музики значно підтримували моральний дух народу, наближали перемогу над фашизмом та популяризували її. Підвищений інтерес саме сьогодні до цієї теми зумовлений, насамперед, тими військовими подіями, які відбуваються нині в Україні. Тож це питання є вкрай актуальним для роздумів та дискусій, пов'язаних з розвитком культури у нашому майбутньому.

Найважливішою темою післявоєнного мистецтва було переосмислення суті війни, її жорстокості і несправедливості, пошук першопричин та аналіз наслідків. У образотворчому мистецтві це виявилось у появі двох напрямків - реалізму та абстракціонізму. Перші вбачали завданням мистецтва винайти та створити зрозумілі й доступні образи, які б пересічна людина впізнавала та запам'ятовувала. Це зумовило пошук нових дієвих засобів, які б зачепили внутрішній світ людини. Підвищення інтересу відбулося і до напрямку, який пізніше отримав назву абстракціонізм. На відміну від першого напрямку представники другого немовби відчужувалися, відходили, а отже були абстраговані від матеріального світу і жили у власному, окремому світі.

В літературі події військового минулого дали привід письменникам проводити історичні паралелі. Були висвітлені перш за все теми, що торкалися ролі видатної особистості та цілого народу в історії. Окремого значення набула проблематика визначної долі творців у бурхливі воєнні роки. У театральному мистецтві перевагу отримали політична та соціальна тематики. Швидко розвивався жанр, який отримав назву «документальна драма» і відобразив зародження фашизму і нацизму. Досить стрімко почав розвиватися молодий театр. Щодо музичного мистецтва, то тут домінували два напрямки: класика та модернізм. З одного боку, класика формувала музичні смаки, але з іншого викликали протести та схильність до нігілізму у молодого населення. Саме у післявоєнні роки проявили свій талант багато творців, музичних виконавців та співаків, які широко відомі й зараз.

Вагомий внесок у розвиток культури внесли засоби масової комунікації, які виступали як засоби впливу на суспільну думку та вподобання. Радіо, газети, журнали, поява телебачення демонстрували офіційну думку і ідеологію та створювали офіційний дискурс і трактовку основних подій і наслідків війни. Мабуть, крім ЗМІ найбільшого ідеологічного впливу зазнала архітектура. Прикладом може слугувати безмежна кількість будівель того часу, що були прикрашені зображеннями політичного лідера та ідеологічних символів. Також в архітектурі панував і прагматичний розрахунок, бо людям не було де жити. Хоча поряд з ним вибирав собі право на існування і художній елемент.

Проаналізувавши беззаперечний вплив воєнних дій на культуру можна зробити висновок, що у деяких випадках війна може дати поштовх для розвитку старих та появи нових напрямів. Те, що зараз відбувається на території нашої країни, також може стати переломним етапом у розвитку та становленні української культури. Саме у такі часи потрібно раціонально і правильно використовувати неосяжний вплив культури на свідомість населення. Отже, потрібно підтримувати нашу українську культуру та запобігти її занепаданню, направивши її сьогоднішній розвиток у вірному і прогресивному руслі.

Хрієнко К. С.

3 курс, ПБФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Франко Н.О., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

Дана робота є спробою розкрити питання впливу різних чинників на культуру та мистецтво народу; спробою зазирнути в майбутнє й передбачити тенденції культурного розвитку в Україні.

На протязі століть вважалося, що на культуру та мистецтво народу можуть впливати такі явища, як географічне положення (концепція географічного детермінізму), релігія, проходження війн на даній території в даний період, розвиток техніки. Україна знаходиться між Європою й Росією, між Західним і Східним світом. Неможливо оминати увагою сутички між країнами цих світів, що впливало на культуру та мистецтво нашого народу. Війни, як правило, розглядаються як антиподи культурної діяльності.

Якщо поглянути на ситуацію не зі сторони догм гуманізму, то можна визначити війну як такий період в історії, коли найбільш яскраво проявляються всі відтінки людського характеру. Контрасти подвигу і зради, любові до Батьківщини та ненависті до ворога, страху смерті та подолання його – все це (в більш широкому етичному плані) являє собою аспекти провідного протиріччя добра і зла. Саме в цей період поглиблюється національне самовизнання, збільшується жага до збереження й передачі нащадкам невід'ємної частини саме їхньої Батьківщини – культури. Створюється сприятливий ґрунт для появ творів мистецтва, заснованих на фактах військової історії.

В даний час гостро стоїть питання про майбутнє культури нашого народу. Бурхливий розвиток технологій, глобальна комп'ютеризація, а також розвиток інформаційних технологій призводить до пришвидшеного й посиленого взаємного впливу між культурами різних народів (процес глобалізації). До чого це призводить? З одного боку це розвиток, а з іншого - це втрата самобутності...

Ми все більше й більше поринаємо в світ високотехнологічних продуктів (електронні гаджети) та безмежний об'єм інформації, яку отримуємо через мас-медіа. Інформаційні потоки впливають на наші рішення, формують уявлення щодо питань, починаючи від соціально-побутових, закінчуючи політичними. ЗМІ звертається до нас звідусіль, впливаючи на наше повсякденне життя. Щорічно з'являються десятки якщо не сотні слів і фраз на мові медіа, в той же час ускладнюється побудова міжособистісних комунікацій.

Але з розвитком технологій розвивається й культура. Вона крокує впевнено поряд з народом. Зараз можна спостерігати появу нових видів мистецтва, таких як цифрова фотографія, перформанс. Ми можемо спостерігати нові рішення в архітектурі (зелене будівництво, гігантські хмарочоси).

Що ж до релігії, то вона в даний час відокремилась й майже не впливає на хід розвитку мистецтва. Її догми майже не змінюються, що не дуже вписується в макет світу, що розвивається швидкими темпами, й потребує змін. Однак, церква вміщує в собі традиції, що були створені сотні років тому, зберігає в собі «душу країни».

Як підсумок, можна сказати, що культура та мистецтво зазнають як негативного так і позитивного впливу від вирішення «Східного конфлікту» та розвитку новітніх технологій на теренах України. Все більше будуть поширюватися електронні картини, електронна музика, медіа культура. Можливо школярі будуть читати твори Л.Українки, В.Сосюри, М.Хвильового, Т.Шевченка лише уроках літератури, але саме вони будуть створювати новітню культуру, новітнє мистецтво де будуть також прославлятися українські традиції і канони. Тому ми, як майбутні батьки, і особливо держава, повинні приділяти увагу всебічному розвитку нашого майбутнього покоління, бо вони і будуть нашим Майбутнім.

СЕКЦІЯ 3. СОЦІОЛОГІЯ: «ГУМАНІЗМ ТА АНТИГУМАНІЗМ В СОЦІОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ»

Куратори секції: к.філос.н., доц. Мельниченко А.А., к.філос.н., доц. Піголенко І.В., к.політ.н., ст. викладач Якубін О.Л.

Букач О.Ю.

3 курс ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Якубін О.Л. к.політ.н., ст. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПРИЧИНИ ПОЯВИ ТОТАЛІТАРНОЇ СИСТЕМИ ЗА Х.АРЕНДТ. СОЦІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Світ знаходиться на стадії розвитку неабияких соціальних та політичних зрушень, одним з елементів якого є Україна. Євромайдан, як і події, наприклад, Арабської весни, ставлять багато питань щодо руху соціально-політичних процесів, їх причин виникнення та наслідків, до яких масові зворушення можуть привести. Історія дає величезну кількість прикладів, за якими може йти сценарій суспільного життя, проте, на мою думку, важливим є уникнення цих помилок та акцентування уваги на тих факторах, що змусили до них вдатися. До таких «помилки» варто віднести часи тоталітарних режимів, як тих, що призвели до кардинальних соціальних змін та вплинули на поняття особистості в історичних масштабах. З цих міркувань, тлумачення та дослідження Ханни Арендт, відомої в світі історика та філософа, допомагають у визначенні потенціальних небезпек, що готують нам політичні зміни в планетарному масштабі.

Х.Арендт у своїй визначній роботі «Витоки тоталітаризму» пояснює появу та організацію тоталітарного устрою через декілька важливих принципів. Перший з них – індиферентність та ізолюваність; саме в безпринципності та безучастності в плані політичних питань народилося управління політичними ідеями натовпу. Саме в натовпі, за думкою дослідниці, зародилася атомізація, соціальна ізолюваність індивідів один від одного, в результаті чого відбувалася нестача нормальної комунікації в соціумі. Наприклад, в СРСР така роздрібненість досягалася масовими чистками, винищенню класу військової, політичної та адміністративної аристократії; за рахунок таких дій люди втрачали свої базові соціальні зв'язки і з тими, хто підпадав під чистки, і з тими, хто мав сумнівну, стосовно влади, репутацію. В результаті комунікаційної «аморфності» людей і відбувалося насадження нових, потрібних політичній «еліті» ідей та істин.

Друга, не менш важлива деталь, яку потрібно зазначити є результатом першого пункту – тотальна та безумовна відданість членів партії, натовпу, мас. Досягнена силою чи ідейною складовою, ця характеристика гарантувала дуже необхідну та суттєву складову тоталітаризму – миттєву мобілізацію та готовність на будь-які дії. Ця підготовленість до виступу та реакції в кожен момент відбувалася завдяки прямому зв'язку індивіду не з іншими індивідами, а з керуючим органом влади, відсутністю посередніх та непотрібних другому інтерацій. Завдяки Лебону відомо, що маси, які шанують тільки силу і які легко підштовхнути до безнаказаних дій, активно та рішуче спрямують їх на виконання потрібного лідеру завдання. До цієї ж думки схильється і Арендт: вона доповнює цю ідею тим, що вірність і відданість не мали жодних ідейних підґрунть, бо вони могли викликати у натовпу зміни в умоностроях та наштовхнути на роздуми щодо правильності дій кожного індивіда.

Третій аспект, важливий для тоталітарного устрою, за Ханною Арендт, – скорочення соціального розриву, що відбувається між буржуазною елітою та натовпом; якщо маси отримують бажаний та приємний настрій наблизеності до вищих щаблів влади, то еліта, за відсутності відчуження, – відчуття сили натовпу. Цей взаємовигідний обмін соціальними можливостями дарує силу владним прошаркам та партії на радикальні зміни; завдяки пластичності та, водночас, могутності того, що потім можна називати «істинною, правильною нацією» тоталітарні керівники міцно і надійно тримають кермо влади в своїх руках. Абстрактність оманливих образів і звеличення культів передається в руки тих, кому народ довіряє, хто є надійним рупором ідей тоталітарного суспільства і, в той же час, належить до цього народу.

Ханна Арендт відобразила суттєві принципи, на яких будувалося суспільство підкорення, несвободи, винищення культурного та людяного, і такий підхід до керування позбавляє людство на вільне та щасливе майбутнє. Суспільні та політичні зміни в сучасному світі мають не повторювати помилки минулого, і кожен з нас повинен бути скептиком, бо залежність індивіда від «вождя» призведена і самим індивідом.

Герасименко А. Ю.

3 курс ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Якубін О.Л. к.політ.н., ст. викладач НТУУ «КПІ»

ЗАПЕРЕЧЕННЯ АНГАЖОВАНОСТІ СОЦІОЛОГА ЯК ПРОЯВ АНТИГУМАНІЗМУ

Проблематика ангажованості спеціалістів у різних сферах життя є досить актуальною сьогодні, коли об'єктивність є критерієм вірності. Постулат про те, що погляди науковця не мають бути «запилені» власними думками про предмет наукових досліджень – є поширеним та загальноприйнятим. Звісно, це твердження не застосовується для представників точних наук:

математиків, фізиків, тощо, адже предметом їх наукових пошуків є точні і об'єктивні факти. Але що ж робити соціологам, які працюють з суспільством, яке є непостійним та швидкозмінюючимся?

Роздуми на цю тему можна зустріти в роботах багатьох вчених. Як зазначає Поппер: "Вченому не заборонили мати свої цінності, ці цінності не знищиш, перш не зламавши його як людину і як ученого. Зламати його як ученого включає в себе і зламати об'єктивне поняття науки як такої". І тут постає питання, а чи не є спроба заборони мати свої цінності для соціолога проявом антигуманізму?

Ангажованість по свої суті є досить негативним поняттям. За даними Великого тлумачного словника української мови (2002 рік): ангажованість – ідеологічна схильність до інтересів якого-небудь класу, суспільного угруповання і т.д. Тобто для соціологічного дискурсу – є неприйнятним. Але якщо розглянути ангажованість зі сторони корисності? Адже якщо соціолог включений в свою роботу не тільки зі сторони суспільної значущості її результатів, але й зі сторони розуміння самої суті проблеми, завдяки причетності до її об'єкта, то це може принести досить великі плоди, адже маючи лише базові поняття про проблему можна не вникнути і не дістатися до самої суті, а знаючи усі факти зсередини, чи не є це максимальним включенням?

Чи має соціолог право на власну думку? Розглянемо це питання з різних сторін. Соціолог, в першу чергу, людина, і залишається нею навіть коли стає науковцем. Це означає, що він продукт соціуму, ним вихований та соціалізований. Соціолог - це особа з власним ціннісним базисом, що є частиною його особистості та внутрішнього Я. Тобто, дійсно, знищити ціннісні орієнтації особи неможливо без шкоди для її світогляду. Адже після роботи і завершення всіх досліджень залишається особистий простір, а людина без власної системи ціннісних орієнтацій стає девіантом, вигнанцем в суспільстві. З цього боку виходить, що при бажанні встановити науковця в загальні рамки об'єктивності та заперечення його можливості бути ангажованим, потураються права дослідника, як людини, яка не може жити без власної ціннісної бази.

Не досить часто нам вдається почути, що фізика-теоретика звинувачували у необ'єктивності, тому що він дуже сильно любить свою науку, або математика змушували змінювати свою систему цінностей, бо це може вплинути на предмет його дослідження.

Але для соціолога реальність є інакшою. Науковця можуть звинуватити у ангажованості, бо він є представником соціальної групи, яку досліджує, або має власні думки з приводу суспільної проблеми, і може вплинути на отриманий результат досліджень, підкорюючись власним внутрішнім імпульсам. Повертаючись назад, варто ще раз зазначити, що соціолог все ще залишається людиною – частиною суспільства, і будь-яке твердження про людину вільну від цінностей, втрачає дуже багато фактів, об'єктивних по своїй суті. Лише в розумінні протиріч у особі та суспільстві загалом, можна вийти на безпомилкове пізнання.

Ангажованість, залишаючись негативним поняттям, є невід'ємною частиною життя соціолога, якщо не виключати поняття «людина» з дискурсу. І будь-яка спроба заперечити це – є намаганням виключити протиріччя в суті людини як науковця і частини суспільства в цілому. Лише прийняття її до уваги та об'єктивне розуміння, дає можливість на якісне вирішення цієї проблеми.

Список використаних джерел:

1. Поппер К. Р. Логика социальных наук // Вопросы философии, 1992, № 10. - С. 65-75;
2. Адорно Т. В. К логике социальных наук // Вопросы философии, 1992, № 10. С. 76-86

Герчанівський Д. Л.

аспірант ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Кутуєв П.В. д.соц.н., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

ДЕРЖАВА, ЩО СПРИЯЄ РОЗВИТКУ: КРИТЕРІЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ

Суперечливі наслідки домінування неолібералізму на світовій арені спонукають як багатьох дослідників, зокрема Г.Дерлуг'яна [1], П.Еванса [4], так і уряди деяких країн звертатися до пошуку можливих альтернатив у сфері ідеології та політекономічної практики. Одною з таких стає стратегія девелопменталізму, що базується на запереченні (нео)ліберального принципу *laissez – faire*, натомість активному втручанні держави в економіку [2].

Автором терміну «the developmental state» став Ч.Джонсон, на українську він був вперше перекладений П.Кутуєвим в 2000-х роках. Не можна не згадати використання терміну Г.Дерлуг'яном, однак останній автор перекладав його як «держава наздоганяючої модернізації» та вкладав в нього дещо інший зміст, тому ототожнювати ці концепції не коректно [5].

В класичній своїй формі теорія держави, що сприяє розвитку являє собою синтез закономірностей розвитку деяких держав Східної Азії, на основі чого створюється ідеальний тип такого роду держав. Точний перелік атрибутів, притаманних державі, що сприяє розвитку не є кінцевим, але, посилаючись на модель Л.Ротлі, ми можемо виділити наступні критерії:

- дієздатна, автономна, але закорінена у суспільстві бюрократія;
- політичне керівництво, яке орієнтується на модернізацію;
- близькі, часто взаємовигідні, симбіотичні відносини між деякими державними органами та ключовими промисловими капіталістами;
- успішні політичні заходи, які сприяють економічному зростанню [11, 8].

Згідно із таким визначенням, держава, що сприяє розвитку, на відміну від ленінських держав, має ринкову, а не планову економіку, але не обов'язково є демократичною (про обмеження ЗМІ та засобів комунікації в межах політики держави, що сприяє розвитку в Ефіопії [7]) [2, 42-43], [10]. Однак важливо зазначити, що ряд авторів, зокрема А.К.Багчі [3] та Г.Дерлуг'ян [1], ідентифікують СРСР як державу, що сприяє розвитку, що значно розширює спектр можливих моделей в рамках цієї концепції.

В будь-якому разі, одним із ключових акторів держави, що сприяє розвитку є бюрократичний апарат. Індійський соціолог В.Чіббер у своїй статті «Бюрократична раціональність та держава, що сприяє розвитку» зазначає, що, не зважаючи на те, що розвинена бюрократична система є критичною для постання держави, що сприяє розвитку, розвиток бюрократії може привести і до протилежних наслідків, в залежності від специфіки міжвідомчих відносин. Таку різницю автор ілюструє, наводячи приклади Індії та Кореї: обидві країни здійснювали наздоганяючу індустріалізацію, і обидві мали відносно продуктивну бюрократію. Проте, індійська держава була фактично паралізована і мала фрагментарний характер, в той час як корейська спромоглася забезпечити необхідну внутрішню узгодженість [4].

Існують також інші способи ідентифікації держав, що сприяють розвитку. Як правило, такі держави досягають значних успіхів в економіці, що дає підстави ідентифікувати їх саме за результатами економічного зростання завдяки державному втручанням. Такий підхід породжує проблему ідентифікації «failed developmental states», або держав, що сприяють розвитку, які не відбулися. Дискусія навколо останніх спирається на ідентифікацію тієї чи іншої держави як такої, що сприяє розвитку не за її успіхам, а за прихильністю до реалізації девелопменталістських приписів.

Можна підсумувати, що для реалізації девелопменталістських сценаріїв держави повинні, по-перше, мати структури, орієнтовані на розвиток; по-друге, вони повинні досягати (або намагатися досягати) економічного зростання. Це ефективно відокремлює політичну волю слідувати політиці девелопменталізму від потенціалу для здійснення цієї політики.

Практичне втілення структур, орієнтованих на розвиток в основному можна побачити як здатність держави бути ефективною - в тому напрямку, який вона приймає за пріоритетний в залежності від встановлення тих чи інших цілей. Реалізація останніх сценаріїв не обов'язково приведе до розвитку країни, однак створення ефективних структур, орієнтованих на розвиток може розглядатися як передумова постання держави, що сприяє розвитку [10, 9].

Ще одним елементом, який може використовуватися для ідентифікації держав, що сприяють розвитку може вважатися їх здатність до модернізації промисловості. Саме здатність переходу від низькотехнологічного до високотехнологічного виробництва може стати тим критерієм, який відрізняє шлях розвитку Південної Кореї, Сингапуру і Тайваню, на відміну від чотирьох найбільших країн Асоціації держав Південно-Східної Азії: Малайзії, Таїланду, Філіппін та Індонезії. Сюди ж необхідно додати, що П.Еванс також зазначав, що за ціль держав, що сприяють розвитку, повинно прийматися досягнення більш високої позиції у ієрархії світового розподілу праці. Такий критерій може розглядатися як корисний у висвітленні значних переваг від модернізації засобів виробництва, але, з іншого боку, ця візія значно звужує визначення держави, що сприяє розвитку. Такі країни, як Ботсвана, незважаючи на значну роль держави у їх економічному зростанні, не будуть підпадати під це визначення, так як наочною задачею для останньої була і залишається хоча б диверсифікація економіки, не кажучи вже про її модернізацію [6].

Певно найменш продуктивним критерієм ідентифікації держави, що сприяє розвитку є регіональний. Використання цього терміну досі залишається переважно пов'язаним з східно-азіатськими державами, які домоглися успіху в досягненні тривалих високих темпів зростання, однак вузьке регіональне застосування цього терміну оскаржується багатьма дослідниками. Сучасний британський дослідник африканського походження Т.Мкандавіре ідентифікує постання держав, що сприяють розвитку в Африці в пост колоніальний період, в першу чергу це стосується Ботсвани. Тим не менш, термін залишається здебільшого пов'язаним із досвідом Східної Азії після Другої світової війни [11, 9]. Таким чином, незважаючи на часту ідентифікацію Ботсвани в якості держави, що сприяє розвитку, задачею Т.Мкандавіре залишається спростування припущення про те, що африканські держави не здатні втілювати програму держави, що сприяє розвитку [9]. Це підводить нас до однієї з головних проблем теоретизування навколо досвіду держав, що сприяють розвитку, а саме питання про універсальність досвіду держав, що сприяють розвитку та можливості їх перенесення за межі Східної Азії [8], [11, 9].

Таким чином, дослідження теоретизування навколо проблеми ідентифікації держави, що сприяє розвитку може стати плідним матеріалом для винайдення можливих девелопменталістських стратегій розвитку для нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Дерлуг'ян Г. Как устроен этот мир. Наброски на макросоциологические темы / Георгий Дерлуг'ян. — М. : Изд. Института Гайдара, 2013. — 176 с.
2. Кутуєв П. Соціологічна теорія поміж Сходом і Заходом / Павло Кутуєв. — К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. — 376 с.

3. Bagchi A. K. The Past and the Future of the Developmental State [Електронний ресурс] / Amiya Kumar Bagchi // Journal of World-Systems Research, 2000. — No.VI, 2. — P. 398. — 442 — Режим доступу:
<http://www.jwsr.org/wp-content/uploads/2013/05/jwsr-v6n2-bagchi.pdf>
4. Chibber V. Bureaucratic Rationality and the Developmental State [Електронний ресурс] / Vivek Chibber // American Journal of Sociology. — 2002. — Vol. 107:4. — P.951-989. — Режим доступу до журн.: <http://sociology.fas.nyu.edu/docs/IO/225/ajs.jan.2002.pdf>
5. Derluigian G. Bourdieu's secret admirer in the Caucasus: a world-system biography / Georgi M. Derluigian. — Chicago; The University of Chicago Press, 2005. — 416 p.
6. Evans P. Transnational Linkages and the Economic Role of the State: An Analysis of Developing and Industrialized Nations in the Post-World War II Period / P. Evans // Bringing the State Back In. — Ed. by P.Evans, D.Rueschemeyer, T.Skocpol. — Cambridge: Cambridge University Press, 1985. — P. 192-226.
7. Gagliardone I. New Media And The Developmental state In Ethiopia / Iginio Gagliardone // African Affairs. — 2014. — Vol. 113, Iss. 451. — P. 279–299.
8. Goldsmith B. E. Different in Asia? Developmental states, trade, and international conflict onset and escalation / Benjamin E. Goldsmith // International Relations of the Asia-Pacific. — 2014. — Vol. 13. — P. 175 — 205.
9. Mkandawire T. Running while others walk: knowledge and the challenge of Africa's development [Електронний ресурс] / Thandika Mkandawire // Africa Development. — 2010. — No.36 (2). — P. 1—36. — Режим доступу:
http://eprints.lse.ac.uk/55395/1/Mkandawire_Running_while_others_walk_LSE_African_Initiative_2010.pdf
10. Rock M. T. East Asia's Democratic Developmental States and Economic Growth / Michael T. Rock // Journal of East Asian Studies. — 2013. — N.13. — P. 1— 34.
11. Routley L. Developmental States: a Review of the Literature / Laura Routley // ESID Working Paper. — 2012 — No. 3 — P. 1—60.

Довбенко А.Я., Царьов К. А.

1 курс ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Піголенко І.В. к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

РАСОВА ДИСКРИМІНАЦІЯ У ФУТБОЛІ ТА БАСКЕТБОЛІ ЯК ПРОЯВ АНТИГУМАННОГО СТАВЛЕННЯ

У ХХ-ХХІ ст. – провідним мотивом у мистецтві та і у самому суспільстві був гуманізм, проте разом із цим розвивалась ще одна течія, яка проповідує антигуманне ставлення до людей. Одним із видів антигуманізму можна вважати расизм-світогляд, що ґрунтується на расовій дискримінації, на поділі людей на біологічно різні групи на основі видимих особливостей зовнішнього вигляду, як-от: колір шкіри, будова тіла тощо. Одним із видів расизму вважають расову дискримінацію. «Расова дискримінація означає будь-яке розрізнення, виняток, обмеження чи перевагу, засновану на ознаках раси, кольору шкіри, родового, національного чи етнічного походження, метою або наслідком яких є знищення або применшення визнання, використання чи здійснення на рівних засадах прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній чи будь-яких інших галузях суспільного життя» [Електронний ресурс. – Режим доступу.: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Расизм>]

Расова дискримінація поширена майже в усіх видах людської діяльності. На даний час бувають дуже частими прояви дискримінації у популярних видах спорту, як-от: футбол та баскетбол. Це командні види, ігри яких відвідують тисячі уболівальників. Саме через це футбол став одним з головних притулків расизму. Міжнародне право й українське законодавство містить норми, що забороняють расову дискримінацію у спорті, проте прояви расизму у футболі дуже масштабні. Вияви расизму наявні і в середовищі уболівальників, і на футбольному полі.

Серед проявів расизму між футболістами можна назвати випадки із захисником «Челсі» Джоном Террі, экс-нападаючим «Ліверпуля» Луїсом Суаресом та півзахисником збірної України Романом Безусом, проте ці ситуації до кінця так і не вирішилися. Іноді бувають випадки, коли футболісти використовують расистські вітання. Таке траплялось із грецьким та італійським футболістами. Ці випадки можуть обмежуватись тільки словесними образами чи забороненими жестами, а ось прояви расизму із сторони уболівальників бувають інколи дуже жорстокими, наприклад побиття темношкірих футболістів чи навіть вбивство.

Отже, прояви расизму з боку футболістів відносно нечасті, расистська риторика з боку гравців практично відсутня, а реакція футбольних організацій на расистські витівки (штрафи і дискваліфікація) може бути дуже ефективною. Але сучасні футболісти є кумирами молоді і об'єктами наслідування, тому навіть поодинокі расистські дії відомих футболістів відіграють велику роль у формуванні расизму уболівальників.

Прояви расизму трапляються і в баскетболі, незважаючи на те, що цю гру вважать грою темношкірих. Зазвичай, це трапляється зі сторони тренерів або уболівальників. Власник

баскетбольної команди «Кліпперс» Дональд Стерлінг став найбільш обговорюваною людиною через це. В телефонній розмові Стерлінг висловив свою точку зору про темношкірих та зробив заяву, що не хоче бачити їх серед вболівальників. Через цю розмову його позбавили прав на володіння командою.

Інший випадок трапився в клубі тель-авійського «Маккабі», де тренера звільнили за расизм. Він вживав образливі фрази, що стосуються темношкірих гравців. Тренер вважав, що вони – це бовдури, які не мають мізків. Сьогодні головний зірки НБА це темношкірі, які мають багато прихильників. Можливо, цього не сталося якщо б не Дон Хаскінс. Він був запрошений тренувати команду NCAA «Майнерс» Ель-Пасо. Він перший, хто запросив до себе в команду темношкірих гравців в 1965 році. В 1950 році вже траплялися випадки, де грали темношкірі гравці, але це були лише винятки. Його команда перетворилася із аутсайдера в лідера ліги. У фіналі вона зустрілася із найбільш титулованою командою тренера Адольфа Раппа «Коти». В цьому матчі Хаскінс випустив склад лише із темношкірих, які виграли та змусили замовкнути весь світ. Після цього вхід до баскетболу був вільним, а темношкірі без винятку приймають участь в світових чемпіонатах.

Отже, расова дискримінація це прояв антигуманного ставлення до інших рас. Багато людей об'єднуються в боротьбі проти расизму, вони прагнуть викоринити його не тільки із спорту, а із нашого повсякденного життя. Тож важливо бути толерантними та поважати людей, що відрізняються від інших за якимись ознаками.

Дмитренко О. О.

ФТІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Прухницька О.В. ст. викладач. НТУУ «КПІ»

ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ПРОЯВ ГУМАНІЗМУ

Про гуманізм і антигуманізм сьогодні говорять у всьому світі. Однією з основних ідей гуманізму є повага до гідності людини. Кожна людина має право на особисте щастя і створення сім'ї, має право на свободу та вільний розвиток особистості. Зважаючи на те, що не у всіх країнах людина зберігає гуманне ставлення до інших, в тому числі, й до себе, питання волонтерства є надзвичайно актуальним.

Волонтер добровільно, безоплатно і непримусово займається громадською діяльністю та вирішує соціальні проблеми громадян, які звертаються у відповідні соціальні служби країни.

Допомагаючи іншим, ми тим самим допомагаємо і собі. Волонтерські об'єднання розвивають навички комунікації, самоорганізації та соціальної відповідальності перед громадськістю за свої дії та прийняті рішення.

Відповідно до статистики, в Україні основний відсоток волонтерів, працюючих в соціальній сфері, припадає на студентську та учнівську молодь. Також, дані статистики свідчать: 23% українців хоча б раз в житті займалися волонтерською діяльністю, і лише 6% продовжують займатися цією благородною справою і по сей день. Якщо взяти до уваги середній показник серед 27-ми країн Європи, то він становить також близько 23%. Це означає, що 94 мільйони людей у Європі зайняті волонтерством. Щодо вікових категорій, то більшу частину всіх волонтерів в Україні (близько 80%) формує молодь віком від 15 до 19 років. А домінуючим представником є жінки – 72%.

Волонтерська допомога – це також благодійна діяльність, яка можлива завдяки відповідним організаціям, існування та функціонування яких регулюється Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

В Україні серед людей, що займаються волонтерством, 67% займаються цією добродійною діяльністю самостійно, інші – беруть участь у волонтерських проектах різних організацій. В Україні діє велика кількість таких організацій. Найвідоміша з них - Товариство Червоного Хреста.

Також в Україні існують організації, які сприяють підвищенню рівня підготовки соціальних педагогів, волонтерів і координаторів волонтерських груп. До них належать: Школи волонтерів, професійно-технічні освітні заклади, релігійні заклади, притулки для дітей. Наприклад, Школа волонтерів займається просвітницькою діяльністю, соціально-правовим захистом, реалізацією соціальних програм, розвитком практичних навичок і досвіду у волонтерів, надає консультативну допомогу, а також розробляє програми і плани підготовки волонтерів. Для реалізації спрямованої роботи проводяться різні заходи, конференції, зустрічі, соціально-педагогічні акції, тренінги для учнів та студентів і навіть театралізовані мініатюри.

Також важливим є те, що зусиллями волонтерів створюються різні благодійні фонди. Наприклад, відомим є Всеукраїнський благодійний фонд «Серце до серця», створений у січні 2006 року. Діяльність таких фондів спрямована на підтримку населення, яке має обмежені можливості, а також – на порятунок життя і здоров'я українських дітей. Наприклад, за рахунок коштів фонду здійснюється придбання та передача лікувальним закладам медичного обладнання та інструментів, ліків та дорогих препаратів. На мою думку, це є одним із проявів гуманістичних ідей.

Важливо відзначити, що волонтерська діяльність офіційно визнана на державному рівні, що, в свою чергу, підтверджується нормативними та законодавчими документами. 10 грудня 2003 року Постановою Кабінету Міністрів України, відповідно до статті 17 Закону України, було затверджено положення про волонтерську діяльність. Не менш важливим є те, що 19 квітня 2011 року був

прийнятий Закон України «Про волонтерську діяльність». 5-те грудня вважається Днем волонтерів України.

Так як державні структури в Україні не завжди встигають відповісти на всі запити суспільства – то потреба у волонтерстві і громадському русі стрімко зростає. Таким чином, волонтерство розвиває почуття відповідальності, поваги до особистості та інтересів соціальних груп, які опинилися в складній життєвій ситуації.

Жовноватая В. А.

аспірантка, факультет соціології і права, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель: Мельниченко А.А., к.филос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

СОЦИАЛЬНАЯ СПРАВЕДЛИВОСТЬ КАК ДВИГАТЕЛЬ ОБЩЕСТВЕННЫХ ТРАНСФОРМАЦИЙ

Проблема исследования сущности, места, роли и путей реализации социальной справедливости в рамках общества всегда являлась одной из центральных тем социо-гуманитарных наук. Исследования этого феномена в течение всей истории научного познания мира отличались противоречивостью трактовок социальной справедливости, разнообразием исследовательских подходов, так как понимание социальной справедливости соотносится со временем и обстоятельствами, иными словами имеет конкретно исторический характер и зависит от формирующихся потребностей и требований эпохи. Она (справедливость) отражает систему социальных норм и ценностей, на основе которых происходит оценка человеческой деятельности. В таком ракурсе справедливость предстает как критерий морально-этического освоения человеком общественных процессов.

В ходе развития общества происходит постоянная трансформация и сущности социальной справедливости, так, на определенных этапах развития общества социальная справедливость культивирует те или иные ценности. Однако, несмотря на это, социальная справедливость сохраняет в себе стабилизационную функцию – так как именно соблюдение принципа социальной справедливости формирует устойчиво развивающееся бесконфликтное общество.

Но стоит заметить, что как соблюдение принципа справедливости позволяет консолидировать общества, так и несоблюдение его способно привести к консолидации общества, только уже в борьбе против субъектов нарушения справедливости.

К примеру, именно руководствуясь лозунгами справедливости, летом 2014 года вспыхнули массовые протесты, в ответ на неправомерные действия полицейского. Тот факт, что он застрелил парня без наличествующих на то оснований, привел к массовому недовольству по факту нарушения принципа справедливости правоохранительными органами.

Особенно «чувствительными» к проявлениям несправедливости являются трансформирующиеся общества, социальная структура которых не представляет собой устойчивую систему.

К таким обществам относится и Украина: еще начиная с момента провозглашения независимости, наше общество пребывает в периоде формирования новых социальных классов, социальных связей, социальных отношений. И именно в такой период анализ сущности социальной справедливости особенно необходим. В виду того, что в условиях новой социальной реальности привычные системы ценностей, норм и правил перестают быть релевантными ей, происходит их постепенная трансформация. И именно в этот период общество находится в состоянии дезориентации, которое провоцирует формирование конфликтной среды, так как у народных масс формируется убежденность в том, что сложившаяся система общественных отношений, механизм распределения общественного богатства, мера воздаяния являются несправедливыми.

Именно в такие периоды, идея социальной справедливости может стать своеобразным двигателем социального прогресса, так как в процессе поиска иных (более справедливых) моделей экономического и социально-политического устройства общества она способна актуализировать потенциал общественного возмущения.

Именно таким образом возник Евромайдан. Ведь, как мы помним, затухающий протест украинцев в ответ на отказ подписания Договора об Ассоциации активизировался после ночи, наиболее известной, как ночь «кровавого разгона». Именно после той ночи, главным лозунгом революции стали призывы к справедливости, свободе, нивелированию неравенства, объединив вокруг себя небывалое количество протестующих. Согласно ежегодным мониторингам института социологии НАН Украины, украинцы не оценивают наше общество как справедливое. И на фоне перманентной неудовлетворенности путем развертывания отдельных социальных процессов, объективно наблюдаемые случаи превышения полномочий либо использования привилегий служебного положения, вызывают острую реакцию у общественности.

И именно благодаря неудовлетворенности отдельными сторонами общественного бытия появилась возможность манипулировать идеалами справедливости. Так, призывая к восстановлению исторической справедливости, был аннексирован Крым. Конфликт на Востоке также стал реакцией на отмену Парламентом Закона об основах государственной языковой политики: прогнозируя усугубление несправедливости даже в таком вопросе, как языковой, оппоненты революции

Евромайдана сумели аккумулировать местное население на первых этапах возникновения конфликта.

Вопрос о справедливом обществе — это скорее вопрос о том, как может или должно быть устроено справедливое общество. Для Украины сегодня — это один из наиболее важных вопросов, решение которого необходимо для устойчивого развития. Справедливой называют такую систему отношений, в которой распределение материальных, статусных, социальных и др. благ, по мнению большинства, осуществляется справедливо. Другими словами, социально справедливой может быть названа такая система, которая объективно соответствует интересам большей части данного, исторически определенного общества. Или в обществе складываются такие отношения, которые субъективно воспринимаются большинством граждан как справедливые. А это значит, что эти отношения рассматриваются большинством граждан страны как естественные и адекватные для каждого в его развитии и развитии других.

Иными словами, изучение социальной справедливости стало фактически поиском согласия и достижения консенсуса в обществе с противоречивыми интересами, особенно актуального в украинском обществе, на фоне развернувшихся конфликтов и социальных проблем.

Коваль О.О.

ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Якубін О.Л. к.політ.н., ст. викладач ФСП, НТУУ «КПІ»

ІНТЕЛІГЕНЦІЯ І ДЕБАТИ ПРО МАЙБУТНЄ ЛЮДСТВА (ЗА Д.ЛУКАЧЕМ)

Поняття «гуманізму» виникло ще за давніх часів, і протягом всієї історії людства воно тісно переплітається з явищем антигуманізму. Сама ідея гуманізму полягає у визнанні людини, індивіда, як найвищої цінності, пріоритетності людяності у суспільстві. Будь-які ганебні дії по відношенню до іншої людини перечать основному розумінню гуманізму. Але, разом з тим, ми можемо спостерігати певні події в історії, які вражають своєю жорстокістю: рабство, війни, геноциди, бунти, тощо. Деякі люди розуміють, звідки витікають та до чого призводять антигуманні настрої у суспільстві, деякі-не розуміють, а лише сліпо слідкують за більшістю. І звідси постає питання: на кому лежить відповідальність за варварські дії? Чи можемо ми уникнути цього у майбутньому?

На думку Лукача, лєвова доля відповідальності за агресію лежить саме на інтелігенції, адже хто, як не інтелектуали повинні першими бачити та реагувати на антигуманні прояви у нашому суспільстві. Розглядаючи фашизм як одне з найжорстокіших явищ в історії нашого суспільства, Лукач зазначає, що усі звірства фашизму не вдалися би, якби Гітлер не зміг здійснити систематичний вплив на суспільство заради розповсюдження ідеї нерівності людей. Використавши пропагандистські методи, він укорінив у думках переважної більшості німецького народу, що сама думка про рівність усіх людей є нечуваною. Допустивши таке, інтелігенція позбулася можливості яким завгодно чином впливати на розвиток подальших подій.

Як інтелектуали можуть впливати на майбутнє, на ситуацію загалом? Так, як це є освічені люди, науковці, управлінці, то саме вони повинні не дати затуманити собі розум, а направляти людей на потрібний шлях розвитку. За Лукачем, від інтелігенції залежить, як суспільство реагуватиме на нові прояви фашизму та на інші дії, що є антигуманними по відношенню до людей. Чи обере інтелігенція шлях своїх попередників 18 та 19 століть та стане на чолі прогресивного повороту у світі, чи, навпаки, як німецька інтелігенція 20 ст. мимоволі стане безпомічною жертвою та свідком варварської реакції.

Таким чином, великим завданням інтелектуалів Д. Лукач бачить їх обов'язок викрити витоки ганебних дії, не допустити повторення та подальшого розвитку всіх варварських проявів фашизму. Так як фашистська ідеологія зачіпає кожен сферу життя, від політичної до повсякденної, то і викриття подібних ідей повинно бути різноплановим. «Нельзя ограничиваться одной лишь критикой и разоблачением фашистской идеологии: нужно каждому проявлению варварства противопоставлять положительные гуманистические ценности. Только такая критика фашизма способна действительно мобилизовать силы на борьбу с ним.» [2]. Тобто, потрібно наочно демонструвати переваги позитивного світогляду над усіма можливими жорстокими виявами антигуманізму, і так ми зможемо у майбутньому уникнути нової хвилі фашистської ідеології.

Список використаних джерел:

1. Д. Лукач «Об ответственности интеллектуалов». «Мониторинг общественного мнения: экономические и социальные перемены», 2004 г., сс.91-97
2. Д. Лукач «Борьба гуманизма и варварства», государственное издательство УзССР. Ташкент. 1943 г.

БІХЕВІОРИЗМ У РАДЯНСЬКІЙ СОЦІОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ – ПРОЯВ ГУМАНІЗМУ ЧИ АНТИГУМАНІЗМУ(ЗА ТЕОРІЯМИ В.М.БЕХТЕРЄВА)

Заслугою біхевіористського підходу в соціології є те, що в центрі уваги – можливість змінити поведінку та пізнання через механізми впливу соціального середовища. Біхевіоризм (від англ. – поведінка) – напрям у позитивістської соціології, в основі якого лежить розуміння поведінки людини як сукупності тривалих реакцій на вплив зовнішнього середовища. Основна формула біхевіоризму: стимул – реакція.

Центральна ідея даного напрямку – розуміння поведінки людини як сукупності рухових і вербальних і емоційних відповідей (реакцій) на впливи (стимули) зовнішнього середовища. Стимул – найважливіша категорія, під якою розуміється будь-який вплив на організм з боку середовища. Суб'єктивні переживання при цьому в сучасному біхевіоризмі заперечуються, але ставляться в положення, підпорядковане цим впливам. Завдання біхевіористів полягало в тому, щоб по стимулам передбачити реакції і, навпаки, по реакціях зрозуміти стимули.

Розвиток у ХХ столітті російського позитивізму і неопозитивізму призвело до відокремлення від нього поведінкової науки. Проблемами інстинктів і поведінки займалися в Росії соціобіологи і соціальні біхевіористи.

Однією з центральних фігур російського соціального біхевіоризму є

В.М. Бехтерев, який вивчав в рамках даного напрямку в соціології проблему особистості як цілісної істоти. Він зазначав «основна мета вчених – вивчити людину і зуміти як її виховувати» [1, с 167-168].

Дослідник стверджував, що «окремі життєві прояви організму набувають рис механічної причинності і біологічної спрямованості і мають характер цілісної реакції організму, прагнучого відстояти і затвердити своє буття в боротьбі з мінливими умовами середовища» [2, с 38]. Соціальне середовище здійснює соціальний відбір і є джерелом розвитку людини, створюючи моральну особистість. Заслугою В. М. Бехтерева як основоположника цього напрямку є розробка вчення про колектив. Колектив як «збірну особистість», що має свою індивідуальність, що залежить від особливостей складових її осіб. Формування особистості можливо тільки у взаєминах з колективом.

Загальним законом, що лежать в діяльності колективу, згідно з

В.М. Бехтеревим, є «прояви збірної особистості, яка відкривається при строго об'єктивному рефлексологічному вивченні проявів окремої особистості. Притому самі форми цієї закономірності виявляються загальними як для окремої особистості, так і для збірної особистості»[2, с 41].

Бехтерев В.М. формулював предмет колективної рефлексології як «вивчення виникнення, розвитку та діяльності зборів і збіговиськ, що виявляють свою спільну співвідносну діяльність, як ціле, завдяки взаємному спілкуванню один з одним індивідів, що є їх членами» [2, с 44-46]. При цьому «колектив може приймати як організовані, так і неорганізовані форми» [2, с 48].

Доводячи, що розвиток особистості неможливо без колективу,

В.М. Бехтерев разом з тим підкреслював: «вплив колективу не завжди позитивний, бо будь-який колектив нівелює особистість, намагаючись зробити її шаблонним виразником свого середовища. Звичай і суспільні стереотипи обмежують особистість і її діяльність, позбавляючи її можливості вільно виявляти свої потреби. Особиста свобода і суспільна необхідність, індивідуалізація і соціалізація – дві сторони суспільного процесу, що йде по шляху соціальної еволюції»[2, с 56-58].

У своїй книзі «Основи загальної рефлексології людини» (1923) вчений доводив, що не існує вродженого рефлексу рабства чи свободи, спадковість ж задає лише тип реакції, але самі реакції виховуються суспільством.

У рамках рефлексологічної теорії В. М. Бехтерев стверджував, що немає жодного свідомого чи несвідомого процесу думки, яка не висловлювалася б рано чи пізно в об'єктивних проявах. Рефлексологічна теорія також висунула принцип особистісного підходу до досліджень, суть якого зводилася до того, що все, що може дати об'єктивне комплексне спостереження над людиною, починаючи з міміки і кінчаючи особливостями поведінки, має бути прийнято до уваги[3, с 134-135].

Отже, хоча біхевіористи заперечують існування суб'єктивних переживань у індивідів, та розглядають поведінку людини як навчені реакції на стимули зовнішнього середовища, теорія біхевіоризму не принижує місце людини у природі чи соціумі, а лише об'єктивно аналізує поведінку людини як сукупності рухових, вербальних і емоційних відповідей на впливи зовнішнього середовища. І як бачимо, такий підхід дає свої результати, що унеможлиблює називання цієї теорії антигуманною. Це яскраво було продемонстровано на теоретичних здобутках В. М. Бехтерева, в яких говориться про вагу впливу на розвиток моральної особистості соціуму, при цьому підкреслюючи на часто негативному впливі колективу на розвиток індивідуальності.

Список використаних джерел:

1. Андреева Г.М., Богомолова Н.М., Петровська Л.А. «Зарубіжна соціальна психологія ХХ століття. Теоретичні підходи».

2. В.М. Бехтерев «Коллективна рефлексологія».
3. В.М. Бехтерев «Основи загальної рефлексології людини».

Купрєєва Ю.О.

аспірантка ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Кутуєв П.В. д.соц.н., проф. ФСП, НТУУ «КПІ»

МЕТОД АНАЛІЗУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ: ВІД МІКРО- ДО МАКРОРІВНЯ

Не перестаю дивуватися тому, яким чином на українському науковому просторі відбувається «відсів» методів дослідження того чи іншого явища. Яскравим прикладом такої ситуації стає небувале поширення в англomовному середовищі методу аналізу соціальних мереж (social network analysis) і абсолютне ігнорування цього підходу у нас. В найкращому випадку бачимо лише незначні теоретичні спроби окреслити специфіку функціонування мережевих структур або їх методологічні засади – ситуація, що є скоріше наслідком популяризації ідей мережевого суспільства та перекладу на російську та українську мови текстів Кастельса. Втім, ще з початку 90-х років у зарубіжних виданнях (на кшталт «American Journal of Sociology» або «Sociological Forum») лунають спочатку поодинокі, далі – все гучніші голоси соціологів, які погоджуються з тим, що аналіз соціальних мереж (далі – АСМ) не є лише «формальною або унітарною теорією, але спроможний виступати широкою стратегією дослідження соціальної структури» [3].

Як вдало помітила Г.Градосельська, швидку популярність цього підходу можна пояснити, перш за все, «широкою емпіричною використовуваністю, а також можливістю переходу до теоретичних узагальнень» [1]. Підтвердженням набутої популярності стає заснування у 1978 році об'єднання «International network for social network analysis» (Міжнародна мережа для аналізу соціальних мереж) та спеціалізованих наукових журналів «Connections» та «Social Network». І хоч публікації в даних ресурсах надають змогу поринути до потаємних глибин математичного моделювання, в даному тексті я лише зверну свою увагу на виключну багатofункціональність та гнучкість методу АСМ, який використовується багатьма дослідниками на різних рівнях аналізу – від мікро- до макрорівня.

Один із найпростіших варіантів застосування АСМ бере свій початок від праць Дж.Морено та соціометричного підходу. Йому властива концентрація уваги на індивідуальному рівні та розгляд мережі людських відносин. І якщо соціометрію цікавить мережа індивідів із певними уподобаннями, то АСМ звертає увагу скоріше на рольові позиції кожного актора. Одним із найцікавіших прикладів із історичної соціології є дослідження мережі активістів, які мали значний вплив на поширення німецької фашистської партії в 1925-1930 рр. [2].

Вище рівнем знаходяться дослідження, в яких за вершину беруться вже не індивіди, а сім'ї. У якості мережевих зв'язків беруться зв'язки шлюбні, економічні, дружні, ієрархічні тощо. Найяскравішим прикладом є дослідження сім'ї Медичі та основних причин захоплення нею влади у Флоренції у XV ст. [4].

На мезорівні зазвичай розглядають мережі міжорганізаційних взаємодій. Саме цей напрям став основою до виокремлення в рамках теорії мобілізації ресурсів досліджень суспільних рухів. Оскільки саме мережа організацій стає базисом до створення та розповсюдження суспільного руху, метод АСМ дозволив якісно поглибити знання в цій сфері. На особливу увагу заслуговують дослідження процесів рекрутування, потенціалу участі у русі та мобілізації дійсних активістів. Більшість робіт в цій сфері використовують саме метод АСМ, оскільки з його допомогою можна поєднати індивідуальний рівень із різноманітними структурними компонентами навколишнього середовища.

Макрорівневий мережевий аналіз можна розглядати з різних позицій. По-перше, часто він стосується глобальної мережі Інтернет, яка пропонує досліднику величезну, постійно оновлювану базу даних. По-друге, зазвичай іде мова про вихід за межі окремої локальної мережі та дослідження глобальних зв'язків всередині суспільних рухів або між державами.

Роблячи висновок, зазначимо, що, незважаючи на недостатню розробленість методу АСМ на пострадянському просторі, його гнучкість та багатofункціональність, я вважаю, сприятимуть його подальшому швидкому розповсюдженню та активному використанню серед вітчизняних дослідників. Оскільки навіть невелика кількість наведених прикладів доводить, що метод АСМ ніяким чином не обмежує, а лише стимулює дослідницьку фантазію. До того ж постійне оновлення програмного забезпечення (що значним чином спрощує процес аналізу мережевих даних) лише прискорить цей процес.

Список використаних джерел:

1. Градосельская Г.В. Сетевые измерения в социологии / Галина Градосельская. – Москва: Издательский дом «Новый учебник», 2004. – 248 с.
2. Anheier H. Movement Development and Organizational Networks: The Role of Single Members' in the German Nazi Party, 1925-30 / Helmut Anheier // Social Movements and Networks: Relational Approaches to Collective Action / Ed. by M. Diani, D. McAdam. – New York : Oxford University Press, 2003. – P. 49-76.

3. Emirbayer M. Network Analysis, Culture, and the Problem of Agency / M. Emirbayer, J. Goodwin. // American Journal of Sociology. – 1994. – Vol. 99. – №6. – P. 1411–1454.

4. Padgett J. Robust Action and the Rise of the Medici, 1400-1434 / J. Padgett, C. Ansell. // American Journal of Sociology. – 1993. – Vol. 98. – №6. – P. 1259–1319.

Одарич С. В.

аспірант ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Кутусєв П.В. д.соц.н., проф. ФСП, НТУУ «КПІ»

СОЦІОЛОГІЯ НІКЛАСА ЛУМАНА ТА ПРОБЛЕМА ІНТЕГРАЛЬНОГО СИНТЕЗУ НАУК

До сьогодні в науках про суспільство вважається нормою відсутність загальної теорії, методологія якої дозволила б описати все різноманіття соціального, інтерпретувати його та виробити інструментарій пізнання та практичного втілення отриманих знань на практиці. Не зважаючи на 150-річну історію, соціологія «досі не озброєна цілісною, загально визнаною теорією суспільства. Серед інших соціальних наук соціологія вирізняється невизначеністю загальнотеоретичних основ і сьогодні становить собою певний набір підходів, традицій, шкіл і теорій, що змагаються одна з одною за право створювати власний образ соціальної реальності» [2, с. 13].

Облишивши сучасне вірування, що плюралізм – це добре за визначенням, варто згадати, що намагання синтезувати інтегральну теорію культури, яка дозволила б дослідити ціле як ціле, а не суму окремих частин, з'являється на самому початку модерного теоретизування і уособлює в собі весь світоглядний пафос Нового часу, заснований на науковій картині світу. Чарльз Тіллі з посиланням на засновника наукової соціології позитивіста Огюста Конта нагадує, що ще у 1844 році останній запропонував назвати «соціологією» загальну науку про людство. «В уявленні Конта ієрархія наук починалась з математики, астрономії та прямувала через фізику, хімію та біологію вгору до соціології. Зрілість наук, заявляв він, уможливила виникнення наріжної науки – соціології» [3, с. 95]. Як бачимо, йдеться навіть не про теорію соціології, а про інтегральну теорію, здатну науково описати людину і суспільство у всій повноті людської матеріальної та нематеріальної культури, в якій, як би це екстравагантно не виглядало на перший погляд, те, що сьогодні дещо зверхньо називають «гуманітарними науками» зайняло би місце нарівні з науками точними та природничими. Зрештою, саме про це говорить і філософія практики, коли в той самий час визначає сутність людини як родову, що «не є абстрактом, властивим окремому індивіду. В своїй дійсності вона є сукупністю всіх суспільних відносин» [1, с. 3].

Однак, не дивлячись на заявлену всеосяжність об'єкту дослідження, від самого виникнення соціологія користувалась методологіями інших наук, лише декларуючи необхідність інтегрального методу, що, зрештою, і привело до плюралізму, конкуренції та зосередженні на дослідженні частковостей. Вирішенням саме цієї проблеми і зайнявся Ніклас Луман. На рівні методологічних засновків свого теоретизування в межах системного підходу він здійснив редукцію комплексності феноменів, об'єктів, дій, інституцій та процесів, дослідженням яких до цього і займалась соціологія, в результаті чого в сухому залишку залишилась комунікація у якості єдиної функціональної достовірності. «Луман зважився піти настільки далеко, що ототожнив поняття комунікації з поняттям суспільства, тим самим ототожнивши теорію комунікації з соціальною теорією» [2, с. 10].

Матеріалістична по своїй природі луманівська теорія комунікації дозволяє позбавити соціологію від біхевіористських та ідеалістичних нашарувань, провести остаточне розмежування з психологією, максимально операціоналізувати науку про суспільство в холистичному розумінні, тим самим вирішивши завдання інтегрального синтетичного пізнання реальності та втілення його результатів на практиці, перш за все у сфері планового управління, особливо зважаючи на нові інструменти пізнання, що їх забезпечує розвиток ІКТ.

Список використаних джерел:

1. Маркс К. Тезиси о Фейербахе // Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. В 3 т. Т. 3. – М.: Государственное издательство политической литературы, 1955. – 629 с.

2. Назарчук А. В. Учение Никласа Лумана о коммуникации / Александр Назарчук. — М.: Весь Мир, 2012. – 248 с.

3. Соболевська М. О. Неофункціоналістські та постструктуралістські теорії в сучасній соціології: Навчальний посібник. – К.: Дух і Літера, 2010. – 164 с.

4. Тилли Ч. Историческая социология / Чарльз Тилли; пер. с англ. Н. В. Романовского // СоцИс. – 2009. - № 05. – С. 95-101.

ПРОБЛЕМА БІДНОСТІ І БАГАТСТВА ЯК ПРОЯВ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНО-СТРАТИФІКАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ СУСПІЛЬСТВА

На сьогодні проблема бідності і багатства є однією з найбільш актуальних у всьому світі. Адже бідність поширена не тільки у певному суспільстві, а вона займає цілі країни і навіть континенти. Можна сказати, що відносини між бідними і багатими характеризується зневажливим ставленням один до одного. І що цікаво, це не суспільство ділить людей на багатих і бідних, а самі люди зараховують себе до певного верства суспільства. А так, як людина живе згідно свого матеріального становища, і те що багатий з легкістю може собі дозволити, бідний про це навіть і не мріє. Це справді дуже сумно, адже вони перебувають в одному суспільстві і кожний день відчувати цю нерівність справді важко. І важко не тільки матеріально, а, насамперед, духовно.

Так як багатство полягає у повноті людського буття, часто буває, що багатим доводиться поводитись так, щоб бідні не почувались пригнобленими. Хоча якщо подумати, їхньої провини в тому що вони багаті немає. Адже кожна людина відповідає за себе сама. Звідси випливає, що бідні вважаються особисто відповідальними за свої матеріальні труднощі. Але яке б не було у людини матеріальне становище, ніхто не заслуговує щоб на нього дивились згори вниз. А саме така ситуація в наш час і відбувається. На таких умовах і здійснюється соціальний конфлікт, який досі не вдалось зупинити.

І цей конфлікт не був би таким гострим, якби він не розширювався на дітей. Але це неможливо. Вплив батьків і того середовища в якому вони зростають дуже змінює погляди дітей на життя. В них зменшується коло спілкування, появляється зверхність до усіх, хто нижче їхнього рангу. Вивчившись у елітних школах, маючи достатню кількість грошей у дітей появляється схильність вірити у свою винятковість. А ті діти які народились у бідній сім'ї і не мали можливості з легкістю вчитись навіть у простій школі, яким не було дане безтурботне дитинство з сумом і великим розчаруванням у житті переносять зверхнє ставлення еліти.

І для батьків це трагедія, адже своїм дітям вони хочуть тільки найкращого, та через брак коштів це неможливо. І в цьому вони винять себе, падають духом і просто більше не мають сил щоб боротись. Боротись за краще життя. Але хіба це можливо, коли над тобою кожний день насміхаються, ведуть себе так, наче ти ніхто в цьому житті. Та невже гроші вирішують все? Є ж багато речей таких як: талант, доброта, сміливість, людяність які в цьому житті мають щось значити. Але на даний момент це не так, тому що було б це так, ми б не мали такого розшарування на верстви суспільства.

І саме тому на початку ХХІ століття боротьба з бідністю стала однією з найбільш вагомих проблем і найбільш важливим завданням соціальної політики більшості країн світу. Щоб вирішити цю проблему, насамперед, необхідно визначити які чинники впливають на появу бідності, а чинників дуже багато. Одним із перших є безробіття, тому необхідно створити нові робочі місця та підвищити кваліфікацію працездатного населення. Також проблемою є те, що існує така категорія людей, які не можуть заробляти через вік або стан здоров'я. А так як людини зникає до всього, то її життя у бідності стає для неї звичкою і вона перестає з нею боротись.

Тому для вирішення проблеми необхідно залучити всі можливі ресурси суспільства такі як: політична воля, інтелектуальний потенціал, громадське сумління, моральну відповідальність. Необхідно поліпшити житлові умови соціально вразливого населення та удосконалити систему соціального законодавства.

Над цією проблемою задумувалось багато вчених, одним з них є Карл Маркс. За його висловом: "Вся людська історія була в найбільшій мірі історією класової боротьби"[Маркс К., Енгельс Ф. Сочинення. / Т. 4. – С. 424].

І хоч він і писав про різні періоди історії, але найбільше уваги він приділив саме змінам у сучасному суспільстві. Він був впевнений, що на зміну капіталізму прийде таке суспільство яке не буде так чітко поділено на багатих і бідних. Економічна система перейде до суспільної власності і виникне суспільство з набагато більшою соціальною рівністю.

Отже, не дивлячись на те, що суспільство за останні роки змінилось на краще, як з економічної так і з соціальної сторони, проблема бідності і багатства нас все таки ще не покидає. Але необхідно вірити, що спільними зусиллями ми все таки зможемо подолати цю проблему. Звичайно, це відбудеться не так швидко, та все таки зміни на краще будуть. І людям стане легше жити у такий тяжкий час.

ТЕОРИЯ КАПИТАЛА ПЬЕРА БУРДЬЕ

Предрасположенность людей к определенным действиям во многом зависит от средств, которыми они располагают и благодаря понятию капитала мы можем получить эти средства для удовлетворения наших интересов. Капитал обладает несколькими важными свойствами как то, что он есть ограниченным ресурсом, способен к накоплению (ресурсы не только сохраняются но и накапливаются), ликвиден (т.е. способностью в независимости от своих предметных форм превращаться в денежную форму) ,способен к конвертации, которая раскрывается в постоянной смене собственных форм (например накопление капитала означает не просто складирование ресурсов, так как он включен в процесс круговорота стоимости где денежная форма есть и отправной и конечной точкой) и выступает как самовозрастающая стоимость (речь о том что капитал в процессе своего круговорота помимо своей стоимости приносит еще и некую добавочную стоимость).

Согласно концепции П.Бурдьё существует четыре разновидности капитала: экономический, культурный, социальный и символический. Экономический капитал именно то звено, которое связывает все остальные виды капиталов между собой. Экономический капитал представлен денежным (финансовые средства) производственным (средства производства) и товарным капиталами (готовые продукты). Высокий уровень овеществления и формализации делает экономический капитал ресурсом наиболее простым для передачи –он легко отчуждается от своего собственника. Бурдьё говорит о том, что все остальные виды капиталов при определенных условиях могут конвертироваться в экономический капитал и могут быть институционализированы в различных формах. Например, социальный капитал, образованный социальными обязательствами («связями»), который при определенных условиях конвертируется в экономический капитал и может быть институционализирован, например, в форме аристократического титула. Различные виды капитала могут происходить из экономического, но это возможно только путем сложных трансформаций необходимых для производства типа власти. К одним товарам и услугам экономический капитал обеспечивает доступ без лишних затрат, в других же случаях путь к получению желаемого может быть не таким простым как например в случае с социальным капиталом, так как определенные вещи добываются именно отношением, которое не складывается за короткий промежуток времени. Другими словами Бурдьё говорит о том, что не все в мире можно купить, воспользовавшись экономическим капиталом. Но с другой стороны он показывает, что возможно мы не можем получить желаемое за короткое время, но в будущем путем вкладывания средств и сил это станет серьезной инвестицией прибыль, от которой проявится в денежной или иной форме. Например, трансформация экономического капитала в культурный, когда человек обучается рисованию и в будущем продает свои картины, возвращая тем самым потраченный экономический капитал и накапливая новый.

Тимошенко В. О.

Науковий керівник:к Ніколаєнко Н.В. .філос.н., викладач ФСП, НТУУ «КПІ»

УТОПІЧНІСТЬ ІДЕАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ ПЛАТОНА

Платон, один з найвідоміших філософів античності, висловив свою концепцію ідеальної держави. Серед її прихильників немало філософів як доби Відродження, так і філософії Нового часу. Деякі мислителі сучасності також звертаються до ідей Платона. Проте, чи насправді держава за Платоном є ідеальною? Чи потрібна людству така держава?

Найвищою цінністю у концепції Платона постає держава, а людина виокремлюється з цієї множини. Проте, треба розібратися у тому, що є первинним. Арістотель засуджує Платона за прагнення абсолютної єдності у державі. За Арістотелем людина є неподільною одиницею, з якої і будується держава. Індивіди різні, і вони складають множину – народ [4, 403]. Платон, навпаки, прагне до абсолютної єдності держави, стираючи між нею та окремою людиною, тим самим позбавляючи її особистості. На мою думку, особистість є найвищою цінністю, бо різниця поглядів людей на одні й ті самі речі є рушієм розвитку всього людства, нових відкриттів і досягнень.

Еволюціонізм, який на сьогодні займає провідне місце у науковому світогляді, розділяє зауваження Арістотеля. Пращури людей жили родинами, дбаючи про своє потомство. Пізніше давні люди об'єднувалися у племена, які склалися також із кількох поколінь родичів. Держава і політичний устрій з'явилися значно пізніше і є здобутками цивілізації. Отже, первинною була родина. Саме міцна родина, на думку Арістотеля, і виступає моральним початком для щасливої держави.

Провідне місце у ідеальній державі за Платоном посідає поняття справедливості. Справедливість і доброта у Платона постають у надто ідеалізованому вигляді, який Фрідріх Ніцше назвав «найбільшим шарлатанством», підкреслюючи її невідповідність дійсності [5, 48]. Справедливість полягає у тому, що за Платоном люди мають вроджені здібності та схильності, відповідно до їх душі. Отже, усі громадяни виховуються братами, але не рівними. Якщо людина має «душу мудреця», її доля правити і керувати іншими, а якщо «душу землероба» - вона приречена усе

життя займатись землеробством, не втручаючись у інші сфери життя [1, 239-240]. Отже, формуються протилежні класи, чого у ідеальній державі не повинно бути.

Особливо жажливого змісту така ідеалізована справедливість набуває у ідеях, які склали основу науки еґеніки. У ідеальній державі Платона усіх нащадків громадян, які не були взірцями краси та здоров'я, знищували. Хворих не лікували, вважаючи хворобу наслідком слабкості, а отже і провинною самої людини. Отже, людське життя нічого не варте у порівнянні з інтересами держави. Це дає нам підстави вважати концепцію Платона антигуманістичною.

Ідея Платона включає у себе відсутність приватної власності. Карл Поппер зауважив, що ідеальна держава не може бути тоталітарною [2, 49-51]. Насправді, якщо у людини відняти те, що вона вважала власним, зробивши усе спільним, це дасть причини для ледарювання і пасивності [3, 39]. Або навпаки – до невдоволення тим, що твоє власне, отримане чесною працею, стало загальним.

Світова історія довела, що тоталітарні режими приречені на поразку. На мою думку, розквіт держави спричиняється розвитком кожного громадянина як особистості, а не навпаки.

Сучасні держави все більше спираються на гуманізм як основу для побудови соціальних відносин. Людське життя є найбільшою цінністю, тому метою законів держави повинен бути захист життя своїх громадян і їх розвиток. На мою думку, ідеальна держава Платона є утопічною і нездійсненною саме тому, що вона не потрібна суспільству для реалізації свого потенціалу. У нашому світі усе перебуває у русі, всі соціальні процеси не є винятком, а отже досягнення незмінності, якої прагнув Платон у ідеальній державі, неможливе.

Список використаних джерел:

1. Асмус В. Ф. Античная философия. – Москва: «Высшая школа», 1976 – 544 с.
2. Карл Поппер. Открытое общество и его враги. Том 1 – Москва, 1992 – 475 с.
3. Томас Мор. Утопия. – 114 с.
4. Аристотель. Сочинения: В 4-х т. Т. 4 / Пер. с древнегреч.; Общ. ред. А. И. Доватура. — М.: «Мысль», 1983.— 830 с.
5. Фридрих Ницше. Сумерки идолов, или как философствуют молотом. – М.: «Культурная революция», 2009 – 63 с.

Тимошенко Т. С.

ПБФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Франко Н.О. викладач ФСП, НТУУ «КПІ»

ГУМАНІЗМ ЯК ЛЮДИНОТВОРЧІЙ ЗМІСТ ІСТОРИЧНОГО ПРОЦЕСУ

У терміні гуманізм об'єднані як би дві реальності. З одного боку, це реальність під назвою гуманність, а, з іншого боку, це реальність під назвою гуманітарність. Гуманний, тобто зроблений в інтересах людини, з урахуванням її благ. З іншого боку, ми говоримо про гуманізм з погляду людини, осмислення не для людини, а очима людини, так би мовити, з урахуванням впливу деяких антропологічних характеристик реальності. Ця нероздільність позицій постійно присутня. Перша позиція йде від людини до світу, що робить людина по відношенню до світу, а інша - що таке світ, з урахуванням того, що там є людина. Так, коли ми говоримо про проблему зла - головна проблема, яка нас хвилює - це нелюдність. І з цих позицій, осмислюючи, що таке антилюдність, ми намагаємося протиставити її як антитезу людності.

Людство завжди займається проблемами, які йому заважають жити, які його знищують. Людина тут в першу чергу починає боротися зі злом. У цій боротьбі він осмислює ці проблеми зсередини. Через зло він приходять до осмислення добра. На жаль, людське буття влаштовано таким чином, що його розум підключається до світу через проблему, через спробу вирішити якийсь тиск на нього. Розглядаючи окремо людину поза суспільством і суспільство без людини, ми нічого не зрозуміємо. Це абсолютно не віддільні одна від іншої реальності, їх роз'єднувати принципово не можна.

Проблема людності - другий крок після того, як людина зіткнулась з антилюдністю, тобто з реальністю, яка її знищує. Тому проблема людності вторинна. Людина не добра і не зла. Немає початкових характеристик або атрибутів людини: добро і зло. Людина стає або доброю, або злою. Тобто це фактор слідчий. Він створюється умовами. А умови є причинним фактором, який відроджує або активізує в людині одні характеристики і не активізує інші. Але тоді ми повинні визнати, що в ній є і те, і інше.

Проте розглядати випадок конкретної людини - це вже неправильно, тому що умови, які відіграють для неї велику роль у житті, включаються в структуру людини, її мінливість, її характеристики, і ми отримуємо абстрактну людину, яку досліджувати не можна, бо ми нічого в її поведінці не зрозуміємо, так як ми з її поведінки виключили істотний причинний фактор. Провідним причинним фактом я вважаю соціальні умови. Вони не тільки активізують те чи інше, що було в забутому стані, а вони формують у ній або добро, або зло. І тому, якщо ми беремо чисту природу людини - тваринну, то у ній немає ні добра, ні зла.

Тож, сутність людини не всередині окремого індивіда, а в тій системі суспільних відносин, яка складається об'єктивно, незалежно від волі і свідомості окремої людини. Гуманістична обумовленість

історичного процесу стає визначальною характеристикою, законом існування, самозбереження і розвитку всього суспільного цілого, всього людства. Гуманізм і є дійсним людинотворчим змістом історичного процесу.

Шаповалова А. С.

ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Піголенко І.В. к.філос.н., доц. ФСП, НТУУ «КПІ»

ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ПОЛІТИЧНІЙ СВІДОМОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Суперечки та конфлікти, які набирають активних обертів в сучасному українському суспільстві, розвиток бандитизму та насильства затверджують актуальність теми гуманістичних переконань та поглядів сучасного українського покоління. Побудова гуманного світогляду у політичному аспекті може оптимізувати та реабілітувати сформоване становище в державі. Соціальні та політичні перетворення в Україні кінця 20 початку 21 століття регламентують перехід політичного устрою від тоталітарного режиму до демократичного, що позначає створення нової політичної культури, в межі якої укладені цінності гуманістичного напрямку, а саме: незалежність думки та слова, права та інтереси кожного індивіда.

Українські політичні інститути в обличчі уряду, парламенту, політичних та громадських партій здатні налаштовувати процеси гуманізації в суспільстві, але не дивлячись на їх явні можливості, нововведення найчастіше не виправдовують жаданих результатів.

Будь-яка соціально-політична модифікація призводять до масового потрясіння, яке обертається відчуттям небезпеки та регресу, розбіжністю у поглядах. У часи духовної та економічної нестабільності національна філософія докорінних соціально-політичних перетворень може послугувати стабілізуючим фактором для суспільства. Ідея гуманності полягає в об'єднанні ідей прав людини та громадянського суспільства.

Соціальна ідея гуманізму полягає у гарантійному здійсненні всіх прав та інтересів людини, у її всебічному розвитку, створенні сприятливих умов для життя. Процес суспільного та державного прогресу вбачається у максимальному зведенні конкретного гуманізму з абстрактним.

Нами було проведене пілотажне соціологічне дослідження політичної культури української молоді. Методом анкетування було опитано 102 респонденти віком від 16 до 30 років. Одним з питань дослідження, було визначення соціального самопочуття за п'ятибальною шкалою оцінки.

Були отримані наступні результати:

7,9% – «1» – пригнічений стан, який не задовольняє ні матеріальні, ні духовні, ні соціальні потреби;

27,7 % – «2» – задоволення потреб на низькому рівні;

42,6% – «3» – прийнятний, посередній ступінь;

19,8% – «4» – щабель комфортного соціального самовідчуття та достатні соціальні можливості;

2% – «5» – відмінне соціальне самопочуття, забезпечення всіх суспільних та соціальних благ на високому рівні.

В житті сучасного українського суспільства особливо гостро постало питання політичної кризи: розкол країни, економічна нестабільність, питання лідерства, важке воєнне становище. Зараз як ніколи покладають надії на найбільш динамічну, активну, соціальну «силу» – молодь, яка спроможна до побудови сучасної політичної системи на гуманістичних засадах.

Таким чином, можна відстежити той факт, що відстоювання інтересів та цінностей кожної людини, забезпечення всіх громадських прав, підвищення добробуту громадян – тобто реальне втілення гуманізму на теренах України знаходиться на сумнівному, недостатньому рівні.

СЕКЦІЯ №4. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА: «ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ СУЧАСНОСТІ»

Куратори секції: к.пед.н., доц. Пузирьов Є.В., к.філос.н., доц. Мелашенко О.М.

Анісімова А. А.

5 курс, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мелашенко О.М., к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

В умовах науково-технічного прогресу та безперервного вдосконалення інженерії все більш гострою стає необхідність підготовки висококваліфікованих спеціалістів технічних спеціальностей. Якщо раніше завданням системи технічної освіти була підготовка фахівців для масового стабільного виробництва з технологією, що рідко змінюється, і стабільною номенклатурою продукції, то сьогодні ситуація інша: удосконалюються технології, виробництво стає все більш гнучким. Воно вимагає від фахівця динамізму, здатності змінювати сфери і способи діяльності, проявів активності та ініціативи в умовах, що постійно змінюються.

Однак, визначальним у професійній підготовці студентів технічних університетів дослідники називають компетентнісний аспект [1, с.17]. Формування професійної компетентності у процесі професійної підготовки – центральна проблема сучасної педагогіки вищої школи. Поняття «професійна компетентність» фахівця в сучасній психолого-педагогічній літературі дослідники трактують як: відповідність вимогам певної професії, стандартам кваліфікації, посаді та виконанню професійних функцій, єдність теоретичної та практичної підготовки студентів [1, с. 19]; розвинуте професійне мислення, знання, вміння та здібності, необхідні для адаптації, продуктивної діяльності у різних професійних співтовариствах, фундаментальні знання, які забезпечують адаптивність до динамічних умов ринку праці. Крім кваліфікаційних вимог складовими професійної компетентності є спеціальна, інтелектуальна, соціально-правова та економічна компетентність, інтелектуальна ініціатива майбутнього фахівця, його самоорганізація, самореалізація, ін.

Аналіз освітньо-кваліфікаційних документів дозволяють визначити сутність професійних функцій фахівця технічного енергетичного профілю, які полягають у використанні набутих знань, вмінь і навичок для розв'язання технічних проблем, створення технологій виробництва товарів і послуг, управління процесами створення технічних систем, проектування систем тепlopостачання, організації виробництва, впровадження науково-технічних інновацій тощо. Крім того, професійна компетентність передбачає гармонійне поєднання праці та творчості людини, які різняться, по-перше, тим, що метою праці є виробництво благ, послуг, а метою творчості – самореалізація особистості творця; по-друге, мотив праці – зовнішній, мотив творчості – внутрішній, особистісний; по-третє, продукт праці – відчужуваний, відтворюваний, матеріальний, а продукт творчості, як правило, невідчужуваний, проте може існувати як у відчужуваний (витвір мистецтва, література, тощо), так і в невідчужуваній нематеріальній формі (почуття самореалізації, задоволення результатами діяльності, розвиток особистісних якостей. Однак, наявність відповідної освітньої кваліфікації випускника ВНЗ як претендента на зайнятість не гарантує успішного виконання ним професійних функцій та потребує періоду довготривалої адаптації, набуття досвіду. Отже, критеріями професійної компетентності майбутнього фахівця є сформованість професійних знань, умінь, навичок, особистісних якостей, які необхідні для його професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підруч. для студ., аспірантів та молодих викладачів вищ. навч. закл. /А. М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 558 с.

Башкір І. С.

5 курс, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мелашенко О.М., к. ф. н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ КОНФЛІКТІВ, ЯКІ МОЖУТЬ ВИНИКНУТИ ПРИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ

На даному етапі розвитку усіх країн світу спостерігаються високі вимоги до підготовки майбутніх інженерів не тільки з професійної точки зору, а й з психологічної. Молодий фахівець повинен бути психологічно готовий до різних проблем, конфліктів, ускладнень у стосунках з колегами та професійній діяльності. Вміння управляти стосунками у колективі, правильно розподіляти свій час, розуміти важливість володіння комунікативними та організаторськими здібностями – все це є досить важливим кроком на шляху до вдалого працевлаштування та кар'єрного зросту в подальшому [1, с.25]. Але, на жаль, на сьогоднішній день психологічна підготовка у вищих навчальних закладах України перебуває на низькому рівні, вона є недовершеною. Все це спричинено недостатньою кількістю навчальних годин гуманітарних дисциплін для студентів інженерних спеціальностей, не розуміння самими студентами важливості володіння психологічною підготовкою для забезпечення гарного майбутнього.

Хоча професійна підготовка перебуває на вищому рівні, все ж таки молодий інженер, через нестачу комунікативної підготовки, навичок спілкування і поводження із колегами не може реалізувати себе у житті, а саме у кар'єрному зрості. І тоді доводиться висококваліфікованим фахівцям іти працювати у «МакДональдз» чи іншу торгівельну сферу, продавцями і т.д, де не потребують попередньої підготовки. Або ж інші з них шукають кращої долі за кордоном, тому і відбувається витік кращих спеціалістів. В цьому і є занепад технічного розвитку нашої країни. Тому що, дійсно, талановиті люди, справжні інженери, не можуть отримати роботу саме з інженерної спеціальності, для отримання якої вони так плідно навчалися і яку людина без кваліфікації ніколи не займе.

З метою підготувати студентів до майбутньої професійної діяльності психолого-педагогічні дисципліни повинні розкривати саме такі теми, які, по-перше, будуть спрямовані на розуміння студентом особливостей своєї особистості та інших людей, по-друге, допоможуть молодому спеціалісту адаптуватися в колективі й уникати конфліктів і стресових ситуацій. Зокрема, це такі теми, як психічний склад особистості, емоційна сфера особистості, особистість у групі, конфлікти та їх попередження, особистість і діяльність [1, с.25].

Отже, психологічна підготовка фахівців є надто серйозним питанням. В першу чергу, вона впливає на долю молодого фахівця, а в другу – і на весь технічний розвиток нашої країни. Тому

психолого-педагогічну підготовку студентів ВНЗ потрібно удосконалювати, інакше це може призвести до морального занепаду суспільства, та держави в цілому.

Список використаних джерел:

1. Бутенко Т.О., Богдан Ж.Б. Особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх інженерів // Збірник наукових праць НТУ «ХПІ»: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти №29 – Вісник НТУ «ХПІ», 2011.

Бережний В. С.

5 курс, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пузирьов Є.В., к.пед.н., доц., Мелашенко О.М., к.філософ.н., доц. ФСП, НТУУ «КПІ»

ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНИХ ПСИХО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

Із розвитком інформаційних технологій з'являються нові сучасні технології навчання. На сучасному етапі глобалізації великими темпами йде становлення системи дистанційної освіти - навчання через мережу Інтернет, що робить актуальним дослідження та застосування новітніх психолого-педагогічних методик.

Ж. Ф.Ліотар у своїй роботі "Стан постмодерну", говорячи про знання в інформаційних суспільствах, відзначав, що в епоху постмодерну актуальним стає отримання доступу до інформації [1]. У цьому випадку роль освіти зводиться до розробки міждисциплінарного підходу та навчання "прийомам" отримання знань. Можна сказати, що можливості дистанційної освіти повною мірою відображають ці принципи. Необхідно лише, щоб була повною мірою забезпечена відповідна методологічна та управлінська база для його успішного функціонування.

Особливістю дистанційного навчання є, по-перше, віддаленість учня від викладача; по-друге, самостійність - це як варіант заочного навчання; і, по-третє, активна інтеграція інформаційних засобів і ресурсів у процес навчання.

У віртуальному просторі психолого-педагогічні технології виконують функцію активізації процесу навчання, але на якісно іншому рівні: вони повинні відповідати вимогам віртуального середовища і поєднуватися з інформаційними технологіями.

Новітні технології мають такі переваги: сприяють підвищенню мотивації навчання; є джерелом інформації; стимулюють самоосвіту, формують навички самостійної, зосередженої діяльності; підвищують інформативність, інтенсивність, результативність освіти, сприяють диверсифікації; використання ігрового і швидкісного навчання. Але нові технології мають і сумніви: ЕОМ, з одного боку, допомагають розвивати інтелект учнів, але, з іншого боку, не забезпечують міцного закріплення знань. Необхідний комплексний підхід до аналізу новітніх засобів навчання, що припускає якісну підготовку / перепідготовку вчителів, а також співробітництво вчених, педагогів та фахівців у галузі новітніх технологій, тому проаналізуємо перспективи та проблеми нової технології.

Одним з головних принципів дистанційного навчання є його доступність - кожен бажаючий може за певних умов стати "віртуальним студентом". Однак, тут виникає ще одна проблема: як оптимально поєднати доступність з високою якістю? Для вдосконалення якості в порівнянні з традиційними формами навчання програма дистанційної освіти повинна включати наступні принципи: [2]

Баланс системи "якість - доступність" може бути досягнутий при поєднанні ефективного фінансування, при якому кошти йдуть на створення освітнього простору, з оптимальною організацією процесу навчання. Останнє передбачає розробку спеціалізованого програмного забезпечення, що забезпечує пошук інформації в мережі, а також створення додаткових ресурсів - електронних баз даних, бібліотек і посилань на необхідні джерела.

Навчально-методична робота викладачів передбачає вихід на новий рівень - співпраця з фахівцями з психології та інформаційних технологій, а також зі студентами та користувачами Інтернет.

Важливою проблемою віртуального навчання є критерій оцінки знань. Дистанційна освіта - самостійний процес, тому в завдання викладачів входить формування активного ставлення молоді до навчання. У зв'язку з цим необхідно не тільки впровадження тестового контролю, а й оцінки самостійності і активності студента. Навчальна програма повинна бути максимально гнучкою - учень повинен мати право вибору найбільш доступною та зручною для нього форми навчання. Стоїть питання про ефективну організацію навчального процесу, підвищенні зацікавленості учнів, і тут велику роль можуть грати психолого-педагогічні технології, застосовувані і в традиційному навчанні: мережеві ігри, віртуальні семінари, тренінги, спільні колективні проекти тощо. Два типи технологій - інформаційні та навчальні - можуть успішно поєднуватися, сприяючи диверсифікованості процесу навчання, розвитку творчого потенціалу та пізнавальних прагнень особистості, що і є сенсом освіти в цілому.

Отже, дистанційна освіта створює широкі можливості застосування навчальних і інформаційних технологій. Разом з тим, на сучасному етапі організація утворює цілий комплекс невирішених проблем. Навіть найкращі і передові технології - як інформаційні, так і психолого-педагогічні без адекватної організації навчального процесу можуть надати зворотне, деколи руйнівний, вплив, тому для якісної і доступної освіти недостатньо просто впровадити їх у процес навчання, необхідний

творчий підхід до справи, створення налагодженої системи організації навчальної роботи викладачів і студентів.

Список використаних джерел:

1. Ліотар Ж. Ф. Стан постмодерну / Ліотар Ж.Ф. // Інститут експериментальної соціології // АЛЕТЕІЯ ББК 87.4 - 1998 - с. 123
2. Традиційне та інноваційне навчання: порівняльний аналіз/ [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://uchebnikonline.com/pedagogika/>
3. Чернова О.М. Сучасні психолого-педагогічні технології навчання / Чернова О.М. // Наук. журнал. – 2012.- №3. – с. 46

Воляннюк А. М.

Національний авіаційний університет, аерокосмічний інститут, 2 курс
Науковий керівник: Усачов Ю. О., к.пед.н., доц. Національного авіаційного університету

КОНТЕКСТУАЛЬНІ АСПЕКТИ МІЖОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ

Вміння майбутнього інженера діяти в конфліктних ситуаціях завжди було значущим для розвитку його як професіонала. Психологічні знання про правила і особливості безконфліктного спілкування і поведінки допомагають майбутньому фахівцю не тільки будувати конструктивні міжособистісні стосунки, полегшують орієнтацію на взаємний вигравш у реалізації професійних цілей, у будівництві ділових і продуктивних відносин, але й сприяють застосуванню уміння реконструювати конфлікт, перетворювати його на знаряддя управління та впливу.

Конфлікт як предмет пізнання може бути окреслений виходячи із різних підходів. Насамперед, конфлікт – це явище міжособистісних та групових відносин. З точки зору мети конфлікт віддзеркалює прагнення людини затвердити ідею, певний принцип, вчинок, що захищаються. З точки зору стану міжособистісних відносин конфлікт репрезентує собою деструкцію цих відносин на емоційному та поведінковому рівнях.

Будь-яке неузгодження, суперечка розгортаються з конфліктної ситуації. Початком її є інцидент, тобто дії, спрямовані на створення конфлікту. Конфліктна ситуація складається із учасників і об'єкту конфлікту, тобто тієї причини, яка є підставою для вступу опонентів у протиставлення. Отже, конфлікт це конфліктна ситуація плюс інцидент. Крім того конфліктна ситуація може створюватися опонентами навмисно, заради досягнення певної мети, але в той же час може утворюватися й випадково, через психологічну несумісність суб'єктів.

Отже, конфлікт можна розуміти як один із засобів самоствердження і подолання негативних тенденцій особистості; як процес, що представляє собою ситуацію пошуку засобів стабілізації відносин, як один із можливих шляхів регулювання міжособистісних відносин.

В якості факторів, що обумовлюють виникнення й протікання міжособистісного конфлікту виступають особливості характеру і психологічні властивості особистості, її атитюди, життєві позиції, погляди. Міжособистісний конфлікт зазвичай не виникає миттєво, йому передують приховані причини психологічного характеру.

Виявлено, що до причин або джерел виникнення міжособистісних конфліктів, більшість дослідників відносять: нерівноваженість характеру, невміння володіти собою і контролювати свої імпульсивні дії, роздратованість, хвороблива вразливість до слів. Іншою причиною конфлікту, може бути стійке прагнення завоювати авторитет та визнання у референтній групі, а також бажання зайняти більш престижне й впливове положення у ній. Ще одним джерелом конфліктів може бути нездатність усвідомити майбутнім інженером багаточисельність і непередбачуваність соціальних ситуацій. Конфлікти рівною мірою можуть бути обумовлені як конформізмом, так і його протилежністю – негативізмом. При конформізмі особистість намагається пристосувати, вписати власну думку, позицію, вчинок до думки і вчинків оточуючих. При негативізмі майбутній інженер чинить супротив, котрий позбавлений всякого сенсу.

Підґрунтям міжособистісних конфліктів виступає також неузгодженість загального уявлення людини про те, якою вона повинна бути (ідеальний образ), з її реальною самооцінкою. Об'єктивна самооцінка важлива умова не тільки для успішних взаємовідносин, але й забезпечення оптимальної психологічної атмосфери в групі.

Всі названі передумови міжособистісних конфліктів об'єднані однією обставиною – їх можна знизити, якщо майбутнього інженера націлювати на розвиток і самовиховання комунікативно-поведінкової та рефлексивної культури.

ПЕДАГОГІЧНЕ МИСЛЕННЯ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ПРОЦЕСУ ЕДУКАЦІЇ

Економічні, політичні та інші суспільні процеси призвели у вітчизняній освіті до загрозливої ситуації, за якою криються ознаки деградації молодого покоління, духовного і фізичного збідніння самої людини.

На різних етапах людського життя на перший план виходять людські цінності. Діти, сприймають як провідні особисті цінності, передусім ті, що складають ядро ціннісної системи їхніх учителів. Учитель – це основний стрижень духовної культури, від якого залежить те, якими ми є сьогодні, будемо завтра.

Виходячи з цього та усвідомлюючи всю міру відповідальності за формування цінностей учнів, які і будуть розбудовувати суспільство майбутнього, схиляючись до морального вибору, учитель, відповідно, повинен бачити, в якому напрямку формувати методики навчальної діяльності, які дозволять не лише розширити коло знань, а й вплинути на виховний процес.

Інтеграційне поєднання навчальної та виховної складових освітнього процесу в одній методиці створює набагато більші можливості для усвідомлення учнями себе як суб'єктів освітньої діяльності, сприяють розкриттю та розвитку їх творчих нахилів через процес самопізнання в соціумі, що його оточує.

«Едукація» — (лат. – навчання, виховання) це термін, яким позначається процесуальний компонент освіти у його триєдності — навчання, розвитку і виховання. Потреба запровадження цього терміна і поняття зумовлена тим, що досі вживаний термін "навчально-виховний процес" не вказує на його природну триєдність і фактично "приховує" найактуальніший сьогодні аспект — розвиток» (О. Вишневський «Теоретичні основи сучасної української педагогіки»).

Важливою умовою розвитку сучасної освіти є становлення відповідної педагогічної свідомості. Необхідно змінити свідомість самого вчителя, оскільки неефективність нововведень полягає в неприйнятті їх реальними вчителями, більшість з яких за добре налаштованою роками традицією успішно видає старе дійсне за нове бажане.

Розвиток педагогічного мислення можливий тільки за участі учителя в педагогічному експерименті, пошуковій роботі.

Нове педагогічне мислення необхідно передусім для інтелектуального забезпечення педагогічного проектування, пошукової та експериментальної роботи вчителя.

Педагогічне проектування – це попередня розробка основних деталей очікуваної діяльності студентів, учнів і педагогів. Педагогічне проектування – це функція будь-якого педагога: організаційна, гностична або комунікативна.

Цінності педагогічної діяльності вчителя суттєво впливають на результат професійно-педагогічної діяльності і визначають індивідуальний стиль педагога.

Одне з основних завдань процесу едукації, яке є не просто результатом, а й рушійною силою розвитку особистості учнів, є формування в них цінностей навчальної діяльності. Проте, виконуючи таке завдання, вчитель сам має мати сформовані цінності власної педагогічної діяльності.

- Гуманність – орієнтація на людину як найвищу цінність. Любов до дітей, вміння поважати їхню людську гідність, потреба і здатність надавати кваліфіковану педагогічну допомогу в їхньому особистому розвитку
- Моральні цінності – правдивість, справедливість, порядність, чесність, гідність, доброта, чуйність, довіра тощо
- Свобода у власній діяльності – любов до своєї роботи, самовідданість, працьовитість, незалежність щодо проявів творчості
- Між особове спілкування – кожен учень – особистість, яка має потребу у повноцінному спілкуванні, вчитель не повинен ігнорувати його. Спілкування має будуватися на взаєморозумінні, толерантності.
- Справжня особиста інтелігентність – високий рівень розвитку інтелекту, ерудиція, висока культура поведінки.

Отже, якість освіти багато в чому визначається педагогічним мисленням вчителя, яке, в свою чергу базується на усвідомленні ним цінностей педагогічної діяльності.

Залеська Р. О.
Спеціаліст, ФСП, НТУУ «КПІ» кафедри психології і педагогіки

ВЗАЕМОДІЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ВІДНОСИНАХ «ВИКЛАДАЧ-СТУДЕНТ»

В умовах розвитку сучасного українського суспільства, підвищується значення підготовки висококваліфікованих фахівців. Один з напрямків підвищення якості цього процесу пов'язане з вдосконаленням міжособистісної взаємодії викладачів і студентів. Однією з важливих складових

сфери освіти виступає навчально-педагогічну взаємодію викладача і студента. Можна припустити, що його ефективність визначається толерантною взаємодією між суб'єктами освітнього процесу.

Особливості толерантної взаємодії в системі відносин «викладач - студент» також виступають факторами, що сприяють гуманізації освітнього процесу. За словами І.Б. Котової, Е.Н. Шиянова, «оптимальним варіантом взаємодії в системі «викладач-студент» буде установка викладача на функціонально-рольову і особистісну взаємодію, коли особистісне проступає через його рольову поведінку» [1, с.13]. Система «викладач-студент» є частиною освітнього простору вузу і включає в себе три складові частини:

1. особистість викладача як суб'єкта діяльності та спілкування;
2. особистість студента як суб'єкта діяльності та спілкування;
3. область взаємодії викладача та студента [2].

Між суб'єктами освітнього процесу показниками толерантної взаємодії виступають ступінь довіри, розуміння, можливість здійснювати спільну діяльність приводить до конфліктів, а також особливості емоційної сторони у відносинах один з одним. При взаємодії викладача зі студентом необхідно орієнтуватися на підвищення активності студентів, створення доброзичливої атмосфери, встановлення з ними зворотного зв'язку, спільного вирішення поставлених завдань, посилення авторитетності. Дуже важливо також «навчити студентів комунікативних умінь, підвищити їх комунікативну компетентність, так як це, в свою чергу, поліпшить пізнавальні здібності, навчить визнавати свої помилки, щадити самолюбство співрозмовника, зняти непотрібне емоційне напруження, бути терпимим і невимушеним партнером у спілкуванні» [1, с.100].

Вигляд викладача, його відповідність культурним і науковим очікуванням аудиторії, щире повагу до студента, готовність дати компетентну пораду, внутрішня мотивація до викладання, активна науково-дослідна діяльність, особиста чарівність і любов до предмета, - все це забезпечить розвиток відносин ділового партнерства, викличе у студента інтерес до майбутньої професії, бажання здійснювати самопізнання, саморозвиток, рефлексію, особистісно-діяльній самореалізацію. Якщо ж відносини студента і викладача з яких-небудь причин не складаються, викладач повинен зберігати спокійну, шанобливу і неупереджене поведінку, оцінюючи не особистість студента, а виключно його знання [3 с. 11].

Для досягнення цілей толерантного розвитку особистості учня педагог повинен володіти здібностями толерантної взаємодії з ним на всіх рівнях. Потрібно також враховувати, що викладач не формує особистість, її знання, вміння, якості, а створює умови, за яких учень включається в активну діяльність по досягненню визначеної мети, тобто самовдосконалюється.

Список використаних джерел:

1. Котова І.Б., Шиянов Е.Н. Педагогическое взаимодействие. Ростов-н/Д.: Изд-во РГПУ, 1997. – 112 с.
2. Бондырева С.К. Вуз в пространстве культуры и культурное пространство вуза. Мир психологии. Москва-Воронеж. 2000. № 3. – с. 199-205
3. Палховская Е.Б. Толерантное отношение преподавателя к студентам//Принцип толерантности и его применение в современном образовательном процессе (тезисы 6-ой научно-методической конференции). В 2-х частях. Часть 2. – Мн., БГУ, 2009. – с. 9-12

Кацан Т. О.

2 курс, ФМФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Воляннюк Н.Ю., д.психол.н., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ДЕФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ НОРМ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ

Безпека як стан або якість захищеності від реальних або потенційних загроз, фобій, невпевненості, депривацій та інших обмежень грає важливу роль в нормативному перебігу процесу соціалізації особистості. Вибір норми безпечної поведінки залежить від розвитку суспільства, яке насичує її конкретними ознаками і обирає певні конструкти для характеристики відхилень від неї в конкретному політико-правовому континуумі. Маючи системний характер і високу залежність від всіх об'єктивних умов життя людини в сучасному суспільстві, норми безпеки наводять своє когнітивне та емоційне відображення в свідомості людини. Конкретні соціальні вимоги є відображенням психологічного стану суспільства, яке, в свою чергу, може бути описано за допомогою різних показників, зокрема, таких, як показники психічного здоров'я населення, статистика самогубств тощо.

До факторів, що мають безпосередній вплив на деформацію системи норм безпеки особистості, слід віднести:

1) політичні:

- зміна геополітичного стану;
- руйнування командно-адміністративної системи;
- недостатній рівень політичної, правової і інформаційної культури в суспільстві;

2) соціально-економічні:

- дезінтеграція попередньої соціальної структури;
- труднощі перехідного періоду;

- зниження життєвого рівня населення;
 - зростання безробіття,
 - майнова поляризація в суспільстві;
 - ескалація алкоголізму, наркоманії, проституції тощо.
- 3) соціально-психологічні:**
- неадекватна оцінка національних культурних та історичних традицій;
 - поява нових засобів впливу на свідомість;
 - деструктивна роль нетрадиційних конфесій;
 - послаблення важливих соціокультурних інститутів держави: наука, освіта, мистецтво;
 - поява великої кількості перших облич;
 - відсутність сформованості психологічного механізму захисту від маніпулятивного впливу в переважній більшості частини верств населення [1].

Природа впливів на деформацію системи норм безпеки особистості, може бути різною, втім найбільш потужним є інформаційний, позаяк він спрямований на свідомість людини і має універсальний характер. Особистість та її психіка найбільш вразливі до безпосереднього впливу інформаційних факторів, котрі трансформуються через її поведінку, дії (або без дії), мають дисфункційний вплив на соціальні суб'єкти різної структурної організації.

Розглядаючи дану проблему, можна назвати дві основні психологічні (внутрішні) причини деформації системи норм безпеки: незадоволеність просоціальних потреб, які створюють внутрішній конфлікт особистості та призводять до формування аномальних потреб, та наявність асоціальних особистісних диспозицій (мотиваторів), які впливають на вибір асоціальних засобів і шляхів задоволення потреб або звільнення від них.

Список використаних джерел:

1. Ложкин Г.В. Информационно-психологическая безопасность личности /Г.В.Ложкин // Безопасность жизнедеятельности. – 2004. - №1. – С.23-25.

Мельник Р. С.

5 курс, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мелащенко О.М. к.ф.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Як відомо, одними з віток знання що бурхливо розвиваються як у всьому світі так і в Україні – є точні та інженерні науки. При цьому, як не парадоксально, методи їх викладання залишаються досить консервативними, та в деяких випадках не цілком відповідають сучасним потребам студентства. Однією з вагомих проблем в цьому напрямку є невисока компетентність досить великої кількості викладачів в сфері ІКТ [1, с.83]. Це в першу чергу пов'язано з тим, що досить велика частина викладацького складу є викладачами старшого віку, яким досить важко освоювати нові методи навчання з об'єктивних причин [1, с.85]. Також проблемою є досить невисока інтеграція активних методів навчання у навчальний процес, що допомогло б підвищити інтерес студента до предмету що вивчається, а також змусити його активно займатися самостійним пізнанням певних аспектів даного предмету. Це особливо важливо в наш час, коли в Україні введено Болонську систему освіти, в якій значну роль відіграє самостійна робота студентів [2, с.87]. В той самий час більшість методик викладання матеріалу залишилися з Радянського Союзу, де основний акцент був на запам'ятовування матеріалу студентами. Це в свою чергу ускладнює перехід студентів до нових систем оцінювання їх знань.

Також дуже важливою проблемою є певна невпевненість молодих викладачів в собі, та активізація через це деяких основних «страхів молодого викладача» [3, с.146]. Однією з причин є об'єктивна нестача досвіду викладання, але остання досить часто компенсується активністю викладача. Однією з переваг молодих викладачів є більш тісне спілкування зі студентами, за рахунок невеликої різниці у віці та як наслідок співпадіння багатьох інтересів. Цю перевагу можна використовувати в педагогічній практиці наприклад наступним чином: молодий викладач відносно легко може поставити себе на місце студента, та подивитись на викладання предмету зі сторони. Як наслідок можуть бути знайдені шляхи, за допомогою яких можна зробити предмет цікавішим, та деяким чином підстроїти його під потреби сучасності. Таким чином, підготовка майбутніх фахівців буде більш ефективною, та буде розвивати критичне мислення, завдяки якому студент зможе стати висококваліфікованим спеціалістом у своїй галузі.

Наслідком невпевненості молодих викладачів ще може бути недостатня кількість годин викладання таких дисциплін як психологія та педагогіка. В яких саме і розглядаються проблеми та психологія викладання.

На закінчення можна вказати на те, що на даний момент вища освіта в Україні досить бурхливо розвивається, але без належного фундаменту в плані інтеграції новітніх методик викладання в навчальний процес, що на певному етапі почне гальмувати розвиток освіти. Потрібно збільшувати

обсяг таких предметів як психологія та педагогіка, але, на думку автора, виключно індивідуально для тих людей, що в майбутньому будуть займатись викладацькою діяльністю.

Список використаних джерел:

1. Кадровий аспект проблеми формування ікт-компетентності викладачів ВНЗ/ Макаренко А.Ю., Наукова скарбниця освіти Донеччини № 1 (14)'2013
2. Сиротинська І. Д. Особливості організації самостійної роботи студентів-першокурсників медичного університету: труднощі та шляхи їх вирішення / І. Д. Сиротинська // Медична освіта . - 2013. - № 3. - С. 87-90. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Mosv_2013_3_25.pdf

Регіда С. О.

5 курс, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мелашенко О.М. к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ТВОРЧИХ ТА ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Мотивація (від lat. movere) – 1) спонукання до дії; 2) динамічний процес фізіологічного та психологічного плану, що керує поведінкою людини та визначає його скерованість, організованість, активність та стійкість; 3) здатність людини за допомогою праці задовольняти свої матеріальні потреби. Термін "мотивація", взятий в широкому змісті, використовується у всіх сферах психології, які вивчають причини та механізми цілеспрямованої поведінки людини та тварин. [1, с.458]

Мотив самоутвердження - прагнення утвердити себе в соціумі; пов'язаний з почуттям власної гідності, самолюбством. Людина намагається доказати людям що її оточують, що вона чогось варта, прагне отримати певний статус у суспільстві, хоче, щоб її поважали та цінували. Іноді прагнення до самоутвердження відносять до мотивації престижу. Таким чином прагнення до самоутвердження, суттєвий мотиваційний фактор, який спонукає людину інтенсивно працювати та розвиватися.

Мотив влади - прагнення індивіда впливати на людей. Мотивація влади (потреба у владі) є однією з найголовніших рушійних сил людських дій. Це прагнення зайняти позицію керівника у групі. Мотив влади займає важливе місце у ієрархії мотивів. Прагнення домінувати над іншими - це мотив, який спонукає у процесі діяльності долати значні труднощі.

Мотив саморозвитку - прагнення до саморозвитку, само-удосконалюванню. Це важливий мотив, який спонукає індивіда багато працювати і розвиватися. На думку А. Маслоу, це прагнення до повної реалізації своїх здібностей і бажання відчувати свою компетентність. Як правило, для руху вперед завжди необхідна певна сміливість. Людина часто тримається за минуле, за свої досягнення, спокій і стабільність. Страх ризику і загроза втратити усе стримують її на шляху саморозвитку. Таким чином, людина часто ніби-то «розривається між прагненням рухатись вперед і прагненням до самозбереження та безпеки». З одного боку, вона прагне до чогось нового, а з іншого - страх перед небезпекою і чимось невідомим, стримує її. А. Маслоу стверджував, що розвиток відбувається тоді, коли наступний крок вперед об'єктивно приносить більше радості, ніж попередні здобутки і перемоги, які стали чимось звичайним і навіть набридли. Саморозвиток, рух вперед часто супроводжується конфліктом у середині особистості, але не є насильством над собою. [2, с. 44]

Намагання виділити провідний фактор засвоєння знань приводить нас до мотивації, тобто причини дії або спонукання до діяльності. При наявності спонукального мотиву до діяльності або цілі, до якої ми прагнемо, наші зусилля стають більш енергійними і послідовними. Знаємо ми і те, що без повного розуміння причини і мети або з примусу людина працює без бажання.[3,с.72]

Дієва мотивація деколи спонукає студента технічних спеціальностей працювати на такому рівні, який, на перший погляд, важко від нього очікувати. А недостатня мотивація не дозволяє школяру в повній мірі проявити свої потенційні можливості.

Таким чином, при інших рівних умовах (рівень здібностей, стан здоров'я, емоційна і соціальна адаптація) різний степінь мотивації дає відмінності в учнів.

Проблема мотивації і врахування потреб особистості студента технічних спеціальностей є центральною в дослідженні її властивостей. „Жодну якість особистості не можна зрозуміти й пояснити, якщо невідомо, для задоволення якої потреби виникла ця якість”, - писав М. Неймарк [4, с. 153]. Мотиваційно-потребова сфера - складне психологічне явище, в якому домінують мотиви визначають спрямованість особистості. Мотиваційно-особистісний аспект пов'язаний із формуванням позитивних навчальних мотивів і особистих якостей майбутнього спеціаліста, дійових цілей, оскільки мотиви й цілі є важливими детермінантами діяльності [5, с.73]. Структура мотивів студента, що формується в період навчання, є стержнем особистості майбутнього фахівця.

Отже, розвиток позитивних навчальних мотивів - невід'ємна складова процесу навчання і виховання студентів. Для ефективної практичної роботи в цьому напрямку потрібне ґрунтовне вивчення закономірностей розвитку навчальної мотивації студентів.

Список використаних джерел:

1. Короткий психологічний словник / Під заг. ред. А.В Петровського, М.Г. Ярошевського. - Ростов н/Д.: Фенікс, 1999].
2. Маслоу А. Мотивация и личность / Пер. з англ. - СПб.: Євразія, 1999. – 478

3. Смирнов С.Д. Секреты хорошей и плохой учебы. //Вопросы психологии.- 1996.- №2.
4. Маслоу А. Мотивация и личность / Пер. с англ. - СПб.: Питер, 2006.
5. Орлов Ю.М., Творогова Н.Д., Шкуркин В.И. Стимулирование побуждения к учению. М., 1988.

Склярів Є. С.

2 курс, ФМФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Волянчук Н.Ю., д.психол.н., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР УРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ

Постановка проблеми. В сучасному демократичному суспільстві процес формування особистості ґрунтується на принципі «всі різні, і всі рівні». Відсутність самоконтролю, розуміння іншого, презирство, підозрілість, недовіра, егоїзм, емоційна неврівноваженість породжують конфлікти й напруженість, позбавляють простір міжособистісних відносин почуття захищеності й безпеки. Наслідком інтолерантності є такі види небезпек, як ксенофобія, дискримінація, екстремізм, насильство, маргіналізація, свавілля.

Мета дослідження полягає у спробі з'ясувати роль та місце толерантності у міжособистісних відносинах суб'єктів діяльності.

Результати та їх обговорення. Теоретичний аналіз показав, що толерантність - ціннісна й поведінкова складова особистості. Толерантність трактується як поблажливість, терпимість в ставленні до чого-небудь (чого не схвалюєш). Толерантність розглядають як вимір вищого аксіологічного порядку, у деяких випадках може стати єдиною можливим шляхом погашення, урегулювання конфліктних ситуацій або ж їхнього попередження. Толерантність відіграє важливу роль в міжособистісних відносинах.

Міжособистісні відносини розвиваються і досягають результату тільки в тому випадку, якщо поведінка взаємодіючих людей заснована на визнаних у суспільстві соціальних нормах. Будь-яке відхилення від них призводить до різного роду відхилень, що може призвести до появи асоціальної поведінки. Ефективність побудови міжособистісних відносин залежить насамперед від настанов, орієнтацій, очікувань особистості, кризь призму яких вона оцінює та взаємодіє з конкретною особою, групами осіб.

Міжособистісна комунікація це складний процес, під час якого відбувається не лише обмін інформацією, а й її формування, отримання, відправлення, уточнення, перероблення, обговорення, розвиток. Роль толерантності в комунікації полягає в тому, що людина або не бачить особливих відмін між підструктурами своєї особистості і особистості партнера, або не переживає негативних переживань з приводу відмін.

Для адекватного уявлення та побудови образу надважливе значення має толерантність особистості, вона забезпечує універсальну умову існування людини, умову успішного діалогу, гарантія продуктивної діяльності та взаємозв'язку людей у межах однієї культури й у просторі міжкультурних відносин. Щоб запобігти міжособистісному конфлікту, основою якого є розмаїття та суперечливість у поглядах, слід на перше місце у взаємовідносинах поставити толерантне ставлення один до одного, що веде до єдності в різноманітті, пошуку компромісів, поважного ставлення до інших, особистої відповідальності.

Висновки. Таким чином, встановлено що толерантність може розглядатися як фактор урегулювання та запобігання конфлікту, а цілеспрямований її розвиток є надважливим у процесі фахової підготовки особистості професіонала.

Москаленко О. О.

2 курс, ФЕЛ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Кайс З.В. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ В НАУКОВІЙ СФЕРІ

Однією з найвагоміших причин, що обумовлюють професійну діяльність є загальна та вузькопрофільна компетентність людини, зокрема фахівця технічної спеціальності. Під загальною компетентністю мається на увазі характеристика особистості, якої людина набуває в результаті активної діяльності впродовж життя. Загальна компетентність визначає здатність людини до вдосконалення власної системи знань, умінь і навичок застосовування їх для розв'язування актуальних індивідуальних та суспільно значущих проблем, а також здатність людини сприймати й генерувати нові ідеї. Вузькопрофільна компетенція — це коло явищ, в яких дана особа авторитетна, має досвід, знання; коло повноважень, галузь належних для виконання питань [1].

Компетентність не формується самостійно. Вона має багатоступеневу структуру. Першою сходинкою в структурі компетентності є навчання та засвоєння знань. Зосередимось детальніше на питанні про отримання знань в університеті.

Звичайно, держава надає всім бажаним можливість отримувати вищу освіту, проте, як свідчить статистика, її отримують далеко не всі. Але чому не всі отримують вищу освіту? Тому що по-перше, освіта - це багатовимірний, систематичний процес, який потребує значних фізичних та

психологічних зусиль, під час якого формуються якісні новоутворення (при опануванні спеціальності як технічного, так і гуманітарного напрямку); по-друге, людина набуває стресостійкості або зміцнює її (наприклад, під час іспитів, заліків, контрольних тощо); по-третє, під час навчання у студента розвивається **рефлексія** - сукупність знань та розуміння суб'єктом самого себе і здатність до виявлення того як інші знають і розуміють «рефлексуючу» особу.[2]. Люди повинні володіти самонаблюдженням в процесі комунікації оскільки, не можна нехтувати засвоєнням соціального та комунікативного досвіду, адже при високій варіативності форм поведінки людина більш адаптивна в умовах соціуму. Навчання в університеті також супроводжується формуванням у людини креативності та пластичності розуму, яка допомагає орієнтуватися у критичній ситуації та знаходити з неї вихід. Вміння планувати власну діяльність також є складовою у сфері професійної компетентності.

Важливим аспектом оптимізації вузівської підготовки в теперішній час є посилення практичної спрямованості навчання, а також підготовка, насамперед, широко-профільних фахівців, які при цьому володіють у той же час ґрунтовними вузькоспеціальними практичними навичками. Пріоритетом у підготовці фахівців у вищій школі стає орієнтація не лише на професійну, але й на особистісну складову. Це дозволить випускнику ВНЗ, виявляти ініціативу, гнучкість та самовдосконалюватися в міру необхідності, відповідно до змін у сфері трудових відносин. При цьому особливого значення набуває загальнокультурна підготовка фахівця, як основи її всебічного розвитку, формування її громадянської позиції, здатності до відповідальних дій, співробітництва з іншими людьми, що, нарешті, приведе до інтеграції суспільства. У такий спосіб буде забезпечений високий адаптаційний потенціал випускників вузів України. На закінчення виділимо пріоритетні напрямки в стратегії підвищення адаптаційного потенціалу фахівців:

– забезпечення якості підготовки (її відповідність тенденціям розвитку ринку праці, необхідність підготовки з нових спеціальностей, оволодіння сучасними технологіями та широким спектром додаткових знань);

– орієнтація на гуманістичну складову (прагнення гуманізувати індивідуалістичні, прагматичні настанови шляхом, як усебічного розвитку особистості, так і формування її соціальних якостей);

– взаємозв'язок фундаментальної спрямованості підготовки й орієнтації на професійну діяльність і тісний зв'язок із практикою;

– реалізація випереджальної підготовки (врахування прогнозованих перспектив розвитку країни);

– спрямованість на адаптивність, (гнучкість реагування на попит).

Завдяки зазначеним способам оптимізації навчання у вищій школі, з'являється можливість такої підготовки фахівців, яка дозволить максимально зблизити цілі суспільства й особистості. [3].

Список використаних джерел:

1. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. М.С. Головань
2. Егоцентризм та рефлексія як поняття <http://pidruchniki.com/1486011039138/psihologiya/egotsentrizm>
3. Підготовка фахівців у ВНЗ проблеми та шляхи вирішення <http://ua.textreferat.com/referat-12086-1.html>

Римський Р.

2 курс, ПБФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Винославська О.В., к.психол.н., доц., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

УКРАЇНЬСЬКА ДУША В УЯВЛЕННЯХ СТУДЕНТІВ НТУУ «КПІ»

Не вдаючись до теоретико-методологічного аналізу поняття «душа» в ідеалістичній і матеріалістичній філософії та психології, зазначимо, що у нашому дослідженні ми розуміємо поняття «українська душа» як інтегральне утворення, що увібрало в себе типові риси характеру української нації.

Вивчаючи психологію, ми замислюємося над особливостями свого характеру і, відповідно, над тим, чи здатні ми, будучи наділені специфічними українськими рисами, виявляти волю і наполегливість, мудрість і сміливість, дружелюбність і незалежність у подоланні конфліктів, якими, на жаль, ще багатий навколишній світ.

Проведене дослідження дозволило з'ясувати, якою є «українська душа» в уявленнях студентів нашого університету. У дослідженні взяли участь 95 студентів 2-го курсу приладобудівного та інженерно-хімічного факультетів, які вивчають дисципліну «Психологія», серед них юнаків було 78 %, дівчат – 22 %. В процесі вивчення цього предмету їм було запропоновано висловити в короткому есе свої думки щодо їхніх уявлень про «українську душу». На нашу думку, залучену для проведення дослідження вибірку респондентів можна вважати досить репрезентативною з декількох причин:

а) НТУУ «КПІ» є найбільшим в Україні технічним університетом, у якому навчаються студенти з усіх регіонів України;

б) сучасні студенти 2-го курсу народилися в незалежній Україні, в переважній більшості ходили в українські школи, знають і шанують українські звичаї й традиції, отже мають необхідне підґрунтя для того, щоб охарактеризувати особливості «української душі»;

в) респонденти на момент проведення дослідження вже були обізнані з історичними етапами тлумачення поняття «душа» в психології.

Контент-аналіз текстів есе дозволив об'єднати виділені студентами особливості української душі в 4 основні групи.

Перша група об'єднала особливості української душі, пов'язані із любов'ю студентів до України, гордістю за те, що вони українці (23,6 % виборів). Це такі риси, як патріотизм, вірність Україні, вболівання за неї. Приклади типових відповідей: «Українська душа – це здатність бути вірним усім серцем своєму народу, нації»; «Українська душа – це народ, який вірить у свою Батьківщину»; «Українська душа – це відчуття себе українцем у будь-якій іншій країні».

До другої групи були включені особливості української душі, пов'язані із прагненням українців до свободи, незалежності та із здатністю їх відстоювати (19,1 % виборів). Це такі риси, як сміливість, непокірність, самопожертвування. Приклади типових відповідей: «Українська душа притаманна людині, яка готова захищати свою землю і боротися за свободу своєї країни»; «Історичним образом української душі є козак вільний, хоробрий, справедливий».

Третю групу утворили особливості української душі, що тісно переплетені із прагненням українців до миру і злагоди (24,5 % виборів). Це такі риси, як щедрість, відкритість, доброта, люб'язність, доброзичливість. Прикладом типової відповіді може бути наступна: «Українська душа – це щирість, привітність, готовність у будь-який час прийти на допомогу».

До четвертої групи увійшли особливості української душі, пов'язані із шанобливим ставленням українців до своєї історії й культури (32,7 % виборів). Це звички, традиції, якими живе народ. Прикладами типових відповідей є наступні: «Українська душа – це гостинність, веселість, любов до великих компаній і свят. Готуємо смачний борщ, вареники»; «Українська душа – це українська пісня, мелодійна як колискова».

Таким чином, в уявленнях наших студентів, українська душа поряд із щирістю, привітністю, любов'ю до пісень, борщу та вареників, інтегрує в собі такі важливі риси як патріотизм, сильна воля, прагнення до досягнення мети, непокірність, сміливість, які мають допомогти українцям через подолання внутрішніх і зовнішніх конфліктів привести свою країну до процвітання.

СЕКЦІЯ №5. КУЛЬТУРОЛОГІЯ ТА ЕСТЕТИКА: «ГУМАНІЗМ В ХУДОЖНІЙ КУЛЬТУРІ ТА МИСТЕЦТВІ 20-ПОЧАТКУ 21 СТОЛІТТЯ»

Куратори секції: к.філос.н., доц. Покулита І.К., к.філос.н., Балакірова С.Ю.

Алексєєва А. М.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Покулита І. К., к. ф. н. доц. ФСП НТУУ «КПІ»

АНТИВОЄННИЙ ГУМАНІЗМ У ТВОРЧОСТІ Е. М. РЕМАРКА ТА Е. ХЕМІНГУЕЯ

Культуроформуюча сила ХХ століття була обумовлена головним чином історичним фактором цього періоду - це єдине століття, яке стикнулося з такою кількістю глобальних потрясінь і різких політичних змін. ХХ століття ознаменувалося двома світовими війнами, жовтневою революцією 1917 р., розвалом і крахом колоніальних і тоталітарних режимів, поділом світу, екологічним катаклізмом і тільки в кінці століття - першими паростками надії, заснованої на філософській революції і відміченої новим політичним мисленням.

Очолити низку глобальних катастроф ХХ сторіччя перша світова війна. Прогресивні письменники першими відчували її моральні наслідки.

Проте не менш, слід розуміти, що антивоєнні твори - не ті, в яких оспівується героїзм переможця і поразка ворога. Антивоєннимислідвважатиті твори, в яких увага автора концентрується на наслідках війни. Питання того, що страшніше: ризикувати життям на війні чи опинитися представником "загубленого покоління"? Ця проблема розкривається у творах письменників ХХ століття, представників антивоєнного пафосу та антивоєнного гуманізму.

У творчості М. Ремарка та Е. Хемінгуея постають герої, які хоч і не постраждали фізично, але назавжди лишилися із скаліченими душами.

Цих письменників цілком справедливо називають ровесниками ХХ століття, що обумовлено не тільки хронологічним фактором, а й специфічною манерою життя – життя своєю епохою.

Е. Хемінгуей являє собою яскравого представника ровесника ХХ сторіччя, розкриваючи найгостріші питання тогочасної дійсності. Біографічний шлях митця рефлексує на його письменницьку діяльність і спрямовує творчі пошуки в напрямку антивоєнної і гуманістичної тематики: « Мені хотілося б вірити, що якщо я тепер буду писати про війну, я зроблю це чітко, а війна – ненависна справа [1: 238].»

Яскраво це спрямування прослідковується у романі письменника «Прощай, зброє», який змальовує типового представника "втраченого покоління", Фредеріка Генрі, що залишається у стані морального спустошення і не в змозі знайти своє місце.

Антивоєнні романи Е. Хемінгуея – є новаторськими за своїм змістом і художньою формою. У них обмірковуються глобальні проблеми ХХ сторіччя з художньої і філософської точки зору.

Загальним ідейно-естетичним пафосом, об'єднуючою силою усіх творів письменника виступає ідея викриття війни і її засудження, яка є злочином проти людства і не може бути виправдана жодними державними та політичними інтересами. Яскравою рисою творчості письменника-гуманіста є те, що засуджуючи війну, як сукупність антигуманних вчинків проти людства, Хемінгуей також засуджує правлячі кола, які жертвують людським життям заради власних інтересів. Таким чином, однією з головних ідей творчості митця є гуманістичний протест проти сил, які завдають люду руйнування.

Проблема страху перед непотрібністю і життєвою фрустрацією постає у романах письменника-гуманіста Є.М. Ремарка. На прикладі роману «Три товариші» можна прослідкувати те, що його герої – мужні, сильні, непохитні та сміливі люди, відмовляються забувати про події, пережиті на війні, які являють собою майже весь їх життєвий досвід, і назавжди залишаються вірними своєму бойовому братству при цьому опиняючись зайвими в суспільстві, в якому живуть. І також являються «втраченим поколінням».

Війна тут постає як гнітючий тягар, рана, залишена на все життя, травмування людської душі та свідомості, яка назавжди залишається загубленою для самої себе та для всього світу.

Проблема, що розкривається цими та багатьма іншими письменниками ХХ століття – колективна відповідальність нації за розпалювання війни, особиста відповідальність кожного за антивоєнну пасивність а також проблему майбутнього людини, яка стикнулася з жахіттями світової війни та її місце у суспільстві та світі; ідея антивоєнного гуманізму, що полягає у відшукуванні коренів даного явища і на цьому рівні усвідомлення вміння сказати всім війнам, минулим, нинішнім чи майбутнім, чітке «ні».

Алексєєнко С. Ю.

3 курс, ІХФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Шаповалова О.А., викладач ФСП НТУУ "КПІ"

ПОХОДЖЕННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ВІЗЕРУНКІВ В ОЗДОБЛЕННІ ОДЯГУ ЖИТЕЛІВ ЧЕРКАЩИНИ В 50-60-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ

На сучасному етапі розвитку суспільства актуальним залишається питання збереження українських національних традицій, зокрема в одязі. Проблематиці дослідження народних орнаментів Черкащини приділили значну увагу провідні художники Черкаської фабрики художніх виробів ім. Лесі Українки – А. Задувайло, Г. Грабовська, О. Головка. Значний внесок у теоретичному осмисленні орнаментів Черкащини здійснила доктор культурології С. Китова. Зазначений науковий інтерес до проблематики семантики візерунків свідчить про необхідність відродження традицій як і нашого народу, так і всього людства.

На межі ХІХ-ХХ ст. відбувається кардинальна зміна художньо-образного вирішення народної вишивки. Пояснюється це, в першу чергу, розповсюдженням техніки хрестика. В 50-60-х роках минулого століття по всій території Черкащини поширювалась вишивка чоловічих та жіночих сорочок технікою «набирування» в темно-зелених, жовтих, зелених та чорних тонах[1]. Основними візерунками того періода були розетки, різні геометричні орнаменти, рослинні композиції. Характерною ознакою вишивок Черкаського регіону є різноманітні розетки – знаки, що як мотивні одиниці наявні в переважній більшості видів народного мистецтва України. Палеолітичне мистецтво розетки не знало, її майбутню форму підказала, можливо, побутова кераміка, зразки якої добре відомі з Києво-Черкаської ранньонеолітичної колекції мистецьких пам'яток. Дехто з дослідників вважає, що розеточні форми з'явилися у нас лише як результат впливу середньовічного мистецтва Європи та християнської символіки, а символічний смисл цих мотивів, потрапивши в Європу головним чином через Візантію, трансформувалася в християнський. Розеточні кола досить натуралістично відтворюють образ троянди. Троянда пов'язана з середньовічним культом діви Марії, за кількістю пелюсток в квітці визначали християнські чесноти. У вишивці Черкащини цілий комплекс складають восьмипелюсткові розетки та їхні графічні відтворення у вигляді схилених андріївського та накладеного на нього грецького хреста.

У вишитих візерунках блузок 60-х років можна побачити збереження архаїчного геометричного орнаменту, який складався з ромбів та напівромбів. Цей знак можна побачити на численних зразках доісторичного гончарства, на виробках з каменю, кісток тварин, на прадавньому металі, звідки він і перейшов у шиття. Розшифрувати подібні узорі у вишивці допомагає відкриття палеонтолога В.І. Бібікової, яка встановила, що верхньопалеолітичний геометричний меандрові-ромбічний узор відтворює малюнок дентину на зрізі бивня мамонта[2, 7]. Вшанування ромбу на Черкащині можна датувати останньою чвертю кам'яного віку, бо саме тоді, у верхньому палеоліті, прадавні митці почали використовувати цей знак як символ мамонта-блага, відтворюючи його у традиційному ромбо-меандровому орнаменті.

Здавна в Україні найістотніші позитивні життєві події осмислюються через бачення нерозривного зв'язку між людиною, рослиною і космосом. З перших років ХХ століття майстрині, ніби отримавши якийсь дозвіл на творення поліхромних симфоній рослинних композицій, не спляються і по сей день. Враховуючи всі позитивні і негативні тенденції в орнаменталі вишивки в 50-60-х роки., ХХ ст., можна зробити висновок, що саме завдяки розвитку цього виду декоративно-ужиткового

мистецтва, зберігалися прадавні народні особливості в одязі жителів Черкащини. На сьогоднішній день відроджується популярність вишивки, тому необхідно розуміти і знати семантику візерунків.

Список використаних джерел:

1. Косміна О. Українська етнологія./Косміна О./Традиційне вбрання. – К.: «Лінь», 2007. – С. 188.
2. Библикова В.И. О происхождении мизийского палеолитического орнамента//Советская археология. – №1 – 1965. – С. 7.

Богдан В. О.

3 курс, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Шаповалова О. А., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

СПЕЦИФІКА СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ У МУЗИЧНОМУ МИСТЕЦТВІ

Художня культура і мистецтво ХХ – ХХІ століття відрізняються різноманіттям стилів і напрямів. Велику роль у цьому зіграли науково-технічний прогрес, індустріалізація та урбанізація суспільства, виникнення електронних технічних засобів. Протягом ХХ століття процеси глобалізації поширились на всі сфери життєдіяльності людини. Глобалізація визначається як процес формування єдиного соціуму і культури в масштабах всього людства. Музичне мистецтво це одна із найважливіших складових художньої культури, що змінюється і трансформується під впливом різноманітних факторів.

Встановлено, що музика це один з найдієвіших засобів впливу, вона є способом спілкування адже сприяє зникненню бар'єру між людьми. Ще за часів Стародавньої Греції Піфагор доводив величезний вплив музики на почуття і емоції людини. Філософом було введено специфічне поняття «музична медицина» яке відображало потенційний вплив звуків музики на духовне і фізичне тіло людини.

Поява і поширення засобів відтворення музики стала причиною зміни функцій музичного мистецтва. Ці фактори вплинули на формування нового творчого мислення композиторів, які обрали шлях розширення музичної сфери за допомогою поєднання техніки і творчості. Особливо ці тенденції активізувалися в сучасній культурі - винахід електронних музичних інструментів, використання синтезованого звуку, штучних звукових систем.

В ХХІ столітті за допомогою портативних технічних засобів кожна людина має змогу створити власний музичний фон, найбільш приємний і комфортний для неї. Музика здатна естетично перетворити навколишню буденність, зробити її більш гармонійною, внести позитивні емоції. Зокрема відомий німецький філософ Теодор Адорно писав: «Музика приносить розраду завдяки тому, що порушує мовчання. Вона скрашує порожнечу внутрішнього сенсу, почуття.»[1].

Під впливом глобалізації змінюються пріоритети музичного мистецтва. Політика мультикультуралізму відходить на задній план, адже головним є не збереження культурних відмінностей, а потреба віднайти оригінальний звук, який розширив би межі сприйняття музики. Саме це є визначним фактором при конструюванні нових музичних інструментів.

У 2000 році швейцарські вчені втілили в життя результати декількох років вивчення безлічі резонуючих перкусійних інструментів всього світу. Ханг, новий музичний інструмент, має незвичну форму (дві з'єднані сталеві півсфери) унікальне звучання. Незважаючи на те, що культурна та національна приналежність є фактором сприйняття мелодії, звук хангу близький представникам різних культур. Ханг увібрав у себе найкраще від музичних інструментів з різних куточків земної кулі. Цей інструмент демонструє міжнародний характер музики, її роль у зближенні народів.

Музичне мистецтво займає особливе місце в системі культури суспільства, бо завдяки йому розкривається духовний вигляд епохи. Музика виражає внутрішню сутність людини, допомагає в самореалізації та самопізнанні особистості. В епоху електронних технологій все частіше постає питання про гуманізм та духовну культуру суспільства. Музика є потужним засобом впливу на соціум, формуванню «людського» в людині і гуманізації суспільства в цілому. Мистецтво ХХІ сторіччя орієнтоване на внутрішній світ людини, на розкриття творчого потенціалу особистості. Воно пропонує шляхи осмислення світу і націлене на пробудження свідомості людини.

Список використаних джерел:

1. Адорно Т. Вибране: Соціологія музики / Т. Адорно. - СПб: Університетська книга, 1999. — 445с.
2. Ямвлих Халкидський Життя Піфагора / під ред. В. Б. Чернігівський. – М.: Новий Акрополь, 1998. – 184с.

ЗІСТАВЛЕННЯ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУР НА ОСНОВІ ТВОРУ І. БАГРЯНОГО «ТИГРОЛОВИ»

Культурогенез є складним і багатовекторним процесом, оскільки жодна культура не виникає безпідставно, а будується на основі попередніх культур та продукує культурні смисли для поставання майбутніх культур. Також на культуру безпосередньо впливають безліч факторів, зокрема такі як географічне положення та історичні події. Досліджуючи проблему поставання української культури в історичному процесі необхідно згадати про теорію автохтонності, запропоновану М. Грушевським. На думку вченого, вирішальну роль у культурному розвитку українського народу відіграла слов'янська культура. Зробивши непересічний внесок у світову й українську духовну скарбницю, слов'янська культура існувала майже 1500 років і досягла надзвичайного розвитку [2, с.55].

Природним є те, що традиційно в українській літературі більшість письменників у своїй творчості звертаються до змалювання образів України: її природи чи то історії, народу, або його побуту та культури тощо. Образ України присутній і в романі Івана Багряного "Тигролови", але змальовано його дещо інноваційно, адже автор звертається до нетрадиційних творчих прийомів. На прикладі цього твору можна прослідкувати розвиток слов'янської культури та залишений нею відбиток на українській.

Сучасні археологічні дослідження Н. Риндіної, Ю. Липи, В. Янова та інших підтверджують, що окремі елементи слов'янської культури (система господарства, топографія поселень, декоративний розпис будинків, мотиви орнаменту і кераміки та інше) стали невід'ємною частиною сучасної української культури [3, с.126]. У «Тигроловах» родина Сірків живе у хаті прикрашеній намальованими орнаментами, що характерно для поселення слов'ян, як і те, що зводилися хати на відкритих місцях без оборонних споруд.

З-поміж багато численних культур, які в процесі історичного розвитку перебували на українських землях, варто провести паралелі між подібними трансформуваннями трипільської та української культур. Історично встановленим фактом є те, що близько 2000 р. до н. е. трипільська культура почала занепадати, її носії частково залишили ці землі, відступаючи під тиском численніших і войовничіших народів, на думку вчених, а частково асимілювалися з завойовниками [3, с.92]. Проводячи зіставлення з літературними героями, родиною Сірків та Григорієм, у різний час, коли Україна стала поневоленою, були змушені покинути рідну землю і вже при звичаюватися до тих умов, у яких потрібно було виживати. Яскравим прикладом трансформаційного переходу від землеробства і скотарства у традиційному виробництві, що було характерно для трипільців, є те, що сім'я переселенців стає так би мовити «войовничою»: починають ловити тигрів [1].

На думку науковців, трипільська культура була однією з найрозвинутіших, і тодішні люди багато чого могли досягти своєю працею, якби не прийшли войовничі народи. Так само і у творі, малюючи "Малу Україну" на Далекому Сході, Іван Багряний переконливо показує, чого можуть досягти вільні люди своєю працею.

Отже, культура слов'ян не забулася, а залишила вагомий відбиток на українській культурі і дала безліч сюжетів для літератури, музики та різних аспектів сучасної художньої культури.

Список використаних джерел:

1. І. Багряний Вибрані твори – Київ: Книга, 2007. – 368 с.
2. Богдан Лановик, Микола Лазарович. "Історія України". - Тернопіль "Економічна думка", - 2000. – 250 с.
3. Галина Лозко. "Українське народознавство". - Київ "Зодіак-ЕКО", - 1995. – 180 с.

Гричаненко К.Л.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»
Науковий керівник: Покулита І. К., к. ф. н. доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ГОЛОС «РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ», ЩО ЛУНАЄ Й ДО СЬОГОДНІ

На початку 30-х років політична система Радянського Союзу набула всіх ознак тоталітарної держави. Масові репресії: розкуркулення, заслання, стан доведений до самогубства, розстріли, масові ув'язнення, цей злочин проти людяності став реальністю доби сталінізму. Інакше кажучи, люди, що боролися за культурний розвиток та можливість вирвати Україну з тенет Росії, пізніше були жорстоко покарані.

Перші жертви терору були письменники: Микола Хвильовий, Микола Зеров, Валер'ян Підмогильний, Микола Куліш, Євген Плужник, Лесь Курбас та багато інших. На жаль, більшість з цих величезних людей було фізично страчено кровавими руками більшовицької влади. Жертвами

сталінських репресій стали найяскравіші представники українського національного відродження. Більшість з них погинули на Соловках, пішли у заслання, здійснили самогубство...

Один з найвідоміших представників цього часу Валер'ян Підмогильний у своєму романі «Місто» утілює у головному герої прагнення від фізичної насолоди до релігійної, що перекриває всім канонам тодішньої влади. Не менш цікавий сюжет у творі Миколи Хвильового «Я (Романтика)», адже він пішов на ризик, описавши бездушну істоту, що вбиває свою матір заради ідеї. Тим самим автор засудив більшовицьку революцію. Ще ефектнішим стало його гасло «Геть від Москви», що сколихнуло серця відчайдушних комуністів, які згодом визнають «ворогом народу» Людину з великої літери.

Загалом у ті роки ліквідовано приблизно 80% української інтелігенції. Дуже влучно вважають цитату Лев Троцького, що чітко описує жорстокі події сталінізму, щодо митців: «Ніде репресії, чистки, придушення і всі інші види бюрократичного хуліганства в цілому не досягли таких страшних розмірів, як на Україні, у боротьбі з могутніми прихованими силами в українських масах, що прагнули більшої свободи й незалежності»

Отже, період, який ознаменувався знуцанням над людським життям через прагнення у своїх творах відкрити очі на тодішній лад, піднести внутрішній стан людини до найвищого рівня, пізніше назвали добою «Розстріляного Відродження». Глибокий підтекст криється у самій назві, адже саме репресії винищили майбутню націю. Щоб оговтатись від таких подій, потрібно змінити не одне покоління. Але моральні чесноти, що залишили митці у своїх шедеврах, як ніколи є актуальними сьогодні. Боротьба за незалежність, прагнення до свободи, людська доброта і чистий розум – ось що прагнули донести до людства поети доби «Розстріляного Відродження». На мою думку, не можна забувати про вагомий вклад у культуру українців та кількість жертв, що полягли, щоб в майбутньому їх нащадки ніколи не потрапили у руки влади, а завжди мали своє «Я». Хоч якби не змінилась Україна й українці за ці роки, але неоцінене значення їхньої творчості для нас, адже саме зараз наша країна переживає одні з найгірших часів і потребує як ніколи цілісності та гармонії, яку у своїх творах і зобразили, поклавши життя, поети доби «Розстріляного Відродження».

Коровченко К. С.

3 курс, ІХФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Шаповалова О.А., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОШТОВОЇ МАРКИ

В українському мистецтві і досі немає досліджень, які вивчають особливості та художні аспекти розвитку поштової марки України. Раніше траплялися лише поодинокі статті чи літературні джерела в яких викладено це графічне мистецтво. В сучасному світі зображення поштової марки відображає життя суспільства практично усіх сфер діяльності. Найвидатнішими митцями, авторами поштових марок були Г.Нарбут (основоположник мистецтва), Г.Якутович та М.Кочубей.

Автор перших марок незалежної України є Георгій Іванович Нарбут. Підготував зображення багатьох гербів, оформив альбоми «Малороссийский Гербовник», «Гербы гетьманов Малороссии», кілька книжок про українську архітектуру. Був професором графіки в Українській академії мистецтва. Разом з М.Бойчуком і В.Кричевським художник став основоположником нового українського мистецтва й мав великий вплив на українську графіку наступних десятиліть. Дійого безпосередніх учнів і послідовників належать Р.Лісовський, Л.Лозовський, М.Кірнарський, А.Серета, П.Ковжун.

В історію української пошти та філателії Георгій Нарбут увійшов як автор перших марок незалежної України, виданих 1918 року: три сюжети номіналів 30, 40 і 50 шагів з п'ятимаркової серії.

Наступним славетним українським художником став Георгій Якутович. За часів панування кондового соцреалізму не тільки створив яскраву індивідуальну художню систему, але й утвердив принципово нову естетичну платформу, яка в основі мала глибинне коріння народного світогляду. Молодий художник ілюструючи книги класиків, удосконалював принцип «сутнісного бачення» образів. Показником є гравюри до «Тіней забутих предків» М.Коцюбинського, де він зміг досягти класичної ясності та метаморфізму. Символікою для всіх була його робота «Аркан» – ідеальний синтез етніки, епосу та модерну. Відомо, що Якутович став художником-постановщиком, а через певний час, він, навіть, консультував Параджанова, давав поради та обговорював усі декоративні моменти. Якутович слідував не стилістиці він покладався на емоційне враження від життя.

Останній серед розглянутих авторів – магістр графіки (учень Георгія Якутовича) є Микола Кочубей. Працює в галузі станкової графіки, в різноманітних техніках. Твори художника знаходяться в музеях України та в приватних колекціях за кордоном. Микола Кочубей багато років працює з поштовою мініатюрою. Його марка «3 Різдом Христовим!» 2003 року випуску зайняла 3-є місце в Міжнародному філателістичному конкурсі в Австрії. У другій художній виставці-конкурсі ім. Георгія Якутовича 2004 року отримав Диплом за художні поштові марки із серії «Український поштовий одяг», «Свято Спаса» та «Великдень». Йому завжди вдається відтворити різноманіття, коштовність і красу традиційного українського вбрання завдяки цікавим сюжетам-зображенням релігійних і народних свят.

Отже, проведення виставок з філателії практикують в багатьох країнах світу, оскільки це поглиблює інтерес громадян до власної історії та історії своєї землі. Та насамперед такі виставки

сприяють популяризації та розвитку філателії як мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Г.В.Щокін. Видатні постаті України : біографічний довідник / Г.В.Щокін, М.Ф.Головатий, В.А. Гайченко. – Київ, 2004. – 872 с. (Нарбут Г. І.- С.566-570).
2. Ожигова О. Поштові марки України / Ожигова О., Решетняк Т.. – Київ, 2006. – 110 с. – (Марка України).

Кравчук А. В.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Покулита І. К., к. ф. н. доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ОБРАЗИ ГУМАНІЗМУ ТА АНТИГУМАНІЗМУ У КІНОМИСТЕЦТВІ ХХІ СТОЛІТТЯ

Насьогоднішній день телебачення, а тому іпродуктикіномистецтва відіграють важливу роль у житті кожного з нас. У будь-якому випадку те, що ми бачимо у кіно, серіалах, мультфільмах, так чи інакше має неабиякий вплив на формування наших поглядів і цінностей. Саме тому, на мою думку, кіномистецтво має бути направлене на гарні вчинки, які б мотивували або надихали глядачів і спонукали до певних дій, але при цьому, щоб ці дії не шкодили іншим людям. Багато сучасних американських фільмів, не враховуючи комедій, втілюють у собі таку конструкцію, якщо можна так сказати: є 2 сторони – добро і зло, спочатку зло випереджає добро, але врешті-решт добро одержує перемогу.

Що я хочу цим сказати? Я вважаю, що подібні фільми – гарний приклад у цій темі, оскільки вони поєднують у собі як антигуманні прояви людської суті, що втілюються у стороні зла, так і гуманні прояви з боку головних героїв, які ставлять собі за мету врятувати людство. Як не дивно, основна причина протиправних дій – це жага до влади, або підкорення людства. Це, що стосується фантастичних фільмів. На думку спадають, перш за все, такі фільми, як фільми Марвел. На прикладі цих фільмів можна провести багато аналогій на тему добро-зло, гуманізм-антигуманізм.

Якщо вже казати про більш реальні одиничні випадки гуманізму, можу привести як приклад фільм «1+1: Недоторканні». На перший погляд, де ж тут гуманізм. Проте, жагу до життя, мабуть, теж можна вважати за одиничний прояв гуманізму, оскількигуманізм, як ідеологія, стверджує цінність людини, як особистості, її право на свободу, щастя, розвиток, прояв своїх здібностей. З цього слідує, що самогубство – антигуманістичний акт. Я зустрічала багато людей, які розчарувалися у цьому тлінному світі і вважають, що тут їх нічого не тримає. Виходячи з цього можу зробити припущення, що люди, які не дивлячись на недосконалість світу, продовжують радіти йому, радіти власному життю, поступають гуманістично, оскільки притримуючись такого позитивного напрямку (настрою), вони можуть допомогти іншим людям, починаючи від звичайного спонукання до життя і закінчуючи гарними справами, допомогою іншим, не говорячи вже про те, що таким чином вони розвиваються і ближчі до щастя, що і є основними цінностями гуманізму.

Отже, можна навести ще багато прикладів, проте, можна підсумувати вищесказане. Як вже було написано, людям потрібні надихаючі фільми, які б спонукали їх до життя, адже багато чинників, таких як економічна нестабільність, наприклад, або небажання чи страх щось змінювати, пригнічують їх віру у цей світ і тим самим позбавляють цей же світ можливості змінитися на краще за рахунок ідей, нововведень, покращень з боку цих самих людей.

Лакоза Є. Г.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Покулита І. К., к. ф. н. доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПОП-АРТ: МИСТЕЦТВО ДЛЯ ОБРАНИХ ЧИ КОМЕРЦІЙНИЙ ПРОЕКТ

Культура середини ХХ століття дозволила розширити рамки розуміння мистецтва як такого.В Америці та провідних країнах Західної Європи 50-ті роки минулого століття ознаменувалися зародженням та подальшим розвитком неоавангардистського напрямку мистецтва, відомого як поп-арт. З назви стає зрозуміло, що цей жанр пов'язаний з «популярним» мистецтвом в усіх його проявах. Представники поп-арту використовували в своїх роботах предмети загального вжитку, нетипові матеріали та текстури. Однак, предмет їх мистецтва досі залишається суперечливим.

Найвідоміші майстри поп-арту у своїх творах спиралися на мас-медіа, але не зображували тривіальні речі, тому цей напрям є доволі неоднозначним: з одного боку, авангардисти прагнули підкреслити естетичне значення простих речей, зрозумілих та відомих кожному, проте в той же час робили це так, що оцінити їх роботи могли тільки люди, що готові сприймати світ по-новому, виходити за межі звичного на той час поняття « мистецтво».

Чи не найвідоміший представник поп-арту, русин за походженням, ЕндіВорхол, крім його культових робіт « Диптих Мерилін» та « 8 Елвісів», створив роботи, що безпосередньо пов'язані зі сферою рекламного бізнесу. Ворхол продемонстрував світові своє уявлення про сучасне мистецтво. В його студії, що отримала назву «Фабрика», були представлені інсталяції з продуктів споживання, зокрема з пачок від кетчупу «Хайнс» та тари від прального порошку «Брилло». Енді продовжував

працювати в цьому напрямку, і в подальшому з'явилися роботи з зображенням пляшок Coca-Cola, консервних банок супів Campbell.

Скульптор та художник Джаспер Джонс створив шедеври, шляхом відлиття в бронзі побутових приладів; Річард Гамільтон, який вважається автором першої роботи в стилі поп-арт ("Так що ж робить наші сьогоденні будинки такими різними, такими привабливими?"), також створив незвичайні та дещо скандальні роботи. Однак, чи можна назвати їх витвори мистецтва наповненими змістом, що несуть певні моральні цінності та такими, що приносять естетичне задоволення? Існує думка, що поп-арт це комерційний проект, і митці цього жанру працюють суто для отримання прибутку.

Світосприйняття більшості людей налаштоване бачити в витворах мистецтва багатство кольорів, майстерність та техніку творця, смислове навантаження та думку, що вклав автор в свою роботу, яку кожна людина може інтерпретувати для себе, відносно свого внутрішнього світу. На мою думку, не можна заперечувати моральну цінність робіт представників поп-арту, оскільки вони відмовились від традиційних форм на користь змісту. Можливо, вони прагнули вказати людям на те, що навіть буденність можна сприймати як мистецтво, що речі, на які в повсякденності ніхто не звертає уваги, можуть прикути до себе очі мільйонів. Мистецтво поп-арту інтегроване в реальне життя і засобами зображення, і думкою. Нинішнє суспільство є доволі споживацьким, і поп-арт віддзеркалює ці реалії сучасності, але при цьому залишається проявом естетичних поглядів. «Реальність не потребує посередників, потрібно просто ізолювати її відоточення і перенести на полотно» Енді Ворхол

Литвин Н. В.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Балакірова С.Ю., к.ф.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ЕСТЕТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТЕАТРУ АБСУРДУ

Театр абсурду - один з модерністських напрямків театрального мистецтва ХХ століття, який виникнув у 1950-1960-х роках Франції на прем'єрах "Лисої співачки" Іюнеско і "В очікуванні Годо" Беккета.

Сама назва "театр абсурду" належить критикам та театрознавцям, адже самі автори заперечували дане визначення, спираючись на те, що їх творине більш абсурдні, ніж саме життя. Насамперед в основі абсурдизму лежить релятивістське світовідчуття, яке заперечує можливість пізнання об'єктивної дійсності. На становлення абсурдизму величезний вплив зробив і екзистенціалізм, філософський напрям, побудований на ірраціоналізмі, трагічному світовідчутті, алогічності навколишнього світу і невіддільності його людині [1].

За формальними ознаками в «абсурдних» п'єсах мова, вчинки персонажів позбавлені логіки, характери неоднозначні і суперечливі, сюжет розмитий, а в деяких випадках взагалі відсутній: переказати такі п'єси абсолютно неможливо. Даний факт сам по собі абсурдним, адже визначальною ознакою будь-якої театральної п'єси є саме драматична дія.

Батьківщиною абсурдизму стала Франція, проте його основоположниками були ірландець Семюел Беккет і румун Ежен Іюнеско, які писали п'єси французькою - тобто нерідною мовою. Саме "нерідне" відчуття французької мови давало їм можливість розглядати його як би на відстані, препарувати, доводячи мовні конструкції до абсурду, спираючись на лексичний лад як на основну конструкцію побудови п'єс [1].

Твори "абсурдистів" здивували всіх: і театрознавців, і глядачів. В їх роботах реальність змішується з фантастикою. В один голос драматурги-абсурдисти стверджували, що трагедія - сміховинна, а комедія - трагічна. Вони змогли поєднати в своїх п'єсах не лише різні драматичні жанри, але і в цілому елементи різних сфер мистецтва, як то пантоміма, хор, цирк, музик-хол, кіно.

В них можливі самі парадоксальні поєднання: автори нерідко свідомо руйнують сюжети своїх п'єс, час і місце дії - невизначені. Також відбувається перекичування мови персонажів, які, до речі, часто просто не бачать і не чувають один одного, говорячи паралельно в порожнечу.

При всій своїй уявній незрозумілості, похмурості та нелогічності в подібних п'єсах закладений великий потенціал, який дозволяє зробити з них вистави, дуже глибокі і цікаві для глядача. Зміст, який в даних творах є специфічним і потребує активної співавторської діяльності реципієнта, відходить на другий план, а на перший план виходить форма в чистому вигляді, і текст набуває своєрідну стилістичну нейтральність. Тому дію можна моделювати і накласти на текст так, як підказує фантазія, досвід і бачення режисера. Головний акцент припадає на візуальний, музичний ряд, акторську майстерність. У драмах абсурду в основу покладена гра заради самої гри, а не заради сюжету і розвитку дії. Тому в подібних п'єсах можна віднайти все розмаїття смислів і фарб: нерозуміння і некоммунікабельність можуть обернутися парадоксальними, повними гумору діалогами, грою слів; набір нісенітниць, наповнений блискучою акторською грою, перетворюється на поетичну, ліричну картинку; нонсенси і безладна мова виливаються у вдалі жарти і пародії, а самі, здавалося б, безглузді моменти - іскрометні і сильні.

Як не дивно, але це так - і в цьому весь абсурд.

Список використаних джерел:

1. Іонеско Е. Театр абсурду буде завжди // Театр. – 1989. – № 2. – С.152-154.

Лоза В. А.

І курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Покулита І. К., к. ф. н. доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ТВОРЧИСТЬ ГІЙОМА АПОЛЛІНЕРА ЯК ПРОЯВ ГУМАНІЗМУ ХХ СТОЛІТТЯ

Творча спадщина Гійома Аполлінера (Вільгельма - Альберта-Володимира - Олександра - Аполлінарія Костровицького; 1880-1918) залишає по собі характерне відображення двоїстої реальності ХХ століття у ліричному розумінні дійсності.

Новий підхід Аполлінера до поезії сприймали не достатньо серйозно. Головними особливостями його творчості вважали вірші-каліграми, не використання пунктуації та інтерпретація сучасності у народну творчість. Але насправді сутність його творчого новаторства значно вище.

Новий погляд Аполлінера на поезію існував як спосіб «пізнання життя». Він завжди виділяв унікальність людського «Я». У написанні своїх віршів поет докладав багато зусиль, щоб якнайповніше «відобразити повсякденне життя».

Твори Аполлінера можна відносити до різних поетичних напрямків. У них поєднуються романтизм та символізм, реалізм та кубізм, особливе місце посідає сюрреалізм та ін. Хоча сам поет ідентифікував свою творчість як "новий реалізм", "надреалізм", "сюрреалізм".

У 1913 р. вперше була видана найвідоміша збірка віршів Аполлінера "Алкоголі. Вірші 1898 - 1913 років". Вона складалася із поетичних творів, які були написані автором протягом 10 років. Основною проблемою збірки, якою просякнутий кожен вірш, було розуміння життя таким палючим, мов спирт.

Вірш «Зона» (1912) став яскравим прикладом такої поетичної течії як «новий ліризм». Тут Аполлінер розкриває поняття свобода з гуманістичної точки зору. З одного боку він критикує ідеали минулого, застарілі світогляди та стереотипне сприйняття сутності, а з іншого боку — поет використовує цілком вільну форму вірша.

Пізніші вірші Аполлінера також були надруковані ще за його життя у 1918 році, що увійшли до збірки «Каліграми. Вірші миру і війни (1913–1916)». Гуманістичні твори, які починають збірку, навіюють воєнні картини з елементами кохання (цикл «Вірші до Лу», неодноразові звертання до Мадлени). Але згодом надія на армії, які схопилися «в ім'я нашого щастя» з гранатами, які «схожі на зорі», трагічно переосмислюється усвідомленням власної відповідальності.

Збірка «Каліграми» вміщує багато віршів, які несуть у собі негатив у відношенні до війни, розкриваючи її безглуздя. Аполлінер навмисно не виражає жалю, він використовує прийом глухого страждання – яке ще більше ранить.

Найвизначнішим твором Аполлінера є поезія «Зарізана голубка й водограй». Тут проявляється післявоєнний гуманізм, який ілюструє образ загиблих в Першій світовій війні та виражає вічну їм пам'ять («Душа ятриться з непокою / І водограй ридає зі мною»).

В той же час водограй є неоднозначним образом, адже він виступає символом як безмежних кровавих рік, так і вічних сліз, які завжди проливаються на війні.

Образ зарізаної горлиці, який створений Аполлінером, став прототипом голубки Пікассо. Яка у очах сучасної людини символізує мир.

Змальовуючи бездушну істину війни, яку Аполлінер побачив власними очима, бравши участь у бойових діях, він намагається створити для неї контраст гуманістичними цінностями, перш за все – коханням.

Гійом Аполлінер став першим, хто зміг дати потужний поштовх поезії ХХ століття. Він перетворив звичайні галузі та сфери людського життя в гуманістичні ідеали суспільства. Лише Аполлінер уможливив входження ліричного епосу нового століття в «прозу життя».

Прищеп В. А.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Покулита І. К., к. ф. н. доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ЕСТЕТИКА КРАСИ ТА МОВА СУЧАСНОГО ТАНЦЮ

Кожне мистецтво має свою образність у тій чи іншій сфері об'єктивної реальності, тому й наповнюється тільки йому притаманними закономірностями. Для початку можна зазначити те, що даному мистецтву відповідає особливе художнє перетворення світу .

Споконвіків танець вважався одним з найяскравіших та найвиразніших видів мистецтва. Недарма танцем називають те мистецтво, де художні образи створюються засобами пластичних рухів людського тіла . Продовж багатьох років види танцю постійно змінювались та ставали все більш колоритнішими. До сьогодні нам відомі і народні танці ,які займають значне місце в культурі кожного етносу, і історичні танці, що здебільшого є європейськими танцями , які були популярні в певну епоху

на балах знаті, і балет, де засобами танцю є передання персонажами емоцій у виставі з цілісним сюжетом та інші відомі для нас види та стилі.

Не зважаючи на колорит та багатоманітність цього мистецтва воно все одно продовжує еволюціонувати. Протягом десятків років ми можемо спостерігати все нові й нові різновиди цієї естетичної краси. Представником одного з видів танцю, що протягом багатьох років все вдосконалюється та вдосконалюється є вуличні танці.

Вуличний танець, офіційно відомий як народні танці, відноситься до танцювальних стилів, незалежно від країни походження - що склалася за межами танцювальних студій в будь-якому доступному відкритому просторі, наприклад, вулиць, танцювальних вечорів, парків, шкільних дворів, нічних клубів. Вони часто мають імпровізаційний і соціальний характер, заохочуючи взаємодію і контакт з глядачем та іншими танцюристами. Ці танці є частиною народної культури географічного району, звідки вони родом. Прикладом вуличного танцю є popping, який стрімко займає свою нішу в Україні з кінця ХХ століття.

Popping є один з оригінальних фанк стилів, які прийшли з Каліфорнії в 1960-і роки 1970-і роки. Він заснований на техніці швидкого скорочення та розслаблення м'язів, щоб викликати ривок в тілі танцюриста, так званий «pop» або «hit». Це робиться безперервно в ритмі пісні у поєднанні з різними рухами і позами.

В якості одного з перших стилів фанку, popping тісно пов'язаний з танцем під назвою hip-hop. Саме назва popping є загальним терміном для групи тісно пов'язаних стилів і технік, які часто поєднують між собою, деякі з яких рідко можна побачити за межами контексту цього танцю такі як waving, gliding, king tut, finger tut, strobbing, slow motion і т.д. Кожен з цих стилів має своє значення і ніби переносить тіло танцюриста у іншу реальність. Для прикладу, waving заснований на утворенні ефекту проходження хвилі по тілу, суть полягає у відчутті того, що тіло стає водою, gliding – це ковзання стопами по підлозі, утворюючи ефект ковзання по повітрю.

Цей танець можна побачити у боях, де учасники намагаються перевершити один одного в очах натовпу, надаючи можливості для імпровізації і фрістайлі рухів, які рідко з'являються в шоу та виставах, такі як взаємодія з іншими танцюристами і глядачами. Він об'єднує учасників, формує нові враження.

Таким чином, вуличні сучасні танці постійно розвиваються і доповнюються новими стилями. Основним чинником цього прогресу є бажання молоді спілкуватися, не лише в соціальних мережах, але й «мовою танцю», незалежно від того у якій частині світу ти проживаєш, де можна без обмеження донести до всіх свої внутрішні переживання, радість, мрії.

Підберезна О. Ю.

3 курс, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Шаповалова О.А., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ РАДЯНСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ НА УКРАЇНСЬКЕ ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХСТОЛІТТЯ

Політична ситуація другої половини ХХ століття обумовила ускладнений розвиток української культури. Перебуваючи в рамках соціалістичного режиму, мистецькій інтелігенції доводилося протидіяти комуністичній владі, переборювати примусові заборони, стаючи жертвами політичних репресій. Образотворче мистецтво України знаходилося під впливом комуністичної ідеології та постулатів соціалістичного реалізму, проте деякі митці відстоювали загальнолюдські цінності, національні пріоритети, право художника на вільну творчість, що підтверджується словами української поетеси Олени Теліги: «Треба за всяку ціну обминати ... широкі, розкриті двері, і шукати правдивої великої брами, над якою віють непідроблені, неперелицьовані прапори нашого духа» [1]. Тому багато імен та творів того періоду замовчувалися, були забуті або знищені.

У 60-х роках минулого століття, за часи хрущовської відлиги, спостерігалося поживлення мистецького процесу, пошук нової художньої мови. Творчість художників-шістдесятників, їх художнє мислення, світоглядні концепції формувалися на новому витoku історії. Роботи В. Ламаха, Ф. Юр'єва, М. Стороженка, А. Горської, В. Зарецького, О. Дубовика, та інших українських митців базувалися на пошуках оригінальних форми, технологій, на глибинному, часто інтуїтивному заглибленні в сутність речей, людської психології, опануванні знаків і символів національної історії, міфології, семантики, орнаментики обрядовості, ввібрали найбільш суттєві риси українського народу, його ціннісні орієнтації

Період 1970 – 1980 років, відомий як епоха «застою», являє собою складний і неоднозначний етап розвитку українського образотворчого мистецтва. Він позначився жорсткою регламентацією та ідеологічним контролем творчого процесу, насадженням народницького академічного стилю ХІХ століття, пропагандизму і догматичності реалізму. В супротив тоталітаризму в межах цього періоду зароджується неофіційний напрям мистецтва – андеграунд, що сприймався владою як протест. «Альтернативність» мистецтва українського андеграунду полягав у нонконформізмі. Відомий мистецтвознавець Борис Лобановський про дисидентське мистецтво зазначав: "Без усвідомлення цього напівпідпільного етапу українське мистецтво ... не може, не повинне обійтися. Це не тільки

питання публічної справедливості, але й питання упізнання суспільством того, що незримо відбувалося в ті роки в українській культурі" [2]. Українські митці О. Заливаха, С. Параджанов, А. Горська та інші автори творили під загрозою обшуків та арештів.

Отже, українське образотворче мистецтво в умовах тоталітаризму повністю залежало від партійної політики. Здійснювався жорсткий ідеологічний тиск на творчу особистість митця, а прояви національної своєрідності трактувалися як «український буржуазний націоналізм». В художніх творах домінувала історико-революційна та колгоспна тематика. Попри все, образотворче мистецтво формувало художні здібності, естетичні смаки, розширювало світогляд особистості, адже, окрім принципів комуністичної ідейності та партійності соціалістичної культури, мистецтво спрямовувалось на формування почуттів гуманізму, колективізму та соціалістичного патріотизму.

Список використаних джерел:

1. Прапори духа. Життя і творчість Олени Теліги / Впорядкував О. Жданович. — На чужині: Сурма, 1947. — С. 117.
2. КручикІ. Щире серце андеґраунду[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Publication/7537> (02.04.2015). – Назва з екрану.

Пузикова Д. А.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель: Покулита И. К., к.ф.н., доц. НТУУ «КПІ»

ГУМАНИЗМ И АНТИГУМАНИЗ В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ КУЛЬТУРЕ И ИСКУССТВЕ XX – НАЧАЛА XXI ВЕКА

В XX веке было столько потрясений сколько не переживал не один век. Людей потрясли такие события как две мировые войны, крах тоталитарного режима, разделение мира на два враждующих лагеря и еще много чего страшного, но в тоже время завораживающего. В бурлящем потоке таких событий суть человеческой сущности и его жизни теряется, но все же в литературе и других видах искусства надежда не угасала. Но к нашему огорчению или может к счастью, в это время в литературе большая часть авторов и поэтов обращают внимание не на саму индивидуальность человека, а как раз на оборот, на ее исчезновение. Авторы многих произведений взывают к тому, что за огромным потоком событий, новых свершений и новшеств в человеческой жизни, люди просто стали терять себя и свою личность, какую-то важную частичку чего-то необъяснимого и невидимого в душе человека.

В это время как раз развиваются таких три значимых философских направления как марксизм, экзистенциализм и фрейдизм. Они показывают нам то, что люди потеряли связь с окружающим миром. Как писал Александр Блок в то время:

«Потеряно равновесие между человеком и природой, между жизнью и искусством, между наукой и музыкой, между цивилизацией и культурой». Люди стали уделять время какому-то одному направлению и говорить, что, допустим, наука важнее искусства, что культура совсем не важна для нашего развития. Человек стал постепенно забывать, что все его достижения важны, что каждое проявление его деятельности является малейшей составляющей его души.

Один из величайших писателей Франц Кафка очень остро задевал в своих рассказах потерю личности человека, хоть иногда и в самом своеобразном виде. Возьмем его новеллу «Превращение» и на примере главного героя Георга Замза мы можем увидеть, как человек теряется в суе монотонных дней, как он напрочь забывая о своих потребностях постоянно в разъездах пытается заплатить за долги отца, обеспечивая свою больную мать и свою любимую сестру. Даже когда он превратился в огромную сороконожку и его увидели его близкие и управляющий той фирмы, где Грегор работал, молодой человек не задумался о том, как он выглядит или что его родные могут испугаться такого вида, он все еще думал о работе. Когда главный герой поранился и жил взаперти в своей же комнате, до него уже никому не было дела и ему лишь приносили еду, он все так же был одинок, грусти и страдал, как и раньше.

Франц Кафка и другие авторы показывали насколько одиноки люди, которые все время работают, полностью погружены в работу и не могут жить представить жизнь без нее.

Еще одна из остро стоящих тем в литературе 20-го века – тоталитаризм и не возможность проявить свою индивидуальность. Эту тему поднимали такие писатели как Оруэл Джордж в своем романе-антиутопии «1984», Оскар Хаксли «О дивный мир». В этих двух романах-антиутопиях повествуется о том, как люди живут в тоталитарных государствах, где любое отклонение от нормы не правильно и считается дурным. Эти романы похожи тем, что в обществе, которое описано, держится на лжи ради так называемого общего блага. В романе Оруэла Джорджа все подчинено определенным институтам, которые контролируют каждую часть жизни человека. За людьми ведется круглосуточное наблюдение и самый главный их лозунг «Война — это мир. Свобода — это рабство. Незнание — сила». Людей специально заставляют не думать и главное не выделяться из толпы, они все носят одинаковую монотонную одежду. Главный герой этого романа работает в Уинстон работает над тем, что удаляет из ранее вышедших газет, имея неприемлемых для государству лиц, ошибки главы государства и то, что по мнению идеологии могло нести проблемы режиму. Здесь даже существует

так называемая «полиция мыслей», которая круглосуточно наблюдает за каждым человеком и его мыслями. Как писал сам автор «Мыслепреступление не влечет за собой смерть: мыслепреступление ЕСТЬ смерть»¹. И из-за такого мышления теряется вся сущность человека и его внутреннего мира.

В романе Оскара Хаксли «О дивный мир», немного похож на роман Оруэла Джорджа. Мир разделен на жизнь до эры Форда и на саму эру Форда. Весь мир живет, в так называемом, цивилизованном мире, но есть места где люди живут так как раньше. Людей, в цивилизованном мире, держат в сладком неведении от подлинной науки, настоящего искусства, а прежде всего от настоящих чувств. Людей поят сладкой сомой для того, что бы они всегда развлекались, не задумывались о чем-то своем и забывались в огромном количестве развлечений, они жили лишь для взаимопользования и не знали, что такое семья. Потомство приходило на свет не естественным путем, а их выращивали в пробирках и заранее определяли судьбу человека. А люди, которые жили за пределами цивилизованного мира, жили, так как люди жили до эры Форда, заводили семьи, женщины рожали самостоятельно и они были противоположностью людей, которые жили в цивилизованном мире. И в каждом романе есть человек, всего лишь один человек, который бросает вызов тому режиму, что действует в том или ином мире. Не важно, победит он или нет, главное, что он бросил вызов. Этим авторы показывали, что не важно какие бы условия не были бы вокруг человека, его душа и индивидуальность рано или поздно проявиться и победит любую серость и злобу.

Рудь Д. Ю.

3 курс, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Шаповалова О. А., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

МИСТЕЦТВО В ЕПОХУ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Досягнення в епоху новітніх технологій значною мірою вплинули на розвиток усіх видів мистецтва. Це спричинило появу чималої кількості прихильників теорії щодо його смерті, яку часто мислителі пов'язували саме з науковим прогресом. Вороже ставлення до технологій у художній сфері було «підігритим» романтизмом XVIII-XIX століття, який і виник як реакція на Просвітництво з його культом науково-технічного прогресу.

Цей факт став початковою точкою для зростання технофобії у критичній думці XX-XXI століть, яку стійко підтримує голівудський кінематограф футуристичними картинами про кінець світу та людства, витісненого штучним інтелектом та іншими технологіями.

Сьогодні вплив технологій на різні галузі є надзвичайно великим, що спричинило появу нових ідей та поглядів. Це значною мірою відобразилося на художній культурі і мистецтві. Виникнення нових видів мистецтва стають причиною розбіжностей у смаках та ідеях, що має, як позитивні наслідки, так і негативні. Дослідження у цій сфері дають змогу краще оцінити вплив технологічного прогресу на гуманні якості людини та уникнути небажаних наслідків. Також виникає питання щодо шляхів збереження культурної спадщини та мистецтва як прояву людської творчості.

Далекоглядний французький поет та філософ Поль Валері, розуміючи невідворотність процесів, пов'язаних з розвитком технологій та їх впливом на мистецтво, пише: «... дивовижний ріст наших технічних можливостей, набуті ними гнучкість та точність дозволяють стверджувати, що в найближчому майбутньому в давній індустрії прекрасного відбудуться найглибші зміни. Потрібно бути готовим до того, що настільки значні нововведення змінять всю техніку мистецтв, впливаючи тим самим на сам процес творчості і, можливо, навіть змінять дивовижним чином саме поняття мистецтва» [1, с.18]. А й справді, з появою електронної техніки мольберт та пензлі з фарбами поступово почали замінюватись комп'ютерною мишкою та різним програмним забезпеченням, за допомогою яких створюються не тільки картинки, а повнометражні фільми з графікою, що майже не можливо відрізнити від реальності. Саме бажання зобразити рух і втілюється у створенні кінематографу, а прагнення живопису до максимальної достовірності дали початок фотографії.

Ще на початку XX століття чимало видів мистецтва піддалися течії футуризму. Італійські футуристи вважали швидкість та дію головними цінностями нової технологічної ери. Зображуючи людей у русі, вони намагались не відставати від картинки кінофільму. Прихильники «високого мистецтва» - письменники, мислителі – критикували художній статус фотографії і кіно, в той же час чимало митців італіановитих кінорежисерів боролись за права нових мистецтв. З тих пір науковий прогрес тільки сприяв їхньому розвитку, і вже у XXI столітті вони здобули значно більшу популярність ніж «високе мистецтво». Це створило загрозу зникнення останніх, що може призвести до втрати цінних культурних пам'яток та історичних даних.

Дослідження розвитку прогресу в науковій діяльності та його впливу в художній сфері допоможе зберегти чималу кількість різних течій мистецтва, які складають частину культури і витісняються новітніми поглядами критиків та модою. Науковий прогрес безупинно буде змінювати культуру в майбутньому, так як робив це до сьогодні. Виникатимуть нові течії та напрямки розвитку мистецтва, а всі старі з часом зникнуть або еволюціонують відповідно до ідеалів, що пануватимуть серед основних мас.

Список використаних джерел:

1. Валері П. Статті про мистецтво / В. М. Козовий. – М.: Искусство, 1976. – 355 с.

Сидоренко І. С.

3 курс, ІХФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Шаповалова О. А., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

КОРДОЦЕНТРИЗМ АБО «ФІЛОСОФІЯ СЕРЦЯ» ЛІНИ КОСТЕНКО

Український кордоцентризм – це тип історичного філософування і, в той же час, філософська парадигма. Дані два типи філософування мають на меті зрівняти справжню сутність людини – серце та духовний реалізм. Кордоцентризм або ж «філософія серця» у сучасному більш вузькому розумінні – це сприйняття та осмислення навколишнього світу не головою, а серцем, висування на перший план емоцій, почуттів та душевних переживань на відміну від раціонального сприйняття дійсності.

Яскраво кордоцентризм відображений у творчості Ліни Василівни Костенко, поетеси-шістдесятниці, поетеси категорично-гострої думки та незламного темпераменту, єдиної та неповторної у своєму роді. У наш час можна знайти велику кількість наукових праць, присвячених вивченню та дослідженню творчого доробку Ліни Костенко. «У протиставленні людської проминальності і безсмертя авторка часто ставить аксіологічні акценти. Поетеса переконана, що справжні цінності залишаються незмінними у віках, їх мірило існування – вічність» [1, с. 6], зазначає українська дослідниця Наталія Криловець, тобто її творам притаманна проблематика кордоцентризму.

«Філософія серця» у багатьох творах відображається через призму морально-філософської проблематики. «Поетеса послідовно і безкомпромісно розширює своїм художнім словом межі свободи людини» [2, с. 16], беручи за основу сюжету конфлікт між думкою та почуттям. Все таємне, що мають у собі почуття, від людського ока приховує природа, яка не підвладна людському скептицизму, адже він дуже часто перетворює все прекрасне та гармонійне у невизначеність, хаос. Звідси і виникає внутрішній конфлікт розуму та серця, відображений у творах поетеси.

Очевидно, що найбільшого відображення «філософія серця» знайшла у любовній ліриці Ліни Костенко. Охарактеризовуючи її, можна сказати, що вона багатогранна та має надзвичайно широкий спектр почуттів. У любовній ліриці поетеси є все: злети і падіння, пристрасть і апатія, ніжність і холодність. Взагалі, любов для Ліни Василівни Костенко – це щось неймовірне, високе, світле, найкращий спосіб для кожного заявити про себе, показати, хто ти насправді. Вона вчить нас цінувати життя, яким би складним воно часом не здавалось.

Ліну Костенко можна в деякій мірі вважати сучасним пророком, адже в своїх поезіях вона висвітлювала проблеми, які і сьогодні хвилюють сучасне покоління: духовність, внутрішній світ людини, формування її цінностей. Для поетеси люди – це найвища цінність, вони завжди перебувають в центрі її художніх роздумів. Творчість майстрині пера – це мужність і безкомпромісність сучасного українського слова, його душа, талант і зрілість. «Саме внутрішній динамізм, який виникає від гострого прагнення гармонії – у світі, в соціальному середовищі, в людських взаєминах – і так само гострого відчуття наявних у них дисонансів і є домінантою творчості Ліни Костенко» [3, 112] – це найкраща характеристика творам поетеси.

Отже, тематика кордоцентризму або ж «філософії серця» проходять червоною ниткою через усі поезії авторки, саме вони є основою творчості Ліни Костенко. Не зважаючи на те, що все написане нею має суто жіночий характер, поетеса мужньо відстоює боротьбу, яка притаманна кожному з нас: боротьбу за людське у людині, за сприйняття світу через серце, а не через думку.

Список використаних джерел:

1. Криловець Н. В. Філософська поезія Ліни Костенко / Криловець Н. В. – Одеса, 2012. – 6 с.
2. Ковалевський О. В. Ліна Костенко: філософія бунту й «філософія серця» / Ковалевський О. В. — Харків, 2002. – 16 с.
3. Никанорова О. «Душа не створить бутафорський плід...» / Никифорова О. / Дніпро, 1981. – № 3. – 140 с.

Сідько О. С.

3 курс, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Шаповалова О. А., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Проблема формування ідентичності культурного самовизначення лежить до найбільш актуальних питань сучасного державотворення та становлення української нації, особливо за часи перманентної кризи. Усвідомлення своєї національної ідентичності й реалізація її у різних видах культурно-історичної творчості є необхідною передумовою розвитку української спільноти й успішного українського державотворення.

Вперше механізм формування ідентичності був розкритий у концепціях З. Фрейда, у його наукових розвідках, які виникли на основі психологічних та психоаналітичних спостережень. З його позиції, національна, або етнічна свідомість передбачає ідентифікацію індивіда з історичним минулим даної групи і акцентує ідею «коренів». Надалі концепція ідентичності здобула більш глибокого осмислення у різноветторних дослідженнях; особливо вагомий внесок у вивчення ідентичності, її структури і різних аспектів на рівні індивідів зробили: П. Бурдьє та Д. Леві-Стросс. Для вітчизняних дослідників проблема формування національної ідентичності, відносно нова, проте вона висвітлена у працях М. Степико, Л. Климанської, Я. Грицак, які розглядають проблеми формування національної та культурної ідентичності українців на зламі ХХ-ХХІст. В цьому контексті вітчизняні дослідники також піднімають питання свободи особистості, місця і ролі релігії, моралі і права людини.

Кожен етнос, кожен народ має риси, притаманні лише йому, що науковцями визначається як характер нації. Специфічними особливостями для України є досить розвинені регіональні ідентичності. Етнорегіональні традиції Слобожанщини, Галичини, Закарпаття доволі живучі в ментальності, в культурі та побуті, все це безпосередньо впливає на формування ідентичності, однак, варто зауважити, що глобалізаційні перетворення уніфікують культурні прояви регіональних меншин. На зазначену етнорегіональну специфіку України звертав увагу ще Франко: «Ми мусимо навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіціальних кордонів»[1, с.335].

Ми дотримуємося думки, що бути українцем, тобто ідентифікувати себе з українською культурою – це бути приналежним до цієї культури безпосередньо, бо це та енергетика, на якій базується внутрішній світ кожного індивідуума, котрий належить до українського етносу. В сучасних умовах українці перебувають у стадії формування, як нації модерної. Тому за цих умов необхідно чітко визначати критерії, за якими ми відрізняємося від інших. Але в той же час варто зазначити: спільним для українців та інших етносів є бажання жити у державі, в якій би домінувало право, а не беззаконня, побудованій на тих засадах, що їх виробило людство протягом історії.

В той же час хочемо зауважити, що на сьогодні спостерігається позитивна динаміка змін: існує держава; Україна поволі вимальовується як одиниця присутності у світовому процесі політики і культури. Проте лишаються актуальними слова Б. Грінченка «Почуймо себе членами з усвітньої людської сім'ї і візьмімо собі все гарне, правдиве, високе і людяне, що виробила за все життя людськість, візьмімо і зробімо його частиною нашої душі; будьмо рідні і Гомерові, і Шекспірові, і Дантові, але попереду над усе зоставаймося самим собою, будьмо українцями-русинами думкою, мовою, ділом...»[2, с.118]. Отже, стратегії формування української ідентичності за складних умов сьогодення повинні ґрунтуватися на гуманістичних орієнтирах попередніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. Франко І. Зібрання творів у 50-ти томах. – Т.31. – К.: Наукова думка, 1981. – С.335-352.
2. Грінченко Б., Драгоманов М. Діалоги про українську національну справу. — К.: Інститут української археографії, 1994. — 285 с.

Тугай Є. В.

3 курс, ІХФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Шаповалова О.А., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ВИЗНАЧНА ПАМ'ЯТКА УКРАЇНИ – ОПІШНЯНСЬКЕ ГОНЧАРСТВО ХХ СТОЛІТТЯ

Одухотворенням етнодизайну українського народу є мистецтво, яким наші предки займалися майже весь час, а саме: вишивкою, різьбленням, килимарством, і особливе місце займало – гончарство. Гончарство – це один з витворів художньої культури, який був започаткований багато років тому і став різновидом народного мистецтва. В Україні вже наприкінці ХІХ на початку ХХ століття виникло більш ніж сімсот осередків народної кераміки.

Головним осередком сучасного українського гончарства є опішнянське гончарство. Глиняні вироби з різновидом розпису виготовлялись артелями-сім'ями в м. Опішня, Полтавської області. Найбільш розповсюджений вид розпису був – підглазурний, бо саме ним можна було відобразити візерунки, та символи, саме так як це уявляли майстри гончарства. Опішня з давніх часів була відома своїми гончарними здобутками, такими як: своєрідні декоративні глеки для напоїв, баклаги, бочки на ніжках, баранці, свистульки, тарілки, миски, глиняні іграшки у формі свійських та диких тварин, які символізують образи українського фольклору і народного мистецтва. Виріб створюється опішнянськими гончарами без всіляких попередніх зарисовок, усі мистецькі фантазії вони виконують відразу начисто. Порівнюючи всі майже однакові вироби ніхто не знайде нічого схожого. Ці майстри без всяких труднощів виточують на станках малесенькі посудини та велетенські ємкості, макітри, вазони.

Керамічні вироби Опішні зберегли своєрідну сутність і численне різноманіття форм. Опішнянські вироби унікальні тим що, їх розпис багатий рослинним орнаментом та майстри уміло поєднують цей орнамент з нескладними геометричними мотивами. Округлі обриси скривлених ліній надають індивідуальності кожному новому витвору мистецтва. Розпис, який характерний Опішні – це оздоблення рослинним орнаментом – квітами, гронами, колосочками, гілками у вигляді в'язанок.

Пастельні барви червоного та коричневого надають краплинкам зеленого та синього особливого ритму і виразності. Застосовується оригінальна техніка – «фляндрівка» для розмальовки мисок та інших глиняних виробів (для цієї техніки характерно нанесення кольорів на ділянку посуду з подальшим їх розтягуванням незвичайним дротяним гачком). Розтягуючи всі лінії, смужки та крапочки колорит фарби, тоненькими, переплетеними лініями створює неповторний візерунок. Квіти, які зображують умільці свого діла дуже різняться за формою, але їх характер все рівно наближається до барвистих розписів, які притаманні саме українському мотиву, а стиль виконання відображає їхню певну специфічність.

Не дивлячись на те, що це мистецтво було започатковане ще в ХХ ст., воно і сьогодні знаходить своє застосування майже в кожному домі. Глиняні вироби стали предметом для прикрашання інтер'єру, зозулиці – свистульки знаходять застосування в сім'ях, де є діти, посуд з глини і в наш час є досить популярним навіть серед молоді. Сім'я опішнянських майстрів Грисенко, твердить: «все, що готується в глиняному посуді ніколи не втрачає смак і наповнює страви енергією усіх чотирьох стихій – сонця, води, вогню та землі» [1], а саме ці стихії надають глиняному посуду певних магічних сакральних якостей.

Вивчаючи опішнянське гончарство, можна зробити висновок, що завдяки цьому мистецтву не тільки Полтавська область, але й вся Україна може пишатись таким видом праці, як гончарство. І на сьогоднішній день глиняні вироби Опішні стали не тільки різновидом народного мистецтва, а й певним витвором художнього мистецтва, яке буде існувати ще не один рік.

Список використаних джерел:

1. Грисенко М., Грисенко В. Опішнянський керамічний розписний посуд та сувенірні вироби. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://grysenko.io.ua/story> (дата звернення: 31.03.2015).

Хомицький В. С.

З курсу, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Шаповалова О.А., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ РОСІЇ НА КУЛЬТУРУ ПОСТРАДЯНСЬКИХ ДЕРЖАВ

Віками Росія культурно домінувала над своїми сусідами. Після розпаду Радянського Союзу і кінця уніфікованої культурної політики, Росія продовжувала поширювати свої цінності в Східній Європі та Центральній Азії через панівну ідеологію, відому як Російський світ – концепція міжнародного та міжконтинентального суспільства, об'єднаного причетністю до Росії і прихильністю до російської мови та культури [1, с. 2].

Російський світ, який до цих пір в значній мірі невідомий серед західних спостерігачів, походить від російського концепту «Православ'я, самодержавність, народність» [2]. Концепт був розроблений у Росії дев'ятнадцятого століття міністром народної освіти Уваровим С.С., і був заснований на переконанні, що деякі чесноти необхідні для виживання Російської імперії та мають бути збережені будь-якою ціною. До них відносяться Православне християнство, практично необмежена влада царя, і перевага етнічних росіян всередині імперії. Ці чесноти розглядалися як протилежні до ідей французької революції, «Свобода, рівність, братерство», які вважалися непридатними для росіян.

Культура завжди була потужним політичним механізмом, тому для закріплення політичної влади в СРСР були створені ефективні та жорсткі ідеологічні механізми пропаганди бажаного образу людини та її основні ціннісні орієнтири. Оскільки мова є ядром культури, то за часів СРСР російська мова була уніфікованою, а національні мови були менш вживаними і збереглися завдяки народним осередкам. Після розпаду СРСР в 1991 радянський менталітет поступово перетворився в менталітет сучасної Росії та поширився на країни пострадянського простору. Homo Sovieticus (lat.) - "радянська людина", також "нова радянська людина" - ментальний, культурний і антропологічний феномен 20 століття. З комуністичної апологетичної точки зору, - це історично і цивілізаційно "новий" тип людини - "будівник світлого майбутнього всього людства" – Комунізму [3]. Російський світ являє собою не просте культурне явище. Російський світ - сучасна тоталітарна ідеологія. Він включає майже всі атрибути тоталітаризму, включаючи сліпу відданість лідеру та масову підтримку його дій, фанатичну віру в унікальність та вищість нації, разом із повним державним контролем всіх аспектів життя громадян. В наш час російська православна церква знаходиться під контролем уряду і відіграє важливу політичну роль в житті країни. Для багатьох країн пострадянського простору перехід від радянської системи до більш демократичної видався дуже повільним та складним. Багато років після розпаду СРСР, старі радянські підходи і методи продовжували панувати у низці аспектів життя – включаючи освіту, політику та економіку.

В культурних та лінгвістичних сферах перехід був особливо нерівномірним та неоднозначним. Багато країн відчули кризу самовизначеності при віддаленні від Росії та використанні місцевих мов та традицій. Протягом багатьох десятиліть людей в цих країнах привчали до Російської мови та культури, ставлячи її на перше місце. До недавнього часу вважалося недолугим, розмовляти азербайджанською в Баку або українською в Києві. В конфлікті з Україною, Росія активно маніпулює цією кризою між Русифікованою Радянською ментальністю та національними традиціями. Уніфікація культури не є

специфічною поведінкою для Росії та СРСР. Вони демонструють приклад поведінки будь-якої імперії. А жорсткі методи поширення ідеології є своєрідним способом самозахисту імперії від розпаду.

Список використаних джерел:

1. Тишков В. А. Русский мир: смысл и стратегии, 2007 р.
2. Уваров С. С. Десятилетия Министерства народного просвещения. СПб., 1864 р.
3. Homo Sovieticus [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://uk.wikipedia.org/wiki/Homo_Sovieticus

СЕКЦІЯ №6 ПОЛІТОЛОГІЯ. «СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ: СУТНІСТЬ, ШЛЯХИ ТА МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ»

Куратори секції: ст. викладач Радей А.С., ст. викладач Мігалуш А.О.

Белік Ю. С.

5 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Нерсисян Г.А., к.ф.н., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬНИМИ ПРОЦЕСАМИ – КЛЮЧ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Концепція сталого розвитку суспільства, яка системно поєднала у собі природоохоронний, економічний та соціальний виміри, є основною управлінською парадигмою суспільного розвитку ХХІ століття. Гармонізація цих складових та підтримання їх у взаємній рівновазі – питання високої складності, яке вимагає значної уваги на рівні національних урядів. Управління суспільними процесами на загальнодержавному та місцевому рівнях в Україні повинно здійснюватись на основі концептуальних принципів сталого розвитку.

Управління для будь-якої сфери є визначальним фактором адекватного розвитку та допомагає зберегти її життєздатність. Водночас, усі проблеми, які виникають із розвитком суспільства, спричинені проблемами саме управління, якими, на жаль, на сучасному етапі пронизані всі рівні організації суспільства.

Для нинішнього способу конструювання суспільної реальності характерна відсутність упорядкованості систем, постійні їх трансформації, висока мінливість основних вимірів сталого розвитку – соціально-економічних систем та екологічного середовища. Несталість нинішньої системи суспільного розвитку, політичні та економічні кризи є безпосереднім свідченням наявності проблем в управлінні суспільними процесами.

В умовах неспроможності ефективно управляти соціально-економічними процесами розвитку суспільства окремі країни стають об'єктами впливу (агресії) з боку інших країн і важко переживають політичні і соціально-економічні виклики. В цьому ми можемо пересвідчитися на прикладі військово-політичної ситуації на Донбасі.

Передумовами загострення ситуації на сході країни було соціальне розшарування настроїв населення щодо майбутнього регіону унаслідок неналежного управління соціокультурними та економічними процесами за роки незалежності. Під час правління Л.Кравчука відзначається особливе невдоволення донеччанами існуючим режимом через неефективну приватизацію, умови первинного накопичення капіталу та розпаду виробничих ланцюгів СРСР. Політика Л.Кучми, що прийшла на зміну, більше підтримувалася населенням. Адже шахтарі, як і за часів Радянського Союзу, знову відчули себе привілейованими завдяки пенсіям, що втричі перевищували прожитковий мінімум, в той час як решту населення чекала пенсійна зрівнялівка. За часів же В.Януковича рівень добробуту жителів Донбасу особливим чином не змінювався, хоча регіон був завжди привілейований на державне фінансування. Донецька і Луганська області були лідерами за обсягами отриманих державних субвенцій. Однак, практика свідчить, що кошти розкрадалися і освоювалися неефективно, тому до простих трударів не доходили і їхнє життя не поліпшували. Як наслідок, вугільна промисловість і індустрія регіону на сьогодні слабо модернізовані і фактично в занепаді. Пересічний мешканець Донбасу так і відчув покращення життя часів правління минулої влади. Тому й звично сьогодні виправдовуватись за ситуацію, мовляв Київ ніколи не чув Донбас. Як наслідок – сьогодні Донбас не чує Київ.

З огляду на це, розумієш, що лише адекватне управління процесами суспільного розвитку регіону є ключем до його сталого, тобто передбачуваного, керованого і гармонійного, розвитку. Управління, яке здійснюється під впливом несамовитої жаги до невпинного збагачення суб'єктів управлінського процесу, нехтуючи усіма елементарними науковими законами і принципами суспільного (соціально-економічного і політичного) розвитку соціуму приречене на соціокультурну маргіналізацію і деградацію населення регіону, на розшарування політичних настроїв мешканців, призводить до хаотичності та невпорядкованості соціальної структури суспільства. Тож, вкрай важливо у межах гармонійної взаємодії на державному рівні ефективно управляти соціальними, економічними, політичними і культурними настроями громадян, аби вміти передбачити їх поведінку в умовах появи зовнішніх і внутрішніх викликів.

ВИКОРИСТАННЯ ПОПУЛІЗМУ В ПОЛІТИЦІ ЯК ЧИННИК ЗАРОДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Зміст такого політичного феномену, як популізм, можна інтерпретувати досить широко. Так, під ним зазвичай розуміють історично сформований перехідний тип політичної свідомості; науковий термін, що використовується для позначення різних соціально-політичних рухів та ідеологій, в основі яких лежить апеляція до широких народних мас; політичну діяльність, засновану на маніпулюванні популярними в народі цінностями та очікуваннями[1].

У даній роботі популізм розглядається як політична технологія, щопридатна не тільки для діяльності окремих політичних лідерів, а й для системи влади в цілому.

Деякі українські політологи (зокрема, Д.І.Видрін) розглядають популізм як універсальний набір антитехнологій, таких як презумпція істинності простих рішень, презумпція значимості малих, але конкретних справ, лестощі охлократії, ідеологічне клішування тощо [2].

Небезпека популізму полягає в тому, що він робить можливим прихід до влади політичних лідерів, які в подальшій політичній діяльності обирають авторитарний стиль керівництва.

Термін "популізм" походить від латинського слова «populus» - народ. У російській мові в XIX столітті з'явилося запозичене з французької слово «популярний», де «populaire» є синонімом латинського «popularis» і означає «народний, звичайний в народі, улюблений ним» [3]. Отже, популізм можна етимологічно пояснити як народну популярність, що досягається завдяки обіцянкам змінити життя на краще. Популярність не має негативного змісту. Більш того, її завоювання в певних сферах діяльності (наприклад, у сфері публічної політики), є необхідною умовою підтримки високого реноме. Однак, популярність досягається різними методами. Основними популістськими методами є: використання примітивних гучних гасел, що добре сприймаються натовпом, гра на "очікуваннях" народу, апеляція до простоти і зрозумілості пропонованих заходів, пріоритет простих рішень складних проблем, прямий контакт між лідерами і масами без посередництва політичних інститутів, спекуляція на вірі людей у швидкі та легкі шляхи виходу з кризи, виступ від імені простої людини, переорієнтація гніву і образ людей на діючі інститути влади та правлячу еліту, використання невирішеності найбільш актуальних на даний момент соціальних проблем з метою отримання статусу «борця за народні інтереси». Отже, як можна побачити, популізм апелює до буденної свідомості мас, що характеризується спрощеністю уявлень про суспільне життя, безпосередністю та емоційністю сприйняття, максималізмом, а також тяжінням до сильної особистості.

Та, не дивлячись на широкі можливості для маніпулювання громадською думкою, застосування популізму несе в собі ряд серйозних ризиків: виголошення численних порожніх обіцянок, що ніколи не будуть виконані, підриває довіру населення до інститутів влади та їхнього права на управління державою, обумовлює зниження громадянської активності, відчуження людей від влади. Фактично, популізм лише імітує народну підтримку, насправді виступаючи знаряддям для зведення політичних рахунків з опонентами. Все перераховане виступає об'єктивним чинником зародження соціально-політичних конфліктів, які майже ніколи не закінчуються мирно та спокійно. Тому необхідні дієві заходи його протидії, що передбачають становлення повноцінних механізмів народовладдя, утвердження стабільних демократичних норм, цінностей та традицій.

Список використаних джерел:

1. Бурдьє П. Соціологія політики: Пер. з фр. / Упоряд., заг. ред. і передм. Н.А.Шматко. - М. : Socio-Logos, 2003. - С. 117.
2. Jonescu G., Gellner E. Introduction. - In: Populism: Its Meanings and National Characteristics. - L., 1999. - P.163.
3. Клайн Е. Самовизначення націй: створення чи небезпечна забава? // Суспільні науки і сучасність, 2007. №2. С.163-164.

Гаврилюк Н.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мігалуш А.О., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

РЕЛІГІЙНІ КОНФЛІКТИ: НЕТЕРПИМІСТЬ ТА ТЕРОРИЗМ

Відповідно до Конституції України «Кожна людина має право на свободу світогляду та віросповідання». Це означає, що громадяни нашої держави можуть буди абсолютно вільними у свої релігійних поглядах. Питання вірування досить гостро стояло протягом усього розвитку людства. Це пов'язано з тим, що кількість релігій досить велика. Проблема в даному випадку полягає в тому, що не завжди прихильники різних конфесій можуть примиритися один з одним.

Досить часто саме на основі різних поглядів на явища через призму вірування виникають конфлікти. В деяких випадках вони переростають у серйозну проблематику, вирішення якої потребує докладання великих зусиль як з боку кожного свідомого громадянина, так і держави в цілому.

Особливо гостро таке питання постає у такому явищі як тероризм. На превеликий жаль, за останні десятиліття світ неодноразово стикнувся з такою проблемою.

Тероризм (від лат. terror — «жах») — суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших зазіхань на життя чи здоров'я ні в чому не повинних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей[2].

Таке трактування даного поняття дає зрозуміти, що екстремісти переслідують певну мету. Як свідчить світовий досвід, зазвичай такі конфлікти виникають на підґрунті релігійної несумісності. Різні конфесії не просто не визнають одна одну, але й мають досить ворожі настрої. Найгірше те, що такий факт стає причиною загибелі людей.

Досить важливо дослідити причини тероризму, спираючись на релігійні основи. Перш за все, конфронтація поглядів — це історичне явище. Люди з покоління в покоління передають разом із світоглядом своїм нащадкам вороже ставлення до осіб, які мають інше віросповідання. Окрім того, в багатьох країнах це підтримується на державному рівні, що стає основою для більш глибокого засвоєння такої інформації і формування життєвих принципів.

Крім того, варто зазначити, що насилля такого типу не має ніяких стримуючих факторів. Якщо злочини в сфері політики і суспільства мають певне юридичне закріплення, то конфлікти на фоні віросповідання не мають такого регулятора.

Світове товариство протягом багатьох століть намагається вирішити проблему тероризму. Проте, досить важко для кожної окремої країни самостійно повноцінно дослідити явище, що має світовий масштаб. Саме тому, для того, щоб уникнути дилеми у питанні релігійного насилля необхідно об'єднувати зусилля кожної нації. Це стане першим кроком на шляху до вирішення такої проблематики глобального характеру.

Окрім того, варто вдосконалювати внутрішні системи. В даному випадку мова йде про культурну свідомість. Кожна держава має виховувати своїх громадян за принципом рівності не лише її громадян, але і народів світу. Сьогодні така практика використовується у державах з демократичним устроєм, оскільки така система організації встановлює рівність конфесій і їх свободу. Це дозволяє кожному вірянину повноцінно розвиватися та формувати свої життєві позиції під егідою гуманності.

Окрім того, важливе значення необхідно приділити правовому забезпеченню таких питань. Це пов'язано з тим, що кожен з нас живе у державі, і саме від того, на яких принципах ґрунтується її функціонування, залежить загальний рівень ставлення до ворожнечі на фоні релігійного підґрунтя.

За оцінкою експертів розвинених країн світу законодавство України про релігію в цілому є демократичним і відповідає міжнародним стандартам. Останніми роками воно значною мірою сприяло своєрідному ренесансу релігійного життя в Україні, а отже, і практичній реалізації права на свободу віросповідання [3, с. 274].

Кожна держава має закріпити такі положення у своїх нормативно — правових актах. Це сприятиме поліпшенню не лише внутрішнього співіснування людей, але й загального стану відносин на міжнародному рівні. Окрім того, потрібно проводити заходи, які б допомагали ворогуючим конфесіям зрозуміти один одного. Для початку необхідно уникати питань віросповідання, а використовувати певні загальні теми. Це допоможе людям знайти спільну мову і в кінцевому результаті — дасть поштовх на примирення.

Тероризм на релігійному ґрунті — явище, поширене в наші дні. Дуже важливо детально дослідити цю проблему для того, щоб знайти шляхи її подолання. При цьому, займатись таким питанням повинні не окремі люди, а усе суспільство в цілому. Лише тоді можна буде знайти компроміс і уникнути насилля, що наразі ґрунтується на вірі.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. — Київ: Паливода, 2011 - с. 11.
2. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» 638-IV від 20 березня 2003 року // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/638-15>
3. Карпачова Н.І. Стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні: Перша щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини / Н.І. Карпачова. — Видання друге. — Харків: Консум, 2001. — 464 с.

Гуцол К. В.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Єнін М.Н., к. соц. н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

РОЛЬ МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ У СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасна держава вибудовує відносини із суспільством за допомогою комунікацій. Жодна система у будь-якому суспільстві не здатна реалізувати соціальні дії без інформаційного взаємообміну, без масових комунікацій, що пронизують усю суспільну «тканину». Взаємодія між людьми на основі масових комунікацій забезпечує політичну та економічну конкурентну боротьбу. Сучасне суспільство

є динамічним за своєю сутністю, що обумовлено взаємодією та протиріччям інтересів різних соціальних груп та класів, керуючої еліти, різноманітних угруповань у структурі влади, інтересів суто фінансових та промислових монополій. Ці різнорівневі протиріччя і виражають конфлікт. Так, наприклад, сучасна політологія проблематизує конфлікти між елітою та всією іншою частиною суспільства, яка вважає, що еліта у повній мірі не виражає її інтересів.

На нашу думку, конфлікт доцільно інтерпретувати як певний перманентний стан ідеологічної, політичної, соціальної та економічної боротьби. Провідну роль у забезпеченні цієї боротьби відіграють саме масові комунікації. За допомогою обміну інформацією, впливу на суспільну думку та суспільні настрої, використання різноманітних засобів та методів тиску на політичні та економічні процеси масові комунікації можуть сприяти трансформації та вирішенню конфліктів.

У цьому контексті однією з найпоширеніших форм урегулювання конфліктів є медіація. Медіація – процес нарощування рефлексії відповідного суб'єкта через формування послідовної системи більш конкретних опозицій. Здатність формувати серединну культуру є важливим показником рівня розвитку медіації й, у той самий час, рівня розвитку культури. У вітчизняній традиції ідея медіації трактується як ідея опосередкування людського розвитку в цілому. Відповідно до цього, в культурі виділяються чотири головні медіатори – знак, символ, слово й міф.

Медіаційний потенціал сучасних процесів масових комунікацій обумовлено тим, що починаючи з другої половини ХХ століття, поряд із традиційними характеристиками цих процесів формуються нові специфічні умови, що сприяють їхнім модифікаціям, властивим саме інформаційному суспільству. Серед цих умов у першу чергу можна виділити наступні:

- глобальну масовізацію – перехід до нового типу суспільства, що має стандартизовані потреби й способи їхнього задоволення, постійно адаптується до стрімких змін у всіх сферах соціального життя;

- домінуюче становище ЗМК у формуванні образу навколишньої соціальної дійсності;

- зростаюче значення візуального компоненту в сприйнятті світу сучасною людиною, активізацію образного мислення, що пов'язані з можливостями мультимедійних технологій та інші [1, с. 30].

Саме культура впливу системи масових комунікацій на людину визначає особливості соціального контролю у суспільстві, завдяки якому і регулюється процес засвоєння індивідом культурних смислів, зразків, норм тощо, процес просування «базисної» культури, її трансляції від покоління до покоління. Отже, система масових комунікацій, забезпечуючи засвоєння індивідом необхідного соціокультурного досвіду, важливого для життя в даному суспільстві, відіграє важливу роль не тільки у процесі розв'язання соціально-політичних конфліктів, а і в процесі особистісного розвитку в цілому.

Список використаних джерел:

1. Евгенъева Т. В. Социально-психологические основы формирования политической мифологии / Т. В. Евгенъева // Современная политическая мифология: содержание и механизмы функционирования. – М. : РГГУ, 1996. – С. 22–32.

Євдошенко К.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мігалуш А. О., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ З УСУНЕННЯ КОНФЛІКТІВ

Сучасна людина надягає 3-D окуляри, для того щоб максимально наблизитися до відчуття польоту, свободи, перебування в красивих неземних місцях планети, або поза її межами, а також, щоб наблизитись до почуття падіння, страху, ризику, небезпеки та загрози. Сучасна глобалізація дає змогу людям ХХІ століття відчувати негативні емоції у повсякденному житті. На сьогодні загострення світових конфліктів ставлять під загрозу існування усього людства. Кількість конфліктів зростає: крім того, що існуючі суперечки продовжують загострюватися, з'являються нові вогнища небезпеки. Тому, проблеми вирішення та запобігання конфліктів, подолання загрози миру та безпеці, в глобальному контексті, висуваються на перший план. Ця місія майже неможлива без взаємодії і співпраці держав усього світу. Саме на діяльність міжнародних організацій покладена надія на збереження миру та безпеки.

Варто виділити діяльність таких організацій, як: Організація Об'єднаних Націй (ООН), Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), Шанхайська організація співробітництва (ШОС), Організація американських держав (ОАД), Африканський Союз (АС). В статутах цих організацій закріплена підтримка миру; забезпечення співпраці держав на основі принципів рівності та свободи, принципу самовизначення народів; ведення дипломатичної роботи; перевага мирному шляху усунення конфліктів та суперечок. Не дивлячись на те, що у статутах багатьох організацій закріплено прагнення до стабільності і миру, не всім вдається ефективно діяти у рамках своєї програми. Можна помітити багато критики та засуджень у бік діяльності ООН. Прикладами таких осудних операцій, можуть бути: Сомалійська, Суданська, операція у Руанді, але не зважаючи на це ООН залишається глобальним центром та основою для захисту прав і свобод людей. Підтвердженням того, що ООН має

підстави продовжувати роботу та вдосконалювати шляхи та методи захисту нормальних умов життя в державах - є низка успішно проведених операцій, таких як: підтримання миру в Мозамбіку, Камбоджі, Сальвадорі, Гватемалі, Намібії, Таджикистані. До повноважень миротворців входили: моніторинг виконання угод сторонами, спостереження за виведенням іноземних військ, забезпечення умов для діяльності міжнародної спільноти, надання необхідної технічної допомоги у проведенні виборів, слідування за виборчим процесом та інше. На зараз держави-члени ООН все більше приділяють увагу миротворчому вектору діяльності.

Однією з найактивніших країн, серед тих, що захищають демократичні принципи є США. Вона була долучена до захисту миру під час збройних протистоянь в Афганістані, Ірані, а також поширення загроз терактів, які із «червоних» зон конфліктів розповсюджуються на увесь світ. Отже збільшується не тільки матеріально-технічна підтримка діяльності ООН зі сторони Сполучених Штатів (майже 27 % всіх внесків до бюджету складають внески США), а й відбувається нарощування потенціалу на регіональному та міждержавному рівнях підтримки миру.

Ще однією вагомою світовою організацією, що турбується про забезпечення миру на землі є Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ). Він був створений понад 130 років тому. МКЧХ являє собою незалежну сторону, яка чітко дотримується принципу «нейтральності» та «дотримання меж». Основними напрями діяльності є: розшук зниклих безвісті, воз'єднання родин, надання необхідної медичної допомоги, харчів, одягу у разі необхідності, поширення ідей гуманізму та знань про міжнародне гуманітарне право.

Міжнародні організації в дійсності залучають до миротворчої діяльності багато держав, бо саме сполучена взаємодія є необхідним важелем у подоланні загрози миру на нашій планеті. Україна, навіть у складний час, активно діє у миротворчому векторі: у 2011 р. військовослужбовці ЗСУ взяли участь у 11 миротворчих операціях на територіях 8 країн світу. Було проведено 63 ротації українського миротворчого контингенту. На шляху до загального миру і безпеки необхідно пам'ятати, що мир і злагода - це ціль всього людства і кожного з нас окремо, бо крім нас цього ніхто збудувати не зможе.

Канурна К. О.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мігалуш А.О., старший викладач ФСП, НТУУ «КПІ»

МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ ТА МИРНИЙ ШЛЯХ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

Сучасний світ глибоко стурбований підвищенням спалахів терористичних актів. І ця проблема вже не конкретної країни, а вона все більше і більше набуває міжнародного характеру. У боротьбі з тероризмом вже задіяні всілякі антитерористичні центри, спеціалізовані служби та правоохоронні органи але цього виявляється не зовсім достатньо. У сучасних умовах українських реалій дане питання також викликає гостру потребу обговорення.

Для розуміння причин поширення такого явища як тероризм слід, насамперед, дослідити першоджерела виникнення терористичних настроїв. До факторів, що дають поштовх до розвитку тероризму належать: підвищення рівня правового нігілізму у суспільстві, загострення політичної боротьби, спалах хвилі націоналізму та сепаратизму, зниження соціального захисту населення та загального рівня життя. Беззаперечними факторами є зниження авторитету осіб, що перебувають на владних посадах, недосконалість законів та політичний екстремізм. Але навіть у суспільстві, яке живе у відносній політичній стабільності наявні терористичні організації і знищити їх дуже складно. Таку ситуацію можна пояснити стійким станом терористичної психології окремих соціальних прошарків, які не змогли відшукати собі місце в жодному з прошарків суспільства. Не на останньому місці знаходиться й вміння лідерів таких напрямків використовувати простих людей у своїх антигуманних задумах.

Викорінення тероризму це тривалий процес, який передбачає глобальних дій. Потрібно переконати суспільство в цілому, що силовий шлях вирішення конфліктів призведе до катастрофи. Найбільш доцільним шляхом боротьби з тероризмом є стабілізація політичного та економічного становища в державі, закріплення демократичних принципів суспільного життя. Потрібно створити таке громадянське суспільство, у якому не буде соціальної, економічної, політичної та навіть культурної бази для терору. Тобто потрібно укорінити демократичні традиції, розвинути ідеологічний і політичний плюралізм, а також розвинути терпимість, відмовитись від конфронтації між різними соціальними та етнічними групами, досягти консенсусу в усіх соціально-політичних питаннях. Необхідно сформувані адекватні механізми взаємодії народу із владою, виробити високу правову культуру у суспільстві. Не на останньому місці має стояти і нормалізація взаємодії та розвитку етносів. Потрібно в дійсності розвивати їхнє відчуття приналежності до держави і робити все для того щоб воно переважало перед фактором етнічної приналежності. Необхідно усунути та нейтралізувати дії зовнішньодержавних факторів: посилити контроль кордонів, підвищити увагу за діяльністю закордонних організацій тощо.

Якщо ж аналізувати діяльність світової спільноти з віднайдення шляхів боротьби з тероризмом то слід відмітити той факт, що одних нарад та договорів, навіть на вищому щаблі, недостатньо.

Міжнародна громадськість повинна розробити та реалізувати комплексну програму, яка включає соціальний, політичний, правовий, економічний та інший аспекти. У ній неодмінно повинні бути враховані інтереси населення та координація діяльності усіх сил суспільства, які мають інтерес у вирішенні даної проблеми. Одним з провідних напрямків діяльності глав держав повинна стати взаємодія з упередження, локалізації та припинення регіональних спалах терористичної діяльності та екстремізму, тому що окремі конфлікти в межах однієї країни можуть стати причиною дестабілізації і в інших державах.

Підсумовуючи можна сказати, що трагічні наслідки, спричинені спалахами тероризму у сучасному світі повинні дати поштовх усім політичним силам до віднайдення механізмів запобігання таким явищам. Спроби вирішення політико-економічних конфліктів за допомогою насилля не сприяють їх вирішенню, а лише ведуть до збільшення протиріч у суспільстві саме тому слід віднайти механізми врегулювання проблеми мирним шляхом.

Кисельова І. Ю.

3 курс, ВПІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Прухницька О. В., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

СТАДІЇ РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Термін «конфлікт» з латинської мови перекладається як «суперечка», що виникає через протилежність думок, інтересів, поглядів. Політичний конфлікт визначається як один із видів соціальних конфліктів, що виникає при суперечності поглядів політичних суб'єктів. В основі конфлікту знаходиться боротьба учасників політичного процесу за владу, за доступ до прийняття рішень, розпорядження ресурсами.

Будь-який конфлікт має три основні стадії: виникнення, розвиток та закінчення.

Перша стадія – виникнення (або передконфліктна ситуація). На даному етапі розпочинається процес розбіжності думок, поява протилежних інтересів. Передконфліктна стадія протікає у відкритій формі, зростає соціальна та емоційна напруга. тобто реакція населення на зміни умов життєдіяльності. Також наявні масові незадоволення, тривоги, пошук винних в такому положенні, звернення людей до ЗМІ, органів влади. Протиріччя, що виникли можуть бути вирішені на цій стадії, якщо ні, то відбувається перехід у відкриту фазу. Відкрита фаза – це вершина соціальної напруги, коли люди поділяють свої інтереси, відбувається розмежування учасників конфлікту на групи, з'являється лідер, Відкрита фаза – це пік соціальної напруги, коли люди усвідомлюють свої інтереси, відбувається розмежування учасників конфлікту на групи, з'являються лідери, розробляється стратегія та вимоги, формується ідеологія.

Друга стадія – розвиток (або безпосередня конфліктна взаємодія). Як правило, цій стадії передуює привід - будь-яка ситуація, яка зумовлює перехід до дій. Конфлікт може розвиватися за схемою підйому-спаду, чергуючи у собі періоди підйому і спаду (при появі нових учасників конфлікту, або з проявом насильства, або з появою нових предметів суперечки). Інтенсивність конфлікту визначається кінцевою метою його учасників: ліквідувати повністю або переконати іншу сторону в своїй правоті; прагнення забезпечити домінуючу позицію; досягнення компромісу. Взаємодія у конфлікті може бути фізичною, ідеологічною або юридичною.

Третя стадія – є завершення конфлікту. І на даному етапі існують декілька альтернатив розвитку подій: самозгасання конфлікту; урегулювання конфлікту – частково знімає проблему, але предмет суперечки не вичерпаний; урегулювання конфлікту втручанням третьої сторони. При цьому активна частина прихильників конфлікту може виражати своє незадоволення досягнутими угодами, тому можливе виникнення нових конфліктів. Вирішення конфлікту – укладення договору на основі компромісу, коли знищуються причини конфлікту, встановлюється рівновага.

Можливість вирішення конфліктів з'являється при відкритій формі конфлікту, при визнанні кожною стороною свого опонента, чіткому уявленні про предмет суперечки, при можливості нормативного регулювання конфлікту, готовності сторін до взаємних поступок та інше. Найбільш ефективним методом вирішення конфліктів є переговори (прямий діалог сторін або через посередників), арбітраж (ним може виступати інститут влади, Конституційний суд, міжнародні організації), посередництво (конфліктні або погоджувальні комісії, відомі політики), роз'єднання сторін, використання сили(примусових санкцій, закону, міжнародного права) і традицій.

Як висновок можна сказати, що **політичний конфлікт** являє собою зіткнення суб'єктів політики через бажання реалізувати свої інтереси, пов'язані з політичною владою. Тому він є невід'ємною частиною політичного життя будь-якої країни. І так як кожен конфлікт має три основні стадії, потрібно чітко зосередитися на найслабших, найменш досліджених стадіях. Потрібно врахувати, що ключовою є стадія закінчення конфлікту, оскільки від результатів буде залежати можливість появи нових конфліктів або запобігання цьому. Укладення компромісу буде справедливим та найбільш ефективним способом.

ПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ ЯК ЗАСІБ БОРТЬБИ ЗА ВЛАДУ

Ще з появи людських взаємовідносин з'явилось поняття конфлікту. Конфлікт - це діяльність, в якій люди або групи люди або групи людей прагнуть переконати інших в своїй правоті виходячи з власних інтересів. З появою держави з'явився і політичний конфлікт. Політичний конфлікт – це стан політичних відносин, в якому учасники борються за цінності і певний статус, за ресурси та владу.

Теорії політичного конфлікту розглядали багато політологів, але основоположниками можна вважати Алексіса Токвіля і Карла Маркса, які відзначали неминучість солідарності всередині соціальних груп, союзів, асоціацій та конфліктів між ними. Потрібно зауважити, що вони розглядали конфлікт як альтернативу консенсусу, тобто повинен бути баланс між цими двома силами.

Політичний конфлікт це особливий вид суспільних відносин між людьми, особливий вид суспільних відносин між людьми, який формується і розвивається з приводу функціонування політичної влади; в ньому беруть участь не тільки окремі особи, а й соціальні групи; політичний конфлікт соціально значимий, його наслідки впливають на всі сфери суспільного життя незалежно від тих, хто не приймає участі в політиці.

Якщо конфлікт призводить до безладу в суспільстві, неможливо забезпечити порядок та мир, тоді проявляються негативні риси політичного конфлікту. Проте існують і позитивні риси: конфлікти в державі призводять до конструктивних змін, оскільки конфлікти попереджують застої, стимулюють інтереси. Попередивши або розв'язавши локальний конфлікт можна попередити більш серйозний конфлікт.

Так як цей вид конфлікту виникає на підставі політичної влади, то існують два виміри конфліктів: між політичними і соціальними групами (вони не володіють владою у даний момент, але прагнуть нею завладіти) та всередині цих груп (вони при владі, але прагнуть більшого впливу на прийняття рішень але прагнуть більшого впливу на прийняття рішень і повного). А також можна конфлікти поділити на два види: горизонтальний та вертикальний. В горизонтальних політичних конфліктах боротьба за владу ведеться в межах існуючого режиму (між парламентом та урядом, політичними партіями, окремими суб'єктами політики і державою). У вертикальних конфліктах відбувається боротьба за владу між державою та суспільством. Різні соціальні класи, прошарки людей висловлюють свої позиції, скаржаться на непорозуміння та недосяжність влади, тому і виникають конфліктні ситуації.

Політичний конфлікт є найбільш дієвим способом боротьби, саме тому в Україні все частіше виникають конфлікти між гілками влади: між політичними партіями, всередині парламенту, між кандидатами на виборах. Але найбільшою проблемою є незначна можливість регулювання конфліктних ситуацій. Потрібно не допустити виникнення конфлікту та його розростання і переходу в соціальну кризу; виявити всі приховані або неявні конфлікти, щоб попередити неконтрольовані процеси; зменшити ступінь напруги на області, що суміжні з тими, де розгорнувся конфлікт; правильно визначати стадію, в якій знаходиться конфлікт. Виділяють три стадії конфлікту: виникнення, розвиток, закінчення. Ключовою є остання стадія, оскільки від результатів закінчення спірних відносин залежить майбутнє виникнення або не виникнення нових конфліктів. Тому потрібно або досягнути компромісу між ворогуючими сторонами.

Хотілося б зробити висновок, що політичний конфлікт являє собою зіткнення суб'єктів політики в їх взаємному прагненні реалізувати свої інтереси та цілі, що пов'язані безпосередньо із досягненням влади або її перерозподілом. Тому безперечно він є засобом боротьби за владу. Слід пам'ятати, що окрім негативних наслідків, він несе і позитивні: розробка і вдосконалення заходів врегулювання сторін конфлікту, напрацювання навиків у вирішенні завдань на всіх етапах конфлікту, розробка заходів впливу на ворогуючі сторони.

Кочуг Д. О.

3 курс, ВПІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Прухницька О. В., ст. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У ВРЕГУЛЮВАННІ ЗОВНІШНІХ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Роль міжнародних організацій у врегулюванні міжнародних конфліктів стала поширеною у ХХ столітті. По-перше, цим організаціям під силу попередити колізію інтересів між країнами, а також допомогти мирно врегулювати спір. По-друге, вони мають відносно нейтральну позицією у конфліктах.

Діяльність міжнародних організацій гарантує вирішення конфліктів мирним шляхом. До них відносяться ОПЕК, ООН, ОБСЄ, Європейський Союз, НАТО, Ліга арабських держав, Організація африканської єдності, Рада Європи та ін. Основною метою даних організацій є забезпечення міжнародної загальносвітової та регіональної безпеки. Хроніка засвідчує, що попередження міждержавних спорів є гарантією світового прогресу ісприяє уникненню конфліктів у політичному житті самої країни.

Важлива роль у врегулюванні спорів належить Організації Об'єднаних Націй. Головне завдання - підтримка миру та безпеки у світі. Організація Об'єднаних Націй грає велику роль у врегулюванні міжнародних спорів. За підсумками з 1945 р. відбулося понад 300 конфліктів у світі, і ООН допомагала вирішити майже 200. Наприклад, соціологи Д. Плато і Р. Ригас проаналізували дії ООН щодо врегулювання 123 конфліктів у період з 1945 по 1980 рр. Вони визначили, що успішність досягає 51%. А. Бенкет відзначав, що врегулювання понад 90% міжнародних конфліктів відбулося за рахунок миротворчих зусиль ООН. Концепція ООН у напрямі підтримки світової безпеки створюється на основі її зусиль у сферах миротворчості, підтриманні миру, превентивної дипломатії.

Миротворчість - це заходи, спрямовані на врегулювання колізій між ворожими сторонами за допомогою переговорів, компромісів, інших мирних засобів, які передбаченні 6 главою Статуту ООН.

Підтримання миру – операції, проведені військовим шляхом. Використовуються для встановлення миру і попередження конфліктів.

Превентивна дипломатія передбачає дії, спрямовані на попередження появи спорів між сторонами, уникнення переходу існуючих розбіжностей у конфлікти, зменшення масштабів колізій після їх виникнення.

Діяльність інших міжнародних організацій спрямована на узгодження дій на території певного регіону: Організація Північноатлантичного договору (НАТО), Ліга арабських держав (ЛАД), Співдружність незалежних держав (СНД), Організація з безпеки і співробітництва в Європі (з 1995 року), Організація американських держав, Організація африканської єдності (ОАЄ). Установчі акти цих організацій передбачають положення щодо колективних заходів у разі озброєного нападу на будь-якого з їхніх членів. Такі організації часто підтримують мирну ситуацію за допомогою спеціально створених сил. Наприклад, в 1971 році Ліга арабських держав створила міжарабські сили з роз'єднання в Лівані ("зелені каски"), щоб припинити конфлікти між релігійними угрупованнями. У 1981 році Організацією африканської єдності було створено Міжафриканські сили з підтримки миру. Вони забезпечували виконання домовленостей угоди між угрупованнями в Чаді.

Таким чином, міжнародні організації спрямовують свої зусилля, в першу чергу, на безконфліктне вирішення питань, які є наслідком протиріч між країнами, певними угрупованнями, політичними, релігійними силами. Діяльність організацій передбачає максимально можливе зменшення наслідків потенційних спорів, що мають негативний характер. Тобто, основою заходів та методів попередження та вирішення міжнародних конфліктів є принципи демократії та миру.

Куцовол А.В.

3 курс, ВПІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Прухницька О. В., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ТЕОРЕТИЧНІ МОДЕЛІ ВИВЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ ЗМІ

Політика не може існувати поза людською діяльністю, поза різними способами взаємодії її носіїв, комунікаційними процесами, що пов'язують, направляють та інноваціюють суспільно-політичне життя.

Сьогодні у всьому світі засоби масової інформації можуть служити механізмом політичного маніпулювання. Тому проблема політичного впливу засобів масової інформації є актуальною. ЗМІ відіграють не останню роль і в тих грандіозних політичних змінах, які в теперішній час переживає Україна.

Тема впливу засобів масової інформації на прийняття політичних рішень залишається неповністю розкритою, хоча проблемами дослідження та аналізу форм, механізмів та перспектив взаємодії політики та ЗМІ займалися чимало вітчизняних та зарубіжних вчених. Серед них: В. Бебик, А. Москаленко, І. Панарін, Г. Почепцов, Т. Приступенко, В. Шкляр, П. Бурдьє, Л. Гроссман, Н. Негропonte, Х. Рейнгольд, М. Херманн. Однак, наприклад, значна частина українських вчених, які досліджували цю проблематику, акцентували увагу на процесах становлення ще вітчизняних засобів масової інформації.

Протягом останніх п'яти десятиліть вчені пропонували різні теоретичні моделі, які пояснюють вплив ЗМІ на процес формування громадської думки і, відповідно, на політичний процес. У 40-50-і рр. багато американських і західноєвропейських аналітиків вважали, що преса і радіоконтролюють процес осмислення людьми політичних проблем.

Нині вивчення політичного впливу на аудиторію мас-медійних повідомлень чисимовлів, політичних за своєю природою аботих, що мають політичні наслідки, являє собою один з напрямів галузі досліджень впливу політичної медіакомунікації. У рамках цього вивчення можуть розглядатися різні моделі такого впливу: вплив на окремих представників суспільства (так звані мікроефекти) і вплив на політичну систему, суспільні інститути або суспільство в цілому (так звані макроефекти). За своєю природою такий вплив може бути періодичним (наприклад, під час виборів) або постійним (наприклад, безупинне спостереження преси США за діями президента та інших виборних осіб).

Дослідження на рівні мікроефектів показали, що медіа-висвітлення, особливо телевізійне, може привчити виборця думати, що відповідальними за такі соціальні проблеми, як бідність або

злочинність, є конкретні люди, а не суспільство в цілому. Багато хто не асоціює суспільні проблеми з соціальною відповідальністю, а воліє засуджувати бідних, бездомних людей або жертв злочину. С. Айенгар визначив два типи фреймів (структур), що лежать в основі сюжетів політичних новин на телебаченні: епізодичні, використовувані при висвітленні окремих випадків або репортаж про конкретні події, і тематичні, що розглядають ту чи іншу тематику з більш абстрактних і загальних позицій. Контрольний експеримент встановив, що тематичний фреймінг став причиною того, що аудиторія асоціювала суспільні проблеми з відповідальністю суспільства та уряду, а не конкретних людей.

Дослідження на рівні макроефектів показали, що, впливаючи на державних діячів і політиків, мас-медіа можуть вплинути і на державну систему в цілому. Було виявлено, що використання журналістських репортажів та розслідувань сприяло цивільним реформам в різних сферах. Необхідно зауважити, що ці репортажі та статті не спонукали читачів негайно зв'язуватися з обраними або чиновниками і наполегливо вимагати від них тих чи інших реформ. Ймовірно, вплив відбувся завдяки взаємодії між журналістами, окремими зацікавленими групами та громадськими діячами.

Насамкінець, потрібно зазначити, що об'єктом більшості досліджень, що вивчали вплив політичної пропаганди, зазвичай виступала окрема людина, а не суспільство в цілому. Іншими словами, в літературі домінують дослідження медіавпливу на мікро-, а не макрорівні. Тому ця модель потребує подальшого дослідження.

Малишева М. О.

3 курс, ФПМ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Смірнова В.А., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ТЕОРІЯ КОНФЛІКТУ ЦИВІЛІЗАЦІЙ С. ХАТІНГТОНА

На даний момент предметом досліджень багатьох політологів є вивчення причин і характеристик конфліктів в багатополлярному світі. І, якщо раніше джерелом конфліктів вважалася ідеологія, то після публікації в 1996 році статті Семюела Хатінгтона «Зіткнення цивілізацій» вченими почала розглядатися версія про цивілізаційний ґрунт виникнення конфліктів.

Хатінгтон стверджує, що найбільш фундаментальними є не політичні, економічні чи ідеологічні відмінності, а культурні. Це, на думку дослідника, пояснюється тим, що культурні та релігійні відмінності сягають своїм корінням у століття, вони менш схильні до змін. Вчений відмітив: «Релігія розділяє людей ще більш різко, ніж етнічна приналежність. Людина може бути напівфранцузом або напіварабом, і навіть громадянином обох цих країн. Куди складніше бути напівкатоликом і напівмусульманіном».

С. Хатінгтон виділяє такі цивілізації: західна, конфуціанська, японська, ісламська, індуїстська, православно-слов'янська, латиноамериканська і, можливо, африканська цивілізації.

За думкою дослідника, основними причинами неминучого конфлікту саме між цивілізаціями є:

- 1) Втрата державою статусу джерела ідентифікації через спрощення процедури зміни проживання та культурну уніфікацію.
- 2) Усвідомлення панування Заходу, яке викликає незадоволення з боку представників інших культур.
- 3) Більш складне урегулювання конфліктів на ґрунті культурних відмінностей.
- 4) Культурна схожість країн однієї цивілізації, яка дозволяє розвивати економічне співробітництво, а отже, і згуртовувати країни в рамках цивілізацій.

Найбільш небезпечним джерелом конфлікту дослідник називає протистояння між Заходом і конфуціансько-ісламськими державами. Іслам є небезпечним для Заходу через стрімке збільшення чисельності населення в ісламських державах і принципову різницю систем цінностей цих цивілізацій. У свою чергу, Китай стає все більш могутнім і економічно розвиненим за рахунок дисципліни, яка властива цій нації.

У якості висновку слід зазначити, що необхідними умовами послаблення конфронтації між цивілізаціями є:

- приєднання до західної цивілізації Східної Європи і Латинської Америки;
- надання допомоги країнами Заходу державам, яким близька західна культура;
- ослаблення могутності ісламських держав;
- зміцнення співпраці Росії та Японії;
- усвідомлення і всебічне вивчення західними країнами культурних основ інших цивілізацій.

Список використаних джерел:

1. Huntington S. The Clash of Civilizations // Foreign Affairs. 1993. - Vol. 72. - № 3 - p.27.

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК МЕТОД ЗАПОБІГАННЯ МІЖНАЦІОНАЛЬНИМ КОНФЛІКТАМ

В сучасному світі глобалізація набула таких масштабів, що майже не лишилось однонаціональних країн. Представники різних рас, етносів проживають не лише на своїй рідній території, а й розкидані по всьому світі. Але кожен народ хоче жити у самостійній державі, яка належить тільки йому. На основі цього виникають протиріччя, які поступово переростають в конфлікти. Вони пронизують усю історію людства від початку часів і до сьогодення. Були такі конфлікти, які вплинули не лише на окремі країни, але і на весь світ. Це саме військові конфлікти. Як приклад можна привести події на території колишньої Югославії, конфлікт в Південній Осетії, Абхазії. Найбільш актуальний для нас конфлікт – той, що проходить зараз на Сході України. І в даний момент держава повинна усвідомити важливість цієї проблеми і розробити методи вирішення її.

В Україні існують регіони, які дуже відрізняються один від одного. Наприклад, галичани та мешканці Донецького регіону. Але різниця між ними не тільки в мові, якою вони спілкуються, а й в історичному досвіді (перебування регіону під владою Австрії або Росії). Можна сказати, що Україна зараз розділена на 2 частини – східну та західну. Щоб не було протиріч між представниками різних регіонів, державою повинна проводитись регіональна політика. Регіон завжди був фундаментом держави. Адже те, що відбувається в регіонах, формує політичні та соціально-економічні процеси у державі та можна сказати, що визначає «температуру» політичної системи в країні.

Тривалий період регулювання регіонального розвитку дуже залежали від суб'єктивних чинників, зокрема політичних процесів, що не завжди відповідало визначеним пріоритетам та завданням у сфері регіональної політики. Підвищити ефективність державної регіональної політики допоможе створення органу виконавчої влади (наприклад, Міністерства або Комітету), який має розробляти проекти з питань покращення стану в регіонах, запроваджувати механізми реалізації регіональної політики, проведення моніторингу розвитку регіонів, проведення адміністративно-територіальної реформи.

Отже, можна зробити висновок, що ефективність регіональної політики залежить від дієвості механізму реалізації, врахування особливостей процесів глобалізації. Тому не можна зупинятися на досягнутому, потрібно завжди шукати шляхи вдосконалення регіональної політики. Це основа побудови ефективного суспільства.

Платонова О. О.

3 курс, ВПІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Прухницька О.В., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ОСНОВИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДИПЛОМАТІЇ У МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТАХ

Уперше про превентивну дипломатію заговорили у 1960 році на сесії Генеральної асамблеї ООН. Спочатку даний вид дипломатії не був повноцінним способом для підтримання безпеки та миру в цілому світі. Це була лише якась ідея, в основі якої було зменшення кількості локальних конфліктів. Даний підхід мав допомогти стримати розвиток холодної війни, яка на той час була між США та СРСР, а також позитивно вплинути на авторитет ООН у врегулюванні конфліктів.[1]

Превентивна дипломатія включає діяльність по уникненню конфліктних ситуацій, їх вирішенню до моменту їх переростання у збройні конфлікти і обмеженню масштабів цих зіткнень, якщо вони вже почались.

Превентивна дипломатія включає в себе ряд заходів, спрямованих на[2]:

1. Зміцнення довіри. Це можуть бути обміни військовими місіями, організація вільних потоків інформації.

2. Встановлення фактів. Своєчасний та точний збір інформації про території, які можуть опинитися у зоні конфлікту.

3. Раннє попередження. Інформація різних політичних показників повинна систематизуватися для раннього попередження факторів, що можуть викликати конфлікти.

4. Превентивне розгортання. Збройні контингенти мають розміщуватися під командуванням ООН в ті проміжки часу, які передують початку конфлікту.

5. Формування демілітаризованих зон. На додаток до розгортання персоналу ООН, в таких зонах як частини операцій по підтриманню миру, варто також розглянути питання про користь таких зон як форм превентивного розгортання, зі згоди сторін.

Превентивний підхід до міжнародної політики є сьогодні надзвичайно важливим. Запобігання - це найбільш дієвий засіб ефективного управління конфліктом. Набагато легше запобігати конфліктам чи гострим кризам, ніж управляти конфліктами, коли вони вже почалися.

Список використаних джерел:

1. Брус В.З. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. К: Либідь, 1995. – С. 33.
2. Озадовський А. Превентивна дипломатія в сучасному світі // Політика і час. – 1995. – №3. – С. 18 – 23.

Половинкіна А. Д.

3 курс, ВПІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Прухницька О. В., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ДОПОМОЗІ БІЙЦЯМ АТО ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ

Україна – це соціальна, демократична країна. Соціальні аспекти життя громадян є одними із найважливіших. Сьогодні особливо гостро постала проблема військово-політичного конфлікту на сході держави, де знаходились і знаходяться десятки тисяч чоловік, майже 25 тисяч демобілізовано та ще більше чекають на звільнення. Всі вони потребують соціальної та психологічної допомоги.

Отже основним завданням у допомозі бійцям АТО після повернення повинна стати соціальна допомога. Зараз активно приймаються укази та рішення, які спрямовані на збільшення пільг, створення асоціацій допомоги, організацію семінарів для соціальних працівників і психологів, які надалі будуть працювати із «поверненими».

Але уже протягом цього року буде демобілізовано близько двадцяти тисяч осіб. Безумовно допомога у пошуку роботи, житла, пільговий проїзд та багато іншого дуже допоможуть нашим хоробрим бійцям. Та «Наша найкраща допомога бійцям вдома – присутність поряд».

Деякі з існуючих реабілітаційних центрів віддано зараз Держслужбі у справах ветеранів війни й учасників АТО. Це добра можливість адаптувати їх та прийняти військових, які повернулися. Такі, знов створенні, центри повинні приймати як членів військових дій, так і їх сім'ї.

Все ж головною проблемою є те, що бійцям та військовослужбовцям надають численні пільги та привілеї, яких вони так заслуговують, але на практиці все ще дуже важко скористатися цими правами. Це глобальна проблема нашого товариства, яка проявляється локально. Тяганина із папірцями та складність виконання указів державного апарату.

Ми повинні навчитися не тільки на словах вшановувати і допомагати бійцям АТО, що повернулися. Це повинна бути маленька соціальна робота кожного. Бо частина дійсно дружньої нації зараз потребує допомоги.

Примак І. К.

3 курс, ФПМ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Смірнова В.А., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ТЕОРІЯ ІГОР У ВИРІШЕННІ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Теорія ігор - теорія математичних моделей прийняття оптимальних рішень в умовах конфлікту. Теорія ігор — розділ прикладної математики, точніше — дослідження операцій, який використовується в соціальних науках (найбільше в економіці), біології, політичних науках, комп'ютерних науках (головним чином для штучного інтелекту) і філософії. Теорія ігор намагається математично зафіксувати поведінку в стратегічних ситуаціях, в яких успіх суб'єкта, що робить вибір, залежить від вибору інших учасників.

Грою у контексті математичної теорії називається конфліктна ситуація, в якій жодний з учасників конфлікту не має цілковитого контролю над ситуацією. Плани конфліктуючих сторін можуть знищені діями інших сторін конфлікту. Раціональне планування своїх дій з урахуванням можливих контрдій суперників - основа та головна задача гри.

Зрозуміло, що для моделювання та пошуку можливих шляхів вирішення конфлікту можуть бути використані різні типи ігор. Розрізняють некооперативні (без можливості досягнення угоди); ігри для двох осіб: антагоністичні (виграш одного є програшем іншого), неантагоністичні; ігри з багатьма особами; кооперативні (з можливістю угоди). Ігри, що використовуються у моделюванні політичних конфліктів, здебільшого базуються на принципі раціональності, тому орієнтовані на мирне вирішення конфліктів.

Одним з піонерів застосування теорії ігор у вирішенні політичних конфліктів був економіст Томас Шеллінг. У своїй книзі «Стратегія конфлікту», яка була опублікована у 1961 р., він презентував погляд на перемовини та стратегічну поведінку в умовах конфлікту у політичній сфері крізь лінзу теорії ігор. Зокрема, його застосування теорії ігор до проблем війни та ядерного роззброєння, стало помітним прикладом використання здобутків теорії у вирішенні реальних конфліктів.

У своїй книзі Шеллінг креативно та з усіма нюансами розкриває можливості математичного моделювання, застосованого до важливих соціальних, політичних та економічних проблем. Він показує, що особа або група осіб може зміцнити свої позиції шляхом відкритого погіршення своїх варіантів, що можливість удару у відповідь може бути більш вигідною, ніж можливість протистояти наступу, та що необов'язкова відповідна реакція є більш переконливою, ніж безсумнівна.

Теорія ігор знайшла широке застосування у проблемі прогнозування політичних конфліктів. Наприклад, за її допомогою можливо проаналізувати такі значні політичні протистояння, як Кубинський конфлікт, і відстежити послідовність прийнятих обома сторонами дій як найбільш прийнятних та раціональних для кожної з них. Використання теорії доцільне і у конфліктах сьогодення, наприклад, для визначення можливих шляхів перебігу та вирішення конфлікту між Україною та Росією.

Список використаних джерел:

1. Ветренко И. А. Игровые технологии при разрешении политических конфликтов // Известия Российского государственного педагогического университета имени А. И. Герцена - СПб., 2010. - № 123. - С.185-195.
2. Фон Нейман Дж., Моргенштерн Э. Теория игр и экономическое поведение. — М.: Наука, 1970. — 708 с.
3. George Dvorsky. Could Game Theory Be Used To Prevent Human Extinction? / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://io9.com/could-game-theory-be-used-to-prevent-human-extinction-1649795888>.

Семків Т. О.

3 курс, ФАКС, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Ларченко М. Л., к.політ.н., доц. НТУУ «КПІ»

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНОГО КОНФЛІКТУ (ІДЕЇ МИТРОПОЛИТА А. ШЕПТИЦЬКОГО)

За сучасних умов, питання відродження духовності українського народу стає надзвичайно актуальним, оскільки без її розвитку неможливий вихід з політичної кризи, у якій наразі перебуває Україна. На протязі української історії справою відродження духовності нації займалися багато видатних постатей. Однією з них був відомий український громадський і церковний діяч, митрополит Андрей Шептицький, що понад усе хотів вберегти молодь від денаціоналізації та деморалізації. У вихованні високих духовних цінностей провідну роль він відводив культурі та освіті. Шептицький слушно вважав, що виховання духовності повинно відбуватися у якомога ранньому віці, тому цим повинні займатися, по-перше, сім'я, а по-друге, інститути освіти. В останніх мають працювати добрі вихователі та вчителі: освічені, високоморальні та небайдужі. Патріотичне виховання також є функцією позашкільних навчальних закладів, які займаються наповненням дозвілля молоді.

Важливим аспектом виховного процесу вважався і вибір майбутньої справи, якою людина хоче займатися впродовж життя. Шептицький в умовах свого часу уможлилював бідній молоді фахову ремісничу освіту, щоби вона могла самостійно себе утримувати. Це питання залишається актуальним і на сьогоднішній день, оскільки бачимо, що зазвичай молодь виходить із вищих навчальних закладів без необхідного рівня практичних навичок у своїй професії. Отож, реформування системи освіти є одним із першочергових завдань сучасної України.

Усвідомлення себе як громадянина, як людини та як християнина є необхідною передумовою для успішного розвитку духовності нації. Важливу роль у цьому процесі відіграє наявна і доступна молоді література, різного роду звернення та листи до громадськості. Митрополит Шептицький часто звертався до українського народу з наступною настановою: «Нехай українська молодь у кожному поколінні видає багато людей совісної й глибокої праці: великих учених, артистів, знаменитих письменників, адвокатів, лікарів, архітекторів, великих промисловців і здібних купців. Нехай кожний виростає на горожанина, праця котрого принесе народові і користь, і славу»[1]. Турботу про майбутнє країни він вважає турботою кожного: молоді людини, її батьків, вихователів та вчителів, а насамперед – своєю. У своїй промові в червні 1939 року Кир Андрей, зокрема, навчає: «В кожную працю треба вкладати ціле своє серце, цілого себе, і то в усіх званнях, бо інакше праця не дає добрих наслідків» [2]. Його праця дала щедрі плоди.

Для Шептицького поняття освіченості, духовності та патріотизму були нерозривними, все це ознаки людини мудрої та доброї, чесної та відданої своїй справі та народу. Таким був і він сам, його життя є найкращим прикладом його ідей: відданої праці, турботи про майбутнє людини та народу, релігійне піднесення як передумова духовного розвитку. Ці ідеї залишаються гостро актуальними і сьогодні, коли єднання народу є необхідною, нагальною справою, яка не може чекати інших часів. Ми маємо повністю усвідомити, що відродження та об'єднання країни неможливе без духовності, історично представлені в Україні християнською культурою. Завданням нашого покоління є піднесення моральності, починаючи кожен із себе та своєї сім'ї, підтримання та відродження тих цінностей, які, на жаль, були у занепаді довгий час окупації та знищення національності українців. Будьмо свідомими цього великого завдання, покладеного на наші плечі часом, ситуацією і Богом, пройдімо цей шлях із гідністю, достойною одного з видатних духовних лідерів України – митрополита Андрея Шептицького.

Список використаних джерел:

1. Митрополит Андрей Шептицький і українська молодь [Електронний ресурс]. Мистецька сторінка. Режим доступу: <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=649>

2. Митрополит Андрей Шептицький. Біографія [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mytropolyt.com.ua/biography.html>

Сичик Ю. В.

3 курс, ВПІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Прухницька О. В., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В РЕГУЛЮВАННІ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Політичний конфлікт – це зіткнення, боротьба між політичними суб'єктами, яка зумовлена протилежністю їх політичних інтересів, а також боротьбою за право бути монополістом в певній сфері діяльності[1].

За останні роки значно зросла роль міжнародних організацій та їх кількість. Такі організації створюються декількома державами для вирішення певних міждержавних проблем. Перші такі організації були створені ще на початку 19 століття і брали початок з міжнародних конференцій. Міжнародні організації можуть мати політичний, економічний, військовий характер або можуть вирішувати інші соціально-політичні питання.

Основне завдання, яке ставиться перед міжнародними організаціями – це вирішення питань, які мають соціально-політичний характер. Це може бути гарантування безпеки держав, сприяння їх взаємній співпраці, розв'язання питань військового характеру тощо. Прикладом таких організацій є НАТО, ООН, ОБСЄ., СОТ, МВФ [2, с. 282].

Переважає більшість міжнародних організацій вирішують питання, які не стосуються політики чи економіки. Це такі організації, як ІКАО, ЮНЕСКО, ВООЗ. Уважно слідкуючи за останніми подіями у світі можна зробити висновок, що міжнародні організації створюють неймовірні можливості у вирішенні різних питань, вирішують питання на рівні з передовими державами.

Особливу роль у вирішенні конфліктних ситуацій відіграє ООН. Ця організація була створена з метою вирішення міжнародних конфліктів не силовими способами, а політико-правовими.

Завдяки ООН вдалося пережити важкий період холодної війни без початку збройних заворушень. Також ведеться діяльність щодо допомоги біженцям талюдям, які постраждали внаслідок міжнародних конфліктів. Вищий орган ООН — Генеральна Асамблея — встановлює загальні принципи для підтримання миру та безпеки держав світу, зокрема займається вирішенням питань роззброєння та регулювання озброєних сторін, дає рекомендації для мирного вирішення конфліктних ситуацій.

Однак рішення Генеральної Асамблеї з юридичної точки зору не є обов'язковими для виконання для конфліктуючих сторін. Ці рішення є лише показником ставлення більшості країн-членів ООН щодо певних конфліктних ситуацій. І в критичних ситуаціях ці рішення можуть вплинути на Раду Безпеки ООН, яка в свою чергу, прийме юридично обов'язкові рішення для конфліктуючих сторін. Якщо ж рекомендації щодо мирного врегулювання конфлікту ігноруються, то Рада Безпеки має повне право на застосування економічних санкцій або ж сили для відновлення миру та безпеки та зупинення агресивних дій з боку держави-агресора.

Таким чином міжнародні організації впливають на вирішення міжнародних конфліктів на наднаціональному рівні, оскільки членами таких організацій є сукупність держав. Міжнародні організації виступають гарантами миру та безпеки у світі і запобігають виникненню міжнародних війн.

Список використаних джерел:

1. <http://www.library.mephi.ru/data/scientific-sessions/2003/6/060.html>
2. Политическая конфликтология: Учебное пособие / Под ред. С. Ланцова. — СПб.: Питер, 2008. — 319 с.

Телелейко І. С.

3 курс, ФПМ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Смірнова В.О., к.п.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПОЛІТИЧНИЙ КОНФЛІКТ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: «РЕФОРМАТОРИ» ТА «КОНСЕРВАТОРИ»

В останній час в Україні відбулися радикальні та конкретні зміни влади, настроїв, суспільних ідей та інтересів. Це зумовило засоби масової інформації, загалом, розкривати політичні питання в тому чи іншому форматі. Критика завжди має місце бути, особливо справедлива. За всією багатоманітністю проявів політичного життя в кінцевому підсумку воно є діями конкретних осіб. Тому аналіз політики на рівні суспільства і його структурних елементів – соціальних спільнот, політичних інститутів - має доповнюватись аналізом на рівні особи, її політичної поведінки. При цьому має йтися про роль у політиці не лише видатних осіб – політичних лідерів, державних і громадських діячів тощо, а й рядових громадян, нічим особливо не видатних особистостей.[1, с.344]

Конфлікт (від лат. conflictus) у буквальному розумінні слова означає “зіткнення”. Соціально-політична, загальнонаціональна криза – переломний момент у розвитку соціально-політичного процесу у країні, різкий перехід політичної ситуації з одного якісного стану в інший.[2, с.192]

Розвиток України на сьогоднішній день супроводжується постійними конфліктами між виконавчою та законодавчою владою, рухами і партіями, політичними лідерами окремо, між центральною та місцевою владою. Але вже сьогодні суспільство ділиться на дві соціальні групи: «реформатори» та «консерватори». Точиться боротьба між тими, хто ідеалізує минуле та критикує сьогодення.

Якщо подивитися назад, то все одразу стає зрозумілим. Вийшов Майдан, відстоюючи свою людську гідність, захищаючи суверенітет України та свободу, надаючи перевагу європейському вибору та майбутні реформи. Народ переміг, змінивши владу режиму Януковича, політики-демократи, йдучи до влади, пообіцяли все з надлишком. Відомі державні діячі, які завоювали довіру народу та мали відповідальність перед ним за європейський курс України, взяли все під свій контроль.

Але реальність не така прекрасна. Прошло вже більше року, вибрали нового президента та парламент, прем'єр міністра. У структурі Верховної Ради, окрім коаліційних демократичних сил, є так званий Опозиційний блок, представлений особами бандитського режиму Януковича, які більш відомі як корупціонери. Це яскравий приклад консервативно-реформаторських політичних відносин.

Суверенній Україні вдалося сформувати досить стійкі погляди на паразитичні сепаратистські настрої – на даний момент вони набагато сильніші блока консерваторів. На жаль, основна ідея для себе сучасної політичної «еліти» є індивідуальне збагачення. За останній рік немає ніяких реформ. На мою думку, це ганебно. Виявилось, що політики не готові мати цивілізований формат права та конкуренції, відмовившись від всіх корупційних схем.

Українській еліті гостро не вистачає патріотів та державних діячів, для котрих в першу чергу буде стояти народ, а не власне збагачення. Але є одна позитивна тенденція. Нинішня економіка не стільки потребує реформ, як їх вимагають західні сусіди. Можливо це змусить діяти нашу владу.

Тому, шлях до розв'язання цього глобального конфлікту лежить у подальшій стабілізації, демократизації та гармонізації суспільства, створенні правової держави, значному підвищенню матеріального та духовного рівня життя широких верств населення. [2, с.193]

Список використаних джерел:

1. Політологія: історія та теорія: Підручник / П. П. Шляхтун. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 472 с.
2. Політологія для вчителя : навч. посібн. для студ. педагогічних ВНЗ / за заг. ред. : К. О. Ващенко, В. О. Корнієнка. — К. : Вид-во імені М. П. Драгоманова, 2011. — 406 с. (<http://posibnyky.vntu.edu.ua/politolog/index.htm>)

Швирьова Ю.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мігалуш А. О., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

РАСИЗМ В США ЯК ПРОЯВ МІЖЕТНІЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Сьогодення постає перед нами як епоха високих інформаційних технологій, бурхливого розвитку промисловості, глобалізації тощо. Проте і вона не позбавлена проблем, як нових, так і тих, що тягнуться з попередніх століть та не вирішуються. Одним з таких гострих питань, що не втратили актуальність і сьогодні, є проблема міжетнічних конфліктів. Як і інші, колізії такого типу несуть лише негативний вплив на стабільність та функціонування країни загалом, гальмують процес розвитку та є важко вирішуваними. Однією з країн, які найяскравіше ілюструють міжрасові протиріччя та їх наслідки, є Сполучені Штати Америки, власне її досвід в цьому питанні ми і розглянемо.

Серед передумов міжетнічних конфліктів можемо назвати лише один, проте найгостріший та найболючіший факт – рабство та работоргівля протягом декількох століть поспіль. Ввезення чорношкірих рабів на територію США продовжувалось навіть після офіційної заборони, умови існування поневолених людей були жахливими. Саме тому серед чорношкірих з часом все більше і більше наростала непокірність, яка знаходила виявлення у бунтах та повстаннях. Такі повстання жорстоко придушувались, проте навіть одиничні випадки змушували плантаторів боятися наступних спалахів. Нерідко у знак протесту раби псували знаряддя праці, вбивали своїх власників або закінчували життя самогубством.

Повстання чорношкірих, їх боротьба за визволення поступово сприяли розвитку широкого демократичного руху, який в результаті у ході громадянської війни 1861—1865 років призвів до ліквідації рабства. Однак основне завдання революції – перерозподіл землі, ліквідація плантаційного господарства та укріплення економічної міцності рабовласників – виконане не було. Це дало початок створенню різних терористичних угруповань, які мали своєю метою знищення та фізичну розправу з чорношкірими. Найвідомішим з таких угруповань був Ку-Клус Клан, створений у 1865 році у Теннесі, який практикував так званий суд Лінча (лінчування) – жорстоку криваву розправу без суду. З роками ситуація все погіршувалась, виникла так звана расова сегрегація у транспорті, у школах, на вулицях та у закладах харчування. Виділялися окремі місця для чорношкірих, «кольорові» відмежовувалися від «білих». Боротьба тривала, проте результати вона стала приносити ближче до середини ХІХ століття. Визначною постаттю у боротьбі за свободу, за ліквідацію расизму, виступив Мартін Лютер

Кінг – проповідник ненасильницької боротьби чорношкірих за власну свободу. Мирний рух все поширювався на більші території, досягав все більших результатів, чорношкірі почали усвідомлювати свою політичну могутність.

17 травня 1954 року чорношкірі за підтримки значної частини суспільства домоглися рішення Верховного Суду США заборони расової сегрегації у школах. Пізніше, у 1957 році відбулася грандіозна демонстрація у Вашингтоні біля пам'ятника Лінкольну, на яку, щоб висловити свою солідарність та підтримку боротьби за громадянські права та свободи, з усього світу з'їхалося близько 50 тисяч чорношкірих.

Сьогодні ми можемо стверджувати, що положення темношкірих американців у порівнянні з ситуацією 50-річної давності набагато покращилося, вони отримали громадянські права та свободи у повній мірі. Політика, що проводилася протягом останніх років дала свої плоди – чорношкірі американці захищені законом від будь-яких дій чи висловлювань з расистським підтекстом. Проте дисбаланс існує донині. Дослідження останніх десятиріч говорять нам, що чорношкірий американець вдвічі частіше стає безробітним, ніж білий і втричі частіше має нижчий рівень прибутку. Самі американці, за результатами досліджень 2000-х років, вважають, що расова дискримінація має ще довгу перспективу існування.

Сьогодні, оглядаючи події попередніх століть, ми можемо стверджувати, що боротьба за подолання расової дискримінації та громадянські права є частиною нашої загальної глобальної боротьби проти міжетнічних конфліктів та колоніального гніту.

Щербакова Г. В.

3 курс, ФПМ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Смірнова В.О. к.пед.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

СУЩНОСТЬ СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКОГО КОНФЛИКТА

Проблема социально-политических конфликтов имеет многовековую историю. В любом случае это всегда процесс, и в этом процессе какая-либо общность людей, связанная обоюдными интересами подчиняет или уничтожает другую общность людей, которая возможно имеет какие-либо противоположные взгляды на политическое или экономическое устройство страны, религию, на действующую правовую систему, нормы морали. А. Смит в «Исследовании о природе и причинах богатства народов» предположил, что в основе таких конфликтов лежит деление общества на классы и экономическое соперничество. Хотя, именно благодаря разделению общества на классы и происходит поступательное развитие этого общества по пути прогресса к более высокому типу общества и не дает всем процессам, происходящим внутри него стоять на месте. Существует множество теорий, которые с разных точек зрения рассматривают проблемы социально-политических конфликтов. Я считаю, что об этой проблеме нельзя говорить однозначно и четко выделить причину возникновения конфликта, подведя под это какую-нибудь одну из существующих теорий. Ведь в мире, как и в природе, все взаимосвязано и потому, причинами возникновения социально-политических конфликтов могут быть и экономические, и политические, и биологические, и нравственные. Очень важную роль играет уровень развития того общества, в котором происходит тот или иной социально-политический конфликт. С одной стороны люди, которые имеют низкий уровень образования и развития легче могут быть вовлечены в такой конфликт. С другой стороны люди, имеющие достаточный уровень образования и хорошие социально-бытовые условия жизни также могут участвовать в горячей фазе социально-политического конфликта в связи с тем, что они осознанно защищают свой образ жизни. В любом случае социально-политические конфликты являются большим испытанием для общества, страны, в которой они происходят. Даже, если такой конфликт произойдет в рамках одного небольшого предприятия, он может иметь серьезные последствия. Не всегда возможно сразу правильно оценить ситуацию, взвесить все аргументы и учесть все факты. Поэтому очень важным является вопрос социального лидера, который будет стоять во главе этого конфликта. Я считаю, что субъективная сторона данного вопроса играет очень важную роль. Хороший оратор, умеющий со своей точки зрения, правильно расставить акценты, всегда мог и может увлечь за собой большие массы людей. Глядя на историю любой страны можно с уверенностью сказать, что последствия могут носить как созидательный так и разрушительный характер. При возникновении социально-политического конфликта важно понимать причину возникновения для правильного его разрешения. В конфликте, зашедшем далеко в глубь, бывает трудно понять, что послужило причиной его возникновения. Для нормальной жизнедеятельности общества более правильным будет недопущение социально-политического конфликта, а не разрешение множества проблем, которые последуют после этого.

Список использованной литературы:

1. Осіпова Н.П., Воднік В.Д. та ін. Соціологія: підручник. Юрінком Інтер, 2003.
2. Подольска Є.А. Соціологія: 100 питань 100 відповідей.

СЕКЦІЯ №7. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА. « ФЕНОМЕН ДЕРЖАВИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ»

Куратори секції: к.ю.н., доцент Чепульченко Т.О., к.філос.н., доцент Мороховська Н.С.

Єсипенко Ю.О.

1 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Чепульченко Т.О. к.ю.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

РОЛЬ ЮРИДИЧНИХ НАУК У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Технічна освіта в Україні на сучасному етапі розвитку характеризується пошуком відповідей на гуманітарні питання, які пов'язані з розвитком духовного світу особистості студентів.

Інтеграція і модернізація вищої освіти України у світову систему освіти вимагає перегляду основних напрямів професійної підготовки кадрів.

На даний час вища технічна освіта – є потужним центром освіти, науки і культури, що передбачає отримання кваліфікаційних знань професійного спрямування, ознайомлення з новими досягненнями науки і техніки, а також характеризується розвитком особистих якостей студента, його інтелектуальних, моральних та естетичних якостей, формування потреб і навичок подальшого самовдосконалення.

Варто зазначити, що у вирішенні завдань морально-правового виховання студентів важливе значення має гуманітарна складова вищої технічної освіти. Вона полягає у тому, щоб забезпечувати студентів потрібними знаннями, розвивати їхні навчальні здібності, уміння і навички, задовольняти пізнавальні інтереси та потреби, створюючи необхідні умови для отримання актуальної інформації з питань сучасної політики, права, етики, культурології, психології, педагогіки та ін.

На нашу думку, важливою складовою гуманітарних наук є вивчення студентами з технічною освітою юридичних дисциплін, наприклад основи практичного права.

По-перше, кожен громадянин держави повинен знати як функціонують політична і правова системи в країні, як на особу впливають закони держави, права і обов'язки громадян.

Наприклад, конституційне право являє собою сукупність правових норм, що містяться в Конституції, які регулюють політичні та інші відносини в різних сферах життя та діяльності суспільства і держави. Воно відіграє дуже важливу роль серед юридичних наук, бо конституційна освіта є пріоритетною для кожної людини, незалежно від її політичних, релігійних та інших переконань, статі, соціального та етнічного походження, майнового стану, місця проживання та інших ознак. До того ж, на сьогодні конституційне право України виступає одним із основних чинників консолідації громадянського суспільства й розбудови демократичної, соціальної, правової держави.

Право інтелектуальної власності я право особи на результат творчої інтелектуальної діяльності пов'язується із потребою людини на самовираження і є необхідною умовою для розвитку творчого потенціалу нації. Тому головним призначенням системи правової охорони інтелектуальної власності є те, що вона заохочує винахідницьку діяльність і стимулює творчу активність громадян країни.

По-друге, юридичні дисципліни сприяють розвитку у студентів здатності мислити і аналізувати конкретні ситуації з життя. Закріплюють вміння висловлювати свої думки, поважати погляди інших, проводити дискусії.

По-третє, вчать усвідомлювати власну громадянську і моральну відповідальність.

По-четверте, формують прагнення і здатність брати участь у суспільному житті (голосування, висування своєї кандидатури для участі у виборах), підсилюють громадянську активність щодо збереження загальних прав і свобод.

Отже, що студент без знань гуманітарних дисциплін не зможе повністю розкрити свій потенціал керівника, науковця, аналітика. Гуманітарна підготовка дозволяє студенту усвідомити своє місце і роль у суспільстві, розкритись як особистість.

Що ж стосується юридичних дисциплін, то їх роль є дуже суттєвою, тому що вивчення основ практичного права дає можливість використовувати правові знання і розуміння правової системи в практичних ситуаціях, з якими студенти можуть стикатися у повсякденному житті.

Список використаних джерел:

1. Плавуцька О.П. «Розвиток духовних цінностей студентів у ході вивчення дисциплін гуманітарного циклу» /Плавуцька О.П./ «Український науковий журнал «Освіта регіону». Університет «Україна»». – К. – Вид. №2, 2010. – С. 149-152.

2. Бутенко В.Г. Громадянське виховання студентів у системі вищої технічної освіти /В.Г.Бутенко// Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. Збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету. – Вип.2. – Херсон, 2010. – С.255

3. Скакун О.Ф. «Теорія держави і права»: підруч. для студ. вищ. навч. закл.: [пер. з рос.]/ О.Ф. Скакун. – Х.: Консум, 2008. -655с.:табл.

4. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності / П.М. Цибульов. – К.: ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності і права», 2002. -104с.

5. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. «Конституційне право України» Академічний курс: Підруч.: У 2 т. – Т.1 / За ред. В.Ф. Погорілка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка»», 2006. – 544с.

Комова Д. Ю.

3 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Чепульченко Т.О. к.ю.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ІДЕАЛ І РЕАЛЬНІСТЬ ДОТРИМАННЯ ПРАВ СТУДЕНТІВ У НОВОМУ ЗАКОНІ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»

Студентство – найкращі роки життя кожної людини. Їх можна назвати «золоті роки». Саме тоді, коли навчаєшся в університеті, інституті або в іншому вищому навчальному закладі, розкриваєш в собі нові можливості, прагнення до чогось нового, ще не вивченого тобою. Але, як би ми цього не хотіли, не може бути все так добре. На нашу думку в нашій країні не в повній мірі дотримуються права студентів, законодавство у сфері освіти регулює зовсім не всі відносини, які реально потребують регулювання у наш час. Хочемо привести декілька прав студентів, які, на нашу думку, не реалізовані в Україні.

Отже. Згідно до Закону України «Про Вищу освіту» студенти можуть займатися трудовою діяльністю в поза навчальний час. Якщо у законодавстві прописали цю норму, то чому не створюються робочі місця для студентів? Нажаль дуже мало роботодавців прагнуть взяти до себе на роботу студента. А є такі випадки, коли студент повинен сам оплачувати своє навчання, а єдине, де він може заробити грошей – це роздавати листівки ввечері. На нашу думку, що саме із студентських років, коли ми вивчаємо теорію нашого курсу, ми також маємо проходити це на практиці.

Наступним правом, яке не в повній мірі дотримується у нашій країні – участь у формуванні індивідуального навчального плану. Кожен вищий навчальний заклад потребує поважної причини для того, щоб надати можливість скористатися цим правом мати індивідуальний графік навчання. Але що саме може бути поважною причиною? Чи є поважною причиною такі сімейні обставини, коли твої батьки знаходяться в зоні АТО і не можуть тобі нічим допомогти? На жаль таких випадків зараз багато, а вирішень цих проблем не дуже.

Ще одне право студента, яке не в повній мірі досягнуто – це безпечні і нешкідливі умови навчання. Можемо з впевненістю сказати про те, що не всі навчальні заклади дотримуються температурних норм в аудиторіях. Коли студент сидить зимою на парі в куртці і в рукавичках, бо йому дуже холодно від того, що з вікна задуває крижаний вітер, то це не добре. Адже це не дотримання норми закону про нешкідливість умов навчання. Від цього наш організм перемерзає, а потім ми хворіємо. Теж саме можна сказати і про викладачів. Найоптимальнішим виходом із цієї ситуації буде проведення заходів по утепленню корпусів, заміна старих вікон на нові.

І останнім правом, яке не до кінця реалізоване у нашій державі, на нашу думку – це перехід із платної форми навчання до бюджетної. На превеликий жаль ВУЗ отримує мало бюджетних місць. І не завжди таке місце отримується заслужено. Бувають випадки, коли студент платної форми навчання вчиться краще за того, кому надано шанс вчитися безоплатно. То чому держава чи ВУЗ не може надати такий шанс і іншим. В житті бувають різні ситуації, коли саме цей шанс є єдиним виходом із положення.

І на останок хочемо сказати те, що студенти – це та верства населення, яка керує суспільством. Це майбутні науковці, управлінці, спеціалісти. І ми хочемо призвати державні органи та керувальні органи вищих навчальних закладів надати більше шансів студентству по максимуму реалізовувати свої права та можливості реалізувати себе у цьому житті.

Літвінова К.В.

1 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Чепульченко Т.О. к.ю.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРИНЦИП ГУМАНІЗМУ У СУЧАСНИХ НОРМАХ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

В наш час відбувається становлення, розвиток і вдосконалення правової системи України на основі загальнолюдських цінностей та на забезпеченні прав та свобод людини і громадянина. У сучасному суспільстві гостро поставлене питання про охорону прав людини, про захист її честі й гідності, оскільки основним завданням формування демократичного суспільства є створення належних умов для життя і розвитку кожного принципу гуманізму у сучасних нормах права.

Гуманізм – це течія в західноєвропейській культурі епохи Відродження, яка визнає людину найвищою цінністю у світі, де здійснюється повага до гідності та розуму людини, право на щастя в житті, вільний вияв природних почуттів і здібностей.

Гуманізм знаходить своє безпосереднє втілення в усіх галузях права України, гарантуючи права і свободи людини і громадянина. На думку В.Васецького, принцип гуманізму – це конституційний принцип, що знайшов вираження в Конституції України.

Конституція встановлює, що права та свободи людини і громадянина є безпосередньо діючими, вони визначають сенс, зміст і застосування законів, діяльність усіх гілок влад (законодавча, виконавча, судова), місцевого самоврядування.

У розділі другому Конституції України – «Права, свободи і обов'язки людини і громадянина» надано точний перелік таких прав, як заборона насильства, жорстокого поводження і тортур, охорона честі й гідності особи, право на особисту свободу і недоторканність.[1] Також Україна є соціальною державою, що покладає на неї обов'язок створювати умови для гідного життя і особистого розвитку людини.

Гідність людини є основним фактором у формуванні та розвитку індивіда як вільної особистості, для якої створенні державні інституції, що є необхідними передумовами для здійснення і захисту особистої гідності без шкоди для гідності інших. Ці ідеї втілені в Конституції України. Згідно зі статтею третьою «... людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю...».[1] Саме ця стаття розглядається як юридичний фундамент гуманістичного спрямування розвитку суспільного і державного життя в Україні. Усе це дає підстави вважати гуманізм невід'ємною якісною ознакою конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На нашу думку, гуманізм - це є основа норм права, без якої неможливо побудувати сучасне суспільство.

Список використаних джерел:

1. Конституція України (Розділи I, II)
2. Погорілко В.Ф. Конституційне право України: Підруч./ В.Ф. Погорілко, В.Л. Федоренко; за заг. ред. проф. В.Л. Федоренка. – 3-вид., перероб. і доопр.; передм. проф. В.В. Коваленка. – К.: КНТ; Вид-во «Ліра-К», 2011. – 532с.
3. Чоботарьов С.С. «Актуальні проблеми держави і права».
4. <http://www.viche.info/journal/2804/>

Мироненко Ю. С.

1 курс, СП-41, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Чепульченко Т.О. к.ю.н., доц. ФСП, НТУУ «КПІ»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Питання вдосконалення конституційного ладу в Україні вже декілька років є предметом обговорення у політичних колах, ЗМІ, суспільстві в цілому. Правознавці та політичні діячі висувують різні теорії й ідеї щодо вдосконалення основ конституційного ладу в Україні. Але сам процес конституційної реформи, а також пошуку сприятливої моделі вдосконалення конституційного ладу в Україні дещо затягнувся, тоді як суспільство вимагає змін.

Розділ I Конституції України закріпив засади конституційного ладу, визначивши нашу країну як демократичну, соціальну, правову (тим самим встановивши орієнтир у подальшому розвитку держави), людину, її життя, честь і гідність – найвищою цінністю, а народ – єдиним джерелом і носієм влади.[1] Серед вчених-конституціоналістів (Барабаш, Шаповал, Тодика) поширена думка, що конституційна реформа повинна полягати в конкретизації цих положень, створенні реально-діючого механізму забезпечення принципу поділу влад, народовладдя, забезпечення прав і свобод людей.

Досить спірним важливим питанням залишається форма правління. На думку професора С.Серьогіної, саме від правильного вибору форми правління, який залежить від національних та соціально-політичних особливостей суспільства у державі, залежить, наскільки ефективно буде працювати апарат держави [4].

В.Сухонос зазначає, що вибір форми правління потребує вирішення статусу глави держави. На думку правника, в Україні відсутні фундаментальні дослідження інституту глави держави, а спроби копіювання досвіду західних країн без належного наукового обґрунтування, врахування національного досвіду державного будівництва спричинили проблеми у функціонуванні органів державної влади [5].

Правник-науковець Ю.Барабаш (в минулому – член Конституційної Асамблеї), розглядаючи статус глави держави в Україні, робить висновок, що нині цей статус є певним компромісом між різними політичними угрупованнями. Вчений звертає особливу увагу на запропоновану Шарлем де Голем модель президентської влади, за якої президент виступає у ролі арбітра, який використовує набір важелів для досягнення компромісу в суспільстві між різними політичними силами, виражає інтереси всього суспільства у відносинах з іншими органами влади, з іншими державами. Справедливим й актуальним є зауваження щодо перебування глави держави над політичними пристрастями, що періодично існують у суспільстві, в стінах парламенту і уряду [2]. Отже, президент за цією моделлю врегулює ситуацію в разі дестабілізації, сприяє узгодженню суспільних групових (у т.ч. класових), індивідуальних інтересів, інтересів різних політичних сил, виступаючи при цьому гарантом суверенітету й територіальної цілісності держави, прав і свобод людини і громадянина.

У політичних колах і суспільстві в останній час обговорюється питання переходу до парламентської форми правління, за якої посада президента буде відсутня. Але при цьому не враховується той факт, що парламентська форма правління потребує й значної відповідальності

парламентарів за свої рішення, стабільності в партійній системі, яка нині в Україні є нерозвиненою. Українська партійна система будується на якості лідерів, хоча повинна будуватися на ідеологіях. Це зумовлює постійну нестабільність в політичному середовищі, й як наслідок низьку ефективність роботи парламенту через протиріччя лідерів й політичних угруповань.

Розглядаючи ще одну форму правління – президентську, необхідно зазначити, що вибір цієї форми правління скоріше зумовлений запитом суспільства «на сильну руку», який характерний для більшості країн пострадянського простору (за виключення країн Балтії). Проте для цього необхідна наявність лідера, а також розвинутого механізму імпічменту. В іншому випадку президентська форма правління може перерости у суперпрезидентську й завершитися узурпацією влади [3].

Ще одним спірним питанням є питання відповідальності органів державної влади й можливість відкликання чиновників, депутатів зі своїх посад. Конституція України не передбачає можливості відкликання народного депутата з посади, не встановлює виборчу систему (це питання конкретизується у виборчому законодавстві й вирішується залежно від розстановки політичних сил). В. Тернавська зазначає, що для успішної конституційної реформи необхідно доповнити Закон «Про Кабінет Міністрів України» розділом про конституційно-правову відповідальність уряду, а саме чітко визначити поняття та види порушень, види санкцій та створити процедуру накладення санкцій. Крім того, слід ввести солідарну відповідальність уряду й парламенту, оскільки винесення недовіри уряду при збереженні попередньої коаліції унеможливує формування якісно нового уряду, а солідарна відповідальність дисциплінує парламент, зробить парламентарів більш відповідальними за свої дії [6].

Невирішеними залишаються питання запровадження діючого механізму народовладдя, що полягатиме в можливості всенародного обговоренні законопроектів, можливості внесення проектів законів за народною ініціативою (ця пропозиція в свій час містилася в програмах більшості політичних сил, але жодних кроків щодо її реалізації не зроблено). Досить важливими є питання організації й проведення референдумів, виконання їх рішень. Нарешті, в умовах політичної кризи складним є питання державного устрою країни, перерозподілу повноважень між центральними та місцевими органами влади.

Отже, подальше вдосконалення Конституції України має низку невирішених питань, серед яких забезпечення реальних механізмів народовладдя, державний устрій й повноваження органів місцевого самоврядування, окремих осіб, що займають вищі посади. Вкрай неоднозначними є питання форми правління, яке вирішується ще з проголошення незалежності. Думки політиків, науковців, правників з цих питань різняться. На нашу думку, вирішуючи ці питання необхідно спиратися не стільки на досвід зарубіжних країн (хоча враховувати його необхідно), скільки на досвід вітчизняний, на стан розвитку громадянського суспільства, загальну суспільно-політичну ситуацію в країні. Варто зазначити складність вибору форми правління. Враховуючи відсутність лідера в Україні й недосконалість політичної системи суспільства, загрози протистояння між гілками влади, президентом і парламентом, на нашу думку, слід зберегти змішану форму правління, за якої можливий взаємний вплив гілок влади. Необхідно зберегти статус глави держави як арбітра у вирішенні внутрішніх протиріч. В свою чергу, треба посилити відповідальність парламенту й парламентарів за свої рішення.

Внесення змін до Конституції України потребує розвитку партійної системи, громадянського суспільства. Необхідно створювати інститути громадського контролю за діяльністю органів державної влади ц місцевого самоврядування. Тільки тоді Конституції будуть реально діяти.

Список використаних джерел:

1. Конституція України.
2. Барабаш Ю. Президент у змішаних республіках: деякі питання конституційно-правової теорії та практики/ Ю.Барабаш// Право України. – 2012 - №8 – с.93-99
3. Мартинюк Р. Критерії та чинники вибору форми правління в Україні/ Р.Мартинюк// Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2012. - №2(6): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12mrspvu.pdf>
4. Серьогіна С. Конституційне закріплення форми правління: історичний досвід і сучасність/ С.Серьогіна// Право України. – 2013 - №12 – с.93-110
5. Сухонос В. Статус глави держави в умовах демократичного режиму/ В.В. Сухонос // Право України. – 2013ю - №8. – с. 106-113
6. Тернавська В. Політико-правові засади відповідальност уряду в Україні/ В.Тернавська// Право України. – 2010 – №7 – с.88-92

Павленко І. В.

к.ю.н., доцент кафедри публічного права ФСП НТУУ «КПІ»

ВИЯВИ ГУМАНІЗМУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

На перший погляд може здатися, що такі поняття як гуманізм та кримінальний закон є такими, що виключають один одне. Це пояснюється, насамперед, імперативним характером кримінального права як такого: особа, яка вчинила злочин повинна зазнати на собі заходи державного впливу – кримінальну відповідальність.

Разом з цим, слід вказати й на те, що тим не менше закон про кримінальну відповідальність містить і норми, які з точки зору загально філософських категорій можна розглядати як гуманні. Перш ніж дослідимо ці норми потрібно наповнити змістом категорію «гуманізм». Гуманізм (від лат. *humanus* — людський, людяний) - це система поглядів, переконань, концепцій, в яких людину визнають як найвищу соціально цінність, її блага ставляться вище благ окремих соціальних груп, громадських організацій, політичних партій та, врешті-решт, держави.

В науці кримінального права гуманізм розглядається як один із принципів як найбільш важливих, основоположних та загальних засад. При цьому одні автори наполягають на тому, що гуманізм слід відносити до так званих загально-правових принципів (тобто таких, які зазначені в Конституції, а отже є притаманними для всіх галузей права) [1, с. 13], інші ж – гуманізм розглядають як один із принципів саме кримінального права [2, с. 69]. Досить цікаву і проміжну позицію висловив М.Й. Коржанський: «... демократизм, законність, гуманність і справедливість – це не тільки не принципи права, а й взагалі найбільш поширені суспільно-філософські категорії. До права вони мають таке саме відношення, як і до економіки, політики та всіх інших сфер суспільного вжиття... Ніхто і ніде не може вимагати їх конкретного виконання, і ніхто не може бути відповідальним за їх порушення. Ці категорії не можуть бути принципами права, а тим більше – однієї галузі [3, с. 26].

Поділяючи та розвиваючи таку думку М.Й. Коржанського, акцентуємо увагу на тому, що законодавче закріплення ідеї гуманізму в Конституції України, – ст. 3 гласить: людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, - не знайшло свого відображення в чинному Кримінальному кодексі України (далі в тексті – КК України). Як відомо, розділи Особливі частини КК України розташовані з урахуванням важливості об'єкта посягання, характеру і ступеня суспільної небезпечності злочинів. Констатуємо те, що злочини проти життя і здоров'я особи розміщені в розділі II, в той час як на перше місце закон поставив злочини проти основ національної безпеки України. Цей факт свідчить про непослідовність логіки законодавця.

Наступне на що слід звернути увагу – це те, що ідея гуманізму як така не закріплена нормативно в КК України, на відміну, наприклад, від таких принципів як вина, індивідуальний характер відповідальності та інше.

Водночас все наведене абсолютно не заперечує факту наявності ідей гуманізму в нормах кримінального закону. Окремі його вияви можна прослідкувати в наступному.

По-перше, досить гуманною слід визнати відсутність в чинному КК України такого виду покарання як смертна кара. Як відомо, за радянських часів смертна кара вважалась найвищою мірою покарання. Створення незалежної України поставило нові виклики, в т.ч. і становлення на міжнародній арені. Однією з умовою вступу і перебування України у Раді Європи є саме відміна смертної кари. Так, з 1995 р. тимчасово був накладений мораторій на виконання вироків, які передбачали призначене покарання у вигляді смертної кари. Пізніше, в 1999 р. Конституційний Суд України прийняв рішення про те, що смертна кара суперечить Конституції України, у зв'язку з чим в 2000 р. КК України зазнав змін – смертна кара була замінена довічним позбавленням волі. Остаточну крапку в цьому питанні поставив прийнятий в 2001 р. чинний КК України, який взагалі не включив до системи покарань смертну кару.

По-друге, виявом гуманізму можна назвати й те, що більшість санкцій в Особливій частині КК України мають альтернативний характер. Тобто суд, призначаючи покарання, має право його вибору з урахуванням обставин справи, особи винного та іншого. Наприклад, санкція ст. 116 КК України умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання встановлює для суду можливість призначити покарання у вигляді обмеження волі на строк до 5 років або позбавлення волі на той самий строк.

По-третє, яскравими прикладами виявів гуманізму та справедливості можна назвати положення кримінального закону, які регламентують звільнення від кримінальної відповідальності. Йдеться про те, що за певних правових підстав до особи, яка вчинила злочин, держава не застосовує захід кримінально-правового примусу. Такі норми містяться як в Загальній частині КК України (загальні підстави), так і в Особливій (спеціальні підстави). Загальна частина регламентує такі види звільнення від кримінальної відповідальності: у зв'язку з дійовим каяттям, у зв'язку з примиренням винного з потерпілим, у зв'язку з передачею особи на поруки, у зв'язку із зміною обстановки, у зв'язку із закінченням строків давності. Також до загальних підстав звільнення від кримінальної відповідальності можна віднести й добровільну відмову при незакінченому злочині. Особлива частина в окремих статтях містить правила звільнення від кримінальної відповідальності щодо конкретних складів. Їх кількість становить 14. Це, наприклад, ч. 2 ст. 111, ч. 2 ст. 114 КК України та ін.

По-четверте, беззаперечними виявами гуманізму є наявність інститутів амністії та помилування.

Підводячи підсумок розглядуваного можна вказати на те, що чинний кримінальний закон містить немало положень, які свідчать про гуманне ставлення до осіб, які вчинили злочин. Водночас про домінують гуманізму в кримінальному праві говорити не приходиться, та це й непотрібно.

Чи необхідний й подальший розвиток кримінально-правових норм в напрямку гуманізації? Напевно, що так, але при цьому це має відбуватися в межах того, щоб гуманізм розглядався лише як складова таких основоположних категорій в кримінальному праві як справедливість, законність, вина,

невідворотність відповідальності. В протилежному випадку – якщо гуманізм розглядати, а тим паче закріпити як основоположний принцип в нормах закону про кримінальну відповідальність – це може призвести до нівелювання самої концепції кримінальної відповідальності, тобто осуду держави стосовно осіб, які вчинили злочин.

Список використаних джерел:

1. Фріс П.Л. Кримінальне право України: Загальна частина / П.Л. Фріс. – К.: Атіка, 2004. – 488 с.
2. Гацелюк В.О. Реалізація принципу законності кримінального права України (загальні засади концепції). – Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2006. – с. 65-108
3. Коржанський М.Й. Уголовне право України. Частина загальна: курс лекцій / М.Й. Коржанський. – К., 1996. - 336 с.

Паламарчук М.А.

1 курс, СП-41, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Чепульченко Т.О. к.ю.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Студентське самоврядування є невід'ємною частиною студентського життя, громадського самоврядування, зародком формування суспільних думок та ініціатив показником того, наскільки активним учасником суспільного життя є студент.

Більшість країн сучасної Європи, такі як Польща, Німеччина, Велика Британія, Латвія вже давно створили якісні умови для розвитку і функціонування системи студентського самоврядування. Що ж стосується України, то варто наголосити, що реального втілення всіх прав та можливостей, закріплених у законодавстві, не відбувається. В нашій країні діяльність різних форм організації студентського самоврядування регулюється та встановлюється ст. 40 ЗУ «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року. Окреслимо дефініцію поняття «студентське самоврядування» - це право і можливість студентів (курсантів, курсантів-військовослужбовців) вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні вищим навчальним закладом. В першу чергу, метою студентського самоврядування сьогодні є сприяння сумлінному виконанню студентами своїх обов'язків, захищати їхні права та інтереси, а також надавати їм можливість гармонійного, творчого й інтелектуального розвитку, умови для самореалізації в інтересах особистості, суспільства і держави. Поряд із чіткою регламентацією порядку прийняття та діяльності органів студентського самоврядування ст. 40 ЗУ «Про вищу освіту» визначає також основні завдання студентського самоврядування:

- участь в управлінні вищим навчальним закладом у порядку, встановленому цим Законом та статутом вищого навчального закладу; в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендії, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування; у заходах (процесах) щодо забезпечення належних побутових умов проживання студентів у гуртожитках та організації харчування студентів;
- проведення організаційних, просвітницьких, наукових, спортивних, оздоровчих та інших заходів;
- захист права та інтереси студентів (курсантів), які навчаються у вищому навчальному закладі;
- прийняття актів, що регламентують їхню організацію та діяльність;
- мають право оголошувати акції протесту.

За погодженням із органом студентського самоврядування вищого навчального закладу приймаються рішення про:

- 1) відрахування студентів (курсантів) з вищого навчального закладу та їх поновлення на навчання;
- 2) переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;
- 3) призначення заступника декана факультету, заступника директора інституту, заступника керівника вищого навчального закладу;
- 4) поновлення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, у гуртожиток і виселення їх із гуртожитку.

Прикладом розвиненого студентського самоврядування в Україні є самоврядування Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут» (далі НТУУ «КПІ»). Нормативною базою для нього є вище зазначений закон (ЗУ «Про вищу освіту») та Положення про органи студентського самоврядування. Найвищим органом студентського самоврядування НТУУ «КПІ» є Конференція студентів університету, визначені основними напрямками діяльності студентського самоврядування. Виконавчим і представницьким органом студентського самоврядування університету є Студентська Рада НТУУ «КПІ». Окрім того, на базах кожного з факультетів діють студентські ради факультетів. Голова студентської ради факультету входить до

студентської ради університету. Органи студентського самоврядування НТУУ «КПІ» тісно співпрацюють з самоврядуваннями інших навчальних закладів.

Все це закріплено в нашому законодавстві, але на даному етапі розвитку сучасної освіти більшість пунктів, зазначених у законі, не є реалізованими.

Треба відмітити, що органи студентського самоврядування, насправді не приймають участь в призначенні працівників адміністрації університету, хоча це закріплено законом. Органи студентського самоврядування у разі, коли це передбачено положенням про студентське самоврядування вищих навчальних закладів, можуть мати окремі права юридичної особи, зокрема печатку із власним найменуванням, бухгалтерський баланс, штатний розпис, рахунки у банківських установах у гривні та іноземній валюті. Проте є декілька процедурних питань, без яких орган студентського самоврядування не може отримати ці окремі права юридичної особи. Для того, щоб стати повноцінним суб'єктом цивільних та господарських відносин, мати права юридичної особи, потрібно відповідати вимогам норм Цивільного кодексу України. Згідно Цивільного кодексу, юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку. ЦК регулює усі цивільні відносини, і ним не передбачено існування «напівюридичної особи».

На разі перед українським законодавством та безпосередньо студентами стоїть нелегке завдання – наближення студентського самоврядування до рівня європейського. Пер за все – це усунення браку коштів та недоліків законодавства, посилення контролю усіх вище зазначених прав, можливостей, завдань.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту» №1556-VII від 01.07.2014 року.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 №435-IV.

Пряміцин В. Ю.

аспірант кафедри публічного права ФСП НТУУ "КПІ"
Науковий керівник: Чепульченко Т. О., к.ю.н., доц. ФСП НТУУ "КПІ"

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВИТИ В УКРАЇНІ

Головна ціль юридичної освіти - виховання успішних високооплачуваних професіоналів. А успіх чекає тільки на того, хто отримані знання в університеті може використовувати на практиці та в повсякденному житті. Тобто студенти крім отримання повноцінного пакету знань повинні отримати навички практичної діяльності ще за період навчання.

Вважаємо за необхідне провести реформування вищої юридичної освіти, але потрібно це здійснювати послідовно та системно. Також необхідно всі ці зміни закріпити в законодавстві чи, як мінімум, в нормативних актах Міністерства освіти і науки України.

Головними проблемами сучасності вищої юридичної освіти є:

- зниження загальнокультурного рівня абітурієнтів, що вимагає істотної перебудови змісту і методів вищої юридичної освіти;
- дефіцит юристів, здатних ефективно працювати у швидко мінливих умовах ринкової економіки при кількісній надмірності традиційно навчених фахівців, підготовлених за старими «освітніми лекалами»;
- погіршення умов фінансування юридичних вузів, яке робить проблему їх виживання в ситуації, що склалася надзвичайно гострою і ставить її у пряму залежність від якості освіти.

Найбільш загальним критерієм якості вищої професійної освіти та вузівських наукових досліджень є та користь, яку вони, в кінцевому рахунку, приносять державі, суспільству і особистості.

Зміст, структуру і методикку юридичної освіти, на наш погляд, повинні визначати не формальні концепції бакалавра і магістра, а цільова установка на високу якість професійної підготовки компетентного і конкурентоспроможного на внутрішньому та міжнародному ринку праці юриста, кваліфікація якого відповідає соціальним очікуванням і загальноосвітнім тенденціям розвитку вищої професійної освіти: фундаменталізації, спеціалізації, інтернаціоналізації. На нашу думку, було б доцільно доручити досвідченим методистам розробку навчально-методичного супроводу освітнього стандарту в якості керівництва для викладачів і студентів з формування заявлених компетенцій. Критерієм якісного юридичної освіти має бути не кількість випускників юридичних вузів, а їх затребуваність на ринку праці і найбільш повна самореалізація в професійній діяльності.

Якість освітнього процесу, як встановлено педагогічною наукою визначають в комплексі наступні чотири фактори: 1) організаційно-педагогічний вплив викладача; 2) здатність до навчання студентів; 3) навчальний матеріал; 4) час (тривалість) навчання.

Виходячи з цього, для успішного формування стандартних компетенцій майбутніх юристів у вузах необхідно організувати наступні нововведення: кожен юридичний факультет повинен розробити власні навчальні плани, що відповідатимуть їх спеціалізації; провести збільшення годин проходження практики та організувати літні стажування в юридичних фірмах; зменшити кількість неюридичних предметів і адаптувати всі гуманітарні дисципліни до правового нахилу (замість філософії - філософія права); проводити курси підвищення кваліфікації (іноземна мова, інформаційні технології); залучення студентів до наукової діяльності кураторами груп; збільшити кількість предметів спеціалізації та дослідити ким може працювати випускник після отримання спеціалізації; замінити

держіспити на бакалавраті бакалаврським дипломом, ввести в дипломних роботах нормотворчу частину; викладати частину дисциплін на магістратурі іноземною мовою, запрошувати для цього іноземних фахівців.

Для інноваційного навчання характерне використання методів прогнозування, моделювання та проектування у професійній діяльності, розвиток уяви, акцентування уваги на можливі труднощі і проблеми в професійній сфері та на альтернативні способи їх вирішення. Іншою особливістю інноваційного навчання є включеність студента у співпрацю та участь у процесі прийняття професійно і соціально значущих рішень (робота в юридичних клініках з надання безкоштовної юридичної допомоги населенню, участь у студентському науковому товаристві, в обговоренні і підготовці законопроектів та експертних висновків, участь у роботі студентських загонів охорони правопорядку, організація та проведення навчальних судових засідань, науково-практичних конференцій тощо).

А щодо рекомендацій міністерству освіти і науки то вважаємо за необхідне повернути ЗНО по правознавству, а також забезпечити обґрунтованість державного замовлення, що буде зв'язане зі спеціалістами, яких випускає ВНЗ відповідно до спеціалізацій, щоб забезпечити кадрами сфери економіки, які потребують спеціалістів, а не готувати безліч цивілістів та криміналістів.

Скляр Н. В.

1 курс факультету соціології і права НТУУ «КПІ»
Науковий керівник:Чепульченко Т.О., к.ю.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ СВОБОДИ СВІТОГЛЯДУ ТА ВІРОСПОВІДАННЯ НА ЗАКОНОДАВЧОМУ РІВНІ

Поняття "свобода" містить в собі глибокий зміст. Йому присвячено безліч робіт та роздумів, в яких вчені, філософи виражали власні думки, при цьому або сходилися на спільній ідеї або висловлювали протилежне.

Складність поняття "свобода" у свій час влучно проаналізували Джон Стюарт Міль, а згодом Ісай Берлін, які говорили: "Вільним можна вважати лише той стан людини, який не шкодить іншим людям і не зазіхає на їх свободу". Ми вважаємо, що цю думку безперечно можна застосувати в сучасному світі при розумінні даного поняття.

Світогляд - це певна сукупність поглядів, уявлень стосовно навколишнього світу, який оточує людей, а також природи, суспільства в їх цілісності та взаємозв'язку, тобто свобода світогляду - право мати власні погляди на природу, людину і суспільство та змінювати їх, сповідувати релігію або бути атеїстом.

Складовою частиною будь-якого світогляду є вірування. Тому свобода віросповідання (у широкому розумінні поняття) - це можливість самостійного вільного вибору об'єкта вірувань та їх відповідного змісту; у більш вузькому розумінні - це свобода одноособово чи разом з іншими сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, вільно приймати, змінювати релігію за своїм вибором, входити до релігійних громад чи виходити із них, брати чи не брати участь у богослужіннях, релігійних обрядах і церемоніях, навчанні релігії, нести альтернативну службу, вести релігійну діяльність, відкрито виражати і вільно поширювати свої релігійні або атеїстичні переконання тощо.

Свобода світогляду і віросповідання - це право сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, проводити релігійні культи, ритуальні обряди, вести релігійну діяльність; одна з важливих свобод людини.

Дана свобода записана в низці міжнародних і українських документів, серед яких: "Загальна декларація прав людини"(ст.18), "Міжнародний пакт про громадянські й політичні права(ст.18), "Конвенція про захист прав людини і основних свобод" (ст.9) і Конституція України, ст. 35 якої проголошує:

"Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність".

Слід зазначити базовий Закон України від 23.04.1991 р. "Про свободу совісті та релігійні організації".

Завдяки цим нормативно-правовими актам в українському суспільстві відбулися позитивні зрушення (зростання кількості релігійних об'єднань, активна участь духовенства, віруючих у житті країни), однак є проблеми, тому відповідне законодавство потрібно удосконалювати з наступних причин.

До Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" з моменту його прийняття не вносилися суттєві зміни, тому акт неспроможний реагувати на вагомні проблеми сучасного етапу.

Відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" є проблема щодо набуття статусу юридичної особи неприбутковими організаціями, зокрема і релігійними. Колізія правових норм стосовно процедури державної реєстрації релігійних організацій між цим Законом і Законом України "Про свободу совісті та релігійні організації" створила проблему подвійної реєстрації релігійних інституцій, що призвело до ускладнення отримання останніми статусу юридичної особи.

Законодавство стосовно свободи совісті та релігійних організацій містить чимало положень, сформульованих у форматі звичайних декларацій, в яких немає ні зобов'язань і відповідальності конфесій; міститься мала кількість бланкетних норм.

Також є проблемою широка системи релігійних організацій, що класифікуються за релігійною ознакою, на нашу думку, це повинно здійснюватися на нейтрально-юридичній основі.

Такі заходи сформують надійну основу гармонізації взаємин держави зі світовим співтовариством як у релігійній сфері, так і в гуманітарній політиці взагалі.

Отже, пріоритетними напрямками законодавчого удосконалення релігійної сфери є: прийняття нового Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації", а також узгодження цього Закону з іншими нормативно-правовими актами, які охоплюють дану сферу.

Список використаної літератури:

1. Ярошенко М. Право на свободу світогляду і віросповідання // Юридичний вісник України. - 2010. - №405
2. Кочкадан А. Проблеми права на свободу світогляду і віросповідання // Право України. - 2002. - №4
3. Макарчук В. Забезпечення свобод на законодавчому рівні // Право України. - 2005. - №8

Старовойтова А. В.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник :Тараненко М.Г.,к.іст.н. доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Українська термінологія з прав людини бере свій початок з часів Київської Русі. Зокрема, договори київських князів укладені з Візантією урегульовували відносини, яких вимагали обставини життя, утворюючи нові правовідносини. Вони базувалися на нормах звичаєвого права і відбивали тогочасний правовий світогляд населення. Так, договір 911р.Олега з Візантією, при розгляді суперечок вимагав наявності доказів. Якщо їх було недостатньо, позивачу дозволялось доповнити свої показання присягою. Після того, як позивач клявся перед Богом в правдивості своїх свідчень, обвинувачення вважалось доведеним. Відповідач підлягав засудженню, якщо сам не надасть суду інших доказів. Згодом в Руській Правді процедура присяги дістане назву очисної для позивача і відповідача.

За Руською Правдою становище жінки було набагато вищим, ніж за давньогерманським та римським правом, перед лицем яких жінка, донька, дружина, мати завжди потребували опікуна й виступали все життя неправочинними. Навпаки, на Русі жінка за життя чоловіка зберігала своє окреме майно, яке й після його смерті не входило до спільної спадщини: жінка сама ставала повноправною головою родини. Конституція Пилипа Орлика 1710 року значно обмежувала права гетьмана, передбачала створення представницького органу - Генеральної ради. Гетьман мав захищати козацтво і все населення від надмірних податків і повинностей, допомагати козацьким вдовам і сиротам. Конституція значно розширила права Запорозької Січі.

Доба Центральної Ради була найяскравішим часом української революції 1917-1921 рр. УЦР започаткувала перші кроки відродження державності України. З квітня 1917 р. вона перетворилася на український парламент, який відстоював історичні права українського народу та національних меншин, які мешкали в Україні. Відповідно до III Універсалу Центральної Ради впроваджуються демократичні свободи: свобода мови, свобода друку та ін.; запроваджується 8 годинний робочий день;приймається судова реформа та впроваджується амністія політичних в'язнів. В IV Універсалі УЦР проголошується проведення земельної реформи в інтересах селян, право націй користуватися національно персональною автономією.

Конституція Української Народної Республіки(квітень 1918р.), Проект Основного Державного Закону Західноукраїнської Народної Республіки (листопад 1918 р.) значну увагу приділяли правам громадян України. В цих актах були статті про рівність прав чоловіків та жінок, ніхто не міг бути затриманий на території УНР без судового наказу та у випадку, як на гарячій вчинку; «ревізія» могла відбуватися тільки на підставі судового наказу та у випадку, що їх передбачає закон; встановлювалась «листова тайна»; забезпечувалась вільність сумління і віри, а також зміни віросповідання; оголошувалась повна свобода «перемін місця пробування» (повна воля зміни місця побуту і перенесення своєї власності в межах держави, за винятком випадків, що їх зазначено в законі) тощо.

Період Української РСР, з одного боку, став дуже важливим періодом розвитку прав людини і права в цілому, адже в цей період було прийнято численні міжнародні акти з прав людини, але з іншого боку, це був період свавільного втручання в українську мову, намагання зблизити її з російською.

Конституцію УРСР 1937р. була демократичною за змістом і демагогічною та декларативною по суті. У ній розписано детально всі права і свободи, які надавалися громадянам, встановлено демократичну виборчу систему (з одним кандидатом, при визнанні чистого бюлетеня дійсним), проголошено побудованим соціалізм (при тотальній бідності населення), надано право вільного виходу УРСР зі складу СРСР без жодних гарантій і механізму реалізації цього права. Вперше

з'явилася стаття про керівну і визначальну роль компартії у суспільстві і державі. Конституція УРСР 1978р. містила такі розділи як держава і особа (громадянство УРСР, рівноправність громадян, основні права, свободи і обов'язки громадян) та правосуддя, арбітраж і прокурорський нагляд; Більшість статей Конституції 1978 р. мали декларативний характер, проголошені права і свободи не були закріплені відповідними законами.

Значним етапом розвитку прав людини в Україні стало прийняття Конституції України 28 червня 1996 року. У розділі «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» було закріплено широкий спектр прав і свобод людини й громадянина, що відповідали міжнародним стандартам. Було введено такі нові правові терміни як «право на особисту недоторканість», «право на підприємницьку діяльність», «право на соціальний захист», «право на життя» тощо. Конституція України встановлює юридичні гарантії прав людини і громадянина. До них належить, зокрема, право на судовий захист громадянином своїх прав та свобод. Отже, Конституція України 1996 року встановлювала права людей в різних сферах життєдіяльності, але на жаль мала декларативний характер і як правило ці права на практиці не використовувались. Такий короткий огляд розвитку прав людини в Україні свідчить про періоди, коли громадяни були наділені як широким спектром прав, так і періоди коли ці права було значно звужено. Але ми завжди прагнули до демократії та незалежності і в результаті досягли своєї мети.

Список використаних джерел:

1. Антонович М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: Монографія.- К. Видавничий дім «KM Academia», 2000.- 262с.
2. Копиленко О. «Сто днів» Центральної Ради. — К., 1992.
3. Семененко В., Радченко Л. Історія України з прадавніх часів до сьогодення. — Х., 2000.

Телегин А.П.

1 курс ФСП НТУУ «КПІ»

Научный руководитель: Чепульченко Т.А., к. ю. н., доц. НТУУ «КПІ»

ГУМАНИЗМ В ПРАВОВОЙ СИСТЕМЕ УКРАИНЫ

Одной из важнейших составляющих правовых систем всего мира есть гуманизм права. Законодательство каждой демократической страны придерживается принципов первенства прав и свобод человека, а также уважения личности и создания условий для ее полноценного существования и развития. Наша страна не является исключением. Конституционно закреплено, что Украина есть демократическое и правовое государство. Однако мы почему-то это забываем.

Ярким свидетельством того является Закон «О диктатуре» от 16 января 2014 года. Данный законопроект был принят без обсуждения и действительного подсчета голосов. А их антидемократическое содержание полностью противоречит принципу гуманизма. Реакция, последовавшая на подписание президентом Виктором Януковичем данных законов, привела к силовым противостояниям по всей территории Украины. Результатами столкновений стали массовые заключения и первые жертвы «Революции достоинства». Данный случай можно рассматривать как некомпетентность бывшего правительства, но таких ошибок лучше не повторять.

Кроме того в Украине остаются не разрешенными весомые проблемы в сфере соблюдения основных прав и свобод человека. Несмотря на существующее демократическое законодательство, правоохранные структуры государства, которые должны непосредственно обеспечивать защиту прав и свобод человека, часто действуют формально, неэффективно, а иногда и сами грубо нарушают эти права. В первую очередь это касается милиции, учреждений пенитенциарной службы, судов и других правоохранительных организаций.

В сфере правоприменения не достигнуто точного и неуклонного применения законов и подзаконных актов Украины, вследствие чего они теряют своё значение. Не срабатывает как следует принцип неотвратимости юридической ответственности за совершенные преступления и другие правонарушения. Подтверждением этого служат неоднократные случаи, когда дети чиновников избегают наказаний за свои численные проступки. В нормотворчестве нередко отдают приоритет не праву, а политической целесообразности, которая не имеет ничего общего с правовой политикой государства.

Данные факторы мешают реализации ряда прав и свобод человека, осуществление которых и без того затруднено экономическим и политическим кризисом. Гуманизм в правовой системе, прежде всего, проявляется в реальном обеспечении человеческого достоинства. Одно закрепление прав человека в правовом акте не есть показателем их реальности. Известно, что и в конституциях государств с тоталитарным режимом было продекларировано большой перечень прав и свобод человека, впрочем, воспользоваться которыми было невозможно.

В действительном обеспечении человеческого достоинства главную роль играет механизм защиты прав человека. Определяющие место в механизме защиты прав человека в пределах Совета Европы занимает Европейский суд по правам человека, который является особым наднациональным юрисдикционным органом, который обеспечивает конкретную реализацию прав, предусмотренных Европейской конвенцией о защите прав человека и основных свобод.

Уполномоченный Верховной Рады Украины по правам человека является важнейшим объектом в Украинском механизме. «Парламентский контроль за соблюдением конституционных прав и свобод человека и гражданина и защиту прав каждого на территории Украины и в пределах ее юрисдикции на постоянной основе осуществляет Уполномоченный Верховной Рады Украины по правам человека, который в своей деятельности руководствуется Конституцией Украины, законами Украины, действующими международными договорами, согласие на обязательность которых предоставлено Верховной Радой Украины». Сотрудничество данного органа с такими международными организациями как Международный институт омбудсмена, Ассоциация «Европейский институт омбудсмена» и другими поможет реально укрепить принцип гуманизма в правовой системе Украины.

Подводя итоги, можно сказать, что национальные источники права Украины придерживаются принципа гуманизма, однако поведение субъектов реализации права и отношение общества к нему противоречит основам человеколюбия. Вот почему в правовой системе Украины следует развивать правовую культуру общества и совершенствовать реализацию права.

Тараненко М. М.

к.ю.н., викладач кафедри публічного права ФСП НТУУ «КПІ»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДОЦІЛЬНОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА МАСОВІ ЗАВОРУШЕННЯ ДЛЯ ОСІБ ЯКІ ДОСЯГЛИ 14-РІЧНОГО ВІКУ.

В ст. 294 Кримінального кодексу України (далі – КК України) встановлюється кримінальна відповідальність за організацію та активну участь у масових заворушеннях. Відповідальність за вказаний злочин несуть як громадяни України, так і іноземні громадяни та особи без громадянства, які досягли 16-річного віку. У разі участі у масових заворушеннях підлітків у віці від 14 до 16 років, вони несуть відповідальність не за участь у масових заворушеннях, а за інші злочини, пов'язані з ними: вбивство, знищення майна, підпал тощо.

В ч. 2 ст. 22 КК України чітко визначено, за які злочини 14-16-річні підлітки підлягають кримінальній відповідальності. Однак вважаємо, що законодавець приділив недостатню увагу питанню визначення вікового критерію осіб, що несуть кримінальну відповідальність за масові заворушення. Зауважимо, що за більшість злочинів, які вчиняються в ході масових заворушень, кримінальна відповідальність настає при досягненні особою 14-річного віку. Це, зокрема, умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України), умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122 КК України), умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК України). Варто наголосити, що особи, котрі досягли 14-річного віку, несуть кримінальну відповідальність і за суміжний з масовими заворушеннями злочин – хуліганство, вчинене групою осіб (ч. 2 ст. 296 КК України)[1, с. 185].

Встановлення зниженого віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, обумовлене, насамперед, тим, що фізичний та інтелектуальний розвиток сучасної 14-річної особи дає їй змогу цілком усвідомлювати свої дії, вміти керувати ними, чітко розуміти шкідливість умисного посягання на громадський порядок, здоров'я, життя, волю, власність громадян тощо. Якщо ж зазначена особа вчиняє такі протиправні посягання, то вона свідомо і відверто демонструє свою неповагу до закону, вказуючи тим самим, свою зверхність над ним. Зрозуміло, що на такі антисоціальні прояви слід адекватно реагувати [2, с. 113].

Зауважимо, що така практика має місце в зарубіжному кримінальному законодавстві. Зокрема, КК ряду країн світу також встановлюють знижений вік відповідальності суб'єктам відповідних складів масових заворушень. Наприклад, таким суб'єктом визнається фізична осудна особа, котра досягла 7-річного віку (ст. 32 КК Швейцарії), 12-річного віку (ст. 77 а КК Нідерландів), 13-річного віку (ст. 122-8 КК Франції), 14-річного віку (ст. 9 КК Республіки Корея, ст. 19 КК ФРН, ст. 41 КК Японії, ст. 17 КК Швеції). Водночас зазначимо, що на відміну від повнолітніх осіб, для неповнолітніх учасників масових заворушень кримінальний закон цих країн визначив більш м'які форми реалізації кримінальної відповідальності.

Що стосується КК країн колишнього СРСР, то в них також має місце встановлення зниженого віку для учасників масових заворушень. Зокрема, суб'єктами цього злочину визнаються осудні особи, котрі досягли 14-річного віку (ст. 225 КК Грузії, ст. 225 КК Латвії, ст. 285 КК Молдови).

В цьому зв'язку зазначимо, що результати проведеного нами анкетування свідчать про те, що працівники правоохоронних органів України схильні до того, щоб кримінальна відповідальність за участь у масових заворушеннях встановлювалася з 14-річного віку. Зокрема, 96 зі 165 опитаних респондентів (58 %) вважають за доцільне знизити вік, з якого настає кримінальна відповідальність для осіб, що беруть участь у масових заворушеннях, до 14 років [1, с.240-243]. Адже їх частка серед суб'єктів даного злочину вагома і становить 20 % [3, с. 46].

Зважаючи на вказані обставини, та з метою посилення відповідальності неповнолітніх за участь у масових заворушеннях, вважаємо за доцільне встановити кримінальну відповідальність за активну участь у масових заворушеннях для осіб, котрі на момент вчинення злочину досягли 14-річного віку. Відповідно до цього, внести масові заворушення до переліку злочинів, встановлених ст. 22 КК України, за вчинення яких особи у віці від 14 до 16 років несуть кримінальну відповідальність.

Список використаних джерел:

1. Тараненко М.М. Кримінально-правова характеристика масових заворушень: Дис. . канд. юрид. наук (12.00.08) // МОН України, Нац. технічний ун-т України "Київський політехнічний інститут" - Київ: -2014р.- 255с.
2. Осадчий В. І. Кримінально-правовий захист правоохоронної діяльності. Монографія. / В. І. Осадчий. – К. : Атіка, 2004. – 334 с.
3. Тараненко Н. Н. Субъект массовых беспорядков / Н. Н. Тараненко // Закон и жизнь. – № 11 (Ноябрь, 2013). – Кишинёв. – С. 44-47

Цаль М.В.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Гожій І.О., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАННЯ ОСОБИ ТАКОЮ, ЩО ВСТАРТИЛА ПРАВО КОРИСТУВАТИСЯ ЖИЛИМ ПРИМІЩЕННЯМ

Дуже часто в сім'ях виникають проблеми, пов'язані з правом користування жилою площею. Одним із способів на члена сім'ї власника або наймача жилого приміщення у випадку його тривалої відсутності без поважних причин є передбачений законом порядок визнання особи такою, що втратила право користування жилим приміщенням.

Дане питання регламентовано статтями Цивільного кодексу України та Житлового кодексу, які є індивідуально визначеними та мають різну сферу застосування. У випадку, коли житло перебуває у приватній власності, необхідно застосовувати норми саме Цивільного кодексу України. Член сім'ї власника житла втрачає право користування цим житлом у разі його відсутності без поважних причин понад один рік, якщо інше не встановлено домовленістю між ним і власником житла або законом [2, ст. 405].

Натомість, положення Житлового кодексу застосовуються при користуванні жилою площею в будинках державного та громадського фонду. Визнання особи такою, що втратила право користування жилим приміщенням, можливе у випадку її відсутності без поважних причин понад 6 місяців. До поважних причин, зокрема, відносять перебування у відрядженні, у осіб, які потребують догляду, внаслідок неправомірної поведінки інших членів сім'ї, догляд за дитиною, тощо [3]. Поважність причин відсутності визначається судом.

Для визнання особи такою, що втратила право користування жилим приміщенням, потрібно знати наступне: у випадку, коли особа перестала бути членом сім'ї наймача, але продовжує проживати в займаному жилому приміщенні, вона має такі права та обов'язки, як наймач та члени його сім'ї. Припинення сімейних відносин з власником житла не позбавляє права колишніх членів сім'ї власника права користування займаним приміщенням. Власник має право вимагати плату за користування житлом від колишнього члена своєї сім'ї [1, ст.156]. Право користування жилою площею є похідним від права власності, отже, із припиненням права власності особи на житло втрачається й право користування жилим приміщенням у членів його сім'ї.

Позивачем щодо визнання особи такою, що втратила право користування житлом у будинках державного та громадського житлового фонду, може бути наймодавець, наймач, член його сім'ї, в тому числі ті, за якими зберігається право користування житлом як за тимчасово відсутнім.

Доказами є показання свідків, факт перевезення особистих речей в інше приміщення, переадресація кореспонденції тощо. Для відповідача важливим є подання доказів неможливості повернення у приміщення через неправомірні дії інших членів сім'ї, а саме, заміна замків у дверях заяви і листи з погрозами тощо.

Відсутність у жилому приміщенні має бути безперервною. Повернення особи перериває термін відсутності. Коли відсутній повернувся на жилу площу за згодою членів сім'ї, його вже не можна вважати таким, що втратив право користування жилою площею [3].

Отже, визнання особи такою, що втратила право користування жилим приміщенням, на перший погляд є простою процедурою, але на практиці можуть виявитися певні складнощі.

Список використаних джерел:

1. Житловий кодекс Української РСР від 30.06. 1983р. №5465-Х// Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1983. Додаток до №28.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435-IV//Відомості Верховної Ради України. - 2003. №40-44.
3. Про деякі питання, що виникли в практиці застосування судами Житлового кодексу України: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.04.85 №2. – Режим доступу: www.legal.com.ua

СЕКЦІЯ № 8. ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ПРАКТИКИ: «РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: ВІЙНА ТА МИР»

Куратори секції: к.іст.н., доц. Цирфа Г.А., викладач Бежевець А.М.

Борисов О. Ю.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бежевець А.М., ст. виклад. ФСП НТУУ «КПІ»

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА – ПРИХОВАНЕ ПРОТИСТОЯННЯ

Трагічні події 2014-2015 років в Україні спричинили активне зростання інтересу держави та суспільства до питань інформаційної війни та обороноздатності нашої держави на цьому, дещо незвичному, фронті.

Як відомо, основними завданнями кожної із сторін конфлікту в інформаційній війні є:

1. Внесення у свідомість населення держави-супротивника шкідливих ідей, послаблення патріотичних суспільних переконань, деморалізація війська та мирного населення.

2. Залякування власного народу образом ворога.

3. Збір тактичної інформації.

4. Забезпечення безпеки власних інформаційних ресурсів та запобігання підривної інформаційній діяльності супротивника.

Важливу роль у веденні успішної інформаційної війни відіграють державні органи розвідки та контррозвідки. І нажалі, сьогодні ми не можемо вести мову про здобуття Україною переваги у цьому прихованому протистоянні спецслужб. Адже приховане протистояння має досить помітні та очевидні наслідки, і підтвердженням тому є трагедія під Іловайськом, в якій загинуло близько півтисячі українських воїнів (лише за офіційними даними), ще більше військовослужбовців було поранено або потрапило у полон; чисельні засідки, в які потрапляли українські бійці, залишаючи Дебальцеве; точні артобстріли українських угруповань системами реактивного залпового вогню тощо.

Очевидно, що супротивнику були достеменно відомі плани ведення бойових дій українськими військами біля Іловайська, так само знав ворог і про шляхи відступу наших військ від Дебальцевого, знав і про місця дислокації обстріляних «Градами» угруповань.

Роль інформаційного протистояння у згаданих подіях, можливо, не є очевидною, проте вона значна. Судячи з вищезгаданих фактів, українські органи контррозвідки не змогли вчасно вистежити так званих «кротів» та запобігти чи припинити передачу ворогу тієї інформації, яка в подальшому коштувала Україні сотень життів.

В той же час працівники російських спецслужб «засвітилися» на фоні всіх поразок українських сил, їх фото або радіоперемови висвітлювались ЗМІ досить часто та із залученням відповідних доказів.

Окремо варто згадати збитий 14 червня 2014 р. над Луганськом транспортний літак ЗСУ. На борту ІЛ-76 перебувало 49 осіб, жоден з них не вижив. Півсотні людей загинуло в одну мить через те, що інформація про військові авіаційні перевезення не була надійним чином захищена!

Окрім цього в інформаційному просторі України значними темпами розповсюджується пропаганда проросійських сил, причому досить часто розповсюджується з території України, що може тягнути за собою кримінальну відповідальність відповідно до ч.2 ст.109 ККУ. Зокрема, під час боїв за Донецький аеропорт, Дебальцеве та Іловайськ у соцмережах активно поширювалась неправдива інформація про повний крах українських збройних сил, недостовірна інформація про взяття під контроль бойовиків тих чи інших населених пунктів тощо. Проте безкарність подібних пропагандистів свідчить про недостатню ефективність боротьби з ними органами нацбезпеки.

Звісно, не можна звинувачувати згадані органи у повній бездіяльності, адже вони нині знаходяться на стадії реформування, і навіть попри це досягли певних результатів у розкритті та припиненні діяльності зрадників в апараті Міністерства оборони України та інших державних органах. Варто згадати чисельних диверсантів, нещодавно затриманих в Одесі, які прибули до міста для проведення діяльності із дестабілізації регіону, в тому числі для здійснення пропагандистської діяльності, а також нещодавній арешт офіцера оперативного відділу озброєння ЗСУ.

Проте успішне ведення інформаційної війни органами розвідки та контррозвідки потребує значного вдосконалення існуючої правової системи, кадрової політики даних органів, системи підготовки їх службовців, залучення міжнародних фахівців до розробки національних програм протидії інформаційній агресії.

У підсумку варто зазначити, що в реаліях інформаційної війни, інформація вимірюється не сторінками, не мегабайтами і навіть не вагою золота, вона вимірюється людськими долями та життями. І тому сьогодні надзвичайно гостро стоїть питання ефективного реформування підрозділів СБУ та Служби зовнішньої розвідки України. Маємо надію, що посади в цих структурах займатимуть лише справжні професіонали, які зможуть ефективно захищати інформаційний простір нашої держави та за необхідності давати гідну відсіч своїм колегам із держав-агресорів.

Україна неодмінно вистоїть у сьогоднішньому нелегкому протистоянні, бо сила завжди за тим, за ким правда.

РОЛЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ

Інформаційна війна – це використання інформації, яка може не відповідати дійсності, задля дезорієнтації і дезінформації об'єктів інформаційної війни.

Головними цілями інформаційних війн є маніпулювання суспільною свідомістю.

Основні цілі, які покладені на інформаційну війну:

- ✓ внесення у суспільну та індивідуальну свідомість ворожих, шкідливих ідей та поглядів
- ✓ дезорієнтація та дезінформація мас
- ✓ послаблення певних переконань, устоїв
- ✓ залякування свого народу образом ворога
- ✓ залякування супротивника своєю могутністю

У цьому випадку інформаційна війна є складовою частиною конкурентної боротьби.

Дивлячись на те, що в наш час кожен має вільний доступ до телебачення та інтернету, інформаційна війна має дуже велике значення. Адже більшість людей беззаперечно вірять всьому, що розповідають ЗМІ. І саме це є основним фактором дезінформації населення.

Такі операції здійснюються для послаблення противника. А часом наслідки такої війни можуть значно перевищувати наслідки, яких можливо було б зазнати при безпосередніх бойових конфліктах. Основних збитків зазнає економіка об'єктів, проти яких були застосовані такі методи.

На сьогоднішній день, спостерігаючи за ЗМІ України та Росії, можна побачити прояв інформаційної війни. Адже висвітлюючи всі події, які відбуваються в «гарячих точках», жодна з країн не зможе залучитися підтримкою та довірою більшості. Саме тому більшість джерел ЗМІ приховують та додають велику кількість інформації, яка вигідна саме для уряду та правління конкретної країни. Через це можна побачити такі чіткі відмінності в новинах, поданих країнами-учасницями конфлікту.

Можна згадати цікаву фразу американського дослідника М. Маклюєна, що звучить так: "Істинно тотальна війна - це війна за допомогою інформації", і зрозуміти наскільки вона є правдивою, з огляду на всі події, які відбуваються.

Але тим, як просто це відбувається, вже нікого не здивуєш, адже більшість ЗМІ є підконтрольними людям, які мають безпосереднє відношення до влади.

Ми ж не повинні залишатись осторонь і маємо знати, що кожен з нас, навіть незначним, на перший погляд, вчинком може змінити країну на краще. Інформаційна війна зачіпає всіх і кожного з нас, тому аналізуйте інформацію, думайте логічно та критично і не дозволяйте обманювати себе та інших людей. Перемога в інформаційній війні залежить від кожного з нас.

Зозуля Н. В.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бежевець А.М., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПРІОРИТЕТНІСТЬ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ ЯК РУШІЙНА СИЛА НА ШЛЯХУ ДО БЛИСКАВИЧНОГО МАЙБУТНЬОГО

Інформаційне суспільство – це ступінь у розвитку цивілізації на сучасному етапі, який характеризується значним зростанням важливості знань та інформації в житті суспільства, збільшенням частки інформаційних продуктів, послуг у валовому внутрішньому продукті країни, створенням глобального, масштабного інформаційного простору, що забезпечує ефективну інформаційну взаємодію людей, їх доступ до світових ресурсів інформаційного спрямування, а також задоволення їхніх особистісних і соціальних потреб в інформаційних продуктах і послугах.

Базисом інформаційного суспільства є інформаційні технології, «інтелектуальні» комп'ютери, автоматизація та роботизація всіх сфер і галузей економіки та управління, єдина найсучасніша інтегрована система зв'язку. Таким чином, кожній особі забезпечується доступ до будь-якої інформації, знань, і це зумовлює значні зміни в усій системі суспільних відносин.

Одним із найголовніших пріоритетів сучасної України слід вважати непереборне прагнення до побудови орієнтованого виключно на інтереси людей, відкритого для всіх і спрямованого на розвиток інформаційного суспільства, в якому б кожен з нас міг не тільки створювати та накопичувати інформацію і знання, але й мати вільний доступ до них, можливість користуватися та обмінюватися ними для того, щоб кожна людина повною мірою могла реалізувати свій потенціал, сприяючи при цьому суспільному й особистому розвитку та підвищуючи якість життя.

Попри свій молодий вік, наша країна має свою історію розвитку основних засад інформаційного суспільства, зокрема: діяльність відомої у всьому світі школи кібернетики; формування програми і концепції інформатизації, яке відбулося на початку 90-х років минулого століття; створення різноманітних інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) і загальнодержавних інформаційно-аналітичних систем різного рівня й призначення.

За цей період часу було сформовано певні правові засади побудови інформаційного суспільства. Було прийнято ряд нормативно-правових актів, які, зокрема, покликані регулювати суспільні відносини стосовно створення інформаційних електронних ресурсів, захисту прав інтелектуальної власності стосовно цих ресурсів, впровадження електронного документообігу, а також захисту інформації.

Пріоритетність впровадження Основних засад розвитку інформаційного суспільства в Україні полягає у тому, що це дасть змогу забезпечити позитивні зміни у життєдіяльності суспільства і людини, які будуть проявлятися у збільшенні рівня захисту прав і свобод людини та її добробуту, принципів участі громадян в управлінні державою та зростанні ефективного управління державою; сприянні якості та доступності освіти, науки, культури, охорони здоров'я за рахунок впровадження ІКТ тощо [1].

Отже, державна політика щодо розвитку інформаційного суспільства, яка втілюється в сучасній Україні, має ґрунтовне нормативно-правове забезпечення. Але слід зауважити, що чинне законодавство не повною мірою відповідає потребам сучасного інформаційного суспільства, що зумовлює необхідність його подальшого вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2007. – №12. – ст. 102.

Маркелов І. В.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бежевець А.М., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

На сьогоднішній день інформаційна мережа Інтернет, яка повинна була стати центральною базою знань людства, універсальним засобом зв'язку та обміну інформацією людей з усього світу, перетворилася на сміттєзвалище, в якому пошук дійсно необхідної інформації потребує значних витрат часу та навіть певної «майстерності» у цій галузі.

Однією з основних проблем інформаційного суспільства є відсутність нормативно-правового механізму його регулювання. У будь-якому суспільстві повинні існувати закони, правила, на підставі яких воно діє, однак на даний час вони відсутні або нечіткі. Так, на просторах мережі Інтернет можна зустріти такі явища, як розпалювання міжнародної ворожнечі, приниження честі та гідності людини, заклики до публічної розправи, розтління малолітніх, шахрайство, пропаганда війни та значна кількість інших. Підставно відмітити, що майже за всі ці діяння у «реальному світі» можливе настання кримінальної відповідальності за відповідною статтею Кримінального кодексу України.

Створюється яскравий контраст, і з'являється питання: Чому те, що табується реальним суспільством, стало нормою у віртуальному, при тому, що наслідки від дій у віртуальному світі досить часто є не менш значущими? Причиною того становища, в якому наша країна перебуває сьогодні, певною мірою є відсутність дієвого механізму регулювання інформаційних відносин. Можливість залишатися анонімним (а, відповідно, непокараним) часто призводить до появи такого явища як кібербомбінг, а у найгіршому випадку – до віртуального тероризму, наслідки якого можуть гостро відчувати вже реальні люди.

Приймаючи все вищесказане до уваги, вважаємо, що сучасний український інформаційний простір потребує кардинальних змін та введення значних інновацій. Безумовно, цей процес є складним та багатограним і потребує часу для його реалізації. Перш за все, необхідно закріпити сталий та санкціонований зв'язок користувача з мережею Інтернет шляхом регулювання таких відносин відповідними нормативно-правовими актами та договорами. Таким чином, фізична або юридична особа, що представляє свої інтереси в мережі Інтернет, повинна бути чітко ідентифікована за допомогою паспортних даних, ідентифікаційного коду або інших документів, за якими можна було б встановити особу користувача. Подібні заходи сформулюють необхідні умови для створення правового поля і дадуть змогу впровадити чіткий механізм санкціонування відносин в межах інформаційного простору. Іншими словами, створення інформаційного законодавства є невідкладним заходом на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства. Реалізацію необхідних заходів, впровадження правового поля та загальне керівництво має бути покладене на відповідний державний орган із чіткою структурою та визначеними повноваженнями, діяльність якого буде регулюватися відповідними законами.

Звісно, реалізація подібного плану може зустріти досить широке коло проблем і протидій, та потребує не тільки значних витрат часу, зусиль, а й кардинальної зміни в свідомості суспільства, однак такі дії є необхідними та невідкладними.

ПРОПАГАНДА ЯК ЗАСІБ МАНІПУЛЯЦІЇ СВІДОМІСТЮ

Здавалось би, як у сучасному світі мільйони громадян можуть бути обмануті та дезінформовані при наявності доступних ресурсів для отримання будь-якого роду інформації. Бери, читай та аналізуй. Але, важко не погодитись, що люди звикли отримувати «пережований» матеріал та «ковтати» вже готові новини. На обдумування почутого чи побаченого немає ні часу, ні бажання-важливішим постає питання як прогледувати родину та заплатити квартплату.

Тому таким станом речей вдало користуються політики та чиновники. Видання обмежувальних законів, накладання непосильних податків та скасування мінімальних пільг не є найстрашнішим, бо це ми вміємо помічати та протистояти, а ось пропаганда та нав'язування певної «ідеології» - те, що може виявитись непомітним та поступово «в'їдатися» в розум, супроводжуючи все життя.

Пропаганда є одним з базових засобів політичної маніпуляції. На відміну від реклами, вона не обмежується часовими рамками та її складно виявити. Стикаєшся з нею щодня, але не завжди помічаєш. Потужність цієї зброї не можна не оцінити. Гітлер писав у "Майн Кампф": "За допомогою вмілого й тривалого застосування пропаганди... можна представити народу навіть небо пеклом і, навпаки, найубогіше життя представити раєм".

Щоб перейти безпосередньо до прикладів пропаганди та зуміти її виявити, незайвим буде визначити, як виникає та працює пропагандистська машина. Насамперед зазначимо, що пропаганда спрямована не на конкретного споживача, а на маси людей. Так С. Московічі вважає, що стратегії пропаганди "призначені для перетворення індивідів у натовп і залучення їх до певної діяльності." Зазначимо, що пропаганда впливає саме на емоції та почуття людей, а не доводить інформацію чи аргументує її.

Наприклад, Ісус Христос теж був пропагандистом. Але він повчав людей любити один одного, а не насаджував руйнівні та агресивні ідеї. Чи завдавав він шкоди такою пропагандою? Навряд, швидше навпаки. Тому, коли постає питання про користь або шкоду пропаганди, то потрібно, перш за все, розібратися, які емоції вона викликає.

Пропаганда звільняє народ від обов'язку думати та можливості аналізувати, вона присікає спроби сумніватися та бути «інакомислячим». Наприклад, в радянські часи пропаганда закликала боротися зі зрадниками та ворогами - й люди «доносили» один на одного, влада закликала освоювати цілину - й люди їхали та працювали за копійки, правляча верхівка стверджувала, що радянське суспільство - найсправедливіше, СРСР – зразкова ідеальна країна, марксизм - єдине вірне вчення – й люди вірили.

Існує низка маніпулятивних прийомів через ЗМІ, але всі вони мають на меті єдине: створюючи певний емоційний стан, направляти у свідомість людей одну інформацію і не допускати іншу, формувати тим самим вигідні для маніпулятора уявлення про дійсність і створювати певне ставлення до неї.

Пропаганда прикривається демократією та свободою слова, видаючи себе за «глас народу»-нібито натхнення та мотивація для людей або можливість відкрито висловлювати свої думки за найкращими традиціями розвинених правових держав. Насправді, люди — частина шоу, яке розігрується.

Також хотілось би звернути увагу на яскравий цьогорічний експеримент естонців. Політичні партії, що з невідомих бюджетів фінансують свої кампанії, та політики, які обіцяють неможливе – це не лише типова українська проблема. Схожа ситуація наразі і в Естонії. Труп місцевого театру NO99 висловила свій протест шляхом провокації: актори проголосили створення нової політичної партії. У стрічці «Звідки з'являється пил і куди зникають гроші» режисери ТійтОясоо та Ене-ЛіісСемпер розкрили, як епатажна й чітко спланована кампанія розворушила політичний світ і вдало показала слабкі сторони молодих демократій, де пропаганда і до тепер визначає, хто прийде до влади.

У сучасному інформаційному світі значення пропаганди непомірно зростає. Вона стає небезпечнішим інструментом, який шляхом правильного використання призводить до відповідних наслідків. В останній час більшість військових конфліктів супроводжувалися масштабними пропагандистськими кампаніями, спрямованими на розкол та розпалювання ворожнечі. Тому не дивно, що пропаганду називають новим сучасним засобом ведення війни.

Таким чином розгортаються події і в нашій країні за допомогою російської пропаганди в українському інформаційному полі. Підтримуючи міфи про «братський народ» та «молодшого брата», навішуючи на Майдан негативні ярлики й закликаючи російськомовне населення України «захиститися», російська пропаганда розколола український народ, посилила недовіру до влади та налаштувала один проти одного. Звідси так звана легітимізація «ЛНР» та «ДНР» як «держав», дестабілізація українського фронту й тилу, затяжна АТО врешті решт. Помітьте, це все розпочато лише на рівні ЗМІ, без фізичного насильства та військової сили, а наразі підтримується та поширюється медіа, але вже за участі мілітаризованих сил. Тому роль ЗМІ, зокрема пропаганди та

агітації, є вагомою, можна сказати «гілкою влади», адже сама по собі здатна розпочати війну та навіть перетворити чорне на біле.

Намагання уникнути пропаганди є безглуздом, її не можна знищити, на неї не заплющити очі. Вона існує протягом століть й, вочевидь, лише набуватиме поширення. Тому доречним буде навчитись правильно на неї реагувати, не вірити «сліпо» будь-якій інформації та вміти її аналізувати, знати як їй можна протистояти та використовувати заради розвитку основ демократії та цінностей гуманізму: прав людини, свободи, справедливості та верховенства права.

Невмивака Ю. А.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бежевець А.М., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

У сучасному світі соціальні мережі вже здобули колосальну популярність. Станом на грудень 2014 року у світі налічується більше 150 різноманітних соціальних мереж, близько 20 мають базу понад 100 млн. користувачів. Головною метою існування соціальних мереж є обмін інформацією між користувачами та відвідувачами даних веб – ресурсів. При цьому певна інформація може бути заборонена для розповсюдження національним законодавством окремих країн. Наприклад, способи виготовлення наркотичних речовин, способи скоєння самогубства чи заклики до повалення державної влади, а також містити інформацію, захищену авторським правом. Крім того, існують прогалини в регулюванні, наприклад, на законодавчому рівні відсутнє як поняття веб – сайту, так і врегулювання правовідносин в соціальних мережах.

З технічної точки зору, соціальна мережа є веб - ресурсом, тобто складним веб – сайтом, який має ір - адресу, фізичне розміщення контенту на серверах та власне сервера. З юридичного боку, соціальна мережа є комплексом об'єктів, які перебувають у власності відповідної особи (торгова марка, веб–сайт, програмне забезпечення).

Певною особливістю є обов'язок користувача при реєстрації прийняти правила користування сайтом шляхом проставлення спеціальної позначки (конклюдентних дій). Ці правила є загальнодоступним договором приєднання до договору про надання послуг. Характерною ознакою такого договору є вживання спеціалізованих термінів, конструкцій, які прямо не закріплені в нормах цивільного законодавства. Проте в силу диспозитивності норм можуть бути використані, якщо не будуть суперечити загальним його засадам. Як правило, такий договір містить розділ, присвячений питанням інтелектуальної власності, а саме авторського права. Однак, згідно ч.1 ст.32 Закону України «Про авторське право і суміжні права» встановлюється, що автору та іншій особі, яка має авторське право, належить виключне право надавати іншим особам дозвіл на використання твору будь – яким одним або всіма відповідними відомими способами на підставі авторського договору. До того ж, використання твору будь – якою особою допускається виключно на основі авторського договору, за винятком випадків, встановлених законом.

Згідно ч.1 ст.639 ЦК України договір може бути укладений в будь – якій формі, якщо вимоги щодо форми договору не встановлені законом. Відповідно до ст.33 Закону України «Про авторське право і суміжні права» договори про передачу прав на використання творів укладаються у письмовій формі». В ч.2 ст.1107 ЦК України передбачено, що договір щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності укладається у письмовій формі, у разі недодержання письмової форми договору, такий договір вважається нікчемним.

Відповідно до ст. 205 ЦК України правочин може вчинятися усно або в письмовій формі. Жодної окремої електронної форми національне законодавство не передбачає. Іноді використовується цифровий підпис, тоді такий договір прирівнюється до письмової форми. Враховуючи вище наведене, виникають деякі сумніви щодо чинності положень про права та обов'язки відповідної соціальної мережі в частині розпоряджень майновими правами інтелектуальної власності.

На сьогодні, соцмережі стали невід'ємною частиною нашого життя. Проте, захист прав на таких веб – сайтах обмежений. Причиною тому є неясність, а іноді навіть відсутність норм, які б змогли захистити права особи в Інтернеті. В часи інформаційної війни необхідно бути вкрай обережним, оскільки все, що завантажується чи пишеться в Інтернеті, може бути використане проти самої особи, особливо повідомлення чи коментарі політичного характеру, які залишаються в мережах «Вконтакті» чи «Однокласники».

Ми вважаємо, що для забезпечення захисту права інтелектуальної власності в соціальних мережах необхідно внести поправки до чинного ЦК України. В першу чергу, варто проаналізувати дієвість окремих статей в книзі четвертій цього кодексу. Потім, слід зазначити статті, які будуть розкривати поняття самого веб–сайту, права та обов'язки його користувачів, а головне - створити нові статті, які будуть чітко окреслювати, на який захист може претендувати користувач.

Список літератури:

1. Цивільний кодекс України: Офіц. видання. – К.: Концерн „Видавничийдім „Ін Юре”, 2004. – 472 с.
2. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера, Н.В.Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової. – К.:Юрінком Інтер, 2002. – Кн. 2.- 640 с.

Романовський Д. Д.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Цирфа Г.О., к.іст.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ — НЕОБХІДНІСТЬ ЧИ АНАХРОНІЗМ

Інформаційне суспільство — відносно молоде поняття, яке бере свій початок в роботах австрійсько-американського економіста ФріцаМахлупа, який на початку 1930-х років вивчав вплив патентів на наукові дослідження. Проте нині воно має кардинально ширше тлумачення. Одне з визначень інформаційного суспільства каже наступне: **Інформаційне суспільство** — це суспільство, яке орієнтоване на людей, відкрите для всіх і кожного, спрямоване на розвиток, суспільство, в якому кожен бажаючий може створювати інформацію і знання, мати до них доступ, користуватися, обмінюватися ними, надаючи змогу окремим особам, громадам і народам в повній мірі реалізувати свій потенціал, сприяючи сталому розвитку, і тим самим підвищуючи якість свого життя.

Але виникає багато проблемних питань, які нині однозначно не вирішені. Як в такому суспільстві бути з конфіденційністю персональних даних, яким чином надавати доступ до інформації окремим, спеціальних баз даних, тощо...

Логічно виникає питання — а яким же чином відбуватиметься реалізація прав інтелектуальної власності? В загальноприйнятому вигляді автор, або власник прав на твір, має право розпоряджатись своєю власністю — твором. Тобто надавати ліцензії, укладати договори франшизи, або ж просто надати відкритий доступ до свого твору.

З появою мережі інтернет кардинальна зміна такого стану речей була питанням часу. Піонером в цьому питанні стала поява **Napster** (файлообміннапінгова мережа, створена Шоном Феннінгом, що діяла в період з червня 1999 року по липень 2001 року). Фактично це був торент в сучасному розумінні. І поява цієї програми кардинально змінила весь процес реалізації такого продукту творчої діяльності як музика, а згодом і фільмів, книг та власне програм як таких.

Нині піонерами в сфері регулювання та реалізації прав на твори є, як не дивно — недержавні, приватні всесвітні компанії, як то **Google, YouTube, Amazon** тощо. Держави фізично не встигають змінювати законодавчу базу в цій сфері з ряду об'єктивних причин.

Не можна оминати також питання патентів, хоча тут ситуація ще не настільки чітко сформована, як у випадку з авторськими правами. Перше, що спадає на думку, і це - очевидно, оскільки мабуть кожен про це чув — це “патентні війни” між такими гігантами світової індустрії як **Samsung, Apple, HTS, Nokia, LG** тощо. Фактично виходить так, що патенти, в тому вигляді, в якому вони існують, гальмують розвиток і реалізацію наукових досягнень та впровадження їх в суспільстві. Необхідний новий підхід до вирішення даного питання. Можливо, що першим реальним кроком є заява молоді, але вже відомої на весь світ компанії **TeslaMotors** про надання дозволу всім автовиробникам використовувати свої патенти в розробці автомобілів, за умови “добросовісного” їх використання.

Автор даної статті лише зачіпає ті глобальні тенденції, що стосуються розвитку права інтелектуальної власності в інформаційному суспільстві, проте чітко зрозуміло, що подальший розвиок інформаційного суспільства кардинальним чином вплине на дану сферу.

Ружицька В. В.,Пашкіна О. В.

Зкурс, ПБФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Франко Н. О.,викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА СВІДОМІСТЬ ТА КУЛЬТУРУ НОВОГО ПОКОЛІННЯ

Із розвитком інформаційних технологій, людство зіштовхнулося з таким новим та неоднозначним явищем, як Інтернет — та пов'язаними з ним новими можливостями та проблемами. Однією з найбільш актуальних проблем Інтернету є залежність людей від нього. І від неї страждають не тільки дорослі та підлітки, а й діти. І серед них найбільшого негативного впливу зазнає наймолодша категорія, адже на цьому етапі їхнього життя іде процес інтенсивного формування світогляду майбутньої особистості.

Діти з раннього дитинства реєструються в соціальних мережах. Часто їм у цьому допомагають батьки, не підозрюючи, до чого це може призвести у недалекому майбутньому. На перший погляд, це невинні забавки, які непогано розважають дітей, але якщо заглянути глибше, то статистика вражає.

Число підлітків, які найлегше піддаються пагубному впливу соцмереж невинно зростає. Наприклад, в Facebook зареєстровані більше 1,4 мільярда користувачів, в Instagram — 200 мільйонів,

у ВКонтакте – 163мільйони, більшістю з яких є саме діти та підлітки, які вважають, що завдяки своїй «унікальній» сторінці в одній із цих мереж можна самоствердитись. Тому вони часто копіюють звички, стиль одягу та поведінки інших, більш «популярних» користувачів соціальних мереж, що інколи призводить до внутрішнього, психологічного конфлікту і відповідних наслідків.

Загалом, у світі зараз існує понад тридцять україно-, російсько- та іншомовних популярних сайтів для пошуку друзів, знайомих, майбутніх коханих, відомих акторів, співаків, фанатами котрих ми є. А також для обміну фото, відео, музикою, думками... Що не погано, проте якщо на такий сайт потрапляє дитина, то наслідки можуть бути непередбачуваними.

Країни, які раніше входили до складу СРСР, переважно потрапили під вплив таких соціальних мереж: Однокласники, ВКонтакте, Instagram та інші.

Ці сайти заповнили мозок молодих українців. Користувачі проводять в мережі щонайменше 8 годин на день, та якщо через певні проблеми їх сторінка не оновлюється сторінка чи не надсилається повідомлення, то агресія, нервозність, гнів можуть тривати протягом цілого дня.

Проте є і позитивні речі. Зараз життя вимагає швидкого темпу, і щоб забезпечити себе та рідних, необхідно дуже багато працювати. А на вихідних, вже не має бажання відвідувати театри, опери, музеї, адже хочеться лише відпочинку та тиші, або ж просто привести себе до ладу, будь то у фізичному або ж духовному сенсі. Людям не вистачає часу на знайомства та спілкування. І для вирішення цієї проблеми, використовують Інтернет, де люди знайомляться, знаходять однодумців, а вже згодом зустрічаються віч-на-віч.

Постає запитання «Чи потрібно зменшувати час перебування за комп'ютером для молодого покоління? І чи це реально?».

Відповідь однозначна – так! Існує велика кількість різноманітних програм (StaffCopHome, TimeBoss), за допомогою яких можливо контролювати дії та час знаходження дитини у мережі. Проте, на наш погляд, найкращим вирішенням даної проблеми є зайнятість вільного часу дитини цікавими гуртками, прогулянками, спортом тощо.

У вирішенні цієї проблеми повинні бути зацікавлені не тільки батьки, а й держава. Підростаюче покоління треба різносторонньо розвивати, але в Україні дуже мало безкоштовних гуртків, які діти, підлітки та молодь змогли б відвідувати...Якщо ж у великих містах, таких як Київ, Харків, ще є будинки дитячої та юнацької творчості, то маленькі містечка такого не мають. Тому батьки повинні самі організувати дозвілля (прогулянки цікавими місцями і парками, відвідування музеїв), не залишаючи процес формування свідомості дитини напризволяще.

Отже, щоб наша нація була здоровою та всебічно розвиненою, необхідно припинити пропаганду соціальних мереж в Україні й не дозволяти сучасному поколінню так занедбувати своє життя та життя цілої країни.

Тимошук Б. А.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бежевець А.М., старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

КИБЕР-ЗЛОЧИНИ: РІЗНОВИДИ ТА СПОСОБИ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

На мою думку, кібер-злочини - найбільш актуальна та найбільш небезпечна сфера злочинів. Оскільки наука та техніка не стоїть на місці, з'являються злочинці, які цим користуються. «Зеленим світлом» для хакерів став розвиток мережі інтернет, її поширення майже у всіх країнах світу. Мабуть кожен задасться питанням: що саме потрібно хакерам щоб обманути користувача мережі? Невже, просто наявність комп'ютера? Звичайно, не тільки. Якщо комп'ютер не підключений до мережі інтернет, то ви не цікаві сучасним злочинцям. Але людина - активний користувач мережі інтернет, соціальних мереж, або хоч декілька разів завантажувала програми - може бути в так званій зоні ризику.

Зокрема, якщо персональні дані потрапляють до рук зловмисників - вважайте себе ошуканим. Номер телефону, сторінка в соціальних мережах, домашня адреса, серія та номер паспорта, ідентифікаційний код – будь-яка з переліченої інформації потрапить до зловмисників – і вони зможуть віднайти решту. А якщо вони віднайдуть все інше, то пограбувати, ошукати, або просто зіграти з людиною злий жарт стане простіше простого.

На даний час не обов'язково бути хакером, щоб маючи номер телефону, дізнатися про людину все, від домашньої адреси до номеру банківської картки, номеру автомобіля, місця перебування та, навіть, копії паспорта. Ця інформація коштує від 15 до 30 доларів в залежності від обсягу та складності пошуку. Зазвичай такими послугами користуються в благих цілях - розшукати боржника або віднайти власника автомобіля, який завдав шкоди і зник з місця ДТП.

Кваліфікованому хакеру віднайти персональні дані не складе великих зусиль. Достатньо увійти в одну з потрібних баз. Найбільш небезпечними випадками є вторгнення хакерів у бази даних банків, коли до їх рук потрапляють номери рахунків. Розумні шахраї будуть декілька разів через деякий час знімати з рахунку по 1-2 гривні. Це та сума, нестачу якої важко помітити, а якщо людина і помічає, - то не рахує це великою втратою, та не хоче марнувати свій час на сварки з банком. Однак, якщо

підрахувати кількість клієнтів, наприклад, Приватбанку (на 2015 рік більш ніж 20 мільйонів осіб) і помножити на 1-2 гривні, то можна поррахувати, яку суму шахраї знімуть за один раз без особливих підозр.

Шахрайство хакерів не зупиняється на розголошенні персональних даних третім особам та обкрадання банківських рахунків. Найбільшу небезпеку становлять кібер-злочинці, які працюють у сфері взлому військових серверів, військових таємниць та військових потужностей держави. Історія знає безліч випадків взлому та викрадення таємних розробок НАСА, НАТО, не говорячи про можливість потрапляння інформації про засекречені військові бази однієї країни до іншої. Такі «генії» загрожують існуванню не однієї чи кількох осіб, а цілим країнам, а навіть континентам.

Хакери поділяються на «чорних» та «білих». Про чорних я розказано вище, а про білих мова йтиме далі. Це особи, які використовують свої знання та вміння на користь держави, компанії, на яку вони працюють, та ін. Вони не взламують, а, навпаки, захищають бази даних, або ж повертають їх у законне користування власникам.

Єдиним засобом застереження від кібер-шахрайства є захист своїх персональних даних. Необхідно ретельно перевіряти надійність установ, яким ви довіряєте свої дані, а також умови, на яких ви погоджуєтеся на передачу своїх персональних даних.

СЕКЦІЯ №9. ОСВІТА XXI СТ.: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКИ: «ОСВІТА ЯК АДАПТАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ У КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ КОНФЛІКТІВ СУЧАСНОСТІ: ЮРИДИЧНИЙ, СОЦІО-КУЛЬТУРНИЙ ТА ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ»

Куратори секції: викладач Пряміцин В.Ю., викладач Стецюра К.О.

Афанасьєва Е. А.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель: Стецюра Е.А., преподаватель

«ЗНАНИЕВАЯ» И «СПОСОБНОСТНАЯ» МОДЕЛИ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ

«Образование – то, что остается после того, когда забывается все, чему учили»

А. Эйнштейн

Высшее образование во все времена играет одну из важнейших ролей в осуществлении социального и экономического прогресса. Но срок обучения в ВУЗе ограничен, а необходимый на сегодняшний день специалисту объём знаний неуклонно растёт. Следовательно, уже сегодня необходимо использовать такие методы обучения, которые позволяли бы увеличить эффективность учебного процесса, целеустремленно развивать качества, формировать конкретные умения и навыки, необходимые специалистам различных профессий. Для этого следует произвести обновление основных сторон учебного процесса - не только его содержания, форм, методов, но и психологии педагогов и учащихся, их интересов и установок, отношений друг к другу.

«Знаниевая модель» обучения применяется со времён средневекового педагога Я.А.Коменского (подробнее – см. [1]). Она заключается в том, что человек последовательно и механистически под четким контролем преподавателя углубляется в предмет, в результате чего создаётся цепочка знания – умения – навыки. В этом случае образование строится на том, что учащийся должен усвоить любым способом (понимать ли, выучить наизусть ли) четко определенный объём знаний. На основе повторения и использования этих знаний вырабатывается умение, которое в дальнейшем формируется в устойчивый профессиональный навык выполнять определённый тип работы. Но данная модель не учитывает особенности учащегося, его способность к самообучению и необходимость присутствия личностной мотивации для повышения результативности обучения.

Сегодня на практике создается новая «способностьная модель» обучения. Она заключается в использовании и развитии особых склонностей к определенным видам труда. Данная модель приучает человека прислушиваться к себе, организовывать свою деятельность, основываясь на самопознании, собственных ресурсах личности: склонности, уме, нравственности, характере и т.п., что делает процесс обучения более лёгким и результативным. То есть формируется следующая цепочка: знания – мышление – способности – умения – навыки – мастерство. В данном случае люди имеют возможность найти собственные пути развития и получения знаний, помимо тех, что были выявлены опытом прошлых лет. При этом высоким стимулом к освоению новых знаний выступает конкуренция, существующая сегодня между профессионалами.

Кроме мотивации важной составляющей обучения является установка, которая формирует «рефлекс цели» - неумолимое стремление достигнуть намеченного результата. Наличие определённой установки способствует социальной зрелости, готовности к развитию (подробнее – см. [2]).

Важное место в процессе обучения занимает эмоциональная составляющая. Ведь именно положительные эмоции позволяют поддерживать высокий уровень умственных способностей.

Поэтому в сегодняшних условиях динамичного развития общества для того, чтобы результативность обучения была высокой, необходимо, чтобы студент получал удовольствие от самого процесса

обучения, имел возможность задействовать и развить свои умения, чему способствует переход от устаревшей «знаниевой» модели к развивающейся «способностной». Ведь в ВУЗе студент должен не просто получить определённый объём знаний, но и научиться понимать проблемы и решать их научными методами, которые он осваивает и изучает вместе с преподавателями. Благодаря «способностной» модели к концу срока обучения эти методы должны стать инструментами собственного мышления студента, с помощью которых он реализует свой потенциал и сумеет самостоятельно применять приобретённые знания на практике. Именно в этом случае обучение можно считать эффективным.

Список дополнительной литературы:

1. Коменский Я.А. Великая дидактика/ Я.А. Коменский. — СПб: Типография А. М. Котомина, 1875 – 115 с.
2. Узнадзе Д.Н. Экспериментальные основы психологии установки / Д.Н. Узнадзе. – Тб: АН Груз. ССР, 1961. – 298 с.

Горбовська О. О.

2 курс, ФММ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К.О., викладач НТУУ «КПІ»

ПЕРЕВАГИ МВОК У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

За останні роки суттєво зріс інтерес до дистанційної освіти і масових відкритих онлайн-курсів (англ. Massiveopenonlinecourses, MOOC). Нове покоління розчароване у традиційній освіті, а інноваційні моделі навчання надзвичайно перспективні, бо дають можливість постійно здобувати знання. Саме тому з'явилися інноваційні освітні проекти, що швидко посіли провідні позиції на ринку. Масові онлайн-курси швидко завойовують сотні тисяч прихильників у світі.

Так, у жовтні 2014 кількість користувачів платформи Coursera перевищила 10 млн. чоловік, прибуток ресурсу сягнув \$1 млн., при цьому компанія залучила близько \$85 млн. венчурного капіталу[1]. Така популярність викликає не тільки захоплення, але й критику. Сформулюємо наше ставлення до онлайн-освіти.

Найбільша перевага такого навчання полягає в тому, що стає широкодоступним величезний обсяг знань, накопичений людством. Тепер можна, не виходячи з дому, послухати лекції провідних викладачів найкращих ВНЗ світу, отримати освіту, буквально, за своїм комп'ютером.

Масові відкриті онлайн-курси (МВОК) - інтернет-курс з великомасштабною інтерактивною участю та відкритим доступом через інтернет. На додаток до традиційних матеріалів навчального курсу, таких як відео, текстові матеріали, звичні домашні завдання, MOOC надає можливість використання інтерактивного форуму користувачів. Тривалість курсів може бути різною. Найкоротші тривають тритижні, а найбільш поширеними є шеститижневі. Протягом навчання студент має переглядати відеолекції, які надсилаються йому щотижня (відео найчастіше діляться на частини тривалістю 15-20 хвилин), читати рекомендовані статті, виконувати домашні завдання, які бувають у вигляді тестів, написання есе, створення проектів. Сертифікат про проходження курсу отримують тільки ті, хто набрав мінімально встановлену викладачем кількість балів [2]. Деякі платформи пропонують отримати «спеціальність» чи «спеціалізацію», прослухавши ланцюжок курсів, пов'язаних спільною тематикою. Так, Іллінойській університеті пропонує спеціалізацію «Удосконалення фінансово-господарської діяльності підприємства», що складається з 6 курсів (по 4 тижні кожен) і дипломної роботи (6 тижнів) [3].

Чи можна стати гарним спеціалістом, маючи таку освіту? Є докази, що можна. Так, Єльський університет оголосив, що з осені 2015 їх студентам буде доступний курс Гарварда з основ програмування CS50. Студенти Єля зможуть випробувати змішане навчання на практиці: дивитися лекції знаменитого професора Малана онлайн і одночасно отримувати всебічну індивідуальну підтримку від співробітників свого університету. Важливо зазначити, що згідно з QS World University Rankings Гарвард посідає 4 позицію в списку кращих світових вузів, а Єль - 10[4]. Тобто, по суті, це вузи однакового престижу і потенціалу, прямі конкуренти. Не дивлячись на це, Єль готовий скористатися можливостями онлайн-освіти для того, щоб їхні студенти могли навчатися на одному з кращих базових курсів програмування у світі.

Професійно-технічна та вища освіта дуже важливі, оскільки дають фундаментальні базові знання, корисні та необхідні навички й уміння, але у сучасному світі надійним помічником стають МВОК, бо вони дають можливість студентам поглибити фахові знання, робітникам — удосконалити виробничі навички та розвиватися професійно, можна набути знань у суміжних сферах діяльності, оволодіти практичними навичками, щоб перетворити своє захоплення на засіб заробітку. Звичайно, онлайн-освіта потребує самодисципліни, але відтепер людина сама визначає і коло проблем, що потребують розв'язання, і перелік питань та тем, що цікавлять конкретно її. Багато кому, незалежно від віку, раси, рівня доходів чи статі, онлайн-освіта дає шанс на успіх та краще життя.

Список використаної літератури:

1. «Тренди які роблять MOOC ефективним» TonyWan. Insights and Trends that Make MOOCs Matter // edSurge. — August 4, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.edsurge.com/n/2014-08-04-insights-and-trends-that-make-moocs-matter>
2. «Як працює Coursera» Douglas C. Schmidt, Zach McCormick. Producing and Delivering a Coursera MOOC on Pattern-Oriented Software Architecture for Concurrent and Networked Software // Vanderbilt University. — 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://my.vanderbilt.edu/zachmccormick/files/2013/09/posa.pdf>
3. «Удосконалення фінансово-господарської діяльності підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.coursera.org/specialization/businessoperations/22?utm_medium=listingPage
QSWorldUniversityRankings 2014-2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.topuniversities.com/university-rankings-articles/world-university-rankings/top-universities-world-201415>.

Дудіна О. О.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В.Ю., викладач НТУУ «КПІ»

ДОСВІД СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТІВ СВІТУ

Як відомо, студентське самоврядування головним чином має на увазі самостійну діяльність осіб, що навчаються у виші. Метою цієї діяльності є реалізація функцій управління навчальним закладом шляхом виконання завдань, які ставлять перед собою студентські колективи. Крім того, самоврядування покликано забезпечити виконання обов'язків студентами, а також захистити їх права. Важливо відмітити, що ця діяльність значно впливає на рівень сформованості організаційських якостей студентів.

Залежно від особливостей будови, специфіки освіти вищого навчального закладу та його зацікавленості студентське самоврядування може здійснюватися на різних структурних рівнях: на рівні факультету, курсу, окремої спеціальності, студентського містечка, гуртожитку тощо.

Сьогодні на території України діє низка об'єднань органів студентського самоврядування: як національних, так і місцевих. До їх переліку можна віднести Українську асоціацію студентського самоврядування, Студентську раду Києва, Студентську раду Львова тощо. Нині фінансове забезпечення українських органів студентського самоврядування надходить з коштів спеціальних фондів вищих навчальних закладів та складає не менш як 0,5 % від загальної суми коштів.

Що стосується самоврядування студентів у європейських країнах, то тут можна виділити деякі відмінності від українського. Головним чином це стосується повноважень, якими наділені органи самоврядування: за кордоном вони більш широкі, законодавчо закріплені, або навіть існують на рівні традиційних та ніде не зафіксовані. До того ж діяльність органів студентського самоврядування обов'язково фінансується адміністрацією та забезпечується необхідним обладнанням та технікою. Цікаво відмітити, що в деяких країнах Європи окрім прямих існують також таємні вибори органів, які за кордоном останні мають статус юридичної особи. Також особливістю є відсутність студентських профспілок та інакше ставлення адміністрації ВНЗ, його викладачів та студентів до ролі самоврядування.

Студенти Франції можуть приєднуватись до асоціацій, синдикатів та інших об'єднань, або представляти студентів на рівні університетів країни. Французькі університети працюють на основі трьох центральних рад: ради з питань навчання і університетського життя, адміністративної ради та наукової ради. Вибори до них проводяться за окремими списками та визначають кандидатів терміном на два (для студентів) або чотири роки (для викладачів).

У Великобританії органи студентського самоврядування мають власні будівлі чи приміщення на території коледжу або університету. Голова студентської ради – «sabbatical officer» – працює повний робочий день та отримує зарплату. Більшість рад керують студенти, які теж працюють, але не отримують зарплату – «non-sabbatical officer». Ради фінансуються університетом, державними установами та отримують матеріальну допомогу від спонсорів.

На жаль, в Україні врегулювання самоврядування на законодавчому рівні є недостатнім і не сприяє його розвитку: повноваження органів визначені лише формально, відсутнє належне фінансування та забезпечення обладнанням їх діяльності.

Отже, студентське самоврядування в нашій країні потребує суттєвих змін, а саме: ретельний перегляд та зміна нормативно-правової бази; сприяння держави, адміністрацій ВНЗ, викладачів та студентів реалізації положень правових документів щодо самоврядування; зміна ставлення до самоврядування осіб, що приймають у ньому участь безпосередньо або побічно; підтримка низових ініціатив адміністрацією вишів; потужне фінансування та обладнання тощо.

ПРАВОВИЙ СТАТУС ВИКЛАДАЧІВ

Під правовим статусом педагогічного працівника розуміється сукупність прав і свобод (в тому числі академічних прав і свобод), трудових прав, соціальних гарантій і компенсацій, обмежень, обов'язків і відповідальності, які встановлені законодавством України.

Педагогічні працівники користуються багатьма академічними правами і свободами, я зачитаю деякі, на мій погляд найважливіші з них:

1) свобода викладання, вільне вираження своєї думки, свобода від втручання в професійну діяльність;

2) свобода вибору і використання педагогічно обґрунтованих форм, засобів, методів навчання і виховання;

3) право на здійснення наукової, науково-технічної, творчої, дослідницької діяльності, участь в експериментальній та міжнародній діяльності, розробках і у впровадженні інновацій;

4) право на захист професійної честі і гідності, на справедливе та об'єктивне розслідування порушення норм професійної діяльності викладачів.

Також педагогічні працівники мають наступні трудові права і соціальні гарантії:

1) право на додаткову професійну освіту за профілем педагогічної діяльності не рідше ніж один раз на три роки;

2) право на дострокове призначення страхової пенсії по старості в порядку, встановленому законодавством України. Та інші трудові права, заходи соціальної підтримки, встановлені законами та законодавчими актами України. Зважаючи на гарно викладені права та свободи викладацького складу, навантаження на працівників педагогічного сектору є досить не значним. Зокрема, це стосується робочого дня викладачів та їх тижневої педагогічного та загального навантаження. Підходи до нормування навантаження на викладача неоднакові в різних країнах. У самому загальному плані відзначимо, що розрахунок навантаження вчителя в країнах Заходу будується на зовсім інших засадах, ніж в Україні.

Перша відмінність полягає в тому, що навантаження викладача практично у всіх зарубіжних розвинених країнах розраховується не в тижневому, а в річному вимірі. По-друге, вона визначається астрономічним годинником: встановлюється річний робочий час викладача, в якому час викладання становить лише певну частку. Таким чином, "робочий час" включає всі робочі години, що визначаються умовами державної служби чи індивідуальних контрактів незалежно від того, присвячені вони безпосередньо викладанню або призначені для виконання педагогічних та інших професійних обов'язків і завдань. Іншими словами, в основу нормування покладено кількість обов'язкового часу, виражене в астрономічних годинах, які викладач проводить в навчальному закладі, за аналогією з робочим часом службовців в інших галузях народного господарства. На підставі останнього можна зробити висновок, що обов'язковий обсяг часу робочого тижня викладача коливається від 35 до 40 год. Що значно більше зайнятості викладача у середньо статистичному навчальному закладі в Україні. На мою думку, кожна країна має свій власний підхід до викладацького складу, і судити який з цих підходів кращий марна справа, в Україні робочий час викладача є дійсно робочим часом, оскільки педагогів не примушують сидіти у навчальному закладі певну кількість годин на тиждень, та з іншого боку цей примус може відігравати позитивну роль, змушуючи викладачів відпочивати на роботі навіть якщо вони самі того не бажають, а коли людина повна сил – працюється легше. Також цей час можна витратити на корисні справи які додають практичних та теоретичних знань викладацькому складу, а також дарують безцінний досвід, піднімаючи якість викладання. Маючи досить не погану законодавчу базу, ми маємо продовжувати самовдосконалюватися і піднімати рівень освіти в Україні, слід брати напрацьований досвід у більш розвинених країн, та не слід брати все, у кожного підходу є свої мінуси, а наше завдання об'єднати їх всі, і взяти тільки плюси, та побудувати провідну державу світу у всіх аспектах, а люди, я певен, у нас підходящі.

Кривда І. В.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К.О., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-КУРСІВ ДЛЯ САМООСВИТИ СТУДЕНТІВ НА ПРИКЛАДІ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ COURSERA

Останнім часом система освіти як в Україні, так і в світі, реформується і загальним трендом є використання нових технологій та онлайн-ресурсів у сфері освіти. Інтерактивна автоматизована дистанційна освіта – найзначніша тенденція в освіті за останні роки. Популярності набирають такі онлайн-платформи як Coursera, edX, Udacity, iversity. Безперечно, такі курси мають зовсім інший формат порівняно з класичною освітою, тому мають свої переваги та недоліки. Модель, яку

пропонують платформи масових відкритих курсів (MOOC – massiveopenonlinecourses) здатна докорінно змінити вищу освіту в світі.

Розглянемо процес онлайн-навчання на прикладі платформи Coursera. Користувач реєструється на сайті, обирає будь-який курс з переліку та отримує безкоштовний доступ до форуму для студентів та матеріалів курсу, які включають відео та текстові лекції, тести та задачі для самостійної роботи студента та контролю отриманих знань. Тривалість курсу - від 6 до 12 тижнів, по закінченню якого студент за бажанням може отримати сертифікат, який підтверджує досягнення. Зараз деякі інститути практикують змішану освіту, за якої використовуються онлайн-платформи для розширення можливостей навчання студентів очної форми освіти.

Отже, можна виділити такі переваги онлайн освіти як гнучкість, відкритий та безкоштовний доступ для студентів з різними можливостями та різноманітність тем для вивчення. Процес навчання сучасної людини не завершується після отримання диплому про вищу освіту, а триває протягом всього життя. Онлайн-освіта дозволяє самостійно спланувати своє навчання, що не завадить звичному життю людини і допомагає зробити процес навчання найбільш комфортним.

Проте, онлайн-курси мають і свої недоліки, такі як відсутність додаткової мотивації для студента, недостатній контроль за якістю отриманих знань, недовіра роботодавців до отриманих на онлайн-курсах сертифікатів.

Отже, платформи масових відкритих курсів мають як переваги, так і певні недоліки. Проте зважаючи на загальні тенденції сучасного суспільства, поширення нових технологій у всіх сферах життя людини у тому числі і в сфері освіти, можна вважати, що онлайн освіта буде розвиватися і поширюватися як в світі, так і в Україні. Головною передумовою цього є те, що онлайн-курси відкривають багато перспектив для молоді та стають головним інструментом самоосвіти.

Куляша М. В.

1 курс ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В. Ю., викладач НТУУ «КПІ»

КОДЕКС ЧЕСТІ СТУДЕНТА

У XXI столітті освіта набуває особливого значення для накопичення людиною професійних знань, мотивацій, навичок, формування світогляду та розуміння людиною сенсу свого існування. Саме тому черговий раз обговорювати важливість цього феномену для сучасної людини немає потреби. Нині - гострішим питанням є моральне середовище у освітніх закладах і регуляція відносин усіх суб'єктів процесу.

Факт приєднання України до Болонського навчального процесу - хороший поштовх до позитивних змін, адже автономія університетів, прозорість оцінювання якості знань, моніторинг системи освіти, - потребує негайної реформації та оновлення. Ці зміни стосуються не лише протокольних заходів, а й глибинних моральних засад української освіти. Проблеми морального клімату в університетському середовищі здебільшого пов'язані з корупцією, неодноразовим використанням тих же рефератів і робіт, плагіатом і його виявом у різноманітних формах. Інколи нечесність проявляють і викладачі, ігноруючи авторські права, представляючи підроблені результати досліджень, перекручуючи дані про джерела інформації.

Тому одним з найефективніших способів боротьби з негативним проявом моральних відносин може стати запровадження Кодексів честі для основних суб'єктів навчально-виховного процесу в університеті - викладачів, студентів, адміністрації.

Незважаючи на новизну практики впровадження Кодексів у ВНЗ, вже є накопичений багатий та досить цікавий досвід. Крім того, приклади усвідомлення великої ролі освітянської етики у регулюванні відносин є і в історії вітчизняної вищої школи.

Так, у XVI-XVII ст. в оригінальному "Порядку школи" Львівської гімназії зазначено, що викладач повинен бути має бути "благочестивий, розумний, смиренно мудрий, лагідний, не п'яниця, не розпусник, не хабарник, не сребролюбець, не гнівливий, не зависник, не сміхун, не срамословець, не чародій, а підмога благочестя". Натомість, учні повинні утримувати лад і чистоту в приміщеннях та виконувати приписи з докладним визначенням прав та обов'язків.

Вже тоді існує система відстеження порушників Порядків та Приписів та заохочується діяльність добровільних інформаторів, - партнерськими такі стосунки назвати складно.

Незважаючи на численні та енергійні заходи по реформуванню освіти, і в новітній час лишається традиційною система керування згори донизу, нерідко панує авторитаризм та свавілля адміністрації.

З іншого ж боку - Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, декларує студента як партнера навчально-виховного процесу, який має право самостійно контролювати рівень якості навчання.

Варто зазначити, що актуальність розробки Кодексів зумовлена підвищенням активності студентського самоврядування то особистого рівня відповідальності за власне майбутнє.

Черговий раз яскравим прикладом слугують країни Заходу, чий досвід ми сподіваємось адаптувати до українських реалій, намагаючись у такий спосіб вирішити свої проблеми і очистити

університетське життя від бруду та нескінченної низки дрібних злочинів. Метою запровадження Кодексів нині є сприяння процесу виховання представників гуманітарно-технічної еліти, які поважають права інших і вміють відстоювати власні. Базисом та, водночас, альтернативою можна вважати Правила поведінки, у яких визначено основні обов'язки та права студентів.

Важливим є той факт, що Кодекс повинен укладатись не начальниками відділу кадрів, передусім - це добровільна угода, що визначає поведінку з моменту зарахування до моменту завершення навчання.

Ефективність впровадження залежить від усвідомлення студентами відповідальності, що покладає на них виконання зазначених норм та від зацікавленості сторін у регуляції відносин.

Досить неоднозначною є задача, яку вирішує автор Кодексу, адже необхідно охопити і моральні норми, що практикуються більшість, так і ті, що найчастіше порушуються.

Принципово важливим моментом є процедура запровадження - це результат обговорення тексту з усіма суб'єктами. Укладення Кодексу - наслідок руху назустріч студентської громади та професорсько-викладацького складу. Лише такі умови забезпечать реалізацію положень Кодексу честі на практиці і не дозволять лишитись красивою декларацією на плакаті деканату. Ми можемо спостерігати ряд суттєвих відмінностей у процесах впровадження Кодексів в українських та європейських та американських університетах. На Заході передбачається порядок та формальна процедура звинувачення студентів у порушенні положень, створена юридична система розгляду справ, пов'язаних з випадками ігнорування академічних норм, а також санкції та апеляції. Аналізуючи ситуацію, розуміємо, що ця система є важливим елементом для забезпечення дієвості.

Можемо лише здогадуватись, що ж станеться, якщо в українські реалії перенести цю досить складну систему. Тому сьогодні можна лише пропонувати студенту підписати документ, за яким він зобов'язується виконувати Кодекс честі і він зберігатиметься в архіві факультету.

Створення Кодексу честі - лише перший, але дуже вагомий крок до оновлення морального середовища у вищих навчальних закладах України. Для повноцінного регулювання відносин необхідно створити відповідні Кодекси для усіх суб'єктів навчального процесу. Крім того, важливим аспектом є пропаганда через ЗМІ ідеї розбудови громадянського суспільства, у якому кожен поважає права інших і вимагає поваги, відповідно, до себе.

Список використаної літератури:

1. О.О. Петутіна, стаття "Чи потрібен університету Кодекс честі студента?"
2. Інтернет-сайт kntu.net.ua, розділ "Студентство"
3. Презентація "Актуальність Кодексів честі" (автори - студенти НТУ "ХПІ").
4. Журнал «Дзвін», №05, 1990 р.

Кугій А. А.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К. О., викладач НТУУ «КПІ»

ГУМАНІСТІВ СУСПІЛЬСТВА ТА ІНДЕКС ЩАСТЯ: ВИМІРЮВАННЯ ТА РЕАЛЬНІСТЬ

Головною метою людини гуманного суспільства є досягнення щастя. Як же співвідносяться ці категорії? Гуманізм визначається як сукупність певних поглядів. Учені, зокрема Г. О. Балов, Є. М. Шиянов, розглядають цю категорію як певну якість ставлення однієї людини до іншої. У цих поглядах не просто щастя, а природа людини, в якій закладено прагнення до щастя, висувається головним пріоритетом. У жазі його досягнення може бути виставлено саме щастя у жертву, чого не може прийняти гуманіст. «Гуманні – люблять увесь світ». Даний вислів ріс на основі філософських ідей нашого часу. Віддаючи, гуманні відкривають шлях до отримання. Людина визнаючись найвищою цінністю, визначає свої пріоритети, серед яких є свобода, щастя, розвиток та самоактуалізація. Тобто гуманність веде до щастя, через такого посередника як людина. Відповідно, якщо в наш час щастя без гуманності неможливо - ми можемо визначити чи існує нині гуманність з факту існування щастя, як його похідної. Приходимо до його виявлення існування.

У життєвому досвіді країн досягнення розквіту, гуманізму, задоволення благ суспільства почало контролюватись. Поширювалась концепція сталого розвитку, світ розглядається як взаємопов'язаний організм не лише просторово, а й у часі. Головним мірилом оцінки тих чи інших явищ постає їх порівняння, що потребувало переведення суб'єктивних оцінок в індексовані, об'єктивно виражені. Таким чином, до 1989 року було розроблено показники економічного добробуту, а з 1990 року почали впроваджувати соціальні показники. Одним з яких у 2006 р. став Міжнародний індекс щастя (HPI – Happy Planet Index, формула (1)), розроблений міжнародною організацією NEF.

HPI ≈ Добробут за досвідом × Очікувана тривалість життя

HPI ≈

Екологічний слід

(1)

Дані, щодо очікуваної тривалості життя, узяті з Доповіді ООН про людський розвиток, а щодо екологічного сліду, визначення йде за мірою споживання ресурсів. Лише показник добробуту визначається суто суб'єктивною мірою, через безпосереднє опитування людей. Таким чином Міжнародний індекс щастя є ні чим іншим як скоригованим враженням людини, щодо її рівня задоволеності та щастя. До кого ж це коригування може привести до значних зміщень. Найбільші

показники добробуту назвали у Данії, Канаді, Норвегії, у яких очікувана тривалість життя встановлена більше за 78,8. Але попри ці оптимістичні враження, при урахуванні екологічного сліду ці країни посіли 110, 29 та 64-те місця відповідно. А країни, що визнали низький рівень добробуту, наприклад, Гаїті й Непал, через низьке значення екологічного сліду досягли 78 та 48-ме місця. Перші місця посідають Коста-Ріка та В'єтнам. До того ж перша виграє за рахунок високого показника добробуту, а друга за рахунок низького рівня екологічного сліду. Україна посідає серед 151 країни соте місце [1]. Що не вказує остаточно на низький рівень щастя у країні.

При врахуванні оцінювання суб'єктивного рівня добробуту, що обирається на десятибальною шкалою необхідно визначити, виражено щастя як індивідуальний чи як суспільний продукт. Національний характер може приводити до різних тверджень при споріднених обставинах. Аби адекватно оцінити соціальні явища та порівняти їх серед країн, необхідно висунути однорідні умови та углибити методологію. Але поглиблення може призвести до постійного дроблення, включення додаткових показників, кожен з яких може додати не тільки трудомісткість процесу розрахунку, а й додаткові пов'язані з ними похибки. Оптимального рішення шукає «Саміт Землі», 20-22 червня 2012 року було проведено Конференцію ООН зі сталого розвитку «Ріо+20». Але на теперішній час винайдено лише можливість описати та порівняти рівень забезпеченості людини правами, які надає їй гуманістичні ідеї. Питання «як саме досягнути високого рівня щастя?» залишається відкритим.

Список використаної літератури:

1.Офіційна сторінка TheHappyPlanetIndex організації NEF [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.happyplanetindex.org/>

Макарусь В. Л.

ФММ, УК-31 НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К.О., викладач НТУУ «КПІ»

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Уявити сучасний світ без комп'ютерів неможливо. Комп'ютеризація відбувається у багатьох сферах життя людини, не оминула вона і освіти. На мою думку, з часом, заочна та вечірня форми навчання вичерпають себе і постає питання про запровадження дистанційної освіти.

Проблемі дистанційної освіти присвячені дослідження М. Кадемії, І.Кузьміної, В.Бикова, **Л.Власенко**, М. Жалдака та ін. Дистанційна освіта –«це відкрита система навчання, що передбачає активне спілкування між викладачем і студентом за допомогою сучасних технологій та мультимедіа» [2].

Такий вид навчання має як ряд недоліків, так і ряд переваг. По-перше, навчання відбувається на дому, або в іншому зручному для учня(студента) місці. З одного боку це безумовно позитивно, адже економиться час і гроші, які витрачалися на те, щоб дістатись навчального закладу. Також учень(студент) самостійно складає план навчання відповідно до своїх можливостей і вільного часу. Проте, не виключено, що зекономлений час та гроші будуть використані в корисних цілях, а домашня атмосфера не завжди сприяє навчанню. Також, можливо, знайдуться такі учні (студенти), які взагалі не будуть виходити з дому, адже ходити до школи (університету) не буде потреби.

По-друге, дистанційне навчання проводиться за допомогою комп'ютера та через мережу Інтернет. Це добре, адже в процесі навчання учень(студент) отримує додаткові навички в роботі з сучасною технікою, що досить важливо в теперішньому світі і обов'язково знадобиться в майбутньому. З іншого боку не всі можуть дозволити собі якісну техніку і доступ до мережі Інтернет. Також, дистанційне навчання – це проведення зайвого часу за комп'ютером, що може негативно відобразитись на здоров'ї учня (студента).

Основною перевагою дистанційного навчання є необмежений доступ до навчального матеріалу. Також «викладач доступний не тільки під час аудиторного заняття» [1, с.130]. У кожного були ситуації, коли з тих чи інших причин доводилось пропустити деякий період стаціонарного навчання. Це, наприклад, хвороба або інші неочікувані обставини. Освоїти матеріал самостійно не так і просто, а невивчена тема може пізніше погано вплинути на подальше навчання. Якщо ж паралельно стаціонарному існує дистанційне навчання, то учневі(студенту) легше освоїти пропущене. Також відпадає необхідність покупки різного роду довідників та методичних книжок.

Основним недоліком дистанційної освіти є те, що обмежене живе спілкування між учнем(студентом) та вчителем(викладачем), або іншими учнями(студентами).«Коли поруч немає людини, яка б могла емоційно забарвити знання, це значний мінус для процесу навчання» [3]. Також зменшення часу живого спілкування може негативно вплинути на вміння людини якісно формулювати свою думку, адже з розвитком соціальних мереж така проблема є актуальною.

Таким чином, на мою думку, дистанційне навчання має розвиватися, але не як самостійний вид, а як доповнення до стаціонарного. За нормальних умов має використовуватись стаціонарне навчання, а при виникненні неочікуваних обставин стаціонарне навчання легко замінюється дистанційним.

Список використаної літератури :

1. Власенко Л. В. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ [Електронний ресурс] / Л. В. Власенко // К. НУХТ. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://dSPACE.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12165/1/11ludmila.pdf>.
2. Дистанційна освіта [Електронний ресурс] // osvita.org.ua. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.osvita.org.ua/distance/>.
3. Рафальська О. О. ТЕХНОЛОГІЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ / О. О. Рафальська. // Науковий журнал "Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво". – 2013. – №11. – С. 130.

Малишок М. О.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К.О., викладач НТУУ «КПІ»

НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» В НТУУ «КПІ»

В Законі України «Про вищу освіту» прописано, що вищим органом студентського самоврядування є Студентська рада університету. Ця норма була прописана у 1998 році. У серпні 2014 року був прийнятий новий Закон України «Про вищу освіту» під редакцією робочої групи М. З. Згуровського, який відкриває нові перспективи та горизонти для студентського самоврядування.

Основна та найголовніша зміна щодо студентського самоврядування це збільшення автономії та незалежності органів студентського самоврядування. Це забезпечує пункт 8 ст. 40 Закону України «Про вищу освіту», який каже, що Адміністрація ВНЗ не має права втручатися в діяльність органів студентського самоврядування.

Іншим важливим кроком у збільшенні демократизації є зміни у виборчій системі. Раніше голову Студентської ради НТУУ «КПІ» та голову Студентської ради факультету/інституту обирали делегати Конференції студентів НТУУ «КПІ» та Конференції студентів факультету/інституту відповідно. Вже наступної осені відповідно до нового законодавства відбудуться вибори голови Студентської ради НТУУ «КПІ» та голови Студентської ради факультету/інституту шляхом прямого таємного голосування всіма студентами НТУУ «КПІ» та факультету/інституту відповідно.

Під час реалізації цього кроку виникають проблеми, тому що ще не розроблений чіткий механізм проведення таких виборів, особливо для такої кількості студентів, яка навчається в КПІ. Постає також фінансова проблема, тому що Закон України не каже де брати кошти на проведення цих виборів. Також нічого не відомо про кількість виборців, які мають прийти і проголосувати, щоб вибрані особи були легітимними. Дуже важливим є чесність і відкритість проведення виборів та методи боротьби з фальсифікаціями.

Новий Закон України «Про вищу освіту» дозволяє реєструвати громадську організацію на базі Студентської ради. Це великий крок вперед, тому що основною перевагою цього є отримання юридичного рахунку. Тобто тепер Студентська рада зможе без проблем подавати свої проекти на різноманітні гранти.

Студентській раді відповідно до нового закону дозволено вести комерційну діяльність та отримані кошти спрямовувати на організацію заходів для студентів.

Важливим є пункт про фінансування органів Студентського самоврядування. Першим джерелом надходжень за новим законом є кошти визначені Вченою радою НТУУ «КПІ» в розмірі не менш як 0,5 % від власних надходжень, отриманих університетом від основної діяльності. Другим джерелом є членські внески студентів (курсантів), розмір яких встановлюється вищим органом студентського самоврядування вищого навчального закладу. Але дана норма працювати не буде в НТУУ «КПІ», тому що робити обов'язкові членські внески є неправильно, та студенти просто не ухвалять дану пропозицію на Конференції студентів НТУУ «КПІ».

Всі ці основні аспекти були відображені в новому Положенні «Про студентське самоврядування НТУУ «КПІ», яке було затверджено Конференцією студентів НТУУ «КПІ» 26 березня 2015 року.

Зміні в Законі України «Про вищу освіту» наближають українське студентське самоврядування до європейських зразків. Вони направлені на демократизацію та збільшення самостійності Студентських рад. На даному етапі розвитку нашої країни не існує дієвих механізмів реалізації всіх нововведень. Лише практика та постійні спроби змінювати та покращувати законодавство зможуть привести нас до автономного та демократизованого студентського самоврядування.

Список використаної літератури:

1. Закон України "Про вищу освіту" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ МООК НА ПРИМЕРЕ COURSERА

Себастьян Трун, профессор Стэндфордского университета, разработчик массовых образовательных онлайн курсов, сказал: «МООК способны стереть географические, экономические и расовые барьеры в образовании».

МООК – массовые открытые онлайн курсы, где каждый желающий может бесплатно получить высококачественные знания от преподавателей ведущих университетов мира в интересующей его сфере. Платформ для МООКов сейчас появилось огромное множество. Из лидеров (по популярности и по престижу университетов, размещающих там свои курсы) можно назвать такие ресурсы, как Coursera, Udacity, Khan Academy и edX.

Согласно мировым трендам запросов Google самым популярным является Coursera. Проект Coursera был запущен в апреле 2012 года и уже в сентябре того же года индекс популярности запросов в Google достиг 78%, а на сервисе зарегистрировался 1 млн. слушателей; максимальная популярность курсов была достигнута в сентябре 2013 года. Coursera является самой популярной платформой проведения онлайн-курсов: в данный момент аудитория составляет более 11 млн. пользователей из 196 стран, на сайте читается 947 курсов, в топ-5 наиболее популярных из которых входят:

1. Computer Science 101 (Stanford University)
2. Machine Learning (Stanford University)
3. An Introduction to Interactive Programming in Python (Rice University)
4. Cryptography I (Stanford University)
5. Model Thinking (University of Michigan)

Наблюдается такое распределение пользователей платформы по признаку географического положения: США (35.3%), Индия (11.8%), Россия: (4.5%), Китай: (4.4%), Бразилия: (2.7%).

Несмотря на то, что сфера IT в Украине есть одной из наиболее развитых, онлайн курсы не является популярным направлением в получении образования. Согласно данным статистики поисковых запросов Google, Coursera интересуются только в наиболее развитых частях Украины (далее приведены индексы популярности): Киев (100%), Львов (87%), Харьков (78%), Днепрпетровск (59%), Одесса (54%).

Сравнительная характеристика МООК и ВО в Украине		
Критерий	МООК	ВО
Актуальность получаемой информации	+	+/-
Коррупцированность	-	+
Объективность оценивания	+	-/+
Доступность	+	+/-
Возможность выбора интересующих дисциплин	+	-
Признание работодателями	-/+	+
Наличие языкового барьера	+	-
Наличие географической и временной привязки	-	+

На современном этапе развития МООК не могут являться полноценной заменой высшего образования, однако они есть действенным способом получения качественных современных знаний в интересующей сфере. Одной из значительных преград для прохождения украинскими студентами МООК является недостаточный уровень знаний иностранных языков (большая часть из них проводится на английском или испанском), однако перевод курсов на украинский либо русский язык не приведет к значительному росту популярности онлайн – образования. Незаинтересованность в прохождении курсов связана не столько с наличием языкового барьера, сколько с нераспространённостью самообразования – это не является модным. Коренные изменения в мировоззрении общества и системе образования – необходимые и наиболее важные условия популяризации МООК в Украине.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Освіта та професійна підготовка відіграють велику роль в житті людей. Кожну секунду з'являється все більше нової інформації, яка може бути використана з користю. Висококваліфіковані фахівці повинні бути завжди в курсі всіх новин в області технологій, послуг, винаходів, продуктів тощо, але вони всі зайняті, щоб присвятити весь свій час навчанню. Дистанційна освіта допомагає вирішити проблему часу, термін "дистанційне навчання" говорить сам за себе – це навчання на відстані від навчального закладу. Тож, в чому полягають переваги і недоліки дистанційної освіти і чи варто витрачати час і гроші на це?

Використовуючи данні положення про дистанційне навчання: "Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності, що відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій." [1]. "Віддалених один від одного" - ця особливість особливо важлива для тих верств населення, що живуть у віддалених і сільських районах, а також батьків які навчаються дома з маленькою дитиною на руках, людей, які працюють повний робочий день, або просто студентів, які воліють працювати в комфорті їхніх власних помешкань або місцевих кав'ярень.

До того ж онлайн курси дозволяють студенту працювати в будь-який час дня і ночі. Ця перевага скасовує часові обмеження відвідувати лекцію в заданий час. Студенти також можуть розглянути лекційний матеріал зі всіх сторін, не поспішаючи за "вчителем".

Іншим плюсом є те, що навчання в інтернеті допомагає зекономити на багатьох речах. Так, наприклад більшість студентів можуть заощадити гроші на газ, парковку або автобус, адже їм не потрібно пересуватися до місця навчального закладу. Середня оцінка світових освітніх систем показує, що дистанційна освіта обходиться на 50% дешевше традиційних форм навчання [2]. Також дистанційна освіта може дати студентам можливість мати повний робочий день під час проходження навчальної програми. Нарешті, економія може бути не тільки грошовою - студенти, які не переїжджають з одного місця в інше, заощаджують ще й свій час!

Особливо слід зазначити, що вище сказані переваги були гідно оцінені, не тільки мною, а і самими студентами. У 2004 році компанія SkillSoft здійснила опитування учнів 16 великих закордонних університетів, які використовують технології електронного навчання як доповнення до традиційної освіти [3,с.90]. Головними особливостями дистанційної освіти, на їхню думку, є гнучкість, економія часу та простота повернення до пройденого навчального матеріалу.

Але, окрім переваг дистанційне навчання має і ряд недоліків: відсутність особистісного спілкування між викладачем та студентом, необхідність наявності у студента сильної особистісної мотивації, а також технічна не підкованість деяких зі студентів старшого віку.

Студенти, які беруть участь в онлайн-курсах повинні бути дисциплінованими і відмінними менеджерами свого часу. Онлайн учень повинен бути мотивований, щоб виконувати завдання самостійно, а також активно брати участь в онлайн-дискусіях. Тим, хто вчиться краще, взаємодіючи з іншими людьми в живу, режим онлайн може не підійти. Не беручи до уваги традиційне навчання в університеті, студенти втрачають можливість зустрічатись віч-на-віч з викладачем та іншими студентами. Студенти, які сподіваються знайти нових друзів, або майбутніх партнерів по бізнесу в університеті, повинні розглянути питання про відвідування принаймні пари лекційних курсів на території кампуса.

Слід зазначити також, що більшість онлайн програм спеціально мають прості технічні специфікації: програма обробки тексту, переглядач PDF файлів, комп'ютер і підключення до інтернету, це все що потрібно для комфортного навчання в мережі. Та на жаль, все більше дистанційних курсів вимагають від студентів, щоб ті перейшли до потенційно складних віртуальних середовищ навчання, такі як Blackboard або Moodle. Для досвідчених юзерів, це не проблема. Але для тих хто бореться з цифровою епохою, тобто для старшого покоління, це може становити значну перепону на шляху завершення їхнього навчання.

Підсумовуючи все вище сказане, дистанційна освіта бурхливо розвивається в багатьох країнах світу, проте для України це відносно новий вид освіти. Крім численних фінансових, технічних і інших труднощів, серйозною проблемою є відсутність методичної літератури з онлайн-освіти. Та незважаючи на недоліки, дистанційне навчання може бути "рятувальним колом" для багатьох людей, адже вибір учня-студента, що йому вчити і коли, залишається ніким і нічим не обмежений.

Список використаних джерел:

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.01.2004 в постанові №1494 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0464-04>
2. Міжнародна інформація [Електронний ресурс] // Видавничий Дім «Слово». – 2005. – Режим доступу до ресурсу: <http://pulib.if.ua/part/9953>

Науменко О. В.

2 курс, ФТІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Коваль О.А, к.ф.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНІ ВІДНОШЕННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Світ довкола нас змінюється з великою швидкістю, і рівень освіти, як і освіта в цілому, має відповідати вимогам сьогодення, тобто бути актуальною для всіх сфер суспільного життя. І велику роль в становленні сучасної освіти відіграють не тільки навчальні плани та рівень забезпечення освітнього закладу новітніми технологіями, а й відносини між головними складовими освіти загалом – вчителем та учнем, викладачем та студентом тощо.

В назві теми доповіді було використано такий термін як «освітній простір». Вважається, що цьому терміну немає чіткого визначення, але він узагальнює певні тенденції розвитку сучасної освіти, описує не тільки напрямок, але й більш широкий спектр освітніх процесів та простору, в якому вони відбуваються – необмеженість особистого вибору, що відповідає всім аспектам життя індивіда (мета, фінансові можливості, індивідуальні здібності) та можливість його зміни в різноманітних напрямках. І відносини між людиною – носієм знань та людиною, що прагне засвоїти ці знання безпосередньо мають велике значення в розвитку сучасного освітнього простору й відповідності його до постійно змінюваним умовам сьогодення.

На даний момент перед нами постають питання щодо визначення правильного напрямку розвитку освітнього простору. По-перше, постає питання: що потрібно робити для того, щоб чомусь навчити? І, здається, відповідь очевидна: потрібно давати знання. Але це неповний комплект того, що учень має придбати в процесі освіти. Адже сенс освіти не лише в тому, щоб зробити людину-автомат, яка несе в собі лише конкретні навички вирішення задач, які задає вчитель. В процесі всього навчання метою освіти перш за все повинні бути становлення учня як особистості, не лише як професіонала в конкретній сфері, а й людини, яка має свої особливості, людини, яка має можливість реалізувати себе та свої ідеї, використовуючи свої знання в повсякденному житті.

Другим фактором є методика навчання. Кожен педагог – це, перш за все, встановлена особистість, яка не тільки підпорядковується основним вимогам викладання, а й впливає на осмислення самім учнем своєї ролі в суспільстві. Тому суб'єктно - об'єктні відносини між вчителем та учнем в умовах сучасності є недопустимими. Це одна з проблем сьогоденної освіти, тобто, коли вчитель вважає, що саме він грає роль суб'єкта, а учень – лише пасивного об'єкта. Авторитарна педагогіка не дає дорогу розвитку учня як індивідуальності, перешкоджає становленню особистості, адже ще зі школи у дитини формується певне розуміння своєї позиції в суспільстві, спроба реалізувати себе певною мірою, і вчитель має сприяти позитивному розвитку якостей людини, яку навчає, а не навпаки – ставити під сумнів її (людини) значущість. Через авторитарну, ворожу, або, що ще гірше, безпристрасну і байдужу політику навчання в учня формується неправильне розуміння сенсу освіти взагалі. Не важко здогадатися, до яких наслідків це призведе. Аж до того, що в студента пропадає бажання і тяга до знань. Тому що в одному випадку його просто змушують, нав'язують, кажуть, що він зобов'язаний зробити те й інше, а в іншому просто не можуть зацікавити.

Розвиток й становлення суб'єкт - суб'єктних відносин між педагогом та учнем повинні бути метою сьогоденної освіти в соціальному плані. Це ті відносини, які формують так звану «педагогіку толерантності» або «педагогіку ненасильства», так зване «діалогове навчання». Педагог повинен сприймати учня не лише як людину, яку потрібно навчати, а як повноцінного суб'єкта навчально-виховного процесу. Освіта змалку впливає на життя кожної людини. Прагнення отримати повноцінно демократичну державу, що, нестримно розвиваючись, йде вперед, неможливе без реалізації кожної людини як активного самодостатнього громадянина, винахідника нових ідей і положень.

Ніколаєва А. В.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К.О., викладач НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА ПРАВА ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ УКРАЇНИ

У наші дні все більше уваги приділяється питанню можливості обрання студентами дисциплін для вивчення у ВНЗ. Студенти з України все більше придивляються до досвіду закордонних вищих навчальних закладів, у яких передбачено вибір окремих предметів для вивчення. Це питання набуло широкого розголосу, зокрема, розглядається на конференціях та у соціологічних опитуваннях і дослідженнях. Необхідно усвідомити, у чому полягають головні аспекти даного явища, які воно має переваги та недоліки, адже треба розуміти, що отримують студенти у разі впровадження системи обрання дисциплін.

Аналізуючи навчальну програму в українських ВНЗ, можна зробити висновок про багатоманітність дисциплін, що викладаються на будь-яких спеціальностях. Така ситуація свідчить і про широту знань, які можуть отримати студенти, і про досить завантажений графік навчання. Пропонуємо виділити три основні групи людей щодо їх ставлення до наповнення навчальної програми. До першої групи можна віднести байдужих, адже є ті студенти, яким все одно, що вивчати: вони ще не усвідомили, чого саме прагнуть від ВНЗ. До другої – студентів, яких задовольняє навчальна програма. Ці молоді люди прагнуть розширяти свій кругозір, отримувати знання у багатьох сферах. Такі студенти не завжди прагнуть обирати предмети, адже загальнообов'язкові дисципліни включають основні напрямки з різних сфер знань. Але є і ті, хто хотів би обирати цікаві дисципліни з переліку. Існує і третя група зі студентів, яким не подобаються загальноосвітні предмети. Такі люди прагнуть вивчати лише предмети за спеціальністю, адже досить часто працюють під час навчання і потребують більше вільного часу. Ці студенти прагнуть обирати лише необхідні їм предмети.

Дана проблема має значне поширення у нашому суспільстві, існують дослідження, зокрема, у Львівському національному університеті ім. І.Франка, Національному гірничому університеті, щодо переваг та недоліків можливості обрання дисциплін. На основі соціологічних досліджень у перерахованих ВНЗ щодо явища вибору предметів можна виділити такі плюси: це виявляє активну позицію студента (він не є байдужим до своєї освіти); економія часу для працюючих студентів; усвідомлення студентом своєї майбутньої професії, поява мотивації для вивчення предметів за спеціальністю; зростання самостійності, адже студент сам повинен приймати рішення.

Проте, згідно з опитуваннями фахівців у названих та інших ВНЗ, є і мінуси: не усі студенти чітко усвідомлюють, що мають вивчати для майбутньої професії; реалізувати таке навчання досить складно, адже необхідні спеціалісти, які можуть проконсультувати студентів щодо дисциплін, які можна обирати; складним буде процес створення розкладу, адже необхідно поєднати обов'язкові дисципліни з тими, які можна обирати з переліку.

Деякі ВНЗ України вже дають можливість студентам обрати предмети, зокрема КНУ ім. Т.Шевченка та Києво-Могилянська академія. Поки що цей процес має експериментальне значення, адже має на меті дослідити, як приживиться дана система у нашому суспільстві. Необхідно навчати студентів обирати свою долю, свій шлях, адже вони мають це робити свідомо.

Отже, проблема обрання навчальних дисциплін є актуальною для студентів нашої держави та адміністрації ВНЗ. Необхідно розробляти шляхи її розв'язку: залучати спеціалістів, які будуть розробляти навчальні програми, використовуючи досвід закордонних ВНЗ та висновки, зроблені на основі опитувань студентів та викладачів. Оскільки це явище тільки зароджується у нашій країні, необхідно експериментальним шляхом виявляти переваги та недоліки та розробляти шляхи залучення студентів до вибору дисциплін професійної освіти, адже це сприятиме зростанню свідомості майбутніх спеціалістів.

Парубець А. О.

ФММ, група УМ-31, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К. О., викладач НТУУ «КПІ»

ПРИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА

У процесі всього навчання людина соціалізується, навчається приймати рішення і вирішувати проблеми. Тому основною метою створення студентського самоврядування (далі – СС) є формування умов самореалізації студентів в інтересах особистості, суспільства і держави. Першим самоврядним органом, що був створений 22 грудня 1992 р., був Студентський парламент Київського університету ім. Т. Шевченка. За час незалежності України СС зазнало широкого розвитку у всіх вишах країни і зараз функціонує на такому ж рівні як ректорат та деканат ВНЗ. Переваги СС беззаперечні, адже були доведені у процесі його історичного розвитку, однак ми спробуємо визначити і його негативний аспект.

«Студентське самоврядування - це форма самоорганізації студентів, механізм представництва й відстоювання своїх прав, можливість самореалізації, самостійна діяльність студентської громади з реалізації функцій управління вищим навчальним закладом» [1, с. 6].

Розвиток українського СС має свою історію. Дослідники стверджують, що воно бере свій початок з Києво-Могилянської академії, де студенти організовувалися у братства, призначали секретаря, котрий вів облік пожертвувань і видатків на різноманітні соціальні заходи братств. Законодавче ж закріплення СС відбулося 5 вересня 1996 року з виходом Положення про державний вищий заклад освіти. Вивченням СС, історії його розвитку, впливу на студентів, внутрішньої структури займалися такі дослідники як Артем Михайлюк (координатор спілки ініціативної молоді), Тимур Нагалецький (керівник проекту «Всеукраїнська мережа студентських громад»), Романцова Олександра (автор статей «Органи студентського самоврядування», «Права органів студентського самоврядування», «Всеукраїнські організації студентського самоврядування») та інші.

Основними завданнями СС є захист прав та інтересів студентства, сприяння їх науковій, навчальній, творчій діяльності, поліпшення умов проживання та відпочинку студентів, сприяння

працевлаштуванню випускників внз, співробітництво з органами СС інших внз, пропаганда здорового способу життя, запобігання вчиненню студентами правопорушень тощо [2].

СС допомагає молодій людині визначитися із життєвою позицією; навчитися формулювати свої принципи та пріоритети і доносити їх до громади; розвиває комунікативні якості студента за рахунок постійного спілкування із колегами і вміння проводити зібрання, наради, конференції, що є обов'язковою частиною самоврядування; особа здобуває лідерські якості, здатність впливати на інших, навчається керувати великими групами людей, вести їх за собою. Оскільки така діяльність носить безоплатний характер, студент навчається самопожертві заради отримання результату, роботи на суспільних засадах для задоволення інтересів громади. Молодий керівник зникає нести відповідальність за довірених йому людей, оскільки він представляє їх інтереси, і відповідати за свої вчинки та рішення.

Можна виділити наступні етапи соціалізації студента шляхом участі у студентському самоврядуванні: спілкуючись із старшими наставниками, студентами-активістами та спостерігаючи за активним життям університету, у студента з'являється бажання також спробувати себе у ролі активіста і внести свою лепту у громадське життя; студентом виконуються перші важливі доручення, з яких і починається його входження до касти активістів; за умови досягнення успіху на попередньому етапі, молодій людині доручають важливіші завдання, враховують її думку на загальних зборах, починають орієнтуватися на неї як на лідера; зайнявши стійкі позиції повноправного члена колективу СС студент саморозвивається, самовиховується, розбудовує управлінські вміння і навички, краще розуміється на діяльності організованих структур [3; с. 8].

Одночасно ми можемо виокремити негативні сторони СС. По-перше, це великий об'єм роботи, що потребує багато часу та сил. Студент, який не вміє правильно розставляти пріоритети і планувати свій час, може зіпсувати успішність. По-друге, це серйозна відповідальність і вимагає відповідно серйозного підходу. Якщо людина вирішила займатися цим для розваги, вона не впорається з покладеними на неї обов'язками. По-третє, член студентської спілки повинен розуміти, що він представляє усе студентство цього вузу, тому він має діяти в інтересах інших та для їх задоволення.

Отже, СС необхідне для розвитку лідерських, організаційних якостей студента як майбутнього керівника, корисних внутрішніх характеристик як самостійності, відповідальності, комунікабельності, творчості, допомагає реалізувати себе, визначитися із життєвими принципами, відчутти себе корисним у виконанні загальнонаціональної суспільної справи. Проте самоврядування вимагає відповідної віддачі, самопожертви, дисциплінованості. Тому перед вступом до лав активістів необхідно зважити свої сили.

Список використаних джерел:

1. Студентське самоврядування для «чайників» / [Безноєва А., Бершацький Д., Гуменний М. та ін.]; під редакцією Михайлюка А.: - ВМГО "Молодий рух" Всеукраїнська мережа студентських громад, 2005. – 60, [6] с.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] : від 01.07.2014 / Верховна Рада України. – Київ, 2014. – Режим доступу: URL : <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
3. Сопівник Р. В. Студентське самоврядування як форма виховання лідерських якостей студентів / Сопівник Р. // Збірник наукових праць. – 2012. – № 2 (49). – С. 8

Пацьора А. М.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В.Ю. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Одним з найважливіших етапів формування людської особистості є здобуття освіти. Але це завдання не є занадто легким, адже воно потребує багато зусиль та терпіння. Процес здобуття освіти відбувається завдяки організації навчального процесу. Взагалі, навчальний процес – це складна система, що складається з елементів за допомогою яких учні здобувають знання. Такими елементами є лекції, семінари, практичні заняття, модулі, заліки, курсові, а також можливість обміну досвідом з іншими студентами.

Зараз в Україні у вищих навчальних закладах діє Болонського система начального процесу, яка передбачає процедуру набрання максимуму балів, для визначення оцінки студента. Зокрема ми б хотіли звернути увагу на таку ключову вимогу Болонської декларації 1999 р. як запровадження Європейської кредитно-трансферної й акумулюючої системи.

ECTS – European Communiti Course Credit Transfer System – це кредитна система, яка пропонує спосіб вимірювання та порівняння навчальних досягнень студентів і переведення їх з одного навчального закладу до іншого. Головною особливістю цієї системи є можливість обміну досвідом та розширення кругозору власних знань. Варто зазначити, що така система активно працює та розвивається у 1200 європейських вищих навчальних закладів. Та цікавою ознакою є те, що обмін студентами відбувається не тільки за межами, але і в її межах країни. Такий процес обміну допомагає людині не лише розширити власні знання, але і ознайомитися з культурою інших народів, поспілкуватися з тугешніми людьми, детальніше вивчити їх менталітет.

Зараз досить багато студентів вирішують поїхати навчатися закордон, бо вважають, що там рівень знань є значно кращий. Але ми не можемо повністю погодитися з такою позицією, адже, якщо людині цікаво працювати, реалізовувати себе, то вона зможе робити це будь-де. Саме в таких ситуаціях програма ECTS має свої переваги: насамперед, наша країна не буде втрачати молодих талантів, але зможе задовольнити їх бажання розширити свої знання. Однак, на нашу думку, така програма повинна мати деякі обмеження, зокрема це стосується кількості студентів, які захочуть реалізувати свої амбіції у новому суспільстві. Отож, учасником програми повинні бути люди, які виявили таке бажання та мають середній бал не нижче 4,0 в незалежності навчається ця людина за державним замовленням чи контрактним. По-перше, це змінить деяке розшарування між студентами, які навчаються за державним замовленням та тими, які оплачують своє навчання та поставить їх в рівні умови; по-друге, покращить рівень знань студентів, адже бажання проявити себе в іншій країні стане додатковим стимулом для вивчення нового матеріалу.

Що стосується обміну в межах країни, то знову ж таке явище допоможе дізнатися культуру рідної країни з нової точки зору. Наприклад нам, студентам НТУУ «КПІ» було б цікаво провести таку процедуру обміну з Національним університетом «Львівська політехніка», ознайомитися як там організовується навчальний процес, на тому ж таки факультеті права.

Звичайно, така процедура передбачає наявність додаткових коштів, саме тому важливо, щоб кредитна система ECTS відбувалася в закладах найвищого рівня акредитації та з достатнім фінансуванням, а також необхідно проведення, так званої, випробної версії для того щоб виявити приблизні витрати на таку процедуру.

Отже, можна зробити висновок, що важливою передумовою здобуття освіти є організації навчального процесу, а саме її особливість - обмін досвідом з іншими студентами. Така перспектива змінить відношення студента до навчального процесу та стане додатковим стимулом здобуття знань, більше того людина зможе реалізувати свої амбіції у зовсім новому оточенні.

Подофей О. В.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К.О., викладач НТУУ «КПІ»

ІНТЕРЕС ЯК МОТИВУЮЧИЙ ФАКТОР У ВІДНОСИНАХ "ВИКЛАДАЧ СТУДЕНТ"

Перед сучасним викладачем стоїть завдання зацікавити студента. Цей процес має декілька етапів, продуктом кожного етапу є відносини і на кожному етапі цей продукт змінює свою якість.

Відносини викладача та студента розглядається як «рука допомоги», коли студент відчуває, що викладач зацікавлений його інтересами. Пригадавши «Бенкет» Платона, а саме фразу Сократа до Арістодема «Разом долаючи шлях», ми приходимо до думки, що викладач бере на себе відповідальність за подальшу долю студента у навчальному закладі. Це, як правило, допомагає студенту адаптуватись і відкинути усі негативні почуття до університету. Чи адаптується він, чи може вирішити залишити університет? На це впливає середовище навчання, яке буде створено після вступу до навчального закладу.

Основними поняттями для адаптації є саме соціальна і академічна інтеграція. Академічна інтеграція проявляється у сприйнятті студентів академічної системи, що включає взаємовідносини між аудиторією та викладачем. З іншого боку, соціальна інтеграція означає сприйняття студентами соціальної системи. Адже саме взаємовідносини студентів між викладачами та однолітками впливають на їх зміну цінностей, понять та цілей.

Відносини «викладач-студент» повинні мати не тільки офіційний характер, тобто викладач повинен давати більше, ніж просто знання. В такому середовищі студенту допомагають розвинути ті навички, які необхідні у навчанні та лідерстві. Фактично відносини «викладач-студент» мають значний вплив щодо студентської мотивації. Це можливо залежить від ідентифікації студента з викладачем, тобто кожен студент може бачити у деякому викладачеві свій приклад для наслідування і можливо стає для нього авторитетом.

Відомо, що поведінка людини залежить від відносин. Адже якщо студент для себе визначить відношення з викладачем як неважливими, то це може призвести до негативного ставлення до предмету або ж навіть і до університету.

З економічної точки зору вища освіта розглядається як підприємство, де студент у ролі споживача шукає ділових відносин з виробником, тобто викладачем, що забезпечує знання та навички. Так як основна мета підприємства є максимізація прибутку, але щоб його максимізувати потрібно задовольнити споживача. Так і у відношеннях, якщо викладач задовольнить студента, то і прибуток у вигляді набутих знань буде максимальним. Для цього викладачу потрібно знайти ту точку рівноваги, тобто точку перетину кривих попиту і пропозиції.

Чи не буде і студент у ролі виробника? На це питання досить легко відповісти. Розглядаючи викладача у ролі виробника, ми мали на увазі неперервне виробництво, тобто у викладача є всі ресурси і він не потребує їх доповнювати, але можливо змінити їх якість. Коли ж студента представити у ролі виробника, то ми зіткнемося з виробництвом, яке має труднощі з ресурсами. Тому, на мою

думку, студент не буде виробником знань по відношенню до викладача, можливо він буде якимось ринком, який буде забезпечувати неперервне виробництво з кращою якістю ресурсів.

Отже, підсумовуючи вище наведене, можна сказати, що успіх студентів залежить від їх ставлення до навчання, де викладач відіграє не останню роль. Звичайно, що студент сам повинен визначитись з цілями, але і викладач повинен показати усесторонню значимість студента для університету. Тобто студент повинен визначитись із стратегічною ціллю (його головною ціллю, яка має відповідати на питання що робити?), а вже викладач повинен показати та наштовхнути його на тактичні цілі (відповідає на питання як цього досягти, якими методами?). І саме інтерес є рушійною силою у мотивації студентів. Адже мотив є головною детермінантою при формуванні особистості майбутнього фахівця.

Пузанова Ю. О.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К.О., викладач НТУУ «КПІ»

МВОК В УКРАЇНІ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

За останні кілька років освіта зазнає помітних перетворень. Самоосвіта, дистанційне навчання та методи активного пізнання стають все більше значимими у нинішньому медійному суспільстві. Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні, приєднання до Болонського процесу стимулюють створення нових методів навчання. Розвиваються освітні технології, що дозволяють використовувати інформаційні технології у навчанні.

З появою масових відкритих онлайн-курсів (МВОК) сфера освіти почала зазнавати радикальних змін. МВОК представляють свої можливості для використання в системі діючої зараз системи освіти, більшість із них зупиняються на моделі «змішаного навчання» (blendededucation або blendedlearning), що поєднує переваги традиційного та онлайн навчання. Змішане навчання складається із трьох частин: вивчення теоретичного матеріалу дистанційно, засвоєння практичних навиків у формі денних занять, та складання іспиту.

Ефективність дистанційного навчання полягає в тому, що студенти мають змогу працювати з навчальними матеріалами в такому режимі та обсязі, який підходить безпосередньо їм. Також МВОК генерують великі об'єми даних про те, як слухачі вивчають відеолекції, як виконують завдання, визначаються типові помилки. Вони бути використані викладачами для покращення викладу матеріалу, і, як результат, – покращення якості освіти. Також МВОК надають можливість прослухати даний курс усім охочим, що рекламує учбовий заклад, а також дає можливість продавати сертифікати для слухачів курсу (не студента даного ВУЗу), як це є, наприклад, на Coursera. Проте студенти не завжди самодисципліновані та вмотивовані для успішного проходження курсу; також існує необхідність у суворому контролі захисту авторських прав викладених у відкритий доступ матеріалів.

Більшість програм змішаного навчання нагадують одну з чотирьох моделей: обертальна модель – навчання відбувається за чітким графіком онлайн-курсів та аудиторних занять з викладачем; гнучка модель – викладач забезпечує лише підтримку у міру потреби; модель самостійного змішування – надання можливості обрати онлайн-курси, що є доповнюючими до аудиторних занять, є найбільш популярною моделлю; збагачена віртуальна модель – МВОК та викладач надають студенту усі навчальні програми, навчання зазвичай віддалене. Гнучка модель змішаного навчання використовується в ArizonaStateUniversity. Університет має свою платформу МВОК «KnewtonAdaptiveLearningPlatform», яка надає студентам доступ до відеолекцій, необхідні підручники та завдання до кожної лекції. За повне вивчення теми студенти отримують бали. «TheNewtonGradebook» дає можливість інспектору перевіряти успішність студентів та групувати їх за рівнем знань [1].

Отже, впровадивши в навчальний процес сучасні методи навчання, можна суттєво підвищити його якість, зробити навчальний процес більш гнучким, стимулювати студентів до самостійної роботи. Існують усі можливості для впровадження змішаного навчання, а особливо моделей самостійного змішування або обертальну, в КПІ на базі МВОК «Prometheus», оскільки вони надають можливість безкоштовно розташовувати курси, надають повну методичну допомогу у підготовці та реалізації курсу, поради щодо організації зйомок та процесу спілкування зі слухачами на форумах, а також договір, що забезпечує збереження прав інтелектуальної власності на курси за університетом.

Список використаних джерел:

1. BlendedLearningInfographic [Електронний ресурс]– Режим доступу до ресурсу: <http://www.knewton.com/blended-learning/>.

ВІЛЬНИЙ ЧАС ЯК ОСНОВА САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТА

Двадцять перше століття, час комп'ютерних технологій і нано розробок, характеризується глобальними змінами. Разом із тим змінюється і образ сучасного студента. Гострою та актуальною стає проблема використання студентською молоддю власного вільного часу, не зайнятого навчальним процесом, домашніми клопотами та роботою. Час, який має сприяти культурному вихованню, творчому розвитку, зазвичай використовується лише для відпочинку та розваг.

Питання про використання студентами вільного часу є дуже значимим для сучасного етапу розвитку нашого суспільства, адже для побудови будь-якого суспільства необхідне формування розвинутої, гармонійної особистості з високим рівнем культури і наявністю творчих спрямувань. Ціль роботи полягає у виявленні особливості використання вільного часу студентами, а також їх цінності та вподобання, використовуючи досліджені дані.

Аналіз даних, отриманих в різних вищих навчальних закладах України [2] та ближнього закордону [1] показав, що третина студентів має достатньо вільного часу, друга третина вважає кількість свого вільного часу недостатньою, а решта студентів має вдосталь вільного часу, але хотіла б більше. Опитувані не спростовують факту, що мають нестачу вільного часу через неправильний розпорядок дня, оскільки жоден студент не дав відповідь: «Так, я живу чітко за розпорядком дня» і всі стверджують, що такого розпорядку не мають [1].

Відповіді на питання про способи проведення вільного часу є дуже показними: найчастіше студенти проводять час, витрачаючи час на безцільове перебування в мережі Інтернет: 70% опитаних українських студентів щоденно використовує інтернет-ресурси для розваг, здебільшого на соціальні мережі, менше - на розважальні портали, незалежно від часу дня, місцезнаходження та зайнятості [2]. Це пояснюється тим, що на сьогоднішній день майже кожен студент володіє мобільними та портативними пристроями з вільним доступом до мережі Інтернет.

Третина всієї студентської маси проводить достатньо часу за переглядом телевізору. Лише п'ята частина опитуваних присвячує себе спорту: 21% є активним або ж неактивним учасником спортивних секцій, організацій та гуртків; решта ж 79% не являються членами таких організацій взагалі [2]. Значна частина рецензентів надають перевагу компанії друзів: 51% українських студентів вважають коло друзів дуже важливим для себе, 38% більшою мірою важливими і 11% - не дуже важливими [2]. Відсутність опитуваних, що не вважали б коло друзів важливим є позитивною характеристикою моральної атмосфери серед молоді та студентства.

Що стосується цінностей, то практично у 80% рецензентів сімейні цінності є одними з пріоритетних, саме тому більшість вільного часу йде на проведення вільного часу за спілкуванням та роботою в сімейному колі. Лише для 15% опитуваних сім'я є не важливою, саме тому вони витрачають вільний час на інші заняття, здебільшого перераховані вище [2].

Вільний час вдома проводить 60% першокурсників, 40% студентів другого курсу, третина третьокурсників, майже 50% студентів четвертого курсу і лише 20% п'ятикурсників [1]. Такі показники пояснюються тим, що першокурсники, пристосовуючись до нового середовища, проводять більшість вільного часу вдома задля успішного навчання, як і студенти четвертого курсу, які готуються до отримання дипломів бакалавра. Студенти ж п'ятого курсу мало вільного часу проводять вдома через розуміння того, що своїх однокурсників вони бачать постійно лише останній рік, і тому намагаються проводити більше часу разом.

На основі досліджених даних отримуємо висновок та рекомендації як для навчальних закладів, так і для самих студентів: основою продуктивного проведення вільного часу є планування справ, розпорядок дня, усвідомлення сімейних, життєвих та робочих цінностей. Також сприятливим є введення в навчальний курс для студентів навчальних курсів щодо вивчення основ тайм менеджменту та організації робочого та вільного часу. І незмінним є правило: «Не відкладай на завтра те, що можеш зробити сьогодні».

Список використаної літератури:

1. Свечникова Ю. А. Свободное время в жизни студента [Текст] / Ю. А. Свечникова // Молодой ученый. — 2012. — №2. — С. 227-231
2. World Values Survey - Обзор мировых ценностей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldvaluessurvey.org/WVSONline.jsp>

Самчинська О. А.
1-курс, ФСП, НТУУ «КПІ»
Науковий керівник:Пряміцин В.Ю.,викладач НТУУ «КПІ»

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

Ми живемо в двадцять першому столітті. У час,коли науково-технічна революція досягла високого рівня. Все наше життя тим чи іншим чином пов'язане з технікою і стало практично

неможливим без неї. Ми використовуємо досягнення науки та техніки у всіх сферах нашого життя та діяльності. Тому використання нових інформаційних технологій не викликає в нас подиву, а взагалі вважається як за потрібне.

У світі порівняно давно стало практикуватися використання інформаційних технологій не лише у сфері професійної діяльності, а й освіти. В Україні, на жаль, процес введення нових інформаційних джерел в цю сферу лише на початковому рівні, і не має ще досконалої моделі свого розвитку. Однією з таких інновацій є дистанційне навчання, яке останніми роками починають вводити в основному в вищих навчальних закладах України.

Для того щоб визначити, які недоліки та переваги мають ці нововведення хочемо спочатку дати визначення терміну «дистанційне навчання». Згідно із положенням Міністерства освіти і науки України про дистанційне навчання від 25.04.2013р. під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. [1]

На жаль, нині дистанційна освіта неналежно сприймається, а дехто навіть вважає її безглуздою. Ми звикли до звичайної, стаціонарної форми навчання, яка передбачає живе спілкування з викладачами і поки психологічно не підготовлені до такої форми навчання. Але це не означає, що вона не має місця в системі сучасної української освіти. Однак така форма навчання може вирішити проблему відриву від виробництва та виїзду в іншу країну, економії грошових коштів і отримання якісного визнаного диплома.

Прикладом вдалого застосування дистанційного навчання є закордонні університети, зокрема вищі навчальні заклади Великої Британії. Тому при правильній організації свого часу той же результат можна отримати, навчаючись на дистанційній програмі. Різниця полягатиме лише в тому, що при такій формі навчання студент залишатимуться в своїй країні, не витрачаючи кошти на дорогу та проживання. Для зручного спілкування з викладачами нині існує безліч способів комунікації, які ми використовуємо у повсякденному житті і які є досить надійними. До послуг студента електронна пошта, веб-конференції, форуми, Skype.

Перша ідея організації дистанційної форми навчання була озвучена ще в 1926 році британським ученим Джоном Кларком Стобарт. Він запропонував створити спеціальний навчальний заклад і навіть придумав назву - Повітряний університет ("University of the Air"). Однак до 1960-го року ідея не знайшла свого продовження, і лише на початку 60-х на BBC стали формуватися конкретні пропозиції. У 1962 році Майкл Янг (Michael Young), британський соціолог і один з керівників лейбористської партії, запропонував заснувати "Відкритий університет" (Open University) з дистанційною системою навчання. Оскільки проект "University of the Air" вже обговорювався BBC і Міністерством освіти Великої Британії, в період з 1963 по 1969 роки, за підтримки лейбористів почався активний розвиток проекту. [2] Подальший розвиток цієї форми навчання показує хороші результати: кількість студентів, які бажають отримати освіту таким способом щороку збільшується. До того ж і рівень знань така освіта забезпечує належний, який нічим не поступається від знань отриманих традиційним способом.

Хоча дистанційна форма навчання має низку плюсів за кордоном, в Україні, на жаль, є недоліки в організації такої освіти, які заважають їй нормальному функціонуванню. Для прикладу в НТУУ «КПІ» завадою для успішного застосування дистанційного навчання стала не досить продумана матеріально-технічна база «Кампус». До того ж українські студенти та й викладачі ще психічно не підготовлені до такого навчання.

Проаналізувавши усю інформацію, можна зробити висновок, що дистанційне навчання - це великий крок вперед в майбутнє з безліччю можливостей. Але для того, щоб воно стало саме українським майбутнім потрібно удосконалити державну програму, щодо цього питання, забезпечити заклади матеріально-технічною базою, та провести психологічну роботу як студентами, так і з викладачами. І тільки тоді зародки дистанційного навчання перетворяться в взаємоузгоджену та взаємопов'язану систему, яка забезпечить нашу державу кваліфікованими спеціалістами.

Список використаної літератури:

1. Наказ Міністерства науки і освіти України «Про дистанційне навчання» від 25.04.13р.
2. Стаття «Дистанційне навчання в Великобританії»

Симороз О. О.

1 курс ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В.Ю., викладач НТУУ «КПІ»

СИСТЕМА ВСТУПУ ДО ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ. ОБҐРУНТОВАНІСТЬ ЗНО

Як відомо, ЗНО – це іспити для вступу до ВНЗ в Україні. А його мета «підвищення рівня освіти населення України та забезпечення реалізації конституційних прав громадян на рівний доступ до якісної освіти, здійснення контролю за дотриманням Державного стандарту базової і повної середньої освіти й аналізу стану системи освіти, прогнозування її розвитку» [2].

25 серпня 2004 р. була прийнята постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти». Цим документом передбачається: провести у 2006 році випробовування технологій ЗНО навчальних досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти. У 2007–2008 роках — здійснити запровадження ЗНО навчальних досягнень випускників, які вирішили вступити до ВНЗ [5].

Отже, у 2008 році зовнішнє незалежне оцінювання проводиться з таких предметів: українська мова і література; історія України (з найдавніших часів до наших днів); зарубіжна література; хімія; фізика; біологія; математика; основи економіки; основи правознавства; географія.

Згодом, до ЗНО додали дисципліни з іноземних мов.

Як правило, ЗНО проводять майже весь червень, першою дисципліною як правило є українська мова і література.

Тестування з цього предмета є обов'язковим для всіх, хто вступає до ВНЗ.

Починаючи з 2009 року, тест передбачає три частини:

Завдання з вибором однієї правильної відповіді та завдання на встановлення відповідності з мови; Завдання з вибором однієї правильної відповіді та завдання на встановлення відповідності з літератури; Завдання відкритого типу — створення власного висловлення, яке б ствердило або заперечило подане судження [3].

Складений тест перевіряє комп'ютер, а частину при перевірці власних висловлювань фахівець у галузі предмета з якого складається іспит (інколи це відіграє негативну роль).

Отже, ЗНО – являє собою єдиний державний іспит і тільки він дійсний до вступу у ВНЗ. ЗНО – наближено до європейських стандартів (і це звісно плюс). ЗНО – частково зменшив корупцію при вступі до ВНЗ, але не знищив її і це факт. Тішить, що ми урівняли умови для всіх, зробивши доступу до освіти для всіх, незалежно від матеріальних можливостей [4].

Що до недоліків. 1. Попри те, що особа, яка складає тест, допускається до тестування при пред'явленні паспорту, цей захист виявився неефективним для унеможливлення здачі тесту іншою особою. Так, аспірант з Львівського університету за винагороду погодився скласти у 2008 р. тест з української мови і літератури за випускника однієї з шкіл Дніпропетровська. Фальсифікації виявлено не було. 2. Щорічна зміна правил вступу до ВНЗ. 3. Бюрократія. 4. Скласти іспит, мають право абітурієнти які закінчили школу в Україні.

Висновок:

Рівень єдиного державного екзамену, так званого «ЗНО» – задовільний.

Нажаль, за 10 років ЗНО застаріло і потребує реформи.

Моя думка, Міністерство освіти має ухвалити єдині правила вступу до ВНЗ, які будуть не змінними. Необхідно, підвищити рівень захисту, та правила за якими студент має засвідчити свою особу. Зокрема, я пропоную додатково до пред'явлення паспорту, абітурієнт має пред'явити відбиток пальця, який буде збігатися з його відбитком у його біометричному паспорті.

Перейти на повну електронну реєстрацію на ЗНО, де абітурієнту через день має прийти відповідь що його зараховано на складання ЗНО і він не буде тремтіти коли подасть документи в електронному вигляді.

Зробити ЗНО відкритим для всіх. Зокрема, всім бажаючим, незалежно від країни в якій він навчався, надати можливість скласти ЗНО. Прикладом є система SAT у США [1].

Список використаних джерел:

1. <https://sat.collegeboard.org/home>
2. <http://www.mon.gov.ua/> - Міністерство освіти і науки України
3. <http://testportal.gov.ua/> - Український Центр Оцінювання Якості Освіти.
4. Закон України «Про вищу освіту»
5. <http://www.kmu.gov.ua/control/uk> - Урядовий портал

Скиба Я. В.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В.Ю., викладач НТУУ «КПІ»

«ПРОЦЕДУРА ВІДМОВИ ВІД ВИКЛАДАЧА»

Хороший викладач – перший крок до формування з студента професіонала своєї справи. Але все частіше в університетській практиці виникають випадки відмови студента від викладача. Причин такого рішення є декілька. Першою і найпоширенішою причиною є непрофесіоналізм викладача. Попри розвинену систему контролю знань викладачів, все ж про деяких з них можна сказати, що вони знають менше студентів. Наступною проблемою є неповага по відношенню до своїх студентів: хамство чи приниження. Хоча викладач і повинен бути головним, але це не дає йому права ставитись зверхньо до своїх студентів.

Але найбільш складною проблемою освіти є корупція. Якщо викладач ще з першого заняття натякає на те, що залік з його предмету можна отримати лише за певну матеріальну винагороду, то йому не місце в системі освіти.

То що ж робити, якщо на твоєму шляху все ж трапився недобросовісний викладач?

Законодавча база України не має чітких рекомендацій та інструкцій щодо процедури відмови від викладача. Але звернемося до Конституції України, де чітко прописані права особи, а саме: право людини на вільний розвиток особистості(ст..23); на повагу до його гідності(ст..28); на свободу думки, слова, на вільне вираження своїх поглядів та переконань(ст..34); на доступність та безоплатність освіти(ст.53). Конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, а також захищаються судом України. Крім того права і обов'язки студентів визначені статтями 51,52 ЗУ «Про освіту», а також ст..54,55 ЗУ « Про вищу освіту».

Отже студенти мають право на безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту; захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства, від дій педагогічних, інших працівників, які порушують права або принижують їх честь і гідність. Основною причиною того,чому студенти бояться звертатися за захистом власних прав є те, що по-перше, немає чітко визначеної процедури відмови від викладача, а, по-друге, навіть у випадку звернення до керівництва університету, немає законодавчої бази, яка б гарантувала звільнення некомпетентного викладача та захист прав постраждалого.

Тому в кожному університеті необхідно розробити нормативний акт, де було б чітко вказано порядок відмови від викладача, та покрокові інструкції , правила поведінки в такій ситуації.

Рекомендовані правила поведінки такі:

1.Для того,щоб відмовитися від викладача, необхідно написати заяву на ім'я декана, в якій чітко викласти суть проблеми. Також необхідно зібрати підписи усіх незгідних з методикою навчання цього викладача.

2.Деканат в чітко визначений термін зобов'язаний розглянути заяву і прийняти рішення:

- Якщо проблема полягає у непрофесіоналізмі викладача, то декан має зобов'язати його пройти позачергову атестацію педагогічних працівників ,згідно з наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників» від 30.09.2013 року. Згідно даного Положення, а саме п. 1.9. , позачергова атестація керівних кадрів проводиться за поданням керівника відповідного органу управління освітою при неналежному виконанні посадових обов'язків.

- Якщо викладач порушує конституційні права та свободи, зазіхає на честь і гідність студентів, бере хабарі, або ж здійснює фізичне чи психологічне насилля, то заява передається правоохоронним органам.

При наявності вагомих доказів, вам зобов'язані змінити викладача. Але якщо ви не досягли бажаного результату, і ваші права все ж порушуються,то ви маєте право звернутись до вищих інстанцій : передати заяву ректору університету або в Міністерство освіти України.

Тож у будь – якому випадку не варто боятись,соромитись чи проявляти невпевненість, адже у кожної людини є право на захист своєї особистості.

Список використаної літератури:

- 1.Закон України «Про вищу освіту» //Відомості Верховної Ради України, 01.07.2014
- 2.Закон України «Про освіту»//Відомості Верховної Ради України, 23.05.1991
3. «Конституція України»//Відомості Верховної Ради України, 28.06.1996

Стовба О. В.

1 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В. Ю.,викладач НТУУ «КПІ»

ТЕХНОПАРКИ - СЕРЕДОВИЩЕ НАУКИ ТА ТВОРЧОСТІ

Останні кілька років світ кардинально змінив свої погляди щодо розвитку економіки та виробництва. Людство наполегливо шукає шляхів переходу від сировинної економіки до економіки, базованої на інноваціях, поступово усвідомлюючи переваги людського ресурсу, тобто знань та нових ідей, над такими джерелами прибутку, як нафта, газ, метал. Відповідно до цього уряди розвинутих країн намагаються зробити все задля заохочення молодих, талановитих та амбіційних працювати у сфері науки та інновацій для того, аби підвищити рівень економіки та держави в цілому. У світовій практиці набула розвитку особлива форма організації процесу «наука — виробництво — споживання», так званий «трикутник знань». Саме на основі цього останнім часом у світі все активніше впроваджується тенденція до створення науково-технологічних парків.

Технопарк являє собою науково-виробничий територіальний комплекс, до якого входять багато структур, таких як:дослідні інститути, лабораторії, експериментальні заводи з передовою технологією, створювані на територіях навколо великих університетів з розвиненою інфраструктурою, до якої належать: лабораторні корпуси, виробничі приміщення багатоцільового призначення, інформаційно-обчислювальні центри колективного користування, системи транспортних та інших комунікацій, магазини, житлово-побутові приміщення, сервісні та виставкові комплекси. Технологічні парки є своєрідними прискорювачами, так би мовити каталізаторами, вони повинні сприяти утворенню

сектора промисловості, поєднаного з наукою та при цьому формувати наукове ядро всього господарства та економіки. Для країн з економікою, що знаходиться на стадії розвитку технопарки і стають основою для розвитку інноваційних технологій. Парадоксальним є той факт, що саме тоді, коли суспільство стикається з кризовими ситуаціями, відбувається бурхливий ріст технопарків.

Для України це явище є досить новим і, на жаль, всі ми розуміємо, що успішне функціонування технопарків на території нашої держави – це досить тривалий процес, на який впливає безліч чинників. У першу чергу – це фінансування. Як відомо, технологічні парки, їх учасники та дочірні підприємства парків звільняються від сплати спеціального податку тобто збору до Державного інноваційного фонду. Держава докладає максимум зусиль для розвитку такого типу ініціатив, тому технологічні парки отримують бюджетне фінансування у формі залучення коштів Державного інноваційного фонду та його регіональних відділень.

У технопарках формується правове підґрунтя для розвитку венчурних підприємств, що дозволяє відбирати на основі конкурсу проекти та створювати можливості для їх втілення у життя.

Для України як держави, яка розвивається, але при цьому має великий потенціал у вигляді великої кількості талановитих молодих науковців, які готові працювати, створення технопарків – це вагомий крок на шляху до подолання економічної кризи. Саме тому доцільність створення такого роду структур заключається, перш за все в тому, що вони є ефективною формою зближення науки і виробництва, бо скорочується до мінімуму тривалість циклу «дослідження — розробка — упровадження», який може тривати роками, а іноді навіть і десятками років, так і не досягнувши пункту свого призначення, тобто не дійшовши до рук споживача. Але головна, на нашу думку, причина створення – це зосередження в одному місці великої кількості висококваліфікованих учених, науковців, аналітиків, інженерів. Також не менш важливим є залучення венчурного капіталу, тобто такого, який являє собою поєднання фінансового і людського капіталу. Мається на увазі те, що фінансовий капітал вбирає в себе елементи такого виду капіталу, як людський капітал, а саме: вкладення здібностей, знань, навичок, мотивації людиною в те чи інше суспільне виробництво.

На сьогодні в нашій державі функціонує уже чимало технопарків. Особливо приємним для нас всіх є той факт, що на території нашого університету планується будівництво сучасного та багатofункціонального технопарку, який матиме назву «Polyteco science city». Особливо тісну співпрацю розробники парку планують створити з ХТФ і ТЕФ.

Сучасне суспільство уже досить давно відійшло від усталених, традиційних форм виробництва та зрозуміло, що людський потенціал – це найбільше багатство, яке може мати держава. Створення науково-технологічних парків – яскравий тому доказ. При використанні в умовах України світового досвіду створення і функціонування інноваційної інфраструктури необхідно враховувати те, що навіть в найближчому майбутньому розробникам не доводиться розраховувати на бюджетне фінансування технопарків та інших інноваційних структур. Практично єдиною реальною формою державної підтримки є спеціальний режим інноваційної діяльності, передбачений Законом про технопарки. Та насамперед основна форма підтримки – це бажання молодих та талановитих вчених працювати на благо власної країни, задля її процвітання та розвитку. Кожен із нас – частина великого та складного механізму, який зможе працювати довго та якісно лише за умови щоденної наполегливої роботи кожного із його частин. Тому, прокидаючись вранці, обов'язково запитуйте себе, що сьогодні особисто можете зробити, аби механізм не припинив свою роботу. Лише щоденна напружена праця, віра та, звісно, палке бажання змінити нашу державу на краще зможе принести результат, яким всі ми, безперечно будемо пишатись.

Скота І. В.

ФСП, СП-43, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В. Ю., викладач НТУУ «КПІ»

ДОСВІД ІНТЕРАКТИВНОЇ ОСВІТИ В ЗАРУБІЖНІЙ КРАЇНАХ

Основною причиною чому я вибрав тему " Досвід інтерактивної освіти в зарубіжних країнах " є те , що все чим би не займалася людина, чи то фізична праця чи моделювання високотехнологічних космічних станцій , все потребує якісного навчання аби досягти результату . Тому тема інтерактивної освіти є як ніколи доцільною .

Я хотів би почати з визначення інтерактивної освіти , для того щоб всі ми мали уявлення про що йдеться . Термін інтерактивний прийшов до нас з англійської і має значення "взаємодіючий" . Існують різні підходи до визначення інтерактивного навчання . Але головне що ми повинні знати що інтерактивна освіта - це перш за все діалогове навчання , у ході якого здійснюється взаємодія викладача і студента , або студента з студентом чи студента з комп'ютером.

На сьогодні значна увага приділяється методам інтерактивного навчання із застосуванням комп'ютерних програм, що реалізують практичний підхід до навчання. Засобами реалізації такого підходу слугують комплекси програмно-апаратних засобів (комп'ютер, мультимедійний проектор, сенсорна дошка, Веб-камера, графічний планшет тощо), за допомогою яких здійснюється навчально-пізнавально діяльність студентів.

Яскравим прикладом запровадження інтерактивної освіти зарубіжних країн слугує електронний підручник. Одним із перших, у 2009 р., експеримент заміни паперових підручників електронними провели науковці в школах Каліфорнії. Причина, по якій була ініційована дана програма - економія бюджетних коштів за рахунок скорочення витрат на виготовлення паперових тиражів : одним файлом, розміщеним у мережі Інтернет, могли скористатися всі учні штату США.

Уряд Південної Кореї планує витратити більше \$ 2 млрд. на розробку, закупівлю та впровадження цифрових підручників для нац. системи освіти. Унікальним є те, що вперше проект переходу на електронні носії торкнеться систему цілої країни.

Що стосується методів викладання, ми хотіли би виділити один метод неформальної європейської освіти який має назву "Оксфордські дебати". Суть "Оксфордські дебати" - це ігровий метод публічного дискутування у групах. Їх мета полягає у формуванні вмінь і навичок роботи у групах, розвитку інтелектуальної культури, лідерських якостей, толерантності та взаємоповаги. Учасники поділяються на дві групи "пропозиції" та "опозиції" котрі налічують по чотири особи в кожній. Останні добирають по три аргументи за та підаргументи для її захисту. Методикою чітко прописані рольові позиції груп дебатів, головуючого секретаря, асистентів та учасників слухання. Роль аудиторії полягає у тому щоб оцінити обґрунтованість висловлених аргументів та емоційної переконливості дебатів.

Результатом цього методу являється формування активної позиції, розвиток риторичних умінь і навичок майбутніх лідерів, популяризація дебатних практик серед молоді.

Що стосується інтерактивної освіти, ми повинні розуміти, що ефективне навчання не буде можливим без таких базисних критеріїв :

1. Пізнавальний - що уособлює собою рівень пізнавальної активності учасників навчального процесу.
2. Мотиваційний - визначає інтерес та зацікавленість до нової інформації.
3. Інформативний - визначає наскільки навчання сприяє осмисленню нової інформації, та можливість співвіднесення нової інформації з уже відомою.
4. Співпраця - визначає рівень психологічної комфортності, демократичності, партнерства в процесі навчання, зокрема у системі "викладач учень".

Із усього вище викладеного ми повинні розуміти одне: все що ми робимо можна зробити краще. Вдосконаленню не має меж. Це стосується і освіти. Але ми не повинні зупинятися на досягнутому, адже кожен здавалося непомітний, схожий на безглуздя крок до вдосконалення, може стати чимось великим не схожим на створене раніше, абсолютно оригінальним і ніким не випробуваним рішенням. Ми повинні чітко розуміти що основним рушієм прогресу є ми з вами. І для вдосконалення нашої системи освіти не обов'язково мати високе матеріально-технічне, або програмно-апаратне забезпечення, вистачить всього лиш якісно співпрацювати всім суб'єктам навчального процесу. І цього буде досить задля досягнення і втілення наших амбітних цілей у життя.

Список використаних джерел:

1. Вербицький А. . Активные методы обучения в высшей школе: контекстный подход. М., 1989.-127с.
2. Інтернет -джерело : http://www.neparsja.com/?page_id=571

Ступак Ю. О.

1 курс, ФСП НТУУ»КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В. Ю., викладач

ВІДРАХУВАННЯ З ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Актуальність теми зумовлена необхідністю інформування студентів про усі встановлені законодавством причини, через які вони можуть бути відраховані з вищого навчального закладу. Інколи студенти порушують правові норми, не знаючи, що вони є підставою для відрахування. Проте, незнання законів не звільняє від відповідальності за їх порушення.

Нормативною базою, що регламентує відрахування осіб з вищого навчального закладу, є: ЗУ «Про вищу освіту» від 01.07.2014р., Наказ Міністерства освіти і науки України № 245 від 15.07.1996 р. «Про затвердження Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих навчальних закладів», Постанова Кабінету Міністрів України від 05 вересня 1996 року № 1074 «Про затвердження Положення про державний вищий навчальний заклад» та статuti вищих навчальних закладів.

Відповідно до ст. 46 ЗУ «Про вищу освіту» підставами для відрахування є: завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою; власне бажання; переведення до іншого навчального закладу; невиконання навчального плану; порушення умов договору (контракту), укладеного між вищим навчальним закладом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання. [1]

Підзаконні правові акти значно конкретизують і розширюють ряд причин відрахування, окрім зазначених у ЗУ «Про вищу освіту». Так, «Положення про вищий навчальний заклад» визначає, що студент також може бути відрахований: за появу на заняттях у навчальному корпусі, бібліотеці, гуртожитку в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсикологічного сп'яніння; за вироком суду,

що вступає в законну силу, чи постановою органу, до компетенції якого належить накладення адміністративного стягнення або застосування заходів громадського впливу; за одноразове грубе порушення навчальної дисципліни або Правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу (за погодженням з профспілковою організацією).[3]

На основі цих документів вищі навчальні заклади визначають власний порядок відрахування студентів. Зокрема, наказом від 27.11.2006р. був затверджений «Порядок надання академічної відпустки та повторного навчання, переведення, поновлення та відрахування студентів в НТУУ «КПІ»».

Відповідно до наказу, як і в більшості ВНЗ України, окремою причиною для відрахування є здійснення аморального вчинку. З приводу цього положення серед дослідників не існує однозначного бачення.

На думку Н.І. Петрецької, відрахування студента за здійснення правопорушення чи ганебного вчинку поза межами навчального закладу не дає підстав для його відрахування і є неправомірним. [4, с.113]

Ми вважаємо, що відрахування студента за аморальний вчинок є необхідною мірою, адже студент – це обличчя навчального закладу, в якому він навчається. Проте, при цьому всі обставини порушення мають бути детально досліджені і проаналізовані, а вина студента - беззаперечно доведена.

Таким чином, студент, вступаючи до вищого навчального закладу, повинен детально ознайомитись із своїми обов'язками, невиконання яких призведе до відрахування. Необхідним також є знання прав студента, з якими повинен рахуватися вищий навчальний заклад під час прийняття рішення про відрахування.

Список використаних джерел:

1. Закон України « Про вищу освіту» від 01.07.2014р. № 1556-VII
2. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих навчальних закладів» № 245 від 15.07.1996 р.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державний вищий навчальний заклад» та статuti вищих навчальних закладів» від 05 вересня 1996 року № 1074.
4. Петрецька Н. І Проблеми захисту прав та інтересів вищих навчальних закладів // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2013. - №6. – с. 112-114.
5. Маслова Н. Г. Конституційно-правові засади академічної свободи в Україні: – Х., 2013. – 20 с.

Уліцька В. І.

1 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В. Ю., викладач НТУУ «КПІ»

ОБМІН СТУДЕНТАМИ ЯК ФУНДАМЕНТ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Освіта займає одне з провідних місць у державній політиці, адже з її розвитком пов'язані процеси економічної модернізації та соціального прогресу. Сьогодні все більше країн встановлюють тісні міжнародні зв'язки у сфері освіти, займаються культурною та науково-технічною співпрацею. Підготовка кваліфікованих кадрів є основою для успішного функціонування держави, тому більшість з них звертає увагу на якість вищої освіти, насамперед на міжнародну співпрацю. Обмін студентами – один з її видів.

Історія першого такого досвіду датується XVIII ст., коли в Європі почали масово відкривати вищі навчальні заклади. Проте саме США розпочали цю діяльність на правовій основі з прийняттям Закону «Про взаємний освітньо-культурний обмін» від 1961р., який має на меті покращення зв'язків за допомогою освітніх і культурних програм. На даний момент ця країна є найбільшим осередком навчання іноземних студентів.

Зазвичай такі програми передбачають навчання студентів протягом 1-го чи 2-х семестрів за рахунок іноземного університету, частіше з отриманням стипендії. Проживати вони можуть в студентських містечках або у сім'ях (характерно для обміну учнями). До таких кандидатів ставиться ряд вимог, які є обов'язковими для виконання: громадянство України, віковий ценз від 18 років, належне володіння англійською мовою, яке перевіряється за допомогою тесту TOEFL, а також мати високий рівень академічної успішності. Додержання всіх вимог не гарантує вам участь у міжнародній програмі, адже відбір відбувається на конкурсній основі. Протягом навчання за кордоном студенти не тільки поглиблюють знання зі своєї спеціальності, а також підвищують рівень обізнаності в суспільному та культурному житті країни, де вони навчаються. Молоді люди стають частиною того суспільства, в якому перебувають і це формує їх як різносторонню особистість. Досвід, набутий від викладачів іноземного університету, зазвичай відрізняється від вітчизняного, проте це не означає, що він знаходиться не на належному рівні.

Такий вид міжнародної співпраці дає можливість перейняти досвід викладання, а для студентів управлінської сфери ще й наочний приклад керування державою.

Сьогодні в Україні практикуються багато міжнародних програм, які найчастіше керуються недержавними організаціями. Найуспішнішими серед них є: UGRAD, FLEX та Muscie – США, ErasmusMundus – ЄС, стипендіальна програма імені Джона Сміта – Велика Британія; Україна підтримує також зв'язки з Польщею, Німеччиною та Францією. Уряди більшості країн заохочують навчання іноземних студентів, адже ця діяльність є результатом дипломатії. Метою таких академічних програм є підвищення культурного рівня та якості освіти на міжнародному рівні, що забезпечує продуктивне співробітництво країн в майбутньому в різних аспектах.

Перевагами такого досвіду є знайомство з освітнім процесом інших країн, розширення світогляду та загальної ерудиції, вдосконалення навичок зі своєї спеціальності та підвищення рівня вивчення іноземних мов, а також можливість завести потрібні знайомства, необхідні для подальшого працевлаштування.

Отже, можемо сказати, що обмін студентами являє собою фундамент для розвитку вітчизняної освіти, оскільки його учасники накопичують знання та досвід зарубіжних країн. Ефективність даного виду діяльності висока, так як майбутні фахівці зможуть застосувати набуті знання на практиці, зокрема і в керівництві державою. Слід пам'ятати, що саме кваліфіковані фахівці – майбутнє нашої країни!

Філіпова С. О.

2 курс, ФММ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К.О., викладач НТУУ «КПІ»

СТАЖУВАННЯ ЯК ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКА ВНЗ БЕЗ ДОСВІДУ РОБОТИ

Сьогодні в Україні все більше людей прагнуть отримати вищу освіту, усвідомлюючи необхідність диплома та набутих знань у майбутньому. Прагнучи здобути вищу освіту студенти зазвичай сподіваються одразу після закінчення навчання застосувати свої знання на практиці, тобто знайти роботу, проте багато хто розчаровується через неможливість знайти роботу за спеціальністю. Тож нині є надзвичайно актуальним розібратись у ситуації хто ж повинен відповідати за працевлаштування: сам студент або ВНЗ, а для цього потрібно зрозуміти з якими проблемами зустрічаються студенти при спробі знайти роботу.

Кожного року українські ВНЗ випускають більше 500 тисяч спеціалістів і щороку близько 90 тисяч з них звертаються до державної служби зайнятості через неможливість знайти роботу за спеціальністю. Заслужений працівник освіти України Ігор Лікарчук стверджує, що згідно з соціологічним дослідженням близько 70% українців не задоволені рівнем якості освіти, а також близько 51% не можуть працевлаштуватися, так заявив директор Українського центру оцінювання якості освіти у 2013 році [1]. Одна з найбільших проблем, через яку важко знайти роботу випускникові, є зазвичай відсутність досвіду роботи, який є одним з головних факторів для роботодавця. Більшість роботодавців вважає, що одразу після закінчення університету у студента недостатньо знань та навичок, тож вимагають не менше 3 років досвіду роботи, але щоб їх отримати потрібно пропрацювати 3 роки, але на роботу без досвіду не беруть, тож ми отримали замкнене коло. Студент уникнути цю проблему може, якщо почне шукати підробіток або стажуватись ще у студентські роки. Наразі у НТУУ «КПІ» існує близько 100 різних програм із компаніями-роботодавцями, зокрема з ІТ-компаніями, наприклад, SAP AG, Samsung, CISCO, NetCracker Technology, EPAM Systems і т.д. Це переважно стажування або курси, які допомагають студентам отримати досвід та необхідні навички для подальшого професійного розвитку, а також дають змогу у майбутньому ще й працевлаштуватись у компанію. На жаль, такі стажування передбачені лише для технічних спеціальностей, хоча у НТУУ «КПІ» чимало гуманітарних спеціальностей. Для того, щоб потрапити на таке стажування потрібно пройти досить великий відбір, маючи при цьому серйозний багаж знань. Ось тут можна говорити про роль ВНЗ у долі студента, адже саме ВНЗ має давати ці знання, на основі яких студент почне будувати своє майбутнє, ВНЗ має відповідати за якість знань, які отримують студенти у стінах навчального закладу.

Випускники, що змогли влаштуватись на престижну роботу, досягли вершин у своїй професійній сфері створюють образ ВНЗ, який може або заохочувати абітурієнтів вступати саме туди, розвиваючи його, або ж відштовхувати від цього рішення. Тож вдале працевлаштування випускника є не тільки однією з головних завдань самого випускника, але й прерогативою ВНЗ.

ВНЗ України, і НТУУ «КПІ» зокрема, дають студентам багато можливостей, проте невідповідність набутих знань у ВНЗ та необхідних навичок при працевлаштуванні створюють проблеми для випускників при пошуку роботи. У цій ситуації ВНЗ має переглянути якість знань, які дає студентам, спрямувати зусилля на практичне їх застосування та потреби ринку, студентів ж необхідно розуміти, що навчання є основою для успішного працевлаштування у майбутньому, намагатись засвоювати отримані навички, пробувати реалізувати себе під час навчання. Можливо коли роботодавці будуть впевнені в якості освіти у ВНЗ, то й будуть йти на поступки, брати на роботу студентів без досвіду роботи, а поки що одним з найкращих варіантів вирішення проблеми

працевлаштування без досвіду роботи залишається стажування під час навчання, що дає необхідний досвід та можливість отримати роботу після закінчення стажування.

Список використаної літератури:

1. Половина українських випускників остануться без роботи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finance.bigmir.net/career/38515-Polovina-ukrainskih-vypusknikov-ostanutsja-bez-raboty>

Франчук А. О.

1 курс, факультет комп'ютерних наук та інформаційних технологій, Луцький НТУ
Науковий керівник: Сушик І.В., к.і.н., Луцького НТУ

КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК ГУМАНІТАРИЗАЦІЇ ОСВІТИ В ТЕХНІЧНОМУ ВУЗІ

Сучасний стан освіти характеризується переходом до принципово нового типу відносин. В черговий раз з усією гостротою постає проблема людини, як це вже було в епоху Античності, Відродження чи Просвітництва. А це означає, що гуманізація і гуманітаризація вищої технічної освіти потребує нових форм, методів і підходів. Одним із чинників гуманітаризації освіти в технічному вузі визнають формування у ній корпоративної культури.

Успіх багатьох підприємств та організацій залежить від стану розвитку корпоративної культури як важливого фактора економічної ефективності, могутнього і потужного інструмента управління людьми. Корпоративна культура забезпечує довготривалий успіх підприємства чи організації, її розвиток сприяє гуманізації усіх сфер діяльності. Не існує жодної організації без культури. Вона спонтанно формується через певний час після її створення, оскільки люди неминуче привносять у неї свій індивідуальний досвід, набутий в інших культурах. Первинно утворюється складна композиція індивідуальних культур, яка формує особистість організації, її унікальність.

Організаційна (або корпоративна) культура є складною композицією ціннісних орієнтацій, вірувань, очікувань, норм та принципів, що поділяються усіма членами колективу та лежать в основі відносин та взаємодій як всередині організації, так і за її межами. Це, свого роду, специфічна «конституція» організації; система матеріальних і духовних цінностей і проявів; система формальних і неформальних правил і норм діяльності, звичаїв і традицій; неписаний і нематеріальний, але той, що добре відчувається, бік діяльності організації. Корпоративна культура є «колективним ментальним програмуванням» поведінки людей, особливостей їх діяльності в організації.

Ядром корпоративної культури будь-якої організації, в тому числі вузу, є цінності. Без них функціонування соціальної системи не змогло б зберегти спрямованість на досягнення групових цілей, люди не могли б отримувати від інших те, що їм потрібно в плані особистісних та емоційних взаємин, усі б не відчували в собі необхідної міри порядку та спільності цілей. Система корпоративних цінностей формується на певних правилах, законах, традиціях, які є обов'язковими для всіх і діють тільки тоді, коли цінності на ділі, а не на словах поділяють якщо не всі, то більшість працівників. Саме цінності, які поділяють і декларують засновники і найбільш авторитетні члени організації, стають тією ключовою опорою, від якої залежить згуртованість працівників, формується єдність поглядів і дій, і, відповідно, забезпечується досягнення цілей організації.

Корпоративні цінності, як правило, включають у себе визначення організації та її «обличчя»; розподіл повноважень та влади; ставлення до людей; критерії вибору на керівні посади; організацію роботи та дисципліну; стиль керівництва та управління; процеси прийняття рішень; поширення інформації та обмін нею; характер контактів; шляхи розв'язання конфліктів.

Корпоративна культура вузу виконує цілу низку важливих функцій: охоронну, створюючи бар'єр, який захищає організацію від небажаних зовнішніх впливів; інтегруючу, що формує відчуття приналежності до організації, гордості за неї; регулюючу, що підтримує необхідні правила і норми поведінки членів організації; адаптивну, що полегшує взаємне пристосування людей один до одного; орієнтуючу, що спрямовує діяльність організації та її учасників у необхідне русло; мотиваційну, що створює для цього необхідні стимули та функцію формування іміджу, що допомагає створити образ організації в очах оточуючих.

Отже, корпоративна культура, як нове явище в життєдіяльності вузу, нині сприймається як важливий елемент його іміджу, невід'ємна частина ефективного управління та раціональної діяльності, що обумовлює єдність дій співробітників, контроль і стимулювання всіх працюючих.

Цимбалюк І. В.

2 курс, ФММ НТУУ «КПІ»
Науковий керівник: Стецюра К.О., викладач НТУУ «КПІ»

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ В УКРАЇНІ ЗА УЧАСТЮ НТУУ «КПІ»

Дана робота присвячена історії формування медіаосвіти КПІ, ми порівняємо вже існуючі проекти та розглянемо можливий подальший розвиток. Серед існуючих виділемо «Політехнологія» та «Prometheus», як можливий для подальшого розвитку - «Coursera.org».

19 лютого 2013 року творчим об'єднанням "Фаєрінзехол" за підтримки ДНВР та КПІ live був реалізований проект «Політехнологія». Це розміщені в соціальній мережі ланцюжки онлайн-курсів

«Редагування перекладів» та «Філософія» (тривалістю 1,5 години), короткотривалі лекції на загальнонаукові тематики (пр., «Чи варто довіряти соціологічним дослідженням?») та питання стосовно навчання в КПІ (пр., «Для чого КПІшнику філософія?»). Наразі проект не є активним (остання активність 06.12.14).

«Prometheus» – громадський проект масових відкритих онлайн-курсів, розміщених на власній платформі. Відкриття відбулося 15 жовтня 2014 року (тобто проект знаходиться на початковій стадії розвитку). Філософією «Prometheus» є розробка українською мовою курсів, що вже існують на Заході, але недоступні для українців через мовний бар'єр. На нашу думку, таке вирішення проблеми є невірним: потрібно знищувати бар'єр популяризацією курсів світових лідерів, а не заохочення незнання іноземної мови. Наприклад, створення субтитрів українською мовою; впровадження на платформах типу «Coursera.org» адаптовані для українців курси (про історію України, українське право тощо).

“Coursera.org” – проект в сфері масового онлайн-навчання, заснований і признаний найкращим стартапом в 2012 році за версією сайту TechCrunch [3]. В його рамках публікуються навчальні матеріали на власній платформі в вигляді ланцюжків онлайн-курсів.

Таблиця 1

Порівняння «Політехнологія», «Prometheus», «Coursera.org»

	Політехнологія	Prometheus	Coursera.org
Спікери	викладачі КПІ	викладачі НТУУ «КПІ», КНУ ім. Тараса Шевченка, Києво-Могилянської академії та інших ВНЗ України	731 викладач від найпрестижніших університетів світу, таких як Стендфорд, Принстон, Мічиганський, Колумбійський, Каліфорнійський університети, Університет Торонто, та інш. [5]
Мова викладання	українська, російська	Українська	Більша частина англійською мовою - 846 курсів. Російською мовою 26 курсів, українською – лише 6 (менше 2% від загальної кількості курсів)
Поширеність	50-200 переглядів кожного відео	більше 30 тисяч зареєстрованих користувачів [1]	кількість зареєстрованих студентів перевищує відмітку в 10 млн (на листопад 2014 року [4])
Рівень зйомок	Аматорський	Професійний	професійний
Онлайн курси розміщені за адресою	vk.com/politexologiya	www.prometheus.org.ua	www.coursera.org

Таблиця 2

Переваги та недоліки «Політехнологія», «Prometheus», «Coursera.org»

	Політехнологія	Prometheus	Coursera.org
Недоліки	<ul style="list-style-type: none"> Низька якість відео та зйомок. Відсутність контрольних завдань, зв'язку викладач-слухач. Відсутність субтитрів, що звужує аудиторію слухачів. Незначний вибір теми курсів (філософія та редагування перекладів) 	<ul style="list-style-type: none"> Курси доступні лише певний проміжок часу. Тобто, переглянути курс користувачу, що знайшов його після закінчення, неможливо. Отже, для навчання потрібно завчасно (за декілька місяців) зареєструватись на прослуховування бажаного курсу. Відсутність субтитрів, що звужує аудиторію слухачів. Невеликий вибір тем (всього на сайті представлено 12 курсів). 	Для української аудиторії: відсутність курсів українською мовою та лише 6 мають українські субтитри.

Переваги	<ul style="list-style-type: none"> • В будь-який момент часу будь-який користувач Інтернету має доступ до курсів. • Безкоштовність. 	<ul style="list-style-type: none"> • Висока якість відео та зйомок. • Власний зручний сайт, інтуїтивно зрозумілий та приємний інтерфейс. • Наявність контрольних завдань, зв'язку викладач-слухач (форуму), видача сертифікату про освоєння курсу. • Кількість курсів від викладачів КПІ – 3 («Основи програмування», «Розробка та аналіз алгоритмів», «Основи інформаційної безпеки»), що є четвертою частиною загальної кількості курсів «Prometheus». • Безкоштовність. 	<ul style="list-style-type: none"> • Масштабність (велика кількість курсів на різноманітні тематики, викладачів з провідних університетів в світі, слухачів зі всього світу). • Висока якість відео та зйомок. • Власний зручний сайт, інтуїтивно зрозумілий та приємний інтерфейс. • Наявність контрольних завдань, зв'язку викладач-слухач (форуму), видача сертифікату про освоєння курсу. • Безкоштовність.
----------	---	---	--

«Проект "Політехнологія" – це спроба говорити про складні речі просто, про актуальні вчасно» [6]. Враховуючи, що початкова задумка проекту «Політехнологія» була інакшою і лише з 18.09.14 почали з'являтися лекції, вважатимемо це першою спробою КПІ в сфері медіаосвіти.

Наступним етапом розвитку став «Prometheus», який вже більше схожий на масові відкриті онлайн курси (МВОК): професійний рівень відео та зйомок, наявність контролюючих завдань, форуму для спілкування викладачів зі слухачами, слухачів між собою. Проте «Prometheus» має локальний характер: поширитись за межами України він не зможе.

Розповісти про себе на світовій арені КПІ може за допомогою «Coursera.org», головна перевага якого над «Prometheus» - це масштабність та поширеність по всьому світу. Для викладачів і студентів це буде дуже корисний досвід, що сприятиме розвитку міжнародного співробітництва.

Отже, медіаосвіта в КПІ знаходиться на початковому етапі розвитку, має свої недоліки і потребує підтримки студентів та викладачів КПІ. Сприяти ж подальшому її розвитку може кожен – матеріально (так як всі проекти некомерційні та працюють безкоштовно) або ж надавши допомогу власними силами (зйомкою відео-курсів, створенням субтитрів).

Список використаних джерел:

1. <http://dem-alliance.org/>
2. <http://www.itjam.com.ua/>
3. <http://techcrunch.com/>
4. <https://www.edsurge.com/>
5. <http://blog.coursera.org/>

Чернов Л. О.

1 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В. Ю., викладач НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Студентське самоврядування в європейських державах вже не вважається новим явищем, адже там воно з'явилося ще за часів перших середньовічних університетів. У сьогоденній Європі студенти беруть досить активну участь у підвищенні якості вищої освіти та управлінні університетами, яке виконується, зокрема, через органи студентського самоврядування.

В Україні ж існування студентського самоврядування досить непродуктивне, причому як для вирішення суто студентських проблем, так і з точки зору покращення всього навчального процесу. Зараз в Україні органи студентського самоврядування більшою мірою потрібні як показовий атрибут приналежності вищого навчального закладу до європейської системи освіти. На відміну від органів студентського самоврядування в інститутах Західної Європи студентські організації України майже не функціонують, а існують тільки номінально, повністю підкоряючись адміністрації закладу.

Головною проблемою для автономії органів студентського самоврядування є проблема відсутності необхідного грошового забезпечення для реалізації завдань і виконання певних функцій. Таким чином, на відміну від закордонних "колег" українські органи студентського самоврядування частіше тільки стають фінансово залежними від адміністрації інституту. Однак, варто зазначити, що фінансова незалежність — це запорука свободи та самостійності дій.

Ще одна проблема, властива для українських органів студентського самоврядування, відноситься до розділу "історично обумовлених". Так в радянський час, на жаль, не було створено потрібної демократичної політичної культури. Як би там не було, однак, для щоденної реалізації прав і

свобод на всіх рівнях функціонування суспільства потрібні своєрідні демократичні "стандарты", конкретні усталені форми мислення і реагування. Внаслідок цього, відсутній точний механізм взаємодії та спільної роботи як між органами студентського самоврядування та адміністрацією, так і з органами студентського самоврядування інших вузів та іншими студентськими організаціями. Найближчим часом поширюється позитивна реакція щодо організації "круглих столів", семінарів, конференцій, які мають сприяти "обміну досвідом", проте тут основним вважається не сам факт їх проведення, а участь справді активних представників студентських організацій, тобто мається на увазі проведення не "заради галочки", а справжня дискусія, обговорення питання і вироблення різноманітних рішень наболілих проблем. У нашій країні можемо спостерігати ситуацію "навпаки", адже заходи проводяться лише для демонстрації, а не ефективної роботи, що, на жаль, досить часто зустрічається на різних рівнях.

На жаль, характерним є те, що досить часто студентське самоврядування не є авторитетним серед студентів, а в деяких вищих навчальних закладах відсоток студентів, які навіть гадки не мають про діяльність, а власне, й про існування такої організації сягає 40-60%.

Підводячи підсумки, можемо стверджувати, що від ступеню усвідомлення потреби в дієвій системі студентського самоврядування в Україні, багато в чому залежить успішність майбутньої інтеграції нашої країни до світового та європейського освітньо-наукового простору. Переваги від функціонування дієвої системи студентського самоврядування поширюються за межі системи освіти, сприяючи не лише покращенню навчального процесу у вишах, а й соціалізації молодого покоління, виробленню у нього управлінських та комунікативних навичок, розвитку політичної культури молоді. У даному контексті студентське самоврядування можна розглядати як передумову для становлення громадянського суспільства і парламентських демократичних традицій.

Шевченко П. В.

2 курс, ФММ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Стецюра К. О. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

РОЗВИТОК МЕДІАОСВІТИ В УКРАЇНІ

Стрімкий розвиток у сучасному світі інформаційно-комунікаційних технологій та системи мас-медіа потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого і безпечного користування ними. Медіаосвіта – це насамперед практика підготування людини до ефективної взаємодії з медіа, яка розглядається як постійний розвиток і самовдосконалення особистості в суспільстві. Вперше термін «медіаосвіта» було вжито в 1973 р. на засіданні ЮНЕСКО і Міжнародної ради з кіно, телебачення та аудіовізуальної комунікації.

Проблеми медіаосвіти привертають увагу фахівців різних галузей науки, зокрема серед них: В. Різун, М. Тимошик, В. Шкляр, І. Слісаренко (журналістика), Л. Шульман і В. Пугач (фізико-математичні науки), Г. Онкович, Н. Іллік, Б. Потятник та ін. (педагогіка). У дослідженнях науковців йдеться про підготовку людини до спілкування із ЗМК під час соціалізації.

За основу розвитку медіаосвіти України обрано світовий досвід, який відображено в міжнародних документах, рекомендаціях та резолюціях. Найбільш значущою подією в розвитку медіаосвіти було схвалення постановою президії Національної академії педагогічних наук України 20 травня 2010 р. «Концепції впровадження медіаосвіти в Україні». Головна ідея концепції полягає в сприянні становленню ефективної системи медіаосвіти в Україні для забезпечення загальної підготовки дітей та молоді до безпечної та ефективної взаємодії з сучасною медіасистемою. Під формами медіаосвіти слід розуміти її здійснення в усіх складових системи безперервної освіти в Україні. У концепції виділяються наступні форми: дошкільна, шкільна, позашкільна, медіа-освіта у вищій школі, батьківська, медіа-освіта дорослих, медіа-освіта засобами медіа.

Три етапи реалізації концепції охоплюють експериментальний етап (2010-2013), поступове вкорінення медіаосвіти та стандартизацію вимог до неї (2014-2016) і подальший розвиток медіаосвіти та завершення масового запровадження (2017-2020). З 2011 року розпочався експеримент з запровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес у 82-ти загальноосвітніх школах України. Також впроваджується програма з медіаосвіти для вчителів, які проходять підвищення кваліфікації. Протягом 2011-2012 року для викладачів педагогічних ВНЗ, а також обласних закладів післядипломної освіти, вчителів-координаторів і вчителів ЗОШ працювали постійно діючі тренінги за 54-годинною програмою «Медіаосвіта (медіаграмотність)». У лютому 2013 р. в Україні презентували перший підручник з медіаосвіти та медіаграмотності. Зараз триває 2 етап. На експериментальному етапі головне завдання – підготувати вчителів. За останні роки було розроблено й реалізовано програми для шкіл та вузів, видано підручники з медіаосвіти та посібники для вчителів, запровадили програми в закладах підвищення кваліфікації. Активно проводяться конференції та семінари з медіаосвіти, конкурси, медіафестивалі, школи з медіаосвіти, тренінги – цим займається Академія української преси спільно з Інститутом соціальної та політичної психології та Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти.

Однак ці ініціативи не можуть охопити більшість ЗНЗ та ВНЗ, до того ж у попередні роки приділялося мало суспільної та державної уваги до проблем медіаосвіти та медіаграмотності. Основні з них – недостатня кількість навчальних годин для реалізації всіх медіаосвітніх планів, труднощі в підготовці педагогів з медіаосвіти, які викликає брак інформування, а також недостатнє технічне оснащення. Під час подолання даних проблем багато залежатиме від учителів-ентузіастів, регіональних ініціатив та керівництва кожного окремого ЗНЗ чи ВНЗ. Найефективнішим напрямом експерти вважають інтеграцію медіаграмотності в інші предмети. На думку міністра освіти України Сергія Квіта, не слід очікувати стрімкого розвитку та впровадження медіаосвіти в Україні найближчим часом. У даній сфері є певні теоретичні розробки і практичні досягнення, але необхідний час для того, щоб реалізувати всі завдання, отримавши позитивний результат.

СЕКЦІЯ №10. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ: «ТАЛАНТ-МЕНЕДЖМЕНТ, ІННОВАЦІЙНІ ТА КРЕАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРАКТИКАХ»

Куратори секції: к.філос.н., доц. Архіпова Є.О., викладач Божок О.І.

Аксані А. Р.

6 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Архіпова Є.О., к.ф.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ВИКОРИСТАННЯ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ У ФРІЛАНСІ

Тайм-менеджмент – це технологія організації часу і підвищення ефективності його використання. Оптимізація часу передбачає розстановку пріоритетів за шкалою «важливо – неважливо», «терміново – не терміново», які називають також принципом Ейзенхауера. В Україні та світі нині спостерігається черговий сплеск інтересу до тайм-менеджменту. В нашій країні зростає кількість нових фірм, що проводять тренінги та семінари за цією тематикою, і попит на їх послуги постійно збільшується. Тим не менше, тільки 10-15% українських компаній у своїй практиці застосовують тайм-менеджмент.

Використовувати принципи тайм-менеджменту варто навіть тоді, якщо ви просто хочете не марнувати свій час і проводити його з розумом. Правила управління часом прості за своєю структурою, і тому їх використовують як у повсякденному, так і професійному житті. Не є виключенням і сфера фрілансу. Фрілансерам, або як їх ще називають – «вільноплавателям», організувати свій час в рази важче, ніж офісним працівникам, у яких є керівник. Для фрілансерів самодисципліна є життєво важливою, адже саме вона дозволяє виконувати роботу вчасно та якісно за відсутності зовнішнього організуючого впливу.

Я виділяю кілька головних правил продуктивного фрілансу: концентрація уваги на головних задачах (пріоритетність); відведення чітко визначеного часу на виконання кожного завдання; використання To-Do листів (міні-план на день); використання програм планування часу (наприклад MSOutlook, Memento, Project, LikeMinds).

Слід також виділити принципи, важливі для підвищення ефективності роботи фрілансера. Для початку потрібно знайти для себе мотивацію, тобто виділити ціль діяльності. Далі необхідно нейтралізувати всі фактори, які можуть відволікати від досягнення цілі, в тому числі вимкнути всі пристрої, які знаходяться в полі вашого зору: телевізор, радіо, телефон, музичні гаджети.

Необхідно почати співпрацювати з іншими людьми: є задачі, які відволікають і забирають багато часу, – їх потрібно делегувати іншим людям, адже сенс фріланса не тільки в тому, щоб переробити всю роботу в світі, а ще й у тому, щоб знайти час для себе. Також не потрібно перепрацьовувати.

Відсутність чітких рамок та графіку роботи може негативно впливати на стан здоров'я. Багато фрілансерів відмічають, що варто тільки встановити чіткий графік роботи, як продуктивність в робочі години суттєво зростає. Слід не переоцінювати свої сили та можливості, тоді робота буде виконуватися швидше і самопочуття буде кращим.

Можна також виділити ряд внутрішніх перешкод, які заважають фрілансеру працювати ефективно та якісно.

1. Звичка робити кілька справ одночасно. Виділивши для себе одну задачу, можна досягнути кращих результатів.

2. Природня багатьом повільність у діях.

3. Природня неухважність.

4. Пошук предметів і речей – повинен бути порядок на робочому місці.

5. Відсутність почуття часу – його можна розвинути створюючи чіткий план на день.

Отже, тайм-менеджмент потрібний фрілансеру для підвищення продуктивності праці та якості роботи, що досягається через самоконтроль, самодисципліну та правильне використання часу, адже фрілансеру не обов'язково працювати 9 годин на добу – достатньо лише бажання працювати в години підвищеної мозкової активності.

Слід розуміти, що ефективність в управлінні часу полягає не в тому, щоб зробити все якомога швидше, а в грамотному розподілі своїх сил і можливостей. Іншими словами, для початку потрібно все ретельно продумати і спланувати, бо той хто не здатний до планування, планує здатися.

Безуглий В.В.

6 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Федорова І.І., к.філос.н., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

ІНТЕРЕС ЦІЛЬОВОЇ АУДИТОРІЇ ЯК РУШІЙ СОЦІАЛЬНОГО МЕДІА-МЕНЕДЖМЕНТУ

Обсяг інтернет-аудиторії в Україні станом на березень 2014 року склав більше 18 млн. осіб, зростання у порівнянні з 2013 роком склало близько 2 млн. осіб [1] обумовлюючи те, що інтернет-аудиторія стає плацдармом та важливим фактором просування товарів для маркетологів та управлінців. Основне питання, які вони повинні вирішити, – це питання привернення уваги та зацікавлення у продукті/бренді потенційного споживача.

Відповідь на це питання стосується психології споживача. Людина перебуває в океані медіа-інформації. Кожну секунду в мозок надходять сигнали від мільйонів рецепторів. Вона одночасно бачить безліч предметів, чує безліч звуків, відчуває безліч запахів і дотиків. Однак людина не володіє можливістю обробляти всю інформацію, що надходить, що було доведено Дональдом Бродбентом ще в 1958 році [3]. У своїй роботі вчений зазначив, що не маючи можливості обробляти всю інформацію, що надходить через органи чуття, людина вибірково направляє свою увагу на найбільш актуальну інформацію. Тому найціннішим аспектом медіа-менеджменту сьогодні стає інтерес споживача.

«Inter-esse значить: бути серед речей, між речей, перебувати в центрі речі і стійко стояти при ній. Однак сьогоднішній інтерес цінує одне лише цікаве. А воно таке, що може вже в наступний момент стати байдужим і змінитися чимось іншим, що нас настільки ж мало стосується. Сьогодні нерідко люди вважають, що, знаходячи якусь річ цікавою, вони удостоюють її своєю увагою. Насправді ж таке ставлення принижує цікаве до рівня байдужого і незабаром відкидає як нудне» [2, с.135]. Так, можна зробити висновок, що інтерес є вкрай непостійним та дефіцитним ресурсом, тому компаніям потрібно приділяти окрему увагу для дослідження інтересів своєї цільової аудиторії.

Цільова аудиторія товару є конкретною групою людей, на яку спрямовані всі маркетингові комунікації бренду. У цільову аудиторію входять не тільки існуючі покупці продукту компанії, але також і потенційні споживачі, залучити яких важливо для завоювання стабільного становища в галузі. У кожній цільовій аудиторії є ядро – група людей, яка представляє найбільш активних і важливих споживачів продукту. До ядра цільової аудиторії зазвичай відносять споживачів, які приносять велику частку прибутку і продажів (або можуть принести), які користуються товаром найчастіше (або будуть користуватися), а також відчувають найвищу потребу в продукті і готові задовольнити її будь-якими способами.

Для того, щоб визначити інтереси цільової групи, необхідно провести її аналіз та охарактеризувати за соціально-демографічними та психографічними критеріями. Можна використовувати такі соціально-демографічні характеристики: стать, вік, освіта, рівень доходу, соціальний і сімейний статус, професія, місце роботи, рід діяльності, національність або расова приналежність, географія проживання. Серед психографічних характеристик: опис рис характеру (консервативний, амбітний, веселий, новатор, душа компанії тощо); цінності, життєві позиції і ставлення до важливих соціальних проблем (думка щодо навколишнього середовища, глобалізації, абортів, рівня життя населення); особисті захоплення, хобі, спосіб життя; модель купівельної поведінки (опис як споживач здійснює покупки від прийняття рішення про покупку до вибору на полиці в магазині); опис місць придбання товару і особливостей споживання товару (Де купують? Як використовують?); відношення до ціни продукту; фактори, що визначають вибір продукту або драйвери споживання.

Отже, для того, щоб зрозуміти сутність зацікавленості споживача певним продуктом, необхідно скласти докладний портрет цільової аудиторії, необхідно зрозуміти: хто купує і не купує товар; чому купують або не купують товар; як його вибирають, купують і використовують (весь процес); як ставляться до інших товарів і компаній-конкурентів; який мають досвід у використанні товару. Відповіді на всі ці питання допомагають опитування, які проводяться серед споживачів і неспоживачів продукту. Додатковими джерелами інформації можуть бути: менеджери відділу збуту, які безпосередньо спілкуються з клієнтами; відкриті дослідження в інтернеті; дані з інтернет-джерел при наявності контактів споживачів тощо.

Список використаних джерел:

1. Аудиторія Інтернету Україна Март 2014 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/rkaspirovych/3-2014-gemiusaudienceoverview1>
2. Хайдеггер М. Что значит мыслить? / М. Хайдеггер // Хайдеггер М. Разговор на проселочной дороге. – М.: ПРС, 1991. - С. 134-145
3. Broadbent D. E. Perception and communication / D. E. Broadbent. — London: Pergamon Press, 1958. – 338 p.

ПРОБЛЕМА ПСЕВДОІННОВАЦІЙ У ПРОЕКТУВАННІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ СУБКУЛЬТУРИ

Суспільні трансформації державного управління в Україні потребують якісно нових, інноваційних підходів до реформування державної служби. Інноваційне управління державною службою передбачає сутнісні перетворення бюрократичної системи у відповідь на сучасні запити щодо становлення демократичної, публічної влади, орієнтованої на діалогову комунікацію між чиновниками і громадянами, громадськими організаціями та іншими соціальними інститутами у вирішенні суспільно значущих завдань. На нашу думку, проблемним полем постає дієве впровадження і реалізація інноваційних практик адміністративною ланкою державного управління, адже виникає суперечливе явище, коли бюрократична система має змінити сама себе.

На жаль, сьогодні такий «самоменеджмент» державної служби характеризується скоріше ретроактивністю управлінських рішень, яка означає вбудований механізм зворотної дії, тобто усі прийняті рішення зберігають потенційну можливість їх відвернення, тим самим продукуючи появу феномену псевдоінновацій. За визначенням Герхарда Менша – популярного у Німеччині вченого-економіста, професора, дослідника інновацій і кон'юнктури, «псевдоінновації» є перетвореними формами людської винахідливості, які подовжують «агонію» застарілих по суті, і не затребуваних сучасністю соціальних, економічних технологій, організаційних механізмів функціонування соціальних інститутів, які здатні тимчасово «вдихнути нове життя» у звичаєві, консервативні способи людської діяльності. [1]

Так, за період 2014-2015 років, на державній службі були впроваджені нововведення, серед яких найбільшої критики з боку європейської спільноти «отримав» люстраційний механізм прийняття на державну службу або припинення її в зв'язку з застосуванням до державного службовця заборони після люстраційної перевірки. На нашу думку, механізм люстрації сформований відповідно до Закону України «Про очищення влади», прийнятий у відповідь на запити українського суспільства, але містить у собі ряд положень вразливих саме до псевдоінноваційних перетворень адже люстраційний фільтр професійної діяльності державних службовців не спроможний трансформувати ціннісні виміри адміністративних практик.

Аксіологічні вектори професійної діяльності віддзеркалюють моральні норми і цінності рефлексивних практик професійного пізнання, акумулюючи фактори впливу освіти, особистісного досвіду, компетентнісних характеристик посадової особи, які інтегруються у елементи субкультурної етики професійної діяльності. Субкультурний простір професійної діяльності реагує на рівні ціннісного відношення до псевдоінноваційних перетворень, формуючи поведінкову модель стійкого супротиву інноваціям, що в свою чергу нівелює значимість і результативність реформ на державній службі в контексті їх суспільної оцінки.

На відміну від псевдоінновацій, інноваційні практики викликають глибинні зміни у функціонуванні соціальної системи, перетворюють її складові у значно якісніші форми або у нові способи існування, і особливо актуальними стають в умовах перехідного періоду: від пострадянської до євроінтеграційної невизначеності програмно-цільового управління державною службою. На сучасній державній службі інноваційний підхід є необхідною умовою вдосконалення сутності державно-службових відносин та порядку їх здійснення.

Список використаної літератури:

1. Герхард Менш. «Технологический пат. Инновации преодолывают депрессию»: Mensch G. Dastechnologische Patt. Innovationen ueberwinden Depression. Frankfurt/M., 1975.

Болдарева Д. А.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Єнін М.Н., к.с.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПІДХОДИ ДО СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СПІВРОБІТНИКА В СУЧАСНІЙ ТЕОРІЇ УПРАВЛІННЯ

Перехід країн до ринкової економіки та вихід підприємств на світову арену вимагає від них високої ефективності, конкурентоспроможності, впровадження нових технологій не тільки у виробничий процес, а й у процес управління персоналом. Тому перед управлінцями все частіше постає питання про те, як стимулювати творчий потенціал працівника, за умови досягнення їм вже високих результатів у своїй діяльності. Як зазначав Акіо Моріта, «Коли у нас вже є штат, сформований із підготовлених, розумних і енергійних людей, як наступний крок потрібно стимулювати їх творчі здібності» [1]

Вперше творчі ресурси як чинник успіху діяльності працівника та всієї компанії представлено у мотиваційній моделі «людських ресурсів», яка полягає в тому, що рівень успішності підприємства залежить від уміння керівництва підібрати групу компетентних, висококваліфікованих, відповідальних працівників, що зможуть проявити свої творчі здібності в нестабільних і складних умовах переходу до ринкових відносин.

Одним із сучасних підходів, орієнтованих на розвиток творчого потенціалу співробітника, є партисипативне управління. Головним аспектом його сутності є те, що працівники мають право самостійно організовувати і вирішувати певні аспекти своєї діяльності. Наприклад, це є вибір засобів для здійснення трудового процесу, залучення до постановки цілей й визначення строків їх досягнення, залучення до певних творчих чи організаційних груп певного рівня, об'єднання з іншими працівниками у так звані трудові бригади.

Новий сучасний підхід до менеджменту – самоменеджмент. Він спрямований на використання нових методик і засобів самореалізації і розкриття свого творчого потенціалу. Його поява зумовлена зростанням значення творчого потенціалу працівника в ролі капіталу організації, методики управління персоналом, що більше себе не виправдовують. За останні десятиріччя вже було розроблено декілька підходів до варіантів реалізації самоменеджменту. “Згідно концепції самоменеджменту Л. Зейварта – це ідея економії свого часу; В. Андреев вважає, що це ідея саморозвитку творчої особистості; для М. Вудкока й Д. Френсіса у подоланні власних обмежень; за думкою А. Хроленка через підвищення особистої культури ділового життя; ідея досягнення особистого ділового успіху у концепції Б. і Х. Швальбе”.[2]

Серед сучасних методів стимулювання творчого потенціалу працівників найбільш популярними є мозковий штурм, теорія рішення винахідницьких задач, метод синектики. Загалом недоліками цих методів є великі витрати часу для досягнення незначного результату або ж неспроможність прийняття рішення через порушення креативного середовища, що зумовлене недостатньою згуртованістю чи підготовкою учасників.

Мотивація і стимулювання є одним з найважливіших факторів в управлінні персоналом. Стимулювання творчих здібностей працівника є корисним для підприємства, якщо спрямоване на досягнення його цілей і призводить до появи інноваційних ідей.

Список використаних джерел:

1. Акіо Моріта Sony. Зроблено в Японії[Електронний ресурс] – Режим доступу:http://success.am/wp-content/uploads/DownloadFiles/Made_in_Japan.pdf
2. Н.П. Лукашевич Теория и практика самоменеджмента [Электронный ресурс] – Режим доступу:<http://bombabooks.com/book/113-teoriya-i-praktika-samomenedzhmenta-n-p-lukashevich/4-sovremennye-nauchnye-vzglyady-na-sushhnost-samomenedzhmenta.html>

Бриль Ю. О.

аспірантка НАКККІМ

Науковий керівник: Литвин С. Х., д. іст. н., професор

ПРИНЦИПИ РЕКОРДЗ МЕНЕДЖМЕНТУ З ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБИГУ

Сучасний рівень розвитку інформаційно-документаційної сфери потребує оперативного освоєння міжнародного досвіду для формування ефективного рівня функціонування системи керування документаційними процесами в Україні та системи документообігу підприємства, установи, організації в цілому. З розвитком новітніх технологій, сертифікації товарів і послуг, стандартизації та уніфікації, ринкових відносин в галузі інформації та документації міжнародного визнання і поширення набув універсальний термін «рекордз менеджмент» (англ. recordsmanagement), який трактується як галузь керування, що відповідає за ефективний і систематичний контроль за створенням, прийманням, зберіганням, використанням, передаванням до архіву та вилученням для знищення службових документів, включаючи процеси відбору й зберігання в документальній формі свідчень та інформації про ділову діяльність [1, с.3].

У вітчизняній документознавчій науці не тільки на рівні форми, але й семантичного наповнення унормувався еквівалент поняттю рекордз менеджмент – “керування документаційними процесами”. Введення у науковий обіг та успішне входження цього терміну в понятійно-категоріальний апарат сучасного документознавства сприяло обговорення концепції впровадження в Україні норм Міжнародного стандарту ISO 15489-2001 “InformationandDocumentation. Recordsmanagement” [3, 4] і розробка Національного стандарту України 4423-2005 “Інформація та документація. Керування документаційними процесами” [1, 2].

Керування документаційними процесами спрямоване на організацію практичної роботи зі службовими документами в професійній діяльності як менеджерів-управлінців, так і кожного працівника підприємства, установи, організації без винятку не залежно від того, чи створює працівник службові документи або лише користується ними в межах своїх професійних обов'язків.

Сфера керування документаційними процесами в організації охоплює: впровадження, дотримання та поширення політики, процедури та методику керування документаційним процесами; визначення обов'язків та повноважень посадових осіб і працівників з метою конкретизації персональної відповідальності; забезпечення низки послуг, пов'язаних із питаннями керування службовими документами та користування ними; розроблення, реалізування та керування спеціалізованими системами для керування документаційними процесами; інтегрування керування документаційними процесами у ділові системи та процеси [1, с. 3-4].

Провідну роль в дотриманні принципів документаційного менеджменту для оптимізації системи документообігу підприємства, установи, організації відіграє кадровий потенціал, оскільки від фахівців з керування документацією, фахівців із суміжних інформаційних сфер, керівників організації, системних адміністраторів та тих, для кого створення службових документів є частиною їхньої роботи залежить злагоджена робота всіх складових організаційної та документаційної системи, яка в результаті дає високий економічний ефект та підвищує рівень конкурентоспроможності на вітчизняному та міжнародному ринку.

Таким чином, застосування принципів, методів та методик рекордз менеджменту може допомогти підприємству, установі, організації досягти якісно нових рівнів управління системою документообігу. З метою підтримання безперервної ділової активності підприємства, установи, організації, мають керуватися принципами програм керування документаційними процесами, а саме: створювати, зберігати в системі документообігу автентичні, достовірні та придатні для користування службові документи і забезпечувати збереженість й цілісність цих службових документів так довго, як це необхідно [1, с.7], визначеним існуючим законодавчим та регуляторними вимогами, що надасть можливість в подальшому формувати необхідні, вибіркові, різнопланові звіти про власну діяльність організації та забезпечить поступальний розвиток підприємства, установи, організації в сучасному інформаційно-комунікаційному просторі.

Список використаних джерел:

1. Керування документаційними процесами. Ч.1. Основні положення: ДСТУ 4423-1:2005:(ISO 15489-1:2001, MOD). – [Чинний від 2007-04-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2007. – V, 28 с. – (Національний стандарт України).
2. Керування документаційними процесами. Ч.2. Настанови: ДСТУ 4423-2:2005:(ISO/TR 15489-2:2001, MOD). – [Чинний від 2007-04-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2007. – V, 44 с. – (Національний стандарт України).
3. Information and documentation. Records management: ISO 15489-1:2001. Part 1: General. – Printed in Switzerland. – 19 p. (V).
4. Information and documentation. Records management: ISO/TR 15489-2:2001. Part 2: Guidelines. – Printed in Switzerland. – 39 p. (V).

Гапчук Я.К.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Божок О.І., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

HIGH POTENTIAL PERSON ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ

На сьогоднішній день ключовою ланкою кожної організації, що динамічно розвивається, є персонал. Людські ресурси є пріоритетною цінністю компанії, саме тому управління персоналом, орієнтоване на підвищення людського потенціалу з метою його безперервного професійного розвитку, сприятиме ефективному і якісному менеджменту всієї організації, стабільності та міцності бізнесу, адже від персоналу залежить майбутнє організації.

Дуже важливим моментом є правильність підбору персоналу. Окрім професійних умінь і навичок, лідерських компетенцій, особистісних характеристик і практичного досвіду, які постають чинниками диференціації персоналу організації, слід виокремити особливу категорію персоналу, що відноситься до HiPo працівників. HiPo (з англ. Highpotential). HiPo співробітник – це перспективна людина, яка демонструє очікувані від неї результати, динаміку розвитку компетенцій і має приховані можливості потенційного професійного і кар'єрного зростання. Потенціал такого співробітника розташований у «золотій середині» серед таких якостей, як здібності, прагнення до досягнень і особиста відданість роботі. Ця знахідка для компанії буде в кілька разів ціннішою, ніж звичайні співробітники, оскільки високо потенційні співробітники – це майбутні лідери та керівники організації. Саме тому однією з цілей HiPo в управлінні персоналом, слід вважати розвиток лідерських компетенцій, які поєднують в собі комбінацію знань, вмінь, навичок, розуміння та здібностей.

Так, наприклад в результаті проведення українсько-канадського проекту «Реформа управління персоналом на державній службі» за участю державних службовців був розроблений профіль компетенцій лідерства, у якому були виокремлені декілька груп компетенцій: здатність керівників управляти з орієнтацією на результат, аналітичне мислення та стратегічне планування, навички ефективної комунікації та управління людськими ресурсами.[1] Важливим моментом на даному етапі буде надання можливості навчання та розвитку керівникам організації та керівникам її структурних підрозділів для того, щоб підтримувати рівень знань як основоположної складової компетенцій лідерства.

HiPo співробітники є в будь-якій компанії, але не скрізь їх «розпізнають» серед персоналу організації. Для того, щоб знайти співробітника з високим потенціалом, створюються спеціальні умови для зростання співробітників, які посприяють професійному розвитку персоналу і нададуть їм можливість реалізувати себе у ситуаційному середовищі. До способів актуалізації потенціалу можна віднести коучінг, менторство та наставництво. Це три сполучні ланки, де, спочатку, йде процес

ссаморозвитку (коучінг), далі, використовуючи теоретичні знання, навчаєшся практично їх реалізовувати за допомогою прикладів наданих ментором (менторство), і остання ланка, наставництва, коли знання і досвід передається менш компетентній людині. Такі способи найкраще допоможуть виокремити в організації HiPo працівника.

Отже, High potential persons, це та категорія персоналу організації, яка має певний талант, що допоможе у прагненні до досконалості та розвитку діяльності організації. Однак, на ринку все ще існують компанії, у яких пріоритетною метою є управління, орієнтоване на економічну вигоду. Такі організації не беруть до уваги, свої зобов'язання перед персоналом в цілому і високопотенційними робітникам зокрема. Внаслідок цього, не прагнучи створити необхідні умови для розвитку персоналу, у компанії погіршуються усі показники, падає продуктивність праці та рівень конкурентоспроможності на ринку.

Список використаних джерел:

1. Профілі професійних компетенцій на державній службі в Україні / Реформа управління персоналом на державній службі в Україні. – 2010 р. – 26 с. Режим доступу: офіційний веб-сайт Нацдержслужби України <http://guds.gov.ua/govservice/control/uk/index>

Головко Р.В.

6 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Цимбаленко Я.Ю., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

КАДРОВА ПОЛІТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НА ОСНОВІ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ

В сучасних умовах в українському суспільстві кадрова політика стає все більш важливим фактором ефективного соціального управління. Її роль постійно зростає разом із збільшенням впливу людського фактора на вирішення виробничих проблем і досягнення цілей організації. Для того щоб кадрова політика стала дієвою і результативною, необхідні відповідні механізми її реалізації. Концепції маркетингу персоналу як інструмент цілеспрямованої та ефективної роботи з персоналом є складовою частиною стратегії і тактики розвитку організації, так як у міру розвитку особистості необхідно погоджувати ринкові умови і інтереси кожного співробітника організації.

Використання концепцій маркетингу персоналу дозволить узгодити ринкові умови, можливості організації та інтереси персоналу; простежити зміни в професійно-кваліфікаційній структурі кадрів, виявити тенденції у розвитку людських ресурсів на ринку праці та своєчасно визначити якісні та кількісні вимоги до персоналу.

Маркетинг персоналу як нова комплексна функція служби управління персоналом організації включає в себе ретельне і всебічне вивчення ринку праці, попиту на робочу силу, переваг і потреб роботодавців; прогнозування асортименту затребуваних професій, розробку заходів щодо задоволення попиту на робочу силу; формування купівельних пріоритетів в пошуку персоналу вищої кваліфікації, співробітництво зі службами зайнятості, біржами праці, освітніми установами та іншими джерелами робочої сили, формування іміджу роботодавця.

Маркетинг персоналу означає змістовне розширення функції виробничого маркетингу в область управління людськими ресурсами. Він включає наступні понятійні елементи: маркетинг як основний принцип управління, орієнтованого на ринок; маркетинг як метод систематизованого пошуку рішень; маркетинг як засіб досягнення конкурентних переваг. Орієнтована і цілеспрямована комунікативна політика вирішують стратегічне завдання з надання на ринку власної організації як конкурентоспроможної і привабливою.

Сучасними завданнями ринку робочої сили виступає оптимізація стимулів і умов праці таким чином, щоб кожне робоче місце в організації було і залишалось конкурентоспроможним, щоб рішення працівника (залишатися в організації чи ні, брати участь у вирішенні її задач або не приймати, виконувати роботу добре чи погано) було на користь організації.

Запозичена з маркетингу товарів і послуг, технологія маркетингу персоналу включає розробку комплексу маркетингу. В існуючій практиці зарубіжних організацій до визначення складу та змісту завдань маркетингу персоналу реалізуються два основні принципи. Перший принцип передбачає розгляд завдань маркетингу персоналу в широкому сенсі як філософія і стратегія управління людськими ресурсами. Персонал (у тому числі і потенційний) розглядається як зовнішній і внутрішній клієнт організації. Метою такого маркетингу є оптимальне використання кадрових ресурсів шляхом створення максимально сприятливих умов праці, що сприяють підвищенню його ефективності, розвитку в кожному співробітнику партнерського і лояльного відношення до підприємства. Фактично це «продаж» підприємства своїм власним співробітникам. Принцип маркетингу персоналу в його широкому тлумаченні спирається на ринкове мислення, що відрізняє його від традиційних адміністративних концепцій управління кадрами. Другий принцип передбачає тлумачення маркетингу персоналу в більш вузькому сенсі - як особливу функцію служби управління персоналом. Ця функція спрямована на виявлення та покриття потреби підприємства в кадрових ресурсах.

Таким чином, управління персоналом є одним з найважливіших умов досягнення цілей організації, виступає чітке визначення вимог до персоналу, його соціальних потреб у процесі

професійної діяльності та забезпечення задоволення цих вимог и потреб більш ефективним способом, ніж у конкуренти.

Дубівка А. Ю.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»;

Науковий керівник: Божок О. І., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ КОРПОРАТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Розвиток глобальної економіки та прагнення вітчизняних підприємств до виходу зі своєю продукцією на світовий ринок зумовлюють необхідність у менеджменті організацій, орієнтованому на міжнародні стандарти. Міжнародні стандарти якості, такі як ISO9000, ISO9001 та BS7799 є одним з напрямків вдосконалення управлінських систем, а іншим напрямком є інформатизація управлінської діяльності. Для більш детального розуміння сутності управлінських проблем у процесі впровадження корпоративних інформаційних систем (КІС) необхідно розрізнати автоматизацію та інформатизацію управлінських процесів.

Інформатизація – це системний процес, що базується на нормативно-правовому забезпеченні, науково-технічних розробках, організаційних впливах, який спрямований на досягнення високого рівня задоволеності інформаційних потреб. Автоматизація є комплексом спеціалізованих технологій саморегуляції інформаційних потоків. В даному розумінні акцент ставиться на технологічному аспекті роботи КІС. Варто відмітити, що корпоративні інформаційні системи є основоположним вектором руху у напрямку інформатизації управління.

«Корпоративні інформаційні системи – це управлінська ідеологія, що об'єднує бізнес-стратегію підприємства і передові інформаційні технології. Вона підтримує автоматизацію функцій управління на підприємстві (у корпорації) і постачає інформацію для прийняття управлінських рішень.» [1]

КІС є результатом стратегічного підходу в управлінні, який повинен відобразити сучасні вимоги інформаційної економіки, тому в контексті нашого дослідження акцентується увага на адміністративних та організаційно-розпорядчих функціях, спрямованих на розвиток українських підприємств у контексті інформатизації. Організація процесу впровадження КІС на вітчизняних підприємствах потребує вирішення наступних проблем.

По-перше, необхідно звернути увагу на те, що більшість КІС вироблені у західних країнах, саме тому їх стандартизація може не співпадати із українським законодавством або нормативами встановленими в організації. Висхідні заготовки документації, терміни, довідкова система може бути не зрозумілою виконавчому персоналу, тому управлінцям під час співпраці із виробником необхідно визначити важливість такої проблеми або обирати виробника КІС, програмний продукт якого буде найлегшим для розуміння кожним співробітником організації. По-друге, при впровадженні корпоративної інформаційної системи необхідно забезпечити якісну підготовку персоналу у двох аспектах: підготувати технічних працівників, що можуть забезпечувати ефективне користування КІС, та підготувати функціональних менеджерів усіх рівнів, що матимуть зв'язок із КІС.

Виникнення проблем при впровадженні КІС часто пов'язане із економічною необґрунтованістю їх подальшого використання на тому чи іншому підприємстві. Необхідно зважати на те, чи принесуть такі нововведення достатню ефективність від установки корпоративних інформаційних систем. До того ж часто ціна системи не включає вартість її обслуговування та подальшої підтримки. Отже, при впровадженні корпоративних інформаційних систем на будь-якому підприємстві необхідно звертати увагу на відповідність українському законодавству та стандартам виробництва. Виконавчому (технічному) персоналу і менеджменту середньої ланки необхідно пройти всебічну підготовку і навчання, а управлінцям вищого рівня – необхідно провести аналіз відповідності витратам на встановлення КІС та доходів, які вона зможе принести у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Татарчук М. І. Корпоративні інформаційні системи: Навч. Посібник / М. І. Татарчук. – Київ: КНЕУ, 2005. – 291 с.

Кваша Т. В.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Чукут С.А., д.н. з держ.управл., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

ПЕРЕВАГИ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСУГ ПРИ ВЗАЄМОДІЇ УРЯДУ І ГРОМАДЯН

Сучасні інформаційні технології сьогодні стали однією з основних складових державного управління багатьох країн. Зі стрімким розвитком глобальної мережі, Інтернет перетворився на ефективну платформу для комунікації громадян та уряду, що значно прискорює процес прийняття рішень та їх реалізацію. Саме так формується дієвий механізм консультування громадськості щодо державної політики, і нарешті, з'являється більше можливостей для надання громадянам електронних послуг.

Державні послуги, які надаються в електронному вигляді органами державної влади та органами місцевого самоврядування людині та громадянину, фізичним та юридичним особам називаються **електронними державними послугами**[2; с. 15]. Сьогодні можна виділити 12 базових державних е-послуг для громадян: податок на доходи фізичних осіб, внески на соціальне страхування; пошук роботи; виплати за соціальним і пенсійним страхуванням; персональні документи; реєстрація автомобілів; отримання дозволу на будівництво; подання заяв у поліцію; пошук в каталогах бібліотек; народження дитини та одруження; подання документів та зарахування до закладів вищої освіти; повідомлення про зміну адреси; послуги, що стосуються здоров'я. [1; с. 218]

В епоху розвитку інформаційного суспільства доцільно, на нашу думку, оцінити переваги запровадження електронних державних послуг, а саме зменшення витрат на друк, зберігання та передачу паперових документів, зменшення часу реалізації процесів консультування, менші витрати часу на обробку інформації відомствами, забезпечення прозорості процедур, виключення дублювання робіт, унеможливлення випадків повторного надання допомоги (шахрайства).

Найголовнішою ознакою електронних послуг є орієнтація на споживача (громадян). Держава повинна прагнути до налагодження комунікацій з основними цільовими аудиторіями та зосереджуватись на наданні послуг для громадян. Замість цього, в Україні такий «діалог» виражається у розміщенні інформації про діяльність органів влади на їх веб-сторінках [3; с. 215].

Слід звернути особливу увагу на те, що найбільший ефект від надання електронних послуг буде отриманий у разі, коли різні органи державного апарату будуть взаємодіяти між собою за рахунок інтеграції інформаційних систем та автоматизації процесів інформаційного обміну між ними.

Подальший розвиток інформаційно-комунікаційних технологій при взаємодії між органами влади та громадянами неможливий без політичної волі, системного нормативно-правового забезпечення і навчання комп'ютерній грамотності як службовців державного апарату, так і суспільства у цілому. Отже, для впровадження електронних послуг необхідне проведення масштабної освітньої компанії з метою залучення широких верств населення до використання переваг новітніх технологій.

Для ефективної взаємодії органів державного апарату і громадськості цінним буде врахування та використання зарубіжного досвіду впровадження електронних послуг. Таким чином, запровадження ІКТ при взаємодії урядового апарату між собою та з громадянами дозволить активізувати демократичні процеси в нашій країні, залучити громадян до управління державними справами і закріпити євроінтеграційні позиції нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Дзюба С. В. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. – К., 2012. – 265 с.
2. Клименко І. В. Електронні послуги: навч. посіб. – К.: НАДУ при Президентові України, 2014. – 100 с.
3. Король О. Прикладні соціальні комунікації. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://social-science.com.ua/subject/18>

Коструба І.І.

2 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Єнін М. Н.к.с.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА ВІДЧУЖЕННЯ ТА ЗАСОБИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ У Е. ФРОММА

Відчуження, з'явившись в часи появи фабричної системи організації, залишається актуальною проблемою і в наш час, суттєво впливаючи на продуктивність будь-якої діяльності по виробництву продуктів або послуг.

Першим приділив велику увагу відчуженню К. Маркс у своїй книзі «Філософсько-економічні рукописи». Під відчуженням він розумів процес відділення працівників від їх творчості, продуктів праці, а також від інших людей [1]. Засіб подолання відчуження К. Маркс вбачав в революції та корінній зміні суспільно-політичного устрою.

Після Маркса найбільш повно дану проблему намагався дослідити Е. Фромм, який шукав шляхи подолання відчуження в реформуванні існуючих інститутів капіталізму. Основні свої ідеї він виклав у своїй праці «Здорове суспільство».

Е. Фромм пише про відчуження наступним чином : «Відчуження, яким ми бачимо його в сучасному суспільстві, носить майже загальний характер; воно пронизує ставлення людини до своєї роботи, до споживаних нею речей, до держави, до своїх ближніх і до самої себе. Людина створила світ рукотворних речей, якого ніколи не існувало раніше. Вона розробила складний суспільний устрій, щоб управляти створеним нею технічним механізмом. Однак все створене нею височіє і головує над нею. Вона відчуває себе не творцем і вищою керівною інстанцією, а слугою Голема, зробленого його руками» [2]. Отже, відчуження - це відстороненість людини від навколишнього світу, процес відділення від соціуму та результатів своєї діяльності.

Засоби подолання відчуження вчений бачив наступним чином:

1. Економічні. Важлива участь у співуправлінні всіх працівників підприємства, щоб кожний мав змогу реалізувати себе в більш широкому колі обов'язків.

2. Політичні. У цій сфері важливо відновити міські збори, дати змогу невеликим групам, з'єднаним спільним баченням тих чи інших проблем, впливати на рішення політичних інститутів органів.

3. Культурні. Поєднання трудового навчання молоді, системи навчання дорослих. Створення нової системи народної творчості, мистецтва для всієї нації. Важливим є подолання вічного конфлікту між психологічною природою людини і соціальними законами. Спонтанність Е. Фромм вважав вільною творчою діяльністю людини, що з'єднує її із соціумом і природою.

Е. Фромм зазначав, що людині важливо повернути її місце у суспільстві, вона ніколи не може бути незначним механізмом або річчю, яку використовують інші: «З використанням людини людиною має бути покінчено, економіка повинна служити тільки розвитку людини, капітал – праці, а речі – життю» [2]. Сьогодні проблема відчуження через посилення дії ринкових механізмів на суспільство проявляється ще більше, що є причиною низької мотивації індивідів до ефективної та продуктивної праці, конфліктів з керівництвом, безробіття. Е. Фромм намагався детально описати шляхи подолання відчуження, але його ідеї так і не стали предметом серйозних роздумів та дискусій в середовищі політиків та громадськості.

Список використаних джерел:

1. Маркс К. «Экономико-философские рукописи 1844 года [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://psylib.org.ua/books/marxk01/>

2. Фромм Е. Здорове суспільство [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.e-reading.club/book.php?book=103037>

Кохан О. А.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Чукут С.А., проф., ФСП НТУУ «КПІ»

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЕНЧМАРКІНГУ В ЕЛЕКТРОННОМУ УРЯДУВАННІ В УКРАЇНІ

Розвиток електронного урядування в Україні порівняно з іншими країнами Європи залишається недосконалим та неефективним. Причиною цього є такі фактори:

- великий цифровий розрив в країні. Майже половина населення країни не має доступу до мережі інтернет та не забезпечена персональними комп'ютерами, особливо така ситуація помітна в невеликих містах та селах країни;

- низька кваліфікація кадрів державних структур, відсутність достатніх знань та навиків призупиняє процес переходу до надання електронних послуг;

- недостатнє фінансування;

- недостатня кількість технічних кадрів, що можуть розробити грамотні програми. Це призводить до того, що сам перехід до надання електронних послуг призупиняється, виявляється багато помилок та недоліків;

- зміни у законодавстві не дозволяють повністю забезпечити ефективне впровадження електронного урядування, необхідно виокремлювати конкретні етапи та кроки на шляху до досягнення цілей. Для оцінки сутності існуючих проблем важливо залучати саме міжнародних незалежних експертів.

В такій ситуації важливим є звернення до міжнародних практик та вивчення досвіду інших країн, що вже досягли значного рівня розвитку електронного урядування.

Використання бенчмаркінгу сьогодні стає дуже популярним у багатьох галузях. Подібну практику можна перенести і на електронне урядування. Бенчмаркінг – це технологія маркетингу, що передбачає порівняння та оцінку процесів, що відбуваються на підприємстві, з іншим подібним підприємством, для отримання інформації, яка стане корисною в подальшому розвитку. Можна виділити чотири послідовних етапи у процесі бенчмаркінгу:

- 1) деталізація та аналіз процесів в сфері електронного урядування,

- 2) аналіз досвіду інших країн,

- 3) порівняння досягнень країни, що аналізується та досягнень інших країн,

- 4) впровадження необхідних змін та практик інших країн для скорочення невідповідностей.

Застосування бенчмаркінгу в електронному урядуванні в Україні варто розпочинати з визначення основних цілей та обрання країни, яка вже досягла певних успіхів у сфері електронного урядування. Для цього можна використовувати дані ООН. Треба чітко сформулювати напрями в яких необхідно працювати. Важливо пам'ятати, що запозичення певних технологій та практик інших країн потребує обов'язкового адаптування в Україні. Кожне соціокультурне середовище сприймає те чи інше нововведення по різному, тож варто завжди аналізувати процеси, що відбуваються в суспільстві та прогнозувати можливий вплив на суспільну рівновагу.

Отже, застосування бенчмаркінгу в електронному урядуванні може значно спростити та полегшити шлях України до електронного урядування. Доречним є створення спеціальних центрів, що будуть займатись безпосереднім вивченням досвіду успішних країн світу в галузі електронного урядування та адаптувати необхідні практики для подальшого запровадження в Україні. Важливим є постійне навчання та підвищення кваліфікації кадрів, як тих, що займаються самим впровадженням,

так і працюючих в державних структурах, що мають використовувати нові технології. Поточний контроль та внесення коректив на шляху до досягнення поставлених цілей відіграють важливе значення у їх реалізації. До виконання подібних робіт необхідно запрошувати міжнародних експертів, що мають змогу незалежно оцінювати зроблену роботу.

Літовченко В.В.

5курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Божок О.І., викладач ФСП, НТУУ «КПІ»

МОТИВАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В ПІДВИЩЕННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Розбудова сучасної держави із професійним кадровим забезпеченням в умовах системного впровадження інформаційних технологій в процес управління – необхідні складові успішного функціонування «електронного уряду». Здійснення підготовки висококваліфікованих кадрів, компетентних в роботі з інтегрованими, інформаційними системами є напроцуд актуальною задачею в період впровадження електронного урядування в Україні. Підготовка та перепідготовка державних службовців з метою вдосконалення професійних знань у сферах використання новітніх інформаційних технологій є, безперечно, перспективною сферою, і потребує виокремлення інформаційних компетенцій, розвиток яких, має здійснюватися через розгалужену систему мотивації працівників.

Нажаль, зараз процес самостійного навчання та підвищення кваліфікації державними службовцями є невмотивованим і досить «відірваним» від самого процесу просування по службі. Ефективною мотивуючою складовою може стати прямо пропорційна взаємозалежність у підвищенні рангу і присвоєнні категорії державним службовцям у відповідності до рівня здобутих знань, вдосконалення й зростання професійних навичок. Також, слід звернути увагу на досвід зарубіжних країн, де відповідна система мотивації державних службовців не лише заохочує працівників підвищувати свій рівень знань, а й ставить перед ними умови, коли їх набуття є однією з рис ділових якостей особистості, що органічно вбудовується в професійну діяльність державного службовця.

Як показує досвід зарубіжних країн, отримання знань в галузі інформаційних технологій більш доцільно здійснювати через проходження спеціалізованих курсів, тренінгів і т.д. Державний службовець є вмотивованим до набуття певних «ексклюзивних» знань, тому що стає більш конкурентоспроможним на «загальному» ринку праці, оскільки вдосконалює фахові знання і уміння у галузі інформаційної діяльності. Альтернативою є набуття подібного досвіду у відповідних державних освітніх закладах, де навчання і підвищення кваліфікації здійснюється коштом держави, а стимулювання працівника відбувається шляхом встановлення кваліфікаційних вимог за вертикальним принципом: у взаємозв'язку із кар'єрним просуванням по службі.

Отже, підсумовуючи усе вищесказане, можна зазначити, що розвиток професійних знань державних службовців у сфері використання новітніх інформаційних технологій є вкрай необхідним для злагодженого функціонування державних механізмів в контексті впровадження електронного урядування в Україні. Підвищення рівня знань, умінь і навичків має відповідно заохочуватися присвоєнням рангів і категорій державної служби. Індивідуальна вмотивованість працівника має впливати з розуміння перспектив кар'єрного зростання в умовах стратегічного підходу до реформування державної служби в Україні.

Список використаних джерел:

1. Про Комплексну програму підготовки державних службовців: указ Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1212/2000>
2. Про вдосконалення підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації державних службовців: постанова Кабінету Міністрів України № 499 від 16 квітня 1998 р. // Офіційний вісник України. – 1998. – № 16. – С. 12.

Миколаюк Т. С.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Архипова Є.О., к.ф.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ

Сьогодні прослідковується надзвичайна активність використання інформаційно - комп'ютерних систем в усіх сферах людської діяльності, у зв'язку з цим надзвичайно актуалізується питання захисту персональних даних людини від несанкціонованого доступу та незаконної автоматизованої обробки.

Слід відзначити, що незважаючи на прийняття закону України про захист персональних даних ще в 2010 році, переважна більшість громадян все одно не має чіткого уявлення про свої права в цій сфері. Як правило, громадяни навіть не цікавляться, яким чином захищаються їхні персональні дані, з якою метою вони збираються, як оброблятимуться та використовуватимуться.

Наприклад, при прийнятті на роботу працівнику необхідно надати свої паспортні дані, документ про освіту, про стан здоров'я та ряд інших документів. Крім того, час від часу виникає

необхідність надати додаткові копії певних документів. Зараз більшість торгівельних мереж (продуктових, аптечних, книжкових, тих, що продають одяг та косметику тощо), спортивних мереж, закладів харчування тощо мають певні програми лояльності для своїх клієнтів, для реєстрації в якій також збираються персональні дані. Таким чином, на підприємствах, установах та організаціях формуються чисельні бази персональних даних, причому дотримання всіх норм щодо їх використання та захисту часто досить сумнівне.

Важливо знати те, що на кожен дію, що виконуватиметься з вашими даними потрібен безпосередньо ваш дозвіл (крім дій, які передбачені законом), і ви вправі вимагати вичерпного та детального опису всіх дій, які виконуватимуться з ними. Але, на жаль, сфера захисту персональних даних в Україні є ще не досить розвиненою, а більшість осіб не знають про свої права.

На мою думку, не менш хвилюючим є питання про використання персональних даних в сфері послуг, де компанії обмінюються базами персональних даних клієнтів не повідомляючи їх про це. До того ж в Інтернеті можна знайти вільно розповсюджені бази персональних даних, про фігурування в яких не повідомляли суб'єктів персональних даних. Тоді треба не дивуватися тому, звідки та чи інша установа знає наш номер мобільного телефону, а інколи і домашню адресу, а відстоювати свої права на приватність та захист від несанкціонованого розповсюдження персональних даних.

Ще однією проблемою, яка на сьогодні не достатньо розглянута, є розробка політики захисту персональних даних у соціальних мережах та інших Інтернет-ресурсах. Реєструючись на форумах, в соціальних мережах та інших сайтах, ми залишаємо про себе досить багато особистої інформації: номер телефону, електронну адресу, інколи поштову адресу та багато іншого. Якщо при прийнятті на роботу, ми знаємо, з якою метою і як обробляються наші дані, то користувачі Інтернету, як правило, автоматично приймають умови обробки персональних даних, навіть не читаючи їх, що може призвести до небажаного розголосуперсональної інформації. Слід пам'ятати, що деяку інформацію просто не можливо повністю видалити з соціальних мереж, оскільки вона зберігається на серверах, які нам не доступні.

Підсумовуючи вище сказане, зазначимо, що в Україні політика захисту персональних даних є не досить розвиненою, у зв'язку з цим постає безліч питань з боку громадян: для чого ми залишаємо ті чи інші дані, як вони використовуватимуться та оброблятимуться, чи має ще щось доступ до них, крім розпорядника та володільця? Для того, щоб громадяни були краще поінформовані щодо захисту персональних даних, на наш погляд, необхідно активізувати роз'яснювально-інформаційну роботу, підвищувати рівень правової грамотності, адже мало розробити механізми правового захисту персональних даних – необхідно навчити людей їх використовувати, адже жодний омбудсмен не подбає про захист ваших персональних даних краще, ніж ви самі.

Осипенко В. І.

5 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Балакірова С. Ю., к.ф.н., доц. НТУУ «КПІ»

ФІРМОВИЙ СТИЛЬ ЯК СКЛАДОВА ПОЗИТИВНОГО КОРПОРАТИВНОГО ІМІДЖУ

Процес трансформації соціально-економічного розвитку українського суспільства потребує застосування і запровадження ефективних управлінських стратегій. У цьому контексті сутнісно важливим для посилення конкурентоспроможності організації є використання сучасної іміджевої політики, що спрямована на формування позитивного корпоративного іміджу. За таких умов особливої актуальності набуває розгляд фірмового стилю як складової іміджу організації, що дозволяє виявити специфіку управління іміджем.

Зазначимо, що фірмовий стиль є поняттям, що висвітлює використання різноманітних аудіовізуальних форм, які створюють певний образ організації та дозволяють виділити її діяльність серед інших фірм. Цей образ характеризується особливою комбінацією візуальних символів та знаків, які зображені на логотипі, рекламних брошурах, відеореklamі тощо. Значення цих символів пов'язане з тим, що вони транслюють через візуальні канали передавання інформації певні цінності, соціально важливі ідеї, які репрезентують місію цієї організації. За таких умов використання фірмового стилю є ефективним для формування корпоративної ідентичності, для створення позитивного іміджу.

Визначаючи специфіку візуальних форм комунікації, американський вчений Г. Лассуел стверджує, що візуальний спосіб є не тільки потужним каналом передачі, а й стимулює накопичення інформації, позаяк більша частина інформації, знаходиться саме в графічних формах, які сприймаються візуально. Тобто, інформація кодується і передається за допомогою графічних знакових систем, що перетворює візуальні символи на специфічні повідомлення.

Зазначимо, що Лассуелу належить теорія впливу масових комунікацій на аудиторію, в якій отримали розвиток ідеї біхевіоризму про «стимули-реакції». Для позначення впливу певних візуальних символів на свідомість людини Лассуел використав образ «ін'єкції», оскільки візуальний символ розглядається як стимул, що викликає певну реакцію в свідомості аудиторії, яка не в змозі протистояти впливу візуальної комунікації, завжди відповідаючи на нього очікуваним чином. За таких умов візуальна форма кодування та передавання повідомлень виступає своєрідною «ін'єкцією», через яку в свідомість реципієнта вводиться певна інформація. Цей механізм сприйняття візуальної

комунікації є важливим у контексті формування фірмового стилю організації як складової ефективною іміджевої політики. За допомогою фірмового стилю, специфічних візуальних форм комунікації організація може транслювати ті ідеї, цінності, які репрезентують діяльність цієї фірми, що впливає на формування привабливого образу компанії в свідомості потенційних клієнтів, споживачів та партнерів. Крім того, застосування фірмового стилю позитивно впливає на процес корпоративної ідентичності, що необхідно для акцентування діяльності фірми та її продукції серед різноманіття інших організацій певного сегменту.

Таким чином, використання візуальних форм комунікації у фірмовому стилі дозволяє створювати ефективну стратегію управління корпоративним іміджем, виступати дієвим інструментом корпоративної ідентичності, що оптимізує діяльність сучасної організації й позитивно впливає на ступінь її конкурентоспроможності.

Петракович О. А.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Божок О.І., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

МОЛОДІ ФАХІВЦІ І ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ПРЕСТИЖУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

У сучасній Україні відбуваються трансформаційні перетворення системи державної служби у багатьох напрямках її функціонування, але проблемним вектором реформування державного апарату залишається залучення молодих фахівців до державної служби. Молодь як суб'єкт інноваційних перетворень, є цінним ресурсом для органів державної влади і муніципального управління не тільки через свою енергійність та креативне мислення, але й через свою активність, впевненість і прагнення щось змінити у державі. У зв'язку з цим, країні слід, окрім боротьби з корупцією в органах державної влади, приділити увагу виробленню механізмів залучення молоді до державної служби, оскільки наразі відсоток молодих спеціалістів на державній службі є критично низьким. Свідченням вікової диспропорції на державній службі є результати соціологічного дослідження, опублікованого у щорічному виданні «Державна служба в цифрах»: «відсоток працівників державної служби, стаж роботи яких складає від 15 до понад 25 років, а саме 26,4%; молодих фахівців, які працюють менше 1 року і до 5 років -28,4%». [1, с.15-16]

Механізмом залучення молоді на державну службу з часів набуття незалежності до теперішнього року був кадровий резерв. Згідно з нормативно-правовим обґрунтуванням кадрового резерву, право на прийняття до нього, мають випускники вищих навчальних закладів, з професійними навичками та професійно підготовлені працівники, які успішно справляються з виконанням службових обов'язків, але одразу постає питання: де молодь має змогу набратись професіоналізму у цій сфері? Заміщення вакантних посад з кадрового резерву відбувається за допомогою конкурсу, після якого обирається найбільш професійний працівник, але актуальним постає вирішення проблеми корупції та трибалізму. Українська молодь обираючи освіту у галузі державного управління, отримує певний рівень теоретичної підготовки, практичні уміння і навички, але значною проблемою залишається пошук механізмів отримання попереднього досвіду адміністративної діяльності.

З приводу залучення молоді К.Плоский, головний консультант Головної служби з питань гуманітарного розвитку Секретаріату Президента України, виділяє шість проблем, через які потенціал державної служби не може бути оновлений: «нормативними документами передбачений конкурсний відбір претендентів, але він не може подолати такі аспекти як: прояви трибалізму, через що надається перевага родинним зв'язкам, а не професіоналізму людини; кадрова політика в Україні не зацікавлена у тому, щоб приймати якісь дії до залучення молодих фахівців, а тільки очікує ініціативи від них; за статистикою державні службовці до 30-ти років менш орієнтовані на суспільні інтереси ніж їх старші колеги; процес реформ у державній політиці стає практично неможливим, оскільки у сільських місцевостях майже відсутнє бажання молоді йти на державну службу; молоді спеціалісти зазвичай не займають керівні посади, держава загалом не приділяє достатньо уваги залученню їх у сферу державної служби». [2, с.263-266]

На нашу думку, державі необхідно організувати просвітницьку діяльність серед молоді з метою підвищення престижу державної служби в «очах» суспільства, пояснити морально-етичні аспекти службового права, роз'яснити значимість державної служби у ефективному проведенні системних реформ під час розбудови демократичної, правової і соціальної держави в Україні. Наступний крок – це оновлення кадрового резерву, для чого необхідна співпраця держави з молодіжними організаціями, розробки спільних проектів, проведення семінарів, організація творчих конкурсів тощо. Загалом, необхідно запроваджувати інноваційний підхід у формуванні комплексу заходів щодо залучення молодих фахівців на державну службу, які можуть креативно мислити та не боятись змін, які здатні змінити «бюрократичну систему» і у майбутньому підтримати статус та престиж державної служби в українському суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Інформаційне видання «Державна служба в цифрах - 2014» [Електронний ресурс] / Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. – Режим

доступу: <http://www.center.gov.ua/pres-tsentr/materiali/item/1356-інформаційне-видання-державна-служба-в-цифрах-2013>

2. Плоский К. Основні проблеми та напрями залучення молоді до державної служби / К. Плоский // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України : Науковий журнал . – 07/2009 . – № 3 . – С. 263-270.

Погребняк О. С.

6 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Архіпова Є.О., к.філос.н., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ТВОРЧИЙ ПРОЦЕС У КОНТЕКСТІ КРЕАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Останнім часом питання творчості, творчого процесу та творчого підходу дуже часто піднімається в науковій літературі та у контексті здійснення управлінських практик, особливо під час розгляду питання про креативний менеджмент. В умовах зростання ринкової конкуренції, господарського та фінансового ризиків, скорочення життєвого циклу товарів, безперервно зростаючого технологічного та соціально-економічного динамізму творчість перетворюється на стабілізуючий елемент конкурентоспроможності та стає життєво важливою для компаній. Творчість стає основою не тільки для сфер естетичних, але і проникає в інші види діяльності людини, в тому числі і в управління, що пов'язане із необхідністю розвитку творчого, тобто креативного, потенціалу персоналу організації.

Творчість – це «процес діяльності, який створює якісно нові матеріальні і духовні цінності або є підсумком створення об'єктивно нового» [4, 62]. Для того, щоб творчість приносила конкретні результати, необхідно чітко розуміти сутність та специфіку творчого процесу. Творчий процес можна охарактеризувати як послідовний процес з декількома (шістьма) етапами: «1) постановка проблеми (завдання); 2) підготовка (вивчення завдання, збір, класифікація та аналіз інформації, прогнозування); 3) пошук рішення та інкубація (логічна і підсвідома обробка інформації); 4) інсайт (нова ідея, синтез, вирішення завдання); 5) верифікація та оцінка (осмислення і аналіз отриманого результату); 6) презентація (доведення отриманого результату до зацікавлених цільових аудиторій)» [2, 7]. Але на сьогоднішній день найбільш відома класифікація етапів творчого мислення британського вченого Г. Уоллеса. Він виділив такі етапи творчого мислення як підготовку (формулювання завдання і варіанти його вирішення), інкубацію (тимчасове відволікання від завдання), інсайт (поява інтуїтивного рішення) та перевірку (реалізацію рішення).

Творчий процес відбувається у дві фази: дивергентну (формування варіантів вирішення проблеми) та конвергентну (аналіз ідей та вибір найкращої та найоптимальнішої ідеї). Некерована творчість працівників виражається у відхиленні від встановлених в організації норм або девіантній поведінці. Необхідно відзначити, що девіантна поведінка набула в останній час масовий характер.

Творчий процес оснований на творчому мисленні персоналу. Творче мислення – це здатність генерувати незвичайні та новаторські ідеї, знаходити принципово нові, унікальні рішення, створювати новий погляд на проблему. Розрізняють чотири стилі творчого підходу (мислення) до вирішення проблем. Генеруючий стиль мислення передбачає вилучення інформації з безпосереднього досвіду та розгляду ситуації з різних точок зору. Такий підхід дозволяє вести розширений пошук фактів, виявляти основні проблеми та супутні їй додаткових проблеми, пропонує різноманітні рішення. Концептуальний стиль мислення припускає розгляд багатьох варіантів, інформація може вилучатись не на досвіді, а за допомогою абстрактного мислення. Працівникам з концептуальним стилем мислення важливо знайти ідею, вигадати її, але не перевіряти до конкретного результату. Оптимізуючий стиль мислення включає в себе оцінку ситуації самостійно за допомогою свого абстрактного мислення, пошук єдиного та найкращого варіанту, а також опрацювання та конкретизація його до найдрібніших нюансів. Виконавський стиль мислення є у працівників, які зосереджені на своєму досвіді, вони прагнуть не розмірковувати, а перевіряти, результат має бути обов'язково досягнутий, а рішення прийнято на практиці. Фактори, які заважають творчому мисленню – це: «1) некритичне прийняття чужої думки; 2) зовнішня та внутрішня цензура; 3) ригідність; 4) повільний пошук відповіді» [3, 54]. Спираючись на можливі області застосування творчого підходу, треба виділити «чотири основні напрями креативістики»: «1) визначення творчих здібностей окремого співробітника; 2) формування творчої групи; 3) генерація творчих ідей або інновацій; 4) відбір ідей і зведення їх на рівень ключових компетенцій» [1, 16].

Творчий потенціал стає одним із найбільш важливих ресурсів організації у часи інноваційних перетворень та швидкоплинності змін на ринку та в суспільстві в цілому. Його розвиток сприяє покращенню ефективності та результативності діяльності компаній у всіх сферах, як у виробничих, так і невиробничих. А використання інструментарію креативного управління дає можливість менеджменту організації швидко реагувати на зміни, оперативно та інноваційно вирішувати складні задачі та приймати рішення, управляти та контролювати всі процеси в компанії.

Список використаних джерел:

1. Островский А. Г. Введение в креативный менеджмент: организационная компетентность / А. Г. Островский / Вестник Белорусского государственного экономического университета. – 2003. – №1. – С. 15-19.
2. Журавлев В.А. Креативное мышление, креативный менеджмент и инновационное развитие общества (Часть 1) / В.А. Журавлев // Креативная экономика. – №4. – 2008. – С. 3 – 8.
3. Лазарев В. Н. Креативный менеджмент. Учебное пособие / В. Н. Лазарев, О. Г. Макаренко. – Ульяновск : УлГТУ, 2011. – 156 с.
4. Хайдуков И. Ф. Креативный менеджмент. Конспект лекций / И. Ф. Хайдуков, Н. К. Топузов, Н. С. Столярова. – Челябинск : Издательский центр ЮУрГУ, 2011. – 139 с.

Савенко Л. В.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПИ»

Научный руководитель: Божок О.И., преподаватель ФСП НТУУ «КПИ»

АКТИВИЗАЦИЯ ЛИДЕРСКОГО ПОТЕНЦИАЛА СТУДЕНТОВ В СТАНОВЛЕНИИ ИХ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ

Сегодня вся сущность менеджмента проходит этап реорганизации и переосмысления роли творчества в управлении человеческими ресурсами. На первый план выходит возможность менеджера не столько формально и своевременно решить поставленные задачи, а сколько выбрать правильные пути его решения, сформированные путем использования всего творческого потенциала компании. Единственный вопрос остается в том, где же найти менеджеров, которые быстро и качественно справятся с поставленными перед ними задачами, с одной стороны, и верно воспользуются креативным ресурсом подчиненных, с другой.

Сама теория построения бизнес-процессов целенаправленным управлением и использованием талантов в компании – превосходна. Научить человека руководить очень просто: есть масса университетов, которые учат своих студентов теоретическим законам и концепциям менеджмента, начиная с управленческих «азов» Тейлора и Мейо, и заканчивая реальными примерами уже нашедших всем McDonald's, Google и Apple и General Motors. Теоретико-практические противоречия заключаются, во-первых, в том, что в вышеописанных высших учебных заведениях очень мало преподавателей, которые смогли бы рассказать существующую картину управления в настоящем мире предпринимательства. А, во-вторых, никакой семинар или практическое занятие не даст ученику возможность почувствовать реальный опыт и смысл, не только изъятия креатива элемента «А» во благо достижения цели компании, но и простого руководства тем же элементом в режиме реального времени.

С другой стороны, можно предположить, что если ВУЗы не предоставляют в полной мере практическую составляющую образования в данной области, то всегда есть возможность обратиться к сфере частных курсов, которые предлагают большой выбор вариантов обучения и повышения квалификации управленческих кадров. Такой путь решения проблемы с менеджерами тоже малоэффективен. В первую очередь потому, что преподавателями являются опытные HR-ры, которым нет смысла передавать свои методики управления, создавая конкурентную среду. А, во-вторых, эти курсы перенасыщены все той же теорией, которой недостаточно в реальных условиях руководства персоналом.

Третьим вариантом есть возможность компании обучить необходимого им менеджера непосредственно на месте работы. Учителями, в этом случае, могут быть как специально нанятые бизнес тренеры, так и руководители департаментов и отделов компании. Этот путь, с одной стороны, приносит осязаемый результат – готового менеджера, адаптированного к специфике деятельности компании, но все же недостаточно эффективен, так как несет затраты финансовых и временных ресурсов.

Одним из оптимальных путей решения проблемы обучения менеджеров – это создание администрациями высших учебных заведений центров студенческой самоорганизации и предоставлении им широких прав и возможностей для реализации себя. Так называемыми «социопарками» для создания готовых управленцев могут быть любые неформальные студенческие структуры – от локального поэтического кружка до полноценно сформированного студенческого совета.

Студенческий коллектив реализует механизмы самоорганизации и воспитания лидерских качеств у самих обучающихся. Конкурентная борьба за возможность показать себя лучше остальных, больший интерес вызывает не в учебе, где система стимулирования построена на получении «безвкусных» оценок, а именно при реализации конкретных проектов, где стимул – это достижение к осязаемой цели. Ярким примером вышеописанных организаций – есть проекты, созданные руками студентов Киевского Политехнического Института: Студенческий совет, Радио КПИ, Студенческое телевиденье (КПИ TV), КПИ Live, газеты «Политехник», «Ипсуха», «Placebo», «Слог».

Еще одним необходимым атрибутом такой организации – есть сведение к минимуму вмешательства формального руководства и к максимуму его содействия. Например, в КПИ при

поддержке администрации, был создан проект «Unimedia», который в последующем объединился с уже существующей низовой инициативой Студенческого телевиденья.

В заключении необходимо сказать, что теоритические знания – это лишь фундамент для личностного роста, и если не вложить в него основу реального опыта, «надстройка» может не выдержать давление внешней среды.

Сільченко Л. Г.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Божок. О. І., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ДОСВІД ІНОЗЕМНИХ КОРПОРАЦІЙ У КРЕАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ

У зв'язку з динамічним розвитком ринку, в управлінні людськими ресурсами з'являються нові креативні технології щодо підвищення продуктивності праці робітників з метою досягнення максимального результату діяльності корпорації. Особливу позицію між робітниками та керівництвом підприємства займає HR менеджер (HumanResource - людські ресурси), посада якого, для більш коректного опису повноважень, у світі вже частково перейменована у TM (TalentManagement - управління талантами). Після світової кризи 2008 року сформувався новий тип HR менеджерів, який охоплює такі сфери знань, як психологія та економіка. Саме глибокі навички роботи з людьми та розуміння бізнес-процесів, роблять даного фахівця незамінним у перетворенні будь якого підприємства на гармонійно відлагоджений «соціальний організм». У сферу обов'язків і повноважень HR-менеджера входить пошук і відбір майбутніх співробітників, їх інтеграція в колектив, управління і розвиток корпоративної культури та систематичне впровадження інноваційних і креативних технологій у реалізації своїх функцій.

Найбільш активна та гнучка система креативних впроваджень спостерігається в великих корпораціях, де кожний працівник є особливо цінною частиною підприємства. При стартапі (періоді шаленого зростання), компанія зацікавлена в швидкісному рекрутингу працівників, що здійснюється через такі новітні системи оцінки і найму, як, по-перше, аналіз профілів в соціальних мережах. Через всевітність відомий сайт працівників «LinkedIn» отримується інформація про професійний статус та активність даної особи, її грамотність, цінності орієнтації та інтереси. По-друге, проводиться інтерв'ю без участі HRa, для створення рівних умов при проходженні інтерв'ю. Людина, у спеціальній програмі, в регламентований час відповідає на стандартизовано визначені питання, і відсилає заявку. Завдяки легкому сортуванню відповідей кандидатів, відбір відбувається об'єктивніше і швидше. І по-третє: основним критерієм при відборі персоналу, на даний момент є не професійні навички, а вмотивованість в конкретній праці на підприємстві і особистісні характеристики людини. Яскравим представником подібної інновації є корпорація «Zappos» із програмою «Delivering happiness» (доставка щастя). Після відбору CV (резюме), обраних людей запрошують не на інтерв'ю чи співбесіду, а на фуршет, де в приємній атмосфері відбувається невимушена бесіда між потенційним робітником, HRом та керівництвом, визначаючи потенційну культурну інтегрованість першого в сформований колектив корпорації. Їх принцип: «Ми можемо навчити всьому, що вміємо, але не зможемо навчити культурі. Для нас головне - своя людина». Якщо відбір пройдено, працівника зразу ж залучають до групових активностей свого колективу під час яких відбувається необхідний тимбілдінг (Teambuilding - побудова команди). Наприклад, співробітники Google виїзжають в Disneyland, ходять в походи, організують День домашнього улюбленця чи родини, та за щотижневі досягнення отримують групові квитки на концерти та в кіно.

Також, до кожного «новачка» закріплюють «ментора», що допомагає з усіма виникаючими питаннями на роботі. Для стимулювання командної підтримки в колективі, ефективною є система заохочення «поінтами». Кожний працівник має 50 бонусів в місяць, які може перерахувати на віртуальний рахунок людини з компанії, якій за щось вдячний. В кінці року, ті, кому були більш всього вдячні, просять у компанії практично будь яку послугу (вихідні, техніку, гроші). Зворотній зв'язок між керівництвом та працівниками здійснюється HRом по системі «One-on-one». За HR менеджером закріплюється не більше 40 людей, яким він повинен приділити по 1 годині кожному, протягом тижня. Так як колектив на роботі прирівнюється до сім'ї, HR повинен мотивувати правильними словами у відповідальні моменти, підтримувати в особистих та сімейних проблемах, робочих ситуаціях. Для додаткового полегшення комунікації між працівниками, впроваджують корпоративні соціальні мережі і мобільні додатки, через які відбувається спілкування, навчання та поширення новин.

Отже, еволюція поглядів на управління персоналом переносить розуміння «праці» зовсім в іншу площину – це корисне, мотивуюче та розвиваюче проведення часу, де людина задовольняє максимально всі свої потреби.

ПРОБЛЕМА АКТУАЛЬНОСТІ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ДЛЯ МЕНЕДЖЕРІВ

На сьогоднішній день без апарату логічного міркування не можуть обійтися не лише люди, які вивчають точні науки, а й теоретики та практики менеджменту. Користуватися логічним інструментом – значить бути, не на словах, а на ділі, фахівцем високого класу.

Доказом необхідності впровадження логіки в структуру нормативних дисциплін для менеджерів є і те, що в даний час одна з найбільш перспективних течій наукового аналізу в галузі управління персоналом є нечітка логіка, яка являється розширенням класичної. Тому, на сучасному етапі розвитку менеджменту є актуальним вивчення логічного мислення.

Практичне використання логіки в менеджменті, зокрема при прийнятті рішень, управлінні персоналом, конструювання логічного мислення, розкривається в працях В.Ф. Беркової, А.Н. Зарецької, В.П. Малахової, Н.Я. Сацкової, В.М. Трояновського. Проте, мало уваги приділено значенню логічного мислення при формуванні та реалізації мови, а власне ораторському мистецтву у спілкуванні з персоналом.

Згідно слів Р.У. Емерсона, «мова це сила: розмовляйте, щоб переконати, щоб переманити, щоб змусити». Власне дана цитата являє собою найбільш чітку характеристику діяльності управлінця, однак буде точною вона лише тоді, коли це буде не тільки мова переконання, а й логічна послідовність міркувань. Оскільки, досить часто, індивіди, розповідаючи про власну проблему або про щось цікаве для певної аудиторії, віддаляються від основної теми, переходять з одного питання на інше і ніяк не можуть повернутися до суті викладу. Аудиторія досить швидко втомлюється і втрачає увагу та зацікавленість до бесіди та співрозмовника, а причина досить проста – у виступі оратора немає логіки. Таким чином, можна зробити висновок, що логіка мови – це послідовний опис власних ідей і роздумів в межах певного питання.

Проблема в тому, що інтуїтивно всі ми намагаємося відшукати логіку в абсолютно всьому, що чуємо. У міркуваннях ми сподіваємося на логіку, наше мислення також базується на ній. Отже, логіка – це наука, що досліджує закони правильного мислення, окрім цього методи отримання знань за допомогою міркувань.

Розглянемо як створюється логічне мислення менеджера під час викладу промови: поняття, судження і умовивід. Поняття – відображає найбільш значні властивості явища або об'єкту, які і є змістом поняття. Судження – це модель думки, що відображає взаємозв'язок між явищами і предметами. Умовивід – це новітнє знання в ланцюжку думок, яке можна вивести з раніше відомих суджень. Дуже важливо, протягом розмови в мові ділової людини виявити сутність поняття, про яке він говорить. Окрім цього, бажано зачіпити інші поняття, висловлювати різні судження і доводити аудиторію до висновків, які часом зможуть бути для неї несподіваними.

Відоме твердження Арістотеля про те, що мова повинна відповідати законам логіки, вимагає від керівника бути не тільки висококваліфікованим експертом у власній сфері, але й бути оратором з відмінно сформованим логічним апаратом. Формальна логіка вкрай важлива для повного оволодіння всього блоку управлінських дисциплін, без яких не може бути успішного менеджменту. Досконале володіння формальною логікою буде завжди актуальним під час формування логічних промов у зверненні до персоналу.

Отже, на сьогодні актуальність логічного мислення для менеджера є невід'ємною складовою його роботи, бо це головна особливість управлінця в процесі спілкування з персоналом, від цього залежить ефективність компанії. Логічне мислення менеджерів будується не лише на нечіткій логіці, але і формальній – дотримуючись законів логіки.

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ МЕДИЧНИХ УСТАНОВ

На сьогоднішній день розвиток медичного сектору – є однією з ключових задач українського уряду. Про це свідчать останні зміни у складі профільного міністерства, ряд заяв про повномасштабні реформи у галузі охорони здоров'я та необхідність налагодити діяльність медичних установ відповідно до стандартів ЄС. Необхідною умовою налагодження повноцінного доступу населення до якісної медицини, зміни стереотипів громадян про неякісне безкоштовне лікування та спрощення супровідних процедур виступає саме забезпечення інформатизації роботи медичних установ.

Використання інформаційних технологій в управлінні закладами охорони здоров'я вже давно є нормою у провідних країнах світу. В Україні перевагами медичних інформаційних систем користуються переважно приватні установи, хоча державні лікарні та медичні центри наразі забезпечують лікування

набагато більшої частини населення, отже в більшій мірі потребують чіткого механізму організації своєї діяльності.

Найпоширенішим способом автоматизації функціонування медичних установ є інтеграція спеціальних медичних інформаційних систем. У різних країнах та в залежності від профілю лікарні такі медичні системи можуть поєднувати в собі спеціальні системи для прийняття колегіальних рішень, електронні медичні картки, особистий віртуальний кабінет лікаря, особистий кабінет пацієнта тощо.

Основними перевагами введення електронної медичної картки для працівників медичних установ є систематизація електронних медичних записів клієнтів, показників стану пацієнтів, щосуттєвоспрошує ведення медичної документації дозволяє ефективніше використовувати робочий час лікарів. Особистий віртуальний кабінет лікаря може містити останні дані медичних досліджень, необхідну інформацію щодо взаємодії лікарських засобів та актуальні нормативно-правові акти у галузі. Ще одним важливим аспектом впровадження сучасних інформаційних технологій в діяльність медичних установ є можливість створення віртуальних медичних бригад або веб-конференцій лікарів різного профілю для швидкого і якісного лікування пацієнтів.

Через особистий кабінет клієнтів може реалізовуватися доступ до рецептів, карток та інших медичних документів, вчасно обновлюваного розкладу лікарні і електронної реєстрації пацієнта, що дозволяє записуватися на прийом до лікаря дистанційно. Виконання схожих функцій можуть забезпечувати електронні медичні картки, завдяки яким пацієнти можуть отримувати доступ через Інтернет до медичної документації, іншої супровідної інформації і даних про стан здоров'я, а функція електронних рецептів допоможе зекономити час на їх виписку та спростить придбання лікарських засобів рецептурної групи.

Звичайно, впровадження медичних систем у діяльність державних установ має супроводжуватися досить значними фінансовими вливаннями, необхідністю нарощувати телекомунікаційну інфраструктуру, постійним вдосконаленням знань персоналу та вмінням мотивувати лікарів і пацієнтів до роботи із новими інформаційними технологіями. Але означені фінансові витрати та зусилля персоналу цілком виправдані, адже медична інформаційна система здатна значно підвищувати ефективність діяльності медичних установ шляхом раціоналізації управління потоками пацієнтів, обліку відповідної документації та налагодженні зручної роботи як для лікарів, так і для пацієнтів. Саме це є основним аргументом для впровадження в Україні новітніх інформаційних технологій у систему охорони здоров'я.

Трикоз А. В.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Божок О. І., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Впровадження інформаційних технологій в діяльність підприємств та організацій спричинило те, що тайм-менеджмент перейшов в нову фазу розвитку. Новий виток у розвитку тайм-менеджменту характеризується тим, що «управління часом» постає актуальним завданням для сучасного управлінця, у діяльності якого на відміну від виробничої і технологічної складових починає переважати інформаційна. Згідно із ст. 12 Закону України «Про інформацію» «інформаційна діяльність – це сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави». [1] У менеджерів, робота яких пов'язана з процесами пошуку, обробки, аналізу та зберігання інформації, можуть виникати нераціональні витрати часу, що змусять поставити під сумнів результативність самої інформаційної діяльності. Тому, надзвичайно важливим буде впровадження засобів тайм-менеджменту, які б мінімізували витрати часу в роботі з інформаційними системами.

В процесі інформаційної діяльності управлінця, метою якої є системні організаційні впливи і функціональне забезпечення об'єктів інформаційної діяльності, можуть виникати ускладнення, які в першу чергу пов'язані з обмеженістю часу. Недостатній часовий ресурс впливає на якість інформації, змінює властивості інформації, нівелюючи її цінність, точність, повноту, достовірність, своєчасність. Однією з причин виникнення часових обмежень у інформаційній діяльності є нераціональне використання інформаційних ресурсів, яке вирішується керівниками підприємств виключно адміністративними методами, а в деяких випадках й ігнорується. Наприклад, нераціональне використання інформаційних ресурсів може проявлятися в нецільових часових витратах, особливо, якщо потік інформації занадто великий і з нього потрібно обрати необхідну інформацію, проаналізувавши при цьому значну кількість надлишкової і неякісної інформації. Також, одним з елементів нераціонального використання інформаційних ресурсів є відсутність перевірки інформації на достовірність та повноту, що в подальшій діяльності може призвести до неочікуваних наслідків і втрат робочого часу.

В умовах нецільового використання часових ресурсів на допомогу «приходить» тайм-менеджмент із власними технологіями організації часу. Наприклад, в інформаційній діяльності можна застосовувати таку технологію тайм-менеджменту, як хронокарта А. К. Гастєва, яка представляє собою поєднання органайзера і графіка Ганта, а виглядає як таблиця, де по вертикалі позначають дію, а по горизонталі вказують її довготривалість. Таким чином, працівник ставить позначки, скільки хвилин

чи годин він витратив на пошук відповідної інформації, на її аналіз та обробку, а також відмічає витрати часу, що не пов'язані з виконанням безпосередніх дій стосовно об'єкту інформаційної діяльності. В кінці дня або тижня можна проаналізувати даний документ, і якщо нераціональні витрати часу переважатимуть, тоді краще дотримуватися «золотих пропорцій» тайм-менеджменту, які допоможуть чітко розпланувати час на роботу з інформацією. Наприклад, використавши «золоту пропорцію» планування часу за Л. Зайвертом можна стверджувати, що 60 % робочого часу – це виконання запланованих робочих завдань, що пов'язані з пошуком, обробкою та аналізом відповідної інформації. 20 % припадає на гнучке планування, тобто на відбір якісної і правдивої інформації серед значної кількості надлишкової інформації, головним чином за допомогою порівняння різноманітних джерел інформації і підтвердження її емпіричними даними. І лише 20 % – це незаплановані витрати часу, які пов'язані з організацією інформаційної діяльності.

Отже, застосувавши технології тайм-менеджменту, в інформаційній діяльності працівники зможуть виявити, що є джерелом нераціональних витрат часу і здатні будуть їх ліквідувати. Виявивши цю проблему, працівники почнуть ефективніше використовувати часовий ресурс і якісно працювати з інформаційною базою, яка є основним інструментом їхньої діяльності.

Список використаних джерел:

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/ed20110113>.

Уманська А. С.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Чукут С.А., д.н.держ.упр., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД ЯК ДІЄВИЙ МЕХАНІЗМ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Якщо проаналізувати Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції», то можна з впевненістю сказати, що у законі немає ні слова про застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Особливо цікавий третій розділ даного Закону, який має назву «Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції». Згідно з текстом, ми, пересічні громадяни, маємо багато можливостей для викоринення такого явища, як корупція. Але як саме реалізувати ці можливості і як зробити це ефективно, зручно та корисно?

Впровадження ІКТ дозволяє спростити правила і процедури, а також перебудувати процеси державної служби. Використання комп'ютерів і проведення операцій в реальному часі дозволяє позбутися бюрократичної складової прийняття рішень, формалізувати і стандартизувати методи надання послуг, обмежуючи при цьому можливість зловживання службовим становищем і усуваючи інші умови виникнення корупції. Комп'ютеризація адміністративних процедур (регламентів діяльності) дозволяє відслідковувати виконання прийнятих рішень, створюючи ще один стримуючий фактор для корупції. Публікація урядової інформації в реальному часі підвищує підзвітність уряду, так як у громадян з'являються документальні підтвердження, що сприяють обґрунтованості скарг у разі корупційних дій.

Технології е-уряду допомагають відслідковувати дії службовців і змушують їх слідувати законам і правилам, що регламентує ступінь відповідальності та прозорості шляхом стандартизації методів збору даних, відстеження дій і прийнятих рішень, а також розробки механізму зворотного зв'язку для скарг громадян. Однак ці заходи повинні бути доповнені розробкою структур, законів і правил, які б захищали викривачів корупціонерів, створювали потужні перешкоди на шляху корупційних дій і дозволяли карати службовців, викритих у корупції.

Існує внутрішня ієрархія завдань, які повинні вирішуватися за допомогою е-уряду з метою зниження рівня корупції: доступ до інформації; подання інформації громадянам у вигляді, що гарантує зрозумілість правил та їх застосування при прийнятті конкретних рішень; підвищення ступеня підзвітності уряду громадянам шляхом відстеження рішень і дій, що вживаються конкретними державними службовцями.

Також необхідно пов'язати заходи е-уряду з системою загальних заходів з боротьби з корупцією. Використання е-уряду для боротьби з корупцією часто буває випадковим, яке не є частиною комплексної цільової програми.

Забезпечити підтримку е-уряду з боку закону. Такий уряд може підвищити прозорість, завдяки тому що вільний доступ до державної інформації буде підтриманий на законодавчому рівні. Розширюючи доступ громадян до інформації, уряд також повинен брати до уваги проблему дотримання державної безпеки і таємниці персональних даних.

Гарантувати можливість міжвідомчої взаємодії. При розробці національної системи е-уряду саме вона може бути використана як відправна точка для руйнування міжвідомчих бар'єрів, створення відповідної системи міжвідомчого електронного документообігу та взаємодії відомств при наданні послуг громадянам в режимі єдиного вікна.

Популяризувати доступ і використання державної інформації. Ключовими завданнями будь-якої програми е-уряду є забезпечення універсального доступу до інформації, підвищення комп'ютерної грамотності населення, мотивація участі у вирішенні державних питань.

Моніторити результативність е-уряду у боротьбі з корупцією. Систематичні опитування громадян та інших учасників процесу допоможуть більш чітко встановити вплив е-уряду на корупцію, а також забезпечать зворотний зв'язок, необхідний для виявлення складових системи, що вимагають доопрацювання.

Чала О. С.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ», АМз-41м

Науковий керівник: Мельниченко А.А., к.ф.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Європейські країни мають велику кількість прикладів економічно ефективної взаємодії державного та приватного секторів. Перші приклади укладання офіційних угод з реалізації державно-приватного партнерства (далі ДПП) датуються 1992 р. під час запровадження урядом Великобританії «Ініціативи приватного фінансування» (PrivateFinanceInitiative – PFI) [3, 28].

Починаючи з 2010 року, затвердивши на законодавчому рівні принципи державно-приватного партнерства як механізму інвестиційної співпраці між державою та приватним сектором, Україна розпочала свій шлях у напрямку удосконалення інвестиційної співпраці.

Відповідно до положень Закону України «Про державно-приватне партнерство» № 2404 від 01.07.2010, державно-приватне партнерство – це співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами - підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами» [1, 1].

Головна ідея ДПП зводиться до того, що держава залучає приватні інвестиції до вирішення завдань загального соціального значення, які забезпечують життєдіяльність суспільства. Виконання даних завдань – обов'язок державної/муніципальної влади. Проте існує невідповідність між потребами, які висуває суспільство та можливостями, якими володіє держава. Державних коштів недостатньо, щоб задовольнити потреби всіх сфер суспільства. Логічним висновком є побудова моделі, що залучатиме приватні кошти на взаємовигідних умовах. Для держави – це задоволення потреб суспільства та підтримка соціальних послуг на необхідному рівні. Для приватного сектора – вчасне повернення інвестицій та отримання розрахованого прибутку [2, 13].

Дана модель виглядає навіть більш логічною з точки зору раціонального використання ресурсів, адже у приватного сектора основною метою є отримання максимального прибутку при максимальній ефективності своєї діяльності, а держава перш за все опікується добробутом громадян і не має не меті максимізацію заробітку. Саме цей принцип структурно відрізняє ДПП не тільки від реалізації подібних проектів публічним партнером, але й від корпоративної соціальної відповідальності (CorporateSocialResponsibility (CSR) як добровільного співробітництва приватних компаній з органами місцевого самоврядування щодо підвищення рівня життя для своїх співробітників, а також суспільства та навколишнього середовища (зосереджена здебільшого у регіонах присутності компаній).

Тому, при розробці ідеї ДПП основним завданням є реалізація механізму «інвестиція-попит-збут-вигода», щоб виявити, чи є даний проект ДПП привабливим для інвестора взагалі, чи може проектна ідея бути конкурентоздатною серед інших ідей та достатньо фінансово привабливою з метою отримання найбільш відповідного вимогам кандидата на засадах прозорого конкурсу [2, 56].

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI від 01.07.2010р. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
2. Государственно-частное партнерство в Украине. 2-е изд./Ребок В./ Киев: Арцингер, 2010. – 166с.
3. Алпатов А. А., Пушкин А. В., Джапаридзе Р. М. Государственно-частное партнерство. Механизмы реализации/ М.: Альпина Палишер, 2010. – 287с.

Чорна А. М.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Божок О. І., викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

ПЕРСПЕКТИВИ ФОРСАЙТ-ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРОЦЕСІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Розвиток інформації та електронних технічних засобів вплинули на структури і процеси державного управління. Якщо спочатку цей вплив виражався у підвищенні ефективності збору, обробки та використання інформації в процесі прийняття рішень, то надалі почали відбуватися помітні трансформації у принципах і методах організації всієї системи державного управління. Особливу інтенсивність інформаційні технології в державному управлінні набувають в середині 90-х років, що

продукує появу нової управлінської концепції «електронний уряд» («e-government»). Формуються пов'язані з цим концептуальні поняття «електронна демократія» («e-democracy»), «електронне управління» («e-governance»).

На тлі політичних змін, які «зобов'язали» політичну еліту до системного реформування державного механізму, актуальності набуває впровадження в Україні електронного уряду і автоматизації управлінських процесів. В Україні поки що недостатньо розроблений методологічний апарат формування стратегічних пріоритетів у галузі інформаційно-технічних систем та управління ними, тому технологія форсайта може стати тим допоміжним інструментом, який дозволить виявити економічні і соціальні пріоритети, які стосуються багатоаспектності функціонування систем прийняття рішень у сфері реалізації державної політики.

Форсайт (англ. Foresight - «передбачення») - це інтелектуальна технологія спільного проектування майбутнього. Цей формат комунікації дозволяє учасникам створити колективний образ майбутнього і домовитися про спільні дії по його досягненню. Форсайт виходить з варіантів можливого майбутнього, які можуть настати при виконанні певних умов: правильного визначення сценаріїв розвитку, досягнення консенсусу щодо вибору того чи іншого бажаного сценарію, вжитих заходів з його реалізації.

Головна відмінність Форсайт-проектів у тому, що автори і учасники форсайта не просто оцінюють імовірності і ризики виникнення тих чи інших подій, а проектують свою поточну діяльність таким чином, щоб посилити позитивні тренди і забезпечити найбільш сприятливу траєкторію розвитку, попередити посилення негативних, небажаних трендів.

Щодо використання форсайт-досліджень у сфері електронного урядування, маємо визначити найсуттєвіше коло проблем, які виникають в процесі впровадження електронного урядування як в світі, так і в Україні. По-перше, це повільний розвиток інформаційної інфраструктури через недостатній рівень бюджетного фінансування, і саме форсайт буде оптимальною технологією прийняття рішень в умовах обмежених фінансових ресурсів.

По-друге, у взаємодії «електронне урядування – бізнесу» нарощується необхідність системної експертної участі у розробці каталогу електронних послуг за основоположним правилом сучасної економічної системи «попит визначає пропозицію». Саме представники комерційних і бізнесових структур мають формувати попит на електронні послуги, а держава надавати їх, але в контексті розвитку форсайт-досліджень, необхідно умовно постає включення громадських організацій у склад експертних груп, оскільки актуалізується потреба у прозорості і публічності взаємозв'язків між державою і бізнесом.

По-третє, форсайт, як інструмент стратегічного управління на державному рівні, визначає перспективи електронного урядування, бо це процес співпраці представників бізнесу, наукового співтовариства, органів державної влади та громадянського суспільства, які намагаються прийти до консенсусу на основі розроблених фахівцями сценаріїв розвитку суспільства. Робота з реалізації Форсайт-проекту може бути організована на декількох рівнях: міжнародному, національному, регіональному, корпоративному. При цьому відкрита дискусія між учасниками ведеться на майданчиках різного типу, що дуже позитивно впливає на розвиток електронного урядування.

СЕКЦІЯ №11. ПІАР І СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ: «СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРМОНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ПРОТИРІЧ І КОНФЛІКТІВ»

Куратор секції: к.філос.н., доц.. Польська Т.Д.

Безугла А. С.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т.Д., к.філос.н., доц., ФСП, НТУУ «КПІ»

ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМА ЯК ОСОБЛИВА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Нова ера презентує нові можливості. На тлі глобалізації та інформатизації суспільства відбуваються метаморфози у всіх соціальних процесах, а особливо у способах та засобах комунікації між людьми. Сьогодні ми не уявляємо свого життя без різноманітних гаджетів: смартфона, комп'ютера, планшета, електронної книги і т.п. Вони стали для нас невід'ємною частиною буття та сформували у дійсному світі нову соціальну реальність. Великим поштовхом до розвитку інноваційних технологій стало відкриття людством глобальної мережі «Інтернет». Інтернет – це інформаційний простір, в якому люди мають змогу реалізувати власні ідеї, користуючись його вражаючими можливостями; це найбільша комп'ютерна мережа у світі, яка об'єднує, зберігає, інтерпретує інформаційні потоки з різних куточків планети, перетворюючи їх на масштабний ресурс світових даних. Інструменти «глобальної павутини» дозволяють здійснювати покупки, дзвінки, направляти електронні листи та файли, відкривати доступ до файлів віддалених комп'ютерів, здійснювати віртуальне спілкування між людьми на великих відстанях один від одного в реальному часі тощо.

Особливо цікавою і вартою уваги, на нашу думку, є сфера Інтернет-торгівлі (у різних джерелах зустрічаються поняття «електронна комерція», «Інтернет-маркетинг»). «Електронна комерція – це напрямок торгівлі, що базується на використанні електронних пристроїв. Вона використовує засоби

віддаленого зв'язку, внаслідок чого операції між покупцем і продавцем здійснюються поза місцем знаходження компанії» [2]. Дана галузь активно розвивається, над її удосконаленням працюють ІТ спеціалісти, маркетологи, PR-менеджери, аналітики, дизайнери, психологи, рекламисти та інші фахівці. Підвищити рівень продажів допомагає реклама. В мережі ми спостерігаємо такі види реклами як SEO, контекстна реклама, реклама в соціальних мережах (SMM-просування і таргетована реклама), медійна (банерна) реклама, що побудовані на принципі зацікавити якомога більшу аудиторію потенційних покупців. Між рекламним меседжем і аудиторією існує нерозривний зв'язок, адже клієнт формує попит, сприяє розвитку бренду та впливає на рейтинг компанії.

На даний момент психологами ще не повністю вивчений вплив рекламних технологій на поведінку людини, але можна з впевненістю заявити, що вона спонукає до певних дій. У рекламній сфері набуває великого значення колір, художнє оформлення, використання звукових ефектів, експерименти зі стереотипами та різноманітні психологічні прийоми. Завдяки вищеперерахованим засобам людина по-іншому починає сприймати товар, звертає увагу на ті речі та послуги, які викликали у неї зацікавленість або зачепили її емоції.

Як стверджує Олексій Бакун – керівник «Gemius-Україна», 15 % з усіх рекламних кампаній, представлених в Інтернеті, не доходять до споживачів, а отже необхідно оптимізувати роботу системи, провести більш детальний аналіз і підвищити ефективність реклами. Розмір Інтернет-аудиторії у травні 2013 року досягнув показника більш, ніж 16 млн. чол. (віком більше 14 років) і за прогнозами буде активно збільшуватись. Найбільшою за чисельністю є група віком від 14 до 24, що складає 31% і найменшою групою за кількісним показником є люди 55 років і вище – 8%. Цільовою аудиторією для електронної комерції є люди віком від 25 до 40 років. Соціо-демографічний профіль користувачів – це 50% жінок і 50 % чоловіків, 40 % із них з вищою і 26% із загальною спеціальною освітою. Враховуючи той факт, що середньостатистичний користувач Інтернету проводить в мережі близько 30 годин на місяць і щомісячно в середньому переглядає 1000-1300 сайтів/веб-сторінок, можна створювати рекламу, яка максимально відповідатиме потребам споживачів і їхнім настроям.

Отже, ринок Інтернет-торгівлі України сьогодні переживає етап власного становлення, ніша електронної комерції вільна більш, ніж на половину та є перспективною для подальшого розвитку. Для підвищення рівня продажів варто залучати матеріальні та людські ресурси і продовжувати досліджувати рекламний продукт в мережі.

Список використаної літератури:

1. <http://blog.netpeak.ua/internet-auditoriya-ukrainy-statistika-2012-2013-i-prognoz-na-2014-god/>
2. <http://ukraine.raben-group.com/galuzi/elektronna-komercija/>

Бурлака О. В.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т.Д., к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

РОЛЬ ВІРТУАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Будь-яка комунікація спрямована на взаємодію індивідів. Вдалою можна вважати таку інтеракцію, де наявний зворотній зв'язок. Існують такі загальновідомі види комунікацій як візуальні, вербальні, перформансні, міфологічні та художні. Глобальна технологізація та інформатизація суспільства, а також наслідки науково-технічної революції сприяли виникненню нового виду – віртуальних комунікацій. Сучасні ІКТ стають дедалі доступнішими для індивідів суспільства-споживання, зокрема завдяки появі Інтернету. Люди щоденно отримують величезні потоки інформації з преси, телебачення, радіо, але все більшим попитом користується саме інтернет-мережа.

Безперечно, інтернет – це глобальний медіапростір сучасних масових комунікацій, винайдений людством для модернізації способів передачі інформації. Дана інновація відкриває ряд нових можливостей і має свої переваги перед давно існуючими технологіями, а саме: прискорена швидкість передачі даних, мобільність і зручність у використанні, доступність безперервного спілкування (е-пошта, соціальна мережі, інтернет-додатки та ін.).

В одному зі своїх інтерв'ю, відомий іспанський соціолог, дослідник інформаційного суспільства Мануель Кастельс сказав, що «наше життя – це не просто суспільство фізичне, а гібрид віртуального та фізичного в його взаємодії» [Див.1, с.49]. Це перш за все стосується соціально-політичних рухів, що протікають в суспільстві, а формування та організація яких відбувається саме за допомогою інтернет-простору.

Розвиток інтернет технологій сприяв виникненню таких понять, як – е-уряд та е-парламент, метою яких є налагоджена взаємодія населення та влади за допомогою комп'ютерних мереж. Ще одним прикладом віртуальних комунікацій може слугувати електронна комерція, коли кожен має можливість на придбання товару чи послуги в режимі он-лайн. Також майже кожна організація завдячує виникненню віртуальних технологій, так як відбувається значне скорочення часу на передачу інформації між різними рівнями управління та підрозділами, і тим самим – зменшення витрат на паперові носії.

Окрім перелічених переваг і зручностей віртуальних інновацій, існують й негативні зміни, які постійно впливають на проходження комунікативних процесів у суспільстві. Надмірне поглиблення у

віртуальний світ може призвести до відчуження особистості від реального життя, спілкування з родичами чи друзями. Тобто людина просто живе у власному обмеженому просторі або стає комп'ютерно залежною. Така девіантна поведінка може стати перешкоджаючим бар'єром для нормальних комунікацій в реальному житті.

Характерною рисою комп'ютеризованого спілкування виступає формування певної мови, сленгів чи «смайлів», які час від часу навіть замінюють слова. В реальному житті це є однією з причин погіршення рівня грамотності населення, яке активно залучене до інтернет-спілкування. Віртуальні комунікації можуть призвести до деформації ідентифікації особистості. вигадані ім'я, статуси, звички, анонімність – дають необмежену свободу комунікаціям, але інколи люди цим зловживають та не розмежовують з дійсністю, а це в свою чергу може негативно відобразитись на соціально-психологічному стані особи.

Отже, віртуальні комунікації мають ряд значних переваг для сучасного інформаційного суспільства, але разом з тим є і певні недоліки. На сьогоднішній день важливим джерелом проходження комунікаційних потоків виступають саме інтернет-мережі, які поєднують взаємопов'язані процеси технічних та соціальних змін в суспільстві. Як бачимо, віртуальні комунікації та способи їх здійснення з часом тільки зростають та удосконалюються, а це в свою чергу підтверджує безупинний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в усьому світі.

Список використаних джерел:

1. Социальные сети и виртуальные сетевые сообщества / отв. ред. Л. Н. Верченков, Д. В. Ефременко, В. И. Тищенко. – М: ИНИОН РАН, 2013. – 360 с.

Волик В. М.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Лазарева С.В., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ КАНДИДАТА У СВІДОМОСТІ ЕЛЕКТОРАТА

У сучасному світі, де провідне місце займає бажання отримання інформації, її сприйняття та поширення, засоби масової комунікації відіграють одну з найважливіших ролей у житті людей. Адже у залежності від тої інформації, яку отримує людина, в неї формується суспільна думка, що в подальшому житті розставляє для неї певні пріоритети та впливає на її вибір. Ось чому, кандидати на виборах намагаються якнайповніше використати ЗМК задля того, щоб сформувати власний позитивний імідж у свідомості потенційних виборців, а в майбутньому й переконати їх проголосувати за конкретного кандидата чи партію.

Наразі одним із найпоширеніших ЗМК є такі соціальні платформи як Twitter, Facebook та YouTube, що прийшли до нас з закордону. Вони надають нові способи стимулювання участі громадян у політичному житті, де вибори і виборчі кампанії відіграють центральну роль.

Ведення особистих сторінок у соціальних мережах робить політиків ближче до потенційних виборців. Це дозволяє політикам формувати свій відповідний імідж. Зворотній зв'язок відбувається у вигляді коментарів, суперечок або підтримки з боку виборців, і, тим самим, дозволяє кандидату бути ближчим до народу, адже охоплює значний відсоток аудиторії, тим самим не вимагаючи великих капіталовкладень.

Так, наприклад, виборча президентська кампанія Барака Обами у 2008 році, що формувалася саме завдяки використанню інтернет-платформ, є наочним прикладом того, як соціальні медіа можуть бути ефективно використані у виборчих політичних перегонах. Обравши основним напрямком Інтернет, Обама залучив аудиторію від 18 до 29 років, що традиційно вважалася політично аморфною і тим самим перемаг на виборах.

У 2007 році, під час виборів у Франції, президентська кампанія Ніколя Саркозі формувалася насамперед завдяки використанню друкованих та онлайн газет. Головною метою було створити самовпевнений імідж рішучої людини і якнайчастіше потрапляти на сторінки видань, неважливо чи то в розгорнутих статтях, чи у мальованих шаржах на останній сторінці. Метою було постійне перебування на очах виборців, формування меседжу: «Я – звичайна, проста людина». У результаті чого в пресі Саркозі отримав звання «герой коміксів», а собі – таке бажане президентське крісло.

Яскравим прикладом використання ЗМК у вигляді телевізійних новин є електоральна кампанія Путіна. У Росії, телебачення є найбільш важливим джерелом політичної інформації у суспільстві. Задля формування позитивного іміджу через телебачення обираються найпопулярніші телеканали на яких активно поширюється ідея про мудрість та правильність вчинків кандидата, що в результаті формує позитивне враження у виборців.

Незважаючи на те, що аналітики вже називають передвиборчу кампанію Хіларі Клінтон найдорожчою в історії Америки, вона не нехтує таким загальнодоступним ЗМК як Інтернет. Саме тут її PR-служби вперше розмістили відеоролик, де Хіларі повідомила про своє бажання балотуватися на пост президента. Зауважимо, що у відеозверненні пані Клінтон звертається до людей середнього віку, які зазвичай використовують Інтернет для перегляду новин та інформаційних сторінок.

Звичайно ж, для формування відповідного іміджу більшість кандидатів не обмежуються якимсь окремим різновидом ЗМК, а навпаки намагаються використати якомога більше засобів. Проте, для

успішної виборчої кампанії важливим є якісний прорахунок цільової аудиторії, яка найбільше орієнтована на стратегію партії чи кандидата, що й було зроблено у вищенаведених прикладах успішних політичних кампаній.

Громницька І. Ю.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т. Д., к. філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Комуникативні технології стали невід'ємною частиною розвитку сучасного українського демократичного суспільства. Зв'язки з громадськістю як елемент сучасної комунікаційної практики прийшли в Україну з країн Західної Європи. Ця технологія одразу почала проникати у сфери суспільного, соціального та політичного життя. Особливим попитом вона користувалась у політиків, котрі прагнули миттєво отримати бажаний результат і певний статус в суспільстві. Але нашвидкуруч створені PR- техніки були скальковані із західних зразків поведінки, без урахування особливостей українського менталітету.

Створення ефективних комунікативних технологій можливе лише при умові якісного поєднання універсальності та індивідуалізму, для цього необхідно знати особливості характеру населення, але при цьому не слід глибоко занурюватись у питання національної приналежності кожної окремо взятої людини. Більшість наукової спільноти вважає, що українцям притаманні такі ознаки як емоційність, індивідуалізм, приналежність до певної релігії. І. Мірчук додає ще таку рису як прив'язаність до землі, М. Юрій – схильність до ідеалізації,[2] О. Киричук – кордоцентричність.[1] Індивідуалізм виступає домінуючою ознакою українців, проте він має дещо інше тлумачення ніж той, що властивий західно-європейцям. Різниця полягає у виборі шляхів його досягнення. Не можна також не сказати про таку рису як прагнення вислужитись перед людиною вищого соціального статусу та гіпертрофоване відчуття власної меншовартості, а довготривала експансія виробила в українців здатність адаптуватись до умов пануючого ладу.

Попри всю українську гостинність, працьовитість, любов до порядку, українцям притаманні безініціативність та безвідповідальність, виховані стійкою колективістською політикою Радянського Союзу. З розвитком індустріального суспільства, коли пріоритетними стали настирливість, ініціативність, вміння брати відповідальність за результати своєї праці, в Україні виникли проблеми соціального характеру.

Наразі Україна вступила на шлях демократичного розвитку, тому зараз як ніколи важливо, щоб комунікативні технології активно впроваджувались в сферу публічних відносин. Комуникативні технології є основним засобом взаємодії між державою та громадянським суспільством, їх успішне функціонування в режимі діалогу виступає мірилом соціальної відповідальності влади, роблячи її прозорою. Але PR необхідно розуміти не як ціленаправлену маніпулятивну діяльність, а як взаємодію всіх учасників комунікативного процесу, спрямованого на досягнення компромісів, виявлення проблем і способів їх подолання. Реалізація успішної PR діяльності значною мірою залежить від того, чи враховуються ментальні, соціокультурні та економічні особливості спільноти.

Список використаних джерел:

1. Ващак М. Особливості українського менталітету / Ващак Марта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=1429>
2. Юрій, М. Т. Етногенез та менталітет українського народу / М. Т. Юрій. - К. : Таксон, 1997. - 235 с.

Дубівка А. Ю.

5 курс, ФСП НТУУ «КПІ»;

Науковий керівник: Лазарева С.В., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПРАКТИКИ PR ДЛЯ СТВОРЕННЯ HR-БРЕНДУ ТА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ

В нинішній період розвитку нашої країни можна говорити про певну нестабільність на ринку праці. В умовах кризи кожна компанія намагається оптимізувати витрати, подекуди за рахунок збереження найкращого персоналу у своїй компанії та позбавлення від так званого «баласту». Саме у такому випадку компанії можуть допомогти 2 вектори розвитку: 1) розробка та впровадження корпоративної культури організації та 2) створення та просування сильного та впливового HR-бренду.

Створення корпоративної культури будь-якої компанії має у собі мету об'єднати команду, колектив та всю організацію у роботі над поставленими цілями та завданнями. Як зазначає Г. Хофстеде «Корпоративна культура - колективне програмування думок, яке відрізняє членів однієї організації від іншої»[1].

У той самий час необхідно пам'ятати про те, що метою будь-якого бізнесу є отримання прибутку. І вкладення коштів у розвиток корпоративної культури є необхідним тільки у тому разі, якщо організація у результаті зможе отримати певну вигоду для себе. В даному випадку вигода організації

виражається в утриманні найкращих співробітників, що вже отримали освіту за своїм напрямком роботи та пройшли період адаптації у компанії.

В період впровадження корпоративної культури на підприємстві персонал лише починає сприймати та адаптувати для себе новостворені цінності організації. В цей період менеджер повинен приділити особливу увагу «прийняттю» працівниками новоствореної корпоративної культури, адже саме це в майбутньому зможе забезпечити ідентифікацію працівника зі своєю організацією. Це також зможе забезпечити самомотивованість працівника до роботи. Адже цілі організації поступово стають особистими цілями працівника.

Зокрема, конкретними діями в рамках даного підходу може стати налагодження корпоративних комунікацій та створення корпоративних медіа: корпоративна розсилка, публікація корпоративного журналу, корпоративний телеканал, сторінки у соціальних мережах. Підвищують рівень лояльності до компанії такі заходи як: проведення корпоративних вечорів, забезпечення корпоративного відпочинку для усього персоналу, організація дозвілля дітей співробітників компанії.

Як зазначає Мансуров Р. «HR-брендинг — це система заходів, що спрямовані на створення сприятливого іміджу роботодавця».[2] HR-брендинг не повинен бути безконтрольним та стихійним процесом. Менеджмент будь-якої компанії повинен невпинно забезпечувати тісний зв'язок між ринком праці та своїми кадрами.

Щодо застосування певних інструментів пропонується створення HR-слогану, HR-логотипу, створення асоціативної мережі HR-бренду, прозора система оплати праці за результатами, зрозуміла кадрова політика, диференційована система соціальних гарантій.

Просування компанії на ринку праці, як відповідального роботодавця, що не лише надає персоналу роботу, а й комфортні умови праці, можливості для саморозвитку та розвитку кар'єри, дозволить залучати до своєї організації висококваліфікованих співробітників. Адже, ми можемо говорити про те, що зараз на ринку праці існує дефіцит саме високопрофесійних кадрів.

Отже, на сьогоднішній день ми можемо говорити про те, що будь-яка компанія, яка прагне до налагодження ефективної комунікації зі своїми теперішніми та потенційними співробітниками, має нагоду зробити це. В такому разі необхідно використовувати два дієвих інструмента: впровадження корпоративної культури та створення HR-бренду.

Список використаних джерел:

1. Ігнат'єва І. А. Корпоративне управління [текст] : підручник. / І. А. Ігнат'єва, І-26 О. І. Гарафонова - К. : "Центр учбової літератури", 2013. - 600 с.
2. Мансуров Р.Е. HR-брендинг. Как повысить эффективность персонала. — БХВ-Петербург, СПб.: 2011г.

Киричок А. П.

6 курс, ВПІ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мельниченко А.А., к. філос. н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ PR У ВІТЧИЗНЯНІЙ ОСВІТІ

Вітчизняна система освіти потребує кардинального переосмислення з усіх точок зору, це стосується підходів до підготовки кадрів з різних дисциплін, зокрема і фахівців зі зв'язків з громадськістю. Сьогодні перший крок до цього на рівні усієї системи вищої освіти зроблено – ухвалено Закон України «Про вищу освіту», який покликаний демократизувати освітню сферу і зробити її більш конкурентоздатною. Через те, що Україна зараз переживає кардинальні зміни в економічній і соціальній сферах перед державою постають нові виклики 21 ст.[1], зокрема, такі як вміння навчити і підготувати нові якісні кадри PR.

Якщо говорити про історичні аспекти розвитку PR як науки та виникнення в наслідок цього галузей професійної діяльності, то першими вченими, які зробили свій внесок у розвиток PR як професійної галузі в Україні були В. Королько [2], В. Різун [3], В. Іванов [4], Г. Почепцов [5].

Аналізуючи праці вітчизняних та закордонних науковців, які досліджували проблеми підготовки фахівців зі зв'язків з громадськістю та детально вивчали складові цієї професії, можна виділити теоретичні розробки щодо походження самого поняття, його структури і функціонування. Так, науковці В. Королько [7], В. Мойсєєв [6] першими запропонували «Концепцію прикладних аспектів використання зв'язків з громадськістю», В. Різун [3], Г. Почепцов [5], В. Королько, Є. Тихомирова, А. Чумиков–теорію сучасної ідеології зв'язків із громадськістю, а В. Королько, О. Некрасова [2], В. Іванов, О. Дудко [4] першими запропонували принципи взаємодії зв'язків з громадськістю як інституту що співпрацює з іншими інститутами. Щодо зарубіжних вчених, то тут слід відзначити праці Скотта М. Катліпа, який запропонував різні методи підвищення ефективності PR-освіти. Головною складовою науковець вважав саме практичний аспект в навчанні спеціалістів з PR.

Дуже важливо сформулювати такий підхід до викладання, щоб викладач не просто передавав знання, а підштовхував тих, хто навчається, до саморозвитку і виховання необхідних для професії якостей, таких як креативність, обізнаність тощо. Це можна вважати методологічною основою розвитку та функціонування сучасної вітчизняної системи професійної PR-освіти. Суспільству слід усвідомити

те, що цінність знань полягає в тому що б вміти їх використати та в тому що б мати певні здібності які є унікальними або хоча б рідкісними. Таким чином зовсім не достатньо нагромаджувати лише багаж теоретичних знань, а знати практику і виховувати в собі необхідні для професії якості що було сказано вище.

Список використаної літератури:

1. Проект Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: mon.gov.ua/images/files/10.../3%20var.doc.
2. Королько В. Г. Паблік рилейшнз: проблеми образования (международный опыт и украинские реалии) / В. Г. Королько, О. В. Некрасова // Социология: теория, методы, маркетинг. – 2004. – № 2. – С. 169–184.
3. Різун В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій / Наук. стор. проф. Володимира Різун] // Ін-т журналістики: – К., 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://journalib.univ.kiev.ua/Nacherky_do_meto_dologiyi.pdf.
4. Журналістика в піарі та піар у журналістиці / упоряд.: В. Ф. Іванов, О. С. Дудко. – К. : Грамота, 2010. – 288 с.
5. Почепцов Г. Г. Паблік рилейшнз для професіоналов / Г. Г. Почепцов. – М. : Рефл-Бук ; Ваклер, 2005. – 640 с.
6. Мойсєєв В. А. Паблік рилейшнз : навч. посіб. / В. А. Мойсєєв. – К. : Академвидав, 2007. – 224 с.

Кохан О. А.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Лазарева С.В., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТ НАЛАГОДЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Зростання зацікавленості громадян до управління державою, забезпечення прозорості реалізації державної політики призвели до виникнення проблем у якій саме спосіб можна реалізувати та налагодити зв'язок з громадянами, залучити їх до обговорення та впливу на державні процеси.

Одним зі способів реалізації PR в сфері державного управління є впровадження в Україні електронної демократії на всіх рівнях. На сьогодні в країні вже реалізовані елементи електронної демократії: так на багатьох сайтах органів виконавчої влади можна знайти інформацію для зворотного зв'язку (телефон та електронну адресу); органи, що надають адміністративні послуги, розміщують на сайтах спеціальні форми для звернень громадян та вже переводять частину своїх послуг в електронний формат. Наприклад, на сайті Київської міської державної адміністрації громадяни мають змогу залишати запити з певними проблемами, що вимагають дій щодо їх вирішення з боку чиновників.

Такі форми комунікації між владою та громадянами є значним кроком, що долучає населення до впливу на державний апарат, але виникають певні проблеми в тому, що ці методи не в змозі повністю охопити потреби зв'язку між владою та громадянами, тобто варто запровадити інші способи реалізації зв'язків владних структур з громадськістю. На сьогодні ми маємо дещо «плоский» спосіб здійснення цієї комунікації, так громадяни надсилають свої звернення, які не завжди знаходять свого адресата, і, як наслідок, сам зв'язок губиться. На мою думку, важливим є саме ведення діалогу між владою та громадянами, що здійснюється безперервно та є основним фактором, що впливає на прийняття рішень. На сучасному етапі ми маємо певні бар'єри, що не дають нам змогу вести цей діалог. Так державні органи мають низьку технологічну готовність для переходу до надання електронних послуг та ведення «електронного діалогу» з громадянами; не зважаючи на стрімкий розвиток інформаційних технологій в країні, досі присутній значний цифровий розрив (за даними Київського міжнародного інституту соціології менше 50% населення України є активними користувачами мережі Інтернет, а за рейтингом Internet Users by Country(2014) Україна посідає 32 місце зі 198 країн світу за кількістю інтернет користувачів). Також низька кваліфікація кадрів не дає змогу активно запроваджувати електронне урядування, через мале фінансування державні органи не мають змогу навчати свої працівників. Тому зростає попит на використання більш доступних способів для зв'язку з громадськістю, а саме використання соціальних мереж, так велика кількість чиновників державного апарату мають сторінки в соціальних мережах та ведуть власні блоги, де активно спілкуються з громадянами. Однак це не може в повній мірі вирішити проблему відсутності двостороннього зв'язку з громадянами та організацію діалогу.

Отже, електронне урядування має виступати, як один з інструментів PR на державному рівні, що забезпечить повне залучення громадян до прийняття державних рішень та здійснення впливу на ведення державної політики. В Україні вже здійснені певні кроки для реалізації стратегічних завдань з метою впровадження електронного урядування, але для організації комунікації між владою та громадянами та пошуку порозуміння та підтримки ще необхідно провести велику кількість робіт:

зменшити цифрову нерівність в суспільстві, змінити кадри або провести їх навчання, покращити технологічну базу органів влади та збільшити фінансування впровадження електронного урядування.

Кулачковська О. Б.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т. Д., к.філос.н., доц.ФСП НТУУ «КПІ»

PR У СФЕРІ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ НАЛАГОДЖЕННЯ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ З КЛІЄНТАМИ

Незалежно від економічних, політичних, соціальних обставин, історичної епохи та місця проживання, базові потреби людини залишаються незмінними. Однією з таких потреб є потреба у харчуванні. Сучасний світ змушує нас жити в шаленому темпі і проводити більшу частину дня за межами наших помешкань. Таким чином, людина все частіше звертається до послуг закладів громадського харчування різного типу.

Конкуренція у даній сфері настільки велика, що для того, щоб привернути увагу потенційних клієнтів до нового закладу, мало просто пропонувати смачну їжу, напої і хороший сервіс у співвідношенні з доступними цінами. Крім якісного надання послуг для об'єктів ресторанного бізнесу життєво важливим є налагодити зворотній зв'язок із споживачами. Хорошим способом налагодження такого зв'язку виступає PR. PR в ресторанному бізнесі – це, насамперед, створення «унікальності» образу того чи іншого закладу; це організація позитивної громадської думки з метою найбільш успішного функціонування підприємства і підвищення його репутації, яке здійснюється різними способами[1].

Ефективність якісного PR у сфері ресторанного бізнесу важко переоцінити. До безумовних переваг методів PR можна віднести те, що вони діють на підсвідомість клієнта, таким чином не викликаючи ефекту нав'язування; образ ресторану сформований за допомогою PR виглядає більш правдоподібним ніж у випадку прямої реклами закладу; вони є менш економічно затратними ніж, наприклад, розміщення реклами в газетах.

Для успішного PR необхідна стратегія, котра має базуватись на загальній концепції закладу. Засоби, якими втілюється PR-кампанія, будуть відрізнятися в залежності від типу об'єкта ресторанного бізнесу та цільової аудиторії. В даному випадку цільовою аудиторією виступають гості закладу, преса, потенційні інвестори та постачальники, при чому по відношенню до них потрібно використовувати різні методи PR.

Основною ціллю PR є інформування, проте сухої подачі інформації для того щоб привернути увагу цільової аудиторії недостатньо. Як і в приготуванні їжі тут важлива правильна подача. Чим більш вона яскрава і оригінальна, тим більш ефективна. Для ефективного подачі інформації використовують інформаційні приводи та приманки. Інформаційним приводом може бути день народження ресторану, прес-конференція, присвячена новому виду тістечок, піжамна вечірка, будь-що, що можна подати як подію, що варту уваги. Приманками в PR-кампанії може виступити відвідування ресторану відомими людьми, зйомки передачі, або фільму, проведення фотосесії для журналу. Хоча PR-кампанії в основному направлені на клієнтів, треба пам'ятати і про участь у них ЗМІ, які при правильній взаємодії можуть виступати ефективним каналом зв'язку.

На сьогоднішній день економічна ситуація в Україні є невтішною. Криза не оминула і вітчизняний ресторанний бізнес. В режимі необхідності економії ресурсів українські ресторатори (особливо це стосується молодих закладів) використовують нові методи PR. Сучасною тенденцією є використання в якості інформаційних каналів соціальних мереж. Це дуже ефективний і в той же час найбільш економічний канал інформування. Соціальні мережі створюють відчуття тісного взаємозв'язку з клієнтами, дозволяють налагодити спілкування в режимі реально часу. Яскравим прикладом вдалого використання соціальних мереж як інформаційного ресурсу є діяльність PR-команд таких молодих закладів київського ресторанного бізнесу як «Barbara Bar» та «Жадный Лось». Вони яскраво вирізняються креативністю подачі інформації та гумором.

Правильно побудовані PR-кампанії завжди позитивно відображаються на ефективності діяльності об'єкту ресторанного бізнесу. Їх вплив можна досліджувати як кількісними (заміри хвиль відвідування до, під час і після кампанії) так і якісними методами (опитування потенційних клієнтів). В будь-якому разі, PR ресторанному бізнесі є невід'ємною частиною створення бренду, який в свою чергу, завжди буде манити клієнтів.

Список використаних джерел:

1. Климюк Е., Голованова О. PR в ресторанном бизнесе. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pr-club.com/pr_lib/pr_raboty/earlier/rest.shtml - pr-club.com

АНАЛІЗ ВІЗУАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РЕКЛАМИ

Реклама в сучасному світі відіграє важливу роль збуту продукції, послуг та донесення інформації. Як форма культури, реклама впливає і на сприйняття людиною зовнішнього світу в його візуальних вимірах. Науково-технічний прогрес сприяє пришвидшенню темпу життя, що викликає за собою ряд вимог до реклами як способу візуального вираження інформації, а саме: простоти, лаконічності та зрозумілості.

При аналізі візуальної складової української реклами звернемо увагу на такі її аспекти як характеристики зображення, етичні та естетичні складові та законодавство у сфері реклами.

Характеристики зображення зовнішньої реклами мають певні особливості. Тенденція розробки візуальної складової тягнє до використання основних кольорів: синього, жовтого та червоного. Дані кольори є непеєднуваними в рівній кількості, так як вони важко сприймаються оком. Йоханес Іттен в книзі «Гармонія кольору» зазначає, що гармонійні кольорові пеєднання складаються з близьких один до одного тонів і не мають сильної контрастності. Використання чистих кольорів відволікає від самого товару. [2]

Шрифти на рекламних постерах не відповідають естетиці візуальної мови та заважають комфортному сприйняттю. Часто повторюваним є використання чистого білого кольору в тексті, велика кількість вербальної інформації. Також можна відмітити, що розробники реклами схильні некритично відповідати на потреби замовників, що сприяє неефективному вирішенню візуалізації інформації. [3]

Некритичне ставлення до замовлення є наслідком відсутності універсального професійного етичного кодексу, який узагальнював би правила візуального компонування вербальної та образної інформації. На сьогоднішній день існують поодинокі спілки з наявними діючими кодексами та кодекси професійної поведінки й етики Рг-фахівців, як українські, так і міжнародні. Законодавча база не містить правил компонування інформації на візуальних носіях, тому певні правила та обмеження відносяться суто до етичної сторони візуального вирішення спеціалістами.

Типовим для українського менталітету є чіткий гендерний образ з візуально-образним розмежуванням на чоловіків та жінок. Візуальному вираженню чоловічих форм притаманні чіткі форми, контрастність, твердість. Жіночі образи є більш м'якими та вирішуються за допомогою м'яких тканин, неконтрастного переходу кольорів, нечіткості ліній, розмитого фону. [4] Використання гендерних образів пов'язане зі стереотипами, які характеризують певні норми і традиції народу. В українській рекламі існують випадки неправильної інтерпретації образів, що обумовлює нераціональне сприйняття повідомлення цільовою аудиторією. Таку рекламу можна назвати недобросовісною. Згідно ЗУ «Про рекламу», недобросовісною є така реклама, яка може ввести в оману споживачів реклами внаслідок неточності, недостовірності, двозначності, перебільшення інформації. [1] Розробку недобросовісної реклами слід віднести до порушення не лише закону, а і етичної складової.

Від основних характеристик зображення та етичної складової візуалізації інформації залежить естетика візуального повідомлення. Згідно ЗУ «Про рекламу» рекламні композиції з різноманітністю форм, кольорів та наявних ідей компонуються поруч один з одним. Недоліком даного компонування є нехтування неподібністю візуальних форм, що створює «візуальний шум» на вулицях міста. За повноваженнями, влада міста займається лише видачею дозволу, без втручання в зміст і форму реклами. Таким чином, естетична складова зовнішньої реклами залишається без уваги.

В цілому, можна констатувати, що рівень української реклами не є надто високим. Реклама – відносно молода сфера, що говорить про перспективу подальшого розвитку і підвищення культурного рівня реклами, особливо її візуального втілення в конструкціях зовнішньої реклами на вулицях міста.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про рекламу», Документ 270/96-вр, чинний, поточна редакція — Редакція від 03.10.2014, підстава 1322-18

2. Іттен Йоханнес. Искусство цвета. — М.: Издатель Д. Аронов, 2000.

3. Британська спільнота дизайнерів D&AD: [Електронний ресурс]-Режим доступу://<http://www.dandad.org/>

4. Теория архетипов К.Г. Юнга и ее применение в графической рекламе, Долгополова Надежда гр. 597: [Електронний ресурс]-Режим доступу:// http://www.taby27.ru/studentam_aspirantam/philos_design/vlijanie-junga-na-dizajjn/teoriya-arxetipov-yunga-ee-pri

ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ЯК ОДНА З ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Сьогодення характеризується глобальними зрушеннями в інформаційній сфері. Кризові явища у суспільстві та загострення політичного стану в державі супроводжуються загостренням інформаційної війни. Паблік рілейшнз використовує багато методів, що спрямовані на керування громадською думкою, впливом на широкий зріз аудиторії.

Отже, в контексті даних обставин, необхідним є вивчення функціонування паблік рілейшнз як однієї з визначальних функцій державного управління. Можна сказати, що зв'язки з громадськістю – це така функція управління, яка сприяє налагодженню інформаційного обміну та порозумінню між владними структурами та громадськістю. Але чи відповідає це дійсності на практиці?

Формування структури державної системи зв'язків з громадськістю почалось у дев'яностих роках, коли створювалися штаби та структурувалися відділи прес-служб різних державних органів. Сьогодні такі утворення функціонують при Кабінеті Міністрів України, Верховній Раді України, Адміністрації Президента України, а також на рівні міністерств та органів місцевого самоврядування. Всі вони характеризуються різноманітністю, адже мають не тільки різне найменування, а й різний обсяг функцій та повноважень. Звісно, можна відстежити й одну спільну лінію в діяльності таких підрозділів – основною метою їх діяльності є створення позитивного іміджу державних органів влади або окремих її осіб.

Проаналізувавши різні інформаційні державні ресурси, такі як сайти Верховної Ради України, Кабінету міністрів, а також органів місцевого самоврядування (зокрема інформаційний веб-ресурс Київської Міської Державної Адміністрації), можна зробити невтішний висновок про односторонній напрямок комунікації, адже вони реалізують переважно одну функцію – інформування населення, використовуючи модель publicity. Відсутня спрямованість на реалізацію довгострокових PR – проєктів просування державної політики.

Переважна більшість інформаційної складової розрахована на одноразовий вплив, який не має значного відгласу у громадській свідомості. Реалізація таких проєктів, як персональні сторінки осіб публічної влади також не є досить ефективним кроком, тому що простежується певна відчуженість повідомлень, а також недостатня персоналізація, що, в свою чергу, відбивається негативним чином у свідомості громадськості, адже створюється відчуття «бар'єру» між аудиторією та офіційними особами держави.

Отже, як висновок, можна сказати, що навіть попри деякий курс на осучаснення державної інформаційної політики, все ж залишається велика прогалина у створенні єдиної ефективної політики формування позитивного іміджу органів державної влади та її представницьких осіб. ПР, як функція державного управління використовується досить поверхнево, адже не реалізує такі важливі аспекти, як забезпечення двостороннього обміну інформацією з населенням, для збирання та передавання необхідної інформації з метою ефективної співпраці між владними структурами та населенням.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про інформацію" від 02.10.1992 р. № 2657-XII // ВВР України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
2. Королько В. Г. Паблік рілейшнз. Наукові основи, методика, практика / В. Г. Королько. – 2-е вид., доп. – К. : Скарби, 2001. – 400 с

Неділько Л. В.

5 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т.Д к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Феномен соціального контролю є провідною темою для соціального інжинірингу. Американський соціолог Едвард Росс був одним з перших, хто визначив у своїй статті «Соціальний контроль», що соціальний контроль відіграє особливу роль у врегулюванні соціальних відносин [Див.1]. Він необхідний для того, щоб повертати суспільство до стабільної ситуації, адже в ньому періодично виникають певні відхилення, соціалізація також неможлива без контролю з боку суспільства. Феномен соціального контролю розглядався багатьма дослідниками від Е. Дюркгейма і Т. Парсонса до У. Самнера та Р. Мертонса. В цілому, характеризуючи соціальний контроль, дослідники відзначають, що «механізми соціального контролю спрямовані більшою мірою на формування специфічних режимів домінування та панування одних соціальних груп над іншими» [1, с. 61].

У здійсненні соціального контролю особлива роль належить інформаційно-комунікативним технологіям. За лінійного поширення інформації, тобто від суб'єкта до об'єкта, засоби масової

інформації, інформаційні, рекламні та PR- агентства, інститути соціалізації виступають як носії інформаційної влади в суспільстві. Для інформаційної влади характерною є висока міра контролю поведінки об'єкта, тобто відбувається управління комунікаціями за допомогою інформації. В результаті соціальні комунікації визначаються як форма буття інформації, використання якої є основою здійснення контролю. «Тому соціальний контроль є управлінням комунікаціями, їх змістом і спрямованістю за допомогою інформації» [2, с. 140]. Як зазначає В. Пугачов: «Безпосередньо впливаючи на змістовну спрямованість комунікацій інформація здатна впливати на політичну поведінку людей двома способами: а) спонукати людей до певних дій, визначати їх цілі та зміст; б) запобігати або блокувати виникнення невігідних, опозиційних політичних рухів і протестів» [Див.2, с. 140].

На рівні цілої країни, в основному, використання методів соціального інжинірингу пов'язують зі спецслужбами, адже демократично обраний уряд досить легко змінити, користуючись новими методами, які опираються на сучасні комунікаційні технології. В деяких випадках офіційна причина якоїсь ситуації створюється спеціально, а за допомогою розвитку інформаційних технологій дуже легко розгорнути діяльність по інтерпретації подій у потрібному руслі. Через це значно зростає інтенсивність інформаційних процесів в управлінні. Такі технології дають можливість здійснювати вплив на масову свідомість шляхом приховування чи невірного подання фактів, проведення відволікаючих подій і т.д., що може призвести як до позитивних, так і негативних наслідків, адже все залежить від того, в чіх руках знаходиться можливість використання засобів соціального контролю.

Отже, важливість інформаційно-комунікаційних технологій постійно зростає, що призводить до змін характеру соціального контролю. З усього вище сказаного випливає, що соціальний контроль може бути як засобом підтримання, так і засобом підривання соціального порядку.

Список використаних джерел:

1. Кондов К.В. Концепція соціального контролю в соціології Едварда Росса - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [Usoc_2011_2_6.pdf](#)
2. Кондов К.В. Особливості реалізації соціального контролю в соціологічних теоріях інформаційного суспільства - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ijimv.knukim.edu.ua/zbirnyk/1_2/21-kondov.pdf

Нетис А. С.

3 курс, ПБФ, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель: Франко Н.О., преподаватель ФСП НТУУ «КПІ»

СОВРЕМЕННЫЕ СОЦИАЛЬНЫЕ КОММУНИКАЦИИ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА НАШУ ЖИЗНЬ

В наше время очень важно не только иметь представление о разных способах передачи и получения информации, но и о правильном использовании их. Социальные коммуникации развиваются и функционируют не только благодаря общению людей друг с другом, но и за счёт процесса развития коммуникационных технологий. Постоянное развитие коммуникационных технологий в нашей повседневной жизни влияет на то, как мы живем, так как они являются основным информационным инструментом. Информационные и коммуникационные технологии постоянно используются в нашей жизни в различных социальных и организационных контекстах. Использование средств массовой информации и информационных технологий на предприятиях и в быту привело к экспоненциальному росту информации.

В современном мире Интернет дает возможность учиться, работать и отдыхать. Люди теперь могут отправлять и получать сообщения от коллег по работе, не выходя из собственного дома, что увеличивает скорость связи и повышает процент интернационального общения. Коммуникационные новшества предназначены для улучшения жизни людей, но пользователи теперь, кажется, в значительной степени зависят от некоторых технологий, даже если они не являются необходимыми. Социальные коммуникации постоянно развиваются и совершенствуются.

Способы передачи информации не только постоянно совершенствуются, но и изменяются: «традиционные» формы личных вещей, таких как фотографии и дневники, в современной обработке в технологическом мире (цифровые фотоальбомы, личные веб-сайты, блоги) ныне классифицируются в качестве информации.

Развивается бытовая техника с расширенными возможностями совместимости и повышенным удобством для пользователя, например умный холодильник LG. Благодаря функциям холодильника потребитель может узнать, какие из продуктов в нем сейчас хранятся, их срок годности, какие блюда можно приготовить из тех ингредиентов, которые имеются в холодильнике. Владелец умного холодильника может также, будучи в супермаркете, через свой смартфон посмотреть, что осталось у него в холодильнике. Холодильник составляет персональный план питания владельцу, используя для определения индекса массы тела, введенные хозяином в базу техники. Функции, перечисленные выше, далеко не предел возможностей холодильника.

К сожалению, современные коммуникации не только объединяют людей и экономят время, но и разъединяют нас друг от друга. Рассмотрим это на примере ранее обсуждаемого умного холодильника. Потребность человека в общении, как с людьми семейного круга, так и с

представителями определенных профессий (например, с диетологом) уменьшается. Тем не менее, развитие способов передачи информации улучшают жизнь тех, кто может ими правильно пользоваться и дают основание для новых идей и возможностей.

Нечай Д. М.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т.Д., к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРМОНІЗАЦІЇ ВІДНОСИН В КОЛЕКТИВІ

Кожен з нас прагне мати цікаву, високооплачувану роботу, та надзвичайно важливу складовою професійної діяльності також є соціально-психологічний клімат колективу. Ніхто не захоче з'являтися на робочому місці, якщо там щодня на нього будуть чекати скандали і негативні відгуки. Культура та моральний клімат в колективі визначають успіх функціонування організації в стратегічній перспективі.

Поняття корпоративної культури тісно пов'язується з моральними установками працівників, налагодженням взаємовідносин всередині компанії, згуртованістю колективу, наявністю спільної стратегічної мети. Корпоративна культура - це сукупність правил, звичаїв і усталеної практики в галузі корпоративного управління, яка не отримала нормативного закріплення в законодавстві і базується на загальному культурному рівні суспільства, нормах моралі, діловій практиці. [1]

Поширеною є думка, що аудиторія корпоративної культури – це виключно колектив організації. Насправді вона включає також стратегічних партнерів, клієнтів, акціонерів, органи місцевої влади і навіть населення регіонів, де розташовується компанія. Відповідно потреби та очікування, інтереси цих категорій рідко пересікаються. Отже корпоративна культура має бути якомога більш конкретною, збалансованою і універсальною для максимального врахування інтересів усіх сторін.

Корпоративна культура виконує два основні завдання:

- 1) забезпечення єдності внутрішнього середовища шляхом інтеграції членів організації;
- 2) адаптацію організації як єдиного цілого до екзогенного середовища.

Якщо врахувати, що дуже часто корпоративні конфлікти виникають в силу розбіжностей між акціонерами організації, а також між акціонерами та органами управління (органами виконавчої влади), і причину потрібно шукати в організації управління, то вирішальним для уникнення корпоративних конфліктів є досягнення мети першої задачі корпоративної культури, тобто укріплення внутрішньої єдності компанії. Робота над внутрішньою цілісністю корпорації шляхом створення і укріплення корпоративної культури може мінімізувати ризики створення конфліктних ситуацій.

Важливу роль при формуванні корпоративної культури відіграє встановлення власного корпоративного кодексу, при чому він може містити як запозичені норми, так і чітко сформульовані для конкретної організації. Кодекс корпоративної етики має такі функції: репутаційну, управлінську та функцію поліпшення корпоративної культури. Перша функція розрахована на побудову довіри з боку зовнішнього середовища організації, друга допомагає при виникненні складних ситуацій, а функція поліпшення корпоративної культури видається нам найголовнішою.

Створення корпоративного кодексу розпочинається, в першу чергу, з формулювання місії організації – спрямування на зовнішнє середовище, в той час як ціль – це те, що компанія хоче для себе. Бажано, щоб до створення місії були долучені усі працівники компанії, тоді це будуть не просто слова на папері, а результат сумісної діяльності, близький і зрозумілий усім членам команди. Коли з'являється місія – усі працівники стають одним цілим, об'єднуються навколо своєї ідеї, з'являється бажання зробити свою компанію найкращою на ринку. Не слід забувати також про Team-building, який допоможе в створенні сприятливої психологічної обстановки, більш відкритої атмосфери. Усі ці складові допоможуть Вашій організації проявити себе не лише як сумлінного виконавця усіх правил і розпоряджень, але й як чудового роботодавця. Для нашої країни створення корпоративних кодексів та слідування місії компанії є лише аматорським етапом становлення, та є надія на довгострокову успішну перспективу.

Список використаних джерел:

1. Задохайло Д.В., Кібенко О.Р., Назарова Г.В. Корпоративне управління: — Х.: Еспада, 2003. — с. 332

Онуфрієнко О. О.

5 курс, ФСП, «НТУУ КПІ»

Науковий керівник: Польська Т. Д. доц., к. філос. н. ФСП «НТУУ КПІ»

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА – СТРАТЕГІЯ ПЕРЕМОГИ

Війна. Як будь-яка громадянка, яка любить свою країну, я не хочу бути осторонь та не хочу мовчати, але й говорити теж страшно. Страшно не тому, що мене можуть заслати в концтабір, як за часів Сталіна, а тому, що я можу виявитись не права. Я більше не розмовляю з друзями про політику, тому що можу й зовсім залишитись без них. Я не чую вибухів за вікном, та це не означає, що немає війни. Вона просто інша, в руках не автомати, а інформація. За вікном інформаційна війна.

Відзначаючи важливість ролі інформації в наш час, американський дослідник М. Маклуен наводить цікаву тезу: «Істинно тотальна війна – це війна за допомогою інформації». [1,141] Інформаційна війна - це використання та управління інформацією з метою отримання переваги над противником. Інформаційна війна включає в себе збір інформації, забезпечення безпеки власних інформаційних ресурсів, деморалізування війська та населення ворога шляхом пропаганди та дезінформації, попередження можливості збору інформації супротивником, підрив якості інформації супротивника. Між Україною та Росією не один рік ведеться саме така війна. З боку Росії відбуваються постійні та гучні провокації українського уряду та й просто зневажливе ставлення до українців в інформаційних матеріалах. Україна краде газ чи всі українці продалися американцям, або ж українців називають малоросами, а пізніше навіть і бандерівцями. І що дивно – це працює!

Що ж робити в умовах інформаційної війни в Україні? Мета інформаційної війни - послабити моральні і матеріальні сили супротивника або конкурента та посилити власні. Вона передбачає заходи пропагандистського впливу на свідомість людини в ідеологічній та емоційній галузях. Завдання на будь-якій війні — вижити і перемогти. Я розумію, що душа болить і хочеться знати істину, але дуже важливо не опинитися у полоні російських інформаційних терористів. У полоні опинилися всі, хто споживає інформацію, сприймаючи близько до серця. Хто вірить їй рівно настільки, аби всерйоз сперечатися і контраргументувати. Російська пропаганда діє за заповітом Гаррі Трумена: «Якщо не можете переконати - збийте з пантелику».[2] Російським ЗМІ потрібно не переконати нас, а заплутати і «залишити осад».

Доросла людина має розуміти, що вона їсть, так само кожен має аналізувати те, чим вирішив втамувати свій інформаційний голод. Спробуйте взагалі уникнути відео, відзнятого ворогами, навіть якщо іншого відео з фронту майже немає! Так от ніякого і не дивіться. Обмежте споживання новин. Адже навіть українські ЗМІ через недосвідченість часто бездумно підхоплюють сенсації частина з яких — вкиди російської пропаганди.

Отже, пам'ятайте золоте правило - вимикаючи телевізор і комп'ютер, не забудьте увімкнути голову!

Список використаних джерел:

1. Маклюэн Т.Д. Телевидение. Робкий гигант // Современные проблемы личности : журнал / пер.: Григорьева Аркадьева. — М.: Издательство «Искусство», 2001. — № 1. — С. 138—148.
2. Виступ Гаррі Трумена на засіданні Конгресу 12 березня 1947р. —«Доктрина Трумена».

Пліхіна Є. О.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т. Д., к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

МАС-МЕДІЙНА МАНІПУЛЯЦІЯ ЯК ЗБРОЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

Для інформаційної ери, в яку ми живемо, характерне створення єдиного глобального світового інформаційного простору. При такому трансформуванні політичні конфлікти перетворюються в «зіткнення цивілізацій». На думку К.С.Гаджієва світ без воєн не настане ніколи, але характер воєн поміняється. І оскільки проблеми миру і війни зараз досить гостро стоять перед людством, то актуальність з'ясування характеру воєн майбутнього не викликає сумніву [1].

До недавнього часу сила держави в геополітичному світовому просторі визначалася фактором наявності ядерної зброї. Однак ядерні вибухи наштовхнули світову громадськість на думку, що ядерна війна, як метод досягнення мети, не задовольняє жодну зі сторін. Ядерна війна передбачає знищення всіх цілей, які переслідуються в процесі її ведення. Можливості цієї зброї такі, що переможця не буде. У той же час зрозуміло, що і старі методи військових дій вже не досить ефективні. Холодна війна була надзвичайно смертоносною, однак, вона почалася, проходила і закінчилася без прямого збройного конфлікту, тому що її головним інструментом була інформація.

Війни майбутнього - це інформаційні війни. І ми можемо сказати, що для України інформаційна війна – це війна «теперішнього». Через політичні конфлікти в умовах інформаційної відкритості, ми стаємо свідками та жертвами інформаційного впливу на масову свідомість, який робиться для зміни поведінки та нав'язування цілей, які не входять в число наших інтересів. В умовах інформаційної війни особливе місце в системі політичних відносин займають мас-медіа. Основним завданням політичних партій, провідних компаній, лідерів сучасної ідеології стає отримання сприятливого висвітлення їх рішень, дій та організованих ними подій. По ефективності впливу на свідомість засоби масової комунікації виходять на перше місце. І на сьогоднішній день, як ніколи раніше, чітко проявляється мас-медійна маніпуляція. Набуваючи глобальних параметрів, маніпуляція заважає демократизації суспільства, становленню демократичних цінностей, процесам відкритості інформації, прозорості дій влади і контролю громадянського суспільства, стає зброєю інформаційної війни. Через канали мас-медіа відбувається маніпуляція громадською свідомістю, нав'язування певних позицій і установок. Також самі засоби масової комунікації «продають» новини на основі комерційної логіки заради максимізації прибутку, викривляючи реальні факти.

На сьогоднішній день нашою головною задачею, як свідомих громадян та особистостей з критичним мисленням, стає аналіз та перевірка автентичності інформації, яка до нас надходить.

Вся інформація, яка приходить до нас по каналах мас-медіа, повинна бути проаналізована і «зрозуміла» нами правильно. Тільки «вірне» розуміння тексту, допоможе не стати об'єктом маніпулювання і навчить захистити свою свідомість від політичного впливу. Здатність когнітивного розуміння тексту є найважливішою складовою інтелектуальної сутності людини. «Процес когнітивного розуміння - це перехід від «сирих» вихідних даних до їх осмисленого поданням» [2, с.486]. Осмислені знання кожної людини, отримані в результаті сприйняття тексту, закріплюються у свідомості на базі її власних уявлень, що сформувалися в процесі виховання, освіти та інших соціальних і особистісних рис. Тому якісь ідеї, що подаються мас-медіа, можуть спричинити величезний вплив на одну людину і зовсім не відкластися у свідомості іншої.

В боротьбі за аутентичність інформації нам, як свідомим громадянам демократичного суспільства, слід формувати критичне мислення, включати «цензуру психіки», перевіряти і аналізувати дані, які приходять до нас по каналах мас-медіа.

Список використаних джерел:

1. Гаджиев К.С. Введение в геополитику. – М.:Логос,2002. – 439 с.
2. Богин Г.И. Обретение способности понимать: Введение в герменевтику / Г.И. Богин. - М.: Психология и Бизнес, 2001. - 731 с.

Подольський Г. А.

5 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т.Д., к. філос. н, доц. ФСП НТУУ «КПІ»

РОЗВИТОК PR В ЕЛЕКТРОННОМУ УРЯДУВАННІ УКРАЇНИ. КАНАДСЬКИЙ ДОСВІД

Стрімкі зміни в українському суспільстві – це найкращий час для впровадження якісно нових змін. В першу чергу, це стосується одного з найбільш застарілих та відсталих аспектів, а саме сектору державного управління. В цьому сенсі видається доцільним спонукати активний перехід України до системи електронного урядування, а також залучення технологій PR для кращого втілення цього процесу. За кінцеву мету цей процес матиме інтегрування в електронну сферу управління, зменшення рівня корупції та уникнення зайвої бюрократичної тяганини у органах державного управління.

Для того, щоб комплексно оцінити реальний масштаб роботи, яку необхідно буде виконати Україні на шляху до цих змін, можна звернутись до успішного закордонного досвіду у вирішенні аналогічного питання. Тому, для певного прикладу, ми візьмемо одну з провідних країн у сфері електронного урядування – Канаду.

Початок формування електронного уряду Канади датується 12 жовтня 1999 роком. Уряд визначив пріоритетні напрямки вдосконалення інформаційної інфраструктури Канади: забезпечення ведення бізнесу через комп'ютерні мережі, підключення канадців до інформаційної магістралії прискорення розвитку електронної комерції. Для того, щоб виконати це зобов'язання, уряд Канади запропонував зробити Канаду центром передового досвіду для електронної комерції заохочувати її використання у всій економіці, ввести законодавство, щоб захистити особисту і ділову інформацію в цифровому світі і визнати електронний підпис. До 2004 року уряд Канади поставив за мету стати міжнародно-визнаним урядом найбільш близьким до свого народу, виступивши з ініціативою Online уряду Канади (GOL).

За міжнародними рейтингами різних компаній, таких як Accenture, вже в 2003 році Канада зайняла перше місце в області е-уряду. [1; с.3] Беручи на себе ініціативу в "трансформації сервісів" фокус е-урядування змістився до поліпшення надання послуг клієнтів за допомогою "приймальні" відділу клієнтського обслуговування і прийняття багатоканальної інтеграції для надання послуг забезпечення телефоном, або поштою. Згодом більшість канадців почало вважати, що GOL треба було б поліпшити, щоб громадяни отримували державні послуги і це було хорошим вкладенням грошей платників податків дозволило б поліпшувати громадську взаємодію зі своїм урядом.

Вивчення принципів та завдань стратегії GOL для України є корисним переймання досвіду по впровадженню і реалізації даної програми ,яка має наступні складові елементи: надання ключових та найбільш поширених послуг клієнтам на всіх рівнях управління; створення загальної інфраструктури безпеки; модернізація законодавчої бази з метою забезпечення належної безпеки, конфіденційності та доступу до персональної інформації; забезпечення чіткості, прозорості та надання якісно кращих інформаційних послуг; навчання та підвищення кваліфікації державних службовців.

З досвіду Канади можна ствердно визначити для України основні критерії успішного втілення в життя е-government: по-перше, необхідна політична воля та сильна підтримка програми верхівкою державної влади. По-друге, тісна кооперація в цьому напрямку, всіх ланок державного управління. По-третє, чітке визначення потреб та побажань населення. І останнє, визначальне, це належне фінансуванню впровадження е-government.

Список використаних джерел:

1. Dalhousie Journal of Interdisciplinary Management – 2009, №4, с 1-14 Режимдоступу: http://djim.management.dal.ca/issue_pdfs/Vol4/Fraser_The_Canadian_Experience.pdf

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ PR ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ІНСАЙДЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ

У сучасних умовах комунікаційних технологій значної уваги потребує проблема захисту інформації та інформаційна безпека. Будь-яка інформація може стати доступною і втратити свою конфіденційність. Однією з загроз втрати важливої інформації є інсайдерство. До цього призводить високий рівень конкуренції в різних сегментах ринку.

Інсайдерською інформацією є та, що була отримана людиною, яка працювала в межах певної компанії. Ця інформація є неоприлюдненою і нею володіє обмежене коло осіб. Суб'єкт, який має доступ до такої інформації може впливати на перебіг майбутніх подій і отримати з цього користь.

Оскільки головною метою інсайдерства є отримання і використання цінної інформації, то зрозумілим стає стратегічне значення Public Relations як складової управління інформаційними потоками. Завдяки технологіям Public Relations інсайдер може здійснювати управлінський вплив на суб'єкт володіння інформацією та маніпулювати його діями.

Актуальність та достовірність є основними критеріями відбору цінної інформації при інсайдерській розвідці. Задля забезпечення цього, необхідно встановити контакт з джерелом інформації та знайти до нього індивідуальний підхід.

Здобувач інформації має бути активною та комунікабельною особистістю, що володіє навичками встановлення контактів та налагодження ефективних стосунків з конкретним об'єктом. Усі ці вміння будуть актуальними саме в контексті оперативної роботи.

Інсайдер, здійснюючи оперативну роботу, може використовувати методи PR.

Одним із методів отримання інформації є образ журналіста. Представник мас-медіа відвертаючи від себе підозри може ставити різного роду питання. Вимагаючи будь-яку інформацію, окрім тієї, що є державною таємницею, він може посилатися на статті чинного законодавства.

Наступним методом може слугувати образ потенційного партнера, клієнта або працівника. В такому випадку інсайдер концентрує увагу на працівниках відділу та профільних фахівцях організації.

Результативним збором інформації є відвідування публічних заходів на яких обговорюються питання, щодо цікавого нам об'єкта. Також ефективною буде комунікація в неформальній обстановці, тому що людина не така напружена і відсутність офіціозу дає можливість відкритися.

Отже, дослідження ефективності використання методів та інструментів сучасних PR технологій у системі інформаційної безпеки потребує вивчення в майбутньому. Співпраця організацій з фахівцями із PR надасть можливість для створення моделі корпоративної інформаційної безпеки. Таким чином організації зможуть краще захистити корпоративну інформацію від інсайдерів.

Уманська А. С.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т.Д., к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ІСТОРИЧНІ ТИПИ ТА СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗВ'ЯЗКІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Жоден політичний режим не може довго існувати, не мобілізуючи тим чи іншим чином підтримку громадян, не привертаючи їх до співпраці у вирішенні існуючих проблем. При всій різноманітності форм і методів підтримки, необхідним компонентом кожної з них є політична комунікація, що припускає взаємний обмін інформацією про цілі діяльності, щодо інтересів і запитів, запропонованих сторонами шляхів і методів вирішення проблем, врахування думок і точок зору. Так як саме PR може відігравати значну роль в процесі співпраці громадян та органів державного управління, було б доцільно проаналізувати та виокремити історичні типи зв'язків державної служби з громадськістю.

Сучасна держава немислима без представницького шару професійно підготовлених до вирішення управлінських завдань людей (чиновників, бюрократів). Саме цей шар уособлює в очах абсолютної більшості населення реальну силу і можливість держави, з ними воно найчастіше вступає в контакт, вирішуючи свої нагальні потреби.

Перший тип зв'язків державної служби з громадськістю можна побачити на ранній стадії розвитку цивілізації, коли бюрократія і її участь в управлінні державними справами були організовані на патріархальних засадах. Одним із різновидів патріархальної моделі бюрократії була східна, яка характеризувалась значним ступенем формалізації процедури ведення справ і одночасно підпорядкування чиновника правителю. Чиновник служив саме правителю, а не чому (кому) небудь іншому. У цій моделі про якісь значущі вирази зв'язків бюрократії з громадськістю говорити не доводиться.

Також зв'язки державної служби з громадськістю прослідковуються у моделі раціональної бюрократії М. Вебера, яка віддає пріоритет пануванню загальнообов'язкових регламентованих процедур, виконання яких не повинно залежати від того, хто саме і стосовно кого їх виконує. Всі рівні перед єдиним порядком. Уніфікація стає гарантією проти недоліків конкретних людей і можливих

зловживань. Бюрократія, в розумінні М. Вебера, це панування професіоналізму над компетентністю, норми над свавіллям, об'єктивності над суб'єктивністю. Плюс жорстка ієрархія і підпорядкованість структури.

Впровадження в практику державного управління моделі раціональної бюрократії було кроком вперед історичного масштабу, але ця модель не змогла подолати багато мінусів і недоліків попередньої: відрив апарату управління від суспільства, перетворення бюрократії в самостійну силу, що служить власним корпоративним інтересам («привласнення бюрократами держави») та відчуження громадян від управління. Як результат – падіння довіри з боку громадян і суспільства до інститутів виконавчої влади, розбухання бюрократичного апарату, неефективність управління та формалізм, монополія на послуги громадян, антидемократизм.

Четвертий тип зв'язків державної служби з громадськістю являє собою так звану «чуйну» модель бюрократії, яка повинна поєднати переваги організаційної сторони раціональної моделі з децентралізацією процесів управління, наближення процесу управління до людей, до їхніх турбот і потреб.

Цивілізовані країни прагнуть вирішити ці проблеми, реформуючи систему своєї державної служби. Однак, зрозуміло, що невирішених проблем залишається ще дуже багато. Що стосується України, то в організації її державної служби таких проблем ще більше. У деяких аспектах зв'язки державної служби з громадськістю ще не наблизилися до раціональної моделі М. Вебера, а там, де й наблизилися, перейняли саме ті всі негативні риси, про які ми згадували вище. З точки зору зв'язків з громадськістю основний недолік України в цьому контексті – величезне відчуження суспільства від влади, масштаби якого за низкою параметрів перевищують навіть те, що було при Радянському Союзі.

Усова К. А.

5 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т.Д., к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ЧОРНИЙ ПІАР ЯК АНТИПОД ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРОТИРІЧ У КРИЗОВОМУ PR

На сьогоднішній день існує багато поглядів на те, що саме можна розуміти під поняттям «PR» та вважати його місією. Досить часто PR розглядають як формування та просування привабливого іміджу компанії або товару і як керування соціальною комунікацією, пов'язаною зі створенням позитивного враження. Ще частіше PR асоціюють із рекламною діяльністю, вважаючи, що його основна ціль – спонукання на придбання певного товару. Співставлення цілей PR та реклами зазвичай призводить до невірної тлумачення сутності та місії PR, яка полягає не лише в досягненні високої суспільної репутації та позитивного сприйняття фірми, а й досягненні гармонізації суспільних відносин, яка можлива, лише базуючись на правді та повній поінформованості.

Правильно організована та досконало продумана PR-кампанія завжди спрямована на гармонію та істинність. Особливо це стосується саме кризового PR, головною ціллю якого є усунення недоліків або протиріч стосовно будь-якої ситуації та суспільного явища. На жаль, сьогодні в Україні найбільш розповсюджений чорний PR, який призводить до дисбалансу, непорозуміння та загострення суспільних протиріч. Якщо кризовий PR направлений на врегулювання та вирішення кризових та проблемних ситуацій, то чорний – навпаки цьому заважає.

Не можна не погодитись із тим, що тема чорного PR – одна з найбільш цікавих, таємничих та скандальних у PR. Останнім часом даний термін зустрічається все частіше й частіше. За найбільш розповсюдженим визначенням, «чорний» PR (з англ. dark public relations) – навмисне створення і розповсюдження інформації, направленої на формування у громадськості негативного ставлення до певного явища, процесу, товару або людини. Тобто, це будь-які дії, направлені на поширення компромату або руйнування іміджу. В окремих випадках може застосовуватись задля привертання уваги або як провокування скандалу. Не зважаючи на те, що чорний PR існує дуже давно і достатньо розвинений в іноземних державах, сам термін з'явився порівняно нещодавно. Час від часу до чорного PR вдаються найбільші корпорації світу, найвідоміші зірки та політики. Їм просто дуже нудно без нього жити.

Чорний PR може надавати й правдиву інформацію, вказавши на певні недоліки або обман споживачів, але найчастіше – це невідтверджена інформація та чутки, поява яких може спричинити конфлікт та дестабілізацію. Для того, щоб досягти поставленої мети – підриву чиєїсь репутації або іміджу, в чорному PR застосовуються різноманітні технології: компромати; підкуп журналістів або інших осіб для оприлюднення даних; статті в ЗМІ про причетність до злочинів, шахрайства, корупції; чутки та плітки; сатира та ін. Чорний PR найбільш розповсюджений у політиці, де застосовується здебільшого для підриву іміджу конкурентів та досягнення власної переваги. Цікавим є той факт, що багато провідних теоретиків PR та PR-менеджерів взагалі заперечують таке поняття, як чорний PR. На їхню думку, будь-який PR несе в собі позитивний сенс, а тому не може бути «чорним».[1, 9]

Звичайно, як і будь-яке явище, чорний PR може мати й деякі позитивні наслідки. Але найчастіше він ускладнює ситуацію та являється причиною виникнення конфліктів та криз у суспільстві, врегулюванням та вирішенням яких пізніше займається кризовий PR. Чорний PR

намагається досягти цілей завдяки застосуванню різних «брудних» технологій, в той час як кризовий направлений на мирне вирішення проблеми та запобігання її виникнення у майбутньому. Дуже часто до кризового PR вдаються саме для ліквідації наслідків застосування чорного PR та реабілітації іміджу компанії, особистості або товару. Також він може застосовуватись як елемент антикризового управління в якості засобу боротьби із кризами та іншими явищами, що порушують баланс та рівновагу. Кризовий PR може мати абсолютно різні цілі, але він завжди направлений на стабілізацію та гармонізацію протиріч, а чорний – навпаки – на їх загострення, і саме тому його можна вважати антиподом гармонізації протиріч.

Список використаних джерел:

1. Лукашев А.В., Поніделко А.В. Чорний PR як засіб оволодіння владою або бомба для іміджмейкера. - СПб.: Третє тисячоліття, 2000.- 176 с.

Черленюк А. М.

5 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т. Д. к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Один із шляхів до побудови демократичної, незалежної та конкурентоспроможної держави є створення інформатизованого суспільства. Побудова в Україні сучасного інформатизованого суспільства відбувається суперечливо та складно. Це пов'язано з тим, що Україна переживає злам старої управлінської системи та потребує нових фахівців-управлінців.

В умовах впровадження «Електронного урядування» в Україні виникла потреба в реорганізації управління державною службою. Динамізм та масштабність впровадження в державне управління інформаційно-комунікативних технологій, зумовили необхідність у досягненні відповідного професійно-кваліфікаційного рівня державного службовця в контексті інформатизації.

Інформаційно-комунікативна компетентність державних службовців полягає у вмінні використовувати нові технології і технічні засоби при роботі із інформацією, орієнтуватись в інформаційному потоці та конструктивно взаємодіяти з людьми. Такі вміння та навички формують інформаційну культуру особистості і виступають основою для успішної професійної діяльності в системі державного управління.

В Україні створена законодавча база для регулювання професійної компетентності посади керівного апарату та мінімальні вимоги до рівня професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття цієї посади.

Практичний досвід показує, що не завжди державні службовці володіють знаннями, навичками та вміннями, які необхідні для виконання посадових обов'язків. Зокрема, ми можемо спостерігати відсутність навичок міжособистісного професійного спілкування, вміння здійснювати пошук та відбір інформації, проводити аналіз і синтез отриманих даних, організовувати, зберігати та представляти інформацію, а також вирішувати задачі із застосуванням програмного забезпечення. Причиною цього є по-перше, відсутність у державного службовця мотивації до вдосконалення своїх професійних знань та вмінь необхідних. Це зумовлено відсутністю належного стимулювання державних службовців з боку держави. По-друге, особистісні та професійні якості не відповідають сучасному рівню вимог. Та по-третє, недостатність в державному управлінні усталеної традиції дотримання норм та правил поведінки, які стимулюють і підтримують процеси інтенсивного вдосконалення фахівців-управлінців в сфері інформатизації.

Висока інформаційно-комунікаційна компетентність державних службовців є показником цивілізованої системи державної служби та одним із інструментів вирішення проблем ефективного функціонування державного управління.

Чорна А. М.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т.Д., к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

РОЛЬ ПІАР-СЛУЖБ В СТАНОВЛЕННІ ТЕХНОЛОГІЙ «ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ»

Незважаючи на появу нових технологій, за останні десятиліття комунікація влади і суспільства, на жаль, не зазнала сутнісних змін. У представників адміністрацій дуже поширене хибне уявлення про ефективність односторонніх потоків офіційної інформації. Незважаючи на те, що офіційний контент часто нецікавий і не завжди адаптований для користувачів з різним рівнем інформаційної культури, саме такий підхід знаходиться в основі комунікативної моделі «електронного уряду».

Ця модель орієнтована на асиметричну взаємодію влади і суспільства як комунікативної функції маркетингу, при цьому під «маркетингом» розуміється просування тієї інформації, що вплине на поведінку громадян і дозволить створити сприятливе враження про діяльність державних (муніципальних) структур. Багато років вважалось, що вміння вимірювати громадську думку і маніпулювати нею – найважливіший показник оцінки діяльності інформаційних служб законодавчої і виконавчої влади. В результаті створювалася ілюзія управління поведінкою громадян (як користувачів

офіційного контенту), що здійснювалася через вплив на ментальні уявлення та інтерпретації різних практик функціонування організацій. Це діючий медійно-політичний механізм, що створив свій ресурс ефективного соціального контролю і забезпечення політичного порядку, але який потребує певних змін через виникнення нових умов, які заважають його функціонуванню.

Контроль над контентом теле- і радіоканалів в недалекій перспективі буде ускладнений у зв'язку з переходом на цифрове мовлення, завдяки чому число загальнодоступних електронних медіа в ефірі у рази збільшиться. Сьогодні громадяни можуть шукати необхідні їм відомості через безліч джерел, переважна більшість з яких в тій чи іншій мірі незалежні від держави.

Важливою детермінантою трансформації існуючої парадигми є поява нових комунікативних технологій, а також пов'язані з новими медіа зрушення в організації комунікативної сфери. Користувачі телекомунікаційних мереж вже сьогодні можуть взаємодіяти як один з одним, так і запитувати в он-лайн режимі інформацію в організації, і це тільки одне зі свідчень змін парадигми інформаційних відносин влади і суспільства, які відбуваються.

Якісні зміни в інформаційному середовищі сприяють старінню стратегічної парадигми управління заздалегідь визначеними смислами офіційних інформаційних потоків, обумовлених існуючою інформаційною монополією на інтерпретацію діяльності влади. Відбувається зміна парадигми з поведінкової на інтерпретуючу, в рамках якої надаючи ті чи інші відомості, піар-служби здійснюють зв'язок з суспільством на якісно інших принципах. Це вже не єдиний потік інформації про діяльність влади, а кілька потоків, оцінку якості та релевантності яких дають самі споживачі контенту.

Завдяки комунікації через блоги, форуми, чати та інші цифрові платформи будь-хто тепер може бути журналістом. Крім того громадяни можуть вільно коментувати як прийняті владою рішення, так і їх можливі наслідки, створюючи імідж влади поза рамками традиційних медійних форматів. У цьому контексті два фундаментальних інститути сучасного демократичного суспільства - виконавча влада і мас-медіа - змушені перейти до нових моделей взаємодії з споживачами контенту про діяльність державних (муніципальних) структур. На піар-служби покладається завдання з перманентного відновлення довіри суспільства до політичної системи.

СЕКЦІЯ 12. СОЦІАЛЬНА РОБОТА: «СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК ІНСТИТУТ ПІДТРИМКИ ЛЮДЕЙ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ»

Куратор секції: ст. викладач Мігалуш А.О.

Власенко Д. С.

Науковий керівник: Мігалуш А.О. ст. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР ІСНУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА

Чи доводилось Вам замислювались хоч раз в житті про те, що людина - занадто безпечна істота, яка переконана, що нічого з нею не може трапитись? Ця пуста самовпевненість дає можливість нам думати, що всі страхиття життя просто пройдуть повз нас. Нам здається, що смерть, сирітство, навдачі, проблеми зі здоров'ям, а особливо онкозахворювання та ВІЛ/СНІД туманні, далекі, врешті-решт чийсь, але не наші. Тому ми рідко заглиблюємося в питання походження цих проблем, їх лікування, можливого уникнення та психічного навантаження, яке крокує поруч з ними.

Феномен людини полягає в тому, що вона часто вважає себе обізнаною в тих речах, які регулярно повторюються та є банальними. Насправді ж це ілюзія, самообман. Ми знаємо створену в уяві картинку, а глибинний зміст залишається поза нами.

Здоров'я людини – найбільша цінність. Артур Шопенгауер писав: «Здоров'я настільки переважає всі блага життя, що воістину здоровий жебрак щасливіший від хворого короля». І справді від фізичного та духовного стану залежить багато: і наші потреби, і цінності, і можливості реалізувати себе та знайти своє місце на кораблі під назвою «Життя». Зовсім не дивно, що рівень економічного, духовного та культурного добробуту кожної держави прямо пропорційно залежить від здоров'я нації. Вона - генератор розвитку суспільства, постійного руху та змін на краще.

Здавалось би у XXI столітті, віці нових технологій та інновацій, можна з легкістю віднайти універсальні ліки від усіх хвороб, проте таке бажання залишається не більше ніж мрією.

В Україні за даними Державної служби статистики кількість зареєстрованих захворювань із року в рік тільки збільшується і станом на 2014 рік сягає понад 31 тисячу випадків. Україна посідає сумне п'яте місце за поширеністю ВІЛ/СНІДу у світі. Кожну хвилину у світі не менше 5 людей дізнаються про роковий діагноз раку.

Люди, що потрапляють у страшний полон хвороб, у деякій мірі усвідомлюють крах свого життя та опиняються у вирі безвиході й туманного майбутнього. У такому стані вони конче потребують турботливої руки допомоги, яка б дала їм надію на вихід і щасливе майбутнє.

Зазвичай такою «таблеткою порятунку» виступає найближче оточення: батьки, рідні, друзі. Проте вкрай не поодинокі випадки, коли міцна опора й сильне плече просто відсутні. На самоті індивід починає відчувати свою безпорадність, безвихідь та неминучість, що може призвести до депресії, ба й навіть більше – безповоротної точки. Як наслідок, суспільство втрачає свої невід'ємні компоненти у великому механізмі.

Баланс здорового існування суспільства може бути відновлений не лише працівниками медичної сфери, а перш за все так званими «агентами швидкої допомоги» або ж просто соціальними робітниками. Саме їм належить уміння скоординувати зусилля всіх фахівців: лікарів, психологів, реабілітологів, терапевтів та повернути людину до нормального існування.

Дуже часто проблема в здоров'ї людині пов'язана не з фізіологічними відхиленнями, а з психологічним світом, душевними травмами. Соціальний працівник вміє знайти правильний підхід, установити контакт та протягнути руку допомоги там, де здавалось можна було б розвести руками. Адже за здоровою нацією – майбутнє держави!

Котик В. А.

Науковий керівник: Мігалуш А.О. ст. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В УМОВАХ ВИРОБНИЧИХ КОНФЛІКТІВ

Наразі попит на соціальних працівників у сфері бізнесу та некомерційних адміністративних установ значно зростає. Компанії по всьому світу починають усвідомлювати цінність соціальних працівників і їх знання та навички, які вони можуть принести до їх фірми, до їх робочого місця. Все частіше організації шукають фахівців, які можуть допомогти вирішити цілий ряд питань: від безпеки, здоров'я і благополуччя співробітників до підвищення фінансової, соціальної та економічної ефективності компанії.

Соціальні працівники добре розуміють людську поведінку, мотивації людей та міжособистісні відносини у колективі, а також знаються на проблемах трудових ресурсів.

Корпоративні соціальні працівники приймають на себе багато ролей, починаючи від надання допомоги співробітникам щодо робочих питань, життя і психічного здоров'я, закінчуючи допомогою компаніям будувати позитивні відносини зі своїми колегами та робітниками.

Тобто, соціальний робітник може допомогти працівникам із проблемами, наприклад: у сім'ї; психологічно налаштувати людину на роботу та подарувати їй гарний емоційний стан на весь день. Також соціальний працівник може дати людині поради, як бути більш продуктивним та як вирішувати конфлікти на роботі.

Бізнес вимагає від соціальних робітників мислити глобально і задумуватись про вплив корпорацій на життя людей. Створення позитивного бізнес-середовища, здорових співробітників і сильної команди – головна функція соціального працівника на виробництві. При цьому соціальний працівник повинен зорієнтувати свою увагу, як на мікро-рівні (індивідуальні, сімейні проблеми), так і на макро-рівні (організаційні зміни, розвиток команди).

Нажаль, в Україні соціальний працівник у сфері бізнесу залишається не таким популярним, як в Америці, або у західній Європі. Адже не усі ще цілком розуміють користь від цієї професії і не вбачають до неї інтересу. Але, можна впевнено сказати, що ця сфера у нас розвивається і соціальний працівник на підприємстві не буде новиною.

Для подальшого процвітання бізнесу та гарного настрою людей та взаєморозуміння робітників між собою соціальний працівник у наш час необхідний для кожної успішної організації та компанії. Саме він, як ні хто краще розуміється на специфіці роботи із людьми і саме він допоможе впровадити зміни для розвитку команди, аби вона функціонувала дружньо і продуктивно.

Перекута О.

Науковий керівник: Мігалуш А.О. ст. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ РОБОТІВ В РОБОТІ З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ

В епоху швидкого науково-технічного прогресу, що з кожним днем все більше набирає обертів, відбуваються якісні зміни у всіх сферах життя. Процеси інформатизації та комп'ютеризації, що характеризують сучасне постіндустріальне суспільство, призводять до певних соціальних наслідків. Актуальною тенденцією, що заслуговує особливої уваги є розвиток робототехніки і застосування її досягнень в різних галузях. Створення і поступове удосконалення роботів – яскравий приклад реалізації суспільної необхідності в опануванні новими нетрадиційними просторами діяльності. Соціальна сфера не є виключенням. Протягом останнього часу, починаючи з 1990-х років все частіше трапляються випадки використання сервісних роботів в якості альтернативи людському ресурсу. Це призводить до зародження нового напрямку – соціальної робототехніки, головний акцент в якій робиться на включення робототехнічних систем у соціальну взаємодію.

Застосування роботів у соціальній роботі проявляється у використанні останніх в якості помічників по наданню допомоги і підтримки різним категоріям населення. На даний час існує достатня кількість соціальних роботів, які здатні виконувати свої функції відповідно до суспільних норм, розпізнавати емоції і в залежності від результату, змінювати власну стратегію поведінки. Яскравими прикладами є роботи-помічники, розроблені компанією "I-Robot", які не тільки здійснюють прибирання, а й здатні викликати «швидку допомогу», що іноді буває терміново необхідно для самотніх хворих, а також зібрати і передати інформацію лікарю про медичний стан здоров'я. З

вересня 2005 року виробництво фірми Mitsubishi випустило в продаж людиноподібних роботів «Вакару», які мають здатність розпізнавати обличчя, деякі фрази, здійснювати нагляд за приміщенням. У 2009 році американська компанія Grecco Systems оголосила про випробування свого продукту – першого в світі сервісного робота «CareBot», який здійснює нагляд за людьми похилого віку, виконує роль співрозмовника, організатора, розважального центру і системи безпеки. Робот може нагадувати про прийом ліків, з'єднувати з близькими чи опікунами. У 2012 році в Кореї були розроблені в пенітенціарній системі роботи-наглядальники, які здатні здійснювати нагляд за поведінкою ув'язнених: виявляти жорстокість, суїцидальну поведінку. Іншим прикладом також може слугувати соціальний робот для реабілітації, призначення якого – задовольнити соціальні потреби (у спілкуванні, у дистанційній роботі для мало мобільних людей, наприклад, інвалідів), а також залучити людей з обмеженими можливостями до суспільного життя. Ще одним кроком у контексті взаємодії роботехніки і соціальної роботи є створення нового гуманоїдного робота під назвою «Рассел» (Університет Вандербілта), головною функцією якого є навчання дітей, хворих на аутизм. Розвиток у них навичок наслідування, що необхідно для соціалізації.

Не зважаючи на всі позитивні аспекти взаємодії роботехніки і соціальної сфери, існують також певні суперечності. Мова йде перш за все про аспект взаємодії робота і людини. Основна ціль соціального працівника – допомогти клієнту зорієнтуватися у ситуації, визначити власну проблему і виробити відповідні шляхи її вирішення. Соціальні роботи покликані виконувати соціальні ролі на автоматичному рівні. Це механізми, які можуть стати ілюзорними друзями, колегами, вчителями, нянями, наглядачами, а також знаходитися поруч з індивідом, але ніколи повноцінно не замінять людину. Запрограмована на певний набір машина, не несе жодної, перш за все, моральної відповідальності і не здатна досягнути суть всієї ситуації.

Спробу вирішити конфлікт між соціальною і технічною складовими в контексті їх взаємодії в соціальній роботі роблять вчені-розробники теорії штучного інтелекту, які вважають, що за допомогою певних засобів можна моделювати вирішення задач людиною.

Отже, роль автоматизованих помічників в системі соціальної допомоги безумовно значна, з точки зору раціоналізації часу, економії ресурсів (адже кошти, які витрачаються на догляд, на оплату послуг спеціалізованих закладів протягом тривалого часу можуть бути набагато більші, ніж одноразове придбання сервісного робота), подолання проблеми професійного вигорання соціальних працівників, зменшення впливу людського фактора, іноді навіть байдужості. Але існує й ситуація порушення емоційного контакту, адже якщо людина, що потребує підтримки і допомоги не отримує її від автоматизованого механізму, то це в свою чергу може привести до загострення відчуття самотності, пригніченності і тільки посилить проблему.

Савчук К. С.

Науковий керівник: Мігалуш А.О. ст. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ОТЧУЖДЕНИЕ ЧЕЛОВЕКА ОТ ЧЕЛОВЕКА КАК ПУТЬ К СУИЦИДУ

«Страшнее нету одиночества, чем одиночество в толпе,
когда безумно всем хохочется, а плакать хочется тебе»,
- знаменитые строки Михаила Лермонтова.

Не правда ли с каждым было такое: отчаяние, страх, ощущение, что ты загнан в угол. И минутная слабость, допуск мысли о том, а что если бы прекратить все раз и навсегда? Знакомо, верно?! Но приходит новый день, новые впечатления и заботы и мы уже забыли о той глупости. Ставим чайник и под бодрящий кофе читаем свежую прессу и даже не придаем значения статье «Покончил жизнь из-за несчастной любви», ведь нас это не касается. Дальше по расписанию учеба/работа, по дороге стандартное приветствие соседей и знакомых, главное не забыть спросить как у них дела и сделать вид, что вам интересно слушать об их проблемах. И так с утра до вечера: фальшивые улыбки, действия, «дружеская» поддержка.

Карл Маркс в «Философско-экономических рукописях 1844 года» рассуждает на тему отчуждения и анемии общества в процессе труда и как следствие отчуждение человека от человека. Предлагаем рассмотреть отчуждение человека от общества через призму его собственных переживаний. Современный социум рассматривается не как целостная система, а как групповой механизм. Это обусловлено одной из важнейших целей жизни-создание семьи и как результат ограничение ее от разрушения. Примером отчуждения членов семьи от других людей могут служить банальные вещи: ревностный муж, подсознательно отчуждающий свою жену и себя от общения, мать, которая боится, что ее детям причинят вред. Это заложено еще с детства, каждому говорили: «Разговаривать с чужими нельзя, брать - нельзя, открывать дверь - нельзя». Мы готовы верить не фактам, а чувствам. Кто-то слышал, чтоб мать на ярмарке талантов не похвалила своего ребенка, даже если номер был провальным? В следствии, общество разделено на подгруппы именуемые «семья». Важно заметить, что употребляется слово «разделение», а не деление. И в следствии мы ослеплены глобальной идеей и уже идентифицируем остальных как предполагаемую угрозу. Как говорится «человек человеку волк». Забываем о том, что напротив в троллейбусе сидит такой же, желающий защиты, со своими проблемами человек. Забываем о том, что не только нам нужна

помощь и иногда этой помощью может быть искренняя улыбка, оставленное «спасибо», как знак того, что твой труд оценен, ощущение важности. Не так уж и много. И услышав, что Петя с соседней квартиры рассчитался с жизнью сразу подумаем, что причиной алкоголизм, наркотики, психические расстройства, все, лишь бы не думать о себе, как о главной причине, о нашем отношении и о так званом «а что, если б я...». В погоне за своей идиллией, мы не только забываем об остальных, но и не учитываем интересы тех, ради кого это делаем.

Новый день, по-привычке откроем прессу, мельком взглянем на статью с тем же названием «Покончил жизнь самоубийством», так же пройдем ее взглядом. Не придав ни малейшего значение уйдем по делам, не зная, что мысль, которая посетила когда то нас, охватила тех, которые остались по ту сторону закрытых дверей. Тех, ради которых мы окрестились равнодушием к остальным, верили в то, что все сделанное нами - благо. Но все же: «Пока мы чувствуем боль - мы живы, пока мы чувствуем чужую боль – мы люди».

Черкас О.

Науковий керівник: Мігалуш А.О. ст. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА ВТРАЧЕНОГО ПОКОЛІННЯ, СПРОБИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

«Втрачене покоління»-визначення, що застосовується до групи зарубіжних письменників, що друкували в 20-30-х роках серії книг, в яких описувалось розчарування у капіталістичній цивілізації, зумовлене трагічним досвідом Першої світової війни. Вперше цей вислів використала Гертруда Стайн, визначаючи літературну течію, яка існувала між Першою та Другою світовими війнами.

Цей феномен спостерігався не лише у молодого населення мешканців окупованих територій, які пережили воєнні події, а й у активних учасників боїв (фронтовиків). Вояки, що повернулися на рідні землі, зіштовхнулися з абсолютно новим устроєм вдержаві – капіталістичним, де кожен сам по собі, та й все, що на фронті було правильним і героїчним, тут вважалось злочином. У колишніх солдатів виробилася потреба у пошуку винних у катастрофі, яка прирєкла їх на знедолення. Це явище називається ксенофобією. Саме у ті часи воно стало поширюватись на післявоєнних територіях, перетворившись на своєрідну чуму. Під впливом всього, що колишні бійці побачили на своєму шляху, їм було дуже важко адаптуватися до тогочасного життя. Більшість з них ставала злочинцями, вбивцями та грабіжниками. Деякі божеволіли. Були й такі, що покінчили життя самогубством.

Основною проблемою того часу була відсутність соціально-психологічної допомоги, якої так потребували потерпілі. Органи влади вважали, що грошових виплат, квартир та надання робочих місць було більш ніж достатньо для повної адаптації солдатів, але трагічна реальність свідчила про інше. Вони потребували профілактики, а більшість професійної реабілітації з боку соціальних служб, адже люди з психологічними травмами не здатні були самостійно пристосуватися до оточуючих умов, якими на них давив соціум.

Влучно сказав Е.М.Ремарк у епіграфі до свого роману «Повернення»: «Солдати, повернені батьківщині, хочуть знайти дорогу до нового життя». Але простого бажання недостатньо, необхідно підготувати людей до нормально життя в соціумі.

На нашу думку, для потерпілих внаслідок воєнних дій можна було б проводити такі різновиди соціально-психологічної допомоги:

1. Створити волонтерські групи людей, які б інформували та підтримували демобілізованих. У їхні обов'язки входило б:

- супроводження колишніх фронтовиків на культурно-масових заходах;
 - організація та проведення благодійних заходів з допомоги людям похилого віку, дитячим будинкам, школам, лікарням;
 - організація бесід та клубів для того щоб ділитися враженнями про пережиті події;
 - допомога у пошуку родичів та близьких потерпілих.
2. Створення «курсів» соціальної підготовки.
 3. Перекваліфікація солдатів на працівників правоохоронних органів
 4. Надання за потребою психологічної допомоги кваліфікованими працівниками.

Україна на сьогодні зіткнулася з ситуацією в якій можуть з'явитися нові «втрачені покоління» і якщо не врахувати попередній досвід політики стосовно цієї категорії людей тоді у держави виникнуть ще більші проблеми. Рационально побудувати соціально-психологічну допомогу таким чином, щоб люди не відчували, що військові дії стали причиною їх соціального витіснення і вони розуміли, що в будь-якому випадку їм допоможуть адаптуватися до нових змінених умов.

РОЛЬ СОЦИАЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ В ПОМОЩИ СЕМЬЯМ, КОТОРЫЕ НАХОДЯТСЯ НА ГРАНИ РАЗВОДА

Семья является главным и важным институтом общества, так как процесс социализации индивида начинается именно благодаря этому звену. Развитие индивида в семье предопределяет его дальнейшее поведение и роль в обществе. Распад семьи также оказывает негативное воздействие на ребенка, учеными было доказано, что в 60% случаев из-за разводов страдают дети. По данным Государственной службы статистики, в 2012 году в Украине было зарегистрировано 278 тысяч браков и более 168 тысяч разводов. Получается, что распадается 6 из 10 браков. 50-60% всех разводов приходится на молодые семьи, из которых большая часть разводится в первые три месяца – полтора года совместной жизни [1]. По данным ООН Украина занимает 3-е место в Европе по количеству разводов – 4 развода на 1 тыс. населения. Поэтому проблема разводов является более чем актуальной.

Основные принципы осуществления социальной работы с семьями, которые находятся в проблемных ситуациях, что зачастую приводят к разводам, описаны в ст. 5 Закона Украины "О социальной работе с семьями, детьми и молодежью". Однако следует отметить, что в зависимости от степени и характера проблемы принимаются различные меры, такие как, например: социальная профилактика, социальная реабилитация, социальное обслуживание.

Одним из методов помощи конфликтным семьям является социальное сопровождение в преодолении жизненных трудностей, с минимизацией негативных последствий проблемы для всех ее членов. Такая форма социальной поддержки предусматривает комплекс социальных услуг: информационных, психологических, юридических, медицинских и экономических.

В социальной работе применяется так называемый метод «ведения случая» – подход, который подразумевает не самостоятельное обращение клиента к разным специалистам и институтам, а определенную модель, при которой социальный работник выполняет роль «менеджера». В такой форме работы он проявляет себя даже как адвокат (защита права и интересы клиента) и применяет такие профессиональные умения как построение и использование связей. Функции социального работника при такой специфике помощи клиенту таковы: организующая, координирующая, оценивающая, консультативная. Такой метод является подходящим к решению проблем разводящихся супругов, так как причины разводов бывают очень разными и требуют вмешательства широко круга специалистов, с которыми будет устанавливать контакт социальный работник.

Интересным для рассмотрения является опыт социально-педагогической помощи семье в Германии. Начиная с первого дня образования семьи, молодоженам направляется приглашение на консультацию по вопросам построения коммуникации, сглаживания конфликтов, принципов воспитания детей. Кроме того тут существует специальная экстренная группа реагирования которая предоставляет неотложную помощь семьям, где случаются скандалы и проявления агрессии. В Германии функционирует целый ряд специальных центров по оказанию помощи мужчинам, женщинам и детям, пережившим развод. В Финляндии, к примеру, в отличие от Германии, с конца XIX в. помощь в критической ситуации, воспитании детей, предупреждении насилия, преодолении конфликтности предоставляется в общественных ассоциациях, которые образуются из семей, что уже преодолели подобные проблемы.

Распад семьи – не индивидуальная проблема, а общественная. Поскольку бракоразводные процессы влекут за собой ухудшение демографической ситуации, старение нации, обесценивание института семьи, снижение работоспособности людей, переживающих ситуацию развода. Развод отражается и на моральном состоянии детей и на их воспитании, которое является зачастую не полным. Поэтому можно сделать вывод, что преодоление и профилактика бракоразводных процессов является важным вопросом для социальных организаций в Украине.

Список используемых источников:

1. Анатомия брака. [Электронный ресурс]: Режим доступа к странице – http://anatomiyabraka.com/?page_id=94

СЕКЦІЯ №13. МАТЕМАТИКА 21 СТОЛІТТЯ: «МАТЕМАТИЧНЕ ТА КОМП'ЮТЕРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І СИСТЕМ»

Куратор секції: Бахтіна Г. П., к.ф.м.н., доц. ФМФ НТУУ «КПІ»

Березовський Г. Г.

1 курс, гр. ЛЦ-41, ІХФ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бахтіна Г.П., к. ф.-м.н., доц. ФМФ НТУУ «КПІ»

МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ В ОРГАНІЧНІЙ ХІМІЇ

Органічна хімія виникла в результаті дослідження живої матерії, складу органічних молекул. Базовою концепцією органічної хімії є структурна теорія, яка доповнюється стереохімією. Згідно цієї фундаментальної теорії почалося установлення структури природних речовин та здійснення синтезу органічних сполук, зокрема, асиметричного синтезу у випадку хиральних молекул. З точки зору структурної теорії хіміків-органіків виникають дві фундаментальні проблеми.

Першою проблемою є здійснення структурних трансформацій, тобто, переходу від однієї структури до іншої або отримання незвичайних та невідомих структур. Зауважимо, що задача ускладнюється тим, що на відміну від багатьох інших наук в хімії немає механічних аналогій, а мовою хіміків є мова структурних формул.

Другою проблемою є співвідношення структури і властивості речовини; синтез не речовин, а властивостей (наприклад, основною задачею медичної хімії є створення сполук із заданою фізіологічною активністю, так званих, раціональних драг-дизайн (від англ. drug – ліки)).

В наш час в органічній хімії відбувається значний перерозподіл зусиль в бік другої фундаментальної задачі. Проблема моделювання зв'язку між структурою та властивостями органічних сполук є однією з важливих математичних задач сучасної теоретичної хімії. Знайдені закономірності дозволяють виключити стадію експерименту, спрогнозувати властивості нових хімічних сполук безпосередньо за їх структурою та здійснити цілеспрямований пошук сполук, що мають задані властивості. Наукові дослідження в галузі математичного моделювання зв'язку «структура-властивість» виникають на перетині органічної хімії, дискретної математики, регресійного аналізу, програмування, розглядаються як частина математичної хімії або хімічної інформатики та інтенсивно розвиваються завдяки широким втіленням ЕОМ, створенню баз даних щодо структур та властивостей сполук, доступністю обчислювальної техніки для хіміків, що надає можливість аналізу статистичної інформації з метою виявлення певних закономірностей.

Виникають нові напрями: структурне моделювання (тобто одночасно із звичайними структурними пошуками формується загальна тенденція спрямованої структурної модифікації активних речовин та створення специфічних реагентів для такої модифікації); QSAR (Quantitative Structure-Activity Relationship – кількісне співвідношення структура-властивість») як деяке комп'ютерне правило, що описує будь-яку молекулярну або біологічну властивість через дескриптори (числа або їх сукупність, які характеризують структуру органічної сполуки через суттєві її риси). Основою для розробки таких підходів є загальна математична природа структурних формул органічних сполук (вони є міченими графами та властивості сполук є інваріантами відповідних графів).

В доповіді наводяться приклади робіт з «молекулярного дизайну» - напряму в хімії, який вивчає оптимальні шляхи синтезу молекул заданої геометричної форми (моделі молекул білого фосфору, вуглеводню, кубану, гексохлориду сірки, узагальнена модель тетра-трет-бутилтетраєдрану); коментується явище «самозбирання» (одне з проявів самоорганізації в хімії) з ілюстрацією процесу самозбирання з нитей ДНК, процесу створення одного з простіших катенанів, схемою синтезу вуглеводню Мебіуса та малюнками молекулярного «топологічного перемикача»; на прикладі алканів надається реалізація ідеї опису структури молекул числами (топологічними індексами), які пов'язані із структурою молекулярних графів; аналізуються можливості програмних пакетів PC GAMESS та Gromacs для створення молекулярно-механічної моделі олигопептида.

Бондарчук Д. М., Кріт М. А., Хвещук В. В.

1 курс, гр. ЛЦ-41, ІХФ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бахтіна Г.П., к. ф.-м.н., доц. ФМФ НТУУ «КПІ»

МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ КОНКУРЕНЦІЇ: ВІД ВІДТОКІВ ДО СУЧАСНОСТІ

В доповіді надаються основні (з точки зору популяційної екології) поняття: конкуренція, види конкуренції (внутрішньовидова, міжвидова, експлуатаційна, інтерференційна); підкреслюється, що для виникнення конкуренції при взаємодії організмів одного або різних видів обов'язковим є наявність будь-якого загального ресурсу, а також, його нестача або обмежений доступ до нього; визначається, що мірою взаємного пригнічення є зменшення питомої швидкості росту чисельності в присутності особин власного виду або виду конкурента; наводяться приклади різних видів ресурсів.

Розглядається диференціальне рівняння експоненціального росту чисельності популяції (яка описує ріст при відсутності конкуренції та необмеженості ресурсів) та графіки залежності швидкості

росту та питомої швидкості росту від чисельності, а також зміни чисельності від часу, їх інтерпретація, вводиться поняття максимальної питомої швидкості росту або репродуктивного потенціалу.

Класична модель конкуренції базується на логістичній моделі росту чисельності популяції (описує ріст при наявності внутрішньовидової конкуренції), яка розглядається в доповіді на рівні диференціальних рівнянь (логіка створення якої пояснюється), логістичної функції (формула, графічне зображення та відповідна інтерпретація). Вводиться поняття ємності середовища та пояснюється його роль в класичній моделі конкуренції; аналізуються графіки залежності швидкості росту та питомої швидкості росту від чисельності популяції; надається поняття теорії двох життєвих стратегій Роберта МакАртура.

Далі створюється класична модель Лотки-Вольтерра міжвидової конкуренції для двох видів, яка є системою двох звичайних нелінійних диференціальних рівнянь в термінах чисельності популяцій. В моделі передбачається, що ємності середовищ для кожного виду та коефіцієнти конкуренції є постійними, питома швидкість та щільнісно-залежні ефекти для обох видів є лінійними. Наводиться якісне дослідження поведінки розв'язків в фазовому просторі чисельності популяцій, будуються графіки нульових ізоклін, виявляються випадки перемоги одного з видів, умови співіснування та випадки нестійкої рівноваги, коли перемога залежить від початкових умов. Розглядається принцип конкурентного виключення Г.Ф. Гаузе та аналізується його зв'язок з класичною моделлю конкуренції Лотки-Вольтерра, надаються приклади перевірки відповідності моделі експериментальним дослідженням.

Класична модель конкуренції не містить ресурси в явному вигляді. Тому в доповіді пропонується розглянути так звану «Графічну теорію міжвидової боротьби Д. Тілмана» (або ресурсну теорію конкуренції Д.Тілмана), в рамках якої аналітичне дослідження диференціальних та алгебраїчних рівнянь замінюється геометричною інтерпретацією і яка враховує два типи екологічних факторів, а саме, умови та ресурси.

Модель є системою звичайних диференціальних рівнянь, які визначають як засоби існування впливають на ріст популяції та як споживачі впливають на кількість засобів існування при певних припущеннях на взаємодію видів. В доповіді надаються пояснення щодо поняття «порогової концентрації» ресурсу, яка визначає для певного виду успіх при конкуренції, та швидкості споживання лімітуючого ресурсу, яка визначає можливість співіснування з іншими видами. Надається графічна інтерпретація класифікації Д.Тілмана, що охоплює усі основні форми реакції виду на два лімітуючі фактори, на основі метода ізоклін; розглянутий ряд питань, присвячених застосуванню метода Д.Тілмана до теорії рівноваги в конкуренції за два органічних ресурса.

Коваленко А. В., Солонінко О. М.

1 курс, гр.ЛЦ-41, ІХФ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бахтіна Г.П., к. ф.-м.н., доц. ФМФ НТУУ «КПІ»

МАТЕМАТИЧНА ІМУНОЛОГІЯ: МОДЕЛІ ДИНАМІКИ ІМУННОЇ РЕАКЦІЇ НА ІНФЕКЦІЙНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ

Математична імунологія як певний напрям наукових досліджень виникає в другій половині 60-х років 20 століття у зв'язку з необхідністю практичної боротьби з інфекційними захворюваннями в часи, коли відбувається значне просування теоретичної біології та фізіології, різке збільшення обсягу кількості клініко-лабораторних даних щодо стану пацієнтів, вимог до їх обробки та аналізу, опису та дослідження загальних закономірностей для всіх інфекційних захворювань.

В доповіді представлені етапи розвитку, досягнення та перспективи математичної імунології; наводяться приклади застосування математичних моделей і методів в задачах теоретичної, експериментальної та клінічної імунології; надається опис нових вимірювальних методів, що вимагають відповідного математичного моделювання та використання 2D і 3D комп'ютерних моделей на базі багатоагентних систем, які дозволяють візуалізувати просторову динаміку імунних реакцій.

Наприкінці 70-х років колективом науковців під керівництвом математика, академіка Г.І.Марчука була побудована базова модель динаміки імунної реакції організму на інфекційне захворювання. Одержані результати сприяли надбанням якісно нового рівня моделювання інфекційних захворювань, а саме, створенню кількісного опису механізмів вірусних та бактеріальних інфекцій в організмі людини, розробці методів ідентифікації параметрів математичних моделей, що враховують особливості процесів, які моделюються. Модель надавала високоефективний інструмент аналізу багатокомпонентного процесу реагування організму на антиген та ряд перспективних практичних рекомендацій щодо діагностики, прогнозування та лікування тих інфекційних та неінфекційних процесів, для яких реакції імунної системи є визначаючими (вірусний гепатит В, хронічний бронхіт, інфаркт міокарда, ішемічна хвороба, гостра пневмонія, грипова інфекція, ВІЛ тощо).

В доповіді наводиться простіша модель імунологічної реакції організму на вірус, яка одночасно є простішою моделлю інфекційного захворювання. Модель є системою чотирьох нелінійних звичайних диференціальних рівнянь відносно основних факторів інфекційного захворювання (концентрації патогенних антигенів, що розмножуються; концентрації антитіл; концентрації плазматичних клітин;

відносної характеристики ураженого органу)та певних початкових умов, яка повністю описує процес взаємодії імунної системи з вірусом.

Модель створюється виходячи з наступних положень: по-перше, зміна числа антигенів в організмі залежить від темпу їх розмноження за даний проміжок часу мінус їх число, що нейтралізується за той же час антитілами, які або існували до того; по-друге, кількість плазмоклітин, що накопичуються, залежить від числа В-лімфоцитів та темпу їх проліферації мінус їх зменшення за рахунок старіння; по-третє, кількість антитіл в даному проміжку часу залежить від швидкості їх виробництва мінус кількість, яку зв'язує антиген та кількість, яка виводиться за рахунок їх природнього метаболізму; і останнє, маса ураженого органу залежить від здатності вірусу (яка є різною для різних захворювань) мінус частина, що відтворюється.

В доповіді наводиться якісний аналіз моделі; надається класифікація імунного відгуку на антиген; приведені графіки динаміки концентрації антигену при різних формах захворювання: субклінічної, гострої із одужанням, гострої з летальним кінцем, хронічної. Підкреслюється, що моделювання конкретного захворювання потребує більшої деталізації процесу та широкого застосування клініко-лабораторних даних для ідентифікації параметрів моделі.

Сенькова Е. С.

1 курс, гр. ЛЕ-41, ІХФ НТУУ «КПІ»

Научный руководитель: Бахтина Г.П., к. ф.-м.н., доц. ФМФ НТУУ «КПІ»

МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ВОЕННЫХ КОНФЛИКТОВ

В докладе рассматриваются современные подходы к построению комплексных иерархических моделей действий в военных конфликтах.

Приводится одна из классификаций математических моделей военных действий; определяется перечень направлений классической, неклассической и постнеклассической математики для создания и реализации таких моделей: теория вероятностей и статистическая теория решений, теория массового обслуживания, теория надежности, теория экспертных оценок; марковские цепи и конечные автоматы, дифференциальные уравнения, искусственный интеллект и коллективное поведение; линейное программирование, динамическое программирование и оптимальное управление, дискретная оптимизация (в том числе, теория графов и методы календарно-сетевого планирования и управления), теория управления запасами; многокритериальное принятие решений, биматричные игры, дифференциальные игры и игры поиска; «игра полковника Блотто» - задача распределения ограниченных ресурсов обороны и нападения в том числе с разведкой; игры типа дуэлей; иерархические игры; рефлексивные игры и мета-игры моделирования принятия стратегических и оперативных военных решений; игры на сетях и сетевые игры; вычислительная теория игр, когнитивные игры, поведенческая теория игр; теоретико-игровые модели информационного противоборства в социальных сетях и др.

Подробно в докладе представляются так называемые «Ланчестеровские модели» (основанные на аппарате дифференциальных уравнений), для описания динамики численности сил участников военных конфликтов имеющие тесные аналогии с популяционными моделями в биологии и экологии.

Модель обычного сражения между двумя противоборствующими сторонами является системой двух обыкновенных дифференциальных уравнений (при соответствующих начальных условиях), в которых скорость изменения численности войск определяется тремя факторами, а именно, операционными потерями (пропорциональными численности своих войск), боевыми потерями (пропорциональными численности войск противника или произведению численности войск обеих сторон), вводом резервов (выводом в резерв). При этом предполагается, что каждая сторона в единицу времени поражает число противников, пропорциональное своей численности (коэффициенты пропорциональности называются коэффициентами боевой эффективности и могут измеряться как число выстрелов, производимое одним сражающимся в единицу времени, умноженное на вероятность поражения одним выстрелом одного противника).

Аналогичным образом описываются партизанская, смешанная дуэль войны, модели которых презентуются в докладе анализом их специфики и отличий. Отмечается, что существуют более широкие классы моделей, например, фрактальные модели Ланчестера, и множество разновидностей задач оптимизации распределения сил обороны и нападения в рамках Ланчестеровских моделей.

Приводятся примеры иерархии математических моделей в современных условиях сложности и многообразия реальных ситуаций противоборства в военной и информационной сферах (описывают уровень иерархии, моделируемые процессы и аппарат математического моделирования). Презентуется компьютерная реализация модели Ланчестера боевых действий двух армий – «синих» и «зеленых» в табличном редакторе Microsoft Excel с последующим анализом и выводами на основании полученных графиков.

Список использованных источников:

Татарова Е. А.

1 курс, гр. ЛЦ-41, ИХФ НТУУ «КПИ»

Научный руководитель: Бахтина Г.П., к. ф.-м.н., доц. ФМФ НТУУ «КПИ»

МАТЕМАТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ПРЕДБИОЛОГИЧЕСКОЙ ЭВОЛЮЦИИ: КВАЗИВИДЫ, ГИПЕРЦИКЛЫ И САЙЗЕРЫ

В связи с тем, что на практике невозможно воспроизвести процесс эволюционного происхождения жизни и верифицировать модели предбиологической эволюции, их рассматривают как гипотетические.

В 70-х годах 20 столетия лауреат Нобелевской премии Манфред Эйген представил модели возникновения в ранней биосфере Земли молекулярно-генетических систем обработки информации. Наиболее простая из них – модель квазивидов, описывающая эволюцию полинуклеотидных (информационных) последовательностей. Анализируется дарвиновская эволюция популяции последовательностей, в процессе которой отбирается квазивид (распределение похожих последовательностей, обладающих достаточно большой скоростью репликации). В докладе презентуется общая схема описания модели; рассматривается детерминированная модель (как частный случай, при предельно малых мутациях и с мутациями) в виде системы обыкновенных дифференциальных уравнений; вводится понятие селективной ценности (как определенной неотрицательной приспособленности организма) и средней селективной ценности популяции.

Гиперцикл-модель самовоспроизводящейся макромолекулярной системы, в которой РНК и ферменты кооперируются. В докладе представлены: схема циклической организации гиперцикла; математическая модель конкуренции различных гиперциклов, помещенных в отдельные компартменты, что обеспечивает отбор гиперциклов в соответствии с их селективными ценностями.

Сайзеры имеют аналогии с моделью гиперциклов, но более сходны с простейшими биологическими организмами, чем модель гиперциклов. В докладе представлена общая схема сайзеров, которая включает полинуклеотидную матрицу (кодирует протеины), фермент репликации (обеспечивает репликацию полинуклеотидной матрицы), фермент трансляции (обеспечивает синтез белков в соответствии с информацией, хранящейся в матрице) и дополнительные белки/ферменты. Рассматриваются случаи динамики макромолекул сайзеров в гомогенной среде («эволюционный застой») и в коацерватах («эволюционный прогресс»). При определенных предположениях динамику процесса можно описать системой обыкновенных дифференциальных уравнений относительно концентрации полинуклеотидных матриц, ферментов репликации и ферментов трансляции. Для гомогенной среды скорости синтеза матриц пропорциональны концентрациям самих матриц и концентрациям ферментов репликации, а скорости синтеза ферментов пропорциональны концентрациям соответствующих матриц и концентрациям ферментов трансляции. Анализ решений модели показывает, что в этом случае не происходит отбора тех сайзеров, которые имеют наибольшие эффективности синтеза макромолекул. Следующая модель предполагает, что каждый сайзер помещен в отдельную коацерватную каплю, объем любого коацервата пропорционален числу макромолекул внутри данной капли, скорость роста числа молекул в коацервате пропорциональна объему коацервата и соответствующей скорости синтеза макромолекул, суммарная концентрация макромолекул постоянна, скорость синтеза матриц/ферментов пропорциональна концентрации матриц и концентрациям ферментов релаксации/трансляции. Качественный анализ модели показывает, что в результате конкуренции выживают сайзеры, имеющие максимальную селективную ценность, что обеспечивает условия эволюционного прогресса.

Доклад завершается схемой последовательного совершенствования моделей: квазивиды, гиперциклы, сайзеры, протоклетки, простейшие.

Список использованных источников:

- 1.Редьков В.Г. Лекции [Электронный ресурс]. – Режим доступа:<http://www/keldysh.ru/pages/BioCyber/Lectures.ht>

КРУГЛИЙ СТИЛ: ГЕНДЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ «ГУМАННІ ТЕОРІЇ ТА АНТИГУМАННІ ПРАКТИКИ: ГЕНДЕРНИЙ ЗРІЗ»

Науковий керівник: Стребкова Ю.В., к. філос. н. доц. ФСП НТУУ «КПІ»

Борсук Н. М.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Коломієць Т. В., к.ф.н., доц. ФСП, НТУУ «КПІ»

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБРАЗУ ЖІНКИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ТА МЕДІА-ПРОСТОРИ

Кінець XIX початок XX століття характеризується появою жінки в усіх сферах суспільно-політичного буття. Настає нова епоха: час модерну, який змінює місце та гендерну роль української жінки. Змінюється традиційне бачення жінки як Берегині, символу домашнього вогнища і актуалізується образ «нової жінки», яка повністю розкриває власний потенціал та повністю реалізує себе у новому образі. Яскравим прикладом такої трансформації жіночого образу є мистецькі здобутки української літератури. В той час українські письменниці здійснили інтелектуальний прорив в українській літературі та почали писати про заборонені теми та проблеми тієї доби: низьку повагу до жіночої особистості, орієнтованість українського суспільства на патріархальні стереотипи, традиційні забобони, за якими ігнорувалося особистісне життя жінки-людини. Тому, розглядаючи історичну ретроспективу традиційного образу української жінки, бачимо, що він поступово трансформувався, хоча завжди насаджувався певною ідеологією, суспільством, забобонами та власне самими чоловіками, що певним чином маніпулювали жіночою свідомістю. Незважаючи на те, що певний час жінка була, залежною, пригнобленою, вона виривається з патріархальних пут і створює образ «нової жінки». Тепер жіночий образ з'являється в літературі не тільки жінок, а і чоловіків, хоча І.Франко вважав, що емансипація робить із жінки жертву. Представники сильної статі зовсім не прагнуть до популяризації такого нового образу, але в умовах поступової демократизації суспільства, формування нових уявлень про те, яким повинно бути життя, вони поступово починають задумуватися над тим, що не лише чоловік, а й жінка також маж право на свободу вибору та саморозвиток. Паралельно формуванню нової жінки в українській літературі активно крокує течія українського фемінізму, який наполягає на визнанні гендерної рівності між чоловіком та жінкою. Далі ці два умовно кажучи «процеси»: фемінізм та українська література будуть поступово руйнувати вже закріплені стереотипи та ролі, що стали певними зразками поведінки за останні століття. За допомогою фемінізму українські письменниці починають розмірковувати над створенням сучасного жіночого образу – ділової жінки. Оскільки в 1990-х роках образ жінки як господині зазнає абсолютних змін. Вона змушена долати економічну конкуренцію та бюрократичні перешкоди заради руйнування патріархальних гендерних стереотипів та стереотипного висвітлення ролі жінки.

В 90-ті р. ХХст. починають розвивати активну громадську, культурну, літературну, просвітницьку діяльність так звані «метри українського фемінізму», які зробили прорив в створенні нового образу та зламі старого, традиційного: С. Павличко, О. Забужко, Т. Гундорова., В. Агеєва, Н. Зборовська та інші. Їх зусиллями формуються процеси конструювання жіночої самоідентичності та засвоєння жінками нових ціннісних орієнтацій.

Повертаючись паралельно до медіа простору, в цей же часовий період можна побачити, що, з одного боку, жінки стають бізнес-леді, виходять на рівні права з чоловіками, але вони в той же час зазнають зі сторони ЗМІ певних утисків, гендерної дискримінації, які втілюються у гендерних стереотипах, що транслуються у медійному просторі. Медіа-продукти все більше рекламують стандарти жіночої краси, тим самим деформуючи їх думку. Більш важливим стає процес візуалізації жінки. Вона перестає бути естетичним образом, а більше стає об'єктом сексизму (сексуалізації). Хоча такі прояви регулюються українським законодавством, норми контролю не завжди є ефективними. В результаті, виникають жіночі рухи та організації для боротьби з гендерною дискримінацією, які зараз є результативними. Місце та соціальні ролі жінки в суспільстві змінилися. Сучасна жінка бере участь в соціально-політичному, економічному, культурному та інших сферах суспільного буття.

Ковтиха В. В.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Коломієць Т. В., к. філос. н., доц. НТУУ «КПІ»

СУЧАСНІ ГЕНДЕРНІ КОНТРАКТИ В УКРАЇНСЬКИХ СІМ'ЯХ

Усі ми є членами гендерної системи, залежної від загально прийнятих суспільних норм, що невинно програмує нас на ту чи іншу гендерну поведінку з самого народження. І. Хірлман описує гендерну систему як сукупність гендерних контрактів. Гендерний контракт – домінуючий тип гендерних відносин (практичних і символічних), що переважають на кожному конкретному етапі розвитку гендерної системи.

Як відомо, базовим гендерним контрактом для жінки був контракт «домогосподарки», для чоловіка – «годувальника». Проте з розвитком постіндустріального суспільства відбулися кардинальні зміни світогляду, як на всезагальному рівні, так і на рівні малих груп, у тому числі, й сім'ї. Головним суб'єктом нового суспільства стає особистість. Жінки отримують не лише рівні права з чоловіками, а й

можливості для їх реалізації, насамперед, у професійній сфері. Вони починають активно займатися саморозвитком та здобуттям кар'єри, що, безумовно, склало великий вплив на еволюцію шлюбно-сімейних відносин.

В Україні найбільш популярним гендерним контрактом ще з 1930-х рр. став контракт «працюючої матері» (радянська жінка багато працювала, але разом із тим виховувала дітей і повністю відповідала за домашній побут). Цей контракт включає в себе материнські обов'язки, а також існування високої професійної активності. Найчастіше такі жінки дуже виснажені, але за погіршення соціально-економічних умов життя їх заробіток є життєво необхідним для усієї родини.

Наступним є контракт «кар'єрно орієнтованої жінки», яка поєднує роль матері та орієнтованого на професійний ріст спеціаліста (передбачає допомогу родичів або найманих працівників).

«Домогосподарка» – контракт, що диктувався суспільними нормами протягом багатьох століть. Він зобов'язує жінку повністю обслуговувати усіх членів сім'ї, займатися материнством та бути турботливою дружиною в обмін на матеріальне забезпечення зі сторони чоловіка. Тут жінка постає повністю (матеріально та морально) від нього залежною.

Останнім видом є «спонсорський» контракт, що по суті являє собою обмін власної зовнішньої привабливості та сексуальності на матеріальне забезпечення зі сторони чоловіка. Жінка повністю «продає» себе: для неї не є важливими ні материнство, ні робота; головна роль приділяється лише сексуальній складовій. Останнім часом подібний контракт набуває все більшої популярності серед молодих дівчат, які переймаються лише виключно своїм зовнішнім виглядом з установкою на вдале заміжжя. Також спостерігається збільшення випадків одруження мусульман на українках, що погоджуються змінити свою віру, віддаються у розпорядження чоловіка, відмовляються від роботи й усього попереднього життя в обмін на пожиттєву матеріальну підтримку. Даний контракт не знаходить морального схвалення у суспільстві.

Усі ці контракти являють собою лише способи пристосування до тих чи інших соціально-економічних умов життя. При появі нових умов контракт може також змінюватися. Але, на мою думку, контракти «домогосподарка» та «спонсорський» є небажаними, адже тоді жінка постає абсолютно пасивною: повністю залежною, підпорядкованою чоловічій волі, не здатною до цілісного саморозвитку. З іншого боку, основним контрактом є контракт «працюючої матері»: жінка взяла на себе відповідальність як у публічній, так і в приватній сферах, що зумовило нерівномірний розподіл ролей у сім'ї. Тут я погоджуюся з думкою дослідниці Арлі Хокшилд, яка стверджує, що, хоча чоловіки й бажають пристосуватися до нових умов про подружнє життя, вони, скоріше, створюють сімейні міфи, за якими існує рівність у розподілі шлюбних обов'язків. Проте я вважаю, що настав час, коли потрібно закінчити епоху гендерних стереотипів, розпочавши з виховання наступних поколінь на ідеях цілковитої статевої рівності.

Кривенко Я. Г.

5 курс, ФЛ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Івашкевич Л.С., к.філ.наук, доц. НТУУ «КПІ»

ВЖИВАННЯ ГЕНДЕРНОГО НЕЙТРАЛЬНОГО ЧОЛОВІЧОГО РОДУ В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Проблема мовної дискримінації в Німеччині була вперше порушена на початку 80-х рр. минулогостоліття. Однією з причин її виникнення стали дискусії лінгвістів про «коректність» мовних форм в області політики та юриспруденції. Мова йде про позначення осіб у назвах посад і професій відповідно до статевих відмінностей. У даному контексті чітко проявляються вихідні установки феміністської ідеології: стать є найважливішим особистісним параметром.

Слідуючи цій логіці, граматичний рід у найменуваннях персоналій повинен утворюватися відповідно до їх біологічної статі, причому завжди для жінок – з допомогою жіночих, для чоловіка – за допомогою чоловічих позначень. Переважання ж чоловічої форми в німецькій мові розцінюється німецькими феміністками як дискримінація щодо жінок. У ході проведених досліджень з'ясувалося, що утворення збірних іменників у найменуванні осіб чоловічої та жіночої статі, як правило, відбувається виключно з використанням чоловічого роду, незважаючи на те, що мова йде про назву професії або посади з притаманною їй статевою диференціацією.

Гендерно нейтральний чоловічий рід ("das generische Maskulinum") є лінгвістичним явищем, а саме вживанням іменника або займенника чоловічого роду, який вказує на особу невідомої статі, у випадку, якщо стать особи не має значення або якщо маються на увазі обидві статі, як чоловіча, так і жіноча. Він використовується для позначення груп живих істот, де також є члени, які мають граматичну категорію жіночого роду.

Гендерно нейтральний чоловічий рід (далі ГНЧР) застосовується якщо природна стать не має значення або однаковою мірою маються на увазі чоловік і жінка, що означає нейтралізацію або узагальнення статі. ГНЧР може вживатися також для позначення конкретного чоловічого роду, щоб підкреслити якусь якість або функцію чоловічої статі. Нейтральний чоловічий особливо часто використовується в юридичній мові, а саме в кримінальному кодексі та інших нормативно-правових актах, а також у найменуванні більшості державних посад.

ГНЧР є, на думку німецьких феміністок, головним проявом мовної дискримінації жінок. ГНЧР в даному відношенні виступає в умовній ролі і використовується для одночасного позначення осіб чоловічої і жіночої статі в тих контекстах, коли статеві відмінності не відіграють жодної ролі, або ж "дійові особи" відображені в текстах документів однаковою мірою. Тому, головне призначення ГНЧР - узагальнене позначення осіб чоловічої і жіночої статі.

Історико-лінгвістичні дослідження ГНЧР частково вказують на той факт, що така умовність мала ідеологічне та сексистське походження. Існує гіпотеза про те, що граматичний рід спочатку відповідав біологічній статі. Чоловічий рід мав більше значення, ніж жіночий, а тому міг вільно замінювати його. Цілком імовірно, що значення іменників чоловічого роду, що застосовуються для позначення жінки, поступово розширювалося і з часом починало найменувати як особу чоловічої, так і жіночої статі, втрачаючи свою гендерну маркованість.

Дана аргументація служить головною підставою для вживання ГНЧР у німецькій мові. Граматичний рід розглядається як формальна властивість понять, що не має ніякого відношення до біологічної статі. Спроба феміністок зробити чоловічий рід маркованим призведе до втрати родового поняття в німецькій мові. Таким чином, вживання ГНЧР є притаманним юридичній мові, і незважаючи на гендерну політику і прагнення феміністок, неможливо на сьогоднішньому етапі викоринити це явище з текстів законів та інших правових актів. Адже юридична мова прагне до звуження та генералізації понять, що і забезпечує ГНЧР.

Ліповська С. О.

4 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Коломієць Т. В., к.ф. н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ҐЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У СВІДОМОСТІ СПОЖИВАЧІВ ІНФОРМАЦІЇ

Сьогодні стереотип є невід'ємним атрибутом повсякденності, а також взаємодії індивідів у соціумі. Вони є важливою складовою соціалізації, адже за умов відсутності цих атрибутів, людині довелося би пізнавати всі речі заново. Власне поняття «ґендер» передбачає, що відмінності між статями є наслідком виховання, соціалізації, впливу культури й суспільства. Щодо ґендерних стереотипів, то цей термін дає соціально-детерміновані уявлення про чоловіка й жінку, які впливають на розвиток обох статей.

У ХХІ столітті ЗМІ зайняли помітне місце в інформаційному просторі світу. Сьогодні вони виступають каналом передачі інформації, якому довіряють практично усі. Згідно останніх досліджень, 95% усієї інформації, яку отримують люди, надходить саме із засобів масової інформації, 62% - із телебачення, тобто масова комунікація у суспільстві відбувається завдяки налагодженому функціонуванню медіа-індустрії. Сьогодні можливостями медіа користуються усі: від політичної еліти до засновників бізнес-проектів. Адже те, що має існувати публічно і мати комунікативний ефект, повинно бути відображено публіці саме через медіа. Відповідні медіа-продукти можуть трансплювати культурні цінності або ж поведінкові стереотипні явища, які закладаються у суспільну свідомість через медійний простір: трансляція відео та кількість інформації на шпальтах газет. Влада медіа в демократичному суспільстві є символічною, вона здатна впливати на ментальність, престиж, поведінку, а також вона формує набір ґендерних стереотипів, які можуть або «повинні» панувати в соціумі. Все залежить від масового комунікатора - власник газет, кінофабрик, сценаристів, журналістів, продюсерів. Сьогодні медіа-простір є місцем продукування новин, продукції та місцем боротьби різних політичних, економічних інтересів.

Оскільки зміст медіа-повідомлень спричинює певні поведінкові реакції, то саме так формуються різноманітні порівняння (слабка чи сильна стать), фокус бачення ситуації. Найпопулярнішим протиставленням є звичні вуху слова «берегиня» та «годувальник», які так чи інакше, прослідковуються на телебаченні в контексті різних ситуацій маркетингових ходів зі сторони замовника. Все це відбувається завдяки правильній візуалізації і структурованій кількості символіки. Саме тому, так важливо в цьому контексті відстежувати селекцію ґендерних стереотипів, що трансплюються у суспільстві.

Щодо регулювання розповсюдження інформації про ґендер, то в Україні діють спеціальні Закони, одні з яких "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні", "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків". У 2010 році на засіданні Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок, була висунута низка питань, результати обговорень яких дали список рекомендацій для працівників медіа-індустрії, щодо образу жінки у ЗМІ: 1) при створенні образів не створювати дискримінаційних моментів, проявляти повагу до гідності обох статей;

2) ЗМІ слід застосовувати як інструмент донесення інформації про рівність; 3) організувати внутрішній нагляд та покращувати стандарти медіа-організацій;

4) розвивати медіаграмотність.

Отже, законодавство та механізми в Україні не є досконалими. Необхідним є напрацювання чітких механізмів співпраці ЗМІ з населенням. Нівелювання ґендерних стереотипів має відбуватись "з низів", з рекламних компаній, збільшення квот жіночого відсотка у політичних партіях. Змінити

ситуацію, яка склалася і виробилася протягом років уЗМІ, можна шляхом просвітницької роботи із суспільством та виведенням його на новий рівень розуміння чоловічого та жіночого.

Мороз А. Л.

4 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Коломієць Т.В., к.ф.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА АБОРТУ: ВБИВСТВО ЧИ РЕПРОДУКТИВНИЙ ВИБІР?

Чи велике число 250 тисяч? Чи багато це – 250 тисяч вбивств за рік? Це неосяжне число – це кількість офіційних абортів в Україні на рік. Спеціалісти відмічають стрімкий ріст кількості перерваних вагітностей за роки незалежності країни, і вказують, що Україна увійшла в п'ятірку країн-лідерів за кількістю абортів.

Разом з тим, за останні десять років захисники репродуктивних прав жінки стикнулись з серйозним парадоксом: не дивлячись на велику кількість протестів проти абортів, незліченність звернень до суду і практику терористичних актів в абортаріях, кількість абортів не знижується, а навіть навпаки. За всю історію поняття «аборт» існувало тільки дві сторони: прихильники та противники, немає людей, які залишаються байдужими.

Головою зброєю противників абортів є «образ ембріона». Річ в тому, що ембріон як символ беззахисності грає роль як в культурному, так і в політичному житті суспільства. «Образ ембріона» в розумінні противників абортів виступає своєрідним індикатором справжніх християнських патріархальних цінностей, високого ступеня моральності. Яскравим прикладом є випуск короткометражного ідеологічно заангажованого фільму «Німий крик». Автор якого перейшов зі сторони прихильників абортів на сторону руху «за життя». Цей фільм є дійсно великим кроком у довготривалій боротьбі, бо після його перегляду навіть прихильники абортів погодились, що ембріон – це окрема жива істота.

Дійсно, якщо поглиблюватись, то це маленьке життя, яке згодом може стати повноправним членом суспільства. І виходячи з цього, цілком логічним є закон про заборону та регулювання абортів. Але чи не є аборт порушенням права жінки на самореалізацію, на розкриття свого потенціалу, на збереження здоров'я та сексуальності молодих жінок?

Відповідь на це питання дають феміністки, протестуючи проти ембріоцентризму та заборону абортів загалом. Вони наполягають на тому, що потрібно говорити не про неіснуючі життєздатності зародків, а лише про те, що деякі з них можуть на якомусь етапі бути трансплантовані. Адже, ембріон біологічно залежить від жінки, і більш того буде залежати від неї після народження. З цього випливає, що моральним обов'язком жінки є піклування про нього, а тобто моральним правом є вибір: чи залишати його. Адже, жінка прагне реалізувати себе в суспільстві та зробити вклад в нього на рівні з чоловіками. Але іноді репродуктивна роль, яка не може контролюватись, заважає жінці досягти бажаного.

Це дійсно болюче і актуальне питання для нашого суспільства піднімає Розалінд Печески у своїй роботі «Аборт та вибір жінки: держава сексуальність та репродуктивний вибір», де вона описує проблему абортів з феміністичної точки зору, зазначаючи, що аборт є репродуктивним правом жінки. Авторка також підтримує ще одне важливе положення даної праці: аборт - це ядро значно масштабнішої ідеологічної боротьби, що зачіпає самі поняття сім'ї, держави, материнства, сексуальності молодих жінок та прав жінок взагалі.

На мою думку, пройшли вже часи, коли жінка була інструментом для реалізації репродуктивних функцій, виховання та піклування. Сучасний світ дає безліч можливостей для реалізації та задоволення своїх потреб (фізичних, моральних, статусних). Тобто на даному етапі жінка має право планувати власне життя, робити усвідомлений вибір: побудувати кар'єру або виховати дітей, або навіть об'єднати ці дві позиції. Таким чином, аборт стає невід'ємною частиною цього вибору, тобто логічним є те, що заборона абортів – це утикс прав жінки на самореалізацію.

Це дві сторони однієї медалі. Ці складні соціальні процеси не лежать на поверхні: адже набагато легше звинувачувати молодих жінок у використанні «абортів як методу контрацепції» або фемінізм (і аборт як найбільш значимий його символ) - у підриві підвалин сім'ї, прав жінки та аморальності соціуму в цілому, аніж розглядати аборт як реалізацію права на вибір проекту власного життя, не завжди пов'язаного з виконанням репродуктивної функції.

Аборт – це дійсно проблема як кожної жінки, так і усього суспільства загалом. І скільки не тривала б ця боротьба серед прихильників та противників абортів, вона ніколи не закінчиться.

Шевчук Д. О.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Коломієць Т.В., к.ф.н., доц. ФСП, НТУУ «КПІ»

АНАЛІЗ ЯПОНСЬКОЇ СИСТЕМИ ГЕНДЕРНИХ ВІДНОСИН

У ХХІ-ому столітті перед світовою спільнотою ставиться завдання досягнення не просто поліпшення становища жінок, а встановлення фактичної рівності їх з чоловіками в усіх сферах

суспільного життя (гендерна рівність). Саме це питання являлося ключовим на двадцять третій спеціальній сесії Генеральної асамблеї ООН у червні 2000 року. Вона зазначала, що урядам країн членів ООН варто вжити заходів щодо забезпечення жінкам повноцінної участі у всіх суспільних сферах та відносинах, особливо на директивних і керівних посадах, в політичних партіях і політичній діяльності, у всіх міністерствах і соціальних інститутах, а також у місцевих органах.

Особливий інтерес представляє японське суспільство, яке в процесі динамічної взаємодії із західними країнами зберігає свою культурну специфіку, і навіть виступає в ролі глобалізатора – поширює цінності японської культури в інші регіони світу. Відомі закордонні дослідники П.Бергер та С.Хантінгтон виділяють окремо самостійну японську цивілізацію з потужним соціально-культурним ядром. Вестернізація Японії не досягла абсолюту, а була інтегрована в японське суспільство, шляхом запозичення певних аспектів Західної культури. Через біфуркацію Схід-Захід елементи культур різних частин світу взаємоінтегрувалися не поглинувши одна одну, а деформуючись та взаємодоповнюючись.

Дослідження японської системи гендерних відносин є цікавим саме тому, що незважаючи на демократизацію японського суспільства роль жінки та чоловіка в соціальному просторі досі залишається традиційною та консервативною. Соціокультурні детермінанти розвитку японського суспільства зумовили кореляційний взаємозв'язок між формою родового ладу та релігійними домінантами соціуму. У японському суспільстві державна влада займає найвище місце в соціальній ієрархії, відповідно до системи цінностей конфуціанської філософії. Тож функцію модернізації інституту сім'ї сучасної Японії здійснює японський уряд за допомогою культурної політики, позначеної поляризацією гендерних установок на основі патріархальної ієрархії влади і в той же час направленої на поступову ліквідацію феномена гендерної асиметрії. Зусиллями японських засобів масової інформації, специфіка розвитку яких обумовлена пропагандою ідей особистісного індивідуалізму і жіночого дозвілля уряд намагається урівняти позиції чоловіків та жінок.

Першими, хто використав термін «гендер» як науковий, були відомі представники японського фемінізму та жіночих досліджень - Я. Аокі і Т. Уено.

В результаті активної діяльності вчених-феміністок та за підтримки державних органів з'являються університети, в яких ведуться гендерні дослідження - це Отяномідзудзесідайгаку (Жіночий університет Отяномідзу), міжнародний університет Ібаракі, Центр соціології та гендерних досліджень при університеті Хітоцубасі і Центр гендерних досліджень при університеті Васеда та ін. І подібні дослідження зумовлені особливостями сучасного становища жінок в Японії.

У державних установах, приватних фірмах, виробничих підприємствах та інших місцях, зберігається дискримінація жінок в оплаті праці. Як в суспільстві, так і в родині існує домінуюче становище чоловіків. Японки відчують труднощі й у висловлюванні ідей та поглядів. Це пов'язано з традиційним жіночим вихованням. Характерно, наприклад, і те, що в японських телепередачах, які мають характер бесіди, роль жінок майже завжди зводиться до коментування чоловічого провідного діалогу.

Така бінарність поглядів з боку уряду та пересічних японців вказує на подвійну структуру гендерних відносин в Японії. В цілому можна зробити висновок, що сьогоднішня система гендерних відносин японського суспільства, що спирається на непослідовні і суперечливі гендерні стереотипи досить крихка і неоднозначна. Дана система являє конгломерат традиційних і егалітарних елементів, що пояснюється тим, що японське суспільство перебуває в перехідному стані.

КРУГЛИЙ СТИЛ: ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА «ГУМАНІЗМ ТА БЕЗПЕКА: ДИЛЕМИ СУЧАСНОСТІ»

Апишева А. Ш.

старший преподаватель кафедры психологии и педагогики,
факультет социологии и права, НТУУ «КПИ»

ПРОБЛЕМЫ ДИАГНОСТИКИ ПОСТТРАВМАТИЧЕСКОГО СТРЕССОВОГО РАССТРОЙСТВА

Посттравматическое стрессовое расстройство (ПТСР) представляет собой комплекс реакций человека на травму и возникает в том случае, когда стресс превышает психологические, физиологические адаптационные возможности человека и разрушает защиту.

Основные симптомы посттравматического стрессового расстройства:

1. Навязчивые воспоминания о событиях, беспокойные сны о пережитом, галлюцинации, диссоциативные эпизоды при пробуждении. Физиологическая реактивность под влиянием раздражителей, напоминающих травмирующее событие.

2. Постоянное избегание: мыслей, ощущений или разговоров, связанных с травмой; действий, мест или людей, которые вызывают воспоминания о травме. Снижение интереса к ранее значимым видам деятельности, чувство отчужденности от окружающих, неспособность ориентации на длительную перспективу.

3. Устойчивые проявления повышенного возбуждения, отсутствовавшие до травмы: раздражительность, вспышки гнева и агрессии; трудность концентрации внимания; сверхбдительность; усиленная реакция на испуг [1].

Посттравматическое стрессовое расстройство накладывает отпечаток на всю дальнейшую жизнь человека, поэтому требуется коррекция данного состояния, с тем чтобы сгладить его последствия. "Анализ опыта боевых действий, которые происходят на территории нашей страны, свидетельствуют о значительном росте психогенных потерь среди личного состава Вооруженных сил Украины, в сравнении с войнами других периодов и в других государствах", - сказал начальник Научно-исследовательского центра гуманитарных проблем Вооруженных сил Украины Назим Агаев. По его словам, если среднестатистический показатель психогенных потерь составляет 10-25%, то в настоящее время, среди украинских военных они достигают практически 80% и приблизительно в 30 - 40% случаев это могут быть необратимые потери, когда психологические проблемы переходят в психиатрические [2].

Таким образом проблема ПТСР коснулась сотен тысяч людей Украины, включая членов семей военнослужащих и мирное население в зоне АТО. Сегодня «Украинская ассоциация специалистов по преодолению последствий психотравмирующих событий» насчитывает около 500 психологов по всей Украине, которые работают в разных направлениях. Но этого катастрофически недостаточно.

Сознание большинства людей в Украине таково, что обращение к психологу или к психиатру трактуется как проявление психологической несостоятельности человека. Общая психологическая грамотность населения относительно психологических последствий для участников боевых действий и их семей или пребывания на территории в зоне АТО крайне низкая. С целью повышения диагностической компетентности, предлагается включить во все программы психологических дисциплин раздел, посвященный проблеме посттравматического стрессового расстройства для того, чтобы наши студенты имели хотя бы теоретическое представление о тех угрозах, которые существуют для участников боевых действий и их семей, а также мирных жителей из зоны АТО, о симптомах этого расстройства и о тех организациях, которые призваны заниматься реабилитацией людей, страдающих этим расстройством.

Список использованных источников:

1. Соломин В. П., Михайлов Л. А., Маликова Т. В., Шатровой О. В. Психологическая безопасность М.: Дрофа, 2008. - 288 с.

2. Электронный ресурс. Режим доступа: army.unian.net/1000194-v-nauchno-issledovatel'skom-tsentre-gumanitarnyih-problem-rasskazali-o-psihologicheskikh-problemah-uchastnikov-ato.html

Винославська О.В.

к.психол.н., доцент, професор кафедри психології і педагогіки ФСП НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПСИХІКУ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

У доповіді обґрунтовується необхідність інтеріоризації студентами етичних стандартів щодо унеможливлення неетичного використання ними мережі Інтернет, а також актуальність дослідження проблеми збереження психічного та фізичного здоров'я користувачів ІКТ.

На початку третього тисячоліття інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) настільки глибоко увійшли в життя сучасного суспільства, що вже важко уявити собі процес отримання вищої технічної освіти без використання комп'ютерних технологій і Інтернету. Однак, на думку багатьох дослідників, поряд із широкими позитивними можливостями ІКТ дуже часто спричиняють негативний вплив на розвиток особистості студента.

До основних позитивних можливостей ІКТ слід віднести:

- прискорення пошуку інформації;
- спрощення процесів комунікації;
- пришвидшення обробки великих масивів інформації.

Перелік негативних впливів значно довший. Але ми вважаємо, що для подальшого дослідження їх доцільно об'єднати у дві основні групи:

1) Негативні впливи, що пов'язані з неетичним застосуванням ІКТ.

2) Негативні впливи на психічне і фізичне здоров'я користувачів ІКТ.

Розглянемо першу групу негативних впливів ІКТ на користувачів. Найбільш негативним серед них вважають високу ймовірність порушення конфіденційності. Сучасні хакери у будь який момент можуть порушити захист користувача і скористатися отриманою інформацією йому на шкоду. Окрім того, існує необхідність вирішення проблеми запобігання неетичному використанню інформації, що поширюється через телекомунікаційні мережі, зокрема:

- несанкціонованому втручанню в роботу комп'ютерних мереж,
- створенню й поширенню шкідливих програмних продуктів,
- несанкціонованому поширенню інформації з обмеженим доступом.

У другій групі негативних впливів ІКТ варто виокремити шкідливі впливи на психічне і на фізичне здоров'я користувачів.

Згубний вплив на психічне здоров'я користувачів ІКТ чинять:

- віртуальне спілкування у мережі, яке в деяких випадках майже повністю витісняє реальне;
- зниження бажання мислити, запам'ятовувати, критично оцінювати подану інформацію;

– виникнення Internet-залежності. В останньому випадку користувач ІКТ може навіть стати жертвою сайтів азартних ігор.

Негативний вплив на фізичне здоров'я користувачів ІКТ чинить тривале сидіння перед монітором, що приводить до погіршення зору, безсоння, ожиріння тощо.

Також на самоорганізацію користувачів ІКТ негативно впливають такі непродуктивні витрати часу як:

- відволікання на несуттєві речі типу цікавих новин / читання блогів;
- відкладання завдання на останній момент через ілюзію швидкого отримання інформації;
- занурення у соціальні мережі, які відволікають від основної роботи, збивають з режиму та ін.

Окрім названих у багатьох дослідженнях вказується на такі пов'язані з Internet небезпеки як сексуальна експлуатація, моральне розбещення, кібер-знущання, що часто мають місце серед підлітків і студентів.

Отже, в технічних університетах існує необхідність реалізації навчально-виховних заходів, які б сприяли інтеріоризації студентами етичних норм і стандартів щодо використання ними мережі Інтернет, а також проведення досліджень з розробки і реалізації профілактичних заходів щодо збереження психічного та фізичного здоров'я студентів як користувачів ІКТ.

Волянук Н. Ю.

д.психол.н., професор, кафедра психології і педагогіки ФСП НТУУ «КПІ»

ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ ЛИЧНОСТИ КАК НАУЧНАЯ ПРОБЛЕМА

Научная и практическая дискуссия вокруг понятия «безопасность» в последние годы усилилась, отражая повышенную для общества востребованность социальной, психологической и физической защищенности.

Существуют два главных системообразующих вида безопасности – физическая и психологическая, а все остальные включают их в свою структуру. При этом, психологическая безопасность первична, так как ценности и смыслы, представления и отношения человека определяют его поведение.

Сегодня общепризнанным является положение, что безопасность выступает необходимым условием стабильности и развития любой системы.

Безопасность – состояние защищенности (человека и среды), а также способность отражать неблагоприятные внешние и внутренние воздействия. Человек может развиваться только в среде с определенными параметрами, один из самых существенных есть – безопасность. Без, хотя бы частичного удовлетворения, которой не возможно нормальное функционирование человека. Принято считать, что безопасность обеспечивается извне, условиями, в которых живет человек: стабильностью, отлаженным обществом и семьей. Безусловно, предсказуемость, нехаотичность среды является основанием для ощущения внутреннего комфорта, стабильности каждого человека, включенного в эту среду. Однако для создания полного представления о безопасности необходимо обращение к личностным факторам, таким как доверие, ответственность, спонтанность, конгруэнтность.

Психологическая безопасность личности это определенная защищенность сознания от воздействий, способных против ее воли и желания изменить психическое состояние, психологические характеристики и поведение.

Психологическая безопасность это многоуровневая, многомерная, многоаспектная система, в которую входят: а) результаты оценки возможностей реализации ценностных ориентаций и жизненных установок; б) реакция противодействия информационно-психологическим воздействиям внешней среды, которые направлены на снижение устойчивости системы или смещения центра устойчивости; в) результаты оценки возможности реализации своих материальных и профессиональных установок в рамках конкретной социальной среды.

При таком подходе безопасность личности может быть разной высокой или низкой в зависимости от личностных характеристик, образования, потребностей, мотивов.

Низкий уровень психологической безопасности это ощущение постоянной потенциальной угрозы из-за неопределенности разрешения массы оперативных и долговременных проблемных ситуаций, из-за невозможности предвидеть результаты своих действий в любое время, в любом месте. Высокий уровень психологической безопасности – это ощущение постоянной удовлетворенности условиями своего существования в материальной и профессиональной сферах. Люди которые испытывают такое ощущение, наверное, есть, но много ли их?

В исследованиях ряда психологов безопасность представлена как способ специфического мышления, поведения и деятельности. Можно сказать, что это определенный тонус эмоционального настроения, мотивации предохранительных действий людей. Стало быть, мы можем говорить о психологическом обеспечении безопасности в интересах ее эффективности.

ЗМІНИ У ПІДХОДАХ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ «БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ»

Невід'ємною складовою розвитку людства є забезпечення безпеки особистості. Зважаючи на важливість вирішення цього завдання, за останні двадцять років у суспільстві відбулося усвідомлення необхідності перегляду підходів до дослідження феномену «безпека особистості».

Безпеку особистості розглядають як взаємовідносини людини з об'єктами (суб'єктами) зовнішнього середовища, за яких незаплановані (неочікувані) зміни в їхньому стані не приводять до втрати життя, здоров'я або майна.⁽¹⁾ Традиційно, у дослідженнях безпеки особистості особливу увагу приділяють аналізу ризиків і сили руйнувань, які можуть статися через перевищення параметрами впливу зворотного зв'язка тих значень, що відповідають персональному порогу адаптації або мають форми, небезпечні для людини.

У Доповіді ООН щодо розвитку людства (1994) уперше був сформульований перелік категорій безпеки особистості, які можуть зазнати загроз: економічна безпека, продовольча безпека, безпека щодо збереження здоров'я, екологічна безпека, особиста безпека, громадська безпека, політична безпека. У тому ж році почали виділяти 6 підходів до аналізу безпеки особистості, в яких окремий наголос робився на: насильницький конфлікт, його запобігання і вирішення; злочин і «безпеку громадян»; психологічну невпевненість; зміни в навколишньому середовищі; комплексну ідентифікацію та порівняння всіх головних загроз; вивчення окремих пріоритетних загроз у конкретний момент часу і певному місці.

Зазначимо, що на той час співтовариством безпеки не був використаний підхід, при якому категорії можуть розглядатися окремо (3).

У процесі подальшої еволюції підходи до аналізу феномену «безпека особистості» зазнали наступних змін.

1. Проведені дослідження з безпеки особистості допомогли обґрунтувати перелік загроз 1994 року. Але сьогодні, відмінність полягає в тому, що глибоко взаємопов'язані категорії стали розглядатися окремо одна від одної.

2. Слід розрізняти дослідження, зосереджені на фактичних, можливих або нещодавно організованих збройних конфліктах (із спробою захоплення влади або створення держави), і дослідження, спрямовані на безпеку «громадянина», що зосереджені, в основному, на злочинах (тобто на спробах ігнорувати державну владу).

3. Було виокремлено 3 види досліджень з питань безпеки особистості: дослідження, що зосереджені, не на певній категорії, цінності якої знаходяться під загрозою, а на потенційно важливих засобах захисту цих цінностей; дослідження, спрямовані не на заздалегідь визначений перелік передбачуваних загроз, а на ідентифікацію загроз, які вимагають пріоритетної уваги в конкретний момент часу і певному місці; комплексні дослідження, спрямовані на визначення ситуативних пріоритетів шляхом ретельного аналізу всіх основних можливих загроз та їхніх параметрів.

4. При аналізі різних загроз, питання щодо забезпечення безпеки громадян почали розглядатися місцевими і міжнародними співтовариствами у зв'язку з їх невідкладністю та важкими фактичними або потенційними наслідками, оскільки стандартні підходи досить часто приречені на провал.

5. Констатовано існування необхідності виділення деяких категорій «безпеки особистості» в самостійний фокус для поглибленої роботи.

6. При змінах стану навколишнього середовища взаємодія між усіма категоріями безпеки особистості часто є дуже значною. Тому в дослідженнях впливу параметрів навколишнього середовища має застосовуватися комплексний підхід, сконцентрований на аналізі безпеки особистості.

7. Головний недолік переліку 1994 стосується психологічної безпеки, яка рідко відповідає існуючим політичним програмам або назвам департаментів. Сьогодні в аналізі і політиці безпеки особистості центральне місце психологічної безпеки або її відсутність стає все більш очевидним. (2)

Список використаних джерел:

- 1.Провоторов В.Д. Понятие о чрезвычайной ситуации и безопасности личности. –[Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://sir35.narod.ru/Safety/Chs.htm>
- 2.Des Gasper and Oscar A. Gómez Evolution of Thinking and Research on Human and Personal Security 1994-2013. 2014 UNDP Human Development Report Office OCCASIONAL PAPER. – [Electronic resource]. – The Access Mode :http://hdr.undp.org/sites/default/files/gomez_hdr14.pdf .
- 3.UNDP (United Nations Development Programme). 1994. Human Development Report 1994: New Dimensions of Human Security. New York: Oxford University Press, 24-25.

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ

У доповіді висвітлено питання інформаційно-психологічної безпеки особистості, досягнення якої залежить від стійкості особистості до різних видів інформаційно-психологічного впливу, а також дотримання правил щодо мінімізації інформаційно-психологічного впливу різного характеру.

Формування та розвиток сучасної особистості відбувається в умовах революційних змін інформаційного простору, тому питання інформаційно-психологічної безпеки особистості набуває першочергового значення.

Інформаційно-психологічна безпека особистості – це стан захищеності психіки людини від негативного впливу, який здійснюється шляхом упродовження деструктивної інформації у свідомість і (або) у підсвідомість людини, що призводить до неадекватного сприйняття нею дійсності.

Основними об'єктами інформаційно-психологічного захисту є індивідуальна і масова свідомість.

Головними системотворчими рисами особистості є цілісність (тенденція до стійкості) та розвиток (тенденція до зміни). Внаслідок руйнування цих рис особистість перестає існувати як соціальний суб'єкт. Тому, будь-який інформаційно-психологічний вплив на особистість має оцінюватися з позиції збереження чи руйнування її як цілого. [3].

Інформаційно-психологічний вплив (ІПВ) - вплив на свідомість особистості і населення з метою внесення змін у їх поведінку та (або) світогляд.

Негативний інформаційно-психологічний вплив — процес зміни психічних станів і характеристик людей під впливом інформаційно-комунікативних процесів як динамічного компонента інформаційного середовища. Цей вплив спрямований на людину чи групу осіб (у тому числі без їхньої згоди) з метою примусу до визначеної поведінки, оцінки ситуації, керування та корекції індивідуальної та колективної свідомості [1].

Базовими методами інформаційно-психологічного є переконання і навіювання.

Основними видами інформаційно – психологічного впливу є:

- **психогенний** – це психічний або фізичний вплив певних явищ або подій на свідомість людини, в результаті чого спостерігається порушення вищої нервової діяльності, що проявляються у відчутті страху та панічному стані особистості.

- **нейролінгвістичний** вплив. Основним засобом його виступають соціально продумані програми вербального і невербального впливу, що дозволяють змінювати світогляд та ціннісні орієнтири особистості.

- **психоаналітичний** або психокорекційний – це дослідження та аналіз підсвідомості людини і вплив на неї шляхом, що виключає опір на рівні свідомості. Такий вплив переважно здійснюється у стані гіпнозу.

- **звукова регуляція** – закодована інформація.

- **психотропний та психотропний** (парапсихологічний, екстрасенсорний) - вплив, що може здійснюватися за допомогою передачі енергії мислення через позачуттєве сприйняття [3].

Особливої досконалості набули технології інформаційно-психологічного впливу на індивідуальну, групову і масову свідомість людей, для реалізації яких використовуються

- засоби масової інформації та спеціальні засоби інформаційно-пропагандистської спрямованості;

- глобальні комп'ютерні мережі і програмні засоби розповсюдження в них пропагандистських інформаційних матеріалів;

- засоби, що нелегально модифікують інформаційне середовище, на підставі чого людина приймає рішення;

- засоби створення віртуальної реальності;

- чутки;

- засоби підпорогового психосемантичного впливу;

- засоби генерування акустичних і електромагнітних полів та ін.

Маніпуляції станом інформаційного середовища призводять до:

- зміни стану духовної сфери суспільства

- деформації і деструктивних змін у свідомості індивідів, груп, суспільства

- психоемоційної і соціальної напруженості особистості, суспільства

- спотворення норм і неадекватних соціальних стереотипів і установок,

- оманливих і неприродних орієнтацій та цінностей, що безпосередньо впливає на стан і

процеси у всіх основних сферах суспільного життя.

Для мінімізації негативного інформаційно-психологічного впливу та збереження стану внутрішньої рівноваги в умовах потужних інформаційних атак слід дотримуватися таких рекомендацій:

- критично сприймати та аналізувати усю отриману інформацію, зважено та раціонально реагувати на емоційні заклики та повідомлення;

- відмовитись від негайного реагування на інформацію щодо дій та поведінки, до яких вона закликає;
- не робити поспішних висновків, не давати необдуманих оцінок, давати собі час на обдумування інформації;
- формувати власну позицію стосовно тієї інформації яка вас турбує;
- бути відкритим до сприйняття альтернативних точок зору, та аргументованого обґрунтування власної позиції;
- намагатися переключатись на інші види діяльності, не пов'язані із отриманням негативної інформації;
- зменшити кількість інформаційних джерел з яких отримуєте інформацію (надавати перевагу лише тим яким довіряєте); [2].

Отже, інформаційно-психологічну безпеку слід розглядати як стан захищеності особистості, різних соціальних груп і об'єднань людей від дій, впливів, які здатні проти їхньої волі і бажання змінити психічні стани та психологічні характеристики людини, модифікувати її поведінку і обмежувати свободу вибору особистості.

Список використаних джерел:

- 1.Виноградчий В.І.Сучасні інформаційні технології, інформаційні небезпеки /В.І. Виноградчий <http://www.nmckherson.gov.ua/index.php/pedagogichna-storinka/naukovi-statti/7-suchasni-informatsijni-tekhnologiji-informatsijni-nebezpeki>
- 2.Гринчук О.Протидія негативним інформаційним впливам / О. Гринчук / <http://www.pu.if.ua/depart/SocialPsychology/ua/4744/>.
- 3.Остроухов В.В., Петрик В.М., Присяжнюк М.М. Інформаційна безпека соціально-правові аспекти / В.В. Остроухов, В.М. Петрик М.М., Присяжнюк та ін./ за заг. ред. Є.Д.Скулиша. – К. : КНТ, 2010. – 776 с.

Стовбун О.А.

кандидат психологічних наук,доцент кафедри психології і педагогіки НТУУ «КПІ»

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У публікації розглянуто феномен відповідальності в аспекті психологічно безпеки особистості. Стверджується, що всі системи, що забезпечують безпеку, та їх компоненти, замкнені на понятті особистості, зокрема, її індивідуально-психологічних особливостей. Наголошено, що цінності й ціннісні орієнтації об'єктивуються у відповідальності, оскільки вони тісно пов'язані з потребами й інтересами особистості, з емоційно-вольовими механізмами її психіки, тобто є сполучною ланкою між відповідальністю й поведінкою людини.

Особистісний вимір безпеки на сьогодні вивчено неповною мірою, але саме від нього залежить безпека на всіх рівнях і в будь-яких ситуаціях. Психологічна безпека, в даному випадку, розглядається нами як наявність і збереження в перспективі умов для оптимального функціонування і розвитку особистості при відсутності неприпустимого ризику, тобто відсутності ймовірності нанесення психологічної шкоди і її тяжкості.

Аналізуючи проблему психологічної безпеки, виділяють різні ракурси розгляду індивідуально-психологічних характеристик, пов'язаних із забезпеченням даного аспекту життєдіяльності людини.

Узагальнюючи роботи щодо розглянутих особистісних характеристик, що відповідають за безпеку людини в тій чи іншій ситуації, можна констатувати, що спроба проведення чіткої лінії між психічними властивостями, пов'язаними і не пов'язаними з її безпекою, практично неможлива [1; 6].

Проведений огляд виявив неоднорідність індивідуально-психологічних характеристик. Але, узагальнивши, можна виділити два основних рівня особливостей, пов'язаних із психологічною безпекою суб'єкта:

Рівень I – рівень вроджених індивідуально-типологічних особливостей, що забезпечують ті чи інші можливості самозабезпечення безпеки: конституціональні, статеві, вікові особливості, особливості типу вищої нервової діяльності.

Рівень II – рівень соціально обумовленої здатності до самозабезпечення психологічної безпеки. Даний рівень утворюють індивідуально-психологічні властивості і характеристики, розвиток яких залежить від конкретної особистості і середовища її формування: особливості когнітивної, емоційно-вольової сфери, ціннісно-мотиваційної сфери, соціально-психологічна компетентність.

Як на I-му, так і на II-му рівні, відповідальність виступає як смислове утворення особистості, як загальний принцип співвідношення мотивів, цілей і засобів життєдіяльності.

Багато вчених підкреслюють важливість суб'єктивної форми відповідальності на відміну від об'єктивної (С. Л. Рубінштейн, К. А. Абуль-ханова-Славська), відзначаючи те, що прояву відповідальності можуть мати як ситуаційний, так й особистісний характер [6]. Відповідно до тверджень М. В. Савчина, відповідальність як особистісна засада відповідальної поведінки є цілісною якістю людини, в якій інтегровані її духовні, соціально-психологічні й психофізіологічні функції [4]. Розглядаючи феномен відповідальності, Л. І. Дементій акцентує увагу на тому, що неможливо говорити про абсолютну або відносну відповідальність, оскільки для кожного існує

свій певний набір життєвих ситуацій, у яких проявляється відповідальність. Таким чином, відповідальність висвітлюється у двох аспектах – через прояв відповідальності в діяльності й через зв'язок відповідальності з такими особистісними характеристиками, як самостійність і локус контролю [2].

В аспекті психологічної безпеки, на нашу думку, відповідальність є результатом виникнення глибокої самоідентифікації з вмістом ціннісної сфери, яка виступає як внутрішня потреба, засіб самоствердження і самореалізації як умови визначення основних життєвих орієнтирів. Це, в свою чергу, зумовлює зміст та напрями провідних життєвих потреб і виступає у формі ідеалів.

Тобто, протягом усього життя, соціальний розвиток людини передбачає формування у нього певних властивостей, відповідальності зокрема, що забезпечують найбільш високий рівень адекватності, а, відповідно, і безпеки. Таким чином, розгляд такої властивості, як відповідальність в аспекті психологічної безпеки можна проводити в двох напрямках. Перший напрям пов'язаний з аналізом даної якості людини з точки зору її здатності до порушення безпеки оточуючих людей. Другий напрям пов'язаний із розглядом здатності суб'єкта до безпосереднього захисту від негативного зовнішнього впливу з метою особистої безпеки або безпеки певного суб'єкта (об'єкта).

Таким чином, глибокий сенс відповідальності особистості в аспекті психологічної безпеки представлений у змісті цінностей, з яким суб'єкт ідентифікується. Чим більш глибокого рівня ідентифікації досягає людина, тим вище є рівень відповідальності за свою діяльність.

Список використаних джерел:

1. Введение в философию ответственности / Под общ.ред. А. И. Ореховского. – Новосибирск: СибГУТИ, 2005. – 186 с.
2. Дементий Л. И. Ответственность : типология и личностные основания / Л. И. Дементий. – Омск : Изд-во ОмГУ, 2001. – 192 с.
3. Лисанюк Е. Н. Ответственность и идентичность субъекта / Е. Н. Лисанюк // Субъективность и идентичность. – М. : Изд. Дом НИУ-ВШЭ, 2012. – С. 273–292.
4. Савчин М. В. Психологія відповідальної поведінки / М. В. Савчин. – К. : Україна-Віта, 1996. – 113 с.
5. Решетина С.Ю. Информационно-психологическая безопасность личности (контуры проблемы) / С.Ю. Решетина, Г.Л. Смолян // Проблемы информационно-психологической безопасности. – М. : Изд-во Ин-та психологии РАН, 1996. – С. 18–26.
6. Шалдыбина О. Н. Проблема ответственности в отечественной психологии /О. Н. Шалдыбина // Вестник Самарского государственного педагогического университета. Психология. – Самара : СГПУ, 2007–2008. – С. 47–54.